

Holy Bible

Aionian **Edition**®

Fyre Car, Studentmållagsbibelen
Norwegian Student Bible
New Testament

Holy Bible Aionian Edition ®
Fyre Car, Studentmållagsbibelen
Norwegian Student Bible
New Testament

CC Attribution NoDerivatives 4.0, 2018-2024

Source text: Crosswire.org

Source version: 7/21/2015

Source copyright: Public Domain

Students Language Association (Studentmållaget), Seippel, Hognestad, Indrebø, 1921

Formatted by Speedata Publisher 4.19.18 (Pro) on 7/19/2024

100% Free to Copy and Print

TOR Anonymously

<https://AionianBible.org>

Published by Nainoia Inc

<https://Nainoia-Inc.signedon.net>

We pray for a modern public domain translation in every language

Report content and format concerns to Nainoia Inc

Volunteer help is welcome and appreciated!

Celebrate Jesus Christ's victory of grace!

Forord

Norsk Nynorsk at AionianBible.org/Preface

The *Holy Bible Aionian Edition* ® is the world's first Bible *un-translation*! What is an *un-translation*? Bibles are translated into each of our languages from the original Hebrew, Aramaic, and Koine Greek. Occasionally, the best word translation cannot be found and these words are transliterated letter by letter. Four well known transliterations are *Christ*, *baptism*, *angel*, and *apostle*. The meaning is then preserved more accurately through context and a dictionary. The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven additional Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies.

The first three words are *aiōn*, *aiōnios*, and *aiōdios*, typically translated as *eternal* and also *world* or *eon*. The Aionian Bible is named after an alternative spelling of *aiōnios*. Consider that researchers question if *aiōn* and *aiōnios* actually mean *eternal*. Translating *aiōn* as *eternal* in Matthew 28:20 makes no sense, as all agree. The Greek word for *eternal* is *aiōdios*, used in Romans 1:20 about God and in Jude 6 about demon imprisonment. Yet what about *aiōnios* in John 3:16? Certainly we do not question whether salvation is eternal! However, *aiōnios* means something much more wonderful than infinite time! Ancient Greeks used *aiōn* to mean *eon* or *age*. They also used the adjective *aiōnios* to mean *entirety*, such as *complete* or even *consummate*, but never infinite time. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs. So *aiōnios* is the perfect description of God's Word which has *everything* we need for life and godliness! And the *aiōnios* life promised in John 3:16 is not simply a ticket to eternal life in the future, but the invitation through faith to the *consummate* life beginning now!

The next seven words are *Sheol*, *Hadēs*, *Geenna*, *Tartaroō*, *Abyssos*, and *Limnē Pyr*. These words are often translated as *Hell*, the place of eternal punishment. However, *Hell* is ill-defined when compared with the Hebrew and Greek. For example, *Sheol* is the abode of deceased believers and unbelievers and should never be translated as *Hell*. *Hadēs* is a temporary place of punishment, Revelation 20:13-14. *Geenna* is the Valley of Hinnom, Jerusalem's refuse dump, a temporal judgment for sin. *Tartaroō* is a prison for demons, mentioned once in 2 Peter 2:4. *Abyssos* is a temporary prison for the Beast and Satan. Translators are also inconsistent because *Hell* is used by the King James Version 54 times, the New International Version 14 times, and the World English Bible zero times. Finally, *Limnē Pyr* is the Lake of Fire, yet Matthew 25:41 explains that these fires are prepared for the Devil and his angels. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The eleventh word, *eleēsē*, reveals the grand conclusion of grace in Romans 11:32. Take the time to understand these eleven words. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. To help parallel study and Strong's Concordance use, apocryphal text is removed and most variant verse numbering is mapped to the English standard. We thank our sources at eBible.org, Crosswire.org, unbound.Biola.edu, Bible4u.net, and NHEB.net. The Aionian Bible is copyrighted with creativecommons.org/licenses/by-nd/4.0, allowing 100% freedom to copy and print, if respecting source copyrights. Check the Reader's Guide and read online at AionianBible.org, with Android, and TOR network. Why purple? King Jesus' Word is royal... and purple is the color of royalty!

History

Norsk Nynorsk at AionianBible.org/History

- 04/15/85 - Aionian Bible conceived as B. and J. pray.
- 12/18/13 - Aionian Bible announced as J. and J. pray.
- 06/21/15 - Aionian Bible birthed as G. and J. pray.
- 01/11/16 - AionianBible.org domain registered.
- 06/21/16 - 30 translations available in 12 languages.
- 12/07/16 - Nainoia Inc established as non-profit corporation.
- 01/01/17 - Creative Commons Attribution No Derivatives 4.0 license added.
- 01/16/17 - Aionian Bible Google Play Store App published.
- 07/01/17 - 'The Purple Bible' nickname begins.
- 07/30/17 - 42 translations now available in 22 languages.
- 02/01/18 - Holy Bible Aionian Edition® trademark registered.
- 03/06/18 - Aionian Bibles available in print at Amazon.com.
- 10/20/18 - 70 translations now available in 33 languages.
- 11/17/18 - 104 translations now available in 57 languages.
- 03/24/19 - 135 translations now available in 67 languages.
- 10/28/19 - Aionian Bible nursed as J. and J. pray.
- 10/31/19 - 174 translations now available in 74 languages.
- 02/22/20 - Aionian Bibles available in print at Lulu.com.
- 05/25/20 - Illustrations by Gustave Doré, La Grande Bible de Tours, Felix Just.
- 08/29/20 - Aionian Bibles now available in ePub format.
- 12/01/20 - Right to left and Hindic languages now available in PDF format.
- 03/31/21 - 214 translations now available in 99 languages.
- 11/17/21 - Aionian Bible Branded Leather Bible Covers now available.
- 12/20/21 - Social media presence on Facebook, Twitter, LinkedIn, YouTube, etc.
- 01/01/22 - 216 translations now available in 99 languages.
- 01/09/22 - StudyPack resources for Bible translation study.
- 02/14/22 - Strong's Concordance from Open Scriptures and STEP Bible.
- 02/14/23 - Aionian Bible published on the TOR Network.
- 12/04/23 - Eleēsē added to the Aionian Glossary.
- 02/04/24 - 352 translations now available in 135 languages.
- 05/01/24 - 371 translations now available in 151 languages.

Innhold

NYE TESTAMENTET

Matteus	1
Markus	26
Lukas	43
Johannes	71
Apostlenes-gjerninge	92
Romerne	119
1 Korintierne	130
2 Korintierne	140
Galaterne	147
Efeserne	151
Filippenserne	155
Kolossenserne	158
1 Tessalonikerne	161
2 Tessalonikerne	163
1 Timoteus	165
2 Timoteus	168
Titus	170
Filemon	172
Hebreerne	173
Jakobs	181
1 Peters	184
2 Peters	187
1 Johannes	189
2 Johannes	192
3 Johannes	193
Judas	194
Apenbaring	195

TILLEGG

Guide til Leseren

Ordlister

Kart

Skjebne

Illustrasjoner, Doré

NYE TESTAMENTET

*Men Jesus sagde: «Fader, forlat deim, for dei veit ikkje kva dei gjer!»
So skifte dei klædi hans millom seg og drog strå um deim.
Lukas 23:34*

Matteus

1 Soga um Jesus Kristus. Davids son og Abrahams son. **2** Abraham fekk sonen Isak, og Isak fekk sonen Jakob, og Jakob fekk Juda og brørne hans, **3** og Juda fekk sønerne Peres og Zerah med Tamar, og Peres fekk sonen Hesron, og Hesron fekk sonen Ram, **4** og Ram fekk sonen Amminadab, og Amminadab fekk sonen Nahson, og Nahson fekk sonen Salmon, **5** og Salmon fekk sonen Boaz med Rahab, og Boaz fekk sonen Obed med Rut, og Obed fekk sonen Isai, **6** og Isai var far åt David, kongen. David fekk sonen Salomo med kona åt Uria, **7** og Salomo fekk sonen Rehabeam, og Rehabeam fekk sonen Abia, og Abia fekk sonen Asa, **8** og Asa fekk sonen Josafat, og Josafat fekk sonen Joram, og Joram fekk sonen Uzzia, **9** og Uzzia fekk sonen Jotam, og Jotam fekk sonen Ahaz, og Ahaz fekk sonen Hizkia, **10** og Hizkia fekk sonen Manasse, og Manasse fekk sonen Amon, og Amon fekk sonen Josia, **11** og Josia fekk Jekonja og brørne hans; dei livde i den tidi då folket vart ført til Babylon. **12** Etter dei vart førde til Babylon, fekk Jekonja sonen Sealtiel, og Sealtiel fekk sonen Zerubbabel, **13** og Zerubbabel fekk sonen Abiud, og Abiud fekk sonen Eljakim, og Eljakim fekk sonen Asor, **14** og Asor fekk sonen Sadok, og Sadok fekk sonen Akim, og Akim fekk sonen Eliud, **15** og Eliud fekk sonen Eleazar, og Eleazar fekk sonen Mattan, og Mattan fekk sonen Jakob, **16** og Jakob var far åt Josef, mannen hennar Maria som fødde Jesus til verdi, han me kallar Kristus. **17** Soleis er det i alt fjortan ættleider frå Abraham til David, og fjortan ættleider frå David til Babylon-ferdi, og fjortan ættleider frå Babylon-ferdi til Kristus. **18** Då Kristus vart fødd, gjekk det soleis til: Medan mor hans, Maria, var trulova med Josef, og fyrr dei kom i hop, syntet seg at ho var med barn av den Heilage Ande. **19** Josef, festarmannen hennar, var ein rett-tenkt mann, og vilde ikkje føra skam yver henne; han sette seg fyre å skiljast med henne so stilt han kunde. **20** Men best som han hadde rådt seg til det, syntet Herren engel seg for honom i draume og sagde: «Josef, Davids son, ver ikkje rædd å taka Maria, festarmøyi di, heim til deg; for det ho ber under beltet, er av den Heilage Ande. **21** Ho skal eiga ein son, og honom skal du kalla Jesus; for han skal frelsa folket sitt frå synderne

deira.» **22** Men alt dette hev hendt av di det laut sannast det som Herren hev tala gjennom profeten, når han segjer: **23** «Ei møy mun barnsvon bera: Ein son ho eiga skal, og namnet han skal nemnast med, er Immanuel» - det er det same som: «Gud er med oss». **24** Då Josef vakna or svevnen, gjorde han som Herrens engel hadde sagt med honom, og flutte bruri si heim. **25** Men han kom ikkje nær henne fyrr ho hadde fenge sonen sin; honom kalla han Jesus.

2 Det var i Betlehem i Judalandet Jesus kom til verdi, i kong Herodes' dagar. Då kom det nokre vismennar frå Austerlandi til Jerusalem og sagde: **2** «Kvar er den jødekongen som nyst er fødd? Me såg stjerna hans i Austerland, og no er me komne og vil hylla honom.» **3** Då kongen, Herodes, hørde det, vart han forfærd, og heile Jerusalem med. **4** Han kalla i hop alle dei øvste prestarne og alle skriftlærde i landet, og spurde deim kvar Messias skulde koma til verdi. **5** «I Betlehem i Judalandet, » svara dei, «for so stend det skrive hjå profeten: **6** «Du Betlehem, du Juda-bygd, av Juda-jarlarnar er du visst ikkje ringaste i rang: Or deg ein fyrste skal gå fram som Israel, mitt eige folk, liksom ein hyrding gjæta skal.»» **7** Då kalla Herodes vismennene til seg i løynd, og spurde deim ut um tidi då stjerna hadde synt seg. **8** So styrde han deim i veg til Betlehem og sagde: «Far no dit, og høyr dykk vel fyre um barnet, og når de hev funne det, so seg meg til, so eg og kann koma og hylla det!» **9** Då dei hadde høyrpt på kongen, tok dei i vegen, og best det var, fekk dei sjå den same stjerna som dei hadde set i Austerland; ho for fyre deim, til ho kom oppyver der som barnet var; der vart ho standande. **10** Då vismennene såg stjerna, vart dei so glade at dei aldri hadde vore so glade. **11** Dei gjekk inn i huset, og fann barnet hjå mori, Maria. Då fall dei på kne, og hylte barnet. Og dei let upp skrin, sine og bar fram for det gåvor: gull og røykjelse og myrra. **12** Og Gud varsla deim i draume, at dei ikkje måtte fara attende til Herodes, og so tok dei ein annan veg heim att til landet sitt. **13** Vel dei var farne, so syner Herrens engel seg for Josef i draume og segjer: «Statt upp! Tak barnet og mori, og røm til Egyptarland, og ver der til eg segjer deg till! For Herodes kjem til å leita etter barnet og vil gjera ende på det.» **14** Då stod han upp, og same natti tok han barnet og mori og for til Egyptarland, **15** og der vart han verande til

Herodes var avliden, so det skulde sannast det som Herren hev tala gjennom profeten, når han segjer: «Or Egyptarland kalla eg min son.» 16 Då Herodes såg at vismennene hadde havt honom til narr, vart han brennande harm. Han sende ut folk og let dei drepa alle gubborn i Betlehem og heile grannelaget på tvo år og derunder, etter den tidi han hadde fenge vita av vismennene. 17 Då vart det sanna det som Jeremia, profeten, hev tala, når han segjer: 18 «Dei hørde ei røyst i Rama - gråt og øying stor: Rakel ho gret for borni sine, og ansa'kje trøystarord; for burte er dei, burte!» 19 Då Herodes var avliden, syner Herrens engel seg i draume for Josef i Egyptarland og segjer: 20 «Statt opp! Tak barnet og mori, og far til Israelslandet! For no er dei burte dei som leita etter barnet og vilde taka livet av det.» 21 So stod han opp, og tok barnet og mori og for til Israelslandet. 22 Men då han fekk spurt at Arkelaus hadde vorte konge i Judariket etter far sin, Herodes, torde han ikkje koma dit. Han gjorde som Gud sagde til honom i draume, og for burt til Galilæa-bygderne, 23 og då han kom til ein by som heiter Nasaret, vart han buande der. Soleis skulde det koma til å sannast det som er sagt gjennom profetarne, at han skulde kallast Nasaræar.

3 I den tidi steig Johannes, døyparen, fram og tala i Judaheidi 2 og sagde: «Vend um! For himmelriket er nær.» 3 Det er honom Jesaja, profeten, talar um, når han segjer: «Høyr han som ropar i heidi: Rydje vegen åt Herren, jamne stigarne hans!» 4 Johannes gjekk med ein kjole av kamelhår, og hadde eit lerbelt kring livet, og maten hans var grashoppar og villhonning. 5 Då kom dei ut til honom frå Jerusalem og frå heile Judalandet og Jordan-kverven, 6 og han døypte deim i Jordanåi, med dei sanna synderne sine. 7 Mange av farisæarane og sadducæarane kom og til dåpen hans. Då han såg deim, sagde han: «Kven lærde dykk å røma frå den vreiden som koma skal, de orme-ungar? 8 Ber då frukt som svarar til umvendingi, 9 og tru ikkje de kann tenkja som so: «Me hev Abraham til far!» for eg segjer dykk at Gud kann vekkja opp born åt Abraham av desse steinarne. 10 Øksi ligg alt innmed roti på treet; kvart tre som ikkje ber god frukt, vert hogge ned og kasta på elden. 11 Eg døyper dykk med vatn til umvending; men han som kjem etter meg, er sterkare enn eg; eg er ikkje verd å bera skorne hans - han skal døypa dykk med

den Heilage Ande og eld. 12 Han hev kasteskovlen i handi, og skal gjera av låven sin; kornet skal han samla i stabburet, men agnerne skal han brenna i ein eld som aldri sloknar.» 13 So kom Jesus frå Galilæa åt Jordan, til Johannes, og vilde få honom til å døypa seg. 14 Men Johannes bar seg undan og sagde: «Eg treng dåp av deg, og so kjem du til meg!» 15 «Lat det no vera so like vell!» svara Jesus. «For soleis lyt me i eitt og alt gjera det som er rett.» Då gjorde han som Jesus vilde. 16 Med det same Jesus var døypt, steig han opp or vatnet. Då opna himmelen seg for honom, og han såg Guds Ande koma dalande nedover seg som ei duva, 17 og ei røyst frå himmelen sagde: «Dette er Son min, han som eg elsker, han som eg hev hugnad i.»

4 Sidan førde Anden Jesus ut i øydemarki, so djevelen skulde freista honom. 2 Han fasta i fyrti dagar og fyrti næter, og vart hungrig då so langt leid. 3 Og freistaren kom og sagde til honom: «Er du Guds Son, so seg at desse steinarne skal verta til brød!» 4 Men han svara: «Det stend skrive: «Menneskja liver ikkje berre av brød, men av kvart ord som kjem frå Guds munn.»» 5 Då tok djevelen honom med seg til den heilage byen og sette honom ytst på tempeltaket, og sagde til honom: 6 «Er du Guds Son, so kasta deg utfyre! For det stend skrive: «Han englam' sine bjoda skal at dei på henderne deg ber, so aldri du på nokon stein skal turva støyta foten din.»» 7 Jesus svara: «Det stend og skrive: «Du skal ikkje freista Herren, din Gud.»» 8 So tok djevelen honom med seg opp på eit ovhøgt fjell, og syntte honom alle verdsens rike og deira herlegdom og sagde: 9 «Alt dette gjev eg deg, dersom du fell på kne og tilbed meg.» 10 Då sagde Jesus til honom: «Gakk frå meg, Satan! For det stend skrive: «Herren, din Gud, skal du tilbed; honom og ingen annan skal du tena.»» 11 So for djevelen ifrå honom, og med det same kom englarne og tente honom. 12 Då Jesus fekk høyra at Johannes var gjeven i henderne på uvenerne sine, drog han seg undan og for til Galilæa. 13 Sidan flutte han frå Nasaret og busette seg i Kapernaum, som ligg nedmed sjøen, på Sebulons og Naftalis grunn, 14 so det skulde sannast det som er tala gjennom Jesaja, profeten, når han segjer: 15 «Sebulons og Naftalis land, som langs med sjøen ligg, og dei som burtum Jordan bur, og heidne bygdekrins - 16 det

folket som i myrker sat, so stort eit ljøs fekk sjå; dei sat i daudens skoddeland, då rann for deim eit ljøs.»

17 Frå den tidi tok Jesus til å tala til folket og sagde: «Vend um! Himmelriket er nær!»

18 Som han no ein gong gjekk frammed Galilæasjøen, fekk han sjå tvo brør, Simon, han som kallast Peter, og Andreas, bror hans; dei heldt på og kasta ei not i sjøen; for dei var fiskarar.

19 Han segjer til dei: «Kom og fylg meg! Eg vil gjera dykk til menneskje-fiskarar!»

20 Då gjekk dei beint frå garni sine og fylgde honom.

21 Då han kom lenger fram, såg han tvo andre brør, Jakob, son åt Sebedæus, og Johannes, bror hans: dei sat i båten hjå Sebedæus, far sin, og greidde garni sine. Han kalla dei, 22 og med ein gong gjekk dei burt frå båten og frå far sin, og fylgde honom.

23 Sidan for han ikring i heile Galilæa og lærde folket i synagogorne deira, og forkynte evangeliet um riket, og lækte all sjukdom og vanhelsa hjå dei.

24 Det gjekk gjetord um honom yver heile Syria, og dei kom til honom med alle som hadde vondt og drogst med eikor sott eller plåga, forgjorde og nedfall-sjuka og lamne, og han gjorde dei gode att.

25 Og det fylgde honom ein stor folkehøp frå Galilæa og Dekapolis og Jerusalem og Judalandet og bygderne på hi sida Jordan.

5 Då Jesus såg folkehøpen, gjekk han upp i fjellet; der sette han seg ned, og læresveinarne hans kom burt til honom.

2 Då tok han til ords og lærde dei og sagde: 3 «Sæle dei som er fatige i ånd! Himmelriket er deira! 4 Sæle dei som syrgjer! Dei skal verta trøysta. 5 Sæle dei tolsame! Dei skal erva jordi. 6 Sæle dei som hungrar og tyrster etter rettferd! Dei skal verta metta. 7 Sæle dei miskunnsame! Dei skal få miskunn. 8 Sæle dei som er reine i hjarta! Dei skal sjå Gud. 9 Sæle dei fredkjære! Dei skal kallast Guds born. 10 Sæle dei som vert forfylgde for rettferdi si! Himmelriket er deira. 11 Sæle er de når dei spottar dykk og forfylgjer dykk og talar berre vondt um dykk for mi skuld, og lyg det. 12 Ver glade og fegne! Stor er løni dykkar i himmelen. For soleis forfylgde dei dei profetarne som var til fyre dykk. 13 De er saltet på jordi! Vert saltet dove, kva skal so det saltast med? Det duger då ikkje til anna enn til å kastast ut og trakkast på. 14 De er ljøset i verdi. Den byen som ligg på eit fjell, kann ikkje dyljast. 15 Ingen kveikjer eit ljøs og set det under skjeppa, men i staken; då

lyser det for alle som er i huset. 16 Soleis skal de lata ljøset dykkar lysa for folk, so dei kann sjå dei gode gjerningarne dykkar og prisa Far dykkar i himmelen!

17 De må ikkje tru eg er komen for å avlysa lovi eller profetarne. Eg er ikkje komen for å avlysa, men for å fullføra.

18 For det segjer eg dykk for sant: Fyrr himmelen og jordi forgjengst, skal ikkje den minste bokstav, ikkje ein einaste prikk i lovi forgangast, fyrr alt saman er fullgjort.

19 Um då nokon bryt eit einaste av desse minste bodi, og lærer folk soleis, so skal han kallast den minste i himmelriket; men den som held deim og lærer deim ifrå seg, han skal kallast stor i himmelriket.

20 For det segjer eg dykk, at er ikkje dykkar rettferd mykje større enn rettferdi åt dei skriftlærde og farisæarane, so kjem de aldri inn i himmelriket.

21 De hev høyr det er sagt til dei gamle: «Du skal ikkje drepa! Den som drep, skal koma for retten.»

22 Men eg segjer dykk at den som er vond på bror sin forutan grunn, han skal koma for retten; og den som segjer til bror sin: «Din stakar!» han skal koma for rådet; og den som segjer: «Din dåre!» han skal koma i helviteselden. (Geenna g1067)

23 Når du då gjeng fram til altaret med offeret ditt, og du der kjem i hug at bror din hev noko imot deg, 24 so lat offeret ditt liggja der framfor altaret - gakk fyrst burt og gjer det godt at med bror din, og kom so og ber fram offeret ditt!

25 Ver snar til å laga deg etter motparten din den stundi du er med honom på vegen! Elles stemner han deg for domaren, og domaren sender deg yver til futen, og du vert kasta i fengsel;

26 det segjer eg deg for visst: Du slepp ikkje ut att fyrr du hev greidt siste kvitten.

27 De hev høyr det er sagt: «Du skal ikkje gjera hor!»

28 Men eg segjer dykk at den som ser på ei kvinna og lyster etter henne, han hev alt gjort hor med henne i hjarta sitt.

29 Um det høgge auga ditt freistar deg, so riv det ut og kasta det frå deg! Du er betre faren du misser ein av lernerne dine, enn at heile likamen vert kasta i helvite. (Geenna g1067)

30 Og um den høgge handi freistar deg, so hogg henne av og kasta henne frå deg! Du er betre faren du misser ein lem enn at heile likamen din kjem i helvite. (Geenna g1067)

31 Det er sagt: «Den som skil seg frå kona si, skal gjeve henne skilsmålsbrev.»

32 Men eg segjer dykk at den som skil seg frå kona si for anna enn utruskap, han valdar at ho gjer hor, og den som gifter seg med ei fråskild kona, han gjer hor.

33 Sameleis

hev de høyr det er sagt til dei gamle: «Du skal ikkje gjera rang eid, men svara Herren for eidarne dine!»

34 Men eg segjer dykk at de aldri skal sverja, korkje ved himmelen, for det er Guds høgsæte, **35** eller ved jordi, for det er fotbenken hans, eller ved Jerusalem, for det er staden åt den store kongen. **36** Ikkje skal du heller sverja ved hovudet ditt; for du kann ikkje gjera eit hår kvitt eller svart. **37** Når de talar, so lat det vera «Ja, ja!» og «Nei, nei!» Alt som gjeng yver det, kjem av det vonde. **38** De hev høyr det er sagt: «Auga for auga og tonn for tonn!» **39** Men eg segjer dykk at de ikkje skal setja dykk imot den som gjer vondt. Um ein slær deg på den høgge kinni, so snu den vinstre og til honom. **40** Og vil nokon trætta til seg trøya di, so lat honom få kjolen med. **41** Og trugar nokon deg til å fylgja honom ei mil, so fylg du honom tvo mil. **42** Gjev den som bed deg, og snu deg ikkje frå den som vil låna av deg! **43** De hev høyr det er sagt: «Du skal elska næsten din og hata fienden din!» **44** Men eg segjer dykk: Elska fiendarne dykkar, velsigna deim som bannar dykk, gjer vel mot deim som hatar dykk, og bed for deim som forfylgjer dykk! **45** då er de rette borni åt far dykkar i himmelen; for han let soli si skina yver vonde og gode, og let det regna yver rettferdige og urettferdige. **46** For um de elskar deim som elskar dykk, kva løn kann de venta for det? Gjer ikkje tollmennerne like eins? **47** Og um de helsar «Guds fred» berre til brørne dykkar, kva stort gjer de då? Gjer ikkje heidningarne det same? **48** Ver då de fullkomne, som far dykkar i himmelen er!

6 Agta dykk at de ikkje gjer dei gode gjerningarne dykkar for augo på folk, so dei skal sjå kor gjæve de er! For då hev de ingi løn i vente hjå far dykkar i himmelen. **2** Vil du gjeva ei sælebotsgåva, so blås ikkje fyrst i luren um det, som hyklarane gjer i synagogorne og på gatorne, so folk skal rosa deim; det segjer eg dykk for sant: Dei hev alt fenge si løn! **3** Men når du gjev ei sælebotsgåva, so lat'kje den vinstre handi di vita kva den høgge handi di gjer! **4** Lat gåva di vera duld, og far din som ser det som dult er, han skal løna deg upp i dagen! **5** Når de bed, so far ikkje åt som hyklarane! For dei vil helst standa i synagogorne og på gatehyrno og halda bøn, so dei kann få syna seg fram for folk; det segjer eg dykk for sant: Dei hev alt fenge si løn. **6** Men når du vil beda, då gakk inn i kammerset ditt, og lat att døri, og bed til

far din som er i det dulde, og far din som ser i det dulde, skal løna deg upp i dagen. **7** Remsa ikkje upp mange ord når de bed! So gjer heidningarne - dei trur bønnerne deira skal høyrast for dei mange ordi skuld. **8** Gjer då ikkje som dei! Far dykkar veit kva de treng, fyrr de bed honom um det. **9** Soleis skal de beda: Fader vår, du som er i himmelen! Lat namnet ditt helgast; **10** lat riket ditt koma; lat viljen din råda på jordi so som i himmelen; **11** gjev oss i dag vårt daglege brød; **12** og forlat oss vår skuld, som me og forlet våre skuldmenn; **13** og før oss ikkje ut i freisting; men frels oss frå det vonde. For riket er ditt, og magti og æra i all æva! Amen. **14** For um de forlet andre misgjerningarne deira, so skal far dykkar i himmelen forlata dykk og; **15** men forlet de ikkje andre, so skal ikkje far dykkar heller forlata dykkar misgjerningar. **16** Når de fastar, skal de ikkje laga dykk sturne som hyklarane; for dei skaper seg til i andlitet, so folk skal sjå at dei fastar; det segjer eg dykk for sant: Dei hev alt fenge si løn. **17** Men når du fastar, då salva hovudet og två andlitet ditt, **18** so ikkje folk, men far din i det dulde, kann sjå at du fastar, og far din som ser i det dulde, skal løna deg. **19** Samla dykk ikkje skattar på jordi, der mol og makk et og øyder, og tjuvar bryt seg inn og stel, **20** men samla dykk skattar i himmelen, der korkje mol eller makk øydelegg, og tjuvar aldri bryt seg inn og stel! **21** For der skatten din er, der vil hjarta ditt og vera. **22** Auga er ljuset i likamen; er auga ditt klårt, so vert heile likamen ljøs; **23** er auga ditt dimt, so vert heile likamen myrk. Når då ljuset inni deg er myrkt, kor stort vert ikkje myrkret då! **24** Ingen kann tena tvo herrar; for anten vil han hata den eine og halda utav den andre, eller halda seg til den eine og vanvyrda hin; de kann ikkje tena både Gud og Mammon. **25** Difor segjer eg dykk: Syt ikkje for livet dykkar, kva de skal eta og kva de skal drikka, eller for likamen dykkar, kva de skal klæda dykk med! Er ikkje livet meir enn maten og likamen meir enn klædi? **26** Sjå på fuglarni i lufti: Dei sår ikkje, og haustar ikkje, og samlar ikkje i hus, og far dykkar i himmelen føder deim like vel. Er ikkje de mykje meir enn dei? **27** Og kven av dykk kann leggja ei einaste aln til livsvegen sin, um han syter aldri so mykje? **28** Og kvi syter de for klædi? Sjå liljorne på marki, korleis dei veks! Dei arbeider ikkje, dei spinn ikkje; **29** men eg segjer dykk at ikkje sjølve Salomo i

all sin herlegdom var so klædd som ei av deim. 30 Klæder no Gud soleis graset på marki, det som stend i dag og vert kasta i omnen i morgon, skulde han då'kje mykje heller klæda dykk, de fåtruande! 31 So må de då ikkje syta og segja: «Kva skal me eta?» eller: «Kva skal me drikka?» eller: «Kva skal me klæda oss med?» 32 For alt det spør heidningarne etter; men far dykkar i himmelen veit at alt sovore treng de um. 33 Søk fyrst Guds rike og hans rettferd, so skal de få alt dette attpå! 34 So syt då ikkje for morgondagen! Morgondagen lyt syta for seg. Kvar dag hev nok med si møda.

7 Døm ikkje, elles vert de dømdel! For den domen de dømer, skal de dømast etter, 2 og det målet de mæler med, skal dei mæla åt dykk i. 3 Kvi ser du flisi i auga åt bror din, men bjelken i ditt eige auga, den vert du ikkje var? 4 Eller korleis kann du segja til bror din: Kom, lat meg taka flisi ut or auga ditt! og sjå, det sit ein bjelke i ditt eige auga! 5 Din hyklar! Drag fyrst bjelken ut or ditt auga - då kann du sjå å taka flisi ut or auga åt bror din. 6 Gjev ikkje hundarne det som heilag er, og kasta ikkje perlone dykkar for svin! Dei kjem berre til å trøda deim under føterne, og snu seg og riva dykk sund. 7 Bed, so skal de få, leita, so skal de finna, banka på, so skal det verta upplate for dykk! 8 For kvar den som bed, han fær, og den som leitar, han finn, og den som bankar på, vert det upplate for. 9 Eller er det nokon av dykk som gjev son sin ein stein når han bed honom um brød, 10 eller ein orm når han bed um ein fisk? 11 Når no de veit å gjeva borni dykkar gode gåvor, de som er vonde, kor mykje meir vil so'kje far dykkar i himmelen gjeva noko godt til deim som bed honom! 12 Alt som de då vil at andre skal gjera mot dykk, det skal de og gjera mot deim; for so er lovi og profetarne. 13 Gakk inn igjenom den tronge porten! For vid er den porten, og breid er den vegen som fører til fortaping, og mange er dei som gjeng inn der. 14 Men trong er den porten, og smal er den vegen som fører til livet, og få er dei som finn honom. 15 Tak dykk i vare for dei falske profetarne! Dei kjem til dykk i saueham, men innvertes er dei gråduge ulvar. 16 På frukterne deira skal de kjenna deim; kann ein hausta druvor av klunger eller fikor av tistlar? 17 Soleis ber alle gode tre god frukt; men låke tre ber vond frukt, 18 eit godt tre kann ikkje bera vond frukt, og eit låkt tre kann ikkje bera god frukt. 19

Men kvart tre som ikkje gjev god frukt, vert hogge ned og kasta på elden. 20 So skal de då kjenna deim på frukterne. 21 Ikkje alle som segjer til meg: «Herre, herre!» skal koma inn i himmelriket, men dei som gjer det far min i himmelen vil. 22 På den dagen skal mange segja til meg: «Herre, herre, hev me ikkje tala profetord i ditt namn, og drive ut djevlar i ditt namn, og gjort mange under i ditt namn?» 23 Då skal eg segja deim beint ut: «Eg hev aldri kjent dykk. Gakk ifrå meg, de illgjerdsmenner!» 24 Den som no høyrer desse ordi mine og gjer etter deim, honom vil eg likna med ein vitug mann, som bygde huset sitt på berg. 25 Og regnet sila, og elvarne fløynde, og vindarne bles og sette mot huset; men det stod; for det var tufta på berg. 26 Og den som høyrer desse ordi mine og ikkje gjer etter deim, han kann liknast med ein fåvis mann, som bygde huset sitt på sand. 27 Og regnet sila, og elvarne fløynde, og vindarne bles og sette mot huset; då fall det, og fallet vart stort.» 28 Då Jesus hadde tala desse ordi, då var folket reint upp i under yver læra hans. 29 For han lærde deim som ein som hev velde, og ikkje som deira skriftlærde.

8 Då han gjekk ned av fjellet, fylgde det mykje folk med honom. 2 Best det var, kom ein som hadde spillysjka, og fall på kne for honom og sagde: «Herre, dersom du vil, so kann du gjera meg rein.» 3 Jesus rette ut handi, og tok burt på honom og sagde: «Eg vil; vert rein!» Då vart han med ein gong fri spillysjka, og rein. 4 Og Jesus sagde til honom: «Sjå til at du ikkje segjer dette med nokon, men gakk burt og te deg for presten, og ber fram det offeret som Moses hev sagt fyre, so du kann vitna for deim!» 5 Då han so gjekk inn i Kapernaum, kom ein hovudsmann og tala til honom og sagde: 6 «Herre, drengen min ligg lam heime, og lid hardt.» 7 «Skal eg koma og lækja honom?» sejer Jesus. 8 «Herre, » svara hovudsmannen, «eg er ikkje verd at du stig inn under mitt tak. Men seg berre eit ord, so vert drengen min god att! 9 For eg er ein mann som må lyda deim som større er, og sjølv hev eg og hersveinar under meg, og segjer eg til ein av deim: «Gakk!» so gjeng han, og til ein annan: «Kom!» so kjem han, og til tenaren min: «Gjer no det!» so gjer han det.» 10 Då Jesus høyrde det, undra han seg, og sagde til deim som var med honom: «Det segjer eg dykk for sant: So stor ei tru hev eg ikkje funne hjå nokon i Israel. 11 Og det skal

de vita, at mange skal koma både frå aust og frå vest og setja seg til bords med Abraham og Isak og Jakob i himmelriket; 12 men dei som riket var etla åt, skal ut i myrkret utanfor, der dei græt og skjer tenner.» 13 So sagde han til hovudsmannen: «Gakk heim att! Det skal verta som du trudde.» Og drengen vart god att i same stundi. 14 Då Jesus kom heim til Peter, såg han at vermor hans låg sjuk og hadde hiteflagor. 15 So tok han henne i handi; då kvar hiteflagorne burt, og ho stod upp og stelte for honom. 16 Um kvelden kom dei til honom med mange som var forgjorde og hadde vonde ånder i seg, og han dreiv ut ånderne med eit einaste ord, og alle som hadde vondt, gjorde han gode att. 17 Soleis skulde det sannast det som Jesaja, profeten, hev tala, når han segjer: «Han våre sotter på seg tok, og våre sykjar bar.» 18 Då Jesus såg at det hadde samla seg mykje folk ikring honom, sagde han til læresveinarne: «Lat oss fara yver til hi sida!» 19 I det same kom ein skriftlærd mann til honom og sagde: «Meister, eg vil fylgja deg kvar du fer.» 20 Då svara Jesus: «Revarne hev hi, og fuglarne i lufti hev reir, men Menneskesonen hev ingen stad han kann leggja sitt hovud nedpå.» 21 Ein annan - ein av læresveinarne hans - sagde med honom: «Herre, lat meg fyrst få ganga heim og jorda far min!» 22 Men Jesus svara: «Fylg du meg, og lat dei daude jorda sine daude!» 23 So gjekk han ut i båten, og læresveinarne var med. 24 Um eit bil vart det so hard sjø at bårorne slo yver båten; men han låg og sov. 25 Då gjekk dei burt til honom og vekte honom og sagde: «Herre, hjelp! Me gjeng under!» 26 «Kvi er de so rædde?» sagde han; «kor lite tru de hev!» So stod han upp og truga vinden og sjøen, og det vart blikende stilt. 27 Og folk undra seg og sagde: «Kva mann er dette, at både vind og sjø må lyda honom?» 28 Då han kom yver på hi sida, til Gadarenarlandet, møtte han tvo forgjorde, som kom ut or gravholorne; dei var so ville og vonde at ingen kunde koma fram den veggen. 29 Og best det var, sette dei i og ropa: «Kva vil du oss, du Guds Son? Er du komen hit for å plåga oss fyre tidi?» 30 Eit godt stykke ifrå gjekk ein stor svineflokk på beite. 31 So bad ånderne: «Driv du oss ut, so lat oss fara i svineflokken!» 32 «Gjer so då!» svara han. Då for dei ut og for inn i svini. Og brått sette heile flokken utyver stupet og ned i sjøen og druknast. 33 Gjætarane rømde, og då dei

kom til byen, fortalde dei alt saman, og sagde korleis det hadde gjenge med dei forgjorde. 34 Då gjekk alt byfolket ut imot Jesus, og då dei fekk sjå honom, bad dei at han vilde fara burt ifrå bygderne deira.

9 So gjekk han ut i båten og for yver og kom til sin eigen by. 2 Då kom dei til honom med ein lam mann, som låg i ei seng. Då Jesus såg trui deira, sagde han til den lame: «Ver hugheil, son! Syndene dine er tilgjevne.» 3 Då var det nokre av dei skriftlærde som tenkte med seg: «Denne spottar Gud!» 4 Men Jesus såg tankarne deira og sagde: «Kvi hyser de so vonde tankar i hjarta? 5 Kva er lettast å segja: «Synderne dine er tilgjevne, » eller: «Statt upp og gakk?» 6 Men so de skal vita at Menneskesonen hev magt til å tilgjeva synder på jordi» - so segjer han til den lame: «Statt upp, tak sengi og gakk heim att!» 7 Då stod han upp og gjekk heim til seg. 8 Og då folket såg det, vart dei ottefulle, og lova Gud som hadde gjeve menneskje slik magt. 9 Då Jesus gjekk lenger fram, fekk han sjå ein mann som sat på tollbudi - Mattæus heitte han - og sagde til honom: «Fylg meg!» Og han stod upp og fylgde Jesus. 10 Då han so heldt måltid heime i huset sitt, kom mange tollmenn og syndarar og sette seg til bords med Jesus og læresveinarne hans. 11 Farisæarane såg det og sagde til læresveinarne: «Kvifor et meisteren dykkar i lag med tollmenn og syndarar?» 12 Då Jesus hørde det, sagde han: «Det er ikkje dei friske som treng lækjar, men dei som hev vondt. 13 Gakk burt og lær kva som ligg i det ordet: «D'er miskunn, ikkje offer, eg hev hugnad i.» For eg er ikkje komen for å kalla rettferdige, men syndarar.» 14 Då kom læresveinarne åt Johannes til honom og sagde: «Korleis hev det seg at me og farisæarane fastar so mykje, men dine læresveinar fastar ikkje?» 15 Jesus svara: «Kann bryllaupsfolket syrgja medan dei hev brudgomen hjå seg? Men det kjem ei tid då brudgomen vert teken ifrå deim; då skal dei fasta. 16 Ingen set ein lapp av ustampa ty på eit gamalt klædeplagg; for boti riv med seg noko av sjølve plagget, og rifti vert større. 17 Og ikkje hev dei ny vin i gamle lerflaskor; for då rivnar flaskorne, so vinen renn ned, og flaskorne forferst; ny vin hev dei i nye lerflaskor; då held dei seg baa.» 18 Med han tala soleis til deim, kom ein synagoge-forstandar og fall på kne for honom og sagde: «Rett no hev dotter

mi slokna; men kom og legg handi di på henne, so livnar ho att!» 19 Jesus gjorde seg reidug og gjekk med honom, og læresveinarne og. 20 Då kom det ei kvinna, som hadde havt blodflod i tolv år; ho gjekk innåt honom attantil og tok i ein av duskarne på kjolen hans, 21 for ho tenkte med seg: «Kann eg berre få taka i kjolen hans, so er eg berga.» 22 I det same snudde han seg og såg henne. Då sagde han: «Ver hugheil, dotter! Trui di hev hjelpt deg.» Og kvinna vart god att i same stundi. 23 Då Jesus kom heim til synagoge-forstandaren og såg fløytelåtarane og hopen som ståka og våla, sagde han til deim: 24 «Gakk burt! Gjenta er ikkje slokna; ho søv.» Men dei berre log åt honom. 25 Då hopen var driven ut, gjekk han inn, og tok henne i handi, og gjenta stod upp. 26 Og gjetordet um dette kom ut yver alle bygdene der ikring. 27 Då Jesus gjekk burt att, fylgde tvo blinde etter honom og ropa: «Gjer sælebot på oss, du Davids son!» 28 Og då han var komen heim, gjekk dei etter han inn. Jesus sagde til deim: «Trur de at eg kann gjera det?» «Ja, herre, » svara dei. 29 Då tok han burtpå augo deira og sagde: «Det skal verta som de trur.» 30 Og med ein gong kunde dei sjå. Jesus tala strengt til deim og sagde: «Sjå til at ingen fær vita det!» 31 Men dei var'kje fyrr komne ut, fyrr dei bar gjetordet hans ut yver alle bygder. 32 Med same dei gjekk ut, kom det nokre folk til honom med ein mållaus mann som hadde ei vond ånd i seg. 33 Då so den vonde åndi var drivi ut, tala den mållause. Og folk undra seg og sagde: «Aldri hev slikt vore set fyrr i Israel!» 34 Men farisæarane sagde: «Det er djevlehovdingen sjølv som hjelper honom til å driva djevarne ut.» 35 Sidan gjekk Jesus kring i alle byar og bygder og lærde folket i synagogorne deira, og lyste ut evangeliet um Gudsriket, og lækte all sjukdom og vanhelsa. 36 Og då han såg folkehopen, tykte han hjarteleg synd um deim; for dei var ille medfarne og nedforkomne, som ein saueflokk utan hyrding. 37 Då sagde han til læresveinarne sine: «Grøda er stor, men onnefolki er få. 38 Bed då honom som eig grøda at han vil senda arbeidsfolk til å hausta inn grøda si!»

10 So kalla han til seg dei tolv læresveinarne sine, og gav deim magt yver ureine ånder, so dei kunde driva deim ut, og kraft til å lækja all sjukdom og vanhelsa. 2 So er namni på dei tolv apostlarne: Fyrst Simon, han som kallast Peter, so Andreas, bror

hans, og Jakob, son åt Sebedæus, og Johannes, bror hans, 3 Filip og Bartolomæus, Tomas og Mattæus, tollmannen, Jakob, son åt Alfæus, og Lebbæus, 4 Simon Kananæus og Judas Iskariot, den same som sveik honom. 5 Desse tolv var det Jesus sende ut, og han rettleidde deim og sagde: «Tak ikkje vegen til heidningarne, og gakk ikkje inn i nokon av samaritanbyarne! 6 Gakk heller til dei forkomne lambi av Israelshuset! 7 Og kvar de kjem, so gjer kunnigt at himmelriket er nær! 8 Læk helselause, vekk upp daude, gjer spillsjuka reine, driv ut djevar! For inkje hev de fenge det, for inkje skal de gjeva det. 9 Tak ikkje med dykk gull eller sylv eller kopar i belti dykkar, 10 ikkje ferdaskreppa, ikkje tvo trøyor, ikkje skor, ikkje stav! For ein arbeidsmann er kosten sin verd. 11 Kvar gong de kjem til ein by eller ei grend, so høyr etter kven der er som er verd å taka imot dykk, og hjå honom skal de vera til de tek ut att. 12 Når de kjem inn i eit hus, so lys velsigning yver det, 13 og er huset verdt det, so skal det få den velsigningi de hev lyst, men er det ikkje verdt det, so skal velsigningi koma attende til dykk. 14 Og er det nokon stad dei ikkje vil taka imot dykk og ikkje vil høyra på ordi dykkar, so gakk ut att or det huset eller den byen, og rist dusti av føterne dykkar! 15 det segjer eg dykk for visst: På domedag skal det ganga Sodoma- og Gomorralandet likare enn den byen. 16 Sjå no eg sender dykk liksom sauer inn i ulveflokken; ver då kloke som ormen og godtrugne som duva! 17 Tak dykk i vare for folk! For dei kjem til å gjeva dykk yver til domstolarne og hudfletta dykk i synagogorne sine, 18 og for kongar og landshovdingar skal dei føra dykk fram for mi skuld, so de skal vitna for deim og for heidningarne. 19 Men når dei dreg dykk for retten, so syt ikkje for korleis eller kva de skal tala! Ordi de skal tala, skal de få i same stundi. 20 For det er ikkje de som talar; det er åndi åt far dykkar som talar i dykk. 21 Bror skal senda bror i dauden, og faren barnet sitt, og born skal standa fram mot foreldri sine, og valda at dei lyt døy. 22 Og alle skal hata dykk for mitt namn skuld: men den som held ut til endes, han skal verta frelst. 23 Når dei då søkjer etter dykk i ein by, so røm til ein annan! For det segjer eg dykk for visst: De vinn ikkje vitja alle byarne i Israel fyrr Menneskjesonen kjem. 24 Læresveinen er ikkje yver meisteren, og tenaren er ikkje yver husbonden sin. 25 Det lyt vera nok for

læresveinen at han vert som meisteren sin, og for tenaren at han vert som husbonden. Hev dei kalla husbonden Be'elsebul, kann so husfolket venta det betre? 26 Ver då ikkje rædde deim! For ingen ting er løynt anna det ein gong kjem upp, og ingen ting dult anna det ein gong vert kjent. 27 Det som eg segjer dykk i myrkret, skal de tala i ljuset, og det som vert kviskra i øyra på dykk, skal de ropa ut på taki. 28 Ottast ikkje dei som drep likamen, men ikkje kann drepa sjæl! Ottast heller honom som kann tyna både sjæl og likam i helvite! (Geenna g1067) 29 Sel dei ikkje tvo sporvar for ein skilling? Og ikkje ein av deim fell ned på jordi utan Far dykkar vil. 30 Og jamvel alle håri på hovudet dykkar er talde. 31 So ver ikkje rædde! De er meir enn mange sporvar. 32 Den som då kjennest ved meg for folk, honom skal eg og kjennast ved for far min i himmelen; 33 Men den som avneittar meg for folk, honom skal eg og avneitta for far min i himmelen. 34 De må'kje tru eg er komen for å føra fred ned på jordi! Eg er'kje komen med fred, men med sverd. 35 Eg er komen for å setja ufred millom far og son, og millom mor og dotter, og millom vermor og sonekona, 36 og mannen skal få sin eigen huslyd til uven. 37 Den som hev far eller mor kjærare enn meg, er ikkje verd meg, og den som hev son eller dotter kjærare enn meg, er ikkje verd meg, 38 og den som ikkje tek krossen sin og fylgjer etter meg, er ikkje verd meg. 39 Den som vinn livet sitt, skal missa det, og den som misser livet for mi skuld, skal vinna det. 40 Den som tek imot dykk, tek imot meg, og den som tek imot meg, tek imot honom som sende meg. 41 Den som tek imot ein profet for di han er ein profet, skal få same løni som ein profet, og den som tek imot ein rettferdig for di han er rettferdig, skal få same løni som ein rettferdig. 42 Og den som gjev ein av desse små um det er'kje anna enn ei skål med kaldt vatn, for di han er min læresvein, han skal på ingen måte missa løna si, det segjer eg dykk for visst.»

11 Då Jesus hadde sagt alt det han vilde leggja dei tolv læresveinarne på minne, for han burt att, og tok til å læra folk og tala for dei kring i byarne. 2 Johannes fekk høyra i fengslet um gjerningarne åt Kristus. Då sende han bod med læresveinarne sine, og spurde honom: 3 «Er du den som skal koma, eller lyt me venta ein annan?» 4 Jesus svara: «Gakk og seg Johannes kva de høyrer og ser: 5 Blinde fær

syni si, og halte gjeng ikring, spillsjuke vert reine, og dauve høyrer, daude stend upp att, og fatige fær høyra evangeliet, 6 og sæl er den som ikkje styggjest ved meg.» 7 Då dei gjekk burt, tok Jesus til å tala til folket um Johannes: «Kvi gjekk de ut i øydemarki? Vilde de sjå ei røyr som svagar att og fram i vinden? 8 Kvi gjekk de då der ut? Vilde de sjå ein mann med fine klæde? Nei, dei som gjeng i fine klæde, held til i kongsgardarne. 9 Men kvi gjekk de då der ut? Vilde de sjå ein profet? Ja, segjer eg dykk, og det ein som er meir enn profet. 10 Det er um honom det er skrive: «Framfyre deg min ærendsvain eg sender; der du vil fara, skal han vegen rydja.» 11 Det segjer eg dykk for sant: Aldri hev det stige fram nokon større millom menneskeborni enn Johannes døyparen; og endå er den minste i himmelriket større enn han. 12 Men frå Johannes døyparens tid og til denne stund bryt folk seg med magt inn i himmelriket, og dei som bryt seg inn, riv det til seg. 13 For alle profetarne og lovi spådde alt til Johannes kom; 14 og vil de tru det, so er han Elia som skulde koma. 15 Høyr etter, kvar som høyra kann! 16 Kven skal eg likna denne ætti med? Dei likjest born som sit på torget og ropar til andre born: 17 «Me let i fløyta for dykk, og de dansa ikkje; me song eit syrgjektivæde, og de øya ikkje.» 18 For fyrst kom Johannes, og korkje åt eller drakk; då sagde dei: «Han må vera forgjord!» 19 So kom Menneskesonen; han et og drikk, og so segjer dei: «Sjå for ein etar og drikkar! Han er godvener med tollmennen og syndarar!» Men visdomen hev prova si rettferd med sine gjerningar.» 20 So tok han til å lasta dei byarne som han hadde gjort flest under i, for di dei ikkje vende um: 21 «Ve yver deg, Korasin! Ve yver deg, Betsaida! Hadde dei underi som eg gjorde i dykk, vore gjorde i Tyrus og Sidon, so hadde dei longe angra og havt på seg sekk og oska. 22 Men det segjer eg dykk: På domedag skal det ganga Tyrus og Sidon likare enn dykk. 23 Og du, Kapernaum, som hev vore lyft upp til himmelen, til helheimen skal du støytast ned! For hadde dei underi som er gjorde i deg, vore gjorde i Sodoma, so hadde han stade til denne dag. (Hadēs g86) 24 Men det segjer eg dykk: På domedag skal det ganga Sodomalandet likare enn dykk.» 25 I den same tidi tok Jesus til ords og sagde: «Eg lovar deg, Fader, du som råder yver himmelen og jordi, at du hev løynt dette for dei lærde og kloke,

og openberra det for dei ulærde og barnslege! 26 Ja, Fader, for soleis tykte du det best! 27 Alt hev far min gjeve i mine hender. Og ingen kjenner Sonen utan Faderen, og ingen kjenner Faderen utan Sonen og dei som Sonen vil openberra det for. 28 Kom til meg, alle de som slit og hev tungt å bera! hjå meg skal de få kvila dykk ut. 29 Tak mitt ok på dykk, og lær av meg! for eg er mild og mjuk i hjarta, og de skal finna kvild for sjælerne dykkar. 30 For mitt ok er godt, og mi byrd er lett.»

12 I den tidi gjekk Jesus på ein kviledag yver åkrarne. Læresveinarne hans var svoltne og tok til å riva av aks og eta. 2 Då farisæarane såg det, sagde dei til honom: «Sjå læresveinarne dine! - no gjer dei noko som ingen hev lov til å gjera på ein kviledag.» 3 Han svara: «Hev de'kje lese kva David gjorde då han var svolten, han og dei som var med honom, 4 at han gjekk inn i Guds hus, og åt skodebrødi, og dei hadde han ikkje lov til å eta, korkje han eller fylgjesmennerne hans, men berre prestarne. 5 Eller hev de'kje lese i lovi at prestarne bryt helgi i templet på kviledagen, og er endå skuldlause? 6 Men eg segjer dykk, at her er det som er større enn templet. 7 Og hadde de visst kva som ligg i det ordet: «D'er miskunn, ikkje offer, eg hev hugnad i, » so hadde de ikkje fordømt desse uskyldige. 8 For Menneskesonen råder yver kviledagen.» 9 So gjekk han burt derifrå og til synagoga deira. 10 Der var det ein mann som hadde ei nomi hand. So spurde dei honom: «Tru det er rett å lækja folk på ein kviledag?» For dei vilde få noko å klaga honom for. 11 Då sagde han til deim: «Kven av dykk dreg ikkje upp att ein sau som hev dotte ned i eit dike for honom på ein kviledag? 12 Og kor mykje meir er'kje eit menneskje enn ein sau! So må det då vera rett å gjera vel på kviledagen.» 13 So segjer han til mannen: «Rett fram handi!» Då rette han henne fram, og ho vart frisk liksom hi handi. 14 Men farisæarane gjekk ut og lagde råd um korleis dei skulde få gjort ende på honom. 15 Då Jesus vart vis med det, for han burt, og det fylgde mange med honom. Han lækte deim alle, 16 men forbaud deim strengt å gjera honom kjend. 17 Soleis skulde det sannast det som er tala gjenom Jesaja, profeten, når han segjer: 18 «Sjå sveinen unge som eg ut meg såg, han som eg elskar, han, min hjartehugnad! På honom vil eg leggja åndi mi, og

rett skal for folki lysa ut. 19 Han trætтар ikkje, ropar ikkje høgt. I gatorn' ingen høyra fær hans røyst: 20 Den brotne røyri kryss han ikkje sund, rjukande skaren sløkkjer han'kje ut, fyrr retten han til siger fram hev ført. 21 Til han skal folket setja voni si.» 22 Sidan kom dei til honom med ein forgjord som var både mållaus og blind, og han gjorde honom god att, so den mållause tala og såg. 23 Då vart alt folket reint upp i under og sagde: «Dette skulde vel ikkje vera Davidssonen?» 24 Då farisæarane høyrde det, sagde dei: «Denne kunde ikkje driva ut djevarne, fekk han ikkje hjelp av Be'elsebul, hovdingen deira.» 25 Men Jesus visste kva dei tenkte, og sagde til deim: «Eit rike som ligg i strid med seg sjølv, kjem snart til å øydst, og ein by eller eit hus som er kome i strid med seg sjølv, stend ikkje lenge. 26 Er det no so at Satan driv ut Satan, so er han komen i strid med seg sjølv, og korleis kann då riket hans standa? 27 Og hjelper Be'elsebul meg til å driva ut dei djevarne, kven hjelper då dykkar eigne folk til å driva deim ut? Difor skal dei vera domarane dykkar. 28 Men er det Guds Ande som hjelper meg til å driva ut djevarne, so er då Gudsriket kome til dykk. 29 Eller kven kann ganga inn i huset til ei kjempa og rana eignaluterne hans, hev han ikkje fyrst lagt kjempa i band? då kann han plundra huset. 30 Den som ikkje er med meg, er imot meg, og den som ikkje sankar med meg, han spreider. 31 Difor segjer eg dykk: All synd og spotting skal tilgjevast menneskja, men spott imot Anden skal ikkje tilgjevast. 32 Og den som lastar Menneskesonen, skal få tilgjeving for det; men den som lastar den Heilage Ande, fær aldri tilgjeving, korkje i dette livet eller i det som skal koma. (aiōn g165) 33 Anten lyt de segja: «Treet er godt, og frukti på det er god, » eller og: «Treet er låkt, og frukti på det er låk.» For på frukti kjenner ein treet. 34 De orme-ungar, korleis kann de tala noko godt, de som er vonde? for frå munnen kjem det som hjarta er fullt av. 35 Ein god mann ber fram gode ting av det gode han gøymer hjå seg, og ein vond mann ber fram vonde ting av det vonde han gøymer på. 36 Men det segjer eg dykk: Kvart gagnlaust ord som folk hev tala, skal dei svara for på domedag, 37 for etter ordi dine vert du frikjend, og etter ordi dine vert du felt.» 38 Då tok nokre skriftlærde og farisæarar til ords og sagde: «Meister, me vil gjerne sjå eit teikn av deg!»

39 Han svara: «Ei vond og utru ætt krev etter teikn, men dei skal'kje få anna teikn enn det som hende Jonas, profeten. 40 For liksom Jona var tri dagar og tri næter i fiskebuken, soleis skal Menneskesjensonen vera tri jamdøgger under jordi. 41 Nineve-mennerne skal møta for domen saman med denne ætti og fella deim; for dei vende um då Jona tala for deim, og her er meir enn Jona. 42 Sudlands-dronningi skal standa fram for domen i hop med denne ætti og fella deim; for ho kom frå verdsens ende og vilde høyra Salomos visdom, og her er meir enn Salomo. 43 Når den ureine åndi fer ut or eit menneskje, flakkar ho yver vatslause vidder og leitar etter ein kvilestad, men finn ingen. 44 So segjer ho: «Eg vil fara attende til huset mitt, som eg flutte utor, » og når ho kjem der, finn ho det tomt, og feia og fjelga. 45 Då fer ho av stad og tek med seg sju andre ånder som er argare enn ho er sjølv, og dei gjeng inn og vert buande der, og hev det vore ille med det menneskjet fyrr, so vert det endå verre sidan. Soleis kjem det og til å ganga med denne vonde ætti.» 46 Med han heldt på å tala til folket, var mor hans og brørne hans komne, og no stod dei utanfor og vilde finna honom. 47 Då so ein kom inn og sagde det med honom, 48 svara han: «Kven er mor mi, og kven er brørne mine?» 49 So rette han handi ut mot læresveinarne sine og sagde: «Sjå der er mor mi og brørne mine; 50 for den som gjer det far min i himmelen vil, han er bror min og syster mi og mor mi.»

13 Same dagen gjekk Jesus ut og sette seg nedmed sjøen. 2 Då samla det seg so mykje folk ikring honom, at han laut ganga ut på eit skip og setja seg der, og heile folkemengdi stod burtetter strandi. 3 Då sagde han deim mangt og mykje i likningar og tok so til ords: «Ein sâmann gjekk ut og skulde så, 4 og då han sådde, fall noko av kornet frammed vegen, og fuglarne kom og åt det upp. 5 Noko fall på steingrunn; der hadde det ikkje mykje jord, og det rann snøgt upp, av di der var so grunt; 6 men då soli steig, skein det av; for det hadde ikkje rot. 7 Noko fall millom klunger, og klungeren voks upp og kjøvde det. 8 Noko fall i god jord og gav grøda, sumt hundrad foll, og sumt seksti foll, og sumt tretti foll. 9 Høyr etter, kvar som høyra kann!» 10 Læresveinarne kom og sagde til honom: «Kvi talar du til deim i likningar?» 11 Då svara han: «De fær

vita løyndomarne i himmelriket, men det gjer ikkje dei. 12 For den som hev, han skal få, so han hev nøgdi; men den som inkje hev, skal missa endå det som han hev. 13 Difor talar eg til deim i likningar; for um dei ser, so ser dei ikkje, og um dei høyrer, so høyrer dei ikkje og skynar ikkje. 14 På deim vert det sanna det som Jesaja spådde: «Ja, høyra skal de nok, men ikkje håtta, sjå skal de nok, men de skal ikkje skilja. 15 For dette folket hev so hard ein hug; tungt høyrer dei med øyro, og augo let dei att, so dei med augo inkje sjå, med øyro inkje høyra skal, og aldri med sitt hjarta skyna, og snu, so eg deim lækja fær.» 16 Men sæle dykkar augo som ser, og dykkar øyro som høyrer! 17 For det segjer eg dykk for sant: Mange profetar og rettferdige stunda etter å sjå det som de ser, og fekk ikkje sjå det, og høyra det som de høyrer, og fekk ikkje høyra det. 18 So høyr no de likningi um sâmannen: 19 Kvar gong nokon høyrer ordet um Gudsriket, og ikkje skynar det, so kjem den vonde og stel burt det som er sått i hjarta hans; det er det kornet som var sått frammed vegen. 20 Det som var sått på steingrunn, det er den som høyrer ordet og straks tek imot det med gleda, 21 men han hev ikkje rot i seg, og held ikkje ut langt bilet; kjem han i naud eller fåre for ordet skuld, so leided han snart og fell ifrå. 22 Det som var sått millom klunger, det er den som høyrer ordet, men suti for det timelege og den svikalle rikdomen kjøver ordet, so det ikkje ber frukt. (aiōn g165) 23 Det som var sått i god jord, det er dei som høyrer ordet og skynar det; dei er det som gjev grøda; ein gjev hundrad foll, og ein seksti foll, og ein tretti foll.» 24 So sette han fram ei onnor likning og sagde: «Himmelriket kann liknast med ein mann som hadde sått godt frø i åkeren sin; 25 men medan folket sov, kom uvenen hans og sådde svimling millom kveiten, og gjekk sin veg. 26 Då no åkeren voks upp og skaut aks, so kom svimlingen og til synes. 27 Då gjekk sveinarne til husbonden og sagde: «Herre, sådde du'kje godt frø i åkeren din? Kvar kjem då ugraset frå?» 28 «Det hev ein uven gjort, » svara han. «Vil du me skal ganga og rykkja det upp?» segjer dei. 29 «Nei, » sagde han, «for då kunde de koma til å riva upp kveiten og med det same. 30 Lat båe veksa med einannan til hausten, og når skurdonni kjem, vil eg segja til skjararane: «Sanka fyrst svimlingen saman og bunta honom i hop til å brennast, men hav kveiten

inn i løda mi!»»» 31 So sette han fram ei likning til og sagde: «Himmelriket er likt eit senåpskorn som ein mann tok og sette i hagen sin. 32 Det er mindre enn alle andre frøkorn; men når det hev vakse upp, er det større enn alle hagevokstrar og vert eit heilt tre, so fuglane i lufti kjem og byggjer reir i greinerne på det.» 33 So sagde han deim ei onnor likning: «Himmelriket er likt ein surdeig som ei kona tok og gøymde i tri skjjeppor mjøl, til alt mjølet var syrt.» 34 Alt dette tala Jesus til folket i likningar, og utan likningar tala han aldri til deim, 35 so det skulde sannast det som er tala gjennom profeten, når han segjer: «Med likningar so vil eg lata upp min munn, og segja fram det som var løynt frå verdi vart.» 36 So bad han farvel med folket og gjekk inn att. Då kom læresveinarne til honom og sagde: «Tyd ut for oss likningi um svimlingen i åkeren!» 37 Han svara: Den som sår det gode frøet, er Menneskesjersonen; 38 åkeren er verdi; det gode frøet er dei som eig heime i Gudsriket, og svimlingen dei som høyrer under den vonde; 39 uvenen som sådde svimlingen, er djevelen; hausten er endelykti på verdi, og skurdfolket er englarne. (aiōn g165) 40 Liksom no svimlingen vert sankt i hop og oppbrend, soleis skal det ganga til når det vert ende på verdi: (aiōn g165) 41 Menneskesjersonen skal senda ut englarne sine, og dei skal sankt ut or riket hans alt som skjemma ut, og alle som gjer urett, 42 og kasta deim i den gloande omnen, der dei græt og skjer tenner. 43 Då skal dei rettferdige skina som soli i riket åt far sin. Høyr etter, kvar som høyra kann! 44 Himmelriket er likt ein skatt som var nedgraven i ein åker. Den skatten var det ein mann som fann; han grov honom ned att, og glad som han var, gjekk han burt og selde alt det han hadde, og kjøpte åkeren. 45 Sameleis er himmelriket likt ein kjøpmann som leita etter væne perlor. 46 Då han so fann ei som var ovgild, gjekk han av og gjorde alt han åtte i pengar, og kjøpte den perla. 47 Sameleis er himmelriket likt ei not som dei kastar i sjøen og fangar alle slag fisk i; 48 når ho er full, dreg dei henne upp på strandi, og so set dei seg ned og sankar den gode fisken i koppar, men den som ikkje duger, kastar dei ut. 49 Soleis skal det ganga til når det vert ende på verdi. Då skal englarne fara ut og skilja dei vonde frå dei gode (aiōn g165) 50 og kasta dei vonde i den gloande omnen, der dei græt og skjer tenner. 51 «Skyna de alt dette?» «Ja,

» svara dei. 52 «Det er godt, » sagde han; «for ein lærar som hev gjenge himmelriks-skulen, er lik ein husbond som tek fram både nytt og gamalt av det han hev gøymt.» 53 Då Jesus hadde sagt deim alle desse likningarne, for han burt att. 54 So kom han til fødesheimen sin og lærde deim i synagoga deira, so dei vart reint upp i under og sagde: «Kvar hev han fenge slik visdom frå og slike underfulle krafter? 55 Er'kje dette timbremanns-sonen? Heiter ikkje mor hans Maria, og brørne hans Jakob og Josef og Simon og Judas? 56 Og systerne hans, bur dei'kje alle her i grendi? Kvar hev so han fenge alt det frå?» 57 Og dei støyttest ved honom. Men Jesus sagde til deim: «Ein profet er ikkje vanvyrdd utan i si eige grend og i si eigi ætt.» 58 Og han gjorde ikkje mange under der, for di dei var so vantrune.

14 Ved det leitet fekk Herodes, fylkeskongen, høyra gjetordet um Jesus. 2 Då sagde han til mennerne sine: «Det er Johannes, døyparen! No hev han stade upp frå dei daude; difor ter det seg so underfulle krafter i honom.» 3 Herodes hadde teke Johannes og lagt honom i bolt og jarn for Herodias skuld, kona åt Filip, bror hans. 4 For Johannes hadde sagde til honom: «Du må ikkje hava henne.» 5 Og Herodes vilde helst ha slege honom i hel, men han torde ikkje for folket; for dei heldt honom for ein profet. 6 So var det årsmålsdagen åt Herodes; og dotter åt Herodias dansa for deim, og Herodes tykte so godt um henne, 7 at han lova og svor ho skulde få kva ho bad um. 8 Då fekk mori henne til å segja: «Gjev meg hovudet åt Johannes døyparen, her, på eit fat!» 9 Kongen vart ille ved, men for di han hadde svore, og for gjesterne skuld, sagde han at dei skulde lata henne få det; 10 og han sende ut folk og let dei hogga hovudet av Johannes i fengslet. 11 So kom dei med hovudet hans på eit fat og gav det til gjenta, og ho gjekk til mor si med det. 12 Og læresveinarne hans kom og tok liket og bar honom til gravi; sidan gjekk dei til Jesus med bod um det som var hendt. 13 Då Jesus høyrde det, for han i ein båt burt til ein øydestad, so han kunde få vera åleine; men folket fekk spurt det og fylgde etter honom landveges frå byarne. 14 Då han steig i land, fekk han sjå ein stor folkehøp, og han tykte hjarteleg synd i deim, og lækte deim som var sjuke. 15 Då det leid til kvelds, gjekk læresveinarne burt til honom og sagde: «Det er audt

her, og dagen lid; send folket frå deg, so dei kann ganga burt i grenderne og kjøpa seg mat!» 16 «Dei treng ikkje ganga burt, » sagde Jesus; «gjev de deim mat!» 17 «Me hev'kje her anna fem brødleivar og tvo fiskar, » svara dei. 18 «Kom hit til meg med det!» sagde han. 19 So bad han folket setja seg i graset, og tok dei fem brødleivarne og dei tvo fiskarne, og såg upp imot himmelen og velsigna deim, og so braut han brødet og gav det til læresveinarne, og læresveinarne gav det til folket. 20 Alle åt og vart mette, og då dei samla upp dei stykki som att var, so vart det tolv fulle korger. 21 Og det var um lag fem tusund mann som hadde ete, umfram kvinnor og born. 22 Med same dette var gjort, nøydde han læresveinarne til å ganga i båten og fara fyre seg yver sjøen, med han bad farvel med folket. 23 Då han so hadde sendt folket frå seg, gjekk han upp i fjellet, so han kunde vera for seg sjølv og beda, og etter det var avdaga, var han der einsleg. 24 Båten var alt midt ut på sjøen og tevla hardt i bylgjorne; for vinden var imot. 25 Då, i den fjerde nattevakti, kom han gangande burtimot deim yver sjøen; 26 og då læresveinarne såg han ganga på sjøen, vart dei forfærde og sagde: «Det er eit skrymt!» og dei var so rædde at dei skreik. 27 Men i det same tala han til deim og sagde: «Ver hugheile! Det er eg. Ver ikkje rædde!» 28 Då tok Peter til ords og sagde: «Herre, er det du, so seg at eg skal koma til deg på vatnet!» 29 «Kom du!» svara han. So steig Peter ut or båten og gjekk burtyver vatnet og vilde møta Jesus. 30 Men då han såg det harde veret, vart han rædd, og tok til å søkka. Då ropa han: «Herre, frels meg!» 31 Og med det same rette Jesus ut handi og greip honom og sagde: «Kor lite tru du hev! Kvi tvila du?» 32 So steig dei upp i båten, og vinden lagde seg. 33 Og dei som var i båten, fall på kne for honom og sagde: «Ja, sanneleg er du Guds Son!» 34 Då dei var komne yver, lagde dei til lands i Gennesaret. 35 Folket der i bygdi kjende honom att, og sende bod kringum i heile grannelaget. Då kom dei til honom med alle som hadde vondt, 36 og dei bad um dei berre måtte få taka i falden på kjolen hans, og alle som kom nær honom, vart gode att.

15 So kom det nokre farisæarar og skriftlærde til Jesus frå Jerusalem og sagde: 2 «Kvi bryt læresveinarne dine dei skikkarne me hev etter dei gamle? dei tvær ikkje henderne fyrr dei gjeng til

bords!» 3 «Og de, » svara han, «kvi bryt de Guds bod for skikkarne dykkar skuld? 4 Gud hev sagt: «Du skal æra far din og mor di!» og: «Den som bannar far sin eller mor si, skal døy!» 5 Men de segjer: «Når ein talar so til far sin eller mor si: «Det som eg kunde ha hjelpt deg med, lyt eg gjeva til templet, » so tarv han ikkje æra foreldri sine.» 6 Soleis hev de gjort Guds bod um inkje for dykkar eigi læra skuld. 7 De hyklarar! Jesaja spådde sant um dykk då han sagde: 8 «Med lipporn' lovar dei meg, denne lyden, men hugen deira er langt ifrå meg. 9 D'er liten mun i at dei meg vil æra, når dei lærer folk det som er mannebod.» 10 So kalla han folket hitåt seg og sagde til deim: «Høyr etter, og tenk på det eg segjer!» 11 Det er'kje det som kjem inn i munnen som gjer menneskja urein, men det som gjeng ut or munnen, det er det som gjer menneskja urein! 12 Då gjekk læresveinarne fram og sagde til honom: «Veit du at farisæarane vart arge då dei høyrde det du sagde?» 13 Han svara: «Kvar plante som ikkje far min i himmelen hev sett, skal rivast upp med rot. 14 Bry dykk ikkje um deim! Dei er blinde vegleidarar for blinde; og når ein blind leder ein blind, so dett dei bære i grefti.» 15 Då tok Peter til ords og sagde til honom: «Tyd oss den likningi di!» 16 «Hev de endå ikkje betre vit, de heller?» svara han. 17 «Skynar de ikkje at alt det som kjem inn i munnen, gjeng ned i magen, og fer ut der det skal? 18 Men det som gjeng ut or munnen, kjem frå hjarta, og det gjer menneskja urein; 19 for frå hjarta kjem vonde tankar: manndrån, egteskapsbrot, lauslivnad, tjuvskap, range vitnemål, gudsspotting. 20 Det er det som gjer menneskja urein; men å eta med utvegne hender gjer ikkje menneskja urein. 21 So for Jesus derifrå, og tok vegen burt til bygdene kring Tyrus og Sidon. 22 Då kom det ei kananæisk kona ut frå dei grenderne og ropa: «Herre, Davids son, gjer sælebot på meg! Dotter mi er so ille plåga av ei vond ånd.» 23 Men han svara henne ikkje eit ord. Då gjekk læresveinarne fram og bad honom: «Kjære, få henne frå deg! Ho ropar so etter oss.» 24 «Det er berre dei forkomne sauerner av Israelshuset eg er send til, » svara han. 25 So kom ho og fall på kne for honom og sagde: «Herre, hjelp meg!» 26 Men han svara: «Det er'kje vænt å taka brødet frå borni og kasta det for hund-ungarne.» 27 «Det er sant, Herre, » sagde ho, «men hund-ungarne et då av dei molarne som fell frå

bordet åt herrarne deira.» 28 Då svara Jesus: «Stor er trui di, kona! Du skal få det som du vil.» Og dotter hennar vart god att i same stundi. 29 So for Jesus burt derifrå og kom til Galilæasjøen, og han gjekk upp i fjellet og sette seg der. 30 Då kom dei til honom i store flokkar, og hadde med seg halte og blinde og mållause og kryplingar og mange andre, og lagde deim ned for føterne hans, og han gjorde dei gode att, 31 so folket undra seg då dei såg at mållause tala, og kryplingar vart friske og føre, og halte gjekk ikring, og blinde såg; og dei lova Israels Gud. 32 Då kalla Jesus læresveinarne til seg og sagde: Eg tykkjer hjarteleg synd i folket; for no hev dei alt vore hjå meg i tri dagar, og dei hev'kje noko å eta; og ikkje vil eg senda deim fastande frå meg; for då kunde dei ormegtast på vegen.» 33 Læresveinarne svara: «Kor skal me her i øydemarki få brød nok til å metta so stor ein hop?» 34 «Kor mykje brød hev de?» spurde Jesus. «Sju leivar, » sagde dei, «og nokre få småfiskar.» 35 Då let han folket setja seg ned på marki, 36 og han tok dei sju leivarne og fiskarne, og takka, og bytte deim sund og gav det til læresveinarne, og læresveinarne gav det til folket. 37 Då alle hadde ete og var mette, samla dei upp dei stykki som att var; det var sju fulle korgar. 38 Og det var fire tusund mann som hadde ete, umfram kvinnor og born. 39 Sidan bad Jesus farvel med folket, og steig ut i båten og for til Magadanbygdi.

16 Då kom farisæarane og sadducæarane og freista honom, og bad at han vilde lata deim få sjå eit teikn frå himmelen. 2 Han svara: «Um kvelden segjer de: «Det vert godt vær; for himmelen er raud, » 3 og um morgonen: «I dag vert det uver; for himmelen er raud og myrk.» Himmelsbragdi veit de å døma um, men tidarteikni kann de ikkje tyda. 4 Ei vond og utru ætt krev etter teikn, men dei skal'kje få anna teikn enn Jona-teiknet.» Dermed snudde han seg ifrå deim og gjekk burt. 5 Då dei so for yver til hi sida, gløymde læresveinarne å taka brød med seg. 6 So sagde Jesus til deim: «Sjå til at de tek dykk i vare for farisæar- og sadducæar-surdeigen!» 7 Då sagde dei seg imillom: «Det er av di me ikkje tok brød med oss!» 8 Jesus gådde det og sagde: «Kvi talar de dykk imillom um det at de ikkje hev brød med, de fåtruande? 9 Hev de endå so lite vit? Kjem de ikkje i hug dei fem brødleivarne til dei fem tusund mann, og kor mange korgar de fekk att, 10 og ikkje dei sju

leivarne til dei fire tusund, og kor mange korgar de då fekk att? 11 Kann de då'kje skyna at det ikkje var brød eg tala til dykk um? Men agta dykk for farisæar- og sadducæar-surdeigen!» 12 Då skyna dei at det ikkje var surdeigen i brødet han hadde meint, men læra åt farisæarane og sadducæarane. 13 Då Jesus var komen til bygderne kring Cæsarea Filippi, spurde han læresveinarne sine: «Kven segjer folk at Menneskesonen er?» 14 Dei svara: «Sume segjer: «Johannes døyparen, » andre: «Elia», endå andre: «Jeremia eller ein annan av profetarne.»» 15 «Kven segjer då de at eg er?» spurde han. 16 Då tok Simon Peter til ords og sagde: «Du er Messias, den livande Guds Son.» 17 Og Jesus sagde til honom: «Sæl er du, Simon Jonason! for det er ikkje kjøt og blod som hev lært deg det, men far min i himmelen. 18 Og no segjer eg deg at du er Peter; yver den steinen vil eg byggja mi kyrkja, og helheimsportarne skal ikkje vinna yver henne. (Hades g86) 19 Eg vil gjeva deg lykklarne til himmelriket; det som du bind på jordi, skal vera bunde i himmelen, og det som du løyser på jordi, skal vera løyst i himmelen.» 20 So forbaud han læresveinarne å segja det med nokon at han var Messias. 21 Frå den tidi tok Jesus til å syna læresveinarne at han laut fara til Jerusalem og tola mykje vondt av styresmennene og dei øvste prestarne og dei skriftlærde, og at dei kom til å drepa honom, men tredje dagen skulde han standa upp att. 22 Peter tok honom til sides og for til å telja for honom og sagde: «Hjelpe deg Gud, Herre! Slikt må aldri henda deg!» 23 Då snudde han seg imot Peter og sagde: «Gakk utor augo mine, Satan! Du er meg eit styggje, for du hev'kje ans for det som er Guds vilje, men berre for det som er menneskevilje.» 24 Same gongen sagde Jesus til læresveinarne sine: «Vil nokon vera i lag med meg, so lyt han gløyma seg sjølv, og taka krossen sin upp og fylgja etter meg. 25 For den som vil berga livet sitt, skal missa det; men den som misser livet for mi skuld, skal finna det. 26 Kva batar det eit menneskje, um han vinn heile verdi, men taper sjæli si? Eller kva hev menneskjet å gjeva i byte for sjæli si? 27 For Menneskesonen skal koma i herlegdomen åt far sin med englarne sine, og då skal han gjeva kvar og ein lika for det dei hev gjort. 28 Det segjer eg dykk for visst: Sume av dei som stend her, skal ikkje smaka dauden fyrr dei hev set Menneskesonen koma i sitt kongelege velde.»

17 Seks dagar etter tok Jesus Peter og Jakob og Johannes, bror hans, med seg upp på eit høgt fjell, og der var dei åleine. 2 Då vart han forklåra for augo deira: andlitet hans skein som soli, og klædi var kvite som ljuset. 3 Og best det var, fekk dei sjå Moses og Elia; dei stod og tala med honom. 4 Då tok Peter til ords og sagde til Jesus: «Herre, det er godt at me er her! Vil du, so skal eg gjera tri hyttor her, ei åt deg, og ei åt Moses, og ei åt Elia.» 5 Fyrr han hadde tala ut, kom det ei ljøs sky og skygde yver deim, og or skyi kom det ei røyst som sagde: «Dette er son min, han som eg elsker, han som eg hev hugnad i. Høyr på honom!» 6 Då læresveinarne høyrde det, kasta dei seg å gruve og var ovleg rædde. 7 Jesus gjekk burt åt deim og tok i deim og sagde: «Reis dykk upp, og ver ikkje rædde!» 8 Men då dei såg upp, vart dei'kje vare nokon utan Jesus åleine. 9 So gjekk dei ned av fjellet, og Jesus sagde til deim: «Tala ikkje til nokon um den syni de hev havt, fyrr Menneskjesonen hev stade upp frå dei daude!» 10 Då spurde læresveinarne: «Kvi segjer då dei skriftlærde at fyrst lyt Elia koma?» 11 Han svara: «Elia kjem nok, og skal setja alt i rett lag att, 12 men eg segjer dykk: Elia er alt komen, og dei kjendest ikkje ved honom, men for åt med honom som dei vilde; like eins kjem dei til å fara med Menneskjesonen.» 13 Då skyna dei at det var Johannes døyparen han tala til deim um. 14 Då dei hadde nått fram til folket, kom det ein mann og fall på kne for honom og sagde: 15 «Herre, gjer sælebot på son min! Han hev nedfallsotti og lid mykje vondt; tidt fell han i elden, og tidt i vatnet. 16 Eg hev vore til læresveinarne dine med honom, men dei kunde ikkje gjera honom god att.» 17 Då tok Jesus til ords og sagde: «Å, du vantrune og rangsnudde ætt! Kor lenge skal eg vera hjå dykk? Kor lenge skal eg tola dykk? Kom hit til meg med honom!» 18 So tala Jesus strengt til honom; då for den vonde åndi utor guten, og han vart god att i same stundi. 19 Då Jesus hadde vorte åleine, kom læresveinarne til honom og sagde: «Kvi kunde ikkje me driva den åndi ut?» 20 «Av di de er so vantrune, » svara han; «for det segjer eg dykk for sant: Hev de tru, um ho ikkje er større enn eit senapskorn, so kann de segja til dette fjellet: «Flyt deg herifrå og dit!» - då skal det flytja seg, og ingen ting skal vera umogeleg for dykk. 21 Men dette slaget gjeng ikkje

ut, utan med bøn og fasta.» 22 Med dei ferdast kring i Gallilæa, sagde Jesus til deim: «Menneskjesonen skal gjevast yver i menneskjehender, 23 og dei skal drepa honom, men tredje dagen skal han standa upp att.» 24 Då vart dei ovleg sorgfulle. 25 «Jau, » segjer han. So gjekk han inn i huset, og fyrr han fekk sagt noko, spurde Jesus: «Kva meiner du, Simon? Kven tek kongarne på jordi toll eller skatt av - av borni sine eller av framande?» 26 «Av framande, » svara Peter. «So er borni skattefrie då, » sagde Jesus. 27 «Men me vil ikkje arga deim - gakk ned til sjøen og kasta ut kroken, og grip den fyrste fisken som kjem upp! Når du so opnar gapet på honom, skal du finna ein stater; tak den og gjev deim for meg og deg!»

18 I same bilet kom læresveinarne til Jesus og spurde: «Kven er no den største i himmelriket?» 2 Då kalla han til seg eit lite barn, og sette det midt imillom deim 3 og sagde: «Det segjer eg dykk for sant: Vender de'kje um, og vert som borni, so kjem de aldri inn i himmelriket. 4 Den som gjer seg sjølv liten som dette barnet, han er den største i himmelriket; 5 og den som tek imot eitt sovore barn i mitt namn, han tek imot meg. 6 Men den som freistar nokon av desse små som trur på meg, han var betre faren dei hadde hengt ein kvernstein um halsen på honom og søkkt honom ned i djupaste havet. 7 Ve yver verdi for freistingarne hennar! Freistingar lyt det koma, men ve yver den som freistingi kjem frå! 8 Um handi di eller foten din freistar deg, so hogg deim av og kasta deim frå deg! Det er betre for deg å ganga einhendt eller halt inn til livet enn å hava tvo hender og tvo føter og kastast i den ævelege elden. (aiōnios g166) 9 Og um auga diitt freistar deg, so riv det ut og kasta det frå deg! Det er betre for deg å ganga einøygd inn til livet enn å hava tvo augo og kastast i helveteselden. (Geenna g1067) 10 Agta dykk at de ikkje vanvyrder nokon av desse små! for eg segjer dykk at englarne deira i himmelen allstødt fær sjå åsyni åt far min i himmelen. 11 For Menneskjesonen er komen for å frelsa det som var fortapt. 12 Kva trur de? - Um ein mann hev hundrad sauer, og ein av deim villar seg burt, let han'kje då dei ni og nitti ganga lause i fjellet og tek ut og leitar etter den som fer vilt? 13

og hender det at han finn honom, då segjer eg dykk for visst: Han gleder seg meir yver honom enn yver dei ni og nitti som ikkje hev villa seg burt. **14** Soleis vil ikkje heller far dykkar i himmelen at ein einaste av desse små skal fortapast. **15** Hev bror din synda imot deg, so gakk til honom og tala honom til rettes på tvomannshand! Høyrer han på deg, so hev du vunne bror din; **16** men vil han ikkje høyra, so tak med deg endå ein eller tvo, so kvar ting kann provast med tvo eller tri manns vitnemål. **17** Høyrer han ikkje på deim, so seg det til kyrkjelyden! Og høyrer han ikkje på kyrkjelyden heller, då skal han vera som ein heidning og tollmann for deg. **18** Det segjer eg dykk for sant: Alt det de bind på jordi, skal vera bunde i himmelen, og alt det de løyser på jordi, skal vera løyst i himmelen. **19** Sameleis segjer eg dykk: Alt det som tvo av dykk her på jordi er samde um å beda um, det skal dei få av far min i himmelen. **20** For der som tvo eller tri er samla i mitt namn, der er eg midt imillom deim.» **21** Då gjekk Peter fram og sagde: «Herre, kor mange gonger skal eg tilgjeva bror min når han hev synda imot meg - so mykje som sju gonger?» **22** Jesus svara: «Ikkje sju gonger, segjer eg deg, men sytti gonger sju gonger.» **23** For himmelriket kann liknast med ein konge som vilde gjera upp rekneskapan med tenarane sine. **24** Då han no tok til med oppgjjerdi, førde dei fram for honom ein som var skuldig ti millionar dalar. **25** Men han hadde'kje noko å greida det med. So sagde herren hans at han skulde seljast, både han og kona hans og borni og alt det han åtte, so gjelda kunde greidast. **26** Då fall tenaren på kne for honom og sagde: «Ver tolug med meg, so skal du få det alt saman!» **27** Og herren tykte synd i tenaren sin og gav honom fri, og ettergav honom skuldi. **28** Då den same tenaren kom ut att, møtte han ein av dei andre tenarane, som var skuldig honom tjuge dalar, og han greip honom og vilde strøypa honom, og sagde: «Kom med det du er skuldig!» **29** Då fall den andre på kne og bad for seg og sagde: «Ver tolug med meg, so skal du få det!» **30** Men han vilde ikkje; han tok og sette medtenaren sin i fengsel; der skulde han sitja til skuldi var greidd. **31** Då dei andre tenarane såg kva som gjekk fyre seg, vart dei ille ved; og dei gjekk til herren sin, og fortalde honom alt det som var hendt. **32** Då kalla herren honom fyre seg og sagde til honom: «Du vonde tenar!

Heile den store skuldi di gav eg deg etter då du bad meg! **33** Skulde so'kje du og ha vore mild imot medtenaren din, som eg var imot deg!» **34** Og herren hans vart harm og gav honom yver til fangevaktarane, so dei skulde pina honom til han hadde greidt all skuldi. **35** So skal og far min i himmelen gjera med dykk, når de ikkje av hjarta tilgjev kvarandre.

19 Då Jesus hadde tala desse ordi, bar det so til at han tok ut frå Galilæa og for til Juda-bygderne. Han lagde vegen gjennom landet på hi sida Jordan; 2 mykje folk fylgde honom der, og han lækte deim. **3** Då kom farisæarane til honom, og vilde freista honom og sagde: «Tru ein mann hev lov til å skilja seg frå kona si, kva orsak han tykkjest hava?» **4** Han svara: «Hev de'kje lese at skaparen alt ifrå det fyrste skapte deim mann og kvinna, **5** og sagde: «Difor skal mannen skiljast med far sin og mor si og halda seg hjå kona si, og dei tvo skal vera eitt kjøt?» **6** So er dei då ikkje lenger tvo, men eitt kjøt, og det som Gud hev bunde i hop, det skal ikkje menneskja skilja.» **7** Segjer dei til honom: «Kvi sagde då Moses at mannen skulde gjeva kona skilsmålsbrev og senda henne frå seg?» **8** «For dykkar harde hjarto skuld gav Moses dykk lov til å skiljast frå konorne dykkar, » svara han, «men frå det fyrste hev det ikkje vore so. **9** Og det segjer eg dykk, at den som skil seg frå kona si for anna enn utruskap, og gifter seg med ei onnor, han gjer hor.» **10** Då sagde læresveinarne til honom: «Er det den retten som gjeld millom mann og kona, då er det ikkje godt å gifta seg.» **11** Han svara: «Det er noko som ikkje alle kann læra, men berre dei som hev fenge gåva til det; **12** for det finst gjeldingar som er fødde so av morsliv, og det finst gjeldingar som folk hev gjeldt, og det finst gjeldingar som hev gjeldt seg sjølve for himmelriket skuld. Lat deim skyna det dei som kann!» **13** So bar dei småborn til honom, og bad han vilde leggja henderne på deim og beda for deim. Læresveinarne truga deim, **14** men Jesus sagde: «Lat småborni vera, og hindra deim ikkje å koma til meg! For himmelriket høyrer sovorne til.» **15** Og han lagde henderne på deim, og for so derifrå. **16** Då kom det ein til honom og sagde: «Meister, kva godt skal eg gjera so eg kann få eit æveleg liv?» (aiōnios g166) **17** «Kvi spør du meg um det som er godt?» svara han. «Det er berre ein som er god. Men vil du ganga inn til livet, so haldt bodi!» **18** «Kva for bod?» spurde

han. «Desse, » svara Jesus: «Du skal ikkje drepa! Du skal ikkje gjera hor! Du skal ikkje stela! Du skal ikkje vitna rangt! 19 Du skal æra far din og mor di! Du skal elska grannen din som deg sjølv!» 20 «Alt det hev eg halde, » segjer den unge mannen; «kva er det då som vantar meg?» 21 Jesus svara: «Vil du vera fullkomen, so tak og sel det du eig, og gjev det til dei fatige! då skal du få ein skatt i himmelen; og kom so og fylg meg!» 22 Då den unge mannen hørde det, vart han ille ved, og gjekk burt; for han hadde mykje gods. 23 Då sagde Jesus til læresveinane sine: «Det segjer eg dykk for sant: Det er vandt for ein rik å koma inn i himmelriket. 24 Ja, eg segjer dykk: Ein kamel kjem lettare gjennom eit nålauga enn ein rik kjem inn i Guds rike.» 25 Då læresveinane hørde det, vart dei reint forfærde og sagde: «Kven kann då verta frelst?» 26 Jesus såg på deim og sagde: «For menneskje er det umogelegt, men for Gud er alt mogeleg.» 27 Då tok Peter til ords og sagde til honom: «Sjå, me hev gjeve ifrå oss alt og fylgt deg; kva skal då me få?» 28 Og Jesus svara: «Det segjer eg dykk for sant: Når alt vert nytt, og Menneskesonen sit i sin glimande kongsstol, då skal de og, som hev fylgt meg, sitja i tolv høgsete og styra dei tolv Israels-ætterne. 29 Og kvar som hev skilt seg med hus eller brør eller syster eller far eller mor eller born eller gardar for mitt namn skuld, han skal få det att mange gonger og erva eit ævelegt liv. (aiōnios g166) 30 Men mange av dei fyrste skal vera dei siste, og mange av dei siste dei fyrste.

20 For himmelriket kann liknast med ein husbond som gjekk ut tidleg um morgonen og vilde leiga arbeidsfolk til vingarden sin. 2 Han vart samd med arbeidsfolki um ei mark for dagen, og sende deim burt i vingarden. 3 So gjekk han ut ikring den tredje timen, og fekk sjå nokre andre som stod gjerandslause på torget. 4 Han sagde til deim: «Gakk de og burt i vingarden, og det som rett er, skal de få.» So gjekk dei. 5 Sidan gjekk han ut ikring den sette og niande timen og gjorde like eins. 6 Då det leid til den ellefte timen, gjekk han ut att, og fann endå nokre som stod der. Han segjer til dei: «Kvi stend de her arbeidslause heile dagen?» 7 «Av di ingen hev leigt oss, » svara dei. «Gakk de og burt i vingarden!» sagde han då. 8 Um kvelden sagde vingardseigaren til hushaldaren sin: «Ropa inn arbeidsfolket, og lat deim få løni si! Tak til med dei siste, og haldt fram til dei fyrste!» 9 So

kom dei som var leigde kring den ellefte timen, og fekk ei mark kvar. 10 Då dei fyrste kom, tenkte dei at dei skulde få meir; men dei fekk og kvar si mark; 11 då dei fekk den, mukka dei mot husbonden og sagde: 12 «Desse siste hev'kje arbeidt meir enn ein time, og so gjev du deim likt med oss, som hev slite og sveitta heile dagen!» 13 Då svara han ein av deim: «Eg gjer deg ikkje urett, venen min. Var me'kje samde um ei mark? 14 Tak du ditt og gakk! Men eg hev hug til å gjeva denne siste likso mykje som deg. 15 Hev eg'kje lov til å gjera med mitt som eg vil? Eller ser du ilt til det at eg gjer vel?» 16 Soleis skal dei siste vera dei fyrste, og dei fyrste dei siste; for mange er kalla, men få utvalde.» 17 Med Jesus var på vegen til Jerusalem, tok han dei tolv læresveinane til sides og sagde til deim: 18 «No fer me upp til Jerusalem, og Menneskesonen skal gjevast i henderne på dei øvste prestarne og dei skriftlærde, og dei kjem til å døma honom frå livet 19 og gjeva honom yver til heidningarne, so dei skal spotta og hudfletta og krossfesta honom; men tredje dagen skal han standa upp att.» 20 Då kom mor åt Sebedæus-sønnerne til honom med sønnerne sine, og fall på kne og bad honom um noko. 21 «Kva er det du vil?» spurde han. Ho svara: «Seg at desse two sønnerne mine skal få sitja innmed deg i riket ditt, den eine på di høggre og den andre på di vinstre sida!» 22 «De veit ikkje kva de bed um, » sagde Jesus. «Kann de drikkja den skåli som eg lyt drikkja?» «Ja, det kann me, » svara dei. 23 Då sagde han: «Mi skål skal de nok drikkja, men sæte ved mi høggre og vinstre sida kann ikkje eg gjeva nokon; det lyt dei få som far min hev etla det åt.» 24 Då dei ti hørde det, vart dei harme på dei two brørne. 25 Då kalla Jesus deim kring seg og sagde: «De veit at fyrstarne råder yver folki sine, og dei store hev velde yver deim. 26 Men so skal det ikkje vera hjå dykk; den som vil verta stor millom dykk, lyt tena dei andre, 27 og den som vil vera den fyrste av dykk, lyt vera træl for dei andre. 28 Menneskesonen er'kje heller komen for å tenast, men for å tena og gjeva livet sitt til løysepening for mange.» 29 Då dei tok ut frå Jeriko, fylgde det mykje folk med honom. 30 Attmed vegen sat det two blinde, og då dei hørde at Jesus for framum, ropa dei: «Gjer sælebot på oss, Herre, du Davids son!» 31 Folket truga deim, og sagde dei skulde tegja; men dei ropa endå meir:

«Herre, gjer sælebot på oss, du som er Davids son!»
32 Då stana Jesus og ropa på deim og sagde: «Kva vil de eg skal gjera for dykk?» 33 «Herre, lat oss få att synil!» svara dei. 34 Jesus tykte synd i deim og tok burt på augo deira; og med ein gong kunde dei sjå, og dei fylgde honom.

21 Då dei var komne til Betfage, til Oljeberget, og ikkje hadde langt att til Jerusalem, då sende Jesus tvo læresveinar i veg og sagde til deim: 2 «Gakk inn i den grendi som ligg beint framfor dykk! Der finn de straks ei asna som stend bundi, og ein fole attmed henne; dei skal de løysa og leida hit til meg. 3 Og er det nokon som talar til dykk, so seg: «Herren treng um deim; » då sender han deim hit med ein gong.» 4 Dette hende av di det laut sannast det som er tala gjenom profeten, når han segjer: 5 «Seg til Sions dotter: Sjå, her kjem din konge til deg. Mjuk i åndi rid han på eit asen, folen åt eit klyvdyr.» 6 Læresveinarne gjekk og gjorde som Jesus hadde sagt. 7 Dei henta asna og folen, og lagde kjolarne sine på deim, og so sette han seg uppå. 8 Og størsteparten av folket breidde klædi sine på vegen; andre braut kvister av trei og strådde på vegen. 9 Og folkehoparne som gjekk fyre og fylgde etter, ropa: «Hosianna Davids son! Velsigna vere han som kjem i Herrens namn! Hosianna i det høgste!» 10 Då han so drog inn i Jerusalem, vart det eit heilt oppstyr i byen; dei spurde: «Kven er dette?» 11 Og folkehoparne svara: «Det er profeten, Jesus frå Nasaret i Galilæa.» 12 So gjekk Jesus inn i Guds tempel og dreiv ut alle som handla i heilagdomen; han velte bordi åt pengevekslarane og krakkarne åt deim som selde duvor, 13 og sagde til deim: «Det stend skrive: «Mitt hus skal kallast eit bønhus, » men de gjer det til eit røvarbol.» 14 I templet kom det blinde og halte til honom, og han gjorde deim gode att. 15 Men då dei øvste prestarne og dei skriftlærde såg underi han gjorde, og hørde borni som ropa i templet: «Hosianna Davids son!» so vart dei arge og sagde til honom: 16 «Høyrer du kva desse segjer?» «Ja!» svara han. «Hev de aldri lese: «Av småsveins mål og sogbarns låt hev du ein lovsong laga deg?»» 17 So gjekk han frå deim og ut or byen, til Betania, og var der med natti. 18 Då han gjekk inn til byen att um morgonen, vart han svolten. 19 Då fekk han sjå eit einsleg fiketre attmed vegen. Han gjekk der burt, men

fann'kje anna på treet enn lauv. Då sagde han til det: «Aldri i verdi skal det koma frukt på deg meir.» Og straks turka fiketreet. (aiōn g165) 20 Då læresveinarne såg det, undra dei seg og sagde: «Korleis kunde det hava seg at fiketreet turka so brått?» 21 Jesus svara: «Det segjer eg dykk for sant: Dersom de trur og ikkje tvilar, so skal de gjera større ting enn det med fiketreet, ja, um de so segjer til dette fjellet: «Lyft deg upp og kasta deg ut i havet!» so skal det verta so. 22 Og alt de bed um, skal de få, so sant de trur.» 23 So gjekk han inn i templet, og med han lærde folket, kom dei øvste prestarne og styresmennerne for lyden burt til honom og sagde: «Kva rett hev du til å gjera dette, og kven gav deg den retten?» 24 «No vil eg og spyrja dykk um ein ting, » sagde Jesus; «svarar de meg på det, so skal eg segja dykk kva rett eg hev til å gjera dette: 25 Kvar var dåpen åt Johannes ifrå - frå himmelen eller frå menneskje?» Då sagde dei seg imillom: «Svarar me: «Frå himmelen, » so segjer han: «Kvi trudde de honom då ikkje?» 26 Og svarar me: «Frå menneskje, » då må me ræddast folket; for alle held Johannes for ein profet.» 27 So svara dei: «Det veit me ikkje.» «Då vil ikkje eg heller segja dykk kva rett eg hev til å gjera dette, » svara Jesus. 28 «Men kva meiner de um det: Det var ein mann som hadde tvo søner. Han kom til den eine og sagde: «Gakk burt i vingarden, og arbeid der i dag, son min!» 29 «Nei, eg vil ikkje, » svara han, men sidan angra han på det og gjekk. 30 So kom faren til den andre, og sagde det same med honom. «Ja, herre, det skal eg, » svara han, men han gjekk ikkje. 31 Kven av dei tvo gjorde no det faren vilde?» «Den fyrste, » svara dei. Då sagde Jesus til deim: «Det segjer eg dykk for sant: Tollmenner og skjøkjor kjem fyrr inn i Gudsrike enn de. 32 For Johannes kom til dykk på rettferdsvegen, men de trudde honom ikkje. Tollmennerne og skjøkjorne dei trudde honom; men endå de såg det, kom de ikkje på andre tankar, og trudde honom ikkje då heller. 33 Høyr no ei onnor likning: Det var ein gong ein husbonde, som laga ein vingard, og sette gjerde kringum, og stelte til ei vinpersa, og bygde eit tårn; so leigde han hagen burt til brukarar og for ut or landet. 34 Då det no leid til at dei skulde hausta av hagen, sende han sveinarne sine til brukarane etter avlingi han skulde hava. 35 Men brukarane greip sveinarne hans: ein skamslo

dei, og ein drap dei, og ein steina dei. **36** So sende han andre sveinar, fleire enn fyrste gongen; men dei gjorde like eins med deim. **37** Sist so sende han son sin til deim og sagde: «Dei hev no vel age for son min!» **38** Men då brukarane såg sonen, sagde dei seg imillom: «Sjå der er ervingen! Kom, lat oss slå honom i hel og eigna til oss arven hans!» **39** So tok dei honom og støytt honom ut or vingarden og slo honom i hel. **40** Når no vingardseigaren kjem, kva skal han då gjera med desse brukarane?» **41** «Med vondt skal han løna desse vonde mennerne, » svara dei; «han skal gjera ende på deim, og vingarden skal han leiga burt til andre brukarar, som gjev han avlingi i rette tid.» **42** Då sagde Jesus til dei: «Hev de aldri lese i skrifterne: «Den steinen som byggjarane vanda, den var det som vart hyrnestein; D'er Herren sjølv som so hev gjort det; for oss er det eit under stort?» **43** Difor segjer eg dykk at Gudsriket skal takast ifrå dykk og gjevast til eit folk som ber dei frukterne som høyrer til der. **44** Og den som fell på steinen, han skal slå seg sund, men den som steinen fell på, skal han smuldra til dust.» **45** Då dei øvste prestarne og farisæarane høyrde likningarne hans, skyna dei at det var deim han tala um. **46** Og dei tenkte på å gripa honom, men torde ikkje for folket; for dei heldt honom for ein profet.

22 So tok Jesus til ords att og sagde dei ei onnor likning: **2** «Himmelriket kann liknast med ein konge som gjorde bryllaup åt son sin. **3** Han sende ut sveinarne sine, og kalla deim som var bedne til bryllaups; men dei vilde ikkje koma. **4** So sende han andre sveinar og sagde: «Seg til deim som er bedne: «No hev eg stelt til bryllaupsmaten; uksane mine og gjødfæet er slagta, og alt er ferdigt. Kom no til bryllaups!»» **5** Men dei brydde seg ikkje um det; ein gjekk ut på åkeren sin og ein annan til krambudi si; **6** og dei hine greip sveinarne hans, og skamførde deim og drap deim. **7** Då vart kongen harm. Han sende ut herarne sine og gjorde ende på dråpsmennerne og brende opp byen deira. **8** So sagde han til sveinarne sine: «Alt er ferdigt til bryllaupet, men dei bedne var ikkje verde det. **9** Gakk no ut på vegar og vegskil og bed til bryllaups alle deim de finn!» **10** So gjekk sveinarne ut på vegarne og bad i hop alle dei fann, både vonde og gode, og bryllaups-stova vart full av gjester. **11** Då so kongen

kom inn og vilde sjå gjesterne, vart han var ein som ikkje var bryllaupsklædd. **12** Han segjer til honom: «Kjære, korleis hev du kome inn her og er ikkje bryllaupsklædd?» Men han kunde ingen ting svara. **13** Då sagde kongen til bordsveinarne: «Bitt hender og føter på honom, og kasta honom ut i myrkret utanfor, der dei græt og skjær tenner!» **14** For mange er kalla, men få er utvalde.» **15** Då gjekk farisæarane burt og lagde råd um korleis dei skulde få fanga honom i ord. **16** Dei sende læresveinarne sine til honom i lag med Herodes-mennerne og let deim segja: «Meister, me veit du er ærleg, og det er sanning det du lærer oss um Guds veg, og du bryr deg ikkje um nokon; for du gjer ikkje skil på folk. **17** Seg oss no: Kva meiner du? Er det rett å svara skatt til keisaren, eller er det ikkje?» **18** Men Jesus skyna den vonde meiningi deira og sagde: «Kvi freistar de meg, hyklarar? **19** Lat meg sjå skattemynti!» So flidde dei honom ein sylvpening. **20** «Kva er dette for eit bilæte og namn?» spurde han. **21** «Det er keisarens, » svara dei. Då sagde han til deim: «So gjev keisaren det som keisarens er, og Gud det som Guds er!» **22** Då dei høyrde det, undra dei seg og gjekk burt ifrå honom. **23** Same dagen kom det nokre sadducæarar til honom - det er dei som segjer at det ikkje er nokor uppstoda - dei sette fram eit spursmål for honom og sagde: **24** «Meister, Moses hev sagt: «Når ein mann dør barnlaus, so skal bror hans gifta seg med enkja og halda uppe ætti åt bror sin.» **25** No var det sju brør hjå oss. Den eine gifte seg, og døydde; han hadde ikkje born, og let etter seg kona si til broren. **26** Like eins den andre og den tredje, radt til den sjuande. **27** Etter deim alle døydde kona. **28** Kven av dei sju skal no ho høyra til i eit anna liv? For dei hev havt henne alle.» **29** Jesus svara: «De fer vilt, av di de ikkje kjenner skrifterne og ikkje Guds magt. **30** For i eit anna liv er det ingen som gifter seg eller vert burtgift; dei er som Guds englar i himmelen. **31** Men at dei avlidne skal standa upp att, hev de'kje lese kva Gud hev tala til dykk um det, når han segjer: **32** «Eg er Abrahams Gud og Isaks Gud og Jakobs Gud?» Og han er ikkje Gud for dei daude, men for dei livande.» **33** Då folket høyrde det, vart dei reint upp i under yver læra hans. **34** So snøgt som farisæarane fekk høyra at han hadde målbunde sadducæarane, samla dei seg kringum honom, **35** og ein av deim, som var kunnig i lovi, vilde freista

honom og spurde: **36** «Meister, kva bod er det største i lovi?» **37** Han svara: «»Du skal elska Herren, din Gud, av alt ditt hjarta og av all din hug og av alt ditt vit!» **38** Det er det største og fyrste bodet. **39** Men det er eit anna som likjest det, og det er: «Du skal elska næsten din som deg sjølv!» **40** På desse two bodi kviler heile lovi og profetarne.» **41** Med farisæarane var samla, spurde Jesus deim åt: **42** «Kva trur de um Messias? Kven er han son åt?» «Åt David, » svara dei. **43** Då sagde han: «Korleis kann då David i Anden kalla honom herre, når han segjer: **44** «Herren sagde til herren min: «Sit ved høgge handi mi, til eg dine fiendar fær for dine føter lagt!»» **45** Kallar no David honom herre, korleis kann han då vera son hans?» **46** Men ingen kunde svara honom eit ord. Og ingen torde etter den dag koma med fleire spursmål til honom.

23 Sidan tala Jesus til folket og til læresveinarne sine og sagde: **2** «På Moses' stol sit dei skriftlærde og farisæarane. **3** Alt det dei segjer til dykk, lyt de gjera og halda, men etter gjerningarne deira skal de ikkje fara! For dei segjer det, men dei gjer det ikkje. **4** Dei bind i hop tunge byrder og legg på herdarne åt folk, men sjølve vil dei ikkje leda deim med ein finger. **5** Alt det dei gjer, gjer dei so folk skal sjå kor gjæve dei er. Dei gjer sine bønneband breide og duskarne på kjolen sin store. **6** Dei trår etter dei høgste sæti i gjestebodi og dei fremste sessarne i synagogorne, **7** og vil at folk skal helsa deim på torget og kalla dei rabbi. **8** Men de skal ikkje lata nokon kalla dykk rabbi; for det er ein som er meisteren dykkar, og de er alle brør. **9** Og far skal de ikkje kalla nokon på jordi; for de hev ein far, han i himmelen. **10** Ikkje skal de heller lata nokon kalla dykk lærar; for de hev ein lærar, Kristus. **11** Den største av dykk skal vera den som tener dei andre. **12** For den som gjer seg sjølv stor, han skal gjerast liten, og den som gjer seg sjølv liten, han skal gjerast stor. **13** Men ve yver dykk skriftlærde og farisæarar, hyklarar som de er! de stengjer himmelriket for folk; sjølve gjeng de ikkje inn, og deim som gjerne vilde, let de ikkje få koma inn. **14** Ve yver dykk skriftlærde og farisæarar, hyklarar som de er! de et upp husi for enkjor og gjer lange bøner for ei syn skuld; for dette skal de få strengare dom. **15** Ve yver dykk skriftlærde og farisæarar, hyklarar som de er! de fer land og strand og leitar etter ein fylgjesvein,

og finn de ein, so gjer de honom til eit helvitesbarn, tvo gonger verre enn de er sjølve. (Geenna g1067) **16** Ve yver dykk, blinde vegleidarar! de som segjer: «Um ein sver ved templet, so er det'kje noko, men sver han ved gullet i templet, då er han bunden.» **17** Dårar og blinde! Kva er størst, gullet, eller templet som gav gullet si vigsla? **18** og: «Um ein sver ved altaret, so er det'kje noko, men sver han ved offeret som er på det, då er han bunden.» **19** Blindingar! Kva er då størst, offeret, eller altaret som vigslar offeret? **20** For den som då sver ved altaret, sver både ved det og alt som er på det; **21** og den som sver ved templet, sver både ved det og ved honom som bur i det; **22** og den som sver ved himmelen, sver ved Guds høgsete og ved honom som sit der. **23** Ve yver dykk skriftlærde og farisæarar, hyklarar som de er! de gjev tiend av mynta og anis og karve, men ansar ikkje det som veg meir i lovi, rettferd og miskunn og truskap. Det skulde ein gjera, og ikkje lata vera hitt heller. **24** Blinde vegleidarar, som silar av myhanken, men svelgjer kamelen! **25** Ve yver dykk skriftlærde og farisæarar, hyklarar som de er! de reinskar skåler og fat utanpå, men inni er dei fulle av ran og måteløysa. **26** Blinde farisæarar! Gjer fyrst skåli og fatet reine inni, so vert ho rein utanpå og. **27** Ve yver dykk skriftlærde og farisæarar, hyklarar som de er! de likjest kalka graver; utanpå er dei væne å sjå til, men inni er dei fulle av daudingbein og allslags ureinskap. **28** Soleis er de og utanpå rettferdige å sjå til for folk, men inni dykk er de fulle av hyklarskap og urett. **29** Ve yver dykk skriftlærde og farisæarar, hyklarar som de er! de byggjer minnesmerke yver profetarne og pryder graverne åt dei rettferdige og segjer: **30** «Hadde me vore til då federne våre livde, so hadde me ikkje vore med deim og drepe profetarne.» **31** So vitnar de då um dykk sjølve at de er born åt deim som slo profetarne i hel. **32** Haldt no fram på same vis som federne dykkar, til målet er fullt! **33** De eiterormar, de slangeungar, korleis kann de sleppa undan helvitesdomen? (Geenna g1067) **34** Sjå, difor sender eg til dykk profetar og vismennar og skriftlærde; sume av dei kjem de til å drepa og krossfesta, og sume til å hudfletta i synagogorne dykkar og jaga frå by til by, **35** so det skal koma yver dykk alt det skuldlause blodet som hev runne på jordi, frå den skuldlause Abel og til Zakarja, son åt Barakias, han som de drap millom

templet og altaret. 36 Det segjer eg dykk for visst: Yver denne ætti skal det koma alt saman. 37 Jerusalem, Jerusalem, du som slær i hel profetarne, og steinar deim som er sende til deg, kor tidt hev eg'kje vilja samla borni dine kring meg, liksom ein fugl samlar ungarne sine under vengjerne! Men de vilde ikkje. 38 Sjå no skal de få hava huset dykkar audt. 39 For eg segjer dykk: De fær aldri sjå meg meir fyrr de ropar: «Velsigna vere han som kjem i Herrens namn!»»

24 Då Jesus steig ut or templet og tok til å ganga burtetter vegen, gjekk læresveinarne fram og vilde syna honom tempelbygningarne. 2 «Ja, ser de'kje alt dette!» svara han. «Det segjer eg dykk for sant: Her ligg ikkje stein på stein som ikkje skal rivast ned.» 3 Sidan, då han sat på Oljeberget, og ingen annan var med, gjekk læresveinarne fram til honom og sagde: «Seg oss: Når skal alt dette henda, og kva merke skal me hava på koma di og enden på verdi!»

(aiōn g165) 4 Då svara Jesus: «Sjå dykk fyre, so ingen forvillar dykk! 5 For mange skal taka mitt namn og segja: «Eg er Messias», og føra mange på avveg. 6 De skal få høyra ufred og gjetord um ufred; sjå til at de ikkje vert skræmde! For dette lyt henda; men endå er ikkje enden komen. 7 Folk skal reisa seg imot folk, og rike mot rike, og det skal vera uår og jordskjelv kring i landi; 8 men alt det er berre upptaket til føderiderne. 9 Då skal dei driva dykk ut i naud og fåre og slå dykk i hel, og alle folk skal hata dykk for mitt namn skuld. 10 Mange skal då falla ifrå, og svika og hata kvarandre, 11 og mange falske profetar skal stiga fram og føra mange på avveg; 12 og av di uretten hev vorte so stor, skal kjærleiken kolna hjå mengdi. 13 Men den som held ut til endes, han skal verta frelst. 14 Og dette evangeliet um Gudsriket skal kunngjerast yver heile mannaheimen, so alle folkeslag fær vita um det, og då skal enden koma. 15 Når de då ser at den øydande styggedomen som Daniel, profeten, hev tala um, stend på den heilage staden» - agta vel på dette du som les! - 16 då lyt dei som er i Judalandet røma til fjells, 17 og den som er uppå taket, må ikkje stiga ned og henta noko i huset sitt, 18 og den som er utpå marki, må ikkje ganga heim att etter kjolen sin! 19 Stakars deim som gjeng med barn eller gjev brjost i dei dagarne! 20 Men bed at det ikkje må vera um vinteren eller på ein kviledag de lyt røma! 21 For då skal det vera slik hard naud at

det aldri hev vore slik naud frå verdi vart til og til no, og vert ikkje sidan heller. 22 Og vart ikkje den tidi stutt, so fanst det'kje liv som vart berga; men for dei utvalde skuld skal den tidi vera stutt. 23 Um nokon då segjer til dykk: «Sjå her er Messias, » eller «der, » so må de ikkje tru det. 24 For det skal standa fram falske Messias'ar og falske profetar og gjera store teikn og under, so jamvel dei utvalde kunde forvillast, um det var råd. 25 Kom i hug: Eg hev sagt dykk det fyreåt. 26 Segjer dei no med dykk: «Han er ute i øydemarki, » so gakk ikkje der ut! eller: «Han er inni koven, » so tru det ikkje! 27 For liksom ljonet gjeng ut ifrå aust og skin radt til vest, so skal det vera når Menneskjesonen kjem. 28 Der åta er, vil ørnarne sankast. 29 Men straks etter dei dagarne og trengslorne deira skal soli myrkjast, og månen missa sitt ljøs; stjernerne skal falla ned frå himmelen, og himmelkrafterne skakast. 30 Då skal teiknet åt Menneskjesonen syna seg på himmelen, og alle ætter på jordi skal øya og gråta, og dei skal sjå Menneskjesonen koma i himmelskyerne med velde og stor herlegdom. 31 Med luren ljomar, skal han senda ut englarne sine, og dei skal sankta i hop dei han hev valt seg ut, frå heimsens fire hyrno, frå himmelbrun til himmelbrun. 32 Lær ei likning av fiketreet: Når sevja hev kome i greinerne, og lauvet tek til å spretta, då veit de at sumaren er nær. 33 Like eins når de ser alt dette; då veit de at han er utfor døri. 34 Det segjer eg dykk for visst: Denne ætti skal ikkje forgangast fyrr alt dette hev hendt. 35 Himmel og jord skal forgangast, men mine ord skal aldri forgangast. 36 Men den dagen og timen veit ingen, ikkje englarne i himmelen - ingen utan Faderen åleine. 37 For som det var i Noahs dagar, so skal det vera når Menneskjesonen kjem: 38 liksom dei i dagarne fyre storflodi åt og drakk, og gifte seg og vart burtgifte, alt til den dagen då Noah gjekk inn i arki, 39 og ingen visste ordet av fyrr storflodi kom og tok deim alle burt, so skal det vera når Menneskjesonen kjem. 40 Då er tvo menner ute på marki; den eine vert henta, og den andre vert att. 41 Tvo kvinner mel på kverni; den eine vert henta, og den andre vert att. 42 So vak då! For de veit ikkje kva dag herren dykkar kjem. 43 Men det skynar de, at dersom husbonden visste kva tid på natti tjuven kom, so vakte han og let ingen brjota seg inn i huset. 44 Difor lyt de og vera ferdige! Menneskjesonen kjem på ei tid de ikkje

ventar honom. 45 Kvar er no den trugne og vituge drengen som husbonden hev sett yver tenestfolket, so han skal gjeva deim mat i rett tid? 46 Sæl er den drengen som husbonden ser gjera so når han kjem. 47 Det segjer eg dykk for visst: Han skal setja honom yver alt det han eig. 48 Men er drengen ein skarv, og segjer med seg: «Husbonden min vert lenge burte, » 49 og han so tek til å slå dei hine tenarane, og et og drikk i lag med drikkarar, 50 då skal husbonden hans koma på ein dag han ikkje ventar det, og i ein time han ikkje veit av, 51 og skjera honom midt i tvo, og lata honom få sin lut med hyklarane, der dei græt og skjer tenner.

25 Då kann himmelriket liknast med ti brurmøyar som tok lamporne sine og gjekk til møtes med brudgomen. 2 Fem av dei var dårlege og fem vituge. 3 Då dei dårlege tok lamporne sine, tok dei ikkje olje med seg, 4 men dei vituge tok olje med seg i krukkor attåt lamporne sine. 5 Då det no drygde fyrr brudgomen kom, vart dei alle trøytt og sovna. 6 Men midt på natti høyrdest eit rop: No kjem brudgomen! Gakk ut og tak imot honom! 7 Då vakna alle brurmøyarne og stelte lamporne sine. 8 Og dei dårlege sagde til dei vituge: «Lat oss få noko olje hjå dykk! Lamporne våre sloknar.» 9 «Nei, » svara dei vituge, «det rekk ikkje til både åt oss og dykk. De lyt heller ganga til kræmaren og kjøpa dykk noko.» 10 Med dei då var burte og vilde kjøpa, kom brudgomen. Dei som var ferdige, gjekk med honom inn til bryllaupet, og døri vart stengd. 11 Då det leid um eit bil, kom dei hine møyarne og, og sagde: «Herre, herre, lat upp for oss!» 12 Men han svara: «Det segjer eg dykk for sant: Eg kjenner dykk ikkje.» 13 So vak då! For de veit korkje dag eller time. 14 Det er liksom med ein mann som vilde fara utanlands. Han kalla tenarane sine inn, og flidde deim midelen sin: 15 ein gav han fem tusund dalar, ein annan tvo tusund, og den tridje eitt tusund, etter som kvar dugde til, og so for han or landet. 16 Den som fekk fem tusund dalar, tok straks til å handla med deim, og vann seg fem tusund til. 17 Sameleis den som fekk tvo tusund; han og vann tvo tusund til. 18 Men den som fekk eitt tusund, gjekk burt og grov eit hol i jordi og gøymde pengarne åt husbonden sin. 19 So leid det ei lang tid, då kom husbonden heim att og kravde rekneskap av tenarane sine. 20

Og han som hadde fenge fem tusund dalar, gjekk fram og hadde med seg fem tusund til og sagde: «Herre, du gav meg fem tusund dalar; sjå her, eg hev vunne fem tusund till!» 21 Då sagde husbonden til honom: «Det var rett gjort, du gode og trugne tenar! Du hev vore tru i det som var lite; eg vil setja deg yver mykje. Gakk inn og gled deg med husbonden din!» 22 So gjekk han fram han som hadde fenge tvo tusund dalar, og sagde: «Herre, du gav meg tvo tusund dalar. Sjå her, eg hev vunne tvo tusund till!» 23 «Det var rett gjort, du gode og trugne tenar!» svara husbonden. «Du hev vore tru i det som var lite; eg vil setja deg yver mykje. Gakk inn og gled deg med husbonden din!» 24 Sidan kom han som hadde fenge eitt tusund dalar, og sagde: «Herre, eg kjende deg for ein streng mann, som haustar der du ikkje sådde, og sankar der du ikkje strådde. 25 Difor vart eg rædd, og so gjekk eg burt og gøymde pengarne dine i jordi. Sjå her hev du ditt!» 26 Då svara husbonden: «Du låke og late tenar! Du visste at eg haustar der eg ikkje sådde, og sankar der eg ikkje strådde! 27 Skulde du'kje då ha sett pengarne mine i banken! so hadde eg fenge mine att med rentor når eg kom heim. 28 Tak ifrå honom dei tusund dalarna, og gjev deim til den som hev ti tusund! 29 For kvar den som hev, han skal få, so han hev nøgdi; men den som ikkje hev, skal missa endå det som han hev. 30 Og kasta den duglause tenaren ut i myrkret utanfor, der dei græt og skjer tenner!» 31 Men når Menneskjesonen kjem i sin herlegdom, og alle englarne med honom, då skal han sitja i den glimande kongsstolen; 32 alle folkeslag skal samlast framfyre honom, og han skal skilja deim åt, liksom hyrdingen skil sauene frå geiterne, 33 og setja sauene på si høgre sida, og geiterne på den vinstre. 34 So skal kongen segja til deim på høgre sida: «Kom hit, de velsigna borni åt far min, og tak det riket i eige som var etla åt dykk alt ifrå verdi var skapt! 35 For eg var svolten, og de gav meg mat; eg var tyrst, og de gav meg drikk; eg var heimlaus, og de hyste meg; 36 eg var naken, og de klædde meg; eg var sjuk, og de såg um meg; eg var i fengsel, og de lydde til meg.» 37 Då tek dei rettferdige til ords og segjer til honom: «Herre, når hev me set deg svolten, og metta deg, eller tyrst, og kveikt deg? 38 Når hev me set deg heimlaus, og hyst deg, eller naken, og klædt deg? 39 Når hev me set deg sjuk eller i fengsel,

og lydt til deg?» 40 Og kongen svarar: «Det segjer eg dykk for sant: Alt det de hev gjort mot ein av desse minste brørne mine, det hev de gjort imot meg.» 41 So segjer han til deim på vinstre sida: «Gakk burt frå meg, de bannstøytt, til den ævelege elden, som er tilbudd åt djevelen og englarne hans! (aiōnios g166) 42 For eg var svolten, og de gav meg ikkje mat; eg var tyrst, og de gav meg ikkje drikka; 43 eg var heimlaus, og de hyste meg ikkje; eg var naken, og de klædde meg ikkje; eg var sjuk, og i fengsel, og de såg ikkje um meg.» 44 Då tek dei og til ords og segjer: «Herre, når hev me set deg svolten, eller tyrst, eller heimlaus, eller naken, eller sjuk, eller i fengsel, og hev ikkje tent deg?» 45 Og han svarar: «Det segjer eg dykk for sant: Alt det de ikkje hev gjort mot ein av desse minste, det hev de kje gjort mot meg heller.» 46 So skal dei ganga burt til æveleg straff, men dei rettferdige til eit ævelegt liv. (aiōnios g166)

26 Då Jesus hadde tala alle desse ordi, sagde han til læresveinarne: 2 «De veit at um tvo dagar er det påske; då skal Menneskjesonen gjevast i henderne på uvernerne sine, og dei skal krossfesta honom.» 3 Då var det dei øvste prestarne og styresmennerne for folket kom saman i garden åt øvstepresten - han heitte Kajafas - 4 og lagde yver at dei vilde gripa Jesus med list og slå honom i hel. 5 «Men ikkje med helgi!» sagde dei; «elles kunde det verta upplaup millom folket.» 6 Medan Jesus var i Betania, hjå Spilte-Simon, 7 kom det ei kvinna burt til honom med ei alabaster-krukka full av kosteleg salve; den helte ho ut på hovudet hans då han sat til bords. 8 Då læresveinarne såg det, vart dei harme og sagde: «Kva skal slik øyding vera til? 9 Dette kunde vore selt for mange pengar og gjeve til dei fatige.» 10 Jesus gådde det og sagde til deim: «Kvi er de leide med henne? Ho hev då gjort ei god gjerning mot meg. 11 Dei fatige hev de alltid hjå dykk, men meg hev de ikkje alltid. 12 Då ho slo denne salven ut yver likamen min, då vilde ho bu meg til jordferdi mi. 13 Det segjer eg dykk for visst: Kvar i verdi dette evangeliet vert kunngjort, der skal dei og tala um det ho hev gjort, so alle skal minnast henne.» 14 Då gjekk ein av dei tolv, han som heitte Judas Iskariot, til dei øvste prestarne 15 og sagde: «Kva vil de gjeva meg, so skal eg laga det so at de fær honom i dykkar magt?» Då talde dei upp tretti sylvdalar til

honom. 16 Og frå den stundi søkte han eit høve til å gjeva Jesus i henderne deira. 17 Den fyrste dagen i søtebrødhelgi kom læresveinarne til Jesus og sagde: «Kvar vil du me skal laga til påskemålet åt deg?» 18 Han svara: «Gakk inn i byen til den mannen de veit, og seg med honom: «Meisteren segjer: Det lid innpå tidi for meg; eg vil halda påske hjå deg med læresveinarne mine.»» 19 Og læresveinarne gjorde som Jesus sagde, og laga til påskemålet. 20 Då det vart kveld, sette han seg til bords med dei tolv. 21 Og med dei sat og åt, sagde han: «Det segjer eg dykk for sant: Ein av dykk kjem til å svika meg.» 22 Då vart dei reint ille ved, og tok til å spyrja honom, kvar for seg: «Det er då vel ikkje eg, Herre?» 23 «Den som duppa med meg i fatet, han er det som vil svika meg, » svara Jesus. 24 «Menneskjesonen gjeng fulla burt, soleis som det er skrive um honom, men ve yver den mannen som svik Menneskjesonen! Det var betre for den mannen um han aldri var fødd.» 25 Då tok Judas, svikaren, til ords og sagde: «Det er då vel ikkje eg, rabbi?» «No sagde du det sjølv, » svara han. 26 Med dei sat til bords, tok Jesus brødet, og signa det og braut det, og gav læresveinarne og sagde: «Tak, og et! Dette er likamen min.» 27 Og han tok kalken, og takka, og gav deim og sagde: «Drikk av det alle! 28 Dette er blodet mitt, paktblodet, som renn for mange til forlating for synderne. 29 Eg segjer dykk, at heretter skal eg kje drikka av denne druvesafti, fyrr den dagen eg drikk henne ny med dykk i riket åt far min.» 30 Då dei so hadde sunge lovsongen, gjekk dei ut til Oljeberget. 31 Då segjer Jesus til deim: «I denne natti kjem de alle til å styggjast ved meg og forlata meg. For det stend skrive: «Hyrdingen slær eg i hel, og saueflokken skal spreidast.» 32 Men når eg hev stade upp att, skal eg fara fyre dykk til Galilæa.» 33 Då tok Peter til ords og sagde: «Um alle styggjast ved deg, so skal eg aldri styggjast.» 34 «Det segjer eg deg for sant, » svara Jesus: «Fyrr hanen gjel i natt, kjem du til å avneitta meg tri gonger.» 35 Men Peter sagde: «Um eg so lyt døy med deg, skal eg aldri avneitta deg.» Like eins sagde alle læresveinarne. 36 So kom Jesus med læresveinarne til ein stad som heiter Getsemane. Då sagde han til deim: «Sit her med eg gjeng der burt og bed!» 37 Og han tok med seg Peter og bære Sebedæus-sønnerne, og tok til å syrgja og kvidast. 38 So segjer han til deim: «Hjarta

mitt er so fullt av sorg - det er som det vilde bresta. Ver her og vak med meg!» 39 Og han gjekk eit lite stykke fram, og lagde seg ned på kne og bad: «Far, er det råd, so lat denne skåli takast ifrå meg! Men ikkje som eg vil, berre som du vill!» 40 Då han kom attende til læresveinarne, såg han at dei sov. Då sagde han til Peter: «So var de'kje god til å vaka ein time med meg! 41 Vak og bed, so de ikkje skal koma i freisting! Åndi er viljug, men kjøtet er veik.» 42 So gjekk han burt att andre gongen og bad: «Far, kann ikkje dette takast ifrå meg, og lyt eg tøma skåli, so lat det vera som du vill!» 43 Då han kom attende, såg han at dei hadde sovna til att; for augo deira var tunge av svevn. 44 Då let han dei vera og gjekk burt att og bad tridje gongen same bøni. 45 So kom han att og sagde til læresveinarne: «De søv og kviler, de! Sjå no er stundi komi, og Menneskjesonen skal gjevast yver i syndarhender. 46 Statt opp, og lat oss ganga! Svikaren er ikkje langt undan.» 47 Fyrr han hadde tala ut, kom Judas, ein av dei tolv, og med honom ein stor flokk med sverd og stavar; dei kom frå dei øvste prestarne og styresmennerne. 48 Svikaren hadde avtala eit teikn med deim og sagt: «Han som eg kysser, han er det; honom skal de taka!» 49 Og med det same gjekk han fram til Jesus og sagde: «Heil og sæl, rabbi!» og kysste honom. 50 Jesus sagde til honom: «Kvi er du her, vennen min?» So gjekk dei innåt og lagde hand på Jesus og greip honom. 51 Men ein av deim som var med honom, tok og drog sverdet sitt, og hogg av øyra på tenaren åt øvstepresten. 52 Då sagde Jesus til honom: «Stikk sverdet ditt i slira! for alle som grip til sverdet, skal falla for sverdet. 53 Eller trur du'kje eg kunde beda far min, og han i denne stundi vilde senda meg meir enn tolv herar med englar? 54 Men korleis skulde då skrifterne sannast, dei som segjer at dette lyt henda?» 55 I same stundi sagde Jesus til flokken: «De kjem med sverd og stavar og grip meg, som eg skulde vera ein røvar. Dag etter dag sat eg i templet og lærde folket; då tok de meg ikkje. 56 Men alt dette hev hendt av di det laut sannast det som profetarne hev skrive.» Då tok alle læresveinarne ut, og rømde ifrå honom. 57 Dei som hadde gripe Jesus, førde honom til Kajafas, øvstepresten; der var dei skriftlærde og styresmennerne samla. 58 Peter fylgde eit langt stykke etter, og då han kom

til garden åt øvstepresten, gjekk han inn og sette seg hjå tenarane - han vilde sjå korleis det gjekk. 59 Dei øvste prestarne og heile det Store Rådet leita etter range vitnemål mot Jesus, so dei kunde få dømt honom frå livet; 60 men endå mange falske vitne stod fram, fekk dei ikkje noko på honom. Endeleg kom det tvo som sagde: 61 «Denne mannen hev sagt: «Eg kann riva ned Guds tempel og byggja det upp att på tri dagar.»» 62 Og øvstepresten reiste seg og sagde til honom: «Svarar du inkje? Kva er det desse vitnar imot deg?» 63 Men Jesus tagde. Då tok øvstepresten til ords og sagde: «Ved den livande Gud - seg oss: Er du Messias, Guds Son?» 64 Og Jesus svara: «Du hev sjølv sagt det. Men det segjer eg dykk: Frå denne stundi skal de sjå Menneskjesonen sitja ved høggre handi åt Allmagti og koma i himmelskyerne.» 65 Då reiv øvstepresten sund klædi sine og sagde: «Han hev spotta Gud! Kva skal me med fleire vitne? No hørde de gudsspottingi. 66 Kva meiner no de?» «Han er skuldig til å døy, » svara dei. 67 So sputta dei honom i andlitet og slo honom, sume med nevarne og sume med stavar, 68 og sagde: «Seg oss, Messias: Kven var det som slo deg?» 69 Medan sat Peter utanfor, i gardsromet. Då kom det ei tenestgjenta burt til honom og sagde: «Du var og med Jesus, galilæaren.» 70 Men han neitta so alle hørde det, og sagde: «Eg veit ikkje kva du talar um.» 71 So gjekk han ut i portromet. Der fekk ei onnor gjenta sjå honom, og sagde til deim som var der: «Han var og med Jesus, nasaræaren.» 72 Då neitta han atter, og sagde med ein eid: «Eg kjenner ikkje den mannen.» 73 Eit lite bil etter kom dei som stod der innåt, og sagde til Peter: «Ja menn er du og ein av deim! Det kann ein høyra på målet ditt.» 74 Då sette han i og banna og svor: «Eg kjenner ikkje den mannen!» Og med det same gol hanen. 75 Då kom Peter i hug dei ordi Jesus hadde sagt til honom: «Fyrr hanen gjel, skal du hava avneitta meg tri gonger.» Og han gjekk ut og gret sårt.

27 Det var morgon vorte då alle dei øvste prestarne og styresmennerne sagde daudedomen yver Jesus. 2 So batt dei honom og førde honom burt og gav honom yver til Pilatus, landshovdingen. 3 Då Judas, svikaren, såg at dei hadde dømt Jesus frå livet, angra han på det han hadde gjort. Han bar dei tretti sylvdalarnne attende til dei øvste prestarne

og styresmennerne og sagde: 4 «Eg hev syndal Det var skuldlaust blod eg gav yver til dykk.» «Kva skil det oss? Det vert di eigi sak, » svara dei. 5 Då kasta han pengarne frå seg i templet og tok ut; og sidan gjekk han burt og hengde seg upp. 6 Dei øvste prestarne tok pengarne og sagde: «Det er'kje rett å leggja deim i tempelkista; for det er blodpengar.» 7 So tok dei den rådi at dei for desse pengarne kjøpte Pottemakaråkeren til gravstad for framande. 8 Difor hev den åkeren vore kalla Blodåkeren alt til denne dag. 9 Då vart det sanna det som Jeremia, profeten, hev tala, når han segjer: «So tok dei desse tretti sylvdalarn' - det var det verd dei hadde sett han i, han som dei verdsette for Israel - 10 for Pottemakargården dei det gav, soleis som Herren hadde sagt meg til.» 11 So vart då Jesus førd fram for landshovdingen. Og landshovdingen spurde honom: «Er det du som er konge yver jødarne?» «Du segjer det sjølv, » sagde Jesus. 12 Men då dei øvste prestarne og styresmennerne kom med klagemåli sine, svara han ingen ting. 13 Då sagde Pilatus til honom: «Høyrer du ikkje alt det dei skuldar deg for?» 14 Men han svara honom ikkje på eit einaste ord, so landshovdingen undra seg storleg. 15 Kvar høgtid hadde landshovdingen for vis å gjeva folket ein fange fri, kven dei vilde. 16 Den gongen hadde dei ein ordgjeten fange som heitte Barabbas. 17 Då dei no hadde samla seg, sagde Pilatus til deim: «Kven vil de eg skal gjeva dykk fri, Barabbas eller Jesus, han som dei kallar Messias?» 18 For han visste at det var av ovund dei hadde gjeve Jesus yver til honom. 19 Og med han sat i domarsætet, sende kona hans bod til honom og sagde: «Du skal ikkje hava noko med saki mot denne rettferdige mannen! Eg hev drøymt so vondt i natt for hans skuld.» 20 Men dei øvste prestarne og styresmennerne talde folket til å beda Barabbas fri og lata Jesus drepast. 21 Og då landshovdingen tok til ords att og spurde: «Kven av desse tvo vil de eg skal gjeva dykk fri?» svara dei: «Barabbas!» 22 «Kva skal eg då gjera med Jesus, han som dei kallar Messias?» sagde han. Då svara deim alle: «Lat honom verta krossfest!» 23 «Kva vondt hev han då gjort?» sagde Pilatus. Men dei ropa berre sterkare og sterkare: «Lat honom verta krossfest!» 24 Då Pilatus såg at han ingen ting kunde gjera, men ståket heller vart verre, tok han vatn og tvo henderne

sine midt for augo på folkehopen og sagde: «Eg hev ingi skuld i blodet åt denne rettferdige mannen. Dette lyt de svara for!» 25 Då svara heile folket: «Blodet hans må koma yver oss og yver borni våre!» 26 So gav han deim Barabbas fri, men Jesus let han piska, og gav honom yver til hermenerne sine, so dei skulde krossfesta honom. 27 Hermenerne åt landshovdingen tok Jesus med seg inn i borgi og samla heile vakti kringum honom. 28 So klædde dei av honom, og hengde på honom ei skarlaksåpa, 29 og dei fletta ein krans av klunger og sette på hovudet hans, og gav honom ein røyrstav i høgre handi. Med so gjort, fall dei på kne for honom spotta honom og sagde: «Heil deg, jødekonige!» 30 So sputta dei på honom, og tok røyrstaven og slo honom i hovudet med, 31 og då dei hadde spotta honom det dei vilde, tok dei av honom kåpa og hadde på honom hans eigne klæde, og so førde dei honom burt og skulde krossfesta honom. 32 På veggen møtte dei ein mann frå Kyrene som heitte Simon. Honom nøydde dei til å bera krossen hans. 33 Då dei so kom til ein stad som heiter Golgata - det er det same som Skallestaden - 34 gav dei honom vin blanda med gall; men då han hadde smaka på det, vilde han ikkje drikka. 35 So feste dei honom til krossen. Klædi hans bytte dei millom seg, og drog strå um deim, 36 og so vart dei sitjande der og heldt vakt yver honom. 37 Og oppyver hovudet hans hadde dei skrive klagemålet mot honom; det lydte so: Dette er Jesus, kongen yver jødarne. 38 Saman med honom vart tvo røvarar krossfeste, ein på høgre og ein på vinstre sida. 39 Dei som gjekk framum, hædde honom og riste på hovudet og sagde: 40 «Du som riv ned templet og byggjer det upp att på tri dagar, hjelp deg no sjølv! Er du Guds Son, so stig ned av krossen!» 41 Sameleis spotta dei honom, både dei øvste prestarne og dei skriftlærde og styresmennerne, og sagde: 42 «Andre hev han hjelpt, seg sjølv kann han ikkje hjelpa! Han er konge i Israel! Lat honom no stiga ned av krossen, so skal me tru på honom. 43 Han leit på Gud; lat no Gud berga honom, dersom han bryr seg um honom! Han hev då sagt: «Eg er Guds Son!»» 44 Jamvel røvarane som var krossfeste saman med honom, spotta på same visi. 45 Frå den sette timen vart det myrkt yver heile landet, alt til den niande timen. 46 Og kring den niande timen ropa Jesus med høg røyst

og sagde: «Eli, Eli, lama sabaktani!» Det er det same som: «Min Gud, min Gud, kvi hev du forlate meg?» 47 DÅ sagde nokre av deim som stod der og hørde det: «Han ropar på Elia.» 48 Og med det same sprang ein av deim fram og tok ein svamp og fyllte med vineddik og sette på ein tein, og let honom få drikk. 49 Men dei hine sagde: «Venta! Lat oss sjå um Elia kjem og hjelper honom!» 50 Og Jesus ropa endå ein gong med høg røyst, og gav ut åndi. 51 DÅ rivna forhenget i templet midt i tvo, ovanntil og heilt ned, og jordi skalv og bergi brast, 52 og graverne opna seg, og mange avlidne heilagmenne stod livs livande upp 53 og dei gjekk fram or graverne, og etter Jesus hadde stade upp att, kom dei inn i den heilage staden og synte seg for mange. 54 DÅ hovudsmannen og dei som var med honom og heldt vakt yver Jesus, såg jordskjelven og alt det som hende, vart dei fulle av otte og sagde: «Dette var sanneleg Guds Son!» 55 Det var og mange kvinner der, som stod eit stykke undan og såg på; dei hadde fylgt Jesus frå Galilæa og tent honom. 56 Millom deim var Maria Magdalena, og Maria, mor åt Jakob og Josef, og mor åt Sebedæus-sønerne. 57 Um kvelden kom det ein rik mann som heitte Josef, og var frå Arimatæa; han hadde og vorte ein læresvein åt Jesus. 58 Han gjekk til Pilatus og bad um han måtte få likamen åt Jesus; og Pilatus sende bod at dei skulde lata honom få han. 59 DÅ tok Josef likamen og sveipte honom inn i eit reint linty, 60 og lagde honom i den nye gravi som han hadde hogge ut åt seg i berget. So velte han ein stor stein attfor gravopningi og gjekk burt. 61 Maria Magdalena og den andre Maria var der og; dei sat midt fyre gravi. 62 Den andre dagen - det var den som kjem etter fyrebuingsdagen - gjekk dei øvste prestarne og farisæarane saman til Pilatus 63 og sagde: «Herre, me kjem i hug at denne folkedåraren sagde med han livde: «Tri dagar etter stend eg upp att.» 64 Set no folk til å vakta vel på gravi til tredje dagen! Elles kunde læresveinarne hans koma og stela honom burt, og segja til folket: «Han hev stade upp frå dei daude, » og då vert den siste dåringi verre enn den fyrste.» 65 DÅ sagde Pilatus: «Her hev de vakt! Gakk no og tak vare på gravi som de best kann!» 66 So gjekk dei og sette vakti til å varveitsla gravi, etter dei hadde forsigla steinen.

28 DÅ kviledagen var liden, og det tok til å ljosna den fyrste dagen i vika, kom Maria Magdalena og den andre Maria og vilde sjå til gravi. 2 DÅ vart det brått ein sterk jordskjelv; for ein Herrens engel for ned frå himmelen, og gjekk innåt og velte steinen ifrå og sette seg på honom. 3 Han var som ein elding å sjå til, og klædi hans var kvite som snø. 4 Vaktarane skalv av rædsla for honom, og vart liggjande som dei var daude. 5 Og engelen tala til kvinnorne og sagde: «Ver ikkje rædde! Eg veit at de leitar etter Jesus, han som vart krossfest. 6 Han er ikkje her; han hev stade upp, som han sagde. Kom og sjå staden der han låg! 7 Og skunda dykk so av stad, og seg med læresveinarne hans: «Han hev stade upp frå dei daude, og no gjeng han fyre dykk til Galilæa; der skal de få sjå honom!» Sjå no hev eg sagt dykk det.» 8 DÅ skunda dei seg burt ifrå gravi med otte og stor gleda, og sprang av stad, vilde bera bod um det til læresveinarne hans. 9 Men best det var, fekk dei sjå Jesus; han kom imot deim og sagde: «Guds fred!» DÅ gjekk dei innåt og fall på kne for honom og tok kringum føterne hans. 10 Og Jesus sagde til deim: «Ver ikkje rædde! Gakk og seg med brørne mine at dei skal fara til Galilæa! Der skal dei sjå meg.» 11 Med dei var på vegen, kom nokre av vaktarane inn til byen, og fortalde dei øvste prestarne alt det som hadde hendt. 12 DÅ kom dei og styresmennerne i hop og samrådde seg; og dei gav hermennerne nok av pengar 13 og sagde: «Seg at læresveinarne hans kom um natti og stal honom burt medan de sov. 14 Og skulde det koma att for landshovdingen, so skal me tala vel med honom, og laga det so at de kann vera trygge.» 15 So tok dei mot pengarne og gjorde som dei var fysesagde. Soleis kom det ordet ut millom jødarne, og hev halde seg alt til denne dag. 16 Dei elleve læresveinarne for til Galilæa, til det fjellet der Jesus hadde sagt deim til å møtast med honom. 17 DÅ dei fekk sjå honom, fall dei på kne for honom, men sume tvila. 18 Og Jesus steig fram og tala til deim og sagde: «Eg hev fenge all magt i himmelen og på jordi. 19 Gakk då ut, og gjer alle folki til læresveinar, med di de døyper deim til namnet åt Faderen og Sonen og den Heilage Ande, 20 og lærer deim å halda alt det som eg hev bode dykk. Og sjå, eg er med dykk alle dagar so lenge verdi stend!» (aiōn g165)

Markus

1 Upphavet til evangeliet um Jesus Kristus, Guds Son. 2 Hjá Jesaja, profeten, stend det skrive: «Framfyre deg min ærendsvain eg sender; Der du vil fara, skal han vegen rydja» - 3 «Høyr han som ropar i heidi: «Rydje vegen át Herren, jamna stigarne hans!»» 4 Soleis stod Johannes, døyparen, fram i øydemarki, og ropa ut umvendingsdåp til forlating for synderne. 5 Og heile Judaland kom ut til honom, og alt Jerusalems-folket, og han døypte deim i Jordanåi, med dei sanna synderne sine. 6 Johannes var klædd i kamelhår og hadde eit lerbelte kring livet, og det han åt, var grashoppar og villhonning. 7 Og han tala til folket og sagde: «Det kjem ein etter meg som er sterkare enn eg; eg er'kje verdig å bøygja meg ned og løysa skobandet hans. 8 Eg hev døypt dykk med vatn, men han skal døypa dykk med den Heilage Ande.» 9 I dei dagarne hende det, at Jesus kom frå Nasaret i Galilæa og vart døypt i Jordan av Johannes. 10 Og med det same han steig upp or vatnet, såg han korleis himmelen opna seg, og Anden dala ned til honom som ei duva. 11 Og frå himmelen kom det ei røyst: «Du er Son min, som eg elskar! Deg hev eg hugnad i!» 12 Og straks dreiv Anden honom ut i øydemarki; 13 og han var i øydemarki i fyrti dagar og vart freista av Satan, og heldt til millom villdyri, og englarne tente han. 14 Då Johannes var sett i fengsel, kom Jesus til Galilæa og kunngjorde evangeliet frå Gud 15 og sagde: «Tidi er fullkomi, og Guds rike er nær! Vend om og tru på evangeliet!» 16 Då han ein gong for frammed Galilæasjøen, fekk han sjå Simon og Andreas, bror hans; dei var åt og sette garn i sjøen, for dei var fiskarar. 17 Han sagde til deim: «Kom og fylg meg, so skal eg setja dykk til å vera menneskje-fiskarar!» 18 Då gjekk dei beint frå garni sine og fylgde honom. 19 Då han kom litt lenger fram, såg han Jakob, son åt Sebædeus, og Johannes, bror hans; dei var og i båten sin og greidde garni. 20 Og med ein gong kalla han deim, og dei gav seg med honom, og let far sin, Sebedæus, vera att i båten med leigefolket. 21 So kom dei til Kapernaum, og fyrste kviledag gjekk han inn i synagoga og lærde folket. 22 Og dei var reint upp i under yver læra hans; for han lærde deim som ein som hev velde, og ikkje som dei skriftlærde. 23 Den gongen var det der i lyden

ein mann med ei urein ånd; han sette i og ropa: 24 «Kva vil du oss, Jesus frå Nasaret? Er du komen for å gjera ende oss? Eg veit kven du er - den Heilage frå Gud.» 25 Jesus truga den ureine åndi og sagde: «Teg still, og far ut or honom!» 26 Då reiv ho og sleit i honom og ill-hua, og for ut or honom. 27 Og alle vart forfærde og spurde seg imillom: «Kva er dette? Ei ny og ageleg læra! Jamvel dei ureine ånderne lyt lystra, når han talar til deim!» 28 Og gjetordet um honom for straks yver alle Galilæa-bygderne derikring. 29 Frå synagoga gjekk dei beint heim til Simon og Andreas, i lag med Jakob og Johannes. 30 Vermor åt Simon låg sjuk og hadde hiteflagor, og dei tala straks til Jesus um henne. 31 Han gjekk burt til henne og tok henne i handi og reiste henne upp. Då slepte sotti henne, og ho tok til å stella for deim. 32 Då det vart kveld, og soli var gladd, kom dei til honom med alle som hadde vondt eller var forgjorde, 33 og heile byen hadde samla seg utfor døri. 34 Og han lækte mange som drogst med ymse sjukdomar, og dreiv ut mange vonde ånder, men han let'kje ånderne få lov til å tala, av di dei kjende honom. 35 I otta, fyrr det vart dag, reis han upp og gjekk ut og burt til ein øydestad; der heldt han bøn. 36 Simon og dei som var med honom, skunda seg etter honom, 37 og då dei fann honom, sagde dei til honom: «Alle leitar etter deg!» 38 Men Jesus svara: «Lat oss fara til ein annan stad, til grenderne her innmed, so eg kann få tala for folket der og; for det var det eg gjekk ut for.» 39 So gjekk han kring i heile Galilæa og tala i synagogorne deira og dreiv dei vonde ånderne ut. 40 Ein som hadde spillsykja kom og fall på kne for honom og bad: «Dersom du vil, kann du gjera meg rein!» 41 Jesus tykte vondt um honom, og rette ut handi og tok burtpå honom og sagde: «Eg vil; vert rein!» 42 Og med ein gong gjekk spillsykja av honom, og han vart rein. 43 Jesus tala strengt til honom, og bad honom ganga sin veg straks. 44 «Agta deg at du ikkje segjer dette med nokon, » sagde han, «men gakk burt og te deg for presten, og ber fram det offeret for reinsingi di som Moses hev sagt, so du kann vitna for deim!» 45 Men mannen var'kje fyrr komen ut, fyrr han tok til å tala mykje um det og bera det utyver, so Jesus ikkje lenger kunde ganga berrsynt inn i nokon by; han heldt seg utanfor, på øydestader, og der kom dei til honom frå alle kantar.

2 Då det leid um nokre dagar, kom han til Kapernaum att, og det spurdest at han var heime. **2** Då samla der seg so mykje folk at det ikkje var rom åt fleire, ikkje ein gong framfor døri, og han tala Guds ord til deim. **3** Best det var, kom fire mann berande med ein som var lam, **4** og då dei ikkje kunde koma fram til Jesus for folkestimen, tok dei burt taksteinarne der som han var og braut hol i taket og fira ned sengi som den lame låg i. **5** Og då Jesus såg trui deira, sagde han til den lame: «Son, synderne dine er tilgjevne!» **6** No var det nokre skriftlærde som sat der; dei tenkte med seg: **7** «Kvi talar den mannen so? Han spottar Gud! Kven kann tilgjeva synder utan ein - Gud?» **8** Jesus kjende straks i hugen sin at dei tenkte so, og han sagde: «Kvi hyser de slike tankar i hjarta? **9** Kva er lettast å segja til den lame: «Synderne dine er tilgjevne!» eller å segja: «Statt upp, tak sengi di og gakk?» **10** Men so de skal vita at Menneskjesonen hev magt til å tilgjeva synder på jordi, so segjer eg deg» - sagde han til den lame -: **11** «Statt upp, tak sengi di og gakk heim att!» **12** Då stod han upp, tok sengi si i same stund og gjekk ut for alle manns augo, so dei alle vart mest frå seg av undring, og lova Gud og sagde: «Slikt hev me aldri set fyrr!» **13** So gjekk han ut til sjøen att. Då kom alt folket til honom, og han lærde deim. **14** Som han no gjekk frammed der, fekk han sjå Levi Alfæsson - han sat på tollbudi - og Jesus sagde til honom: «Fylg meg!» Då reiste han seg og fylgde honom. **15** So hende det at Jesus var til bords i huset hans, og mange tollmänner og syndarar sat saman med honom og læresveinarne hans; for dei var mange, og dei fylgde honom. **16** Og då dei skriftlærde millom farisæarane såg at han åt i lag med syndarar og tollmänner, sagde dei til læresveinarne hans: «Et han i lag med tollmänner og syndarar?» **17** Jesus hørde det og sagde til deim: «Det er kje dei friske som treng lækjar, men dei som hev vondt. Eg er ikkje komen for å kalla rettferdige, men syndarar.» **18** Både læresveinarne åt Johannes og læresveinarne åt farisæarane heldt fasta. Og folk kom og spurde Jesus: «Korleis hev det seg at læresveinarne åt Johannes og åt farisæarane fastar, men dine læresveinar fastar ikkje?» **19** «Kann brudlaupsfolket fasta med brudgomen er hjå deim?» svara Jesus; «so lenge dei hev brudgomen hjå seg, kann dei då ikkje fasta. **20** Men skal kjem ei tid då

brudgomen vert teken ifrå deim; då, når den dagen kjem, skal dei fasta. **21** Ingen saumar ein lapp av ustampa ty på eit gammalt klædeplagg; elles riv boti burt noko av plagget - det nye tyet av det gamle - og rifti vert større. **22** Og ingen hev ny vin på gamle lerflaskor; elles sprengjer vinen flaskorne og vinen øydest, og flaskorne med: Nei - ny vin på nye lerflaskor!» **23** Ein gong bar det so til at han gjekk yver åkrarne på kviledagen, og læresveinarne tok til å riva av aks, med dei gjekk etter vegen. **24** Då sagde farisæarane med honom: «Sjå kva dei gjer på kviledagen! det som ingen hev lov til!» **25** Han svara: «Hev de aldri lese kva David gjorde då han leid naud og svalt, han og dei som var med honom? **26** korleis han gjekk inn i Guds hus den tid Abjatar var øvsteprest, og åt skodebrødi - dei som ingen utan prestarne hev lov til å eta - og gav fylgjet sitt med seg?» **27** So sagde han til deim: «Kviledagen vart til for menneskja skuld, og ikkje menneskja for kviledagen skuld. **28** Difor råder Menneskjesonen yver kviledagen og.»

3 Då Jesus ein annan gong gjekk inn i ei synagoga, var der ein mann som hadde ei nomi hand, **2** og dei gjætte på honom um han vilde lækja mannen på kviledagen, so dei kunde få noko å klaga honom for. **3** Då sagde han til mannen med den nomne handi: «Reis deg upp og kom fram!» **4** Og til dei andre sagde han: «Er det rett å gjera godt på kviledagen eller å gjera vondt - berga eit liv eller drepa?» Dei tagde. **5** Då såg han rundt ikring på deim, både harm og sorgfull for di dei var so harde og stride. So sagde han til mannen: «Rett fram handi!» Då rette han henne fram, og handi hans vart like god att. **6** Men farisæarane gjekk ut og tok straks til å samråda seg med Herodes-mennerne korleis dei skulde få gjort ende på honom. **7** So for Jesus med læresveinarne sine burt til sjøen, og ein stor folkehøp frå Galilæa fylgde med; og frå Judaland **8** og Jerusalem og Idumea og bygderne på hi sida Jordan og kring Tyrus og Sidon kom dei til honom i flokketal, då dei hørde um alt det han gjorde. **9** Då sagde han til læresveinarne at det skulde liggja ein båt ferdig til honom for folkemengdi skuld, so dei ikkje skulde trengja honom; **10** for han lækte mange, so alle som hadde eikor plåga, trengde seg innpå honom, og vilde få taka i honom. **11** Og kvar gong

dei ureine ånderne såg honom, kasta dei seg ned 4 So tok han til å læra folket att ved sjøen; og for førterne hans og ropa: «Du er Guds Son!» 12 det samla det seg ei uhorveleg mengd ikring Men han forbaud deim både tidt og strengt å gjera honom, so han laut ganga ut i ein båt; den sat han honom kjend. 13 So gjekk han upp i fjellet, og kalla til i utpå vatnet, og heile folkehopen stod innpå land seg deim han sjølv vilde, og dei kom til honom. 14 nedmed sjøen. 2 Då lærde han deim mangt og mykje Og han valde ut tolv som skulde vera med honom, i likningar, og med han soleis lærde deim, sagde han: 3 Høyr her! Det var ein såmann som gjekk ut og vilde og som han vilde senda ut til å tala for folket, 15 så. 4 Då bar det seg so til med han sådde, at noko av og vilde gjeva magt til å driva ut djevlar. 16 Det var kornet fall frammed vegen, og fuglarne kom og åt det Simon - honom kalla han Peter - 17 og Jakob, son åt upp. 5 Noko fall på steingrunn; der hadde det ikkje Sebedæus, og Johannes, bror hans Jakob - deim mykje jord, og det rann snøgt upp, av di der var so kalla han Boanerges, det er Toresveinarne - 18 og grunt; 6 men då soli steig, skein det av, for det hadde Andreas og Filip og Bartolomæus og Mattæus og ikkje rot. 7 Noko fall millom klunger, og klungeren Tomas og Jakob, son åt Alfæus, og Taddæus og voks upp og kjøvde det, og det gav ikkje grøda. 8 Simon Kananæus 19 og Judas Iskariot, han som Noko fall i god jord; det rann upp og voks og gav sidan sveik honom. 20 Med det same han kom heim grøda og bar upp til tretti og seksti og hundrad foll. 9 samla folket seg i hop att, so dei kunde ikkje ein gong Høyr etter, kvar som høyra kann! sagde han då. 10 få seg mat. 21 Då hans eige folk fekk høyra det, for Då han vart åleine, kom dei tolv og dei andre som var dei heimantil og vilde få tak i honom; «han må vera med honom, og spurde honom um likningarne. 11 frå vitet!» sagde dei. 22 Men dei skriftlærde som var Han svara: «De fær vita løyndomen i Gudsriket, men komne ned frå Jerusalem, sagde: «Be'elsebul hev til dei andre, som er utanfor, kjem allting i likningar, 12 fare i honom! og: «Det er djevlehovdingen sjølv som so dei skal sjå, men ikkje skilja, og høyra, men ikkje hjelper honom til å driva ut djevlar.» 23 Då kalla han skyna; elles kunde dei venda um og få tilgjeving. 13 deim til seg og tala til deim i likningar: «Korleis kann Men skynar de'kje denne likningi, sagde han, korleis Satan driva ut Satan?» 24 Kjem eit rike i strid med kann de då greida alle dei andre likningarne? 14 seg sjølv, so kann det riket ikkje standa, 25 og kjem eit Såmannen, det er den som sår Guds ord. 15 Dei hus i strid med seg sjølv, so stend det huset ikkje med frammed vegen, det er dei som Guds ord vert sått i, lag. 26 Set no Satan seg upp mot seg sjølv og kjem i men med same dei hev høyr't det, kjem Satan, og tek strid med seg sjølv, so kann han ikkje standa seg; då burt ordet som var sått i deim. 16 Sameleis dei som var sådde på steingrunn; det er dei som straks dei er det ute med honom. 27 Men ingen kann ganga var sådde på steingrunn; det er dei som straks dei inn i huset til ei kjempa og rana eignaluterne hans, hev han ikkje fyrst lagt kjempa i band; då kann han fær høyra Guds ord, tek imot det med glede; 17 men plundra huset. 28 Det segjer eg dykk for sant: Alt skal dei hev ikkje rot i seg, og held ikkje ut langt bilet; kjem tilgjenvast menneskjeborni, både synder og spottord, dei so i naud eller fåre for ordet skuld, leidest dei kor mykje dei spottar; 29 men den som spottar den straks og fell ifrå. 18 Andre var sådde millom klunger; det er dei som hev høyr't Guds ord, 19 men suterne Heilage Ande, fær i all æva ikkje tilgjeving; han er for det timelege og den svikfulle rikdomen og fysna saka i ei æveleg synd» - (aiōn g165, aiōnios g166) 30 det etter alle andre ting, trengjer seg inn og kjøver ordet, var for di dei sagde: «Han hev ei urein ånd i seg.» 31 so det vert grødelaut. (aiōn g165) 20 Men dei som var So kom mor hans og brørne hans; dei vart standande sådde i god jord, det er dei som høyrer Guds ord utanfor, og sende bod til honom um han vilde koma og tek imot det, og gjev grøda i tretti og seksti og hundrad foll.» 21 Sidan sagde han til deim: «Når dei ut. 32 Det sat ein stor flokk kringum honom, og dei kjem inn med eit ljøs, set dei det då under skjeppea sagde til honom: «Sjå, mor di og brørne dine stend eller sengi? set dei det'kje i staken? 22 For ingen ting utanfor og spør etter deg!» 33 Kven er mor mi og er dult utan det vert openberra, og ingen ting vart brørne mine? svara han. 34 So såg han rundt på løynt utan det laut fram i ljøset. 23 Høyr etter, kvar dei som høyra kann!» 24 So sagde han til deim: «Sjå

dykk fyre kva de høyrer på! Det målet de mæler med, skal dei mæla åt dykk med, og endå skal de få noko attpå. 25 For den som hev, han skal få, men den som ikkje hev, skal missa endå det som han hev.» 26 Sidan sagde han: «Med Guds rike er det so som når ein mann hev sått kornet i jordi: 27 Han søv og ris upp, natt etter natt og dag etter dag, og frøet renn upp og veks - han veit ikkje korleis det gjeng til; 28 av seg sjølv ber jordi si grøda, fyrst strå, so aks, so fulle korn i kvart aks. 29 Men so snart som åkeren er skjær, tek han fram sigden; for hausten er komen.» 30 So sagde han: «Kva skal me likna Guds rike i hop med? kva bilæte skal me teikna det med? 31 Det er liksom senapskornet; når det vert lagt i jordi, er det mindre enn alle frøkorn i verdi. 32 Men etter det er sått, renn det upp og vert større enn alle hagevokstrar og fær store greiner, so fuglarne i lufti kann byggja reir i skuggen av det.» 33 I mange sovore likningar tala han Guds ord til deim, etter som dei var god til å skyna det. 34 Forutan likningar tala han ikkje til folket; men når han var åleine med læresveinarne sine, lagde han det ut alt saman for deim. 35 Då det leid til kvelds same dagen, sagde han til deim: «Lat oss fara yver til hi sida!» 36 So skildest dei med folket og tok honom med i båten, som han var. Og andre båtar fylgde og med. 37 Då vart det so hardt eit ver, at bårorne slo inn i båten, og han var nær på å fyllast. 38 Men Jesus låg og sov på høgjendet i baksakuten. Dei vekte honom og sagde: «Meister, er du like sæl um me gjeng under?» 39 So stod han upp og truga vinden og sagde til sjøen: «Teg, og ver still!» Då logna vinden, og det vart blikende stilt. 40 Og han sagde til deim: «Kvi er de rædde? Hev de endå ingi tru?» 41 Men dei var fulle av otte og sagde seg imillom: «Kva er då dette for ein, som både vinden og sjøen lyder?»

5 So kom dei yver til hi sida av sjøen, til Gerasenarbygdi, 2 og med det same han steig utor båten, kom ein mann med ei urein ånd imot honom frå gravholorne. 3 Mannen hadde tilhald i graverne, og ingen kunde lenger få bunde honom, ikkje ein gong med lekkjor; 4 for han hadde ofte vore bunden med fotjarn og lekkjor, men slite lekkjorne og brote sund fotjarni, og ingen var god til å døyva honom. 5 Allstødt både natt og dag var han i graverne og på fjelli og hua og slo seg sjølv med steinar. 6 Då

han no såg Jesus langt burte, kom han springande og kasta seg ned for føterne hans, 7 og ropa høgt: «Kva vil du meg, Jesus, son åt den høgste Gud? For Guds skuld: pin meg ikkje!» 8 For Jesus sagde til honom: «Far ut or mannen, du ureine ånd!» 9 «Kva er namnet ditt?» spurde Jesus. «Legion er namnet mitt, » svara han; «for me er mange.» 10 Og han naudbad Jesus, at han ikkje vilde driva deim ut or bygdi. 11 No var det ein stor svineflokk som gjekk på beite der innmed fjellet; 12 so bad dei honom: «Send oss burt i svineflokken, og lat oss få fara inn i deim!» 13 Det gav han deim lov til. So for dei ureine åndene ut og for i svini. Og heile flokken, um lag tvo tusund svin, sette utyver stupet ned i sjøen og druknast. 14 Dei som gjætte svini, rømde og sagde frå um det i byen og på gardarne, og folk tok ut og vilde sjå kva det var som hadde hendt. 15 Då dei so kom til Jesus, fekk dei sjå at den forgjorde sat der klædd, og med sitt fulle vit, han som hadde havt djevleheren i seg. Og dei vart ottefulle. 16 Og då dei som hadde set det, fortalde korleis det hadde gjenge med den forgjorde, og um svini, 17 tok dei til å beda Jesus at han vilde fara burt frå grensorne deira. 18 Då Jesus gjekk i båten, bad den forgjorde um han måtte vera med honom. 19 Men Jesus let honom ikkje få lov, og sagde: «Gakk heim til folket ditt, og seg med deim kor mykje Herren hev gjort for deg, og kor god han hev vore med deg!» 20 So gjekk mannen og tok til å gjera kunnigt kring i Dekapolis kor mykje Jesus hadde gjort for honom. Og alle undra seg. 21 Då Jesus hadde fare yver til hi sida att med båten, og endå var nedmed sjøen, samla det seg ein stor folkehop kringum honom. 22 Då kom ein av synagoge-forstandarane, som heitte Jairus, og med det same han såg Jesus, kasta han seg ned for føterne hans 23 og bad honom mykje og sagde: «Vesle dotter mi ligg på det siste - um du vilde koma og leggja henderne på henne, so ho kann bergast og liva!» 24 Jesus gjekk med honom, og ein stor folkehop fylgde etter, og trengde seg um honom. 25 Millom deim var ei kvinna som hadde havt blodflod i tolv år. 26 Ho hadde søkt mange lækjarar, og prøvt mange råder, og kosta ut alt ho åtte; men det hadde ikkje muna; ho var heller vorti verre. 27 Ho hadde høyrtd ordet um Jesus, og no kom ho midt i folkehopen og tok attantil i kjolen hans. 28 «Kann eg få taka um so berre i klædi hans, vert eg god att, » tenkte ho.

29 Og med ein gong stana blodflodi, og ho kjende det i likamen at ho var lækt for sjukdomen. 30 Jesus kjende straks på seg at det for ei kraft ut ifrå honom; han snudde seg um i hopen og spurde: «Kven var det som tok i klædi mine?» 31 «Du ser folket trengjer deg på alle kantar, » svara læresveinarne, «og so spør du kven det var som tok i deg!» 32 Då såg han seg ikring etter den som hadde gjort det. 33 Og kvinna, som var so rædd at ho skalv, av di ho visste kva som hadde hendt henne, ho kom og kasta seg ned for føterne hans, og sagde honom alt som det var. 34 Då sagde han til henne: «Trui di hev hjelpt deg, dotter mi. Gakk heim og hav det godt, og ver fri sjukdomen din!» 35 Fyrr han hadde tala ut, kom det folk frå huset åt synagoge-forstandaren og sagde: «Dotter di hev slokna. Umaka ikkje meisteren lenger!» 36 Jesus hørde kva dei tala um, og sagde til synagoge-forstandaren: «Ottast ikkje! Berre tru!» 37 Han let ingen fylgja seg utan Peter og Jakob og Johannes, bror åt Jakob. 38 Og då dei kom heim til synagoge-forstandaren, og han såg for eit ståk der var, og hørde folk gret og våla, 39 gjekk han inn og sagde: «Kva ståkar og græt de for? Barnet hev ikkje slokna; det søv.» 40 Då log dei åt honom. Men han dreiv deim ut alle saman, og sjølv tok han med seg far og mor åt barnet, og fylgjesveinarne sine, og gjekk inn der barnet låg. 41 Og han tok barnet i handi og sagde: «Talita kumi!» det er det same som: «Vesle gjenta, eg segjer deg: Ris upp!» 42 Og straks reis veslegjenta upp og gjekk ikring; for ho var tolv år. Då vart dei straks reint som dei var frå seg. 43 Men han forbaud deim strengt å lata nokon få vita det, og sagde dei skulde gjeva henne mat.

6 So for han burt derifrå og kom til fødesheimen sin, og læresveinarne var med honom. 2 Då kviledagen kom, tok han til å læra folket i synagoga, og dei mange som hørde på honom, var reint upp i under og sagde: «Kvar hev han dette frå? Kva er det for visdom han hev fenge? Og slike underverk som han gjer! 3 Er'kje dette timbremannen, son åt Maria og bror åt Jakob og Joses og Judas og Simon? Og bur'kje systeme hans her i grendi?» Og dei stygdest ved honom. 4 Men Jesus sagde til deim: «Ein profet er ikkje vanvyrd utan i si eige grend og hjå sitt eige folk og i sin eigen heim!» 5 Han kunde ikkje gjera noko under der, so nær som at han lagde henderne

på nokre få helselause og lækte deim. 6 Og han undra seg yver vantrui deira. Sidan gjekk han frå grend til grend og lærde folket. 7 Og han kalla dei tolv til seg, og tok til å senda deim ut, tvo og tvo, og gav dei magt yver dei ureine ånderne. 8 Han sagde til deim at dei skulde'kje hava anna med seg på ferdi enn ein stav, ikkje brød, ikkje skreppa, ikkje kopar i beltet; 9 sandalar kunde dei ganga med, men dei måtte'kje hava på seg meir enn ei trøya. 10 «Kvar gong de kjem inn i eit hus, » sagde han, «so ver der til de fer burt frå den bygdi. 11 Men er det nokon stad dei ikkje vil taka imot dykk og ikkje vil høyra på dykk, so gakk dykkar veg og rist moldi av føterne dykkar! det skal vera eit vitnemål mot deim.» 12 So tok dei i vegen og tala for folket og mana deim til å venda um. 13 Og dei dreiv ut mange djevlar, og salva mange helselause med olje og lækte deim. 14 Kong Herodes fekk og høyra um dette; for Jesus hadde vorte namnsurd, og folk sagde: «Det er Johannes, døyparen! Han hev stade upp frå dei daude; difor ter det seg so underfulle krafter i honom; » 15 andre sagde: «Det er Elia; » endå andre: «Det er ein profet, som ein av dei gamle profetarne.» 16 Men då Herodes hørde det, sagde han: «Det er Johannes, han som eg let deim hogga hovudet av; no hev han stade upp att!» 17 For Herodes hadde sjølv sendt ut folk til å gripa Johannes og lagt honom i band og lekkjor, og det valda Herodias, kona åt Filip, bror hans. For henne hadde Herodes gift seg med; 18 men Johannes sagde til honom: «Du må ikkje hava brorkona di!» 19 Difor bar Herodias hat til honom, og vilde at han skulde drepast, men fekk det'kje fram. 20 For Herodes hadde age for Johannes, av di han visste han var ein rettferdig og heilag mann, og han heldt handi yver honom; når han hørde honom, kom han i tvil um mangt og mykje, og han hørde honom gjerne. 21 Men so kom det ei lagleg tid: det var då Herodes på årsmålsdagen sin gjorde eit gjestebod for stormennerne sine og herhovdingarne og dei gjævaste i Galilæa. 22 Då kom dotter åt Herodias inn og dansa. Herodes og gjesterne hans tykte gildt i dansen hennar, og kongen sagde til henne: «Bed meg um kva du vil, so skal eg gjeva deg det!» 23 Og han svor at ho skulde få det ho bad um - um det so var halve riket hans. 24 So gjekk ho ut og spurde mor si: «Kva skal eg beda um?» «Hovudet åt Johannes

døyparen!» svara mori. 25 Då skunda ho seg straks inn til kongen og bar fram ynsket sitt. «Eg vil at du no med det same skal gjeva meg hovudet åt Johannes døyparen på eit fat, » sagde ho. 26 Kongen vart reint ille ved; men for di han hadde svore, og for gjesterne skuld vilde han ikkje svara nei. 27 Han sende straks ein av livvakti av stad og bad honom henta hovudet åt Johannes. 28 Mannen gjekk til fengslet og hogg hovudet av Johannes, kom med det på eit fat og gav det til gjenta, og ho gav det til mor si. 29 Då læresveinarne åt Johannes fekk høyra det, kom dei og tok liket hans og lagde det i ei grav. 30 Apostlarne samla seg atter hjå Jesus, og sagde frå um alt dei hadde gjort, og alt dei hadde lært folket. 31 Då sagde han til deim: «Kom no de åleine med meg til ein øydestad og kvil dykk litt!» For det var mange som kom og gjekk, og dei fekk ikkje ein gong matro. 32 So for dei åleine i båten til ein øydestad. 33 Men folk såg deim fara burt, og mange kjende deim att, og sprang landveges dit frå alle byarne og kom fyre deim, 34 og då Jesus steig i land, fekk han sjå ein stor folkehøp. Han tykte hjarteleg synd i deim; for dei var som ein saueflokk utan hyrding; og han tok til å læra deim mykje. 35 Då dagen tok til å lida, kom læresveinarne til honom og sagde: «Det er audt her, og dagen lid. 36 Send deim frå deg, so dei kann ganga burt i gardarne og grenderne her kringum og kjøpa seg mat!» 37 «Gjev de dei mat!» svara han. «Skal me ganga av og kjøpa brød for eit halvt hundrad dalar, og gjeva deim?» sagde dei då. 38 «Kor mykje brød hev de?» spurde han; «gakk og sjå etter!» Då dei so hadde fenge greida på det, sagde dei: «Fem leivar og tvo fiskar.» 39 Då sagde han at dei skulde lata alle setja seg i det grøne graset, bordlag og bordlag. 40 So let dei seg ned i flokkar, sume på hundrad og sume på femti. 41 Og han tok dei fem brødleivarne og dei tvo fiskarne og såg upp imot himmelen og velsigna deim; so braut han brødet og gav det til læresveinarne, so dei skulde setja det fram for deim, og dei tvo fiskarne skifte han og ut åt deim alle. 42 Då alle hadde ete og var mette, 43 samla dei upp tolv korgar fulle med brødstykke og noko fisk. 44 Og det var fem tusund mann som hadde fenge mat. 45 Med same dette var gjort, nøydde han læresveinarne til å ganga i båten og fara fyre yver sjøen, til Betsaida, medan han sjølv bad farvel med folket. 46 Og då han hadde skilst med

deim, gjekk han upp i fjellet og vilde beda. 47 Då det leid på kvelden, var båten midt utpå sjøen, og sjølv var han åleine på land. 48 Då såg han at det gjekk tungt for deim med roren; for dei hadde vinden imot seg. Og ikring den fjorde nattevakti kom han gangande burtimot deim på sjøen, og vilde ganga framum deim. 49 Då dei såg at han gjekk på sjøen, tenkte dei at det var eit skrymt, og dei sette i et skrik; 50 for dei såg honom alle og vart fælne. Men i det same tala han til deim og sagde: «Ver hugheile! Det er eg! Ver'kje rædde!» 51 So steig han upp i båten til deim, og vinden stilna. Men dei var so forstøkte at dei var reint ifrå seg. 52 For dei hadde ikkje vitrast av det som var hendt med brødet; so seige og tungnæme var dei. 53 Då dei hadde fare yver til hitt landet, kom dei til Gennesaret og lagde til der. 54 Med det same han steig utor båten, kjende folk honom att, 55 og dei sprang rundt i heile grannelaget og tok til å bera dei sjuke kring i sengjerne sine dit som dei hørde han var. 56 Og kvar han kom, til grender eller byar eller gardar, lagde dei sine sjuke på tunet, og bad um dei måtte få taka um so berre i falden på kjølen hans, og alle som kom nær honom, vart gode att.

7 Farisæarane og nokre skriftlærde som var komne frå Jerusalem, samla seg ein gong kring Jesus. 2 For dei hadde set at nokre av læresveinarne hans åt maten sin med ureine - dei meinte: utvegne hender; 3 og farisæarane og alle jødar tvær alltid henderne vel fyrr dei et; det er ein skikk dei hev frå dei gamle, og den held dei seg etter; 4 og når dei kjem frå torget, et dei ikkje fyrr dei hev skvett vatn yver seg; og mykje anna er det som hev vorte sed og skikk hjå deim, som å skylja koppar og krus og koparkjelar og benkjer. 5 So kom då farisæarane og dei skriftlærde og spurde honom: «Kvi fylgjer ikkje læresveinarne dine dei skikkarne me hev frå dei gamle, men et maten sin med ureine hender?» 6 Han svara: «Jesaja spådde sant um dykk, de hyklarar, som det stend skrive: «Med lipporn' lovar dei meg, denne lyden, Men hugen deira han er langt ifrå meg. 7 D'er liten mun i at dei meg vil æra, Når det dei lærer folk er mannebod.» 8 De ansar ikkje Guds bod, men held dykk etter menneskelærdom. 9 Å jau, det er rett fint åtfare, » sagde han, «at de gjer Guds bod um inkje, so de kann fylgja skikkarne dykkar! 10 Moses hev sagt: «Du skal æra far din og mor di!» og: «Den

som bannar far sin eller mor si, skal døye!» **11** Men de segjer: «Når ein mann talar so til far sin eller mor si: «Det som eg kunde ha hjelpt deg med, skal vera ein korban» - det er: ei tempelgåva - **12** so let de honom ikkje lenger få lov til å gjera noko for foreldri sine. **13** Soleis gjer de Guds ord um inkje med skikkarne dykkar, som de hev lært folk. Og slikt gjer de mykje av.» **14** So kalla han folket til seg att og sagde med deim: «Høyr på meg alle, og tenk på det eg segjer! **15** Det finst ingen ting utanfor menneskjet som kann gjera honom urein um det kjem inn i honom; men det som kjem ut or menneskjet, det er det som gjer honom urein. **16** Høyr etter, kvar som høyra kann!» **17** Då han var komen inn og hadde skilst ifrå folket, spurde læresveinarne honom um dette ordtøket. **18** «Er de og so uvituge?» svara han. «Skynar de'kje at det som kjem inn i menneskjet utantill, kann aldri gjera honom urein? **19** For det kjem ikkje inn i hjarta hans, men i buken, og fer ut der det skal; soleis vert all føda rein. **20** Men det som gjeng ut or menneskjet, » sagde han, «det gjer honom urein. **21** For innantill, or menneskehjarta, kjem dei vonde tankarne: lauslivnad, tjuvskap, manndrån, **22** egteskapsbrot, girugskap, vondskap, svik, ukjurskap, ovund, gudsspotting, ovmod, vitløysa. **23** Alt dette vonde kjem innantill, og gjer menneskjet ureint.» **24** So tok han ut derifrå, og for burt til Tyrus-bygderne. Der gjekk han inn ein stad, og vilde ikkje nokon skulde vita det; men det kunde ikkje dyljast. **25** Ei kona hadde ei liti dotter som det var ei urein ånd i; då ho fekk høyra um honom, kom ho straks og kasta seg ned for føterne hans; **26** det var ei heidningkona, av syro-føniskisk ætt. Og ho bad at han vilde driva den vonde åndi ut or dotter hennar. **27** «Lat fyrst borni få eta seg mette!» svara han; «det er'kje vænt å taka brødet frå borni og kasta det for hund-ungarne.» **28** «Jau, Herre, » svara ho; «små-hundarne et då og under bordet av smularne etter borni.» **29** Då sagde Jesus: «For det ordet skuld kann du ganga heim att; den vonde åndi hev fare ut or dotter di.» **30** Då ho so kom heim, fann ho barnet liggjande på sengi, og åndi hadde fare ut. **31** Då han tok ut att frå Tyrus-bygderne, for han um Sidon til Galilæasjøen, midt igjenom Dekapolis-bygdi. **32** Då kom dei til honom med ein som var dauv og godtsom mållaus, og bad han vilde leggja henderne på honom. **33** Jesus tok honom til sides,

burt ifrå folkehopen, stakk fingrane sine i øyro hans, og vætte tunga hans med råke av munnen sin. **34** So såg han upp imot himmelen og sukka, og sagde til honom: «Effata!» - det er: «Lat deg upp!» **35** Då vart øyro hans upplatne, bandet losna av tunga, og han tala klårt. **36** Jesus forbaud deim å segja det med nokon. Men di meir han forbaud det, di meir bar dei det utyver. **37** Dei var reint tekne og sagde: «Han hev gjort alt vel! dei dauve gjev han hørsel, og dei mållause mæle.»

8 Ein gong ved det leitet var det atter mykje folk samla, og dei hadde ingen ting å eta. Då kalla Jesus læresveinarne til seg og sagde: **2** «Eg ynkast yver folket! No hev dei alt vore hjå meg i tri dagar, og hev ingen ting å eta. **3** Let eg deim fara fastande heim att, so kjem dei til å ormeftast på veggen; og sume av dei hev kome lange vegar.» **4** «Kvar kann ein få brød frå til å metta alle desse, her i øydemarki?» svara læresveinarne. **5** «Kor mykje brød hev de?» spurde Jesus. «Sju leivar, » sagde dei. **6** Då let han folket setja seg ned på marki, og han tok dei sju leivarne og takka og braut dei sund og gav deim til læresveinarne, so dei skulde setja deim fram; og dei sette deim fram for folket. **7** Og dei hadde nokre få små fiskar; deim velsigna han og, og sagde at dei skulde setja deim fram. **8** Då dei hadde ete og var mette, samla dei upp dei stykki som låg att; det vart sju korgar. **9** Og der var um lag fire tusund mann. So bad han farvel med deim. **10** Straks etter gjekk han i båten med læresveinarne sine og for til Dalmanuta-bygdi. **11** Dit kom farisæarane og, og dei tok til å ordkastast med honom, og kravde eit teikn frå himmelen av honom; for dei vilde freista honom. **12** Då sukka han av hjartans grunn og sagde: «Kvi krev denne ætti eit teikn? Det segjer eg dykk for sant: Aldri skal denne ætti få noko teikn!» **13** Dermed gjekk han ifrå deim og steig ut i båten att, og for yver sjøen. **14** Dei hadde gløymt å taka brød med seg; ein leiv var alt dei hadde med seg i båten. **15** So vara han deim åt og sagde: «Sjå dykk fyre, og agta dykk for surdeigen åt farisæarane og surdeigen åt Herodes!» **16** Då tala dei med kvarandre um at dei hadde'kje brød. **17** Jesus gådde det og sagde til deim: «Kvi talar de um at de ikkje hev brød? Ser og skynar de endå ingen ting? Er de so tungnæme? **18** De hev augo, og ser ikkje! De hev øyro og høyrer ikkje! Kjem de

då ikkje i hug 19 den gongen eg bytte sund dei fem brødleivarne åt dei fem tusund - kor mange korger fulle av brødstykke sanko de i hop?» «Tolv, » svara dei. 20 «Og då eg bytte ut dei sju leivarne åt dei fire tusund, kor mange fulle brødkorger samla de då upp?» - «Sju, » svara dei. 21 Skynar de endå ingen ting? sagde han då. 22 So kom dei til Betsaida. Der leidde dei ein blind mann fram til honom, og bad at han vilde leggja henderne på honom. 23 Då tok han den blinde i handi, og leidde honom ut or grendi. So vætte han augo hans med råke av munnen sin, og lagde henderne på honom og spurde: «Ser du noko?» 24 Mannen såg upp og sagde: «Eg augnar folk som gjeng ikring; dei ser ut for meg som trestuvar.» 25 So lagde Jesus endå ein gong henderne på augo hans. Då braut syni hans fram; han vart god att og kunde skilja alting klårt. 26 Jesus sende honom heim att og sagde: «Gakk ikkje inn i grendi, og seg det ikkje til nokon i grendi!» 27 Sidan for Jesus og læresveinarne hans burt til grenderne kring Cæsarea Filippi. Og på vegen spurde han deim: «Kven segjer folk at eg er?» 28 «Johannes døyparen, » svara dei; og sume segjer: «Elia», andre: «Ein av profetarne.» 29 «Kven segjer då de at eg er?» spurde han. Då tok Peter til ords og sagde: «Du er Messias!» 30 Men det forbaud han deim strengt å segja med nokon. 31 So tok han til å læra deim at Menneskjesonen laut lida mykje, og at styresmennerne og dei øvsteprestarne og dei skriftlærde skulde skjota honom ifrå seg, og at han laut lata livet, men tri dagar etter skulde han standa upp att. 32 Og det sagde han med reine ord. Då tok Peter honom til sides og tok til å telja for honom. 33 Men han snudde seg, og då han såg læresveinarne sine, tala han strengt til Peter og sagde: «Burt frå augo mine, Satan! Du hev ingen tanke for det som er Guds vilje, men berre for det som er menneskevilje.» 34 So kalla han folket til seg saman med læresveinarne sine og sagde: «Vil nokon vera i lag med meg, so lyt han gløyma seg sjølv, og taka krossen sin upp og følgja etter meg. 35 For den som vil berga livet sitt, skal missa det; men den som misser livet for mi og evangeliet skuld, han skal berga det. 36 Kva gagnar det eit menneskje å vinna heile verdi, men tapa sjæli si? 37 For kva kann menneskjet gjeva i byte for sjæli si? 38 For den som skjemmest ved meg og ordi mine i denne utroe og synduge ætti,

honom skal og Menneskjesonen skjemmast ved når han kjem i herlegdomen åt Far sin med dei heilage englarne.

9 Det segjer eg dykk for sant, » sagde han: «Sume av deim som her stend, skal ikkje smaka dauden fyrr dei ser at Guds rike hev kome med velde.» 2 Seks dagar etter tok Jesus Peter og Jakob og Johannes med seg upp på eit høgt fjell; der var dei åleine for seg sjølve. Då vart han forklåra for augo deira, 3 og klædi hans vart skinande kvite, so ingen bleikjar i verdi kunde ha gjort deim so kvite. 4 Og Elia synte seg for deim saman med Moses; dei stod og tala med Jesus. 5 Då tok Peter til ords og sagde til Jesus: «Meister, det er godt me er her! Lat oss gjera tri hytter, ei åt deg, og ei åt Moses, og ei åt Elia!» 6 Han visste ikkje kva han skulde segja; for dei var fulle av otte. 7 So kom det ei sky og skygde yver deim, og or skyi kom det ei røyst: «Dette er Son min, han som eg elsker. Høyr på honom!» 8 Men best dei skoda ikring seg, såg dei ingen meir utan Jesus - han var åleine hjå deim. 9 Då dei gjekk ned av fjellet, sagde han med deim at dei ikkje måtte tala til nokon um det dei hadde set, fyrr Menneskjesonen var staden upp frå dei daude. 10 Det ordet merka dei seg, men undrast seg imillom kva det skulde tyda: «standa upp frå dei daude». 11 So spurde dei honom: «Segjer ikkje dei skriftlærde at fyrst lyt Elia koma?» 12 Ja, fyrst kjem Elia og set alt i rett lag att, svara han; «og kva er det som stend skrive um Menneskjesonen? At han skal lida mykje og agtast for inkje! 13 Men eg segjer dykk at Elia og er komen, og dei gjorde med honom slikt dei vilde, som skrive er um honom.» 14 Då dei kom til læresveinarne, såg dei ein stor folkehop kringum deim, og nokre skriftlærde som var i ordkast med deim. 15 Og med same folkemengdi fekk sjå honom, vart dei reint forstøkte, og sprang imot honom og helsa. 16 «Kva er det de dregst med deim um?» spurde han. 17 Då svara ein av folket: «Meister, eg er komen til deg med son min. Han hev ei mållaus ånd i seg; 18 når ho tek honom, riv ho og slit i honom, so fraudi stend utor munnen, og han skjer tenner og visnar burt. Eg bad læresveinarne dine at dei vilde driva henne ut, men dei var'kje god til.» 19 Då tok Jesus til ords og sagde: «Å, du vantrune ætt! Kor lenge skal eg vera hjå dykk? Kor lenge skal eg tola dykk? Kom hit til meg med honom!» 20 So leidde dei

guten burt til honom, og med same han såg Jesus, reiv åndi i honom, so han stupte i marki og velte seg og togg fraud. 21 «Kor lenge hev han havt det so?» spurde Jesus. «Frå han var eit lite barn, » svara faren; 22 «og ofte hev åndi kasta honom både i elden og i vatnet, og vilja gjort ende på honom. Men er det mogelegt for deg, so gjer sælebot på oss og hjelp oss!» 23 «Um det er mogelegt for meg -?» svara Jesus. «Alt er mogelegt for den som trur!» 24 Og straks ropa far åt barnet: «Eg trur! Hjelp mi vantru!» 25 Då Jesus såg at folket strøyemde til, truga han den ureine åndi og sagde: «Du mållause og dauve ånd, far utor honom, segjer eg, og far aldri i honom meir!» 26 Då hua ho og reiv hardt i guten og for ut. Og han vart som eit lik, so dei fleste sagde: «Han hev slokna!» 27 Men Jesus tok honom i handi og vekte honom; då reiste han seg upp. 28 Då Jesus var komen i hus, og læresveinarne var åleine med honom, spurde dei: «Kvi kunde ikkje me driva ut åndi?» 29 Han svara: «Dette slaget kann ikkje drivast ut på anna vis enn med bøn og fasta.» 30 So tok dei ut derifrå og for gjennom Gallæa. Men han vilde ikkje nokon skulde vita det; 31 for han lærde sveinarne sine og sagde: Menneskesonen skal gjevast yver i menneskehender, og dei skal drepa honom; og tri dagar etter han er drepen, skal han standa upp att. 32 Men dei skyna'kje det ordet, og torde ikkje spyria honom. 33 So kom dei til Kapernaum, og då han var heime att, spurde han deim: «Kva var det de tala um på vegen?» 34 Dei tagde; for på vegen hadde dei tala med einannan um kven som var størst. 35 Då sette han seg og kalla til seg dei tolv, og sagde med deim: «Vil nokon vera den fyrste, so skal han vera den siste av alle og tenar for alle!» 36 So tok han eit lite barn og sette midt imillom deim og tok det i fang og sagde til deim: 37 «Den som tek imot eit sovore barn for mitt namn skuld, han tek imot meg; og den som tek imot meg, tek ikkje imot meg, men den som sende meg.» 38 Johannes sagde til honom: «Meister, me såg at ein som ikkje er i fylgje med oss, dreiv ut vonde ånder i ditt namn, og me forbaud honom det, for di han ikkje var i fylgje med oss.» 39 «De skal ikkje forbjoda honom det, » sagde Jesus, «for den som gjer eit under i mitt namn, kann ikkje so snart tala vondt um meg; 40 den som ikkje er imot oss, held med oss. 41 For den som gjev dykk ei

skål med vatn for di de høyrer Kristus til, han skal ikkje missa si løn, det segjer eg dykk for visst. 42 Men den som legg ei snara for ein av desse små som trur, for honom var det mykje betre um det var lagt ein kvernstein um halsen hans, og han var kasta i havet. 43 Dersom handi di freistar deg, so hogg henne av! Det er betre du gjeng vanfør inn til livet, enn at du hev baa henderne dine og kjem i helvite, i den uslökkjande elden, (Geenna g1067) 44 der ormen deira ikkje døyr, og elden ikkje sloknar. 45 Og dersom foten din freistar deg, so hogg honom av! Det er betre du gjeng einføtt inn til livet, enn at du hev baa føterne dine og vert kasta i helvite, (Geenna g1067) 46 der ormen deira ikkje døyr, og elden ikkje sloknar. 47 Og dersom auga ditt freistar deg, so riv det ut! Det er betre du gjeng einøygd inn i Guds rike, enn at du hev tvo augo og vert kasta i helvite, (Geenna g1067) 48 der ormen deira ikkje døyr og elden ikkje sloknar. 49 For kvart menneskje skal saltast med eld, liksom kvart offer vert salta med salt. 50 Salt er ein godt; men vert saltet saltlaust, kva vil de då salta det med? Hav salt i dykk sjølve, og haldt fred med kvarandre!»

10 So tok han ut derifrå, og for til Juda-bygderne og bygderne på hi sida Jordan. Og folket samla seg att ikring honom, og han lærde deim, som han var van med. 2 Då kom det nokre farisæarar og spurde honom: «Tru ein mann hev lov til å skilja seg frå kona si?» Det var for å freista honom dei spurde um det. 3 «Kva hev Moses sagt dykk fyre?» sagde Jesus. 4 «Moses gav lov til å skriva eit skilsmålsbrev og senda henne frå seg, » svara dei. 5 Då sagde han til deim: «Av di de er so hardhjarta, skreiv Moses den lovi for dykk. 6 Men alt ifrå fyrste skapingstidi gjorde Gud deim til mann og kvinna. 7 Difor skal mannen skiljast med far sin og mor si, 8 og dei tvo skal vera eitt kjøt. So er dei då ikkje lenger tvo, men eitt kjøt, 9 og det som Gud hev bunde i hop, det skal ikkje menneskja skilja.» 10 Heime spurde læresveinarne honom att um det same. 11 Då sagde han til deim: «Den som skil seg frå kona si og gifter seg med ei onnor, bryt egteskapet med henne, og gjer hor. 12 Og dersom ho skil seg frå mannen sin, og gifter seg med ein annan, gjer ho hor.» 13 Og dei bar småborn til honom, so han skulde røra ved deim, men læresveinarne truga deim som bar deim. 14 Då Jesus såg det, vart han harm og sagde til deim: «Lat småborni koma til meg;

hindra deim ikkje! for Guds rike høyrer slike til. 15 Det segjer eg dykk for sant: Den som ikkje tek imot Guds rike som eit lite barn, han skal på ingen måte koma inn i det.» 16 So tok han deim i fanget og lagde henderne på deim og velsigna deim. 17 Då han kom ut på veggen, sprang det ein fram og fall på kne for honom og spurde: «Gode meister, kva skal eg gjera so eg kann vinna eit æveleg liv?» (aiōnios g166) 18 «Kvi kallar du meg god?» sagde Jesus. «Ingen er god utan ein - Gud! 19 Bodi kjenner du: «Du skal ikkje drepa! Du skal ikkje gjera hor! Du skal ikkje stela! Du skal ikkje vitna rangt! Du skal ikkje slå under deg annan manns eigedom! Du skal æra far din og mor di!»» 20 «Meister, » svara han, «alt det hev eg halde frå eg var ung.» 21 Då såg Jesus på honom og fekk honom kjær. So sagde han: «Eitt vantar deg: Gakk burt og sel alt det du hev, og gjev det til dei fatige, so fær du ein skatt i himmelen; og kom so og fylg meg!» 22 Ved det ordet for det ein skugge yver andlitet hans, og han gjekk sturen burt; for han åtte mykje. 23 Då såg Jesus kringum seg og sagde til læresveinarne sine: «Kor vandt det er for den som eig mykje å koma inn i Guds rike!» 24 Læresveinarne stokk yver ordi hans. Men Jesus tok til ords att og sagde: «Kor vandt det er, borni mine, å koma inn i Guds rike for deim som set si lit til rikdom! 25 Det er lettare for ein kamel å ganga gjenom eit nålauga enn for ein rik å koma inn i Guds rike! 26 Då vart dei endå meir forfærde. «Kven kann då verta frelst?» ropa dei. 27 Jesus såg på deim og sagde: «For menneskje er det umogelegt, men ikkje for Gud; for alt er mogelegt for Gud.» 28 Då tok Peter til ords og sagde til honom: «Enn me som hev skilt oss med alt og fylgt deg!» 29 Og Jesus svara: «Det segjer eg dykk for sant: Det er ingen hev skilt seg med heim eller brør eller syster eller mor eller far eller born eller gardar for mi og evangeliet skuld, 30 utan han skal få det att hundrad gonger - no i denne tidi heim og brør og syster og møder og born og gardar, alt um han jamt er i fåre, og i den verdi som kjem eit æveleg liv. (aiōn g165, aiōnios g166) 31 Men mange som no er med dei fyrste, skal då vera millom dei siste, og dei siste millom dei fyrste. 32 No var dei på veggen upp til Jerusalem. Jesus gjekk fyre deim, og dei undrast, og dei som fylgde, var fulle av otte. Då samla han atter dei tolv ikring seg, og tok til å tala til deim um det som skulde henda honom: 33 No fer me upp til Jerusalem, og Menneskjesonen skal gjevast i henderne på dei øvste prestarne og dei skriftlærde, og dei skal døma honom frå livet og gjeva honom yver til heidningarne; 34 og dei skal spotta honom og sputta på honom og hudfletta honom og drepa honom; men tri dagar etter skal han standa upp att.» 35 Jakob og Johannes, sønerne åt Sebedæus, kom til honom og sagde: «Meister, det er noko me vil beda deg um! Vil du gjera det for oss?» 36 «Kva vil de eg skal gjera for dykk?» sagde han. 37 «Lova oss at me skal få sitja innmed deg i din herlegdom, ein på di høgre og ein på di vinstre sida!» svara dei. 38 «De veit ikkje kva de bed um, » sagde Jesus. Kann de drikka den skåli som eg drikk, eller taka den dåpen som eg tek?» 39 «Ja, det kann me, » sagde dei. Då sagde Jesus til deim: «Den skåli eg drikk, skal de drikka, den dåpen eg fær, skal de få; 40 men sætet ved mi høgre eller vinstre sida er det ikkje mi sak å gjeva burt; det lyt dei få som det er etla åt.» 41 Då dei ti høyrde det, tok dei til å harmast på Jakob og Johannes. 42 Då kalla Jesus deim til seg og sagde: «De veit at dei som gjeld for fyrstar, råder yver folki sine, og stormennerne deira heldt deim i age. 43 Men so er det ikkje hjå dykk; den som vil vera stor millom dykk, lyt tena dei andre, 44 og den som vil vera den fyrste av dykk, lyt vera træl for dykk alle. 45 For Menneskjesonen er'kje heller komen for å tenast, men for å tena og gjeva sitt liv til løysepening for mange.» 46 So kom dei til Jeriko. Då Jesus tok ut att frå Jeriko med læresveinarne sine og ein svær folkehøp, sat son åt Timæus, Bartimæus, ein blind tiggjar, attmed veggen, 47 og då han høyrde det var Jesus frå Nasaret, tok han på å ropa: «Jesus, Davids son, gjer sælebot på meg!» 48 Mange truga honom, og sagde han skulde tegja; men han ropa berre endå meir: «Davids son, gjer sælebot på meg!» 49 Jesus stana og sagde: «Ropa honom hit!» Då ropa dei på den blinde og sagde til honom: «Ver hugheill! Reis deg upp! Han ropar på deg!» 50 So kasta han av seg kjolen og spratt upp og kom burt til Jesus. 51 Og Jesus sagde til honom: «Kva vil du eg skal gjera for deg?» «Meister, lat meg få att syni!» svara den blinde. 52 Då sagde Jesus til honom: «Gakk heim att! Trui di hev hjelpt deg.» Og med ein gong fekk han att syni, og fylgde Jesus på veggen.

11 Då dei kom burtimot Jerusalem, til Betfage og Betania ved Oljeberget, sende Jesus tvo av læresveinarne sine i veg og sagde til deim: 2 «Gakk burt i den grendi som ligg beint framfor dykk! Med det same de kjem der, finn de ein fole som stend bunden, og som det endå aldri hev sete noko menneskje på; den skal de løysa og koma hit med! 3 Og dersom nokon segjer med dykk: «Kvi gjer de det?» so skal de svara: «Herren treng um honom, og sender honom straks attende.»» 4 So gjekk dei og fann folen; han stod bunden uti gata attmed ei dør, og dei løyste honom. 5 Nokre folk som stod der, sagde til deim: «Kva gjer de? løyser de folen?» 6 Dei svara so som Jesus hadde sagt; då let folket deim ganga. 7 So kom dei til Jesus med folen og lagde kjolarne sine på honom, og Jesus sette seg uppå. 8 Og mange breidde klædi sine på vegen, andre strådde lauv, som dei hadde henta frå marki. 9 Og dei som gjekk fyre, og dei som fylgde etter, ropa: «Hosianna! Velsigna vere han som kjem i Herrens namn! 10 Velsigna vere vår fader Davids rike som kjem! Hosianna i det høgste!» 11 So kom han til Jerusalem og gjekk inn i templet. Der såg han seg ikring allstad; men då det tok til å kvelda, gjekk han ut til Betania med dei tolv. 12 Dagen etter, då dei gjekk frå Betania, kjende han seg svolten. 13 Langt burte såg han eit fiketre med lauv på; han gjekk burtåt, og vilde sjå um han kunde finna noko på det; men då han kom dit, fann han'kje anna enn lauv; for det var ikkje tidi for fikor. 14 Då tala han til treet og sagde: «Gjev aldri i verdi nokon må koma til å eta frukt av deg meir!» Og det hørde læresveinarne på. (aiōn g165) 15 Då dei kom til Jerusalem, gjekk han inn i templet og tok til å driva ut deim som handla i heilagdomen; han velte bordi åt pengevekslarane og krakkarne åt deim som selde duvor, 16 og let ingen få lov til å bera nokon reidskap gjennom templet. 17 Og han lærde deim og sagde: «Stend det'kje skrive: «Mitt hus skal kallast eit bønehus for alle folk?» Men de hev gjort det til eit røvarbol.» 18 Dei øvste prestarne og dei skriftlærde fekk høyra det, og lurde på korleis dei skulde få teke livet av honom; dei var rædde honom; for alle folk var hugtekne av læra hans. 19 Men når det leid til kvelds, gjekk han alltid ut or byen. 20 Då dei tidleg um morgonen gjekk framum fiketreet, såg dei at det hadde turka radt ifrå roti. 21 Peter kom i

hug dei ordi Jesus hadde lyst, og sagde: «Meister, sjå fiketreet som du banna, hev turka!» 22 Då tok Jesus til ords og sagde: «Hav tru til Gud! 23 Det segjer eg dykk for sant: Um nokon segjer til dette fjellet: Lyft deg upp og kasta deg ut i havet! og ikkje hev tvil i hjarta, men trur at det vil ganga som han segjer, so skal det ganga som han vil. 24 Difor segjer eg dykk: Kva de bed um og ynskjer etter, so tru visst at de alt hev fenge det - då fær de det! 25 Og når de stend og bed, og hev noko imot einkvan, so tilgjev honom det! Då skal og far dykkar i himmelen tilgjeva dykk for misgjerningarne dykkar! 26 Men um de ikkje tilgjev, skal ikkje heller far dykkar i himmelen tilgjeva dykkar misgjerningar.» 27 So kom dei til Jerusalem att. Og med han gjekk ikring i templet, kom dei øvste prestarne og dei skriftlærde og styresmennerne burt til honom 28 og sagde: «Kva rett hev du til å gjera dette, eller kven gav deg retten til å gjera det?» 29 «Eg vil spyrja dykk um ein ting, » sagde Jesus. «Svara meg, so skal eg segja dykk kva rett eg hev til å gjera dette: 30 Var dåpen åt Johannes frå himmelen eller frå menneskje? Svara meg!» 31 Då lagde dei yver med kvarandre og sagde: «Svarar me: «Frå himmelen, » so segjer han: «Kvi trudde de honom då ikkje?» 32 Lat oss heller svara: «Frå menneskje!»» men det torde dei ikkje for folket; for alle trudde at Johannes var retteleg ein profet. 33 So svara dei honom: «Det veit me ikkje.» «Då segjer ikkje eg dykk heller kva rett eg hev til å gjera dette, » sagde Jesus.

12 So tok han til å tala til deim i likningar: «Det var ein mann som laga seg ein vingard, og sette gjerde kringum, og grov ei vinpersa, og bygde eit tårn; so leigde han hagen burt til brukarar og for utanlands. 2 Då tidi kom, sende han ein svein til brukarane, og vilde få noko av det som var avla i vingarden. 3 Men brukarane greip sveinen og dengde honom, og sende honom burt med tome hender. 4 So sende han ein annan svein til deim; den slo dei i hovudet og hædde honom. 5 Og han sende ein til; honom slo dei i hel. Og mange fleire: sume skamslo dei, og sume drap dei. 6 No hadde han berre ein att, ein son, som han heldt hjarteleg av. Til slutt sende han honom og til brukarane; «Dei hev no vel age for son min!» tenkte han. 7 Men brukarane sagde seg imillom: «Der er ervingen! Kom, lat oss slå honom i hel, so fær me arven!» 8 So tok dei honom og slo

honom i hel og kasta honom ut or vingarden. **9** Kva skal han no gjera, han som eig vinhagen? Han skal koma og gjera ende på brukarane og lata andre få vingarden. **10** Hev de'kje lese dette skriftordet heller: «Den steinen byggjarane vanda, Den var det som vart hyrnestein; **11** D'er Herren sjølv som so hev gjort det; For oss er det eit under stort?» **12** Då vilde dei ha gripe honom, for dei skyna at det var deim han hadde meint med likningi si. Men dei torde ikkje for folket. So let dei honom vera og gjekk sin veg. **13** Sidan sende dei nokre av farisæarane og Herodesmennerne, som skulde fanga honom i ord. **14** Dei kom og sagde til honom: «Meister, me veit du er ærleg og ikkje bryr deg um nokon; for du gjer ikkje skil på folk, men lærer oss sanningi um Guds veg - er det rett å svara skatt til keisaren, eller ikkje? Skal me gjera det, eller skal me lata vera? **15** Men skyna vel hyklingi deira og sagde: «Kvi freistar de meg? Kom med ei sylvmynt, og lat meg få sjå henne!» **16** So kom dei med ei, og han spurde: «Kva er dette for eit bilæte og namn?» «Det er keisarens, » svara dei. **17** Då sagde han til deim: Gjev keisaren det som keisarens er, og Gud det som Guds er!» Og dei undrast mykje yver honom. **18** So kom det nokre sadducæarar til honom - det er dei som segjer at det ikkje er noko uppstoda - dei tok til å spyria honom og sagde: **19** «Meister, Moses hev skrive den lovi for oss at når bror åt ein mann dør barnlaus, og kona liver etter, då skal broren taka enkja og halda uppe ætti åt bror sin. **20** No var det var ein gong sju brør. Den fyrste tok seg ei kona; han døydde, og det var'kje born etter honom. **21** So tok den andre enkja; han og døydde barnlaus. Like eins den tridje, **22** og alle sju; ingen av deim hadde born etter seg. Sist av alle døydde kona. **23** Kven av deim skal ho vera kona åt i eit anna liv, når dei hev stade upp att? For alle sju hev havt henne til kona.» **24** «Syner'kje dette at de fer vilt, og ikkje kjenner skrifterne og ikkje Guds magt?» svara Jesus. **25** «Når dei hev stade upp frå dei daude, gifter dei seg ikkje, og vert ikkje burtgifte; dei er som englarne i himmelen. **26** Men um dei avlidne - at dei skal standa upp att - hev de'kje lese i boki åt Moses, i saga um klungeren, korleis Gud sagde til honom: «Eg er Abrahams Gud og Isaks Gud og Jakobs Gud?» **27** Og han er ikkje Gud for dei daude, men for dei livande. De tek storleg i mist.» **28** Ein skriftlærd, som lydde på ordskriftet deira, og skyna at Jesus hadde svara deim godt, kom og spurde honom: «Kva for eit bod er det fyrste av alle?» **29** Jesus svara: «Det fyrste er: «Høyr, Israel! Herren vår Gud, Herren er ein. **30** Og du skal elska Herren, din Gud, av alt ditt hjarta og av all din hug og av alt ditt vit og av all di magt! Det er det fyrste bodet.» **31** Det andre er dette: Du skal elska grannen din som deg sjølv! Det finst ikkje noko anna bod som er større enn desse.» **32** «Vel tala du, meister, » sagde den skriftlærde, «og sant er det som du sagde, at han er ein og det finst ingen annan Gud enn han. **33** Å elska honom av alt sitt hjarta og av alt sitt vit og av all si magt, og elska grannen sin som seg sjølv, det er meir enn alle brennoffer og slagtoffer.» **34** Då Jesus hørde kor visleg han svara, sagde han til honom: «Du er ikkje langt frå Guds rike.» Sidan torde ingen spyria honom meir. **35** Medan Jesus lærde folket i heilagdomen, tok han ein gong soleis til ords: «Korleis kann dei skriftlærde segja at Messias er Davids son? **36** Sjølv sagde David - han fekk det frå den Heilage Ande -: «Herren sa til herren min: «Sit ved høgre handi mi, Til eg dine fiendar Fær for dine føter lagt!»» **37** David kallar honom sjølv herre; korleis kann han då vera son hans?» Ålmugen hørde gjerne på Jesus. **38** Millom anna som han lærde deim, sagde han: «Tak dykk i vare for dei skriftlærde, som likar å ganga i lange kjolar, og vil helsast på torgi **39** og hava dei fremste sessarne i synagogorne og høgste sæti i gjestebod; **40** dei som et upp huset for enkjor og held lange bøner for syns skuld. Dei skal få so mykje strengare dom.» **41** Ein gong sette han seg midt imot tempelkista, og såg på med folk lagde pengar i kista; og mange rike lagde mykje. **42** So kom det ei fatig enkja og lagde tvo skjervar, det er so mykje som ein øyre. **43** Då kalla han læresveinarne til seg og sagde: «Det segjer eg dykk for sant: Denne fatige enkja hev lagt meir enn alle dei som lagde i kista. **44** For dei gav alle av nøgdi si; men ho gav av si fatige råd alt det ho åtte, alt ho hadde til å livberga seg med.»

13 Då han gjekk ut or templet, sagde ein av læresveinarne til honom: «Meister, sjå for steinar og for bygningar!» **2** «Ja, ser du desse store bygningarne!» svara Jesus. «Her ligg ikkje stein på stein som ikkje skal rivast laus.» **3** Sidan, då han sat på Oljeberget midt imot templet, og det ikkje var

nokon innmed, kom Peter og Jakob og Johannes og Andreas og spurde honom: **4** «Seg oss: Når skal dette henda, og kva er teiknet me fær når alt dette er åt og skal koma?» **5** Då tok Jesus soleis til ords: «Sjå dykk fyre, so ingen forvillar dykk! **6** Mange skal taka mitt namn og segja: «Det er eg!» og føra mange på avveg. **7** Men når de høyrer um ufred og tidend um ufred, so vert ikkje rædde! Dette lyt henda; men enden kjem ikkje endå. **8** Folk skal reisa seg imot folk, og rike mot rike; det skal vera jordskjelv kring i landi, det skal vera uår og opprør. Det er det fyrste av føderiderne. **9** Men sjå dykk fyre! Dei kjem til å draga dykk for domstolarne og piska dykk i synagogorne, og for landshovdingar og kongar skal de førast fram for mi skuld, so de kann vitna for deim. **10** Og fyrst lyt evangeliet berast ut til alle folkeslag. **11** Men når dei fører dykk burt og gjev dykk yver til retten, so syt ikkje for kva de skal tala! Det som vert gjeve dykk i same stundi, det skal de tala; for det er ikkje de som talar, men den Heilage Ande. **12** Bror skal senda bror i dauden, og faren barnet sitt, og born skal standa fram mot foreldri sine, og valda at dei lyt døy. **13** Og alle skal hata dykk for mitt namn skuld; men den som held ut til endes, han skal verta frelst. **14** Men når de ser at den øydande styggedomen stend der han ikkje skulde» - agte vel på dette, du som les! - «då lyt dei som er i Judaland røma til fjells; **15** den som er uppå taket, må ikkje stiga ned, og ikkje ganga inn og henta noko i huset sitt, **16** og den som er utpå marki, må ikkje ganga heim etter kjolen sin! **17** Stakkars deim som gjeng med barn eller gjev brjost i dei dagarne! **18** Men bed at dette ikkje må henda um vinteren! **19** For den tidi skal vera so hard at det aldri hev vore so hard ei tid frå opphavet åt skaparverket som Gud hev gjort, og til no, og vert ikkje sidan heller. **20** Og gjorde'kje Herren den tidi stutt, so vart'kje eit liv berga; men for deira skuld som han valde seg ut, hev han gjort den tidi stutt. **21** Um nokon då segjer med dykk: «Sjå her er Messias - Sjå der!» so må de ikkje tru det! **22** For falske Messias'ar skal standa fram, og falske profetar, og gjera teikn og under for å forvilla dei utvalde, um det er råd. **23** So sjå dykk fyre! Eg hev sagt dykk alt fyreåt. **24** Men i dei dagarne, etter denne harde tidi, skal soli myrkjast, og månen missa sitt ljøs; **25** stjernorne skal falla ned frå himmelen, og himmelkrafterne skakast. **26** Då skal

dei sjå Menneskjesonen koma i skyi med stort velde og herlegdom, **27** og då skal han senda ut englarne, og samla dei utvalde frå heimsens fire hyno, frå ytste enden av jordi til ytste enden av himmelen. **28** Lær ei likning av fiketreet: Når sevja hev kome i greinerne, og lauvet sprett, då veit de at sumaren er nær. **29** Like eins når de ser dette hender, då veit de at han er utfor døri. **30** Det segjer eg dykk for visst: Denne ætti skal ikkje forgangast fyrr alt dette hev hendt. **31** Himmel og jord skal forgangast; men mine ord skal ikkje forgangast. **32** Men den dagen og timen veit ingen, ikkje englarne i himmelen, og ikkje Sonen - ingen utan Faderen. **33** Sjå dykk fyre, og vak! For de veit ikkje når tidi kjem. **34** Det er liksom med ein mann som drog utanlands. Då han for heimantil, sette han sveinarne sine til å styra for seg. Kvar fekk sitt å gjera, og til portnaren sagde han at han laut vaka. **35** So vak då! For de veit'kje når husbonden kjem - um kvelden, eller midnattsbil, eller i otta, eller i dagrenningi. **36** Lat honom ikkje finna dykk sovande, um han skulde koma uventande på dykk! **37** Men det eg segjer dykk, det segjer eg alle: Ver vakne!»

14 No var det berre tvo dagar att til påske- og søtebrødhelgi. Og dei øvste prestarne og dei skriftlærde leita etter ei råd til å gripa Jesus med list og slå honom i hel. **2** «For på høgtidi torer me ikkje gjera det, » sagde dei; «elles kunde det verta upplaup blant folket!» **3** Med Jesus var i Betania, hjå Spilte-Simon, og sat til bords, kom det inn ei kvinna med ei alabaster-krukka full av egte, dyr nardesalve. Ho braut sund krukka og helte salven ut yver hovudet hans. **4** Då var det nokre som vart harme og sagde seg imillom: «Kva skulde den salve-øyingi vera til? **5** Salven kunde vore seld for yver femti dalar og gjeven til dei fatige.» Og dei tala kvast til henne. **6** Då sagde Jesus: «Lat henne vera i fred! Kvi er de so leide med henne? Det var vænt gjort det ho gjorde med meg. **7** Dei fatige hev de alltid hjå dykk, og når de vil, kann de gjera vel imot deim; men meg hev de ikkje alltid. **8** Ho gjorde det ho kunde; med denne salven budde ho likamen min fyre jordferdi. **9** Og det segjer eg dykk for visst: Kvar i verdi evangeliet vert kunngjort, der skal dei og nemna det ho hev gjort, til minne um henne.» **10** Judas Iskariot, den eine av dei tolv, gjekk til dei øvste prestarne og baud seg til å gjeva Jesus i henderne deira. **11** Då dei høyrde

det, vart dei glade, og lova dei skulde gjeva honom pengar, og sidan lurde han korleis han med tid og høve skulde få gjeve Jesus yver til deim. 12 Den fyrste dagen i søtebrødhelgi - då påskelambet vart slagta - sagde læresveinarne med Jesus: «Kvar vil du me skal ganga av og laga til påskemålet for deg?» 13 Då sende han tvo av læresveinarne i veg, og sagde til deim: «Gakk inn i byen! Der møter de ein mann som ber ei krukka med vatn; honom skal de fylgja, 14 og der han gjeng inn, skal de segja med husbonden: «Meisteren helsar: Kvar er romet mitt, der eg kann eta påskemålet med læresveinarne mine?» 15 Då syner han dykk ein stor sal, som stend ferdig med duka bord; der skal de stella til måltidi for oss.» 16 So gjekk læresveinarne av stad, og då dei kom inn i byen, fann dei det so som han hadde sagt, og dei laga til påskelambet. 17 Då det leid mot kvelden, kom Jesus med dei tolv, 18 og då dei hadde sett seg til bords, sagde han: «Det segjer eg dykk for sant: Ein av dykk kjem til å svika meg, ein som et i lag med meg.» 19 Då tok dei til å stura, og spurde honom, ein for ein: «Det er vel'kje eg?» 20 «Det er ein av dykk tolv, svara han, «den som duppar med meg i fatet. 21 Menneskjesonen gjeng fulla burt, soleis som det er skrive um honom, men ve yver den mannen som veld at Menneskjesonen vert gjeven i fiendehand! Best for den mannen um han aldri var fødd!» 22 Med dei sat til bords, tok han brødet, signa det og braut det, og gav deim og sagde: «Tak det! Dette er likamen min.» 23 So tok han ein kalk, takka og gav deim, og dei drakk alle av kalken. 24 Og han sagde med deim: Dette er blodet mitt, paktblodet, som renn for mange. 25 Det segjer eg dykk for sant: Eg skal ikkje oftare drikka av druvesafti, fyrr den dagen kjem då eg drikk henne ny i Guds rike.» 26 Då dei hadde sunge lovsongen, gjekk dei ut til Oljeberget. 27 Og Jesus sagde: «De kjem alle til å styggjast ved meg. For det stend skrive: «Hyrdingen slær eg i hel, og sauern' skal spreidast ikring.» 28 Men når eg hev stade upp att, skal eg ganga fyre dykk til Galilæa.» 29 Då sagde Peter: «Um so alle styggjest, so skal ikkje eg.» 30 «Det segjer eg deg for sant, » svara Jesus: «No i denne natt, fyrr hanen hev gale tvo gonger, skal du avneitta meg tri gonger.» 31 Men han tok endå sterkare i og sagde: «Um eg so lyt døy med deg, skal eg ikkje avneitta deg!» Det same sagde dei alle. 32

So kom dei til ein stad som heiter Getsemane. Då segjer han til læresveinarne sine: «Sit her med eg bed!» 33 Og han tok med seg Peter og Jakob og Johannes, og tok til å ottast og kvida seg. 34 Og han sagde til deim: «Hjarta mitt er so fullt av sorg - det er som det vilde breستا. Ver her og vakt!» 35 So gjekk han eit lite stykke fram og kasta seg ned på jordi, og bad at denne stundi måtte skrida framum honom, um det var råd. 36 «Abba» - Fader - sagde han, «alt er mogelegt for deg; tak denne skåli frå meg! Men ikkje som eg vil, berre som du vill!» 37 Då han kom attende, såg han at dei hadde sovna. Då sagde han til Peter: «Simon, søv du? Var du'kje god til å vaka ein time? 38 Vak og bed, so de ikkje skal koma i freisting! Åndi er viljug, men kjøtet er veikt.» 39 So gjekk han burt att og bad den same bøni. 40 Då han kom attende, såg han at dei hadde sovna til att, for augo deira var tunge av svevn. Og dei visste ikkje kva dei skulde svara honom. 41 So kom han tredje gongen, og sagde til deim: «De søv og kviler, de! Det er nok! Timen er komen. No skal Menneskjesonen gjevast i henderne på syndarar. 42 Statt upp og lat oss ganga! Svikaren er'kje langt undan!» 43 Og straks - fyrr han hadde tala ut, kjem Judas, ein av dei tolv, og med honom ein flokk med sverd og stavar; dei kom frå dei øvste prestarne og dei skriftlærde og styresmennerne. 44 Svikaren hadde avtala eit teikn med deim og sagt: «Den som eg kysser, han er det: tak honom, og før honom trygt burt!» 45 Og med det same han kom, gjekk han fram til honom og sagde: «Rabbi!» og kysste honom. 46 Då lagde dei hand på honom og tok honom. 47 Men ein av deim som stod innmed, drog sverdet sitt og hogg øyra av tenaren åt øvstepresten. 48 Og Jesus tok til ords og sagde: «De kjem med sverd og stavar og tek meg, som eg skulde vera ein røvar. 49 Dag etter dag var eg hjå dykk i templet og lærde folket; då tok de meg ikkje. Men soleis laut skrifterne sannast.» 50 Då tok dei alle ut ifrå honom og rømde. 51 Ein ung mann fylgde etter honom, og hadde sveipt eit linklæde kring berre kroppen; dei vilde taka honom, 52 men han slepte linklædet og rømde naken. 53 Dei førde Jesus til øvstepresten, og der samla dei seg alle dei øvste prestarne og styresmennerne og dei skriftlærde. 54 Peter fylgde eit langt stykke etter, til han kom inn i garden åt øvstepresten; der vart han sitjande hjå tenarane og

vermde seg ved elden. 55 Dei øvste prestarne og heile det Høge Rådet leita etter vitnemål mot Jesus, so dei kunde få dømt honom frå livet; men dei fekk'kje noko på honom. 56 Det var mange som vitna rangt imot honom, men vitnemåli høvde ikkje i hop. 57 Då stod det fram nokre som og vitna rangt imot honom og sagde: 58 «Me høyrde honom segja: «Eg skal riva ned dette templet som er gjort med hender, og på tri dagar skal eg byggja eit anna som ikkje er gjort med hender.»» 59 Men endå høvde'kje vitnemåli deiira i hop. 60 Og øvstepresten reiste seg og steig fram ibland deim og sagde til Jesus: «Svarar du inkje på det som desse vitnar imot deg?» 61 Men Jesus tagde og svara ikkje eit ord. Då tok øvstepresten til ords att og spurde honom: «Er du Messias, son åt den Høglova?» 62 «Ja, det er eg, » svara Jesus, «og de skal sjå Menneskesjonen sitja ved høgge handi åt Allmagti og koma med himmelskyerne.» 63 Då reiv øvstepresten sund klædi sine og sagde: «Kva skal me med fleire vitne? 64 No høyrde de gudsspottingi! Kva tykkjer de?» Dei dømde alle at han var skuldig til å døy. 65 Og sume tok til å sputta på honom, og lagde eit plagg yver andlitet hans og slo honom med nevarne og sagde: «Seg kven det var!» Og tenarane tok imot honom med hogg. 66 Med Peter var nedi gardsromet, kjem ei av tenestgjentorne hjå øvstepresten, 67 og då ho såg Peter, som sat og vermde seg, stirde ho på honom og sagde: «Du var og med denne nasaræaren, Jesus!» 68 Men han neitta og sagde: «Eg veit ikkje og skynar ikkje kva du talar um.» So gjekk han ut i fyregarden. Då gol hanen. 69 Sidan fekk gjenta sjå honom att, og tok til å segja med deim som stod innmed: «Han der er ein av deim!» 70 Men han neitta på nytt lag. Eit lite bel etter sagde dei som stod der på nytt til Peter: «Ja menn er du ein av deim! Du er då ein galilæar!» 71 Då tok han til å banna og sverja: «Eg kjenner ikkje den mannen de talar um.» 72 Og i det same gol hanen andre gongen. Då kom Peter i hug det ordet som Jesus hadde sagt til honom: Fyrr hanen hev gale tvo gonger, skal du avneitta meg tri gonger. Og han tok det til hjarta og gret.

15 Det tok alt til å dagast då dei øvste prestarne med styresmennerne og dei skriftlærde - heile den Høgste Retten - var ferdige med rådleggjingi si. Då batt dei Jesus og førde honom burt og gav

honom yver til Pilatus. 2 Pilatus spurde honom: «Er du kongen yver jødarne?» - «Det er dine ord, » svara Jesus. 3 Dei øvste prestarne kom med mange klagemål mot honom. 4 Då spurde Pilatus honom att: «Svarar du ingen ting? Høyr alt det dei klagar deg for!» 5 Men Jesus svara ikkje eit ord meir, so Pilatus tok til å undrast. 6 Kvar høgtid gav Pilatus deim ein fange fri, den som dei sjølv bad um. 7 Og ein som heitte Barabbas sat då fengsla i hop med nokre ufredsmenner; dei hadde gjort eit upplau og drepe nokon. 8 So kom folket upp og tok til å beda um det som Pilatus var van med å gjera for deim. 9 Då svara han deim: «Vil de eg skal gjeva dykk jødekongen fri?» 10 for han skyna det var av ovund dei øvste prestarne hadde gjeve Jesus yver til honom. 11 Men dei øvste prestarne fekk eggja upp folket, so dei bad at han heller skulde gjeva deim Barabbas fri. 12 Då tok Pilatus til ords att og sagde: «Kva vil de då eg skal gjera med honom som de kallar kongen yver jødarne?» 13 Dei svara med å ropa: «Krossfest honom!» 14 «Kva vondt hev han då gjort?» sagde Pilatus. Men dei ropa berre endå sterkare: «Krossfest honom!» 15 Pilatus vilde gjerne gjera folket til lags. Han gav deim Barabbas fri, men Jesus let han piskast, og gav honom yver til hermennene sine, so dei skulde krossfesta honom. 16 Hermennene førde Jesus inn i garden, i borgi, og kalla i hop heile vakti. 17 Dei klædde honom i ei purpurkåpa, og sette på honom ein klungerkrans som dei hadde fletta, 18 og tok til å helsa honom: «Heil deg, jødekonge!» 19 So slo dei honom i hovudet med ei røyr, og sputta på honom, og lagde seg på kne og hyllte honom. 20 Då dei hadde spotta honom som dei vilde, klædde dei av honom purpurkåpa, og hadde på honom hans eigne klæde, og so leidde dei honom ut og skulde krossfesta honom. 21 Då gjekk det ein mann framum, som kom frå marki; det var Simon frå Kyrene, far åt Aleksander og Rufus; honom nøydde dei til å bera krossen hans. 22 Dei førde honom til den staden som heiter Golgata - det er det same som Skallestaden -. 23 Der baud dei honom vin med myrra i; men han vilde ikkje hava det. 24 So feste dei honom til krossen. Klædi hans skifte dei millom seg, og drog strå um kva kvar skulde hava. 25 Det var i den tridje timen dei krossfeste honom. 26 På krossen var det sett ei innskrift som nemnde skuldi hans; ho lydde

so: Kongen yver jødarne. 27 Saman med honom krossfeste dei tvo røvarar, ein på hans høgge og ein på hans vinstre sida; 28 og då sannast det skriftordet som segjer: «Og han vart rekna millom brotsmenner.» 29 Dei som gjekk framum, hædde honom og riste på hovudet og sagde: «Å, du som riv ned templet og byggjer det opp att på tri dagar! 30 Hjelp deg no sjølv, og stig ned av krossen!» 31 Sameleis spotta dei øvste prestarne og, både dei og dei skriftlærde, og sagde seg imillom: «Andre hev han hjelpt, seg sjølv kann han ikkje hjelpe! 32 Lat no Messias, Israels konge, stiga ned av krossen, so me kann sjå det og tru!» Dei som var krossfeste med honom, gav seg og til å skjella honom ut. 33 Då den sette timen var komen, vart det myrkt yver heile landet, alt til den niande timen. 34 Og i den niande timen ropa Jesus med høg røyst: «Elo'i, Elo'i, lama sabaktani?» det er: «Min Gud, min Gud, kvi hev du forlate meg?» 35 Nokre av deim som stod der sagde, då dei hørde det: «No ropar han på Elia!» 36 Då sprang det ein fram, duppa ein svamp i vineddik, sette honom på ei tein og let Jesus få drikk og sagde: «Venta! Lat oss sjå um Elia kjem og vil taka honom ned!» 37 Og Jesus gav ifrå seg eit høgt rop, og andast. 38 Då rivna forhenget i templet midt i tvo, ovanntil og radt ned. 39 Og då hovudsmannen som stod der midt framfyre honom, såg korleis han andast, sagde han: «Den mannen var visst og sant Guds Son!» 40 Det var og nokre kvinnor der, som stod eit stykke undan og såg på. Millom deim var både Maria Magdalena, og Maria mor åt Jakob den yngre og Joses, og Salome, 41 som alle hadde fylgt honom med han var i Galilæa, og tent honom, og mange andre kvinnor, som hadde vore med honom upp til Jerusalem. 42 Det var då fyrebuingdagen eller dagen fyre kviledagen, og då det alt leid mot kvelden, 43 kom Josef frå Arimatæa, ein gjæv rådsherre, som og venta på Guds rike; han våga seg til å ganga inn til Pilatus og beda um likamen åt Jesus. 44 Pilatus undrast på um han alt var slokna; 45 han kalla hovudsmannen til seg, og spurde um Jesus nyst var slokna, og då han hadde fenge vissa um det av hovudsmannen, let han Josef få liket. 46 So kjøpte Josef linty og tok honom ned, sveipte honom i linty og lagde honom i ei grav som var hoggi ut i berget, og so velte han ein stein attfor

gravopningi. 47 Og Maria Magdalena og Joses-Maria såg staden der han vart lagd.

16 Då kviledagen var ende, kjøpte Maria Magdalena og Jakobs-Maria og Salome angande kryddor; for dei vilde ganga av stad og salva honom. 2 Ovidleg den fyrste dagen i vika - det var so vidt soli hadde runne - kom dei til gravi. 3 Då sagde dei seg imillom: «Kven skal me få til å velte steinen frå gravopningi?» 4 Men då dei såg upp, vart dei vare at steinen var fråvelt, og han var ovstor. 5 Då dei kom inn i gravi, såg dei ein ung mann, som sat på høgge sida, klædd i ein lang kvit kjole. Dei vart forfærde; 6 men han sagde: «Ver ikkje forfærde! De leitar etter Jesus frå Nasaret, han som vart krossfest! Han hev stade upp att; han er ikkje her. Sjå her er staden der dei lagde honom. 7 Men gakk no av stad og seg med læresveinarne hans og med Peter at han gjeng fyre dykk til Galilæa; der skal de sjå honom, som han hev sagt dykk.» 8 Då gjekk dei ut att og rømde frå gravi; for fælska hadde teke deim, so dei skalv og var mest ifrå seg. Og dei tala'kje eit ord til nokon, so rædde var dei. 9 (note: The most reliable and earliest manuscripts do not include Mark 16:9-20.) Då Jesus hadde stade upp att, tidleg den fyrste dagen i vika, synte han seg fyrst for Maria Magdalena, som han hadde drive sju vonde ånder utor. 10 Ho gjekk av stad og sagde det til deim som hadde vore med honom, og som no syrgde og gret. 11 Men då dei fekk høyra at han livde, og at ho hadde set honom, vilde dei ikkje tru det. 12 Sidan synte han seg i ein annan skapnad for tvo av dei, som gjekk etter veggen og skulde ut på landet. 13 Dei og kom og sagde det med dei andre, men dei trudde ikkje deim heller. 14 Seinare synte han seg for dei elleve sjølv, med dei sat til bords; og han lasta deim for vantrui og tråskapen deira, at dei ikkje trudde deim som hadde set honom etter han var staden upp att. 15 Og han sagde til deim: «Gakk ut i all verdi og kunngjer evangeliet for all skapningen! 16 Den som trur og vert døypt, skal verta frelst, men den som ikkje trur, skal verta fordømd. 17 Og desse teikni skal fylgja deim som trur: I mitt namn skal dei driva ut vonde ånder; dei skal tala med nye tungor; 18 dei skal taka ormar i henderne, og um dei drikk noko som det er gift i, so skal det ikkje skada deim; legg dei henderne på sjuke, so skal dei få att helsa.» 19 Etter Herren Jesus hadde tala til deim, vart han

teken upp til himmels og sette seg ved Guds høgre hand. 20 Og dei gjekk ut og tala Guds ord alle stader, og Herren var med deim og stadfeste ordet med dei teikni som fylgde med.

Lukas

1 Det er alt mange som hev teke seg til å setja upp ei fråsegn um dei hendingarne som hev gjenge fyre seg hjå oss, **2** so som dei hev bore det fram dei som frå fyrsten var augvitne og ærendesveinar åt ordet. **3** Difor hev eg og sett meg fyre at eg vilde granska alt vel frå grunnen og so skriva det upp åt deg, gjævaste Teofilus - stykke for stykke, soleis som det heng saman, **4** so du kann sjå kor truverdig ho er den saga som du hev høyr. **5** I den tidi då Herodes var konge i Jødeland, var det ein prest som heitte Zakarja; han hørde til det prestelaget som hev namn etter Abia. Kona hans var ætta frå Aron, og heitte Elisabet. **6** Båe var dei rettferdige for Gud; dei fylgde alle Herrens bod og fyresegner, og ingen kunde finna noko å lasta deim for. **7** Men dei hadde ikkje born; for Elisabet var'kje barnkjømd, og dei var båe fram i åri. **8** So var det ein dag Zakarja gjorde prestetenesta for Gud; for turen var komen til hans lag, **9** og då dei drog strå, som visi er millom prestarne, fall det på honom å ganga inn i Herrens tempel og bera fram røykofferet, **10** med heile folkemengdi stod utanfor og bad i røykoffertimen. **11** Då fekk han med ein gong sjå ein Herrens engel, som stod på høgre sida åt røykofferaltaret. **12** Då Zakarja såg engelen, stokk han, og det kom ein otte yver honom. **13** Men engelen sagde til honom: «Ver ikkje rædd, Zakarja! Gud hev høyr bønne di; du og Elisabet, kona di, skal få ein son, og du skal kalla honom Johannes. **14** Då vert du både glad og fegen, og mange skal gleda seg av di han er fødd. **15** For han skal vera stor i Herrens augo; han skal ikkje drikk vin eller sterke drykkjer, og alt ifrå morsliv skal han fyllast av den Heilage Ande. **16** Mange av Israels-sønerne skal han venda um til Herren, deira Gud, **17** og sjølv skal han ganga fyre honom i Elias ånd og kraft, og venda hjarto åt federne um til borni, og dei ulyduge til den hug som bur i rettferdige menn, so han kann vinna Herren eit vel fyrebutt folk.» **18** «Korleis kann eg vita um dette er sant?» sagde Zakarja til engelen; «eg er då ein gamall mann, og kona mi er og fram i åri.» **19** Då svara engelen: «Eg er Gabriel, som stend for Guds åsyn. Eg er send hit og skal tala med deg og bera dette gledebodet til deg. **20** Og no skal du ljota tegja, og ikkje kunna tala, alt til den dagen dette hender, for

di du ikkje trudde meg; men det eg hev sagt, skal sannast når tidi er komi.» **21** Medan stod folket og venta på Zakarja, og undra seg yver at han drygde so lenge i templet. **22** Men då han kom ut, og ikkje kunde tala med deim, skyna dei at han hadde set ei syn i templet; sjølv nikka han og gjorde teikn til deim, men var og vart mållaus, **23** og då tidi for tempeltenesta hans var ute, for han heim att. **24** Eit bil etter hende det at Elisabet, kona hans, vart med barn. Då heldt ho seg heime i fem månader, og sagde: **25** «Soleis hev Herren laga det for meg då tidi var komi at han i nåde vilde taka burt skammi mi millom folk.» **26** Då det leid på sette månaden, vart engelen Gabriel send frå Gud til ein by i Galilæa som dei kallar Nasaret, **27** åt ei møy som var trulova med ein mann som heitte Josef, av Davids-ætti, og møyi heitte Maria. **28** Då engelen kom inn til henne, sagde han: «Guds fred, du som hev fenge slik nåde! Herren er med deg! Velsigna er du millom kvinner!» **29** Ved desse ordi stokk ho, og tenkte med seg: «Kva er dette for ei helsing?» **30** Men engelen sagde til henne: «Ver ikkje rædd, Maria! Du hev funne nåde hjå Gud! **31** Du skal verta med barn og få ein son, og kalla honom Jesus. **32** Han skal vera stor og kallast son åt den Høgste, og Herren Gud skal gjeva honom kongsstolen åt David, ættfaren hans; **33** han skal vera konge yver Jakobs-ætti i all æva, og det skal ikkje vera ende på kongedømet hans.» (aiōn g165) **34** «Korleis skal det ganga til, når eg ikkje hev mann?» sagde Maria. **35** «Den Heilage Ande skal koma yver deg, og krafti åt Den Høgste skal skyggja yver deg, » svara engelen; «difor skal og det heilage som vert født, kallast Guds Son. **36** Og høyr: Elisabet, som er skyld deg, skal og hava ein son på sine gamle dagar; dei sagde ho var ikkje barnkjømd, men no er ho alt i sette månaden; **37** for ingen ting er umogeleg for Gud.» **38** Då sagde Maria: «Her stend eg - eg er Herrens tenestkvinna! Lat det ganga meg som du hev sagt!» So for engelen burt att. **39** Straks etter tok Maria av stad, og for so fort ho kunde upp i fjellbygderne, til ein by i Judaland; **40** der gjekk ho inn i huset åt Zakarja og helsa på Elisabet. **41** Då hende det at med same Elisabet hørde helsingi hennar Maria, hoppa fostret i livet hennar; og ho vart fyllt av den Heilage Ande, **42** og kvad med høg røyst: «Velsigna vere du i kvendeflokk, velsigna det du under beltet ber! **43** Kvi skal det timast

meg so store ting at mor åt Herren min kjem hit til meg? 44 For då di helsing nådde øyra mitt, då hoppa fostret i mitt liv av frygd. 45 Ja, sæl er ho som leit på Herrens ord, at det han hadde lova, laut gå fram!» 46 Og Maria svara: «Mi sjæl høglovar Herren, 47 mitt hjarta gleder seg i Gud, min frelsar! 48 Han tenkte på si ringe tenestkvinna! For ifrå denne stund skal alle ætter kalla meg for sæl. 49 Stort er det han for meg hev gjort den Megtige, og heilagt er hans namn; 50 frå ætt til ætt hans miskunn når mot deim som ottast honom. 51 Velduge verk so gjer hans sterke arm; storlåtne spreider han for ver og vind med deira høgferds-hug; 52 han støyter hovdingar frå høgsæte og lyfter låge upp; 53 Hungrige mettar han med gode gåvor, og rikingar rek han tomhendte burt. 54 Han sytte vel for Israel, sin svein; til evig tid han minnst vil - 55 So var hans ord til federn' våre - si miskunn mot Abraham og hans ætt.» (aiōn g165) 56 Maria vart verande hjå henne um lag tri månader; sidan for ho heim att. 57 So kom tidi at Elisabet skulde eiga barn, og ho åtte ein son. 58 Og då grannarne og skyldfolket hørde kor stor ein nåde Herren hadde vist henne, vart dei glade og ynskte henne til lukka. 59 Åtte dagar etter kom dei og skulde umskjera guten; men då dei vilde kalla honom Zakarja etter faren, 60 tok mor hans til ords og sagde: «Nei, han skal heita Johannes!» 61 «Det er ingen i ætti som heiter so, » svara dei, 62 og dei gjorde teikn til faren, kva han vilde guten skulde kallast. 63 Då bad han um ei tavla og skreiv: «Johannes er namnet hans!» Alle undra seg; 64 men i det same fekk han att mål og mæle, og han tala og prisa Gud. 65 Då kom der ein otte på alle dei som budde der ikring; i heile Judaheidi vart alt dette mykje umtala, 66 og kvar den som hørde det, tok det til minnes og sagde: «Kva tru den guten er etla til?» For Herren heldt si hand yver honom. 67 Men Zakarja, far hans, vart fyllt av den Heilage Ande, og han tala profetord og kvad: 68 «Velsigna vere Herren, Israels eigen Gud! Til lyden sin han lydde, og løyste deim or band; 69 ei frelsarmagt vekt' han oss upp, ei veldug, uti Davids ætt, som var hans trugne svein - 70 Som han frå fordorm gjenom Heilag profetmunn sagde: (aiōn g165) 71 Frå fiendarne frelsa, frå kvar ei hatarhand! 72 Han vil federn' våre vel, og kom i hug den heilage og støde pakti si, 73 den eid han hadde svore vår ættfar, Abraham. 74 Han vilde ut oss fria or

fiendsmagt og fiendsvald, so me han utan ræds! og rygd, 75 i rettferd og med heilag hug kann tena all vår tid. 76 Du og, min son, skal kallast Allhøge Guds profet, skal fyre Herren fara, og rydja vel hans veg, 77 og læra lyden hans å sjå frelsa, dei finna skal når han all deira synd forlet. 78 For miskunnsam av hjarta er han, vår gode Gud, ei stjerna let han skina for oss frå himmelhøgd, 79 Lysa for deim som sit i myrkr og daudsens skodd, og styra inn på velferds-veg vår fot.» 80 Og guten voks og vart sterk i åndi; han heldt seg i øydemarkerne til tidi kom då han skulde først fram for Israel.

2 I dei dagarne let keisar Augustus lysa ut at det skulde takast manntal yver heile verdi. 2 Dette var fyrste gongen dei tok manntal med Kvirinius var landshovding i Syria. 3 Då for alle heim, kvar til sin eigen by, og skulde skriva seg i manntalet. 4 Josef og for frå Galilæa, frå den byen som heiter Nasaret, upp til Judæa, til Davidsbyen, den som dei kallar Betlehem - for han hørde til Davids hus og ætt - 5 og vilde skriva seg der. Maria, festarmøyi hans, var med honom; ho gjekk då med barn, 6 og med dei var der, bar det so til at tidi hennar kom, 7 og ho åtte den fyrste sonen sin; ho sveipte honom og lagde honom i ei krubba, for det var ikkje rom åt dei i herbyrget. 8 Det var nokre hyrdingar der i bygdi som låg ute og vakta buskapen sin um natti. 9 Best det var, stod ein engel frå Herren innmed deim, og Herrens herlegdom lyste kringum deim. Då vart dei fælende rædde; 10 men engelen sagde til deim: «Ver ikkje rædde! Eg kjem med bod til dykk um ei stor gleda som skal timast alt folket: 11 I dag er det fødd dykk ein frelsar i Davids by; han er Kristus, Herren! 12 Og det skal de hava til merke: de skal finna eit lite barn som er sveipt og ligg i ei krubba.» 13 Og brått var det ein stor her av himmelånder med engelen; dei lova Gud og kvad: 14 «Æra vere Gud i det høgste, og fred på jordi, og hugnad med menneskje!» 15 Då englarne hadde fare burt att og upp til himmelen, sagde hyrdingarne seg imillom: «Lat oss no ganga radt til Betlehem og sjå dette som hev hendt, og som Herren hev vitra oss um!» 16 So skunda dei seg dit, og fann Maria og Josef, og det vesle barnet som låg i krubba. 17 Og då dei hadde set det, fortalde dei alt som hadde vorte sagt deim um dette barnet. 18 Alle som hørde på hyrdingarne, undra seg yver det

dei fortalde; 19 men Maria gøymde alle desse ordi i hjarta, og gruna på deim. 20 Og hyrdingarne for heim att, og lova og prisa Gud for alt det dei hadde høyrte og set, og som høvde so vel med det som var sagt deim. 21 Då åtte dagar var lidne, og han skulde umskjerast, kalla dei honom Jesus; det var det namnet engelen hadde nemnt, fyrr han var komen i morsliv. 22 So snart reinsingstidi som er fyreskrivi i Moselovi, var til endes for deim, tok dei honom med seg upp til Jerusalem; dei vilde te honom fram for Herren 23 - soleis som det stend skrive i Herrens lov: «Alt mannkyn som kjem fyrst frå morsliv, skal kallast heilagt åt Herren» - 24 og vilde bera fram offer, etter det som er sagt i Herrens lov: «eit par turtelduvor eller tvo duveungar.» 25 I Jerusalem var det då ein mann som heitte Simeon, ein rettferdig og gudleg mann, som venta på Israels trøyst; den Heilage Ande var yver honom, 26 og hadde vitra honom um at han ikkje skulde fara or verdi, fyrr han hadde set Herrens Messias. 27 No kom han til templet - det var Anden som dreiv honom - og då foreldri kom berande inn med Jesus-barnet, og vilde fara med det som visi var etter lovi, 28 tok han det og på armarne, og lova Gud og sagde: 29 «Herre, no gjev du din tenar heimlov, som ordet ditt lydte, og let han fara i fred! 30 For no fekk auga mitt skoda di frelsa, 31 som du hev skipa til for åsyni åt alle folk, 32 eit ljøs som for heidningarn' lyser, ein herlegdom og ei æra for Israel, folket ditt eige.» 33 Far hans og mor hans undra seg yver det som vart sagt um honom. 34 Og Simeon velsigna deim og sagde til Maria, mor hans: «Dette barnet er sett til fall og oppreising for mange i Israel og til eit motsegjingsteikn; 35 men deg og skal sverdet stinga gjenom hjarta; då kjem det upp kva tankar mange gøymde i hugen.» 36 Det var og ei profetkvinna der, Anna Fanuelsdotter av Assers-ætti. Ho var langt ut i åri; etter ho vart gift, hadde ho butt i hop med mannen sin i sju år, 37 og sidan sete enkja i heile fire og åtteiti år. Ho kom aldri frå templet, og tente Gud i bøn og fasta natt og dag. 38 I denne stundi gjekk ho fram og takka og prisa Gud, og tala um barnet til alle som venta på frelsa for Jerusalem. 39 Då dei hadde gjort alt som er fyreskrive i Herrens lov, for dei attende til heimstaden sin, Nasaret i Galilæa. 40 Og barnet voks, og vart sterkt og fullt av visdom, og Guds nåde var yver honom. 41 År um anna for foreldri hans til

Jerusalem i påskehelgi. 42 Då han var tolv år, drog dei og dit upp, som skikk og bruk var på høgtidi; 43 men då dei hadde vore der høgtidsdagarne til endes, og skulde taka på heimvegen, vart Jesus-barnet att i Jerusalem, og foreldri hans gådde det ikkje. 44 Dei tenkte han var med i ferdafylgjet, og for ei dagsleid fram, og leita etter honom millom skyldfolk og kjenningar. 45 Som dei no ikkje fann honom, for dei attende til Jerusalem, og leita etter honom der; 46 og då tri dagar var lidne, fann dei honom i templet; der sat han midt ibland lærarane og lydte på deim og spurde deim, 47 og alle som høyrde på honom, var reint upp i under kor vitug han var, og for svar han gav. 48 Då dei fekk sjå honom, vart dei mest frå seg av undring, og mor hans sagde: «Kvi for du soleis åt mot oss, barn? Far din og eg hev leita so sårt etter deg!» 49 «Kvifor leita de etter meg?» svara han; «visste de ikkje at eg lyt vera i huset åt far min?» 50 Men dei skyna ikkje kva han meinte med det ordet. 51 So fylgde han deim heim til Nasaret, og var lydug mot deim. Men mor hans gøymde alt dette i hjarta sitt. 52 Og Jesus gjekk fram i visdom og vokster og velvilje hjå Gud og menneskje.

3 I det femtande styringsåret åt keisar Tiberius, med Pontius Pilatus var landshovding i Judæa, og Herodes fylkeskonge i Galilæa, og Filip, bror hans, fylkeskonge i Ituræa- og Trakonitis-landet, og Lysanias fylkeskonge i Abilene, 2 og med Annas og Kajafas var øvsteprestar, kom Guds ord til Johannes, son åt Zakarja, i øydemarki. 3 Då for han kring i heile Jordan-kverven, og ropa ut umvendingsdåp til forlating for synderne, 4 som skrive stend i spådomsboki åt Jesaja, profeten: «Høyr han som ropar i heidi: «Rydje veggen for Herren, jamne stigarne hans! 5 Kvart djuv skal fyllast, kvart fjell skal lægjast, og kvar ein haug; beint skal det verta det som krokut var, staupute veggen han skal verta slett, 6 og kvart eit liv Guds frelsa skoda skal.»» 7 Som no folket kom ut og vilde få honom til å døypa seg, sagde han til deim: «Orme-ungar, kven lærde dykk å røma frå vreiden som skal koma? 8 Ber då frukter som høver med umvendingi, og gjev dykk ikkje til å tenkja som so: «Me hev Abraham til far!» for eg segjer dykk at Gud kann vekkja upp born åt Abraham av desse steinarne. 9 Øksi ligg alt innmed roti på treet; kvart tre som ikkje ber god frukt, vert hogge ned og kasta på elden.»

10 «Kva skal me då gjera?» spurde folket. 11 Han svara deim: «Den som hev tvo trøyor, skal skifta med den som ingi hev, og den som hev mat, skal gjera sameleis.» 12 Det kom og nokre tollmenn som vilde døypast, og sagde: «Meister, kva skal me gjera?» 13 «Krev ikkje meir enn de er fyresagde!» svara han. 14 Like eins var det nokre hermenn som spurde honom: «Kva skal då me gjera?» Då svara han: «De skal ikkje plåga folk eller truga pengar utav deim! De skal nøgja dykk med løni dykkar!» 15 Men folket gjekk i venting, og alle tenkte um Johannes: «Tru han er Messias?» 16 Då tok han til ords og sagde til alle: «Eg døyper dykk med vatn; men det kjem ein som er sterkare enn eg - eg er ikkje verdig å løysa skobandet hans; han skal døypa dykk med den Heilage Ande og eld. 17 Han hev kasteskovli i handi, og skal gjera av låven sin, og samla kornet i stabburet sitt; men agnerne skal han brenna i ein eld som aldri sloknar.» 18 Dette og mykje anna lagde han folket på hjarta, og kunngjorde evangeliet åt deim. 19 Men då han tala til Herodes, fylkeskongen, for giftarmålet med Herodias, brorkona hans, og for alt det vonde han hadde gjort, 20 so gjorde Herodes det og attpå alt, at han sette Johannes i fengsel. 21 Då no alt folket vart døypt, og Jesus og var døypt, då hende det, med han bad, at himmelen opna seg, 22 og den Heilage Ande dala ned yver honom i duveham, og det kom ei røyst frå himmelen: «Du er son min, som eg elsker; deg hev eg hugnad i.» 23 Jesus var um lag tretti år då han stod fram, og var, etter som dei meinte, son åt Josef, son åt Eli, 24 son åt Mattat, son åt Levi, son åt Melki, son åt Jannai, son åt Josef, 25 son åt Mattatias, son åt Amos, son åt Nahum, son åt Esli, son åt Naggai, 26 son åt Ma'at, son åt Mattatias, son åt Sime'i, son åt Josek, son åt Joda, 27 son åt Johanan, son åt Resa, son åt Zerubbabel, son åt Salatiel, son åt Neri, 28 son åt Melki, son åt Addi, son åt Kosam, son åt Elmadam, son åt Er, 29 son åt Josva, son åt Eliezer, son åt Jorim, son åt Mattat, son åt Levi, 30 son åt Simeon, son åt Juda, son åt Josef, son åt Jonam, son åt Eljakim, 31 son åt Melea, son åt Menna, son åt Mattata, son åt Natan, son åt David, 32 son åt Isai, son åt Obed, son åt Boaz, son åt Salmon, son åt Nahson, 33 son åt Amminadab, son åt Ram, son åt Hesron, son åt Peres, son åt Juda, 34 son åt Jakob, son åt Isak, son åt Abraham, son åt Tarah, son åt

Nahor, 35 son åt Serug, son åt Re'u, son åt Peleg, son åt Eber, son åt Salah, 36 son åt Kenan, son åt Arpaksad, son åt Sem, son åt Noah, son åt Lamek, 37 son åt Metusalah, son åt Enok, son åt Jared, son åt Malalael, son åt Kenan, 38 son åt Enos, son åt Set, son åt Adam, Guds son.

4 Full av den Heilage Ande vende Jesus att ifrå Jordan, og Anden dreiv honom kring i øydemarki 2 i fyrti dagar, alt med han vart freista av djevelen. I dei dagarne åt han ingen ting, og då dei var lidne, kjende han seg svolten. 3 Då sagde djevelen til honom: «Er du Guds Son, so seg til denne steinen at han skal verta brød.» 4 Jesus svara honom so: «Det stend skrive: «Menneskja liver ikkje berre av brød, men av kvart eit Guds ord.»» 5 So førde djevelen honom upp på eit høgt fjell, og synte honom alle heimsens rike i ein augneblink, 6 og sagde til honom: «Deg vil eg gjeva magt yver alt dette og alt gjævt og gildt som finst i desse riki; for det er lagt i mi hand, og eg gjev det åt kven eg vil; 7 fell du no på kne og tilbed meg, so skal det vera ditt alt saman.» 8 Men Jesus svara: «Det stend skrive: «Herren, din Gud, skal du tilbede; honom og ingen annan skal du tena!»» 9 So førde djevelen honom til Jerusalem, og sette honom ytst på tempeltaket og sagde til honom: «Er du Guds son, so kasta deg ned herifrå! 10 For det stend skrive: «Han englarne sine bjoda skal at dei tek vare på deg vel, » 11 og: «På hender dei deg bera skal, so aldri du på nokon stein skal turva støyta foten din.»» 12 Då svara Jesus: «Det er sagt: «Du skal ikkje freista Herren, din Gud.»» 13 Då djevelen soleis hadde freista honom på alle vis, gjekk han ifrå honom, og let honom vera i fred ei tid. 14 So for Jesus attende til Galilæa, fylt av den krafti som Anden gav honom, og ordet um honom kom ut yver alle bygderne der ikring. 15 Han lærde i synagogorne deira, og alle rosa honom. 16 Soleis kom han og ein gong til Nasaret, der han var uppalen, og gjekk inn i synagoga på kviledagen, som han var van med; han reiste seg og vilde lesa åt deim, 17 og dei gav honom boki åt profeten Jesaja. Då han slo henne upp, fann han den staden der det stend: 18 «Ja, Herrens Ånd er yver meg, for han hev salva meg te bera ut eit fagnadbod åt fatige; sendt hev han meg te ropa ut for fangar fridoms dag og lova blinde augneljoset klårt, te løysa deim som trælka er, or tvang, 19 Te lysa ut eit hugnads-år frå Herren.» 20

Då han hadde late att boki og gjeve henne til tenaren, sette han seg, og alle som i synagoga var, heldt augo sine feste på honom. 21 So tok han til ords og byrja soleis: «I dag hev dette skriftordet sannast, som de sjølve kann høyra.» 22 Og alle let vel um honom, og undra seg yver dei ovfagre ordi som kom frå hans munn. «Er'kje dette son åt Josef?» sagde dei. 23 Då sagde han til deim: «De vil visst segja med meg som det stend i ordtøket: «Lækjar, læk deg sjølv! Me hev høyr't um alt det som er gjort i Kapernaum - gjer no like eins her i fødesheimen din!» 24 Men eg segjer dykk for sant, » heldt han fram: «Ingen profet er velkomen i heimbygdi si. 25 Og det segjer eg dykk med sannom: Det var mange enkjor i Israel i Elias' dagar, då himmelen var stengd i tri år og seks månader, so det vart stor svolt og naud i heile landet, 26 og endå vart'kje Elias send til nokor av deim, men berre til Sarepta i Sidonarlandet, til ei enkja der. 27 Og det var mange spilte i Israel den tid profeten Elisa livde, og endå vart ingen av deim rein att, men berre Na'aman, syraren.» 28 Då dei i synagoga høyrde det, vart dei alle brennande harme. 29 Dei for upp og dreiv honom ut or byen og førde honom burt på bruni av det fjellet som byen deira var bygd på; der vilde dei støyta honom utyver. 30 Men han gjekk midt igjennom flokken og for sin veg. 31 So kom han ned til Kapernaum, ein by i Galilæa. Der lærde han folket på kviledagen; 32 og dei var reint tekne av det han lærde deim, for det var magt i talen hans. 33 I synagoga var det ein mann som hadde ei urein ånd i seg. Han sette i og ropa so høgt han kunde: 34 «Hu! Kva vil du oss, Jesus frå Nasaret? Er du komen for å gjera ende på oss? Eg veit kven du er - den Heilage frå Gud!» 35 Jesus truga den vonde åndi og sagde: «Teg still, og far ut or honom!» So kasta åndi honom ned på jordi midt ibland deim og for ut or honom, men skadde honom ikkje. 36 Då kom det ein otte yver alle, og dei sagde seg imillom: «Kva er dette for ord? Med mynd og magt talar han til dei ureine ånderne, og dei fer ut!» 37 Og det gjekk gjetordet av honom utyver alle bygderne der ikring. 38 So tok han ut frå synagoga, og gjekk heim til Simon. Vermor åt Simon låg sjuk og hadde sterke hiteflagor, og dei bad han vilde hjelpe henne. 39 Han gjekk innåt, og stod oppyver henne og truga sotti; då slepte sotti henne, og straks reis ho upp og stelte for deim. 40 Då soli gladd, kom alle til

honom med sine sjuke, kva sjukdom dei so drogst med, og han lagde henderne på kvar ein av deim og lækte deim. 41 Mange for det og vonde ånder utor, og dei hua og ropa: «Du er Guds son!» Men han truga deim og gav deim ikkje lov til å tala, av di dei visste han var Messias. 42 Då det vart dag, drog han ut og for til ein øydestad. Folket leita etter honom, og då dei kom dit han var, freista dei å halda honom att, so han ikkje skulde ganga frå deim. 43 Då sagde han til deim: «Eg lyt bera ut fagnadbodet um Guds rike til dei andre byarne og; for det vart eg send for.» 44 Og han heldt ved og tala ordet i synagogorne i Galilæa.

5 Ein gong stod han nedmed Gennesaretsjøen, og folket trengde seg um honom og lydde på Guds ord; 2 då vart han var tvo båtar som låg ved strandi; fiskarane hadde gjenge utor deim og stod og skylde garni sine. 3 Han steig ut i ein av båtarne, som høyrde Simon til, og bad honom leggja eit lite stykke frå land; so sette han seg og lærde folket frå båten. 4 Då han hadde halde upp å tala, sagde han til Simon: «Legg ut på djupet og set ut garni dykkar, so de kann få fisk!» 5 «Meister, me hev stræva i heile natt og ingen ting fenge, » svara Simon; «men på ditt ord vil eg setja ut garni.» 6 So gjorde dei det, og då stengde dei slik ein brote med fisk at garni heldt på og skulde rivna. 7 Då vitta dei til lagsmännerne sine i hin båten, at dei skulde koma og taka i med deim, og då dei kom, fylte dei båe båtarne, so det var nære på dei sokk. 8 Då Simon Peter såg det, kasta han seg ned for Jesu føter og sagde: «Gakk burt frå meg, Herre! Eg er ein syndug mann.» 9 For det kom ein støkk på honom og alle deim som var med honom, for skuld all fisken dei hadde sankt; 10 og like eins var det med Jakob og Johannes, sønerne åt Sebedæus, som var lagsbrørne åt Simon. Men Jesus sagde til Simon: «Ver ikkje rædd! Heretter skal du fanga menneskje.» 11 So rodde dei båtarne til lands og gjekk ifrå alt og fylgde honom. 12 Ein gong som han var i ein av byarne, var det der ein mann som var full av spillsykja; med same han såg Jesus, kasta han seg å gruve og bad: «Herre, dersom du vil, kann du gjera meg rein!» 13 Jesus rette ut handi og tok burtpå honom og sagde: «Eg vil; ver rein!» Og med ein gong gjekk spillsykja av honom. 14 Jesus sagde til honom at han ikkje måtte segja det med nokon: «Men gakk og te deg for presten, og ber fram

offer for reinsingi di, etter det som Moses hev sagt, so du kann vitna for deim.» 15 Men ordet um honom for berre so mykje vidare utyver, og folk kom i flokk og fylgje og vilde høyra på honom og lækjast for sjukdomarne sine. 16 Sjølv heldt han seg avsides i øydemarkerne og bad. 17 Ein dag heldt han på og lærde folket, og der sat det farisæarar og lovlærarar, som var komne frå kvar grend i Galilæa og Judæa og frå Jerusalem, og Herrens kraft var yver honom og gav honom magt til å lækja. 18 Då kom nokre menn berande med ein som låg i ei seng og var lam; dei vilde bera honom inn og setja honom ned framfyre Jesus, 19 men såg seg ingi råd til å koma inn med honom for folkestimen. So gjekk dei upp på taket og fira honom med sengi ned millom taksteinarne, midt framfyre Jesus. 20 Då Jesus såg trui deira, sagde han: «Synderne dine er tilgjævne, mann!» 21 Då tok dei skriftlærde og farisæarane til å tenkja med seg: «Kva er dette for ein, som talar spottarord mot Gud? Kven kann tilgjeva synder utan ein - Gud?» 22 Men Jesus skyna kva dei tenkte; han tok til ords og sagde til deim: «Kva er det for tankar de hyser i hjarta? 23 Kva er lettast: å segja: «Synderne dine er tilgjævne!» eller å segja: «Statt opp og gakk!» 24 Men so de skal vita at Menneskesonen hev magt til å tilgjeva synder på jordi, so segjer eg deg» - sagde han til den lame -: «Statt opp, tak sengi di og gakk heim!» 25 Og med ein gong stod han upp, midt for augo deira, tok lega si og gjekk heim att, alt med han lova Gud. 26 Då vart dei alle so tekne at dei var reint frå seg; dei lova Gud og vart fulle av otte og sagde: «I dag hev me set utrulege ting.» 27 So gjekk han ut att. Då fekk han sjå ein tollmann som heitte Levi; han sat på tollbudi. Jesus sagde til honom: «Fylg meg!» 28 Då let han alle ting vera og stod upp og fylgde Jesus. 29 Levi gjorde eit stort gjestebod for honom i huset sitt; der var det ein heil flokk med tollmenn og andre, som sat til bords med deim. 30 Og farisæarane og dei skriftlærde som fylgdest med deim, murra og sagde til læresveinarne hans: «Kvifor et og drikk de i lag med tollmenn og syndarar?» 31 Då tok Jesus til ords og sagde til deim: «Dei friske treng ikkje lækjar, men det gjer dei som sjuke er. 32 Eg er ikkje komen for å kalla rettferdige, men syndarar til umvendning.» 33 So sagde dei til honom: «Læresveinarne åt Johannes fastar tidt og ofte og held bøn, og det same gjer læresveinarne

åt farisæarane, men dine læresveinar et og drikk!» 34 Jesus svara: «Kann de få brudlaupsfolket til å fasta med dei hev brudgomen hjå seg? 35 Men det kjem ei tid då brudgomen vert teken ifrå deim; når den tidi kjem, då skal dei fasta.» 36 Han sagde deim og ei likning: «Ingen riv eit stykke av ein ny kjole og hev det til bot på ein gamall; for då riv han ikkje berre den nye kjolen sund, men boti som han tok av den nye kjolen, høver ikkje på den gamle. 37 Og ingen hev ny vin på gamle lerflaskor; for då sprengjer den nye vinen flaskorne, og vinen renn ut, og flaskorne forferst. 38 Ny vin lyt ein hava på nye lerflaskor. 39 Og ingen som hev drukke gamall vin, hev hug på ny vin. «Den gamle er best!» sejer han.»

6 Den næstfyrste kviledagen bar det so til at han gjekk gjenom ein åker, og læresveinarne hans reiv av aks og gnutte deim millom henderne og åt. 2 Då sagde nokre av farisæarane: «Kvi gjer de slikt som ingen hev lov til å gjera på kviledagen?» 3 Men Jesus tok til ords og sagde til deim: «Hev de då kje lese kva David gjorde då han og mennerne hans var svoltne? 4 korleis han gjekk inn i Guds hus og tok skodebrødi og åt, og gav mennerne sine! Og dei brødi hev ingen lov til å eta utan berre prestarne.» 5 So sagde han til deim: «Menneskesonen råder yver kviledagen og.» 6 Ein annan kviledag bar det so til at han gjekk inn i synagoga og lærde. Der var det ein mann som den høggre handi hans var nomi, 7 og dei skriftlærde og farisæarane gjætte på honom, um han vilde lækja på kviledagen, so dei kunde finna noko å klaga honom for. 8 Men han kjende tankarne deira, og sagde til mannen som hadde den nomne handi: «Reis deg upp, og kom fram!» Då reiste han seg upp og gjekk fram, 9 og Jesus sagde til deim: «Eg spør dykk: Er det rett å gjera godt på kviledagen eller å gjera vondt, berga liv eller øyda liv?» 10 So såg han rundt ikring på deim alle og sagde til mannen: «Rett fram handi di!» Han so gjorde, og handi hans vart god att. 11 Men dei vart so vonde at dei var reint frå vitet, og tala med kvarandre um kva dei skulde gjera med Jesus. 12 I dei dagarne hende det, at han gjekk upp i fjellet og vilde beda, og han var der heile natti i bøn til Gud. 13 Då det vart dag, kalla han til seg læresveinarne sine og valde ut tolv; deim kalla han apostlar. 14 Det var Simon - honom kalla han og Peter - og Andreas, bror hans, og Jakob, og Johannes, og

Filip, og Bartolomæus, 15 og Mattæus, og Tomas, og Jakob, son åt Alfæus, og Simon, som dei kalla Zelotes, 16 og Judas, son åt Jakob, og Judas Iskariot, han som vart svikar. 17 So gjekk han nedyver i lag med deim, og vart standande på ei sletta. Der var ein heil flokk av læresveinarne hans, og ei stor mengd med folk frå heile Jødeland og Jerusalem og frå sjøbygderne ved Tyrus og Sidon, 18 som var komne for å høyra på honom og lækjast for sjukdomarne sine. Då vart dei gode att dei som var plåga av ureine ånder; 19 og alt folket freista å koma nær honom, for det gjekk ei kraft ut ifrå honom og lækte alle. 20 Då lyfte han upp augo og såg på læresveinarne sine og sagde: «Sæle de som fatige er! Guds rike er dykkar! 21 Sæle de som no svelti! De skal mettast! Sæle de som no græti! De skal koma til å læ! 22 Sæle er de når folk hatar dykk, og når dei stengjer dykk ute og spottar dykk, og bannlyser namnet dykkar som noko vondt for Menneskjesonen skuld. 23 Den dagen må de gleda dykk, ja, de må hoppa av gleda; stor er løni som ventar dykk i himmelen; for på same vis for federne deira åt mot profetarne. 24 Men ve yver dykk, de som rike er! De hev alt fenge hugnaden dykkar! 25 Ve yver dykk, de som no er mette! De skal koma til å svelta! Ve yver dykk som no lær! De skal syrgja og gråta! 26 Ve, når alle folk talar vel um dykk! For på same vis for federne deira åt med dei falske profetarne. 27 Men åt dykk segjer eg, de som høyrer: «Elska fiendarne dykkar! Gjer vel mot deim som hatar dykk! 28 Velsigna deim som bannar dykk! Bed for deim som talar ille um dykk! 29 Slær nokon deg på den eine kinni, so bjod den andre og fram! Tek nokon kjolen din frå deg, so neitta honom ikkje trøya heller! 30 Gjev kvar som bed deg, og tek nokon det som ditt er, so krev det ikkje att! 31 Gjer mot anna folk som de vil at dei skal gjera mot dykk! 32 Um de elskar deim som elskar dykk, kva er det å takka dykk for? syndarane elskar då og deim som deim elskar. 33 Og um de gjer vel mot deim som gjer vel mot dykk, kva er det å takka dykk for? so gjer syndarane og. 34 Og um de låner til deim som de ventar å få att av, kva er det å takka dykk for? syndarane låner og til syndarar på den måten at dei skal få like mykje att. 35 Nei, elska fiendarne dykkar, gjer vel og lån burt, og venta ikkje å få noko att! Då skal løni de fær vera stor, og de skal vera borni åt den Høgste; for han er god

mot dei utakksame og vonde. 36 Ver miskunnsame, som Far dykkar er! 37 Døm ikkje, so skal de ikkje dømast! Fordøm ingen, so skal ingen fordøma dykk! Tilgjev, so skal de få tilgjeving! 38 Gjev, so skal dei gjeva dykk! Eit godt, stappa, sikka og yverfullt mål skal dei gjeva dykk i fanget. For det målet de mæler med, skal dei mæla att åt dykk med.» 39 Han sagde deim og ei likning: «Kann ein blind leida ein blind? kjem dei'kje båe til å falla i grefti? 40 Læresveinen er ikkje yver meisteren; men er han heilt utlært, so vert han lik meisteren sin. 41 Kvi ser du flisi i auga åt bror din, men bjelken i ditt eige auga vert du ikkje var? 42 Korleis kann du segja med bror din: «Bror, lat meg taka ut flisi som sit i auga ditt!» du som ikkje ser bjelken i ditt eige auga? Hyklar! Tak fyrst bjelken ut or ditt auga, då kann du sjå å taka flisi ut or auga åt bror din. 43 For det finst ikkje noko godt tre som ber låk frukt, ikkje heller noko låkt tre som ber god frukt; 44 for treet kjenner me på den frukti det ber; ingen kann sankta fikor av tistlar eller plukka druvor av klunger. 45 Ein god mann ber fram berre godt av det gode han gøymer i hjarta sitt, og ein vond mann ber fram berre vondt av det vonde han gøymer på. For frå munnen hans kjem det som hjarta er fullt av. 46 Men kvi kallar de meg «Herre, Herre, » og gjer ikkje det som eg segjer? 47 Eg skal syna dykk kven han er lik, den som kjem til meg og høyrer ordi mine, og gjer etter deim: 48 han er lik ein mann som vilde byggja seg eit hus, og som grov djupt i tufti og lagde grunnsteinarne på berget. Då det so kom ein flaum, og straumen braut imot huset, vann han ikkje å rikka det, av di det var godt bygt. 49 Men den som høyrer, og ikkje gjer etter det han høyrer, han er lik ein mann som bygde seg eit hus på berre marki, forutan grunnsteinar. Då so straumen braut imot huset, datt det i hop med ein gong, og det vart eit stort fall då det huset datt.»

7 So tala Jesus, og folket lydte på honom; då han hadde tala til endes, gjekk han inn i Kapernaum. 2 Ein hovudsmann hadde ein dreng som låg so sjuk at det leid åt med honom, og den drengen heldt han svært gjæv. 3 Han hadde høyrte um Jesus, og no sende han nokre av rådsmennerne åt jødarne til honom, og bad at vilde koma og berga livet åt drengen. 4 Då dei kom til Jesus, bad dei honom so mykje at han skulde gjera det. «Han er verd at du gjer dette for honom, » sagde dei; 5 «for han elskar

folket vårt, og det er han som hev bygt synagoga åt oss.» 6 Jesus gjekk med deim; men då han ikkje hadde langt att til huset, sende hovudsmannen nokre vener til honom med det bodet: «Herre, du skal'kje umaka deg! Eg er for ring til at du skulde stiga inn under taket mitt; 7 difor heldt eg meg heller ikkje verdig til å koma til deg. Men seg eit ord, so guten min vert god att! 8 For eg er og ein mann som må lyda deim som større er, og sjølv hev eg hersveinar under meg, og segjer eg til ein av deim: «Gakk!» so gjeng han, og til ein annan: «Kom!» so kjem han, og til tenaren min: «Gjer det!» so gjer han det.» 9 Då Jesus hørde det, undra han seg yver mannen; han snudde seg, og sagde til folket som fylgde honom: «Det segjer eg dykk: Ikkje ein gong i Israel hev eg funne so stor ei tru.» 10 Då dei som hovudsmannen hadde sendt, kom attende til huset hans, fekk dei sjå at drengen var god att. 11 Snart etter bar det so til at Jesus for til ein by som heiter Nain, og læresveinarne hans og ein stor folkehov var med honom. 12 Då han kom nær innåt byporten, såg han at liket av ein ung mann vart bore ut; det var einaste sonen åt ei enkja; og mykje folk frå byen var med henne. 13 Då Herren vart var enkja, tykte han hjarteleg synd um henne og sagde til henne: «Gråt ikkje!» 14 Han gjekk innåt og tok i bári, og dei som bar, stana. So sagde han: «Unge mann, eg segjer deg: Statt upp!» 15 Og med ein gong reiste den daude seg upp og tok til å tala, og han gav honom åt mori. 16 Då vart alle tekne av otte; dei lova Gud og sagde: «Ein stor profet hev stade fram millom oss!» og: «Gud hev vitja sitt folk!» 17 Og det ordet um honom kom ut yver heile Jødeland og bygderne ikring. 18 Alt dette fekk Johannes bod um av læresveinarne sine. Då kalla han tvo av deim til seg, 19 og sende deim til Herren med dei ordi: «Er du den som skal koma, eller lyt me venta ein annan?» 20 Då mennerne kom til Jesus, sagde dei: «Johannes, døyparen, sender oss til deg og spør: «Er du den som skal koma, eller lyt me venta ein annan?»» 21 I same bilet lækte han mange for sjukdomar og plågor og vonde ånder, og mange blinde gav han syni; 22 so svara han deim: «Gakk og ber bod til Johannes um det de hev set og høyr: Blinde fær att syni si, halte gjeng ikring, spilte vert reine, dauve høyrer, daude stend upp att, og fatige fær høyra fagnadbodet; 23 og sæl er den

som ikkje styggjest ved meg!» 24 Då ærendsveinarne åt Johannes var gjengne, tok Jesus til å tala til folket um Johannes: «Kvi gjekk de ut i øydemarki? Vilde de sjå på ei røyr som svagar att og fram i vinden? 25 Kvi gjekk de då der ut? Vilde de sjå ein mann som er klædd i fine klæde? Nei, dei som er gildt klædde og liver sine dagar i ovlivnad, dei held til i kongeslotti. 26 Men kvi gjekk de då der ut? Vilde de sjå ein profet? Ja, segjer eg dykk, og det ein som er meir enn profet. 27 Det er um honom det er skrive: «Framfyre deg min ærendsvein eg sender; der du vil fara, skal han veggen rydja.» 28 Eg segjer dykk: Det finst ingen større profet millom menneskeborni enn Johannes; og endå er den minste i Guds rike større enn han. 29 Og alt folket som hørde honom, tollmennerne med, gav Gud rett og tok imot dåpen åt Johannes; 30 men farisæarane og dei lovkunnige gjorde Guds råd til inkjes for seg, og tok ikkje imot dåpen hans. 31 Kven skal eg då likna folki i denne mannsalderen med? kven er det dei likjest? 32 Dei likjest borni som sit på torget og ropar til kvarandre: «Me let i fløyta åt dykk, og de dansa ikkje; me song eit syrgjekvæde, og de gret ikkje.» 33 For Johannes døyparen er komen; han et ikkje brød og drikk ikkje vin, og so segjer de: «Han er forgjord!» 34 Menneskesonen er komen; han et og drikk, og so segjer de: «Sjå for ein etar og drikkar! Han er godvener med tollmenner og syndarar!» 35 Men at visdomen hev rett, det hev alle sveinarne hans sanna.» 36 Ein av farisæarane bad honom eta hjå seg, og Jesus gjekk heim til honom og sette seg til bords. 37 No var det der i byen ei kvinna som hadde livt eit syndefullt liv; då ho fekk vita at han sat til bords hjå farisæaren, kom ho med ei alabaster-krukka full av myrrasalve 38 og sette seg gråtande nedmed føterne hans; so tok ho til å væta føterne hans med tårorne sine, og turka deim med håret sitt; og ho kysste føterne hans og smurde deim med myrrasalven. 39 Då farisæaren som hadde bede honom til seg såg det, tenkte han med seg: «Var denne mannen ein profet, so visste han kva det er for ei kvinna som tek i honom, og kva slag menneskje ho er, at ho er ei syndefull kvinna.» 40 Då tok Jesus til ords og sagde til honom: «Simon, det er noko eg vil segja deg!» - «Tala, meister!» sagde han. 41 «Det var tvo som stod i skuld til ein utlånar; den eine var skuldig hundrad dalar, den andre ti. 42 Men dei hadde

ikkje noko å greida for seg med, og so ettergav han deim båe skuldi. Kven av deim vil no elska honom mest?» **43** «Eg tenkjer, den som han ettergav mest, » svara Simon. «Du dømde rett, » sagde Jesus. **44** So snudde han seg mot kvinna og sagde til Simon: «Du ser denne kvinna! Eg kom inn i ditt hus - du gav meg ikkje vatn til føterne mine, men ho vætte føterne mine med tåror, og turka deim med håret sitt; **45** du gav meg ingen kyss, men ho hev halde ved og kysst føterne mine frå den stund eg kom inn; **46** du salva ikkje hovudet mitt med olje, men ho smurde føterne mine med myrrasalve. **47** For den skuld segjer eg deg: Tilgjevne er dei mange synderne hennar; difor er det ho elsker so mykje; men den som lite vert tilgjeve, elsker lite.» **48** So sagde han til henne: «Tilgjevne er synderne dine!» **49** Dei som sat med til bords, tok til å tenkja med seg: «Kven er han, som jamvel tilgjev synder?» **50** Men han sagde til kvinna: «Trui di hev frelst deg! Gakk heim, og liv sæl.»

8 I den tidi som no fylgde på, for han kring i landet, frå by til by og frå grend til grend, og tala for folket og bar ut fagnadbodet um Gudsriket. Dei tolv var med honom, 2 og like eins nokre kvinnor som hadde vorte lækte for vonde ånder og sjukdomar; det var Maria, Magdalena dei kalla, som sju djevlar hadde fare utor, 3 og Johanna, kona åt Kuzas, ein av futarne åt Herodes, og Susanna, og mange andre, som var deim til hjelp med det dei hadde. **4** Som det no samla seg mykje folk, og dei kom til honom frå byarne rundt ikring, sagde han i ei likning: **5** «Ein såmann gjekk ut og skulde så sædet sitt. Og då han sådde, fall noko frammed vegen og vart nedtrakka, og fuglarne i lufti åt det upp. **6** Sumt fall på berg, og då det voks upp, skein det burt, av di det ikkje hadde væta. **7** Sumt fall millom klunger, og klungeren voks med og kjøvde det. **8** Sumt fall i god jord, og då det voks upp, gav det grøda i hundrad foll.» Som han sagde det, ropa han: «Høyr etter, kvar som høyra kann!» **9** Læresveinarne spurde honom kva den likningi skulde tyda. **10** Då sagde han: «De fer vita løyndomarne i Guds rike, men dei andre fær høyra deim i likningar, so um dei ser, skal dei'kje sjå, og um dei høyrer, skal dei ikkje håtta. **11** Men likningi er so å tyda: Sædet er Guds ord. **12** Dei frammed vegen er dei som høyrer ordet; so kjem djevelen og tek det burt or hjarta deira, so dei ikkje skal tru og verta frelste. **13** Dei på berget

er dei som tek imot ordet med gleda når dei høyrer det; men dei hev ikkje rot; dei trur for eit bil, men i freistingsstundi fell dei frå. **14** Det som fall millom klungeren, det er dei som høyrer det, men so gjeng burt og vert kjøvde i suter og rikdom og verdsleg lyst, so dei ikkje ber fullmogi grøda. **15** Men det i den gode jordi, det er dei som høyrer ordet og gøymer det i eit vænt og godt hjarta, og ber grøda i tolmod. **16** Ingen kveikjer eit ljøs og gøymer det under eit kjer eller set det under ei seng; alle set det i ein stake, so dei som kjem inn, kann sjå ljøsken. **17** For det finst ingen ting som er løynt og ikkje ein gong vert berrsynt, og ingen ting som er dult og ikkje ein gong vert kunnigt og kjem fram i dagen. **18** Sjå då til korleis de høyrer! For den som hev, han skal få, og den som ikkje hev, skal missa endå det som han tykkjest hava.» **19** Mor hans og brørne hans kom ein gong og vilde finna honom, men kunde ikkje koma innåt honom for folkestimen. **20** Då fekk han det bodet: «Mor di og brørne dine stend utanfor og vil sjå deg.» **21** Han svara: «Mor mi og brørne mine, det er dei som høyrer Guds ord og gjer etter det.» **22** Ein dag bar det so til at han steig ut i ein båt. Læresveinarne var med, og han sagde til deim: «Lat oss fara yver til hi sida av vatnet!» So lagde dei utpå, **23** og med dei siglde, sovna han. Og det for ein kvervelvind ned på vatnet, so båten gjekk full, og dei var i fåre. **24** Då gjekk dei burt til honom og vekte honom og sagde: «Meister, meister, me gjeng under!» Jesus reis upp og aga vinden og bårorne, so dei lagde seg, og det vart blikende stilt. **25** So sagde han til deim: «Kvar er trui dykkar?» Men dei var fulle av otte og undring, og sagde seg imillom: «Kven tru han er, denne mannen som jamvel vindarne og vatnet lyder når han talar til deim?» **26** So sigla dei fram til Gerasenar-bygdi, som ligg midt imot Gallilæa. **27** Då han steig i land, kom ein mann frå byen imot honom. Mannen var forgjort; det var vonde ånder i honom. Han hadde ikkje på lenge havt klæde på seg, og bia ikkje i hus, men heldt seg i gravholorne. **28** Då han såg Jesus, sette han i og hua; so kasta han seg ned for føterne hans og sagde med høg røyst: «Kva vil du meg, Jesus, son åt den høgste Gud? Eg bed deg at du ikkje vil pina meg!» **29** For Jesus sagde til den ureine åndi at ho skulde fara ut or mannen; for ho hadde gripe honom mange vendor - då batt dei honom med lekkjor og fotjarn, og

heldt vakt yver honom; men han reiv sund bandi, og den vonde åndi dreiv honom ut i øydemarkerne - 30 «Kva er namnet ditt?» spurde Jesus. «Legion, » svvara han; for det hadde fare mange ånder i honom, 31 og dei bad at han ikkje vilde lata deim fara ned i avgrunnen. (Abyssos g12) 32 No var det der ein stor flokk med svin som gjekk og beitte i fjellet; so bad ånderne at han vilde gjeva deim lov til å fara inn i svini, og det gav han deim lov til. 33 Då for dei ut or mannen, og for i svini; og heile flokken sette utyver stupet ned i vatnet og druknast. 34 Då gjætarane såg kva som hende, rømde dei, og sagde frå um det i byen og på gardarne. 35 Då gjekk folk ut og vilde sjå kva som hendt var. Då dei so kom til Jesus, fekk dei sjå at mannen som dei vonde ånderne hadde fare ut or, sat klædd nedmed føterne hans, og var med sitt fulle vit. Då vart dei forfærde; 36 og då dei som hadde set det, fortalde korleis den forgjorde hadde vorte berga, 37 kom heile ålmugen frå bygderne der ikring, Gerasenar-bygderne, og bad at han vilde fara burt ifrå deim; for dei var so tekne av otte. So gjekk han i båten og for attende. 38 Mannen som ånderne hadde fare ut or, bad um han måtte vera hjå honom; men Jesus sende honom frå seg og sagde: 39 «Gakk heim att, og fortel kor mykje Gud hev gjort for deg.» So gjekk mannen og tala kring i heile byen um alt det Jesus hadde gjort for honom. 40 Då Jesus kom att, bad folket honom vera velkomen; for alle venta på honom. 41 Best det var, kom det ein mann som heitte Jairus, og var forstandar for synagoga; han kasta seg ned for Jesu føter og bad honom koma heim til seg; 42 for han hadde ei dotter som var um lag tolv år; ho var einaste barnet hans, og no låg ho og drogst med dauden. Som no Jesus gjekk i veg, trengde folket seg um honom på alle kanter. 43 Millom deim var det ei kvinna som hadde havt blodflod i tolv år; ho hadde øydt heile midelen sin på lækjarar, men ingen hadde vore god til å gjera henne frisk; 44 ho gjekk innåt honom attantil og tok i ein av duskarne på kjolen hans, og med ein gong stana blodflodi. 45 «Kven var det som tok i meg?» spurde Jesus. Alle neitta, og Peter og felagarne hans sagde: «Meister, det er folket som trykkjer og trengjer deg!» 46 «Det var ein som tok i meg, » sagde Jesus; «for eg kjende at det for ei kraft ut ifrå meg.» 47 Då kvinna såg at det ikkje var dult det ho hadde gjort, kom ho skjelvande og

kasta seg ned for honom og fortalde, so heile folket hørde det, kvifor ho hadde teke i honom, og korleis ho hadde vorte god att med ein einaste gong. 48 Då sagde han til henne: «Trui di hev hjelpt deg, dotter mi. Gakk heim, og liv sæ!» 49 Fyrr han hadde tala ut, kjem det ein frå heimen åt synagoge-forstandaren og segjer: «Dotter di hev slokna. Umaka ikkje meisteren lenger!» 50 Då Jesus hørde det, tok han til ords og sagde til honom: «Ottast ikkje! Berre tru, so skal ho verta berga!» 51 Då han so kom til huset, let han ingen få ganga inn med seg utan Peter og Johannes og Jakob og far og mor åt barnet. 52 Alle gret og jamra yver henne; men han sagde: «Gråt ikkje! Ho hev ikkje slokna; ho søv.» 53 Men dei berre log åt honom; for dei visste at ho var slokna. 54 So tok han henne i handi og ropa: «Ris upp, barn!» 55 Då kom åndi hennar att, og ho reis upp med ein gong; og han sagde med deim at dei skulde gjeva henne mat. 56 Foreldri hennar var reint frå seg av gleda. Men han forbaud deim å tala til nokon um det som var hendt.

9 Jesus kalla i hop dei tolv, og gav deim magt og velde yver alle vonde ånder, og til å lækja sjukdomar. 2 So sende han deim ut, so dei skulde forkynna Guds rike og gjera sjuke gode att, 3 og han sagde til deim: «Tak ingen ting med dykk på veggen, ikkje stav, ikkje skreppa, ikkje brød, ikkje pengar! Ikkje heller skal de hava tvo trøyor! 4 Når de kjem inn i eit hus, so ver der, og flytt ikkje ifrå att, fyrr de fer lenger! 5 Men er det nokon stad dei ikkje vil taka imot dykk, so far burt frå den bygd, og rist dusti av føterne dykkar! Det skal vera eit vitnemål mot deim.» 6 So tok dei ut og for ikring frå grend til grend og forkynte evangeliet, og lækte folk kvar dei kom. 7 Herodes, fylkeskongen, fekk høyra um alt det som hende; då visste han ikkje kva han skulde tru; for sume sagde: «Johannes er vekt upp frå dei daude!» 8 sume: «Elia hev synt seg!» andre: «Ein av dei gamle profetarne hev stade upp att!» 9 «Johannes hev eg hogge hovudet av, » sagde Herodes; «kva er so dette for ein, som eg høyrer sovore um?» Og han freista å få sjå honom. 10 Då apostlarne kom att, fortalde dei Jesus alt dei hadde gjort. Då tok han deim med seg burt til ein by som heiter Betsaida, og vilde vera åleine med deim. 11 Men folket fekk vita det og fylgde etter honom; og han tok vel imot deim og tala til deim um Guds rike, og lækte deim som

lækjedom trong. 12 Då dagen tok til å halla, gjekk dei tolv fram til honom og sagde: «Send folket frå deg, so dei kann ganga til grenderne og gardarne her ikring og koma i hus og få seg noko til å liva av! For her er me på ein øydestad.» 13 «Gjev de deim mat!» svvara han. «Me hev'kje meir enn fem brødleivar og tvo fiskar, » sagde dei; «eller skal me ganga'stad og kjøpa mat åt alt dette folket?» 14 - det var um lag fem tusund mann. Då sagde han til læresveinarne: «Lat deim setja seg ned i bordlag på ikring femti mann!» 15 Dei so gjorde, og let alle setja seg. 16 So tok han dei fem brødleivarne og dei tvo fiskarne, og såg upp imot himmelen og velsigna deim, og han braut deim i molar og gav det til læresveinarne, so dei skulde setja det fram for folket. 17 So åt dei; og alle vart mette; og då det vart samla upp det som vart att etter deim, var det tolv korgar fulle med molar. 18 Ein gong som han var åleine og bad, og læresveinarne var med honom, spurde han deim: «Kven segjer folk at eg er?» 19 «Johannes døyparen, » svvara dei; «men sume segjer: «Elia, » og sume at ein av dei gamle profetarne hev stade upp att.» 20 «Kven segjer då de at eg er?» spurde han. Då tok Peter til ords og sagde: «Guds Messias!» 21 Men det forbaud han deim strengt å tala til nokon um. 22 Og han sagde: «Menneskjesonen lyt lida mykje; styresmennerne og øvsteprestarne og dei skriftlærde kjem til å vanda honom, og han lyt lata livet; men tridje dagen skal han vekkjast upp att.» 23 So sagde han til alle: «Vil nokon vera i lag med meg, so lyt han gløyma seg sjølv og dag for dag taka krossen sin upp og fylgja etter meg. 24 For den som vil berga livet sitt, skal missa det; men den som misser livet for mi skuld, han skal berga det. 25 Kva gagnar det ein mann, um han vinn heile verdi, men øyder eller taper seg sjølv?» 26 «For den som skjemmest ved meg og ordi mine, han skal Menneskjesonen skjemmast ved når han kjem i herlegdomen som skin kring honom og Faderen og dei heilage englarne. 27 Men det segjer eg dykk med sannom: Det er sume av deim som her stend som ikkje skal smaka dauden fyrr dei fær sjå Guds rike. 28 Um lag åtte dagar etter han hadde tala desse ordi, hende det at han tok Peter og Johannes og Jakob med seg og gjekk upp i fjellet og vilde beda. 29 Og medan han bad, fekk andlitet hans ein annan dåm, og klædnaden hans vart kvit og blenkte som ljonet. 30 Og best det var, stod det tvo menner og tala med honom; det var Moses og Elia; 31 dei synte seg i herlegdom, og tala um hans burtgang, som han skulde fullføra i Jerusalem. 32 Peter og felagarne hans var tunge av svevni; men då dei vakna, såg dei herlegdomen som lyste frå Jesus, og såg dei tvo mennerne som stod innmed honom. 33 Då so dei skulde skiljast med honom, sagde Peter til Jesus: «Meister, det er godt me er her! Lat oss gjera tri hyttor, ei åt deg, og ei åt Moses, og ei åt Elia!» - han visste ikkje kva han sagde. 34 Med han tala soleis, kom det ei sky og skygde yver deim, og dei vart rædde då dei kom inn i skyi. 35 Då kom det ei røyst utor skyi: «Dette er son min, han som eg hev kåra meg ut! Honom skal de høyra på!» 36 Men då røysti kom, var det ingen å sjå utan Jesus. Dei tagde med dette og tala ikkje den gongen til nokon um noko av det dei hadde set. 37 Dagen etter, då dei var komne ned av fjellet, kom ein stor folkehøp imot honom. 38 Best det var, ropa ein mann utor hopen: «Meister, eg bed deg: Sjå til son min; han er einaste barnet mitt!» 39 Rett som det er, grip ei ånd honom, og brått set han i og huar; og åndi slit honom til fraudi stend kring munnen på honom; det er med naudi ho vil sleppa guten, og då gjer ho mest ende på honom; 40 eg bad læresveinarne dine at dei vilde driva henne ut; men dei kunde ikkje.» 41 Då tok Jesus til ords og sagde: «Å, du vantrune og vrange ætt! Kor lenge skal eg vera hjå dykk og tola dykk? Kom hit med son din!» 42 Fyrr guten kunde nå fram til Jesus, reiv åndi og sleit i honom. Men Jesus truga den ureine åndi og gjorde guten god att, og gav honom att åt faren. 43 Og alle var tekne av age og undring yver Guds velde. 44 Med alle var upp i under yver alt det han gjorde, sagde han til læresveinarne sine: «Høyr vel etter desse ordi, og legg deim på minne: Menneskjesonen skal gjevast yver i menneskehender!» 45 Men dei skyna ikkje det ordet; det var dult for deim, so dei ikkje fekk tak på det, og dei torde ikkje spyrja honom um det. 46 Det kom ein tanke upp i deim um kven av deim som var størst. 47 Men Jesus visste kva tankar dei bar i hjarta; han tok eit lite barn og sette innmed seg 48 og sagde til deim: «Den som tek imot dette barnet for mitt namn skuld, han tek imot meg, og den som tek imot meg, tek imot den som sende meg. For den som er minst av dykk alle, han er stor.» 49 Då

tok Johannes til ords og sagde: «Meister, me såg ein som dreiv ut vonde ånder i ditt namn, og me forbaud honom det, for di han ikkje er i fylgje med oss.» 50 «De skal ikkje forbjoda det, » svara Jesus; «for den som ikkje er imot dykk, er med dykk.» 51 Då det leid mot den tidi at han skulde takast upp til Gud, vende han augo sine stødt mot Jerusalem; for dit etla han seg. 52 Han sende bod fyre seg; men då ærendesveinarne hans kom til ei samaritanar-grend og skulde tinga hus åt honom, 53 vilde folket ikkje taka imot honom, for di han var på veg til Jerusalem. 54 Då Jakob og Johannes, læresveinarne hans, såg det, sagde dei: «Herre, vil du me skal segja at det skal fara eld ned frå himmelen og øyda deim, soleis som Elia gjorde?» 55 Då snudde han seg og tala strengt til deim og sagde: «Veit det'kje kva ånd de er av? 56 Menneskjesonen er ikkje komen for å øyda menneskeliv, men for å frelsa.» So gjekk dei til ei onnor grend. 57 Med dei for etter vegen, var det ein som sagde til honom: «Eg vil fylgja deg, kvar du so fer!» 58 Jesus svara: Revarne hev hi, og fuglarne i lufti hev reir, men Menneskjesonen hev ingen stad han kann halla sitt hovud nedpå.» 59 Til ein annan sagde han: «Fylg meg!» «Herre, » svara han, «lat meg fyrst få ganga heim og jorda far min.» 60 «Lat dei daude jorda sine daude, » sagde Jesus, «men gakk du i veg og forkynn Guds rike!» 61 Det var ein annan og som sagde: «Eg vil fylgja deg, Herre, men lat meg fyrst få beda farvel med deim som heime er!» 62 Jesus svara: «Ingen som hev lagt handi på ploegen, og so ser attum seg, høver for Guds rike.»

10 Sidan tok Herren ut endå sytti læresveinar og sende deim fyre seg, tvo og tvo til kvar by og bygd som han sjølv skulde til. 2 Og han sagde til deim: «Grøda er stor, men onnefolki er få. Bed då honom som eig grøda at han vil senda ut arbeidsfolk til å hausta inn grøda si! 3 Far no i veg! Eg sender dykk liksom lamb inn i ulveflokken! 4 Ber ikkje med dykk pung eller skreppa eller skor, og gjev dykk ikkje i svall med nokon på vegen! 5 Kvar gong de kjem inn i eit hus, so seg fyrst: «Fred vere med dette huset!» 6 Og dersom det er nokon der som er verd fred, so skal freden dykkar bia hjå honom: dersom ikkje, so skal han venda att til dykk sjølve. 7 Gjev dykk til der i huset, og et og drikk det dei byd dykk! For ein arbeidsmann er verd løni si. Flytt ikkje frå hus til hus!

8 Kvar gong de kjem til ein by, og dei tek imot dykk, so et det dei set fram! 9 Læk dei sjuke der er, og seg til deim: «Guds rike er kome nær dykk!» 10 Men når de kjem til ein by der dei ikkje vil taka imot dykk, so gakk ut på gatorne og seg: 11 «Jamvel dusti som vart hangande ved føterne våre i byen dykkar, stryk me av oss; her hev de henne att! Men det skal de vita, at Guds rike er kome nær!» 12 Eg segjer dykk: På den siste dag skal det ganga Sodoma likare enn den byen. 13 Ve yver deg, Korasin! Ve yver deg, Betsaida! Hadde dei underi som er gjorde i dykk vore gjorde i Tyrus og Sidon, so hadde dei longe vendt um og sete i sekk og oska. 14 Men det skal ganga Tyrus og Sidon likare i domen enn dykk. 15 Og du, Kapernaum - skal du kann henda lyftast upp til himmelen? nei, til helheimen skal du støytast ned. (Hadēs 986) 16 Den som høyrer på dykk, høyrer på meg, og den som vandar dykk, vandar meg; men den som vandar meg, vandar den som sende meg.» 17 Dei sytti kom glade attende og sagde: «Herre, jamvel dei vonde ånderne lyder oss når me nemner ditt namn.» 18 Då sagde han til deim: «Eg såg Satan falla ned frå himmelen som eit ljon. 19 Kom i hug: Eg hev gjeve dykk magt til å trøda på ormar og skorponar og yver alt fiendens velde; og ingen ting skal gjera dykk den minste skade. 20 Men gled dykk ikkje yver det at ånderne lyder dykk, gled dykk heller for di namni dykkar er uppskrivne i himmelen!» 21 I same stundi sagde han, sæl i den Heilage Ande: «Eg lovar deg, Fader, du som råder yver himmel og jord, for di du hev dult dette for dei lærde og kloke, og openberra det åt dei ulærde og barnslege! Ja, Fader; for soleis tykte du det best. 22 Alt hev far min gjeve i mine hender; og ingen veit kven Sonen er, utan Faderen, og kven Faderen er, utan Sonen og dei som Sonen vil openberra det åt.» 23 So vende han seg til læresveinarne sine i ser og sagde: «Sæle dei augo som ser det de ser! 24 For eg segjer dykk at mange profetar og kongar var huga til å sjå det de ser, og fekk ikkje sjå det, og høyra det de høyrer, og fekk ikkje høyra det.» 25 Då gjekk det fram ein som var kunnig i lovi; han vilde freista Jesus og sagde: «Meister, kva skal eg gjera for å vinna eit æveleg liv?» (aiōnios 9166) 26 «Kva stend det i lovi?» sagde Jesus; «korleis les du?» 27 «Du skal elska Herren, din Gud, av alt ditt hjarta og med all din hug og med all di magt og med alt ditt vit, og elska

grannen din som deg sjølv!» svara han. 28 Då sagde Jesus til honom: «Du svara rett. Gjer det, so skal du liva!» 29 Men han vilde orsaka seg og sagde til Jesus: «Kven er då grannen min?» 30 Jesus tok upp spursmålet og sagde: «Det var ein mann som for frå Jerusalem ned til Jeriko, og fall i henderne på røvarar. Dei klædde honom naken og skamslo honom; so gjekk dei sin veg og let honom liggja der halvdaud. 31 Det høvde so til at ein prest for same vegen; han såg mannen, men for radt framum. 32 Like eins ein levit; han kom til same staden og såg honom, men for radt framum. 33 Ein samaritan som var ute og ferdast, kom og dit han låg, og såg honom og tykte synd um honom. 34 Han gjekk burt til honom og fetla sári hans, og helte olje og vin på, lyfte honom so upp på sitt eige asen og førde honom til eit herbyrge, og sytte vel for honom. 35 Andre morgonen tok han fram tvo mark og gav til gjestgjevaren og sagde: «Syt vel for honom, og det meir du legg ut, skal du få att av meg når eg kjem attende.» 36 Kven av desse tri tykkjer no du for åt som ein granne mot honom som fall i henderne på røvarane!» 37 «Den som gjorde sælebot på honom, » svara den lovkunnige. Då sagde Jesus til honom: «Gakk du av og gjer like eins!» 38 Med dei var på ferdavegen, kom han til ein liten by; der var det ei kvinna som tok imot honom i huset sitt; namnet hennar var Marta. 39 Ho hadde ei syster som heitte Maria, og ho sette seg nedmed Herrens føter og lydte på ordi hans. 40 Marta hadde det so annsamt med å stella til mykje for honom, at ho ikkje hadde tankar for anna. Ho gjekk fram og sagde: «Herre, bryr du deg ikkje um at syster mi let meg vera åleine um å stella for deg? Seg då med henne at ho skal hjelpa meg!» 41 Då svara Herren: «Marta, Marta, du gjer deg hugsott og uro med mange ting; 42 men det er eitt som trengst! Maria hev valt seg den gode luten, og den skal ikkje takast ifrå henne.»

11 Ein gong var han ein stad og bad; då han heldt upp, sagde ein av læresveinarne til honom: «Herre, lær oss å beda! Det lærde Johannes og sveinarne sine.» 2 Han svara: «Når de bed, skal de segja: Fader vår, du som er i himmelen! Lat namnet ditt helgast; lat riket ditt koma; lat viljen din råda på jordi so som i himmelen; 3 gjev oss kvar dag vårt daglege brød; 4 og forlat oss våre synder, for me og forlet kvar den som er oss skuldig; og før oss ikkje ut

i freisting; men frels oss frå det vonde.» 5 So sagde han til deim: «Um nokon av dykk hev ein ven, og gjeng til han midt på natti og segjer: «Kjære, lån meg tri brødleivar! 6 for ein ven hev kome innum meg på ei ferd, og eg hev'kje noko å setja fram åt honom - 7 skulde so han der inne svara: «Gjer meg ikkje slikt bry! Døri er longe stengd, og småborni mine er i seng med meg; eg kann ikkje standa upp og gjeva deg det?» 8 Eg segjer dykk: Um han ikkje stend upp og gjev honom det for di det er hans ven, so ris han upp og gjev honom alt han treng for di han er so tråskjjen. 9 Og eg segjer dykk: Bed, so skal de få! Leita, so skal de finna! Banka på, so skal det verta upplate for dykk! 10 For kvar den som bed, han fær, og den som leitar, han finn, og den som bankar på, vert det upplate for. 11 Finst det nokon far ibland dykk som vilde gjeva son sin ein stein når han bad um brød, eller når han bad um fisk, vilde gjeva honom ein orm i staden for ein fisk, 12 eller når han bad um eit egg, vilde gjeva honom ein skorpion? 13 Når då de som er vonde, veit å gjeva borni dykkar gode gåvor, kor mykje meir vil so'kje Faderen frå himmelen gjeva den Heilage Ande åt deim som bed honom?» 14 Ein gong dreiv han ut ei vond ånd, som var mållaus, og då åndi var utfari, tala den mållause. Folket undra seg, 15 men sume av deim sagde: Det er Be'elsebul, djevelhovdingen, som hjelper honom til å driva ut djevlar.» 16 Andre vilde freista honom, og bad honom syna deim eit teikn frå himmelen. 17 Men Jesus visste kva dei hadde i tankar, og sagde til deim: «Eit rike som ligg i strid med seg sjølv, kjem snart til å øydast, og eitt hus dett yver hitt. 18 Er no Satan og komen i strid med seg sjølv, korleis kann då riket hans standa? - sidan de segjer at det er Be'elsebul som hjelper meg til å driva ut djevlar! 19 Og hjelper Be'elsebul meg til å driva ut djevlar, kven fær då dykkar eigne folk hjelp av til å driva deim ut? Difor skal dei vera domarane dykkar. 20 Men er det med Guds finger eg driv djevlarne ut, so er då Guds rike kome til dykk. 21 Når ei kjempa væpna vaktar sin gard, fær han hava alt sitt i fred; 22 men kjem det ein sterkare og vinn yver honom, so tek han våpni hans, som han sette si lit til, og skifter ut alt han drog av honom. 23 Den som ikkje er med meg, er imot meg, og den som ikkje sankar med meg, han spreider. 24 Når den ureine åndi fer ut or eit menneskje, flakkar ho gjennom vatslause vidder og

leitar etter ein kvilestad, og når ho ingen kvilestad finn, segjer ho: «Eg vil fara attende til huset mitt, som eg flutte ifrå.» 25 Når ho so kjem dit, finn ho huset feia og fjelga. 26 Då fer ho av stad og tek med seg sju andre ånder, som er argare enn ho er sjølv, og dei gjeng inn og vert buande der, og hev det vore ille med det menneskjet fyrr, so vert det endå verre sidan.» 27 Medan han tala soleis, var det ei kvinna bland folket som sette i og ropa: «Sælt det livet som bar deg, og det brjostet du saug!» 28 Då sagde han: «Sæle er heller dei som høyrer Guds ord og tek vare på det!» 29 Som no folket flokka seg kring honom, tok han til ords og sagde: «Denne ætti er ei vond ætt; dei krev etter teikn, men dei skal'kje få anna teikn enn Jona-teiknet. 30 For liksom Jona vart eit teikn for Nineve-folket, soleis skal og Menneskjesonen vera det for denne ætti. 31 Sudlands-dronningi skal standa fram for domen i hop med mennerne av denne ætti og fordøma deim. For ho kom frå verdsens ende og vilde høyra Salomos visdom, og her er meir enn Salomo. 32 Nineve-mennerne skal møta for domen i hop med denne ætti og fordøma deim; for dei vende um då Jona tala for deim, og her er meir enn Jona. 33 Den som kveikjer eit ljøs, set det ikkje i kjellaren eller under skjeppa, men i staken, so dei som kjem inn, kann sjå ljosken. 34 Ljoset i likamen, det er auga ditt; når ditt auga er klårt, so er heile din likam og ljøs; men er det dimt, so er likamen og myrk. 35 Sjå då til at ikkje ljuset inni deg er myrker! 36 Er so heile likamen ljøs, og ingen lut av honom myrk, då vert han opplyst all igjenom, som når ljuset skin på deg med sine strålar.» 37 Då han hadde tala ut, bad ein farisæar honom eta dagverd hjå seg. So gjekk han inn der og sette seg til bords. 38 Men farisæaren vart forundra då han såg at han ikkje tvo seg fyrst fyre målet. 39 Då sagde Herren til honom: «Ja, de farisæarar, de reinskar skåler og fat utvendes, men innvendes er de fulle av ran og vondskap. 40 Dårar! Han som gjorde det som er utvendes, gjorde han'kje det som er innvendes og? 41 Men gjer ei sælebotsgåva av det som inni er; då skal de sjå at alt er reint for dykk! 42 Men ve yver dykk farisæarar! De gjev tiend av mynta og ruta og allslags urter, men legg ikkje vinn på rettferd og gudselsk! Det skulde ein gjera og ikkje lata vera hitt heller. 43 Ve yver dykk farisæarar! De trår etter å sitja fremst i synagogorne, og vil at folk skal helsa dykk

på torgi! 44 Ve yver dykk! De er som ukjennelege graver, folk gjeng på deim og veit ikkje av det!» 45 Då tok ein av dei lovkunnige til ords og sagde: «Meister, når du segjer slikt, gjeng du oss og for nær!» 46 Jesus svara: «Ve yver dykk lovkunnige og! De lesser svære byrer på folk, og sjølve rører de'kje byrderne med ein einaste finger. 47 Ve yver dykk! De bygger minnesmerke yver profetarne, og det var federne dykkar som slo deim i hel. 48 So vitnar de då um det som federne dykkar gjorde, og samtykkjer det; for dei slo profetarne i hel, og de bygger! 49 Difor sagde og Guds visdom: Eg vil senda profetar og apostlar til deim, og sume av deim skal dei slå i hel, og sume skal dei forfylgja, 50 so alt profetblod som hev runne frå verdi vart grunnlagd, skal hemnast på denne ætti, 51 frå Abels blod til Zakarias' blod, han som let livet millom altaret og gudshuset. Ja, segjer eg dykk, det skal hemnast på denne ætti. 52 Ve yver dykk lovkunnige! De hev teke burt kunnskapslykelen! Sjølv gjekk de ikkje inn, og dei som vilde inn, fekk de hindra.» 53 Då han gjekk ut att, tok dei skriftlærde og farisæarane til å verta fælt nærsøkne og frega honom um mangt og mykje, 54 alt med dei lurde på honom og vilde få tak i eitkvart ordet frå hans munn.

12 Medan hadde folket samla seg kring han i tusundtal, so dei heldt på å trøda kvarandre ned; då tok han til ords og sagde til læresveinarne sine: «Framum alt; tak dykk i vare for surdeigen åt farisæarane - hyklarskapen! 2 Det finst ingen ting som er duld og ikkje ein gong kjem fram i dagen, og ingen ting som er løynd og ikkje ein gong vert kjend. 3 Difor skal alt de talar i myrkret, høyrast i ljuset, og det de kviskrar i kammerset, skal ropast ut på taket. 4 Men til dykk som er venerne mine, segjer eg: Ottast ikkje deim som drep likamen, og sidan ikkje hev magt til å gjera meir! 5 Eg skal syna dykk kven de skal ottast; de skal ottast honom som hev magt til å drepa og sidan kasta i helvite. Ja, segjer eg dykk, honom skal de ottast! (Geenna g1067) 6 Sel dei ikkje fem sporvar for tvo skilling? og ikkje ein av deim er gløymd hjå Gud; 7 og jamvel alle håri på hovudet dykkar er talde. Ver ikkje ottefulle! De er meir enn mange sporvar. 8 Og det segjer eg dykk: Kvar den som kjennest ved meg for menneski, honom skal og Menneskjesonen kjennast ved for Guds englar; 9 men den som avneittar meg for menneski, han skal

avneittast for Guds englar. 10 Og den som talar mot Menneskesjersonen, skal få tilgjeving for det; men den som spottar den Heilage Ande, fær aldri tilgjeving. 11 Når dei no fører dykk fram for synagogorne og deim som styrer og råder i landet, so syt ikkje for korleis de skal svara for dykk, eller kva de skal segja! 12 For den Heilage Ande skal læra dykk dei rette ordi i same stundi.» 13 Ein utor folkehopen sagde til honom: «Meister, seg til bror min at han skal skifta arven med meg!» 14 «Kven sette meg til domar eller skiftemeister for dykk, mann?» svara Jesus. 15 So sagde han til deim: «Sjå og tak dykk i vare for all havesykja! For ingen kann tryggja livet sitt med det han eig, um han er aldri so rik.» 16 Og han fortalde deim ei likning: «Det var ein gong ein rik mann; jordi hans hadde bore godt, 17 og so sagde han med seg: «Kva skal eg gjera? eg hev ikkje husrom til grøda mi! 18 Jau, so vil eg gjera, » sagde han: «eg vil taka ned lødorne mine og byggja deim større, og der vil eg samla heile avlingi og alt godset mitt. 19 Og so vil eg segja åt meg sjølv: «Du, no hev du mykje godt liggjande for mange år; unn deg no ro, et og drikk, og ver glad!»» 20 Men Gud sagde til honom: «Du dår, i denne natt krev dei sjæli di av deg! Kven skal so hava det du hev sankt i hop?» 21 So gjeng det den som samlar seg gods og gull, og ikkje er rik i Gud. 22 Difor segjer eg dykk, » sagde han til læresveinarne sine: «Syt ikkje for livet, kva de skal eta, eller for likamen, kva de skal klæda dykk med! 23 Livet er meir enn maten, og likamen meir enn klædi. 24 Agta på ramnarne! dei sår ikkje og haustar ikkje, dei hev ikkje stabbur og ikkje løda - Gud føder deim. Kor mykje meir er'kje de enn fuglarne! 25 Og kven av dykk kann leggja ei aln til si livslengd, um han syter aldri so mykje? 26 Kann de no ikkje ein gong gjera so mykje, kvi syter de då for det hitt? 27 Agta på liljorne, korleis dei veks! dei korkje spinn eller vev; men eg segjer dykk: Ikkje ein gong Salomo i all sin herlegdom var so klædd som ei av deim. 28 Klæder no Gud soleis graset på marki, det som stend i dag og vert kasta i omnen i morgon, kor mykje heller vil han då'kje klæda dykk, de fåtruande! 29 So tenk no'kje de heller allstødt på kva de skal eta, og kva de skal drikkja, og lat'kje hugen vanka for vidt! 30 Det er heidningarne kring i verdi som spør etter alt dette; men far dykkar veit at de treng desse ting. 31 Søk

heller hans rike, so skal de få dette attpå! 32 Ottast ikkje, du vesle hjord! Det er far dykkar's vilje å gjeva dykk riket! 33 Sel det de hev, og gjev sælebotsgåvor! Gjer dykk pungar som ikkje vert utslitne, ein skatt som aldri tryt, i himmelen, der ingen tjuv kjem innåt, og ingen mol øyder! 34 For der skatten dykkar er, der vil og hjarta dykkar vera. 35 Bind livgjordi um dykk, og lat lykterne brenna! 36 Ver de som folk som ventar på herren sin til han bryt upp frå brudlaupet, so dei kann lata upp for honom med same han kjem og bankar på! 37 Sæle dei tenarar som herren finn vakande når han kjem! Det segjer eg dykk for visst: Han skal binda livgjordi um seg og føra deim til bords, og koma og setja fram for deim. 38 Anten han kjem midt på natti eller når det lid ut i otta - sæle er dei når han finn det so. 39 Men det skynar de nok, at dersom husbonden visste kva tid og time tjuven kom, so vakte han og let ingen brjota seg inn i huset. 40 So ver reiduge de og! For Menneskesjersonen kjem på ei tid de ikkje tenkjer.» 41 Peter spurde: «Herre, er det åt oss du segjer denne likningi, eller åt alle andre med?» 42 Då sagde Herren: «Ja, kvar er han, den trugne hushaldaren, den vituge som husbonden vil setja yver tenestfolket sitt, so han skal lata deim få kosten sin i rett tid? 43 Sæl den tenar som husbonden finn so gjerande, når han kjem! 44 Det segjer eg dykk for visst: Han skal setja honom yver alt det han eig. 45 Men dersom tenaren segjer med seg: «Herren min drygjer nok endå ei stund, » og han so tek til å slå drengjerne og gjentorne og eta og drikkja og fylla seg, 46 då skal herren hans koma ein dag han ikkje ventar, og ein time han ikkje veit av, og hogga honom sund, og lata honom få sin lut i lag med dei utrue. 47 Den tenaren som veit kva herren hans vil, og ingen ting steller i stand eller gjer av det som han vil, skal få mykje hogg, 48 men den som ikkje veit det, og gjer det som hogg er verdt, skal få mindre. Av den som mykje hev fenge, ventar ein mykje, og den dei hev trutt mykje til, krev dei so mykje meir av. 49 Eg er komen for å kasta eld utyver jordi, og kor gjerne eg vilde at det alt hadde fata! 50 Men eg lyt ganga igjenom ein dåp, og kor eg gruvar meg til det er gjort! 51 Trur de eg er komen for å skapa fred på jordi! Nei, segjer eg dykk, men strid! 52 Heretter skal fem i same huset liggja i strid med kvarandre, tri mot tvo, og tvo mot tri, 53 far mot son, og son mot

far, mor mot dotter, og dotter mot mor, vermor mot sonekona, og sonekona mot vermor.» 54 Til folket og sagde han: «Når de ser det stig sky upp i vest, segjer de straks: «Det kjem regn, » og det vert so. 55 Og ser de vinden blæs ifrå sud, segjer de: «Det vert heitt, » og so vert det! 56 Hyklarar! Jord- og himmels-bragdi veit de å granska; korleis hev det seg då at de ikkje veit å granska denne tidi? 57 Og kvi dømmer de ikkje frå dykk sjølve kva rett er? 58 Soleis når du gjeng for retten med motparten din, gjer deg då fyre, so du kann koma tilliks med honom på vegen! Elles dreg han deg gjerne for domaren, og domaren sender deg yver til futen, og futen set deg i fengsel; 59 du slepp ikkje ut att, segjer eg deg, fyrr du hev greidt alt, til siste skjerv.»

13 På same tidi kom det nokre og fortalde honom dei galilæarane som Pilatus drap med dei bar fram offeret sitt, so blodet deira blanda seg med offerblodet. 2 Då tok han til ords og sagde til deim: «Trur de desse galilæarane var større syndarar enn alle andre galilæarar, sidan det gjekk deim soleis? 3 Nei, segjer eg dykk, men vender de ikkje um, skal de alle umkomast på sovori vis. 4 Eller dei attan som Siloatårnet datt nedyver og slo i hel, trur de dei var verre brotsmennar enn alt hitt folket som bur i Jerusalem? 5 Nei, segjer eg dykk, men vender de ikkje um, skal de alle umkomast på same vis.» 6 So sagde han denne likningi: «Ein mann hadde eit fiketre, som stod i vingarden hans. Han kom og leita etter frukt på det, men fann ingi. 7 Då sagde han til vingardsmannen: «No er det tredje året eg kjem og leitar etter frukt på dette fiketreet og finn ingi. Hogg det ned! Kvi skal det og binda burt jordi?» 8 «Herre, lat det få standa i år og!» svara vingardsmannen, «til eg fær grave kring det og lagt hævd innåt; 9 kann henda det ber eit anna år; gjer det'kje det, so fær du hogga det ned!»» 10 Ein kviledag lærde Jesus i ei av synagogorne. 11 Der var det ei kvinna som hadde havt ei vond ånd i seg i attan år, og den hadde gjort henne so magtlaus at ho var tvikrokut og ikkje på nokor vis kunde halda seg opprett. 12 Då Jesus fekk sjå henne, kalla han henne til seg. «No er du løyst frå vanmagti di, kvinna!» sagde han 13 og lagde henderne på henne; og med ein gong rette ho seg upp, og lova Gud. 14 Då tok synagoge-forstandaren til ords - han var harm for di Jesus hadde lækt på

kviledagen - og sagde til folket: «Det er seks dagar ein lyt arbeida; på deim kann de koma og lata dykk lækja, og ikkje på kviledagen!» 15 «Hyklarar!» svara Herren honom då, «løyser ikkje kvar ein av dykk uksen og asnet sitt av båsen um kviledagen, og leider deim av og vatnar deim? 16 Og denne kvinna, som er Abrahams dotter, og som Satan hev halde bundi, tenkje seg til, i attan år, skulde ikkje ho løysast or det bandet, for di um det er kviledag?» 17 Då han sagde det, skjemdest alle dei som stod honom imot, og heile folket gledde seg yver alt det underfulle han gjorde. 18 So sagde han då: «Kva er Guds rike likt? kva skal eg likna det med? 19 Det er likt eit senapskorn som ein mann tok og sådde i hagen sin, og det voks og vart til eit tre, og fuglarne i lufti bygde reir i greinerne på det.» 20 So sagde han atter: «Kva skal eg likna Guds rike med? 21 Det er likt ein surdeig som ei kvinna tok og gøymdde i tri skjjeppor mjøl til alt saman var syrt.» 22 So for han kring frå by til by og frå grend til grend og lærde folket, alt med han var på veg til Jerusalem. 23 Det var ein som sagde til honom: «Herre, er det få som vert frelste?» Då sagde han til deim: 24 «Stræva alt de kann for å koma inn igjennom den tronge døri! Mange, segjer eg dykk, skal freista å koma inn, men er ikkje god til. 25 Når husbonden fyrst hev reist seg og stengt døri, og de so gjev dykk til å standa utanfor og banka på døri og segja: «Herre, lat upp åt oss!» då skal han svara dykk so: «Eg veit ikkje kvar de er ifrå.» 26 Tek de då på å segja som so: «Me hev ete og drukke i lag med deg, og du lærde i gatorne våre, » 27 so skal han svara: «Eg segjer dykk: Eg veit ikkje kvar de er ifrå. Hav dykk burt frå meg, alle de som gjorde urett!» 28 Der skal det vera gråt og tanngnistring, når de fær sjå Abraham og Isak og Jakob og alle profetarne i Guds rike, men de sjølve vert kasta ut. 29 Og det skal koma folk frå aust og frå vest og frå nord og frå sud og setja seg til bords i Guds rike. 30 Men kom i hug at det finst dei som er millom dei siste, og skal vera millom dei fyrste, og det finst dei som er millom dei fyrste og skal vera millom dei siste.» 31 I same bilet kom det nokre farisæarar og sagde med honom: «Tak ut og far herifrå! Herodes tenkjer på å drepa deg.» 32 Han svara: «Gakk og seg den reven: «I dag og i morgon driv eg ut djevlar og gjer sjuke friske att; tredje dagen er eg til endes komen; 33 men i

dag og i morgon og dagen etter lyt eg ferdast; for det ber aldri til at ein profet let livet annanstad enn i Jerusalem.» 34 Jerusalem, Jerusalem, du som slær i hel profetarne og steinar deim som er sende til deg, kor ofte vilde eg'kje ha samla borni dine kring meg, liksom fuglemori samlar ungeflokken under vengjerne! Men de vilde ikkje. 35 Sjå no skal de få hava huset dykkar sjølve. Eg segjer dykk: De fær aldri sjå meg fyrr den tidi kjem då de ropar: «Velsigna vere han som kjem i Herrens namn!»»

14 Ein kviledag hende det, at Jesus kom heim til ein av dei øvste farisæarane og skulde halda måltid der, og dei gjætte på honom. 2 Best det var, såg han framfor seg ein mann som hadde vatssotti. 3 Då tok han til ords og spurde dei lovkunnige og farisæarane: «Er det rett å lækja um kviledagen, eller er det ikkje?» 4 Dei tagde. Då tok han burt på mannen og lækte honom, og let honom ganga. 5 Og til dei andre sagde han: «Kven av dykk dreg ikkje straks upp att son sin eller uksen sin, dersom dei dett nedi ein brunn på ein kviledag?» 6 Men dei var'kje god til å svara honom noko på det. 7 Då han gådde korleis gjesterne valde seg ut dei øvste sæti, sagde han deim denne likningi: 8 «Når nokon hev bede deg til brudlaups, so set deg ikkje øvst ved bordet! For det kunde henda at ein gjævare enn du var beden, 9 og at den som hadde bede dykk bære, kom og sagde til deg: «Gjev rom åt denne mannen!» og då fekk du den skammi at du laut setja deg nedst. 10 Nei, når du er beden ein stad, so gakk og set deg på det nedste romet! Når han so kjem han som hev bede deg, segjer han til deg: «Flytt deg høggre upp, venen min! Då fær du æra hjå alle deim som sit til bords med deg. 11 For kvar den som set seg sjølv høgt, skal gjerast låg, men den som set seg sjølv lågt, skal gjerast høg.» 12 So sagde han og til den som hadde bede honom åt seg: «Når du vil gjera eit middags- eller kveldslag, so bed ikkje venerne eller brørne eller skyldfolket ditt eller rike grannar! For dei kjem til å beda deg att, so du fær lika for det du hev gjort. 13 Nei, når du gjer gjestebod, so bed fatige, kryplingar, halte, blinde! 14 Då vert du sæl; for dei hev ingen ting å gjeva deg att, men du fær lika for det når dei rettferdige stend upp att.» 15 Ein av dei andre bordgjesterne sagde då han hørde det: «Sæl den som fær sitja til bords i Guds rike!» 16 Då

svara han: «Det var ein gong ein mann som vilde gjera eit stort gjestebod, og bad mange. 17 Då tidi kom at gjestebodet skulde vera, sende han sveinen sin i veg for å segja til dei bedne: «Kom! No er det ferdigt!» 18 Då tok dei til å beda seg undan, alle som ein. Den fyrste sagde: «Eg hev kjøpt ein jordveg, og er nøydd til å ganga ut og sjå på honom. Du lyt gjera so vel og orsaka meg.» 19 Ein annan sagde: «Eg hev kjøpt fem par uksar, og no skal eg av og prøva deim. Du lyt gjera so vel og orsaka meg.» 20 Endå ein annan mann sagde: Eg hev teke meg ei kona; difor kann eg ikkje koma.» 21 Sveinen kom og sagde det med herren sin. Då vart husbonden harm og sagde til sveinen: «Gakk snøgt ut på gatorne og stræti i byen, og før hit alle tiggjarar og kryplingar og blinde og halte!» 22 Sveinen sagde: «Herre, det er gjort som du sagde, og det er endå rom.» 23 «Gakk ut på vegarne og ved gjerdi, » svara herren, «og nøyd deim til å koma inn, so huset mitt vert fullt! 24 For eg segjer dykk at ingen av dei mennerne som vart bedne, skal smaka min gjestebodskost.» 25 Det fylgde mykje folk med honom, og han snudde seg og sagde til deim: 26 «Um nokon kjem til meg og hatar ikkje far og mor og kona og born og brør og syster, ja, endå sitt eige liv, so kann han ikkje vera min læresvein. 27 Den som ikkje ber krossen sin og kjem etter meg, kann ikkje vera min læresvein. 28 Vil nokon av dykk byggja eit tårn, tur han'kje då fyrst set seg ned og reknar etter kva det vil kosta, um han hev nok til å fullføra det. 29 For hev han lagt grunnsteinarne, og ikkje er god til å gjera det ferdigt, so tek alle som ser det til å gjera narr av honom og segja: 30 «Den mannen tok til å byggja, og var'kje god til å gjera det ferdigt!» 31 Eller um ein konge vil draga ut i strid mot ein annan konge, tru han'kje då fyrst set seg ned og slær yver um han med ti tusund mann kann møta ein som kjem imot han med tjuge tusund? 32 Og kann han ikkje, so gjer han av ei sendeferd og tingar um fred, med hin endå er langt burte. 33 Soleis kann ingen av dykk vera min læresvein, utan han segjer frå seg alt det han hev. 34 Salt er ein god ting; men vert saltet og dove, kva skal so det kryddast med? 35 Det duger korkje i mold eller møk; dei kastar det ut. Høyr etter, kvar som høyra kann!»

15 Alle tollmenner og syndarar heldt seg nær innåt Jesus og lydde på honom. 2 Men farisæarane

og dei skriftlærde murra og sagde seg imillom: «Den mannen tek imot syndarar, og et i lag med deim!» 3 Då sagde han deim denne likningi: 4 Um ein av dykk hev hundrad sauer og misser ein av deim, let han'kje då dei ni og nitti vera att i beitemarki, og gjeng av og leitar etter den han hev mist, til han finn honom? 5 Og når han hev funne honom, er han glad og tek honom på herdarne sine; 6 og med same han kjem heim, kallar han i hop vener og grannar, og segjer til deim: «Gled dykk med meg! Eg hev funne sauen eg hadde mist. 7 Eg segjer dykk: Soleis er det gleda i himmelen yver ein syndar som vender um, meir enn yver ni og nitti rettferdige som ikkje treng umvending. 8 Eller um ei kvinna hev ti sylvpeningar, og misser ein av deim, kveikjer ho'kje då ljøs og sopar huset og leitar trottugt, til dess ho finn honom? 9 Og når ho hev funne honom, kallar ho i hop vener og grannkonor og segjer: «Gled dykk med meg! Eg hev funne peningen eg hadde mist.» 10 Soleis, segjer eg dykk, vert det gleda på Guds englar yver ein syndar som vender um.» 11 So sagde han: «Det var ein gong ein mann som hadde tvo søner. 12 Den yngste av deim sagde til faren: «Far, lat meg få den luten av buet som fell på meg!» So skifte han midelen millom deim. 13 Det var'kje mange dagarne lidne, so samla den yngste sonen alt sitt og for langt burt til eit anna land. Der gav han seg i ulivnad, og øyde opp det han åtte. 14 Då han hadde sett til alt, vart det uår og svolt der i landet, og han tok til å lida naud. 15 So tydde han seg til ein av mennerne i landet, og han sende honom ut på markerne sine; der skulde han gjæta svin. 16 Og han var huga til å fylla buken sin med skolmerne som svini åt av, og ingen gav honom noko. 17 Då gjekk han i seg sjølv og sagde: «Kor mange leigekarar heime hjå far min hev ikkje fullt upp av mat, med eg held på å svelta i hel her! 18 Eg vil taka i veg og ganga heim til far min og segja til honom: «Far, eg hev synda mot himmelen og mot deg! 19 Eg er'kje verd å kallast son din lenger; lat meg få vera som ein av leigekararne dine!»» 20 So tok han i vegen og gjekk heim til far sin. Med han endå var langt burte, vart far hans var honom, og ynkast inderleg; han sprang imot honom og kasta seg um halsen på honom og kysste honom. 21 Og sonen sagde: «Far, eg hev synda mot himmelen og mot deg; eg er ikkje verd å kallast son din lenger!» 22

Men faren sagde til tenararne sine: «Kom snøgt med ein klædning, den gildaste her er, og hav på honom, og lat han få ring på fingeren og skor på føterne!» 23 Henta so den gjødde kalven, og slagta honom, so vil me halda måltid og vera glade! 24 For denne sonen min var daud og hev livna upp att, var burtkomen og er attfunnen.» So tok dei til å halda gaman. 25 Den eldste sonen var utpå marki. Då han gjekk heimetter og kom burtimot huset, hørde han spel og dans. 26 Han ropa på ein av drengjerne, og spurde kva det skulde tyda. 27 «Bror din er komen, » svara drengen, «og far din hev slagta den gjødde kalven, for di han fekk honom frisk heim att. 28 Då vart han harm og vilde ikkje ganga inn. Far hans kom ut og tala blidt til honom; 29 men han svara far sin so: «No hev eg tent deg so mange år og aldri gjort imot ditt ord, og meg hev du aldri gjeve so mykje som eit kid, so eg kunde gleda meg i hop med venerne mine. 30 Men når han kjem denne son din, som hev ete upp midelen din i lag med skjøkjor, då slagtar du gjødkalven åt honom.» 31 «Du er allstødt hjå meg, barnet mitt, » svara faren, «og alt som mitt er, er ditt.» 32 Men no skulde me vera glade og fegne; for denne bror din var daud og hev livna, var burtkomen og er attfunnen!»»

16 Han sagde og til læresveinarne: «Det var ein gong ein rik mann som hadde ein hushaldar. Og folk kom til honom og klaga på hushaldaren, og sagde at han øyde burt midelen hans. 2 Då kalla han hushaldaren fyre seg og sagde til honom: «Kva er det no eg høyrer um deg? Gjer rekneskap for styringi di, for du kann ikkje standa fyre huset mitt lenger!» 3 Hushaldaren tenkte med seg: «Kva skal eg gjera, sidan herren min segjer meg ut or tenesta? Eg orkar ikkje å grava, eg skjemmest ved å tigga. 4 Jau, no veit eg kva eg vil gjera, so dei skal taka meg til seg når eg vert avsetti!» 5 So kalla han skuldmennerne åt herren sin til seg, ein for ein, og sagde til den fyrste: «Kor mykje er du skuldig husbonden min?» 6 «Hundrad anker olje, » svara han. «Her hev du skuldbrevet ditt, » sagde hushaldaren; «set deg ned og skriv snøgt: femti!» 7 So spurde han ein annan: «Enn du, kor mykje er du skuldig?» - «Hundrad tunnor kveite, » svara han. «Her hev du skuldbrevet ditt; skriv: åtteti!» sagde hushaldaren. 8 Og Herren rosa uærlege hushaldaren for di han hadde fare klokt åt. For denne verdsens born er klokare til å stella seg

med sine jamlikar enn ljossens born er. (aiōn g165) 9 Og eg segjer dykk: Vinn dykk vener med den urettferdige Mammon, so dei kann taka imot dykk i dei ævelege heimarne når han tryt! (aiōnios g166) 10 Den som er tru i smått, er og tru i stort, og den som er uærleg i smått, er og uærleg i stort. 11 Hev de no ikkje vore true med den urettferdige Mammon, kven vil då tru den rette rikdomen åt dykk? 12 Og hev de ikkje vore true med det som høyrer andre til, kven vil då gjeva dykk noko de sjølve kann eiga? 13 Ingen tenar kann tena tvo herrar; for anten vil han hata den eine og elska den andre, eller halda seg til den eine og vanvyrda hin. De kann ikkje tena både Gud og Mammon.» 14 Alt dette hørde farisæarane på, og pengekjære som dei var, frynte dei åt honom. 15 Då sagde han til deim: «De er dei som fær folk til å tru at de er rettferdige; men Gud kjenner hjarta dykkar; for det som er høgt i folkeaugo, er ein styggedom for Gud. 16 Lovi og profetarne rådde alt til Johannes kom; frå den tid hev fagnadbodet um Guds rike vore kunngjort, og kvar og ein bryt seg inn i det med magt. 17 Men det vil lettare henda at himmelen og jordi forgjengst enn at ein einaste prikk i lovi fell burt. 18 Kvar den som skil seg frå kona si og giftar seg med ei onnor, gjer hor, og den som gifter seg med ei fråskild, gjer hor. 19 Det var ein gong ein rik mann; han klædde seg i purpur og fint lin, og heldt gaman og fest dag etter dag. 20 Og ein fatig mann som heitte Lasarus, låg utmed porten hans, full av verkjesår, 21 og stunda etter å få metta seg med det som fall frå bordet åt rikingen; men jamvel hundarne kom og sleikte sår i hans. 22 So hende det at den fatige døydde, og englarne bar honom av stad og lagde honom ved Abrahams barm. Den rike døydde og, og vart gravlagd. 23 Som han no slo upp augo sine i helheimen, der han låg og pintest, ser han Abraham langt burte, og Lasarus innmed barmen hans. (Hadēs g86) 24 Då ropa han: «Fader Abraham, gjer sælebot på meg! Send Lasarus so han kann duppa fingertuppen sin i vatn og svala tunga mi! For eg lid fælt i den logen.» 25 «Kom i hug, min son, » svara Abraham, «at du fekk det gode du ynskte deg i di livetid, og Lasarus like eins det som vondt var. Men no vert han trøysta her, og du lid vondt. 26 Og attåt alt det er det lagt ein stor avgrunn millom oss og dykk, so dei som vil fara herifrå yver til dykk, dei kann ikkje; ikkje heller kann nokon koma derifrå yver til

oss.» 27 «So bed eg deg, fader, » sagde den rike, «at du vil senda han til farshuset mitt! 28 Eg hev fem brør, lat honom vitna for deim, so ikkje dei og skal koma til denne pinslestaden!» 29 «Dei hev Moses og profetarne, » svara Abraham; «dei kann høyra på deim.» 30 «Å nei, fader Abraham!» sagde han; «men kjem nokon til deim frå dei daude, so gjer dei bot.» 31 Då sagde Abraham: «Høyrer dei ikkje på Moses og profetarne, so trur dei ikkje heller um nokon stend upp frå dei daude.»»

17 Sidan sagde han til læresveinarne sine: «Det er uråd anna enn det lyt koma freistingar, men ve yver den som dei kjem ifrå! 2 Han var betre faren det låg ein kvernstein um halsen hans og han var kasta i havet, enn at han skulde freista ein av desse små. 3 Tak dykk i vare! Syndar bror din, so tala til honom, og angrar han, so tilgjev honom! 4 Um han syndar mot deg sju gonger um dagen, og sju gonger kjem attende til deg og segjer: «Eg angrar!» so skal du tilgjeva honom.» 5 Apostlarne sagde til Herren: «Gjev oss meir tru!» 6 «Hev de tru som eit senapskorn, » svara Herren, «so kunde de segja til dette morbærtreet: «Rykk deg upp og røt deg i havet!» og det skulde lyda dykk. 7 Um nokon av dykk hev ein dreng som pløgger eller gjæter, segjer han då til honom når han kjem heim frå marki: «Kom straks og set deg til bords?» 8 Segjer han'kje heller: «Stell til kveldsmaten åt meg, bind livgjordi um deg, og gakk meg til handa med eg et og drikk! Sidan kann du eta og drikk?» 9 Takkar han vel drengen for di han gjorde som han var fyesagd? Eg trur ikkje det. 10 Soleis de og; når de hev gjort alt som var sagt dykk, so seg: «Me er uturvande tenarar! Me hev'kje gjort anna enn det som var skyldnaden vår.»» 11 Med han var på vegen til Jerusalem og for midt imillom Samaria og Galilæa, 12 bar det so til at han gjekk inn i ein liten by, og der kom det imot han ti menner som hadde spillsykja; dei vart standande eit langt stykke undan, 13 og ropa høgt: «Jesus, meister, gjer sælebot på oss!» 14 Då Jesus vart var deim, sagde han til deim: «Gakk og te dykk fram for prestarne!» Og med dei var på vegen, hende det at dei vart reine. 15 Ein av deim kom attende då han såg han var lækt; han lova Gud med høg røyst, 16 og kasta seg å gruve framfor føterne hans og takka honom; det var ein samaritan. 17 Då tok Jesus til ords og sagde: «Vart dei'kje reine alle ti? Kvar er då

dei ni? **18** Var det ingen utan denne framande som kom attende og vilde gjeva Gud æra?» **19** So sagde han til mannen: «Statt opp og gakk heim att! Trui di hev hjelpt deg.» **20** Farisæarane spurde honom ein gong når Guds rike skulde koma. Då svara han deim so: «Guds rike kjem ikkje so at ein kann sjå det for augo. **21** Ein kann ikkje heller segja: «Sjå her er det!» eller: «Der er det!» For Guds rike, det er inni dykk.» **22** Sidan sagde han til læresveinarne: «Det kjem ei tid då de skal stunda etter å sjå ein av dei dagarne då Menneskesjersonen råder, men de skal ikkje få sjå det. **23** Dei kjem til å segja til dykk: «Sjå der er han! Sjå her!» Gakk ikkje der burt, og fylg ikkje etter deim! **24** For liksom ljonet, når det kjem, skin frå himmelbrun til himmelbrun, soleis skal det vera med Menneskesjersonen den dagen han kjem. **25** Men fyrst lyt han lida mykje, og denne ætti skal skjota honom ifrå seg. **26** Og som det var i Noahs dagar, so skal det og vera den tidi då Menneskesjersonen kjem: **27** dei åt, dei drakk, dei gifte seg, dei vart burtgifte, alt til den dagen då Noah gjekk inn i arki; då kom storflodi og tynte alle i hop. **28** Eller som det var i Lots dagar: dei åt, dei drakk, dei kjøpte, dei selde, dei planta, dei bygde; **29** men den dagen då Lot tok ut frå Sodoma, regnde det eld og svåvel frå himmelen og tynte deim alle. **30** På same vis skal det vera den dagen Menneskesjersonen syner seg. **31** Er nokon den dagen oppå taket og hev sine ting nedi huset, so må han ikkje ganga ned og henta deim; og er nokon utpå marki, so må han ikkje venda um. **32** Kom i hug kona hans Lot! **33** Den som freister å berga livet sitt, skal missa det, og den som misser det, skal vinna det att. **34** Eg segjer dykk: Den natti skal det liggja tvo i ei seng; den eine skal hentast, og hin setjast att. **35** Tvo kvinnor skal mala på same kverni; den eine skal hentast, og hi setjast att. **36** Tvo skal vera utpå marki; den eine skal hentast, og hin setjast att.» **37** Då tok læresveinarne til ords og sagde: «Kvar, Herre?» Han svara: «Der liket er, der vil ørne sankast innåt.»

18 Då sagde han deim ei likning um at dei stødt skulde beda og ikkje trøytna. **2** «I ein by, » sagde han, «var det ein gong ein domar, som ikkje ottast Gud og ikkje hadde age for noko menneskje. **3** I same byen var det ei enkja; ho kom jamleg til domaren og sagde: «Hjelp meg, so eg fær rett på motparten min!» **4** Lenge vilde han ikkje, men då det

leid på, sagde han med seg: «Endå eg ikkje ottast Gud og ikkje hev age for noko menneskje, **5** so vil eg like vel hjelpa denne enkja til retten sin, av di ho plågar meg so; elles kjem ho vel til slutt og legg til meg midt i syni!» **6** Høyr kva den urettferdige domaren segjer, » sagde Herren; **7** «skulde so'kje Gud hjelpa sine utvalde til retten sin, dei som ropar til honom dag og natt, um han so drygjer det ut for deim? **8** Eg segjer dykk: Han skal hjelpa deim til retten sin, og det fort. Men når Menneskesjersonen kjem, skal han då finna trui på jordi?» **9** Til nokre som trudde um seg sjølve at dei var rettferdige, og som vanvyrde alle andre, sagde han denne likningi: **10** «Det var ein gong tvo menner som gjekk upp i templet og vilde beda; den eine var ein farisæar, og den andre ein tollmann. **11** Farisæaren stelte seg upp for seg sjølv og bad soleis: «Eg takkar deg, Gud, for di eg ikkje er som anna folk, ein røvar, svikar, horkar, eller og som den tollmannen der! **12** Eg fastar tvo gonger i vika, og gjev tiend av alt eg tek inn.» **13** Tollmannen stod langt undan; han vilde ikkje ein gong lyfta augo mot himmelen, men slo seg for bringa og sagde: Å Gud, ver meg syndaren nådig! **14** Eg segjer dykk: Han var rettferdiggjord då han gjekk heim til sitt hus, men hin ikkje; for kvar den som set seg sjølv høgt, skal gjerast låg, men den som set seg sjølv lågt, skal gjerast høg.» **15** Dei bar og småborni sine til honom, so han skulde røra ved deim. Då læresveinarne såg det, truga dei deim; **16** men Jesus kalla deim til seg og sagde: «Lat småborni koma til meg, og hindra deim ikkje! For Guds rike høyrer slike til. **17** Det segjer eg dykk for sant: Den som ikkje tek imot Guds rike som eit lite barn, skal på ingen måte koma inn i det.» **18** Ein synagoge- forstandar spurde honom: «Gode meister, kva skal eg gjera so eg kann vinna eit ævelegt liv?» (aiōnios g166) **19** «Kvi kallar du meg god?» sagde Jesus. «Ingen er god utan ein - Gud! **20** Du kjenner bodi: «Du skal ikkje gjera hor! Du skal ikkje drepa! Du skal ikkje stela! Du skal ikkje vitna rangt! Du skal æra far din og mor di!» **21** «Alt det hev eg halde frå eg var ung, » svara han. **22** Då Jesus høyrde det sagde han: «Eitt vantar deg endå: sel alt det du hev, og byt det ut åt dei fatige, so fær du ein skatt i himmelen! Og kom so og fylg meg!» **23** Mannen vart sturen då han høyrde dei ordi; for han var svært rik. **24** Jesus såg det på honom og sagde: «Kor vandt det er for dei som hev

gods og gull å koma inn i Guds rike! 25 Ja, ein kamel kjem lettare gjennom eit nålauga enn ein rik kjem inn i Guds rike.» 26 «Kven kann då verta frelst?» sagde dei som hørde på det. 27 Han svara: «Det som er umogelegt for menneskje, er moegelegt for Gud.» 28 «Enn me som hev skilt oss med alt som var vårt og fylgt deg!» sagde Peter. 29 Då sagde han til deim: «Det segjer eg dykk for sant: Det er ingen som hev skilt seg med hus eller kona eller brør eller foreldre eller born for Gudsriket skuld, 30 utan han skal få det att mangdubbelt i denne tidi, og i den verdi som kjem eit æveleegt liv.» (aiōn g165, aiōnios g166) 31 So kalla han dei tolv innåt seg og sagde til deim: «No fer me upp til Jerusalem, og alt det som profetarne hev skrive um Menneskesonen, skal ganga fram: 32 Han gjevast yver til heidningarne og spottast, og farast ille med og sputtast på, 33 og dei skal hudfletta honom og slå honom i hel, og tridje dagen skal han standa upp att.» 34 Men dei forstod ikkje noko av dette; det var dult for deim kva som låg i det ordet, og dei skyndte seg ikkje det han sagde. 35 Då han no kom burtimot Jeriko, sat ein blind mann attmed vegen og bad seg. 36 Då han hørde det for so mykje folk fram igjenom, spurde han kva var tids. 37 Dei fortalde honom at Jesus frå Nasaret for framum. 38 Då ropa han: «Jesus, Davids son, gjer sælebot på meg!» 39 Dei som gjekk fyre, skjente på honom og sagde han skulde tegja; men han ropa berre endå meir: «Davids son, gjer sælebot på meg!» 40 Då stana Jesus og sagde at dei skulde leida den blinde hit til honom, og då han kom innåt, spurde han: 41 «Kva vil du eg skal gjera for deg?» - «Herre, lat meg få att syni mi!» svara han. 42 «No fær du att syni! Trui di hev hjulpet deg, » sagde Jesus. 43 Og straks fekk han att syni si og fylgde honom alt med han lova Gud; og alt folket som såg det, gav Gud æra og pris.

19 So kom han til Jeriko, og for fram igjenom byen.

2 Der var det ein mann som heitte Sakkæus; han var ein høg tollmann og rik. 3 Han hadde slik hug til å sjå Jesus, kven han var, men kunde ikkje koma til for folkemengdi; for han var liten på vokster. 4 So sprang han i fyrevegen og kleiv upp i eit sykcomortre, so han kunde få sjå honom; for der laut han koma framum. 5 Då Jesus kom dit, såg han upp og sagde til honom: «Sakkæus, skunda deg og kom ned! I dag lyt eg vera hjå deg.» 6 Då skunda han seg ned, og

tok imot Jesus med glæda. 7 Alle som såg det, murra og sagde seg imillom: «Han gjeng inn til ein syndig mann og tek herbyrge der.» 8 Men Sakkæus steig fram og sagde til Herren: «Herre, helvti av alt det eg eig, gjev eg dei fatige, og hev eg truga pengar frå nokon, gjev eg det att firdubbelt.» 9 Og Jesus sagde um honom: «I dag hev det timst dette huset å få frelsa, etter di han og er Abrahams son; 10 for Menneskesonen er komen for å leita etter det som var fortapt, og frelsa det.» 11 Med dei lydde på det, heldt han ved og fortalde ei likning, av di han var so nær Jerusalem, og dei tenkte at Guds rike skulde koma til synes straks. 12 Han sagde: «Det var ein gong ein høgætta mann, som for langt burt til eit anna land og vilde få seg kongedøme og so venda heim att. 13 Då kalla han åt seg ti av tenarane sine og gav deim ti pund og sagde: «Driv no handel med dette med eg er burte!» 14 Men landsmennerne hans hata honom og skikka sendemenn av stad etter honom, som skulde segja: «Me vil ikkje at den mannen skal vera kongen vår!» 15 Då han no kom att og hadde fenge kongedømet, sagde han at dei tenarane han hadde gjeve pengarne til, skulde ropast inn til honom, so han kunde få vita kor mykje dei hadde tent. 16 Då gjekk den fyrste fram og sagde: «Herre, pundet ditt hev gjeve av seg ti pund.» 17 «Det var rett, du gode tenar!» svara herren; «for di du hev vore tru med det som lite var, skal du hava velde yver ti byar.» 18 So kom den andre og sagde: «Pundet ditt, herre, hev lagt inn fem pund. 19 Til honom sagde herren: «Du skal råda yver fem byar.» 20 So kom det ein annan og sagde: «Herre, sjå her er pundet ditt! Eg hev havt det liggjande i eit knyte; 21 for eg var rædd deg, av di du er ein streng mann: du tek inn det du ikkje lagde ut, og haustar det du ikkje sådde.» 22 Då sagde herren: «Etter dine eigne ord dømer eg deg, du låke tenar! Du visste at eg er ein streng mann, som tek inn det eg ikkje lagde ut, og haustar det eg ikkje sådde? 23 Kvi sette du då ikkje pengarne mine i banken? so hadde eg fenge deim att med rentor når eg kom heim! 24 Tak pundet frå honom!» sagde han til deim som stod innmed, og gjev det til den som hev ti pund!» 25 «Herre, han hev då ti pund!» sagde dei. 26 «Eg segjer dykk at kvar den som hev, skal få, og den som ikkje hev, skal missa endå det som han hev. 27 Men desse uvennerne mine, som ikkje vilde at eg

skulde vera kongen deira, deim skal de føra hit og hogga deim ned for augo mine!»» 28 Då han hadde sagt det, gjekk han fyre på ferdi upp til Jerusalem. 29 Som han no kom burtimot Betfage og Betania, til det berget dei kallar Oljeberget, sende han tvo av læresveinarne i veg og sagde: 30 «Gakk burt i den grendi som ligg midt imot oss! Når de kjem der, finn de ein fole som stend bunden, og som det aldri hev sete menneskje på; den skal de løysa og leida hit. 31 Og dersom nokon spør dykk kvi de løyser honom, skal de svara so: «Herren treng um honom.»» 32 Dei som var sende, gjekk, og fann det so som han hadde sagt med deim. 33 Då dei so løyste folen, sagde dei som åtte honom: «Kvi løyser de folen?» 34 «Herren treng um honom, » svara dei. 35 So leidde dei folen fram til Jesus, og lagde kjolarne sine på honom, og let Jesus setja seg uppå; 36 og med han for frametter, breidde dei klædi sine under på vegen. 37 Som han no var tett burtmed der det ber ned frå Oljeberget, tok læresveinarne, heile flokken, glade som dei var, til å lova Gud med høg røyst for alle dei underi dei hadde set, og kvad: 38 «Velsigna vere kongen som kjem i Herrens namn! Fred i himmelen og æra i det høgste!» 39 Nokre farisæarar som var med i folkehopen, sagde til han: «Meister, tala til læresveinarne dine!» 40 Då svara han: «Eg segjer dykk: Dersom desse tegjer, so skal steinarne ropa.» 41 Då han kom næmare og såg byen, gret han yver honom og sagde: 42 «Hadde du berre visst, um ikkje fyrr enn i dag, kva som tener til di velferd! Men no er det dult for augo dine. 43 For det skal koma ei tid for deg då fiendarne kastar upp ein voll um deg og kringset deg og trengjer deg frå alle kantar, 44 og støyter deg ned i grunnen, og borni dine med deg, og ikkje let det liggja att stein på stein i deg, for di du ikkje skyna di gjestings tid.» 45 Då han kom inn i templet, tok han til å driva ut deim som handla der, 46 og sagde til deim: «Det stend skrive: «Mitt hus skal vera eit bønehus, » men de hev gjort det til eit røvbarbol.» 47 Sidan lærde han dagstødt i templet. Øvsteprestarne og dei skriftlærde var trådde etter å få rudt honom or vegen, og so gjorde dei fyrste mennerne i folket, 48 men dei kunde ikkje finna ut korleis dei skulde bera seg åt med det; for heile folket hekk ved honom og lydte på honom.

20 Som han no ein dag lærde folket i templet og bar fram fagnadbodet, steig øvsteprestarne og

dei skriftlærde upp, i hop med styresmennerne, 2 og dei tala soleis til honom: «Seg oss: Kva rett hev du til å gjera dette, eller kven var det som gav deg retten?» 3 «Eg vil og spyrija dykk um ein ting, » svara han: «Seg de meg: 4 Var dåpen åt Johannes frå himmelen, eller var det menneskjeverk? 5 Då slo dei yver med seg sjøelve og sagde: «Svarar me: «Frå himmelen, » so segjer han: «Kvi trudde de honom ikkje?» 6 og svarar me: «Det var menneskjeverk, » so kjem heile folket til å steina oss i hel; for dei trur fullt og fast at Johannes var ein profet.» 7 So svara dei at dei visste ikkje kvar Johannes-dåpen var ifrå.» 8 «Då segjer ikkje eg dykk heller kva rett eg hev til å gjera dette, » sagde Jesus. 9 So tok han til å tala til folket og sagde deim ei likning: «Det var ein gong ein mann som stelte til ein vingard; den leigde han burt til brukarar, og so for han utanlands og vart burte i lang æva. 10 Då rette tidi kom, sende han ein av sveinarne sine til brukarane, og kravde at dei skulde gjeva honom noko av det som var avla i vingarden. Men brukarane slo sveinen og sende honom burt att med tome hender. 11 So sende han atter ein annan svein; den slo dei og, og hædde honom og sende honom burt att med henderne tome. 12 Og endå ein tridje sende han; den for dei like eins med, slo honom til blods og kasta honom ut. 13 «Kva skal eg no gjera?» sagde han som åtte vingarden. «Eg vil senda son min, han som eg elsker so høgt; kann henda dei hev age for honom!» 14 Men då brukarane fekk sjå honom, lagde dei yver med kvarandre og sagde: «Dette er ervingen! Lat oss slå han i hel, so me kann få arven!» 15 So kasta dei honom ut or vingarden og slo honom i hel. Kva skal no vingardseigaren gjera med deim? 16 Han skal koma og gjera ende på desse brukarane og lata andre få vingarden.» Då dei hørde det, sagde dei: «Slikt må aldri henda!» 17 Då såg han på deim og sagde: «Kva tyder då dette ordet i skrifti: «Den steinen byggjarane vanda, den var det som vart hymnestein?» 18 Kvar den som fell på den steinen, skal slå seg sund; men den som steinen fell på, skal han smuldra til dust.» 19 Dei skriftlærde og øvsteprestarne vilde ha lagt hand på honom i same stund, men dei torde ikkje for folket; dei skyna at det var deim han meinte med likningi si. 20 So gjætte dei på honom og sende folk ut som skulde lura på honom og låst vera lovlydige, so dei kunde fanga

honom i ord, og so gjeva honom yver til styremagti og i henderne på landshovdingen. 21 Dei sette fram eit spursmål for honom og sagde: «Meister, me veit at du talar og lærer rett og ikkje gjer skil på folk, men lærer Guds veg etter sanningi - 22 er det rett at me legg skatt til keisaren, eller er det ikkje?» 23 Men han gådde listi deira og sagde til deim: 24 «Syn meg ein sylvmynt! Kva bilæte og namn er det han hev?» «Det er keisarens, » svara dei. 25 «Vel, » sagde han til deim, «gjev so keisaren det som keisarens er, og Gud det som Guds er!» 26 Soleis kunde dei ikkje fanga honom i noko ord so folket var vitne på det; dei undra seg berre yver svaret hans og tagde. 27 So kom det nokre sadducæarar - det er dei som neittar at dei daude skal standa upp att - dei og sette fram eit spursmål for honom og sagde: 28 «Meister, Moses hev skrive den lovi åt oss, at når ein gift mann dør barnlaus, so skal bror hans gifta seg med enkja og halda uppe ætti åt bror sin. 29 No var det ein gong sju brør. Den fyrste tok seg ei kona, men døydde barnlaus. 30 So gifte den andre seg med henne, 31 og so den tredje, og sameleis alle sju; dei døydde og hadde ikkje born etter seg. 32 Til slutt døydde kona og. 33 Kven av deim skal no den kona høyra til i eit anna liv? For alle sju hev havt henne til kona.» 34 Jesus svara: «Dei som liver her i verdi, dei gifter seg og vert burtgifte; (aiōn g165) 35 men dei som vert haldne verdige til å nå hi verdi og standa upp att frå dei daude, dei korkje gifter seg eller vert burtgifte; (aiōn g165) 36 dei kann heller ikkje døy meir; for dei er liksom englarne og er Guds born, av di dei hev stade upp att til eit nytt liv. 37 Men at dei avlidne skal vekkjast upp att, det hev Moses og synt i soga um klungeren, der han kallar Herren Abrahams Gud og Isaks Gud og Jakobs Gud. 38 Og han er ikkje Gud for dei daude, men for dei livande; for alle er livande for honom.» 39 Då tok nokre skriftlærde til ords og sagde: «No tala du vel, meister.» 40 Og dei torde ikkje oftare spyrra honom um noko. 41 So sagde han til deim: «Korleis kann dei segja at Messias er Davids son? 42 David segjer då sjølv i Salmeboki: «Herren sagde til herren min: «Sit ved høggre handi mi, 43 til eg dine fiendar fær til fotbenk for deg lagt!»» 44 So kallar no David honom herre; korleis kann han då vera son hans?» 45 Sidan tala han til læresveinarne og sagde so heile folket hørde det: 46 «Agta dykk for

dei skriftlærde som likar å ganga ikring i side kjolar og gjerne vil helsast torgi og hava dei fremste sessarne i synagogorne og dei høgste sæti i gjestebod! 47 dei som et upp huset for enkjor og for ei syn skuld held lange bønner. Dei skal få so mykje strengare dom.»

21 Då han såg upp, vart han var at dei rike lagde gåvorne sine i templekista; 2 og han vart var ei armodsleg enkja, som lagde tvo skjervar. 3 Då sagde han: «Det segjer eg dykk for sant: Denne fatige enkja hev lagt meir enn dei alle. 4 For det som desse gav, det gav dei alle av nøgdi si; men ho gav av si fatige råd - gav alt ho hadde til å livberga seg med.» 5 Det var nokre som tala um templet, at det var prydt med fagre steinar og vigde gåvor. Då sagde han: 6 «Dette som de skodar, um det skal de vita at det vil koma ei tid då her ikkje vert liggjande stein på stein, som ikkje skal rivast laus.» 7 «Når skal då dette ganga fyre seg, meister, » spurde dei, «og kva er merket på at den tidi lid nær?» 8 Då svara han: Sjå dykk fyre, so ingen fær ført dykk på villstigi! For mange skal taka mitt namn og segja: «Det er eg!» og: «Det lid innpå tidi. Fylg ikkje etter deim! 9 Og når de høyrer um ufred og opprør, so vert ikkje fælne! For fyrst lyt det henda; men enden kjem ikkje straks.» 10 So sagde han til deim: «Folk skal reisa seg imot folk, og rike mot rike; 11 store jordskjelvar skal koma, og uår og sott kring i landi; og det skal syna seg skræmor og store teikn frå himmelen. 12 Men fyrr alt dette hender, skal dei leggja hand på dykk og forfylgja dykk og draga dykk inn i synagogor og fangehus; og de skal førast fram for kongar og landshovdingar for mitt namn skuld. 13 Då skal de koma til å vitna. 14 Legg dykk då på minne at de ikkje fyreåt tarv tenkja på korleis de skal svara for dykk! 15 Eg skal gjeva dykk munn og visdom, som ingen av motmennerne dykkar skal kunna standa seg for eller segja imot. 16 Jamvel foreldre og brør og skyldfolk og vener skal svika dykk og valda sume av dykk dauden, 17 og alle skal hata dykk for mitt namn skuld. 18 Men ikkje eit hår på hovudet dykkar skal forkomast. 19 Haldt ut, so skal de vinna sjælerne dykkar! 20 Når de ser at stridsherar kringset Jerusalem, då skal de vita at det ikkje er lenge fyrr han vert lagd i øyde. 21 Då lyt dei som er i Judaland røma til fjells; dei som er inni byen, lyt flytja ut, og dei som er utpå landet, må ikkje koma inn. 22 For dette er hemnardagarne; då skal det ganga fram

alt det som stend skrive. 23 Stakkars deim som gjeng med barn eller gjev brjost, i dei dagarne! For det skal vera stor naud i landet og vrede yver dette folket. 24 Dei skal falla for sverdseggi og førast hertekne burt til alle heidningfolk, og Jerusalem skal heidningarne trøda under fot, til heidningtidi er ute. 25 Det skal syna seg teikn i sol og måne og stjernor, og på jordi skal folki fælast i vonløysa, når havet og brotsjøarne dyn. 26 Folk skal uvita av rædsla og gru for det som kjem yver mannaheimen; for himmelkrafterne skal skakast. 27 Då skal dei sjå Menneskjesonen koma i skyi med velde og stor herlegdom. 28 Men når dette tek til å henda, då rett dykk upp, og lyft hovudet! for det lid mot utløysingi dykkar.» 29 So sagde han deim ei likning: «Sjå på fiketreet og alle andre tre! 30 So snart de ser dei hev sprutte, då veit de av dykk sjølve at no er sumaren nær. 31 Soleis når de ser dette hender, då veit de at Guds rike er nær. 32 Det segjer eg dykk for visst: Denne ætti skal ikkje forgangast fyrr alt saman hev hendt. 33 Himmel og jord skal forgangast, men mine ord skal aldri forgangast. 34 Gjev agt på dykk sjølve, at de aldri let hjarta tyngjast av rus og ovdrykk og verdsleg sut, so den dagen kjem uventande på dykk! 35 For som eit fuglenet skal han skal koma yver alle som bur kring i vidande verdi. 36 Vak kvar tid og stund, og bed at de kann få styrk til å røma undan alt dette som koma skal, og standa dykk framfor Menneskjesonen!» 37 Um dagarne lærde han i templet; men um kveldarne gjekk han ut or byen og var natti yver på den åsen dei kallar Oljeberget. 38 Og alt folket kom tidleg um morgonen til honom i templet og lydde på honom.

22 No leid det nær innåt søtebrødhelgi, som dei kallar påske. 2 Og øvsteprestarne og dei skriftlærde grunda på korleis dei skulde bera seg åt for å få rudt honom or vegen; for dei var rædde folket. 3 Då for Satan i Judas, han som dei kalla Iskariot, og som var ein av dei tolv; 4 han gjekk av stad og tala med øvsteprestarne og hovdingarne for tempelvakti um korleis han skulde få gjeve Jesus yver til deim. 5 Dei vart glade og lova honom pengar. 6 Han slo til, og sidan leita han etter eit laglegt høve til å gjeva han yver til deim utan uppstyr. 7 So kom søtebrødsdagen, den dagen då påskelambet skulde slagtaast. 8 Då sende han Peter og Johannes i veg og sagde: «Gakk av stad og stell til påskemålet åt oss, so me kann

halda måltid!» 9 «Kvar vil du me skal stella det til?» spurde dei. 10 «Høyr her!» svara han; «når de kjem inn i byen, møter de ein mann som ber ei krukka med vatn. Honom skal de fylgja til han gjeng inn i eit hus, 11 og so skal de segja til huseigaren: «Meisteren helsar: Kvar er romet der eg kann halda påskemåltid med læresveinarne mine?» 12 Då syner han dykk ein stor sal med duka bord. Der skal de stella til. 13 So gjekk dei, og fann det so som han hadde sagt, og dei stelte til påskemålet. 14 Då tidi kom, sette han seg til bords, og apostlarne med honom. 15 Og han sagde til deim: Eg hev lengta so etter å eta dette påskemålet i lag med dykk, fyrr eg skal lida; 16 for eg segjer dykk: Eg kjem aldri til å eta det meir, fyrr det hev fenge fullnaden sin i Guds rike.» 17 So tok han ein kalk i handi, og takka og sagde: «Tak dette og skift det imillom dykk! 18 For eg segjer dykk: Heretter skal eg aldri drikka av druvesafti fyrr Guds rike er kome.» 19 Og han tok brødet, takka, og braut det, og gav deim og sagde: «Dette er likamen min, som vert gjeven for dykk! Gjer dette til minne um meg!» 20 Like eins kalken etter dei hadde ete kveldverden, og sagde: «Denne kalken er den nye pakt i blodet mitt, det som renn for dykk. 21 Men sjå: svikaren held handi si framyver bordet med meg! 22 Menneskjesonen gjeng fulla burt; for so er det laga. Men ve yver den mannen som veld at han vert gjeven i fiendehand!» 23 Då tok dei til å dryfta seg imillom kven av deim det kunde vera som skulde koma til å gjera dette. 24 Det vart og ein ordstrid millom deim um kven av deim som skulde gjelda for den største. 25 Då sagde han til deim: «Kongarne råder yver folki sine, og dei som held deim i age, vert kalla velgjerdsmenner. 26 So må det ikkje vera med dykk; men den som er største ibland dykk, skal vera som han var yngst, og styraren som han var tenar. 27 For kven er største, den som sit til bords, eller den som ber på bordet? Er det kje den som sit til bords? Men eg er berre som ein bordsvein ibland dykk. 28 De er dei som heldt ut hjå meg i røyningarne mine, 29 og eg eignar dykk kongedøme, liksom far min eigna meg det; 30 de skal eta og drikka ved bordet mitt i mitt rike, og sitja i kvar sitt høgsete og styra dei tolv Israels-ætterne. 31 Simon, Simon, høyr kva eg segjer: Satan kravde å få sælda dykk liksom korn. 32 Men eg hev bede for deg at trui di ikkje må trjota, og når du ein gong

vender um, so styrk brørne dine!» 33 «Herre, » sagde Peter, «med deg gjeng eg gjerne både i fangehus og i dauden.» 34 «Eg segjer deg, Peter, » svara Herren: «Hanan gjel ikkje i natt, fyrr du tri gonger hev neitta at du kjenner meg.» 35 So sagde han til deim: «Då eg sende dykk i veg forutan pung og skreppa og skor, vanta de då nokon ting?» «Ingen ting, » svara dei. 36 «Men no lyt den som hev pung taka honom med, » sagde han, «og like eins den som hev skreppa, og den som ikkje hev noko sverd, lyt selja kjolen sin og kjøpa seg eit. 37 For eg segjer dykk at på meg lyt det sannast det ordet som stend skrive: «Og han vart rekna millom brotsmenn.» For med meg lid det mot enden.» 38 «Herre, » sagde dei, «sjå her er tvo sverd.» «Det er nok, » svara han. 39 So gjekk han ut og tok vegen til Oljeberget, som han var van ved; og læresveinarne fylgde og med. 40 Då han var komen dit, sagde han til deim: «Bed at de ikkje må koma i freisting!» 41 Han drog seg ifrå deim so langt som eit steinkast og lagde seg på kne og bad: 42 «Fader, um du vilde taka denne skåli ifrå meg! Men lat det ikkje vera som eg vil, berre som du vil!» 43 Ein engel frå himmelen synte seg for honom og styrkte honom. 44 Og i si såre hjartekvida bad han endå heitare, og sveiten hans vart som blodsdråpar, som fall ned på jordi. 45 So reiste han seg frå bøni. Då han kom til læresveinarne, såg han at dei hadde sovna av sorg. 46 Då sagde han til deim: «Kvi søv de? Statt upp, og bed at de ikkje må koma i freisting!» 47 Fyrr han hadde tala ut, fekk han sjå ein flokk som kom; han som heitte Judas - ein av dei tolv - gjekk fyre deim og kom burtåt Jesus, vilde kyssa honom. 48 Då sagde Jesus til honom: «Judas, svik du Menneskjesonen med ein kyss?» 49 Då dei som var ikring honom såg korleis det bar i veg, sagde dei: «Herre, skal me slå til med sverdet?» 50 Og ein av deim hogg til tenaren åt øvstepresten, og sneidde av honom det høgre øyra. 51 Då tok Jesus til ords og sagde: «Lat det vera nok med det!» Og han tok burtpå øyra hans og lækte honom. 52 So sagde han til deim som var komne og skulde taka honom, øvsteprestarne og tempelhovdingarne og styresmennene: «De kjem med sverd og stavar som eg skulde vera ein røver! 53 Den tid eg var saman med dykk i templet dag etter dag, då baud de'kje til å gripa meg. Men no er det dykkar time, no er det myrkret som råder.»

54 So tok dei honom og førde honom burt og inn i garden åt øvstepresten; og Peter fylgde eit langt stykke etter. 55 Dei hadde gjort upp ein eld midt i gardsromet og sett seg ikring, og Peter sette seg midt ibland deim. 56 Med han sat der i ljuset, vart ei tenestgjenta var honom; ho stirde på honom og sagde: «Denne var og med honom!» 57 Men han neitta og sagde: «Eg kjenner honom ikkje, kvinna!» 58 Eit lite bil etter vart ein annan var honom og sagde: «Du er og ein av deim!» «Nei, mann, det er eg ikkje!» svara Peter. 59 Då um lag ein time var liden, var det ein til som sanna det og sagde: «Jau visst var denne og med honom; han er då ein galilæar.» 60 «Eg veit'kje kva du talar um, mann!» sagde Peter. Og straks, fyrr han hadde tala ut, gol hanen. 61 Då vende Herren seg og såg på Peter; og Peter kom i hug det ordet Herren hadde sagt til honom: «Fyrr hanen gjel i natt, hev du avneitta meg tri gonger.» 62 Og han gjekk ut og gret sårt. 63 Dei mennene som heldt Jesus, spotta honom og slo honom. 64 Dei kasta eit klæde yver honom og spurde: «Kven var det som slo deg? Seg oss det, du som er ein profet!» 65 Og mange andre hædingsord tala dei til honom. 66 Då det vart dag, kom styresmennene åt folket i hop, og øvsteprestarne og dei skriftærde; dei førde honom fram i rådsmøtet sitt 67 og sagde: «Er du Messias, so seg oss det!» «Um eg segjer det åt dykk, trur de det ikkje, » svara han, 68 «og um eg spør, svarar de ikkje. 69 Men heretter skal Menneskjesonen sitja ved høgre handi åt Guds allmagt.» 70 Då spurde dei alle: «Er du då Guds Son?» Han svara: «De segjer det, og eg er det.» 71 «Kva skal me med fleire vitnemål?» sagde dei då; «no hørde me det av hans eigen munn!»

23 Då reiste dei seg, heile hopen, og førde honom til Pilatus, 2 og bar fram klagemålet sitt mot honom. «Me hev kome etter at denne mannen forvillar folket vårt, » sagde dei; «han forbyd deim å gjeva keisaren skatt, og segjer at han er Messias, ein konge.» 3 Då tok Pilatus til ords og spurde honom: «Er du kongen yver jødarne?» «Det er som du segjer, » svara han. 4 Pilatus sagde til øvsteprestarne og folket: «Eg finn ingi skuld hjå denne mannen.» 5 Då tok dei sterkare i og sagde: «Han øser upp folket med læra si i heile Jødeland; han tok til med det i Galilæa, og no hev han kome alt hit.» 6 Då Pilatus hørde det, spurde han um mannen var frå Galilæa,

7 og so snart han vart vis med at han lydte under Herodes' velde, sende han honom åt Herodes; for han var og i Jerusalem i dei dagane. 8 Herodes vart svært glad då han såg Jesus; han hadde lenge ynskt at han måtte få sjå honom; for han hadde høyrte mykje um honom og gjorde seg von um å få sjå eit teikn av honom. 9 Han spurde honom um mangt og mykje, men Jesus svara ikkje eit ord. 10 Øvsteprestarne og dei skriftlærde stod der og klaga på honom so sterkt dei kunde. 11 Og Herodes med hermenerne sine svivyrde og hædde honom, kasta ei brikjeleg kåpa um honom og sende honom so attende til Pilatus. 12 Den dagen vart Herodes og Pilatus vener; fyrr hadde det vore fiendskap millom deim. 13 So kalla Pilatus i hop øvsteprestarne og rådsherrarne og folket 14 og dei sagde til deim: «De hev ført denne mannen fram for meg og skulda honom for at han leider folket på avveg. No hev eg lydt honom ut, so de hev høyrte på det, men eg hev'kje funne honom saka i noko av det de klagar honom for. 15 Og det hev ikkje Herodes heller; for eg sende dykk til honom. So kann de sjå, at han hev ikkje gjort noko, som han skulde lata livet for. 16 Difor vil eg refsa honom og so gjeva honom fri.» 17 Men han laut gjeva deim ein fange fri i høgtidi. 18 Då ropa dei alle som ein; «Burt med honom! Gjev oss Barabbas fri!» 19 - so heitte ein som var sett i fengsel for eitt opprør som hadde brote ut i byen, og for manndrån - . 20 På nytt tala Pilatus til deim; for han vilde gjerne gjeva Jesus fri. 21 Men dei ropa imot: «Krossfest honom, krossfest honom!» 22 So tala han til deim tridje gongen og sagde: «Kva vondt hev han då gjort, denne mannen? Eg hev'kje funne honom saka i noko som han kann dømast frå livet for. Difor vil eg refsa honom og so gjeva honom fri.» 23 Men dei braut på, og kravde med høge rop at han skulde krossfestast, og ropi deira fekk yvertaket. 24 Då dømde Pilatus so at det skulde vera som dei kravde. 25 Han løyste den som sat fengsla for opprør og manndrån, den som dei bad um, men gav Jesus yver til deim, so dei kunde gjera med honom som dei vilde. 26 Då dei førde honom burt, tok dei fat på ein mann som kom frå marki; han heitte Simon, og var frå Kyrene; honom lagde dei krossen på, so han skulde bera honom etter Jesus. 27 Ein stor folkehøp fylgde honom; bland deim var det mange kvinnor, som øya og gret for hans skuld. 28 Jesus snudde seg åt deim og sagde: «Jerusalems datter, gråt ikkje yver meg! Gråt heller yver dykk sjølve og borni dykkar! 29 For det kjem dagar då dei skal segja: «Sæle dei som aldri bar barn under beltet! Sælt det livet som aldri hev født, og det brjostet som aldri hev fostra!» 30 Då kjem dei til å segja til fjelli: «Fall yver oss!» og til haugarne: «Gøym oss!» 31 For fer dei so med det grønne treet, korleis skal det då ganga med det turre?» 32 Tvo andre, tvo illgjerningsmenn, vart og førde av stad saman med honom og skulde lata livet. 33 Då dei kom til den staden som kallast Skallen, krossfeste dei honom der, og like eins illgjerningsmenerne, den eine på høgge og den andre på vinstre sida. 34 Men Jesus sagde: «Fader, forlat deim, for dei veit ikkje kva dei gjer!» So skifte dei klædi hans millom seg og drog strå um deim. 35 Folket stod og såg på; og rådsherrarne spotta og sagde: «Han hev hjelpt andre, no kann han hjelpa seg sjølv, dersom han er Guds Messias, den utvalde!» 36 Hermenerne gjorde narr av honom; dei gjekk fram og rette honom eddik og sagde: 37 «Er du kongen yver jødarne, so hjelp deg sjølv!» 38 Og oppyver honom var det ei innskrift: «Dette er kongen yver jødarne.» 39 Ein av illgjerningsmenerne som hekk der, hædde honom og sagde: «Er'kje du Messias? - hjelp deg sjølv og oss!» 40 Då tok den andre til ords, og skjemde på honom og sagde: «Ottast ikkje du heller Gud, du som er under same domen? 41 Og det er me med rette; for me fær berre lika for det me hev gjort. Men han hev ikkje gjort noko urett. 42 Jesus, » sagde han, «kom meg i hug når du kjem i ditt rike!» 43 «Det segjer eg deg for visst, » svara Jesus: «I dag skal du vera med meg i paradís.» 44 Det var no kring den sette timen; då vart det myrkt yver heile landet, alt til den niande timen, 45 og soli svartna. Forhenget i templet rivna midt i tvo. 46 Og Jesus ropa med høg røyst: «Fader, i dine hender gjev eg mi ånd!» Då han hadde sagt det, andast han. 47 Då hovudsmannen såg det som hende, lova han Gud og sagde: «Den mannen var sanneleg skuldlaus!» 48 Og heile folkemengdi som hadde samla seg for å sjå på dette, øya seg og gjekk burt att då dei såg kva som hende. 49 Men alle venerne hans, og dei kvinnorne som hadde fylgt honom frå Galilæa, stod langt undan og såg på. 50 Det var ein mann som heitte Josef, ein god og rettvis mann; han høyrde til det Høge Rådet, 51 men hadde

ikkje vore med på rådi og gjerningane deira; han åtte heime i Arimatæa, ein by i Jødeland, og var ein av deim som venta på Guds rike - 52 den mannen gjekk til Pilatus og bad um likamen åt Jesus, 53 tok honom ned, sveipte honom i lin og lagde honom i ei grav som var hoggi i berget, og som det endå ikkje var lagd nokon i. 54 Det var då fyrebuingdagen, og kviledagen var i kjømdi. 55 Nokre av dei kvinnorne som hadde vore med han frå Galilæa, fylgde etter; dei skoda gravi og såg korleis likamen hans vart lagd. 56 So gjekk dei heim att og laga til angande kryddor og salvar. Kviledagen heldt dei seg i ro etter lovi.

24 Men den fyrste dagen i vika, tidleg i otta, kom dei til gravi, og hadde med seg kryddorne som dei hadde laga til. 2 Då fekk dei sjå at steinen var velt ifrå gravi; 3 dei gjekk inn, men fann ikkje likamen åt Herren Jesus. 4 Dei visste ikkje kva dei skulde tenkja um dette; då stod det med ein gong tvo menner i skinande klæde innmed deim, 5 og med dei fulle av otte stirde nedfyre seg, sagde mennerne til deim: «Kvi leitar de etter den livande millom dei daude? 6 Han er ikkje her; han hev stade upp att. Kom i hug kva han sagde med dykk då han endå var i Galilæa, 7 at Menneskjesonen skulde gjevast i henderne på synduge menneskje og krossfestast, og standa upp att tridje dagen!» 8 Då kom dei i hug ordi hans, 9 og dei gjekk burt att frå gravi, og fortalde alt dette til dei elleve og alle dei andre. 10 Det var Maria Magdalena og Johanna og Jakobs-Maria og dei hine kvinnorne i fylgjet deira - dei sagde dette med apostlarne; 11 men dei tenkte det var noko vas dei for med, og trudde deim ikkje. 12 Peter sprang like vel av stad til gravi, og då han lutte seg ned, såg han ikkje anna enn likklædi; so gjekk han burt att, og undrast med seg yver det som var hendt. 13 Same dagen gjekk tvo av deim utetter til ein liten by som heiter Emmaus, og ligg ei mil frå Jerusalem, 14 og på veggen tala dei med einannan um alt det som nyst hadde hendt. 15 Med dei no gjekk og tala og dryfte det med kvarandre, kom Jesus sjølv innåt og slo fylgje med deim; 16 men augo deira var fjetra, so dei kjende honom ikkje. 17 «Kva er det for ting de røder so um, med de gjeng etter veggen?» spurde han. Då stana dei, og det var sjåande til at dei sturde. 18 Og den eine av deim - han heitte Kleopas - tok til ords og sagde til honom: «Du må visst vera den einaste som held

til i Jerusalem og ikkje veit kva som hev hendt der desse dagarne!» 19 «Kva for noko?» spurde han. «Det med Jesus frå Nasaret, » svara dei, «han som var ein profet, megtig i gjerning og ord for Gud og alt folket, 20 korleis øvsteprestarne og råds herrarne våre fekk dømt honom frå livet og krossfeste honom. 21 Og me vona at han var den som skulde løysa ut Israel. Og med alt det so er det no på tridje dagen sidan dette gjekk fyre seg. 22 Men so hev og nokre kvinnor i flokken vår sett oss i uro og undring; dei var i otta ved gravi, 23 og fann ikkje likamen hans, men kom og fortalde at dei hadde set ei syn av englar, og at englarne hadde sagt at han liver. 24 Nokre av felagerne våre gjekk då ut til gravi, og fann det heiltupp so som kvinnorne hadde sagt, men honom såg dei ikkje.» 25 «Å, for uvituge de er, » svara han, «og for seinhuga til å tru alt det som profetarne hev tale! 26 Laut ikkje Messias lida dette, fyrr han kunde ganga inn til sin herlegdom?» 27 So tok han til frå Moses og alle profetarne, og i alle skrifterne lagde han ut for deim det som er sagt um honom der. 28 Då dei var tett innmed den byen dei skulde til, lest han vilja ganga lenger. 29 Men dei nøydde honom og sagde: «Ver hjå oss! Det lid til kvelds, og dagen hallar.» So gjekk han inn og var hjå deim. 30 Som han no sat til bords med deim, tok han brødet og velsigna det, og braut det og gav deim. 31 Då vart augo deira uplatne, so dei kjende honom att; men i det same kvarv han burt for augo deira. 32 Då sagde dei med einannan: «Brann ikkje hjarta i oss då han tala med oss på veggen, då han lagde ut skrifterne åt oss?» 33 Og dei tok ut i same stund, og gjekk attende til Jerusalem. Dei fann dei elleve og felagarne deira samla, og dei sagde: 34 «Herren hev sanneleg stade upp att, og hev synt seg for Simon.» 35 Og sjølv fortalde dei um det som hadde hendt på veggen, og korleis dei hadde kjent honom då han braut brødet. 36 Best dei tala um dette, stod han sjølv midt ibland deim og sagde: «Fred vere med dykk!» 37 Dei kvakk og vart rædde, og trudde det var ei ånd dei såg. 38 Då sagde han til deim: «Kvi er de so forstøkte, og kvifor vaknar det tvil i hjarta dykkar? 39 Sjå henderne og føterne mine, at det er eg sjølv! Kjenn på meg og sjå! Ei ånd hev då'kje kjøt og bein, som de ser eg hev.» 40 Då han hadde sagt det, synte han deim henderne og føterne sine. 41 Då dei endå ikkje kunde

tru for gleda, men berre undra seg, sagde han: «Hev de noko etande her?» 42 Dei gav han eit stykke steikt fisk og noko av ei honningkaka, 43 og han tok det og åt det for augo deira. 44 So sagde han til deim: «Dette var det eg tala til dykk um då eg endå var i lag med dykk, at alt som er skrive um meg i Moselovi og profetarne og salmarne, laut sannast.» 45 So let han opp for tankarne deira, so dei kunde skyna skrifterne. 46 «So stend skrive, » sagde han, «at Messias skal lida og standa opp frå dei daude tredje dagen, 47 og i hans namn skal umvending og syndeforlating ropast ut for alle folkeslag; frå Jerusalem skal det ganga ut. 48 De skal sjølv vitna um dette. 49 Og no vil eg senda yver dykk det som far min hev lova; men de skal halda dykk rolege i byen, til de vert budde med kraft frå det høge.» 50 Sidan tok han deim med seg ut or byen, til burt imot Betania, og han lyfte opp henderne og velsigna deim. 51 Og med han lyste velsigningi, skildest han frå deim og for opp til himmelen. 52 Og dei kasta seg på kne og tilbad honom. So gjekk dei attende til Jerusalem i stor gleda, 53 og sidan var dei allstødt i templet og lova og prisa Gud.

Johannes

1 I upphavet var ordet, og ordet var hjå Gud, og ordet var Gud. **2** Han var i upphavet hjå Gud. **3** All ting vart til ved honom, og utan honom vart ikkje ein einaste ting til av det som hev vorte til. **4** I honom var liv, og livet var ljuset åt menneski. **5** Og ljuset skin i myrkret, og myrkret fekk ikkje magt med det. **6** Det stod fram ein mann, send ifrå Gud; Johannes er namnet hans. **7** Den mannen kom til vitnemål, at han skulde vitna um ljuset, so alle kunde tru ved honom. **8** Det var ikkje han som var ljuset, men han skulde vitna um ljuset. **9** Det sanne ljuset, som lyser upp kvart menneskje, var den gongen på veg til verdi. **10** Han var i verdi, og verdi hev vorte til ved honom, og verdi kjende honom ikkje. **11** Han kom til sitt eige, og hans eigne tok ikkje imot honom. **12** Men alle som tok imot honom, deim gav han rett til å verta Guds born, deim som trur på namnet hans, **13** som ikkje er fødde av blod, og ikkje av kjøts vilje, og ikkje av manns vilje, men av Gud. **14** Og Ordet vart kjøt og feste bu hjå oss, og me skoda herlegdomen hans, ein sovoren herlegdom som ein einbore Son hev frå Far sin, full av nåde og sanning. **15** Johannes vitnar um honom og ropar ut: «Han var det eg sagde soleis um: Den som kjem etter meg, hev vorte fyre meg; for han var til fyrr enn eg.» **16** Ja, av hans fullnad hev me alle fenge, og det nåde på nåde; **17** for lovi vart gjevi gjenom Moses, nåden og sanningi vart til ved Jesus Kristus. **18** Aldri hev nokon set Gud; den einborne Sonen, som er i fanget åt Faderen, han hev gjort honom kjend. **19** So var vitnemålet Johannes gav då jødarne sende prestar og levitar frå Jerusalem, som skulde spyria honom: «Kven er du?» **20** Då sagde han beint ut, og dulde ikkje fyre det; han sagde beint ut: «Eg er ikkje Messias.» **21** «Kva er du då?» spurde dei. «Er du Elia?» «Nei, det er eg ikkje, » sagde han. «Er du profeten?» «Nei, » svara han. **22** «Kven er du?» sagde dei då - «so me hev eit svar å gjeva deim som hev sendt oss! Kva segjer du um deg sjølv?» **23** Han sagde: «Eg er røysti som ropar i heidi: «Beinka vegen åt Herren!» som profeten Jesaja segjer.» **24** Dei som var sende, hørde til farisæarflokken. **25** So spurde dei honom: «Kvi døyper du då, når du ikkje er Messias, og ikkje Elia, og ikkje profeten?» **26** «Eg døyper med vatn, » svara Johannes; «midt ibland

dykk stend ein som de ikkje kjenner: **27** han som kjem etter meg, og som eg ikkje er verdig til å løysa skobandet åt.» **28** Dette gjekk fyre seg i Betania, på hi sida åt Jordan, der Johannes var og døypte. **29** Dagen etter ser han Jesus koma burt imot seg, og segjer: «Sjå der er Guds lamb, som tek burt verdsens synd!» **30** Det er han eg sagde det um: Etter meg kjem ein mann som hev vorte fyre meg; for han var til fyrr enn eg. **31** Eg kjende honom ikkje, men for di han skulde openberrast åt Israel, difor er det eg er komen og døyper med vatn.» **32** Og Johannes vitna: «Eg hev set Anden dala ned som ei duva frå himmelen, og han stana yver honom. **33** Eg kjende honom ikkje, men han som sende meg til å døypa med vatn, han sagde til meg: «Den du ser Anden dalar ned imot og stanar yver, han er den som døyper med den Heilage Ande.» **34** Og eg hev set det, og hev vitna at han er Guds Son.» **35** Andre dagen stod Johannes der atter med tvo av læresveinarne sine. **36** Då ser han Jesus, som kom gangande, og segjer: «Sjå der er Guds lamb!» **37** Dei tvo læresveinarne hørde kva han sagde, og fylgde etter Jesus. **38** Då snudde Jesus seg, og då han såg dei fylgde etter honom, sagde han til deim: «Kva vil de?» «Kvar bur du, rabbi?» spurde dei - rabbi tyder meister -. **39** «Kom, so skal de sjå!» svara han. So gjekk dei med honom, og såg kvar han budde, og dei vart verande hjå honom den dagen. Det var ikring tiande timen. **40** Andreas, bror åt Simon Peter, var ein av dei tvo som hadde høyrtd ordi hans Johannes og fylgt etter Jesus. **41** Han finn fyrst bror sin, Simon, og segjer til honom: «Me hev funne Messias!» - Messias er det same som Kristus - . **42** Han tok honom med seg til Jesus. Jesus såg på honom og sagde: «Du er Simon Johannesson; du skal kallast Kefas!» - Kefas er det same som Peter -. **43** Dagen etter vilde Jesus taka ut og fara til Galilæa. Han møter Filip, og segjer til honom: «Fylg meg!» **44** Filip var frå Betsaida, same byen som Andreas og Peter var ifrå. **45** Filip møter Natanael, og segjer til honom: «Me hev funne den som Moses hev skrive um i lovi, og som profetarne hev skrive um; det er Jesus Josefsson frå Nasaret.» **46** «Kann det koma noko godt frå Nasaret?» sagde Natanael. «Kom og sjå!» svara Filip. **47** Jesus såg Natanael koma burt imot seg, og sagde um honom: «Sjå der er ein egte israelit, ein som det ikkje finst svik i!» **48** Natanael

segjer til honom: «Kvar kjenner du meg ifrå?» «Eg såg deg då du var under fiketreet, fyrr Filip ropa på deg, » svara Jesus. 49 Då tok Natanael til ords og sagde til honom: «Rabbi, du er Guds Son, du er Israels konge!» 50 «Trur du for di eg sagde deg at eg hadde set deg innunder fiketreet?» svara Jesus; «du skal få sjå større ting enn det. 51 Det segjer eg dykk for visst og sant, » sagde han med honom: «De skal sjå himmelen open og Guds englar stiga upp og stiga ned yver Menneskjesonen.»

2 Tridje dagen stod det eit brudlaup i Kana i Galilæa.

Mor åt Jesus var der, 2 og Jesus og læresveinarne hans vart og bedne til brudlaupet. 3 Då vinen traut, segjer mor åt Jesus til honom: «Dei hev ikkje vin!» 4 «Kva vil du meg, kvinna?» svara Jesus; «mi tid er ikkje endå komi.» 5 «Gjer alt han segjer til dykk!» sagde mor hans til bordsveinarne. 6 Etter di no jødarne hev for vis å två seg fyre måli, stod det der seks vats-kjer av stein; kvart av deim tok tvo eller tri anker. 7 «Fyll kjeri med vatn!» segjer Jesus til bordsveinarne. Då fyllte dei kjeri heilt uppåt barden. 8 So sagde han til deim: «Aus no upp, og ber det til kjøkemeisteren!» Dei so gjorde; 9 men då kjøkemeisteren hadde smaka på vatnet som var vorte til vin, og ikkje visste kvar den vinen kom ifrå - men bordsveinarne visste det, dei som hadde aust upp vatnet - so ropa han på brudgomen, og sagde til honom: 10 «Kvar mann set fyrst fram den gode vinen, og når folk hev vorte drukne, den ringare; du hev gøymt den gode vinen til no!» 11 Dette fyrste teiknet sitt gjorde Jesus i Kana i Galilæa, og let sin herlegdom skina fram; og læresveinarne hans trudde på honom. 12 Sidan for han ned til Kapernaum med mor si og brørne og læresveinarne sine, og der vart dei verande nokre få dagar. 13 Det leid til påskehelgi åt jødarne, og Jesus for upp til Jerusalem. 14 I templet fann han folk som selde uksar og sauer og duvor, og andre som sat og veksla pengar. 15 Då gjorde han seg ei svepa av reimar og dreiv deim alle ut or templet, og sauerne og uksarne med; småpengarne åt vekslarane kasta han utyver, og velte bordi deira, 16 og til duvekræmarane sagde han: «Burt med dette! Gjer ikkje huset åt Far min til ei krambud!» 17 Og læresveinarne kom i hug at det stend skrive: «Brennhug for ditt hus kjem til å eta meg upp.» 18 Då tok jødarne til ords og sagde til honom: «Kva teikn syner du oss, sidan du gjer

dette?» 19 Jesus svara: «Riv dette templet ned, og eg skal reisa det upp att på tri dagar!» 20 «I seks og fyrti år hev det vore bygt på dette templet, » sagde dei då, «og du vil reisa det upp att på tri dagar!» 21 Men det var likams-templet sitt han tala um. 22 Då han no hadde stade upp frå dei daude, kom læresveinarne hans i hug at han hadde sagt dette, og dei trudde Skrifti og det ordet Jesus hadde sagt. 23 Medan han var i Jerusalem i påskehelgi, på høgtidi, trudde mange på namnet hans då dei såg dei teikni han gjorde. 24 Men sjølv trudde Jesus seg ikkje til deim, av di han kjende alle, 25 og ikkje trong at nokon skulde vitna um noko menneskje; for han visste sjølv kva som budde i det mennesket.

3 Det var ein mann av farisæarflokken som heitte Nikodemus, ein av rådsherrane åt jødarne. 2 Han kom ein gong til Jesus um natti og sagde: «Rabbi, me veit at du er ein lærar som er komen frå Gud; for ingen kann gjera desse teikni som du gjer, utan Gud er med honom.» 3 Jesus svara: «Det segjer eg deg for sant og visst: Ingen kann sjå Guds rike utan han vert fødd på nytt.» 4 Nikodemus segjer til honom: «Korleis kann ein som er gamall verta fødd? han kann då vel ikkje koma inn i livet åt mor si andre gongen, og føddast til verdi!» 5 Jesus svara: «Det segjer eg deg for sant og visst: Utan ein vert fødd av vatn og ånd, kann han ikkje koma inn i Guds rike. 6 Det som er født av kjøtet, er kjøt, og det som er født av åndi, er ånd. 7 Undrast ikkje på at eg sagde med deg: De lyt føddast på nytt! 8 Vinden blæs kvar han vil, og du høyrer han tyt, men du veit ikkje kvar han kjem ifrå eller kvar han fer av. So er det med kvar som er fødd av åndi.» 9 «Korleis kann det ganga til?» spurde Nikodemus. 10 «Du er Israels lærar, og veit ikkje det!» svara Jesus. 11 «Det segjer eg deg for visst og sant: Me talar um det me veit, og vitnar um det me hev set, men de tek ikkje imot vitnemålet vårt! 12 Når eg hev tala til dykk um det som høyrer jordi til, og de ikkje trur, korleis skal de då tru når eg talar til dykk um det som høyrer himmelen til? 13 Og ingen hev stige upp til himmelen utan han som steig ned frå himmelen, Menneskjesonen, som var i himmelen. 14 Og liksom Moses lyfte upp ormen i øydemarki, soleis lyt Menneskjesonen lyftast upp, 15 so kvar den som trur, skal hava æveleg liv i honom. (aiōnios g166) 16 For so elska Gud verdi at han gav Son sin, den

einborne, so kvar den som trur på honom, ikkje skal verta fortapt, men hava ævelegt liv. (aiōnios g166) 17 For Gud sende ikkje Son sin til verdi so han skulde døma verdi, men so verdi skulde verta frelst ved honom. 18 Den som trur på honom, vert ikkje dømd; den som ikkje trur, er alt dømd, for di han ikkje hev trutt på namnet åt Guds einborne Son. 19 Og dette er dommen: Ljoset hev kome til verdi, og menneski lika myrkret betre enn ljuset, for gjerningarne deira var vonde. 20 For kvar den som driv på med det som låkt er, hatar ljuset, og kjem ikkje til ljuset; for han vil ikkje at gjerningarne hans skal koma upp i dagen, slike dei er. 21 Men den som gjer etter sanningi, kjem til ljuset, so gjerningarne hans kann verta synberre; for dei er gjorde i Gud.» 22 Sidan kom Jesus og læresveinarne hans til Juda-bygderne, og der var han ei tid med deim, og døypte. 23 Johannes døypte og då; det var i Ænon, tett med Salim, han døypte; for det var mykje vatn der; og folk kom dit og let seg døypa. 24 Den tid var Johannes endå ikkje sett i fengsel. 25 So vart det eit ordskite millom læresveinarne åt Johannes og ein Juda-mann um reinsingi. 26 Og dei kom til Johannes og sagde: «Rabbi, han som var i hop med deg på hi sida åt Jordan, han som du hev vitna for, han døyper, og alle kjem til honom.» 27 Johannes svara: «Eit menneskje kann ikkje få noko, utan det er gjeve honom frå himmelen. 28 De er sjølve vitni mine at eg sagde: «Eg er ikkje Messias, » men: «Eg er send fyre honom.» 29 Det er brudgomen som hev bruri; men belesveinen, som stend innmed og lyder på brudgomen, gleder seg hjarteleg når han høyrer målet hans. Slik gleder eg no fenge, og det i fullt mål. 30 Han lyt veksa, eg lyt minka. 31 Den som kjem ovanntil, er yver alle; den som er frå jordi, er av jordi, og det han talar, er av jordi. Den som kjem frå himmelen, er yver alle; 32 det han hev set og høyr, det vitnar han um, men ingen tek imot vitnemålet hans. 33 Den som hev teke imot hans vitnemål, hev stadfest at Gud er sannordig. 34 For den som Gud sende, talar Guds ord; for Gud gjev honom Anden umælt. 35 Faderen elsker Sonen, og hev gjeve alt i hans hender. 36 Den som trur på Sonen, hev ævelegt liv; men den som ikkje lyder Sonen, fær ikkje sjå livet, men Guds vreide vert verande yver honom». (aiōnios g166)

4 Då no Jesus fekk vita at farisæarane hadde høyr, han vann fleire læresveinar og døypte fleire enn Johannes 2 - endå det var ikkje Jesus sjølv som døypte, men læresveinarne hans - 3 so tok han ut frå Judæa og for til Galilæa att. 4 Han laut fara gjennom Samaria, 5 og kom då til ein by i Samaria som heiter Sykar og ligg tett ved den marki som Jakob gav Josef, son sin. 6 Der var Jakobs-kjelda. Jesus var trøyt etter ferdi, og sette seg beint ned der innmed kjelda; det var ikring den sette timen. 7 Då kjem det ei kvinna frå Samaria og vil draga upp vatn. Jesus segjer til henne: «Lat meg få drikk!» 8 For læresveinarne hans hadde gjeve inn til byen og skulde kjøpa mat. 9 «Korleis hev det seg, » segjer den samaritanske kvinna, «at du, som er jøde, bed meg, ei samaritansk kvinna, um drikk?» - for jødarne hev ikkje nokoslag samlag med samaritanarne. 10 Jesus svara: «Dersom du kjende Guds gåva, og visste kven han er, han som bed deg um drikk, so bad du honom, og han gav deg livande vatn.» 11 «Herre, » segjer kvinna, «du hev ingen ting å draga upp med, og brunnen er djup! Kvar hev du då det livande vatnet frå? 12 Er då du større enn Jakob, ættfaren vår, som hev gjeve oss brunnen? han hev sjølv drukke av honom, og sønerne og feet hans med.» 13 Jesus svara: «Kvar den som drikk av dette vatnet, vert tyrst att, 14 men den som drikk av det vatnet eg vil gjeva honom, vert aldri tyrst meir; for det vatnet eg gjev honom, vert i honom til ei kjelda med vatn som vell upp til ævelegt liv.» (aiōn g165, aiōnios g166) 15 «Herre, » sagde kvinna, «gjev meg det vatnet, so eg ikkje vert tyrst meir, og ikkje treng koma alt hit og draga upp vatn!» 16 Han segjer til henne: «Gakk og henta mannen din, og kom hit att!» 17 «Eg hev ingen mann, » svara kvinna. «Det er rett som du segjer, at du ikkje hev nokon mann, » sagde Jesus; 18 «for du hev havt fem menn, og den du hev no, er ikkje din mann. No sagde du sant.» 19 «Herre, eg ser at du er ein profet!» sagde kvinna. 20 «Faderne våre tilbad Gud på dette fjellet, og de segjer at det er i Jerusalem ein skal tilbeda honom.» 21 Jesus segjer til henne: «Tru meg, kvinna; det kjem ei tid då de ikkje skal tilbeda Faderen på dette fjellet og ikkje i Jerusalem heller. 22 De tilbed det de ikkje kjenner, me tilbed det me kjenner; for frelsa kjem frå jødarne. 23 Men det kjem ei tid, og ho hev alt kome, då dei rette tilbedarane skal tilbeda Faderen i ånd og

sanning; for slike tilbedarar er det Faderen vil hava. 24 Gud er ånd, og dei som tilbed honom, lyt tilboda i ånd og sanning.» 25 Kvinna segjer til honom: «Eg veit at Messias kjem» - Messias er det same som Kristus -; «når han kjem, skal han læra oss alt.» 26 Jesus segjer til henne: «Det er eg - eg som talar med deg.» 27 I det same kom læresveinarne hans. Dei undra seg yver at han tala med ei kvinna; like vel var det ingen som sagde: «Kva vil du henne?» eller: «Kvi talar du med henne?» 28 So let kvinna vatskrukka si standa, og gjekk av stad til byen og sagde til folki: 29 «Kom, so skal de sjå ein mann som hev sagt meg alt eg hev gjort! Skal tru han er Messias?» 30 Då gjekk dei ut or byen. Med dei var på vegen til honom, 31 bad læresveinarne honom: «Et, rabbi!» 32 Han svara: «Eg hev ein mat som ikkje de veit um.» 33 Då sagde læresveinarne seg imillom: «Tru nokon hev bore mat til honom?» 34 Jesus segjer til deim: «Min mat er at eg gjer det han vil som sende meg, og fullfører hans verk. 35 Segjer ikkje de: «Det er endå fire månader fyrr hausten kjem?» Men høyr kva eg segjer dykk: Lyft upp augo dykkar og skoda åkrane, korleis dei alt gulnar mot hausten. 36 Den som haustar fær løn, og samlar grøda til ævelegt liv, so dei skal få gleda seg saman både den som sår og den som haustar. (aiōnios g166) 37 For her høver det ordet: «Det er ein som sår og ein annan som haustar.» 38 Eg hev sendt dykk ut til å hausta det som de ikkje hev havt noko arbeidt med; andre hev havt arbeidet, og de hev gjenge inn i arbeidet deira.» 39 Det var mange av samaritanarne frå den byen som trudde på honom for det som kvinna hadde sagt då ho vitna: «Han hev sagt meg alt eg hev gjort!» 40 Då no samaritanarne kom til honom, bad dei at han vilde vera hjå deim, og han vart verande der tvo dagar. 41 Og mange fleire trudde for skuld ordet han tala, 42 og dei sagde til kvinna: «No trur me'kje lenger for skuld det du hev tala; for me hev sjølve høyr't honom og veit no for visst at han er den som skal frelsa verdi.» 43 Då dei tvo dagarne var lidne, tok han ut derifrå og for til Galilæa; 44 for Jesus vitna sjølv at ein profet vert ikkje æra i sitt eige fedreland. 45 Då han no kom til Galilæa, tok galilæarane vel imot honom; dei hadde set alt det han gjorde i Jerusalem på høgtidi; for dei var sjølve komne til høgtidi. 46 So kom han då atter til Kana i Galilæa, der han hadde gjort vatn til vin. I Kapernaum

var det ein kongsmann som hadde ein sjuk son. 47 Då han fekk høyra at Jesus hadde teke ut frå Judæa og var komen til Galilæa, gjekk han til honom og bad at han vilde koma ned og lækja son hans; for han låg på det siste. 48 Jesus svara: «Ser de'kje teikn og under, so trur de ikkje.» 49 Kongsmannen segjer til honom: «Herre, kom ned innan barnet mitt døyr!» 50 Jesus segjer til honom: «Gakk heim att! Son din liver.» Mannen trudde det Jesus sagde til honom og gjekk. 51 Då han alt var på heimvegen, kom tenarane hans imot honom og sagde at guten hans livde. 52 So spurde han deim kva tid det hadde vorte betre med honom. «I går den sjuande timen slepte sotti honom, » sagde dei. 53 Då skyna faren at det var i den same timen som Jesus hadde sagt til honom: «Son din liver, » og han trudde, både han og heile hans hus. 54 Dette var det andre teiknet Jesus gjorde då han no atter kom frå Judæa til Galilæa.

5 Ei tid etterpå var det ei av høgtidene åt jørdarne, og Jesus for upp til Jerusalem. 2 Ved Saueporten i Jerusalem er det ein dam som dei på hebraisk kallar Betesda, med fem sulehallar kringum; 3 i deim låg det ei heil mengd med sjuke - blinde, halte, nomne - som venta på at vatnet skulle rørast upp; 4 for ein engel for frå tid til tid ned i dammen og rørde upp vatnet, og den fyrste som då steig uti, etter at vatnet var upprørt, han vart frisk, kva sjukdom han so leid av. 5 No var det der ein mann som hadde dregest med sjukdomen sin i åtte og tretti år. 6 Då Jesus såg honom liggja der, og fekk vita at han hadde vore sjuk i lang tid, sagde han til honom: «Vil du verta frisk?» 7 «Herre, » svara den sjuke, «eg hev ingen som kann bera meg ned i dammen når vatnet tek til å rørast, og med eg er på vegen, stig ein annan ned fyre meg.» 8 Jesus segjer til honom: «Statt upp, tak sengi di og gakk!» 9 Og straks vart mannen frisk, og tok sengi si og gjekk. Det var ein kviledag dette hende; 10 difor sagde jørdarne til den som hadde vorte lækt: «Det er kviledag! Du hev ikkje lov til å bera sengi.» 11 Han svara: «Den som gjorde meg frisk, han sagde til meg: «Tak sengi di og gakk!»» 12 Dei spurde honom: «Kva var det for ein mann som sagde til deg: «Tak sengi di og gakk?»» 13 Men den som hadde vorte lækt, visste ikkje kven det var, for Jesus hadde drege seg undan av di det var so mykje folk der på staden. 14 Sidan fekk Jesus sjå honom i templet og sagde til

honom: «No hev du fenge att helsa di. Synda no ikkje meir! elles kunde det henda deg noko verre!» 15 Mannen gjekk av stad og sagde med jødarne at det var Jesus som hadde gjort honom frisk. 16 Og difor forfylgde jødarne Jesus, sidan han gjorde slikt på ein kviledag. 17 Han svara deim: «Far min arbeider til no; eg arbeider og.» 18 Difor var jødarne endå meir huga på å drepa honom, sidan han ikkje berre braut helgi, men jamvel kalla Gud Far sin, og gjorde seg sjølv lik med Gud. 19 So tok Jesus til ords og sagde til deim: «Det segjer eg dykk for visst og sant: Sonen kann ingen ting gjera av seg sjølv, anna enn det han ser Faderen gjer; for det han gjer, det gjer Sonen og like eins. 20 For Faderen Sonen kjær, og syner honom alt det han gjer sjølv, og han skal syna honom større verk enn desse, so de skal koma til å undrast. 21 For liksom Faderen vekker opp dei daude og gjev deim liv, soleis gjev Sonen og liv åt kven han vil. 22 For Faderen dømer ikkje heller nokon, men hev gjeve heile domen yver til Sonen, 23 so alle skal æra Sonen som dei ærar Faderen. Den som ikkje ærar Sonen, ærar ikkje Faderen, som hev sendt honom. 24 Det segjer eg dykk for visst og sant: Den som høyrer mitt ord og trur den som sende meg, han hev ævelegt liv, og kjem ikkje for domen, men hev gjenge yver frå dauden til livet. (aiōnios g166) 25 Det segjer eg dykk for visst og sant: Det kjem ei tid, ja, ho hev alt kome, då dei daude skal høyra røysti åt Guds Son, og dei som lyder på henne, skal liva. 26 For liksom Faderen hev liv i seg sjølv, so gav han og Sonen den gåva at han hev liv i seg sjølv; 27 og han gav honom fullmakt til å halda dom, av di han er ein menneskjeson. 28 De må ikkje undrast på det! For det kjem ein time då alle dei som ligg i graverne skal høyra hans røyst, 29 og dei skal koma ut; dei som hev gjort godt, skal standa upp til liv, og dei som hev gjort vondt, skal standa upp til dom. 30 Eg kann ikkje gjera noko av meg sjølv; eg dømer etter det eg høyrer, og domen min er rettferdig; for eg gjeng ikkje etter min eigen vilje, men etter hans vilje som sende meg. 31 Dersom eg vitnar um meg sjølv, so sæter ikkje vitnemålet mitt. 32 Det er ein annan som vitnar um meg, og eg veit at det vitnemålet han gjev meg, er sant. 33 De hev sendt bod til Johannes, og han hev vitna for sanningi. 34 Men eg tek ikkje mot vitnemål av noko menneskje; dette nemner eg berre av di eg gjerne vil de skal

frelstast. 35 Han var lampa som brann og skein, og de hadde hug til å gleda dykk eit bil i ljuset hans. 36 Men eg hev eit vitnemål som er større enn det frå Johannes; for dei verki som Far min hev gjeve meg, og vil eg fullføra, sjølve dei verki eg gjer, vitnar um meg at Faderen hev sendt meg. 37 Og Faderen, som sende meg, hev sjølv vitna um meg. Hans røyst hev de aldri høyr, og hans skapnad hev de aldri set, 38 og hans ord ber de ikkje i hjarta dykkar; for den han sende, honom trur de ikkje. 39 De granskar skrifterne av di de tenkjer at de hev eit ævelegt liv i deim, og dei er det som vitnar um meg. (aiōnios g166) 40 Og endå vil de ikkje koma til meg, so de kann hava liv. 41 Eg tek ikkje mot æra av menneskje, 42 men eg kjenner dykk og for at de ikkje hev kjærleiken til Gud i dykk. 43 Eg er komen i far min's namn, og de tek ikkje imot meg; kjem ein annan i sitt eige namn - honom tek de imot! 44 Korleis kann de tru, de som tek imot æra av kvarandre, men ikkje søkjer den æra som kjem frå den einaste Gud? 45 De må kje tenkja eg vil klaga dykk for far min! Det er ein som klagar dykk, Moses, han som de hev sett dykkar von til. 46 For trudde de Moses, so trudde de meg; for det er meg han hev skrive um. 47 Men når de ikkje trur hans skrifter, korleis skal de då tru mine ord?»

6 Sidan for Jesus burt til hi sida av Galilæa- eller Tiberias-sjøen. 2 Og det fylgde honom mykje folk, av di dei såg dei teikni han gjorde på dei sjuke. 3 Men Jesus gjekk upp i fjellet, og der sette han seg med læresveinarne sine. 4 Det leid då mot påskehelgi åt jødarne. 5 Som no Jesus såg upp og vart var at det kom mykje folk til honom, segjer han til Filip: «Kvar skal me kjøpa brød, so desse folki kann få noko å eta?» 6 Det sagde han av di han vilde røyna honom; for han visste sjølv kva han vilde gjera. 7 «Brød for eit halvt hundrad dalar rekk ikkje til, so kvar av deim kann få eit lite stykke, » svara Filip. 8 Ein av læresveinarne hans - det var Andreas, bror åt Simon Peter - segjer til honom: 9 «Her er ein liten gut som hev fem byggbrød og tvo fiskar, men kva er det åt so mange?» 10 «Lat folket setja seg!» sagde Jesus. Det var mykje gras på den staden; so sette mennerne seg; dei var um lag fem tusund i talet. 11 Då tok Jesus brødi, og takka, og skifte deim ut til deim som sat der, og like eins av fiskarne, so mykje dei vilde hava. 12 Då dei var mette, segjer han til

læresveinarne: «Sanka i hop dei molarne som att er, so ingen ting vert spillt!» 13 So gjorde dei det, og dei fylte tolv korgar med molarne som var att av dei fem byggbrødi etter deim som hadde ete. 14 Då no folket såg det teiknet han hadde gjort, sagde dei: «Dette er visst og sant profeten som skal koma til verdi!» 15 Då skyna Jesus at dei vilde koma og taka honom med magt og gjera honom til konge; difor drog han seg undan og gjekk upp i fjellet att, han åleine. 16 Då det vart kveld, gjekk læresveinarne ned til sjøen; 17 dei steig ut i båten og vilde fara yver sjøen, til Kapernaum. Det var alt myrkt vorte, og Jesus var endå ikkje komen til deim. 18 Bårorne gjekk høgt; for det bles ein hard vind. 19 Då dei so hadde rott umlag ei halv mil eller halvtridje fjordung, ser dei at Jesus kjem gangande på sjøen og kjem næmare og næmare innåt båten. Dei vart rædde, 20 men han sagde: «Det er eg; ver ikkje rædde!» 21 Då vilde dei taka honom upp i båten, og straks var båten ved det landet dei skulde til. 22 Dagen etter stod det endå ein folkehøp på hi sida av sjøen; dei hadde set at det ikkje var meir enn ein båt der, og at Jesus ikkje gjekk i båten med læresveinarne sine, men læresveinarne tok av stad åleine. 23 Men det kom båtar frå Tiberias, tett innmed den staden dei hadde halde måltid etterpå Herrens takkebøn. 24 Då no folket såg at Jesus ikkje var der, og ikkje læresveinarne hans heller, steig dei sjølve i båtane og for til Kapernaum og leita etter Jesus, 25 og då dei fann han der, på hi sida av sjøen, sagde dei til honom: «Når kom du hit, meister?» 26 Jesus svara deim: «Det segjer eg dykk for visst og sant: Det er'kje for di de såg teikn at de leitar etter meg, men for di de åt av brødi og vart mette. 27 Vinn dykk ikkje føda som forgjengst, men føda som varer og gjev eit ævelegt liv! Den skal Menneskjesonen gjeva dykk; for honom hev Faderen, Gud, sett sitt innsigle på.» (aiōnios g166) 28 Då sagde dei til honom: «Korleis skal me fara åt, so me kann gjera Guds gjerningar?» 29 Jesus svara: «Det er Guds gjerning, at de skal tru på den som han sende.» 30 Då sagde dei til honom: «Kva teikn gjer då du, so me kann sjå det og tru deg? kva for verk gjer du? 31 Federne våre åt manna i øydemarki, som skrive stend: «Han gav dei brød frå himmelen å eta.»» 32 Då sagde Jesus til deim: «Det segjer eg dykk for visst og sant: Moses gav dykk ikkje brødet frå himmelen, men Far min gjev dykk det rette brødet frå himmelen; 33 for Guds brødet er det brødet som kjem ned frå himmelen og gjev verdi liv.» 34 Då sagde dei til honom: «Herre, gjev oss alltid det brødet!» 35 Jesus svara: «Eg er livsens brød; den som kjem til meg, skal ikkje hungra, og den som trur på meg, skal aldri tyrsta. 36 Men eg sagde dykk at de hev set meg og endå ikkje trur. 37 Alle som Far min gjev meg, kjem til meg, og den som kjem til meg, skal eg so visst ikkje visa burt; 38 for eg hev kome ned frå himmelen, ikkje til å gjera det eg sjølv vil, men det han vil som sende meg, 39 og det er hans vilje som sende meg, at eg ikkje skal missa nokon av deim han hev gjeve meg, men vekkja deim upp att på den siste dag. 40 For so vil Far min, at kvar den som ser Sonen og trur på honom, skal hava ævelegt liv, og at eg skal vekkja honom upp att på den siste dag.» (aiōnios g166) 41 Då murra jødarne og fann åt honom, for di han sagde: «Eg er brødet som kom ned frå himmelen.» 42 «Er'kje dette Jesus Josefsson? sagde dei; «me kjenner då både far hans og mor hans; korleis hev det seg at han no segjer: «Eg hev kome ned frå himmelen?»» 43 Då tok Jesus til ords og sagde til deim: «Haldt ikkje på å murra dykk imillom! 44 Ingen kann koma til meg utan Faderen, som sende meg, hev drege honom, og eg skal vekkja honom upp att på den siste dag. 45 Det stend skrive hjå profetarne: «Og alle skal dei vera opplærde av Gud.» Kvar som hev lydt på Faderen og lært, han kjem til meg. 46 Ikkje so at nokon hev set Faderen utan han som er frå Gud, han hev set Faderen. 47 Det segjer eg dykk for visst og sant: Den som trur, hev ævelegt liv. (aiōnios g166) 48 Eg er livsens brød. 49 Federne dykkar åt manna i øydemarki og døydde; 50 her er det brødet som kjem ned frå himmelen, so den som et av det ikkje skal døy. 51 Eg er det livande brødet som kom ned frå himmelen; dersom nokon et av det brødet, skal liva i all æva; og brødet eg vil gjeva, er kjøtet mitt, som eg gjev til liv for verdi.» (aiōn g165) 52 Då trætta jødarne med kvarandre og sagde: «Korleis kann han gjeva oss kjøtet sitt å eta?» 53 Då sagde Jesus til deim: Det segjer eg dykk for visst og sant: Et de ikkje kjøtet åt Menneskjesonen, og drikk blodet hans, so hev de ikkje liv i dykk. 54 Den som et mitt kjøt og drikk mitt blod, hev eit ævelegt liv, og eg skal vekkja honom upp att på den siste dag. (aiōnios g166) 55 For kjøtet mitt er retteleg mat, og blodet mitt

er retteleg drykk. 56 Den som et mitt kjøt og drikk mitt blod, han vert verande i meg, og eg i honom. 57 Som den livande Faderen sende meg, og eg liver ved Faderen, so skal og den som et meg liva ved meg. 58 Det er brødet som kom ned frå himmelen; det er'kje som det federne dykkar åt, og so døydde: den som et dette brødet, skal liva i all æva.» (aiōn g165) 59 Dette sagde han i eit synagogemøte, med han lærde i Kapernaum. 60 Mange av læresveinarne hans sagde då dei hørde det: «Dette er stride ord, kven kann lyda på honom?» 61 Jesus visste med seg at læresveinarne hans murra um dette, og han sagde til deim: «Støyter de dykk på dette? 62 Enn um de no fær sjå Menneskesonen fara upp dit han var fyrr! 63 Det er åndi som gjev liv; kjøtet gjer ikkje noko gagn. Dei ordi eg hev tala til dykk, er ånd, og er liv; 64 men det er nokre av dykk som ikkje trur.» For Jesus visste frå fyrste stund kven det var som ikkje trudde, og kven det var som skulde svika honom. 65 Og han sagde: «Difor var det eg sagde dykk at ingen kann koma til meg utan det er gjeve honom av Faderen.» 66 For dette var det mange av læresveinarne hans som drog seg undan og ikkje gjekk ikring med honom lenger. 67 Då sagde Jesus til dei tolv: «Vil de og ganga dykkar veg?» 68 Simon Peter svara: «Herre, kven skulde me ganga til? Du hev det ævelege livs ord, (aiōnios g166) 69 og me trur og veit at du er den Heilage frå Gud.» 70 «Hev eg ikkje sjølv valt dykk ut, alle tolv?» svara Jesus, «og ein av dykk er ein djevel!» 71 Han meinte Judas, son åt Simon Iskariot; for det var han som sidan skulde svika honom - han, ein av dei tolv.

7 Sidan for Jesus kringum i Galilæa; han vilde ikkje ferdast kring i Judæa; for jødarne sat um og vilde drepa honom. 2 So leid det fram til den jødiske høgtidi dei kallar lauvhyttehelgi. 3 Då sagde brørne hans til honom: «Flytt herifrå, og far til Judæa, so læresveinarne dine og kann få sjå dei verki du gjer! 4 For ingen som vil vera namnspurd, gjer noko i løynd. Når du gjer slike ting, so syn deg fram for verdi!» 5 For brørne hans trudde ikkje på honom, dei heller. 6 Jesus svara: «Mi tid er endå ikkje komi; men for dykk er det allstødt lagleg tid. 7 Verdi kann ikkje hata dykk; men meg hatar ho, for di eg vitnar um henne, at gjerningarne hennar er vonde. 8 Far de upp til høgtidi! Eg fer ikkje upp til denne høgtidi; for mi tid er endå ikkje fullkomi.» 9 Dette sagde han med deim,

og vart verande i Galilæa. 10 Men då brørne hans var farne upp til høgtidi, då for han og dit, ikkje berrsynt, men som i løynd. 11 Jødarne leita no etter honom på høgtidi og sagde: «Kvar er han, denne mannen?» 12 Og det vart mykje mulling um honom millom folket; sume sagde: «Det er ein god mann!» andre sagde: «Nei, han forvillar folket!» 13 Men ingen tala fritt ut um honom; for dei var rædde jødarne. 14 Då det alt leid midt uti høgtidi, gjekk Jesus upp i templet og lærde. 15 Jødarne undra seg og sagde: «Kvar hev han lærdomen sin frå, som ikkje hev gjenge på nokon skule?» 16 Då tok Jesus til ords og sagde til deim: «Mi læra er'kje mi, men hans som sende meg. 17 Vil nokon gjera etter hans vilje, skal han få røynd um læra er frå Gud, eller um eg talar av meg sjølv. 18 Den som talar av seg sjølv, søkjer si eigi æra; men den som søkjer æra åt den som hev sendt honom, er sannordig, og det finst ikkje urett i honom. 19 Hev'kje Moses gjeve dykk lovi? og ingen av dykk held lovi. Kvi tenkjer de på å drepa meg?» 20 «Du er forgjord!» svara folket, «kven tenkjer på å drepa deg?» 21 Jesus svara deim: «Eg gjorde eitt verk, som de alle undrar dykk yver. 22 Moses hev gjeve dykk umskjeringi - ja, ho er no ikkje frå Moses, men frå federne - og de umskjer eit menneskje på kviledagen. 23 Når no eit menneskje fær umskjeringi på kviledagen, so ikkje lovi åt Moses skal brjotast, er de då harne på meg for di eg gjorde eit heilt menneskje godt att på ein kviledag? 24 Døm ikkje etter det som er utvendes, men lat domen dykkar vera rettferdig!» 25 Det var nokre av Jerusalems-buarne som sagde: «Er'kje dette den mannen som dei tenkjer på å drepa? 26 og no talar han fritt ut, og dei segjer ikkje eit ord til honom! Skulde dei styrande retteleg ha skyna at han er Messias? 27 Men um denne mannen veit me kvar han er ifrå, og når Messias kjem, veit ingen kvar han er ifrå.» 28 Difor ropa Jesus, med han lærde i templet: «Ja, de kjenner meg, og de veit og kvar eg er ifrå; og endå er eg ikkje komen av meg sjølv, men det er i røyndi ein som hev sendt meg, ein som de ikkje kjenner; 29 eg kjenner honom, for eg kjem ifrå honom, og det var han som sende meg.» 30 Då vilde dei gripa honom; men ingen lagde hand på honom; for endå var'kje tidi hans komi. 31 Men mange av folket trudde på honom og sagde: «Når Messias kjem, tru han då gjer fleire teikn enn

denne mannen hev gjort?» 32 Farisæarane hørde at folket mulla soleis um honom, og øvsteprestarne og farisæarane sende tenarar som skulde gripa honom. 33 Då sagde Jesus: «Endå eit lite bil er eg hjå dykk, so gjeng eg til honom som hev sendt meg; 34 de skal leita etter meg og ikkje finna meg, og der eg er, kann ikkje de koma.» 35 So sagde jødarne seg imillom: «Kvar vil han fara av, sidan me ikkje skal finna honom? Tru han vil fara til deim som bur rundt ikring millom grækarane, og læra grækarane? 36 Kva meinte han med dei ordi han sagde: «De skal leita etter meg og ikkje finna meg, og der eg er, kann ikkje de koma?»» 37 Den siste dagen, den største i høgtidi, stod Jesus og ropa ut: «Er det nokon som er tyrst, so lat honom koma til meg og drikk! 38 Den som trur på meg, frå hans liv skal det, som Skrifti segjer, renna elvar med livande vatn.» 39 Det sagde han um Anden som dei skulde få, dei som trudde på honom; for endå var ikkje Anden komen, av di Jesus endå ikkje var herleggjort. 40 Sume bland folket sagde då dei hørde dei ordi: «Dette er visst og sant profeten.» 41 Andre sagde: «Det er Messias.» Men sume sagde: «Messias kjem då vel ikkje frå Galilæa? 42 Hev ikkje Skrifti sagt at Messias er av Davids ætt, og kjem frå Betlehem, den grendi som David åtte heime i?» 43 Soleis kløyvde folket seg i flokkar for hans skuld, 44 og sume av deim var huga til å gripa honom, men ingen lagde hand på honom. 45 Då tenarane kom attende, sagde øvsteprestarne og farisæarane til deim: «Kvi tok de honom ikkje med dykk?» 46 Tenarane svara: «Aldri hev noko menneskje tala som honom!» 47 Då sagde farisæarane: «Hev de og vorte dårar? 48 Er det nokon av dei styrande som trur på honom, eller av farisæarane? 49 Men denne mugen, som ikkje kjenner lovi, er forbanna.» 50 Segjer Nikodemus, han som fyrr ein gong var komen til Jesus, og som hørde til flokken deira: 51 «Dømer lovi vår nokon mann, fyrr dei hev høyrpt på honom og fenge vita kva han gjer?» 52 «Er du og frå Galilæa, kann henda?» svara dei. «Granska etter, so fær du sjå at det aldri kjem nokon profet frå Galilæa!» 53 So gjekk kvar heim til seg.

8 Jesus gjekk til Oljeberget. 2 Andre morgonen var han atter i templet; alt folket kom til honom, og han sette seg og lærde deim. 3 Då kjem dei skriftlærde og farisæarane med ei kona som var teki i egteskapsbrot; dei stelte henne midt framfyre honom

4 og sagde: «Meister, denne kona hev dei kome yver med ho gjorde hor. 5 Moses hev sagt oss fyre i lovi at slike kvinner skal steinast; kva segjer du no?» 6 Det sagde dei av di dei vilde freista honom, so dei kunde hava noko å klaga honom for. Jesus lutte seg ned og skreiv med fingeren på marki. 7 Då dei heldt på og spurde, rette han seg opp og sagde: «Lat den av dykk som er syndelaus kasta den fyrste steinen på henne!» 8 So lutte han seg ned att, og skreiv på marki. 9 Men då dei hørde det, gjekk dei burt, ein etter ein - dei eldste fyrst - so Jesus vart åleine att med kona som stod der. 10 Då rette han seg opp og sagde til henne: «Kvar er dei, kona? Hev ingen felt domen yver deg?» 11 «Ingen, Herre, » svara ho. «So dømer ikkje eg deg heller, » sagde Jesus: «Gakk heim, og synda ikkje meir!» 12 So tala Jesus atter til deim og sagde: «Eg er ljuset åt verdi. Den som fylgjer meg, skal ikkje ganga i myrkret, men hava livsens ljøs.» 13 Då sagde farisæarane til honom: «Du vitnar um deg sjølv; vitnemålet ditt sæter ikkje.» 14 Jesus svara deim so: «Um eg so vitnar um meg sjølv, so er vitnemålet mitt sant; for eg veit kvar eg er komen ifrå og kvar eg fer av, men de veit ikkje kvar eg kjem ifrå eller kvar eg fer av. 15 De dømer etter kjøtet, eg dømer ingen; 16 men endå um eg dømer, so er domen min rett, for eg er ikkje einsleg, men eg og han som sende meg, er saman. 17 Og i dykkar eigi lov stend skrive at tvo manns vitnemål sæter. 18 Her er det eg som vitnar um meg sjølv, og Faderen, som sende meg, vitnar um meg.» 19 «Kvar er far din?» sagde dei då. Jesus svara: «De kjenner korkje meg eller far min; kjende de meg, so kjende de far min og.» 20 Desse ordi tala Jesus innmed tempelkista, med han lærde i heilagdomen, og ingen lagde hand på honom; for tidi hans var endå ikkje komi. 21 Ein annan gong sagde han til deim: «Eg gjeng burt, og de kjem til å leita etter meg, og de skal døy i syndi dykkar; dit som eg gjeng, kann ikkje de koma.» 22 «Tru han vil drepa seg sjølv?» sagde jødarne, «sidan han segjer: «Dit som eg gjeng, kann ikkje de koma?»» 23 Då sagde han til deim: «De er nedantil, eg er oventil; de er frå denne verdi, eg er ikkje frå denne verdi; 24 difor sagde eg dykk at de skal døy i synderne dykkar; når de ikkje trur at eg er den eg er, so skal de døy i synderne dykkar.» 25 «Kven er du?» sagde dei då. «Kvi let eg'kje heller

reint vera å tala til dykk?» svara Jesus. 26 «Mykje hev eg å segja og døma um dykk; men han som sende meg, er sannordig, og eg talar ikkje anna til verdi enn det eg hev høyrst av honom.» 27 Dei skyna ikkje at det var Faderen han tala til deim um. 28 Difor sagde Jesus: «Når de fær lyft Menneskjesonen upp i høgdi, då skal de skyna at eg er den eg er, og at eg ikkje gjer noko av meg sjølv, men talar dette soleis som Far min lærde meg det. 29 Og han som sende meg, er med meg; han let meg ikkje vera åleine; for eg gjer allstødt det som tekkjest honom.» 30 Då han tala so, trudde mange på honom. 31 So sagde Jesus til dei jødarne som trudde på honom: «Vert de verande i mitt ord, so er de rette læresveinarne mine, 32 og de skal læra å kjenna sanningi, og sanningi skal gjera dykk frie.» 33 «Me er Abrahams ætt, » lagde dei imot, «og hev aldri vore trælær for nokon; korleis hev det seg at du segjer: «De skal verta frie?»» 34 Jesus svara: «Det segjer eg dykk for visst og sant: Kvar den som gjer synd, er træl åt syndi. 35 Men trælen vert ikkje verande i huset for all tid - sonen vert verande der for all tid. (aiōn g165) 36 Fær no Sonen frigjort dykk, so vert de retteleg frie. 37 Eg veit at de er Abrahams ætt; men de tenkjer på å drepa meg, av di ordet mitt ikkje fær rom hjå dykk. 38 Eg talar um det eg hev set hjå far min, og soleis gjer de det som de hev høyrst av far dykkar.» 39 «Vår far er Abraham, » svara dei. Jesus segjer: «Var de Abrahams born, so gjorde de som Abraham gjorde; 40 men no sit de um og vil drepe meg, ein mann som hev tala til dykk um sanningi, som eg hev høyrst av Gud. Slikt gjorde ikkje Abraham. 41 De gjer som far dykkar gjorde.» «Me er ikkje fødde i hor, » sagde dei; «me hev ein far, Gud!» 42 Jesus sagde til deim: Var Gud far dykkar, so hadde de meg kjær; for eg hev gjenge ut frå Gud, og er komen frå honom; ikkje heller er eg komen av meg sjølv; det er han som hev sendt meg. 43 «Kvi skynar de ikkje min tale? Av di de ikkje toler å høyra ordi mine! 44 De hev djevelen til far, og det de vil, er å gjera det far dykkar hugast; han var ein manndrøpar frå fyrste tid, og hev'kje sitt støde i sanningi; for det finst ikkje sanning i honom. Når han talar lygn, talar han av sitt eige; for han er ein ljugar og far åt lygni. 45 Men av eg talar sanningi, trur det meg ikkje. 46 Kven av dykk kann segja meg saka i nokor synd? Men når eg talar sanning, kvi trur de meg ikkje? 47 Den som

er av Gud, høyrer Guds ord; de er ikkje av Gud, difor er det de ikkje høyrer.» 48 Då tok jødarne til ords og sagde til honom: «Er det'kje sant som me segjer at du er ein samaritan, og er forgjord?» 49 Jesus svara: «Eg er ikkje forgjord; eg ærar Far min, og de vanærar meg. 50 Men eg søkjer ikkje mi eigi æra, det er ein som søkjer henne, og dømmer. 51 Det segjer eg dykk for visst og sant: Den som held seg etter mine ord, skal ikkje i all æva sjå dauden.» (aiōn g165) 52 «No veit me at du er forgjord, » sagde jødarne. «Abraham hev døytt, og profetarne og, og du segjer: «Den som held seg etter mine ord, skal ikkje i all æva smaka dauden.» (aiōn g165) 53 Er då du større enn Abraham, ættfaren vår? han døydde, og profetarne døydde! Kven gjer du deg sjølv til?» 54 Jesus svara: «Dersom eg ærar meg sjølv, so er æra mi ingen ting; det er Far min som ærar meg; de segjer han er dykkar Gud, 55 men de hev ikkje kjent honom, men eg kjenner honom; sagde eg at eg ikkje kjenner honom, so var eg ein ljugar som de! Men eg kjenner honom og held meg etter hans ord. 56 Abraham, ættfaren dykkar, gledde seg hjarteleg til å sjå min dag; og han såg honom og var fegen.» 57 «Du er endå ikkje femti år, » sagde jødarne, «og so hev du set Abraham!» 58 Jesus sagde til deim: «Det segjer eg dykk for visst og sant: Fyrr Abraham vart til, er eg til.» 59 Då tok dei upp steinar og vilde kasta på honom; men Jesus løynde seg og gjekk ut or templet.

9 Då han gjekk frametter, fekk han sjå ein mann som hadde vore blind frå han var fødd. 2 Læresveinarne spurde honom: «Rabbi, kven er det som hev synda, han eller foreldri hans, sidan han laut koma til verdi blind?» 3 «Dei hev ikkje synda, korkje han eller foreldri hans, » svara Jesus, «men det var for di Guds verk skulde syna seg på honom. 4 So lenge det er dag, lyt me gjera hans verk som hev sendt meg; det kjem ei natt då ingen kann gjera noko verk. 5 Medan eg er i verdi, er eg ljuset åt verdi.» 6 Med so sagt sputta han på jordi og laga ei gyrma av sputtet; den gyrma smurde han på augo hans 7 og sagde til honom: «Gakk og två deg i Siloadammen!» - Siloa tyder sendemann -. So gjekk han'stad og tvo seg, og då han kom att, kunde han sjå. 8 Då sagde grannarne og dei som jamleg hadde set honom fyrr - for han var ein tiggjar: «Er'kje det han som sat og bad seg?» 9 «Jau, det er han, » sagde andre. Endå andre sagde:

«Nei, men han er lik honom.» Sjølv sagde han: «Det er eg.» **10** «Korleis vart augo dine opna?» sagde dei då. **11** Han svara: «Den mannen som dei kallar Jesus, laga ei gyrma og smurde på augo mine og sagde til meg: «Gakk til Siloa og två deg!» So gjekk eg stad og tvo meg, og då fekk eg syni mi.» **12** «Kvar er han, den mannen?» spurde dei. «Eg veit ikkje, » segjer han. **13** Dei fører honom til farisæarane, han som hadde vore blind. **14** Det var på ein kviledag Jesus laga gyrma og opna augo hans. **15** So spurde dei honom att, farisæarane og, korleis han hadde fenge syni si. «Han lagde ei gyrma på augo mine, » svara han; «so tvo eg meg, og no ser eg.» **16** Då sagde nokre av farisæarane: «Den mannen er ikkje frå Gud, sidan han ikkje held kviledagen.» Andre sagde: «Korleis kann ein syndug mann gjera slike teikn?» Og dei var usams um dette. **17** So segjer dei til den blinde att: «Kva segjer du um honom, sidan han hev opna augo dine?» «Han er ein profet, » svara han. **18** Då vilde ikkje jødarne tru det um honom at han hadde vore blind og fenge syni si, fyrr dei hadde henta foreldri åt honom som hadde fenge syni si. **19** Dei spurde deim: «Er dette son dykkar som de segjer er fødd blind? Korleis hev det seg då at han no ser?» **20** «Me veit at dette er vår son, og at han er fødd blind, » svara foreldri hans; **21** «men korleis det hev seg at han no ser, det veit me ikkje, og kven som hev opna augo hans, veit me'kje heller. Spør honom sjølv! Han er gamall nok; han kann sjølv svara for seg.» **22** Det sagde foreldri hans av di dei var rædde jødarne; for jødarne var alt samrædde um at den som kanna honom for Messias, skulde støytast ut or synagoga; **23** difor var det foreldri hans sagde: «Han er gamall nok; spør honom sjølv!» **24** So henta dei andre gongen til seg den mannen som hadde vore blind, og sagde til honom: «Gjev Gud æra! Me veit at denne mannen er ein syndar!» **25** «Um han er ein syndar, veit eg ikkje, » svara han; «eitt veit eg: eg var blind, og no ser eg.» **26** «Kva gjorde han med deg?» sagde dei då; «korleis gjekk det til at han opna augo dine?» **27** «Eg hev alt sagt dykk det, » svara han, «og de agta ikkje på det; kvi vil de høyra det upp att? Kann henda de og vil verta læresveinarne hans?» **28** Då skjelte dei honom ut og sagde: «Du er hans læresvein, men me er Moses' læresveinar. **29** Me veit at Gud hev tala til Moses, men um denne veit me

ikkje kvar han er ifrå.» **30** «Då er det underlegt at de ikkje veit kvar han er ifrå, » svara mannen; «han hev då opna mine augo. **31** Me veit at Gud ikkje høyrrer på syndarar; men den som ottast honom og gjer etter hans vilje, den høyrrer han. **32** Frå ævords tid hev det ikkje vore spurt at nokon hev opna augo på ein blindfødd. (aiōn g165) **33** Var'kje denne mannen komen frå Gud, kunde han ingen ting gjera.» **34** Då ropa dei imot honom: «I synder er du fødd og boren, og du vil læra oss!» og kasta honom ut. **35** Jesus fekk høyra at dei hadde kasta honom ut, og då han møtte honom, sagde han til honom: «Trur du på Guds Son?» **36** «Kven er det då, Herre, so eg kann tru på honom?» svara han. **37** Du hev set honom, sagde Jesus; «det er den som no talar med deg.» **38** «Eg trur, Herre!» sagde mannen og kasta seg på kne for honom. **39** Og Jesus sagde: «Til doms er eg komen til denne verdi, so dei som ikkje ser, skal sjå, og dei som ser, skal verta blinde.» **40** Nokre farisæarar som var innmed honom, høyrrde det og sagde: «Kann henda me og er blinde?» **41** Då sagde Jesus: «Var de blinde, so hadde de ikkje synd; men no segjer de: «Me ser» - og syndi dykkar vert verande der ho var.»

10 «Det segjer eg dykk for visst og sant: Den som ikkje gjeng inn i sauekvii gjennom døri, men stig yver ein annan stad, han er ein tjuv og ein røvar; **2** Men den som gjeng inn gjennom døri, er hyrding åt sauerne. **3** Honom let dørvaktaren upp åt, og sauerne høyrrer målet hans, og han kallar sine sauer på namn, og leider deim ut. **4** Når han hev fenge ut alle sauerne sine, gjeng han fyre deim, og sauerne fylgjer honom; for dei kjenner målet hans. **5** Ein framand vilde dei aldri fylgja; dei vilde røma for honom, av di dei ikkje kjenner målet åt dei framande.» **6** Denne likningi fortalde Jesus deim, men dei skyna ikkje kva det var han tala til deim um. **7** So tala Jesus atter til deim og sagde: «Det segjer eg dykk for visst og sant: Eg er døri som ber inn til sauerne. **8** Alle dei som er komne fyre meg, er tjuvar og røvarar; men sauerne høyrrde ikkje på deim. **9** Eg er døri; den som gjeng inn gjennom meg, skal verta berga, og skal ganga inn og ganga ut og finna beite. **10** Tjuven kjem ikkje for anna enn for di han vilde stela og slagta og øyda; eg er komen for dei skal hava liv og hava nøgdi. **11** Eg er den gode hyrdingen; den gode hyrdingen set livet sitt til for sauerne. **12** Leigekaren, som ikkje er

hyrding, og som sauene ikkje høyrer til, ser ulven koma, men let sauene vera der dei er, og rømer, og ulven røvar deim og jagar deim frå einannan; 13 so gjer leigekaren av di han er ein leigekar, og ikkje hev umsut for sauene. 14 Eg er den gode hyrdingen, og eg kjenner mine, og mine kjenner meg, 15 liksom Faderen kjenner meg, og eg kjenner Faderen; og eg set livet til for sauene. 16 Eg hev andre sauer og, som ikkje høyrer til denne kvii; deim og lyt eg leida, og dei skal lyda røysti mi, og det skal vera ei hjord og ein hyrding. 17 Difor er det Far min elsker meg, for di eg set livet mitt til so eg kann taka det att. 18 Ingen tek det frå meg, eg set det til av meg sjølv. Eg hev magt til å setja det til, og eg hev magt til å taka det att; det bodet fekk eg av far min.» 19 Um desse ordi var det på nytt skilde meiningar millom jødarne. 20 Mange av deim sagde: «Han er forgjord, han er frå vitet! Kvi lyder de på honom?» 21 Andre sagde: «Dette er ikkje forgjord manns tale! Kann ei vond ånd opna augo på blinde?» 22 So høgtida dei tempelvigslhelgi i Jerusalem. Det var vinter, 23 og Jesus gjekk ikring i templet i Salomons-halli. 24 Då flokka jødarne seg rundt ikring honom og sagde til honom: «Kor lenge vil du halda oss i uvissa? Er du Messias, so seg oss det beint ut!» 25 Jesus svara: «Eg hev sagt dykk det, og de trur ikkje. Dei verki eg gjer i far min's namn, dei vitnar um meg, 26 men de trur ikkje, for de høyrer ikkje til mine sauer. 27 Mine sauer lyder røysti mi, og eg kjenner deim, og dei fylgjer meg, 28 og eg gjev deim eit ævelegt liv; dei skal ikkje i all æve forkomast, og ingen skal riva dei ut or handi mi. (aiōn g165, aiōnios g166) 29 Far min, som hev gjeve meg deim, er større enn alle, og ingen kann riva deim ut or handi åt Far min. 30 Eg og Faderen er eitt.» 31 På nytt lag tok jødarne upp steinar og vilde steina honom. 32 Då tok Jesus til ords og sagde: «Mange gilde verk hev eg synt dykk frå far min; - kva for eitt av deim er det de steinar meg for?» 33 «For eit gildt verk steinar me deg ikkje, » svara jødarne, «men for gudsspotting, for di du som er eit menneskje, gjer deg sjølv til Gud.» 34 Jesus svara: «Stend det'kje skrive i lovi dykkar: «Eg hev sagt: «De er gudar?»» 35 Når no lovi kallar deim som Guds ord kom til, for gudar - og Skrifti kann ikkje gjerast um inkje - 36 segjer då de til den som Faderen hev helga og sendt til verdi: «Du spottar Gud, » for di eg sagde: «Eg er

Guds son?» 37 Gjer eg ikkje verki åt Far min, so tru meg ikkje! 38 Men gjer eg det, so tru verki, um de ikkje trur meg; so skal de skyna og sjå at Faderen er i meg, og eg i honom!» 39 Då freista dei atter å gripa honom, men han slapp utor henderne deira. 40 So for han attende til hi sida av Jordan, til den staden der Johannes fyrst hadde vore og døypt, og der vart han verande ei tid. 41 Og kom mange til honom, og dei sagde: «Johannes gjorde fulla ikkje noko teikn, men alt det Johannes sagde um denne mannen, var sant.» 42 Og mange trudde på honom der.

11 Det var ein som låg sjuk, Lasarus frå Betania, den vesle byen som Maria og Marta, syster hennar, budde i. 2 Maria var den som salva Herren med myrrasalve, og turka føterne hans med håret sitt; og det var bror hennar, Lasarus, som låg sjuk. 3 Systerne sende då bod til honom med dei ordi: «Herre, han som du hev so kjær, ligg sjuk!» 4 Då Jesus høyrde det, sagde han: «Den sotti er'kje nokor helsott, men ho er til Guds æra; Guds son skal få æra av det.» 5 Jesus heldt mykje av Marta og syster hennar og Lasarus. 6 Då han no høyrde at Lasarus låg sjuk, drygde han endå tvo dagar på den staden han var; 7 då fyrst sagde han til læresveinarne sine: «Kom, lat oss fara til Judæa att!» 8 «Rabbi, » sagde læresveinarne, «nyst vilde jødarne steina deg, og so fer du dit att!» 9 «Er det'kje tolv timar i dagen?» svara Jesus; «den som gjeng um dagen, snåvar ikkje; for han ser ljuset åt denne verdi; 10 men den som gjeng um natti, han snåvar, av di han ikkje hev ljuset i seg.» 11 So tala han, og um eit bil segjer han til deim: «Lasarus, venen vår, hev sovna; men no gjeng eg av og vekkjer honom.» 12 «Herre, hev han sovna, so vert han nok god att, » sagde læresveinarne. 13 Jesus hadde meint at han var slokna; men dei tenkte han tala um vanleg svevn. 14 Då sagde Jesus reint ut: «Lasarus hev slokna! 15 Og for dykkar skuld er eg glad at eg ikkje var der, so de kann koma til å tru. Men kom, lat oss ganga til honom!» 16 Tomas - han som me kallar Didymus - sagde då til dei andre læresveinarne: «Lat oss ganga med, so me kann døy med honom!» 17 Då Jesus kom fram, fekk han vita at Lasarus alt hadde lege fire dagar i gravi. 18 Betania låg ikkje langt frå Jerusalem, berre ein fjordung på lag, 19 og mange jødar var komne til Marta og Maria, og vilde trøysta dei i sorgi yver broren. 20 Då no

Marta hørde at Jesus kom, gjekk ho til møtes med honom; men Maria sat heime. 21 Då sagde Marta til Jesus: «Herre, hadde du vore her, so hadde ikkje bror min døytt. 22 Men eg veit kor som er, at alt det du bed Gud um, det vil Gud gjeva deg.» 23 Jesus segjer til henne: «Bror din skal standa upp att.» 24 «Eg veit at han skal standa upp att når alle stend upp, på den siste dag, » svara Marta. 25 Då sagde Jesus til henne: «Eg er uppstoda og livet! Den som trur på meg, skal liva, um han so døyr, 26 og kvar den som liver og trur på meg, skal i all æva ikkje døy. Trur du det?» (aiōn g165) 27 «Ja, Herre, » svara ho, «eg hev trutt, og trur, at du er Messias, Guds son, han som skulde koma til verdi.» 28 Med so sagt gjekk ho av'stad og kalla på Maria, syster si, og sagde til henne i løynd: «Meisteren er her og spør etter deg.» 29 Då ho hørde det, reiste ho seg snøgt og gjekk ut til honom. 30 Jesus hadde endå ikkje kome inn i byen; han var endå på den staden der Marta hadde møtt honom. 31 Då jødarne som var heime hjå Maria og trøysta henne, såg at ho brått reiste seg og gjekk ut, fylgde dei etter henne; dei tenkte ho gjekk ut til gravi og vilde gråta der. 32 Som no Maria kom dit som Jesus var og fekk sjå honom, kasta ho seg ned for føterne hans og sagde: «Herre, hadde du vore her, so hadde ikkje bror min døytt.» 33 Då Jesus såg at ho gret, og at jødarne som hadde fylgt henne gret, vart han harm i hugen og øste seg upp og sagde: 34 «Kvar hev de lagt honom?» - «Kom og sjå, Herre!» svara dei. 35 Jesus gret. 36 Då sagde jødarne: «Sjå kor kjær han hadde honom!» 37 Og sume av deim sagde: «Kunde ikkje han som opna augo på den blinde, ha gjort det so at denne mannen ikkje hadde døytt?» 38 Då vart Jesus på nytt harm inni seg og gjekk burt til gravi; det var ein heller, og det låg ein stein attfyre. 39 «Tak steinen ifrå!» segjer Jesus. Då segjer Marta, syster åt den avlidne: «Herre, det tevjar alt av honom, for han hev lege der på fjorde dagen!» 40 Jesus segjer til henne: «Sagde eg deg ikkje at dersom du trur, skal du få sjå Guds herlegdom!» 41 So tok dei steinen ifrå. Og Jesus lyfte augo mot himmelen og sagde: «Fader! eg takkar deg for di du hev høyr meg! 42 Eg visste nok at du alltid høyrer meg; men for folket skuld som stend her kringum, segjer eg dette, so dei skal tru at det er du som hev sendt meg.» 43 Då han det

hadde sagt, ropa han med høg røyst: «Lasarus, kom ut!» 44 Ut kom den daude, med føterne og henderne sveipte i lindar, og med ein sveiteduk bunden kring andlitet. «Løys honom, so han fær ganga!» sagde Jesus til deim. 45 Mange av jødarne, alle dei som var komne til Maria og hadde set det han gjorde, trudde då på honom. 46 Nokre av deim gjekk til farisæarane og sagde deim kva Jesus hadde gjort. 47 Då kalla øvsteprestarne og farisæarane det Høge Rådet i hop til eit møte og sagde: «Kva skal me gjera? Denne mannen gjer mange teikn! 48 Let me honom få halda på soleis, kjem alle til å tru på honom, og då kjem romarane og tek både landet og folket vårt.» 49 Og ein av deim, Kajafas - han var øvsteprest det året - sagde til deim: 50 «De veit ingen ting! Ikkje heller tenkjer de på at det er til bate for dykk at ein mann døyr for landslyden, so ikkje heile folket gjeng til grunns.» 51 Det sagde han ikkje av seg sjølv, men av di han var øvsteprest det året, var ordi hans ein spådom um at Jesus skulde døy for folket, 52 og ikkje berre for folket, men at han og skulde samla i hop til eitt Guds born som er spreidde ikring. 53 Frå den dagen lagde dei upp råd um å drepa honom. 54 Difor gjekk ikkje Jesus lenger fritt ikring millom jødarne, men for derifrå til dei bygderne som ligg tett med øydemarki, til ein by som heiter Efraim; der heldt han til eit bil med læresveinarne sine. 55 No leid det nær til påskehelgi åt jødarne, og mange for frå bygderne upp til Jerusalem fyre påske og skulde helga seg. 56 Då leita dei etter Jesus, og sagde seg imillom med dei stod i templet: «Kva tenkjer de? Kjem han slett ikkje til høgtidi?» 57 Men øvsteprestarne og farisæarane hadde gjeve påbod um at dersom nokon fekk vita kvar han var, skulde han segja frå, so dei kunde gripa honom.

12 Seks dagar fyre påske kom Jesus til Betania, der Lasarus budde, han som Jesus hadde vekt upp frå dei daude. 2 Der gjorde dei eit gjestebod for honom; Marta stelte for deim, og Lasarus var ein av deim som sat til bords med honom. 3 Då tok Maria eit pund egte, dyr nardesalve og salva føterne åt Jesus, og turka føterne hans med håret sitt; og huset vart fullt av salveangen. 4 So segjer Judas Iskariot, ein av læresveinarne hans, han som sidan sveik honom: 5 «Kvi vart ikkje denne salven seld for eit halvt hundrad dalar, og gjeven til fatigfolk?» 6 Det

sagde han ikkje av umsut for dei fatige, men av di han var ein tjuv; det var han som hadde kassa, og han tok jamleg av det som vart lagt ned der. 7 Då sagde Jesus: «Lat henne vera i fred! Det er som ho skulde ha gøymt det til jordferdsdagen min. 8 For dei fatige hev de alltid hjå dykk, men meg hev de ikkje alltid.» 9 No fekk ei stor mengd av jødarne vita at han var der, og dei kom, ikkje berre for Jesu skuld, men og for å sjå Lasarus, som han hadde vekt upp frå dei daude. 10 Då lagde øvsteprestarne upp råd um å drepa Lasarus og; 11 for mange av jødarne gjekk for hans skuld dit og kom til å tru på Jesus. 12 Dagen etter spurdest det bland den store folkehopen som var komen til høgtidi, at Jesus var på veg til Jerusalem. 13 Då tok dei palmekvister og gjekk til møtes med honom og ropa: «Hosianna! Velsigna vere han som kjem i Herrens namn, Israels konge!» 14 Jesus fann seg eit ungt asen og sette seg på det, so som skrive stend: 15 «Ottast ikkje, Sions dotter! Sjå, her kjem din konung ridand' sit uppå ein asenfole.» 16 I fyrstninga skyna ikkje læresveinarne dette; men då Jesus var herleggjord, då kom dei i hug at dette var skrive um honom, og at dei hadde gjort det so for honom. 17 Folkehopen som var med honom, vitna at han hadde ropa Lasarus ut or gravi og vekt honom upp frå dei daude. 18 Difor var det og folket kom imot honom; for dei hadde høyrte at han hadde gjort det teiknet. 19 Då sagde farisæarane seg imillom: «Der ser de: det nyttar dykk inkje; heile verdi flyg etter honom!» 20 Det var nokre grækarar der, av deim som jamleg for upp og tilbad på høgtidi; 21 dei kom til Filip, han frå Betsaida i Galilæa, og bad honom: «Gode herre, me vilde so gjerne få sjå Jesus!» 22 Filip gjeng og segjer det med Andreas, og Andreas og Filip kjem og segjer det med Jesus. 23 Jesus svara deim so: «Timen er komen då Menneskjesonen skal herleggjerast! 24 Det segjer eg dykk for visst og sant: Fell ikkje kveitekornet i jordi og døyr, so er det og vert det berre eitt korn; men døyr det, gjev det stor grøda! 25 Den som elskar livet sitt, misser det, og den som hatar livet sitt i denne verdi, skal berga det til eit ævelegt liv. (aiōnios g166) 26 Um nokon tener meg, so lyt han fylgja meg, og der som eg er, der skal tenaren min og vera; den som tener meg, honom skal Faderen æra. 27 No er sjæli mi full av uro, og kva skal eg segja? «Fader, frels meg frå denne stundi!»

Men nei, difor er det eg hev nått til denne stundi - 28 Fader, herleggjer namnet ditt!» Då kom det ei røyst frå himmelen: «Både hev eg herleggjort det og skal eg på nytt herleggjera det.» 29 Folket som stod der og høyrde det, sagde at tora hadde slege. Andre sagde: «Det var ein engel som tala til honom. 30 Då tok Jesus til ords og sagde: «Det var'kje for mi skuld denne røysti kom, men for dykkar skuld. 31 No gjeng det dom yver denne verdi; no skal hovdingen yver denne verdi kastast ut. 32 Og når eg vert lyft upp frå jordi, skal eg draga alle åt meg.» 33 Det sagde han for å syna kva slag avferd han skulde få. 34 Folket svara: «Me hev høyrte av lovi at Messias liver æveleg; korleis hev det seg då at du segjer Menneskjesonen skal lyftast upp? Kven er denne Menneskjesonen?» (aiōn g165) 35 Då sagde Jesus til deim: Endå ei liti stund er ljuset ibland dykk. Gakk so lenge de hev ljuset, so ikkje myrkret skal koma yver dykk! Den som gjeng i myrkret, veit ikkje kvar han kjem av. 36 So lenge de hev ljuset, so tru på ljuset, so de kann verta born åt ljuset!» Soleis tala Jesus; so gjekk han burt og løynde seg for deim. 37 Men endå han hadde gjort so mange teikn for augo deira, trudde dei ikkje på honom; 38 det skulde sannast det ordet som profeten Jesaja hev tala: «Herre, kven trudde det bodet me høyrde? Og kven synte Herrens arm seg for?» 39 Difor kunde dei ikkje tru; for ein annan stad hev Jesaja sagt: 40 «Han hev gjort augo deira blinde, og hev gjort hugen deira hard, so dei med augo inkje sjå med hjarta inkje skyna skal, og snu so eg deim lækja fær.» 41 So sagde Jesaja då han såg hans herlegdom og tala um honom. 42 Like vel var det då mange, jamvel av styresmennene, som trudde på honom; men dei vilde ikkje kjennast ved det for farisæarane skuld; dei var rædde dei kunde verta utstøytte or synagoga; 43 for dei heldt æra hjå menneski gjævare enn æra hjå Gud. 44 Men Jesus ropa ut: «Den som trur på meg, trur ikkje på meg, men på honom som sende meg, 45 og den som ser meg, ser honom som sende meg. 46 Eg er komen til verdi - eit ljøs, so ingen som trur på meg, skal verta verande i myrkret. 47 Um nokon høyrer ordi mine og ikkje tek vare på deim, so dømer ikkje eg honom; for eg er'kje komen på den måten at eg skal døma verdi, men at eg skal frelsa verdi. 48 Den som vandar meg og ikkje tek imot ordi mine, hev den som dømer honom: det ordet eg hev tala, det

skal døma honom på den siste dag. **49** For eg hev ikkje tala av meg sjølv; men Faderen, som sende meg, han hev sagt meg fyre kva eg skal segja og kva eg skal tala; **50** og eg veit at hans fyresegn er eit ævelegt liv. So talar eg då det som eg talar heiltupp so som Faderen hev sagt meg.» (aiōnios g166)

13 Det var straks fyre påskehøgtidi: Jesus visste at hans time var komen då han skulde fara burt frå denne verdi og heim til Faderen, og som han hadde elska sine egne, som var i verdi, so elska han deim til enden. **2** Då dei heldt kveldverd, og djevelen alt hadde skote det i hugen på Judas Simonsson Iskariot at han skulde svika honom, **3** og då Jesus visste at Faderen hadde gjeve alt i hans hender, og at han var komen frå Gud og gjekk til Gud, **4** so reiser han seg frå bordet og legg av seg kjolen sin, og tek eit handklæde og batt um seg; **5** so slær han vatn i vaskarfatet og tok til å två føterne åt læresveinarne og turka dei med handklædet som han hadde bunde kring livet. **6** Han kjem då til Simon Peter, og han segjer til honom: «Herre, tvær du mine føter?» **7** Jesus svara honom so: «Kva det er eg gjer, veit du ikkje no, men du skal skyna det sidan.» **8** «Aldri i verdi skal du två mine føter, » segjer Peter. «Dersom eg ikkje tvær deg, hev du ingen ting i hop med meg, » svara Jesus. (aiōn g165) **9** Simon Peter segjer til honom: «Herre, ikkje berre føterne, men henderne og hovudet med!» **10** «Den som hev lauga seg, treng ikkje två anna enn føterne; elles er han heiltupp rein, » segjer Jesus; «og de er reine, men ikkje alle.» **11** Han visste kven som skulde svika honom; difor var det han sagde: «De er'kje reine alle.» **12** Då han no hadde tvege føterne deira og teke på seg kjolen sin og sett seg til bords att, sagde han til deim: «Skynar de kva det er eg hev gjort med dykk? **13** De kallar meg «Meister» og «Herre, » og det segjer sant; for det er eg. **14** Hev no eg, herren og meisteren, tvege føterne dykkar, so lyt de og två føterne åt kvarandre. **15** Det er eit mynster eg hev synt dykk; som eg gjorde med dykk, so skal de og gjera. **16** Det segjer eg dykk for visst og sant: Ein tenar er ikkje større enn herren sin, og ein ærendsvein er ikkje større enn den som hev sendt honom. **17** Veit de det, so er de sæle, so sant de gjer etter det. **18** Eg talar ikkje um dykk alle; eg veit kven eg valde ut; men det var so Skrifti skulde sannast: «Den som et mitt brød, hev

lyft sin hæl imot meg.» **19** Eg segjer dykk det alt no, fyrr det hev hendt, so de, når det hender, skal tru at eg er den eg er. **20** Det segjer eg dykk for visst og sant: Den som tek imot ein eg sender, tek imot meg, og den som tek imot meg, tek imot den som sende meg.» **21** Då Jesus hadde sagt det, vart han oppøst i åndi, og sagde sterkt og ålvorsamt: «Det segjer eg dykk for visst og sant: Ein av dykk kjem til å svika meg!» **22** Læresveinarne såg på kvarandre og kunde ikkje skyna kven det var han meinte. **23** Ein av læresveinarne - den som Jesus elska - sat ved hans høgre sida. **24** Honom gjer Simon Peter eit teikn til, og segjer til honom: «Seg kven det er han meiner!» **25** Han bøygde seg då næmare innåt Jesus, og segjer til honom: «Herre, kven er det?» **26** «Det er han som eg gjev den biten eg no duppar i fatet, » svara Jesus. So duppar han biten, og tek og gjev honom til Judas Simonsson Iskariot. **27** Og då han hadde fenge biten, då for Satan i honom. So segjer Jesus til honom: «Gjer det snart, det du vil gjera!» **28** Men ingen av deim som sat med til bords, skyna kva han meinte med det han sagde til honom. **29** Sidan det var Judas som hadde kassa, tenkte sume at Jesus vilde segja som so: «Kjøp det me treng til høgtidi!» eller at han skulde gjeva noko til dei fatige. **30** Med det same Judas hadde teke mot biten, gjekk han ut. Det var natt. **31** Då han var gjengen, sagde Jesus: «No er Menneskjesonen herleggjord, og Gud er herleggjord i honom. **32** Er Gud herleggjord i honom, so skal Gud og herleggjera honom i seg sjølv, og han skal herleggjera honom snart. **33** Berre ei liti stund er eg endå hjå dykk, borni mine. De kjem til å leita etter meg, og som eg sagde til jødarne: «Dit eg gjeng, kann ikkje de koma, » so segjer eg no til dykk og. **34** Eit nytt bod gjev eg dykk: at de skal elska kvarandre; liksom eg hev elska dykk, so skal de og elska kvarandre. **35** På det skal alle skyna at de er mine læresveinar - på det at de hev kjærleik til kvarandre.» **36** Simon Peter segjer til honom: «Herre, kvar gjeng du av?» Jesus svara: «Dit eg gjeng, kann du ikkje fylgja meg no, men du skal fylgja meg sidan.» **37** «Kvi kann eg ikkje fylgja deg straks, Herre?» segjer Peter; «eg vil gjeva mitt liv for deg!» **38** «Vil du gjeva ditt liv for meg?» svara Jesus; «det segjer eg deg for visst og sant: Hanen skal ikkje gala fyrr du hev avneitta meg tri gonger.»

14 «Lat ikkje hjarta dykk uroast! Tru på Gud, og tru på meg! 2 I huset åt Far min er det mange rom; var det'kje so, vilde eg vel då sagt dykk det; for eg gjeng burt og vil stella til ein verestad åt dykk. 3 Og når eg hev gjenge burt og stelt til ein verestad åt dykk, kjem eg att og tek dykk til meg, so de og skal vera der eg er. 4 Og vegen dit eg gjeng, den veit de.» 5 Tomas segjer til honom: «Herre, me veit'kje kvar du gjeng av; korleis kann me då vita vegen?» 6 Jesus svarar: «Eg er vegen og sanningi og livet. Ingen kjem til Faderen utan gjennom meg; 7 hadde de kjent meg, so hadde de kjent far min og, og frå denne stund kjenner de honom, og hev set honom.» 8 Filip segjer til honom: «Herre, lat oss få sjå Faderen, so hev me nok!» 9 Jesus svarar: «No hev eg vore so lang ei tid i hop med dykk, og du kjenner meg ikkje, Filip? Den som hev set meg, hev set Faderen; korleis kann du då segja: «Lat oss få sjå Faderen?» 10 Trur du ikkje at eg er i Faderen, og Faderen er i meg? Dei ordi eg talar til dykk, talar eg ikkje av meg sjølv; men Faderen, som bur i meg, han er det som gjer sine verk. 11 Tru meg, når eg segjer at eg er i Faderen, og Faderen i meg! Um ikkje det, so tru meg for sjølve verki skuld! 12 Det segjer eg dykk for visst og sant: Den som trur på meg, han skal gjera dei same verki som eg gjer, og han skal gjera større verk enn dei. For eg gjeng til Faderen, 13 og alt de bed um i mitt namn, det vil eg gjera, so Faderen kann verta herleggjort i Sonen. 14 Bed de meg um noko i mitt namn, so skal eg gjera det. 15 Elskar de meg, so held de bodi mine; 16 då skal eg beda Faderen, so gjev han dykk ein annan målsmann, som skal vera hjå dykk i all æva, (aiōn g165) 17 Sannings-Anden, som verdi ikkje kann få, for ho ser honom ikkje og kjenner honom ikkje. De kjenner honom; for han bur hjå dykk og skal vera inni dykk. 18 Eg vil'kje lata dykk vera att åleine som foreldreause born; eg kjem til dykk. 19 Um ei liti stund ser verdi meg ikkje lenger; men de ser meg; for eg liver, og de skal liva. 20 Den dagen skal de skyna at eg er i far min, og de er i meg, og eg i dykk. 21 Den som hev bodi mine og held deim, han er den som elskar meg, og den som elskar meg, honom skal far min elska, og eg skal elska honom og openberra meg for honom.» 22 Judas - ikkje Iskariot - segjer til honom: «Herre, kva hev hendt, sidan du vil syna deg for oss og ikkje for verdi?» 23 Jesus svara

so: «Um nokon elskar meg, held han seg etter ordet mitt, og far min skal elska honom; og me skal koma til honom og taka vår bustad hjå honom. 24 Den som ikkje elskar meg, held seg ikkje etter ordi mine; og ordet de høyrer, er ikkje mitt, men far min's, som sende meg. 25 Dette hev eg tala til dykk medan eg endå er hjå dykk. 26 Men målsmannen, den Heilage Ande, som Faderen skal senda i mitt namn, han skal læra dykk alt og minna dykk på alt det eg hev sagt dykk. 27 Fred leiver eg åt dykk, min fred gjev eg dykk; eg gjev dykk ikkje fred på den måten som verdi gjer det. Lat ikkje hjarta dykkar uroast og ikkje ræddast! 28 De høyrde eg sagde til dykk: «Eg gjeng burt og kjem til dykk att; » elska de meg, so gledde de dykk for di eg gjeng til Faderen, for Faderen er større enn eg. 29 Og no hev eg sagt dykk det fyrr det hev hendt, so de skal tru når det hender. 30 Heretter kjem eg ikkje til å tala mykje med dykk; for no kjem hovdingen yver verdi. I meg eig han ingen ting, 31 men eg vil verdi skal sjå at eg elskar Faderen, og gjer so som Faderen hev sagt til meg! Reis dykk, og lat oss ganga ifrå her!»

15 «Eg er det sanne vintreet, og Far min er vingardsmannen. 2 Kvar grein på meg som ikkje ber frukt, tek han burt, og kvar som ber frukt, reinskar han, so ho skal bera meir frukt. 3 De er alt reine for skuld ordet som eg hev tala til dykk. 4 Ver i meg, so er eg i dykk! Som greini ikkje kann bera frukt av seg sjølv, men berre når ho er på vintreet, so kann ikkje de heller, utan de er i meg. 5 Eg er vintreet, de er greinerne. Den som er i meg og eg i honom, han ber mykje frukt; for utan meg kann de ingen ting gjera. 6 Um nokon ikkje vert verande i meg, vert han kasta ut som ei grein, og visnar; folk sankar deim i hop og kastar deim på elden, og dei brenn. 7 Vert de verande i meg, og vert ordi mine verande i dykk, so bed um kva de vil, og de skal få det! 8 På den måten vert far min herleggjort, at de ber mykje frukt, og de vert mine læresveinar. 9 Som Faderen hev elska meg, so hev eg elska dykk; ver i min kjærleik! 10 Held de bodi mine, so er de i min kjærleik, liksom eg hev halde bodi åt far min, og er i hans kjærleik. 11 Dette hev eg tala til dykk so mi gleda kann vera i dykk, og dykkar gleda kann verta fullkomi. 12 Det er bodet mitt, at de skal elska kvarandre, som eg hev elska dykk. 13 Ingen hev større kjærleik enn at han

gjev livet sitt for venerne sine. 14 De er venerne mine, so sant de gjer det eg segjer til dykk. 15 Eg kallar dykk ikkje tenarar lenger; for tenaren veit ikkje kva herren hans gjer, men dykk kallar eg vener, for alt eg hev høyrte av far min, hev eg sagt med dykk. 16 De hev ikkje valt ut meg, men eg hev valt ut dykk, og sett dykk til å ganga ut og bera frukt - frukt som varer ved, so Faderen kann gjeva dykk alt de bed um i mitt namn. 17 Det er det eg legg dykk på hjarta, at de skal elska kvarandre. 18 Um verdi hatar dykk, so må de vita at ho hev hata meg fyre dykk. 19 Var de av verdi, so vilde verdi elska sitt eige. Men for di de ikkje er av verdi, men eg hev valt dykk ut or verdi, difor hatar verdi dykk. 20 Kom i hug det ordet eg sagde dykk: Ein tenar er ikkje større enn herren sin; hev dei forfylgt meg, vil dei forfylgja dykk og; hev dei halde seg etter mitt ord, vil dei halda seg etter dykkar ord og. 21 Men alt dette kjem dei til å gjera mot dykk for mitt namn skuld, av di dei ikkje kjenner den som sende meg. 22 Var eg ikkje komen og hadde tala til deim, so hadde dei ikkje synd; men no hev dei ingen ting å orsaka syndi si med. 23 Den som hatar meg, hatar og far min. 24 Hadde eg'kje gjort slike verk bland deim som ingen annan hev gjort, so hadde dei ikkje synd; men no hev dei set deim, og like vel hatar dei både meg og far min. 25 Men det er av di det laut sannast det ordet som er skrivne i lovi deira: «Utan orsak hata dei meg.» 26 Når målsmannen kjem, han som eg vilde senda dykk frå Faderen, Sannings-Anden, som gjeng ut frå Faderen, so skal han vitna um meg. 27 Men de og skal vitna; for de hev vore med meg frå det fyrste.»

16 «Dette hev eg tala til dykk, av di eg vil at de ikkje skal koma til å styggjast. 2 Dei kjem til å støyta dykk ut or synagogorne; ja, det kjem ei tid då kvar den som drep dykk, trur at han tener Gud med det, 3 og det gjer dei av di dei ikkje kjenner Faderen og ikkje meg heller. 4 Men dette hev eg tala til dykk, so de, når den tidi kjem, skal koma i hug eg hev sagt dykk det; eg sagde det ikkje med dykk frå det fyrste, av di eg var hjå dykk. 5 Men no gjeng eg til den som hev sendt meg, og ingen av dykk spør meg: «Kvar gjeng du av?» 6 men for di eg hev tala dette til dykk, er hjarta dykkar fullt av sorg. 7 Men eg segjer dykk som sant er: Det er til bate for dykk at eg gjeng burt. For gjeng eg ikkje burt, kjem målsmannen ikkje til dykk; men gjeng eg burt, so skal eg senda honom til

dykk. 8 Og når han kjem, skal han yvertyda verdi um synd og um rettferd og um dom. 9 Um synd av di dei ikkje trur på meg; 10 um rettferd av di eg gjeng til Faderen, og de ikkje ser meg meir; 11 um dom av di hovdingen yver denne verdi er dømd. 12 Endå hev eg mykje å segja dykk, men de kann ikkje bera det no. 13 Men når han kjem, Sannings-Anden, skal han leida dykk fram til heile sanningi; for han skal ikkje tala av seg sjølv, men alt det han høyrer, skal han tala, og det som skal koma, skal han gjera kunnigt for dykk. 14 Han skal herleggjere meg; for det er av mitt han tek og lærer dykk. 15 Alt det Faderen hev, er mitt; difor sagde eg, at han tek av mitt og lærer dykk. 16 Um ei lita stund ser de meg ikkje, og um ei liti stund att skal de få sjå meg.» 17 Då sagde nokre av læresveinarne seg imillom: «Kva meiner han med dette som han segjer til oss: «Um ei liti stund ser de meg ikkje, og um ei liti stund att skal de få sjå meg, » og: «Eg gjeng til Faderen?» 18 Kva meiner han med det: ei liti stund, » sagde dei; «me veit ikkje kva han talar um.» 19 Jesus skyna at dei vilde spurja honom, og han sagde til deim: «Er det det de dryfter med kvarandre, at eg sagde: «Um ei liti stund ser de meg ikkje, og um ei liti stund att skal de få sjå meg?» 20 Det segjer eg dykk for visst og sant: De skal gråta og øya, men verdi skal gleda seg. De skal syrgja, men sorgi dykkar skal vendast til gleda. 21 Når ei kona skal eiga barn, er ho sutfull av di timen hennar er komen; men når ho hev fenge barnet, kjem ho ikkje lenger i hug kor vondt ho hev lide, so glad er ho for di eit menneskje er født til verdi. 22 Soleis er de og sutfulle no; men eg skal sjå dykk att; då vert de hjarteglade, og ingen tek gleda dykkar frå dykk. 23 Den dagen skal de ikkje spurja meg um noko. Det segjer eg dykk for visst og sant: Bed de Faderen um noko, so skal han gjeva dykk det i mitt namn. 24 Til dessa hev de ikkje bede um noko i mitt namn - bed, so skal de få, so gleda dykkar kann vera fullkomi! 25 Dette hev eg tala til dykk i likningar. Det kjem ei tid då eg ikkje skal tala til dykk i likningar lenger, men fortelja dykk ope og endefram um Faderen. 26 Den dagen skal de beda i mitt namn, og eg segjer dykk ikkje at eg vil beda Faderen for dykk; 27 for Faderen sjølv elsker dykk for di de hev elska meg og trutt at eg hev gjenge ut frå Gud. 28 Eg hev gjenge ut frå Faderen og er komen hit til verdi; no fer eg burt frå verdi att og gjeng til Faderen.» 29

Segjer so læresveinarne: «Sjå, no talar du endefram, og segjer ingi likning. 30 No veit me at du veit alt, og ikkje treng at nokon skal spyrja deg; difor trur me at du er komen frå Gud.» 31 «No trur de!» svara Jesus; 32 «Sjå, det kjem ei stund - ja, ho er alt komi - då de skal spreidast, kvar til sin heim, og lata meg vera att åleine. Men eg er ikkje åleine; far min er med meg. 33 Dette hev eg tala til dykk, so de skal hava fred i meg. I verdi hev de trengsel; men ver hugheile! eg hev vunne yver verdi.»

17 Soleis tala Jesus; so lyfte han augo mot himmelen og sagde: «Fader, timen er komen! Herleggjer son din, so son din kann herleggjera deg! 2 etter di du gav honom magt yver alt kjøt, so han kann lata alle deim du hev gjeve honom få ævelegt liv, (aiōnios g166) 3 og det er det ævelege livet at dei kjenner deg, den einaste sanne Gud, og den du sende, Jesus Kristus. (aiōnios g166) 4 Eg hev herleggjort deg på jordi, og fullført det verket du gav meg å gjera; 5 herleggjer no du meg, Fader, hjå deg med den herlegdomen eg hadde hjå deg fyrr verdi var til! 6 Eg hev openberra ditt namn for dei menneski du gav meg av verdi. Dei var dine, og du gav meg deim, og dei hev halde seg etter ordet ditt. 7 No veit dei at alt det du hev gjeve meg, er frå deg! 8 for dei ordi du gav meg, hev eg gjeve deim, og dei hev teke imot deim og sanna fullt ut at eg er komen frå deg, og dei trur at du hev sendt meg. 9 Eg bed for deim; eg bed ikkje for verdi, men for deim som du hev gjeve meg; for dei er dine, 10 og alt som mitt er, er ditt, og det som ditt er, er mitt, og eg er herleggjord i deim. 11 Og eg er ikkje lenger i verdi, men dei er i verdi, og eg kjem til deg. Heilage Fader, haldt deim fast i ditt namn, som du hev gjeve meg, so dei kann vera eitt liksom me! 12 Då eg var hjå deim, heldt eg deim fast i ditt namn, som du hev gjeve meg, og vara deim, og ingen av deim gjekk til grunn so nær som den eine som laut ganga til grunn, so skrifti skulde sannast. 13 Men no kjem eg til deg, og dette talar eg med eg er i verdi, so dei skal hava mi gleda i seg i fullt mål. 14 Eg hev gjeve deim ditt ord, og verdi hev lagt deim for hat, for di dei ikkje er av verdi, som eg ikkje er av verdi. 15 Eg bed ikkje at du skal taka deim burt or verdi, men at du skal vara deim for det vonde. 16 Av verdi er dei ikkje, som eg ikkje er av verdi. 17 Helga dei i sanning! Ditt ord er sanning. 18 Som du hev

sendt meg til verdi, so hev eg og sendt deim til verdi; 19 og eg helgar meg for deim, so dei og skal vera helga i sanning. 20 Og eg bed ikkje einast for desse men og for deim som kjem til å tru på meg for deira ord skuld, 21 at dei alle må vera eitt, som du, Fader, er i meg, og eg er i deg - at dei og må vera i oss - so verdi kann tru at du hev sendt meg. 22 Eg hev gjeve deim den herlegdomen som du hev gjeve meg, so dei skal vera eitt, liksom me er eitt, 23 eg i deim og du i meg, so dei skal vera fullkomeleg eitt - so verdi kann skyna at du hev sendt meg og elska deim som du hev elska meg. 24 Fader, eg vil at dei du hev gjeve meg, dei skal og vera der eg er, vera hjå meg, so dei fær skoda min herlegdom, som du hev gjeve meg av di du hev elska meg fyrr verdi vart grunnlagd. 25 Rettferdige Fader, verdi kjenner deg ikkje, men eg kjenner deg, og desse hev kanna at du hev sendt meg; 26 eg hev gjort namnet ditt kunnigt for deim og skal gjera det kunnigt, so den kjærleiken du hev havt til meg, kann vera i deim, og eg sjølv kann vera i deim.»

18 Då Jesus hadde tala desse ordi, gjekk han ut med læresveinarne sine og yver til hi sida av Kedronsbecken. Der var det ein hage; den gjekk han og læresveinarne inn i. 2 Men Judas, svikaren, kjende og den staden; for der kom Jesus ofte saman med læresveinarne sine. 3 Judas hadde fenge med seg vaktmannskapet og nokre av sveinarne åt øvstestearne og farisæarane, og no kom han dit med kyndlar og lampor og våpn. 4 Som no Jesus visste alt som skulde koma yver honom, gjekk han fram og sagde til deim: «Kven leitar de etter?» 5 «Jesus frå Nasaret, » svara dei. «Det er eg, » segjer han. Judas, svikaren, stod der og saman med deim. 6 Då han no sagde til deim: «Det er eg», for dei attende og fall til jordi. 7 So spurde han deim endå ein gong: «Kven leitar de etter?» - «Jesus frå Nasaret, » sagde dei. 8 «Eg hev alt sagt dykk at det er eg, » svara Jesus; «er det då meg de leitar etter, so lat desse få ganga!» 9 Soleis skulde det sannast det ordet som han hadde sagt: «Eg hev ikkje mist nokon av deim du gav meg.» 10 Simon Peter hadde eit sverd; han drog det og hogg til tenaren åt øvstestesten, og sneidde av honom det høgre øyra. Tenaren heitte Malkus. 11 Då sagde Jesus til Peter: «Stikk sverdet ditt i slira! Lyt eg'kje drikka den skåli som Far min hev

gjeve meg?» 12 So tok dei og batt Jesus - det var vaktmannskapet og hovdingen deira og sveinarne åt jødarne. 13 Dei førde honom fyrst til Annas; for han var verfar åt Kajafas, som var øvsteprest det året. 14 Det var Kajafas som hadde gjeve jødarne den rådi, at det var best ein mann døydde for folket. 15 Simon Peter og ein annan læresvein fylgde etter Jesus. Den læresveinen var kjend med øvstepresten, og kom med Jesus inn i garden åt øvstepresten; 16 men Peter vart standande utanfor, ved døri. Den andre læresveinen, han som var kjend med øvstepresten, gjekk då ut og tala med gjenta som vakta porten, og fekk Peter inn. 17 So segjer portnargjenta til Peter: «Du skulde vel ikkje og vera ein av læresveinarne åt denne mannen?» «Nei, » svara han. 18 Huskararne og sveinarne hadde gjort upp ein koleld og stod og vermde seg; for det var kaldt. Og Peter stod og hjå deim og vermde seg. 19 Øvstepresten spurde no Jesus um læresveinarne hans og um læra hans. 20 Jesus svara: «Eg hev tala fritt og ope for all verdi; eg lærde allstødt i synagoga og i templet, der alle jødarne kjem saman, og eg hev aldri tala i løynd. 21 Kvi spør du meg? Spør deim som hev høyrte meg, kva det er eg hev tala til deim! Dei veit kva eg hev sagt.» 22 Då han sagde det, gav ein av sveinarne som stod innmed, Jesus eit slag i andlitet og sagde: «Svarar du øvstepresten so?» 23 «Hev eg sagt noko urett, » svara Jesus, «so prova at det er urett; men var det rett det eg sagde, kvi slær du meg då?» 24 So sende Annas han bunden av stad til Kajafas, øvstepresten. 25 Medan stod Simon Peter og vermde seg. Då sagde dei til honom: «Du skulde vel ikkje vera ein av læresveinarne hans, du og?» Han neitta det og sagde: «Nei, det er eg ikkje.» 26 So segjer ein av huskararne åt øvstepresten - han var skyld den som Peter hadde hogge øyra av -: «Så eg deg ikkje sjølv i lag med honom i hagen?» 27 Då neitta Peter att. Og med det same gol hanen. 28 Frå Kajafas fører dei Jesus til borgi. Det var tidleg på morgonen. Sjølve gjekk dei ikkje inn i borgi; for dei vilde ikkje gjera seg ureine, so dei ikkje kunde eta påskematen. 29 So gjekk Pilatus ut til deim og sagde: «Kva er det for klagemål de fører mot denne mannen?» 30 «Var han ikkje ein illgjerdsmann, so hadde me ikkje gjeve honom yver til deg, » svara dei. 31 Då sagde Pilatus til deim: «Tak de honom og dørm honom etter lovi

dykkar!» «Me hev ikkje lov til å taka livet av nokon, » svara jødarne. 32 Soleis skulde det sannast det ordet Jesus hadde sagt då han vitra um kva slag avferd han skulde få. 33 So gjekk Pilatus inn i borgi att; han kalla Jesus fyre seg og sagde til honom: «Er du kongen yver jødarne?» 34 Jesus svara: «Segjer du det av deg sjølv, eller hev andre tala soleis til deg um meg?» 35 «Er då eg ein jøde?» svara Pilatus; «folket ditt og øvsteprestarne hev gjeve deg yver til meg. Kva hev du gjort?» 36 Jesus svara: «Mitt rike er ikkje av denne verdi; var riket mitt av denne verdi, so vilde sveinarne mine strida for meg, so eg ikkje skulde koma i henderne på jødarne. Men no er'kje riket mitt av denne verdi.» 37 «Men so er du då ein konge?» sagde Pilatus. Jesus svara: «Det er som du segjer; eg er ein konge. Til det er eg fødd, og til det er eg komen til verdi, at eg skal vitra for sanningi. Kvar den som er av sanningi, lyder på mi røyst.» 38 «Kva er sanning?» svara Pilatus, og med so sagt gjekk han ut att til jødarne og sagde til deim: «Eg finn ingi skuld hjå honom; 39 men de er vane med at eg gjev dykk ein fri på påsketid - vil de då at eg skal gjeva dykk kongen yver jødarne fri?» 40 Men dei ropa alle på nytt: «Ikkje han, men Barabbas!» Barabbas, det var ein røvar.

19 Då tok Pilatus og let deim huffletta Jesus. 2 Og hermennesne fletta ein krans av klunger og sette på hovudet hans og kasta ei purpurkåpe um honom, og gjekk fram for honom og sagde: 3 «Heil, konge yver jødarne!» og slo til honom i andlitet. 4 Pilatus gjekk ut att og sagde til deim: «Her kjem eg ut til dykk med honom, so de skal vita at eg ikkje finn nokor skuld hjå honom.» 5 So kom Jesus ut med klungerkransen på og purpurkåpa, og Pilatus segjer til deim: «Sjå det mennesket!» 6 Med det same dei fekk sjå honom, øvsteprestarne og sveinarne deira, skreik dei: «Krossfest, krossfest!» Pilatus segjer til deim: «Tak de og krossfest honom! Eg finn ingi skuld hjå honom.» 7 Jødarne svara: «Me hev ei lov; etter den lyt han døy, for di han hev gjeve seg ut for Guds Son.» 8 Då Pilatus høyrde det ordet, vart han endå ræddare; 9 han gjekk inn att i borgi og spurde Jesus: «Kvar er du ifrå?» Men Jesus gav han ikkje noko svar. 10 Pilatus segjer til honom: «Svarar du meg ikkje? Veit du'kje at eg hev magt til å gjeva deg fri og hev magt til å krossfesta deg?» 11 Jesus svara:

«Du hadde ingi magt yver meg, var det'kje gjeve deg ovantil. Difor hev han større synd den som gav meg yver til deg.» 12 Frå den stundi vilde Pilatus gjerne gjeva honom fri. Men jødarne ropa: «Gjev du honom fri, er du ikkje ven med keisaren. Kvar den som gjer seg sjølv til konge, set seg upp imot keisaren.» 13 Då Pilatus hørde dei ordi, førde han Jesus ut og sette seg i domarsætet, på den staden dei kallar Tavletilet - på hebraisk heiter det Gabbata -. 14 Det var då fyrebuingsdagen i påskehelgi, og var um lag den sette timen. So segjer han til jødarne: «Sjå her er kongen dykkar!» 15 Då ropa dei: «Burt, burt med honom! Krossfest han!» «Skal eg krossfesta kongen dykkar?» segjer Pilatus. «Me hev ingen konge utan keisaren, » svara øvsteprestarne. 16 Då gav han Jesus yver til deim, so han skulde krossfestast. 17 So tok dei Jesus med seg. Han bar sjølv krossen sin, og gjekk ut til Skallestaden dei kallar - på hebraisk kallast det Golgata -. 18 Der feste dei honom til krossen, og saman med honom tvo andre, ein på kvar sida, og Jesus midt imillom. 19 Pilatus skreiv og ei innskrift og sette på krossen; ho lydte so: Jesus frå Nasaret, kongen yver jødarne. 20 Den innskrifti las då mange av jødarne; for staden der Jesus vart krossfest, var tett utmed byen, og det var skrive på hebraisk og latin og gresk. 21 Då sagde øvsteprestarne åt jødarne til Pilatus: «Skriv ikkje: Kongen yver jødarne, men: Han sagde: «Eg er konge yver jødarne!»» 22 «Det eg hev skrive, hev eg skrive, » svara Pilatus. 23 Då hermennene hadde fest Jesus til krossen, tok dei klædi hans og skifte i fire luter, ein for kvar hermann. Kjolen tok dei og. Kjolen var usauma og heilvoven alt ovantil; 24 difor sagde dei seg imillom: «Lat oss ikkje riva honom sund, men draga strå um kven som skal hava honom!» Soleis skulde skrifti sannast: «Dei skifte klædi mine millom seg, og kasta lut um kjolen min.» So gjorde no hermennene. 25 Men innmed krossen åt Jesus stod mor hans og morsyster hans, Maria, kona hans Klopas, og Maria Magdalena. 26 Og då Jesus såg mor si, og såg at den læresveinen som han elska, stod der innmed, segjer han til mori: «Kvinna, der er son din!» 27 So segjer han til læresveinen: «Der er mor di!» Og frå den stundi tok læresveinen henne heim til seg. 28 Då visste Jesus at no var alt fullført, so skrifti skulde sannast; so segjer han: «Eg er tyrst.» 29 Det stod

eit kjer der som var fullt av vineddik; so fylte dei ein svamp med den ediken, og sette honom på ein bergmynte-stylk og heldt honom upp til munnen hans. 30 Då Jesus hadde fenge ediken, sagde han: «Det er fullført!» og han bøygde hovudet og gav andi si yver til Gud. 31 Etter di det no var fyrebuingsdagen, og liki ikkje måtte verta hangande på krossen um kviledagen - for den kviledagen var storheilag - so bad jødarne Pilatus at beini måtte brjotast sund på deim, og at dei måtte takast ned. 32 Då kom hermennene og braut sund beini, både på den fyrste og den andre som hadde vorte krossfeste i hop med honom. 33 Då dei kom til Jesus, og såg at han alt var slokna, braut dei ikkje hans bein sund; 34 men ein av hermennene stakk honom i sida med eit spjot, og straks kom det ut blod og vatn. 35 Dette vitnar ein som hev set det, og vitnemålet hans er sætande; han veit sjølv at han segjer sant, so de og må tru. 36 For dette hende av di Skrifti laut sannast: «Det skal'kje brjotast sund eit bein på honom.» 37 Og eit anna skriftord att lyder so: «Dei skal sjå burt på honom som dei hev gjenomstunge.» 38 Sidan kom Josef frå Arimatæa, som var ein av læresveinarne åt Jesus, men dulde for det, av di han var rædd jødarne; han bad Pilatus um han måtte få taka likamen åt Jesus, og Pilatus gav honom lov til det. So kom han og henta likamen hans. 39 Nikodemus, han som fyrst var komen til honom um natti, kom og, og hadde med seg ei blanding av myrra og aloe, um lag hundrad pund. 40 So tok dei likamen åt Jesus og sveipte honom med lindar og lagde dei angande kryddorne imillom, soleis som jødarne hev for vis når dei bur ein til likferd. 41 På den staden han vart krossfest var det ein hage, og i hagen ei ny grav, som det endå aldri hadde vorte sett ned nokon i. 42 Der lagde dei då Jesus, av di det var fyrebuingsdagen åt jødarne, og gravi var nær innmed.

20 Tidleg den fyrste dagen i vika, medan det endå var myrkt, kjem Maria Magdalena til gravi, og ser at steinen er teken burt frå gravi. 2 Ho spring av stad, og kjem til Simon Peter og den andre læresveinen, han som Jesus elska, og segjer til deim: «Dei hev teke Herren ut or gravi, og me veit ikkje kvar dei hev lagt honom.» 3 Då tok dei ut, både Peter og den andre læresveinen, og gav seg på vegen til gravi. 4 Dei sprang båe saman; so sprang den andre læresveinen fyre, forare enn Peter, og kom fyrst til gravi. 5 Han

lutte seg ned og glytte inn; då såg han at lindarne låg der; men han gjekk ikkje inn. 6 So kjem Simon Peter etter, og gjekk inn i gravi. Han ser lindarne liggja der; 7 men sveiteduken, som Jesus hadde havt kring hovudet, låg ikkje saman med lindarne, men på ein stad for seg sjølv, og var balla i hop. 8 Då gjekk den andre læresveinen og inn, han som var komen fyrst til gravi, og han såg og trudde. 9 For dei skyna endå ikkje skrifti, at han skulde standa upp frå dei daude. 10 So gjekk læresveinarne heim att. 11 Men Maria stod utanfor ved gravi og gret. Som ho no gråtande lutte seg ned og glytte inn i gravi, 12 fær ho sjå tvo kvitklædde englar sitja der, ein ved hovudet og ein ved føterne, der likamen åt Jesu hadde lege. 13 Dei segjer til henne: «Kvi græt du, kvinna?» Ho svarar: «For di dei hev teke Herren min burt, og eg veit ikkje kvar dei hev lagt honom.» 14 Med so sagt snudde ho seg, og då ser ho Jesus stend der, men ho visste ikkje at det var han. 15 Jesus segjer til henne: «Kvi græt du, kvinna? Kven leitar du etter?» Ho tenkte det var hagemeisteren, og segjer til honom: «Herre, er det du som hev bore han burt, so seg meg kvar du hev lagt honom; då vil eg henta honom.» 16 «Maria!» segjer Jesus. Då snur ho seg, og segjer til honom på hebraisk: «Rabbuni!» det er på vårt mål: «Meister!» 17 «Kom ikkje nær meg!» segjer Jesus; «for endå hev eg ikkje fare upp til far min. Men gakk til brørne mine, og seg deim frå meg: No fer eg upp til honom som er min Fader og dykkar Fader, og min Gud og dykkar Gud!» 18 Maria Magdalena kjem og segjer til læresveinarne: «Eg hev set Herren, » og at han hadde sagt dette til henne. 19 Då det vart kveld same dagen - den fyrste i vika - og dørerne var stengde der læresveinarne var, av di dei var rædde jødarne, kom Jesus og stod midt ibland deim og segjer: «Fred vere med dykk!» 20 og då han hadde sagt det, synte han deim henderne sine og sida si. Læresveinarne vart glade då dei såg Herren. 21 Og han sagde endå ein gong: «Fred vere med dykk! Som Faderen hev sendt meg, so sender eg dykk.» 22 Med desse ordi anda han på deim og sagde til deim: «Tak imot den Heilage Ande! 23 Tilgjev de nokon synderne deira, so er dei tilgjevne; held de dei att for nokon, so er dei atthaldne.» 24 Tomas, ein av dei tolv, han som me kallar Didymus, var ikkje saman med deim då Jesus kom. 25 So sagde dei andre læresveinarne

med honom: «Me hev set Herren.» Han svara: «Det trur eg ikkje fyrr eg fær sjå naglemerket i henderne hans og fær stinga fingeren min i nagleholet og fær stinga handi mi i sida hans.» 26 Åtte dagar etter var læresveinarne hans inne att, og Tomas var med deim. Dørerne var stengde. Då kom Jesus og stod midt ibland deim og sagde: «Fred vere med dykk!» 27 So segjer han til Tomas: «Kom hit med fingeren din, og sjå på henderne mine, og kom hit med handi di og stikk henne i sida mi, og ver ikkje vantruen, men truande!» 28 «Min Herre og min Gud!» svara Tomas. 29 Jesus segjer til honom: «Sidan du hev set meg, trur du! Sæle dei som ikkje ser og endå trur!» 30 Endå mange andre teikon gjorde Jesus for augo åt læresveinarne sine, teikon som ikkje er skrivne i denne boki. 31 Men desse er skrivne so de skal tru at Jesus er Messias, Guds Son, og so de som trur skal hava liv i hans namn.

21 Sidan openberra Jesus seg endå ein gong for læresveinarne ved Tiberiassjøen. Med det gjekk det soleis til: 2 Simon Peter og Tomas - han som me kallar Didymus - og Natanael - han frå Kana i Galilæa - og Sebedæus-sønne og tvo andre av læresveinarne var der i hop. 3 Då segjer Simon Peter til deim: «Eg gjeng stad å fiska.» «Me vil og med, » segjer dei. So tok dei ut og steig i båten; men den natti fekk dei kje noko. 4 I det bilet det tok til å dagast, stod Jesus med ein gong på strandi; men læresveinarne visste ikkje at det var han. 5 Jesus segjer til deim: «De hev vel ikkje noko å eta, born?» «Nei, » svara dei. 6 «Kasta garnet på høgge sida av båten, so fær de fisk, » sagde han. Dei so gjorde, og då var dei ikkje god til å draga garnet, so mykje fisk var der i det. 7 Då segjer den læresveinen som Jesus elska, til Peter: «Det er Herren!» Med det same Simon Peter fekk høyra at det var Herren, tok han kjolen sin på seg - for han hadde lagt honom av - og kasta seg i sjøen. 8 Og dei andre læresveinarne kom med båten, og slæpte garnet med fiskarne etter seg; for dei var ikkje langt ifrå land, berre tvo hundrad alner på lag. 9 Då dei steig i land, ser dei ein glohaug som ligg der med fisk på og brød. 10 «Kom hit med noko av den fisken de fekk!» segjer Jesus. 11 Då steig Simon Peter ut i båten og drog garnet på land; det var fullt av store fiskar, hundrad og tri og femti; men endå det var so mange, gjekk ikkje garnet sund.

12 «Kom hit og få dykk ein morgonbite!» segjer Jesus. Ingen av læresveinarne våga å spyrija honom: «Kven er du?» dei visste at det var Herren. 13 Då kom Jesus, og tok brødet og gav deim, og like eins fisken. 14 Dette var no tridje gongen Jesus openberra seg for læresveinarne etter at han hadde stade upp frå dei daude. 15 Som dei no hadde ete morgonverden, segjer Jesus til Simon Peter: «Simon Johannesson, elsker du meg meir enn desse?» «Ja, Herre, » svarar han; «du veit at eg held av deg.» «Fød lambi mine!» segjer Jesus. 16 So segjer han til honom att, andre gongen: «Simon Johannesson, elsker du meg?» Han svarar: «Ja, Herre, du veit eg held av deg.» «Gjæt sauerne mine» segjer Jesus. 17 So segjer han til honom tridje gongen: «Simon Johannesson, held du av meg?» Peter tykte det leidt at han spurde honom tridje gongen: «Held du av meg?» Han svara: «Herre, du veit alt, du veit at eg held av deg.» Jesus segjer til han: «Fød sauerne mine!» 18 «Det segjer eg deg for visst og sant: Då du var yngre, batt du sjølv livgjordi um deg og gjekk dit du vilde; men når du vert gamall, skal du retta ut henderne dine, og ein annan skal binda livgjordi um deg og føra deg dit du ikkje vil.» 19 Det sagde han for å vitra um kvaslags daude han skulde koma til å æra Gud med. Då han hadde sagt det, segjer han til honom: «Fylg meg!» 20 Då Peter snudde seg, ser han at den læresveinen som Jesus elska, fylgde med, han som hadde sete tett innmed honom då dei heldt nattverd, og spurt: «Herre, kven er den som svik deg?» 21 Då Peter såg honom, segjer han til Jesus: «Herre, korleis skal det so ganga honom?» 22 Jesus svarar: «Um eg vil at han skal liva til eg kjem, kva hev so du med det? Fylg du meg!» 23 Soleis kom det ordet ut bland brørne: «Den læresveinen døyr ikkje.» Men Jesus sagde ikkje til honom at han ikkje skulde døy; det han sagde var: «Um eg vil at han skal liva til eg kjem, kva hev so du med det?» 24 Det er den læresveinen som vitnar um desse ting og hev skrive dette, og me veit at vitnemålet hans er sant. 25 Det er endå mykje anna som Jesus hev gjort. Skulde det skrivast upp, kvar ting for seg, trur eg ikkje heile verdi vilde røma dei bøkerne som då laut skrivast.

Apostlenes-gjærninge

1 Den fyrste boki skreiv eg, Teofilus, um alt det som Jesus tok til med både å gjera og læra, **2** alt til den dagen då han vart uppteken, etter at han ved den Heilage Ande hadde gjeve sine bod til apostlarne som han hadde valt seg ut, **3** deim som han og steig livande fram for med mange yvertydande teikn, etter han hadde lide, med di han i fyrti dagar synte seg for deim og tala um det som høyrer til Guds rike. **4** Og då han var saman med deim, baud han deim at dei ikkje skulde vika frå Jerusalem, men venta på det som Faderen hadde lova, «som de, » sagde han, «hev høyr av meg. **5** For Johannes døypte med vatn, men de skal verta døypte med den Heilage Ande um ikkje mange dagar.» **6** Då dei no var saman, spurde dei honom og sagde: «Herre, reiser du på den tidi riket upp att for Israel?» **7** Han sagde til deim: «Det er ikkje dykkar sak å vita tid eller stund som Faderen hev sett i si eigi magt. **8** Men de skal få kraft når den Heilage Ande kjem yver dykk; og de skal vera mine vitne i Jerusalem og i heile Judæa og Samaria og til ytste enden av jordi.» **9** Og då han hadde sagt dette, for han upp so dei såg på; og ei sky tok honom burt for augo deira. **10** Og som dei no stod og stirde mot himmelen då han for burt, sjå, då stod det tvo mennar hjå deim i kvite klæde, **11** og dei sagde: «Mennar frå Galilæa, kvi stend de og ser upp mot himmelen? Denne Jesus som er teken upp frå dykk til himmelen, han skal koma att på same måten som de såg honom fara til himmels.» **12** Då vende dei um til Jerusalem frå det berget som er kalla Oljeberget, og som er nær Jerusalem, ein kviledagsveg derifrå. **13** Og då dei kom inn der, gjekk dei upp på salen der dei heldt til - både Peter og Johannes og Jakob og Andreas, Filip og Tomas, Bartolomæus og Mattæus, Jakob, Alfæus' son, og Simon Selotes og Judas, Jakobs bror. **14** Alle desse heldt samstendige ved i bøn saman med nokre kvinnor og Maria, Jesu mor, og brørne hans. **15** Og i dei dagarne stod Peter upp midt imillom læresveinarne - og der var ein hop saman på omkring hundrad og tjuge - og han sagde: **16** «Brør! Det laut verta oppfylt det skriftordet som den Heilage Ande fyreåt tala gjenom Davids munn um Judas, som vart vegvisar for deim som greip Jesus; **17** for han var rekna med millom oss og fekk lut i denne

tenesta. **18** Han kjøpte seg då ein åker av Løni for si ugjærning, og då han stupte ned, og sprakk han midt i tvo, og all innvolen i honom valt ut. **19** Og det vart kunnigt for alle deim som bur i Jerusalem, so at den åkeren på deira mål fekk namnet Hakeldama, det er: Blodåkeren; **20** for det stend skrive i Salmeboki: «Hans bustad verte øydd, og ingen mann bu der, » og: «Ein annan take hans embætte!» **21** Difor må ein av dei mennar som hev vore med oss heile tidi då Herren Jesus gjekk inn og ut millom oss, **22** alt frå Johannes-dåpen til den dagen han vart uppteken frå oss - ein av desse må verta vitne saman med oss um hans uppstoda.» **23** Og dei stelte fram tvo: Josef som vart kalla Barsabbas med tilnamnet Justus, og Mattias. **24** Og dei bad og sagde: «Herre, du som kjenner hjarto i alle, syn oss den som du hev valt ut av desse tvo **25** til å få lut i denne tenesta og apostelgjærning som Judas gjekk burt ifrå til å fara til sin egen stad!» **26** Og dei kasta lut millom deim, og luten fall på Mattias, og han vart rekna saman med dei elleve apostalarne.

2 Og då kvitsunddagen var komen, var dei alle samla på same staden. **2** Då kom det brått frå himmelen ein ljod som av ein framstormande sterk vind og fyllte heile huset der dei sat. **3** Og det synte seg for deim tungor liksom av eld, som skilde seg og sette seg på kvar ein av deim. **4** Då vart dei alle fyllte med den Heilage Ande, og dei tok til å tala med andre tungor, etter som Anden gav deim å tala. **5** No budde det i Jerusalem jødar, gudlege mennar frå alle folk under himmelen. **6** Då so denne ljoden vart høyrd, kom mengdi saman og vart forfjamsa; for kvar mann høyrde deim tala på hans eige mål. **7** Og dei vart forfærde og undra seg og sagde: «Høyr her, er ikkje alle desse som talar, galilæarar? **8** og korleis kann me då høyra deim tala kvar på vårt eige mål, som me er fødde i, **9** folk frå Partia og Media og Elam, og me som bur i Mesopotamia og i Judæa og Kappadokia, Pontus og Asia, **10** Frygia og Pamfylia, Egyptarland og Libyalandet ved Kyrene, og me tilreisande frå Rom, **11** både jødar og jødetruande, me frå Kreta og Arabia: me høyrer deim tala um Guds store verk på våre tungemål!» **12** Men dei vart alle forfærde og rådvile og sagde den eine til den andre: «Kva skal då dette vera?» **13** Men andre sagde spottande: «Dei er fulle av søt vin.» **14** Då stod Peter fram med

dei elleve, lyfte røysti og tala til deim: «De jødiske mennar og alle de som bur i Jerusalem! dette vere dykk kunnigt, og merk mine ord! 15 For desse er ikkje drukne, so som de trur - det er då den tredje timen på dagen -. 16 Men dette er det som er sagt gjennom profeten Joel: 17 «Og det skal vera so i dei siste dagar, segjer Gud, då vil eg renna min Ande ut yver alt kjøt, og sønerne dykkar og døtterne dykkar skal tala profetord, og dei unge gutarne dykkar skal sjå synar, og dei gamle mennerne dykkar skal drøyma draumar. 18 Ja, endå på trælarnar mine og trælkvinnorne mine vil eg renna ut av min Ande i dei dagarne, og dei skal tala profetord. 19 Og eg vil syna under på himmelen i det høge og teikn på jordi i det låge: blod og eld og røykdimma. 20 Soli skal verta til myrker og månen til blod, fyrr Herrens dag kjem, den store og herlege. 21 Og det skal vera so at kvar den som kallar på Herrens namn, han skal verta frelst.» 22 Israelitiske mennar, høyr desse ordi: Jesus frå Nasaret, ein mann som av Gud var stadfest for dykk ved velduge gjerningar og under og teikn, som Gud gjorde ved honom midt imillom dykk, so som de og sjølve veit, 23 han som vart yvergjeven etter Guds fastsette rådgjerd og fyrevitende, honom tok de og krossfeste med urettferdigt folks hender og slo honom i hel; 24 men Gud oppreiste honom med di han løyste daudens rider, av di det ikkje var mogelegt at han kunde verta halden fast av honom. 25 For David segjer um honom: «Eg hadde alltid Herren framfor augo mine; for han er ved mi høgre hand, so eg ikkje skal verta rikka. 26 Difor gledde mitt hjarta seg, og mi tunga fagna seg; ja endå mitt kjøt skal kvila trygt i von; 27 for du skal ikkje yverlata mi sjæl i helheimen og ikkje lata din heilage sjå undergang. (Hadēs 986) 28 Du hev kunngjort meg livsens vegar; du skal fylla meg med fagnad for di åsyn.» 29 Brør! lat meg tala beint ut til dykk um patriarken David, at han både døydde og vart gravlagd, og hans grav er hjå oss den dag i dag. 30 Då han no var ein profet, og visste det som Gud hadde svore ved ein eid, at han av frukti utav hans lend vilde setja ein på hans kongsstol, 31 so tala han framsynt um Messias' uppstoda det ordet at han ikkje vart yverlaten i helheimen, og ikkje heller hans kjøt såg undergang. (Hadēs 986) 32 Denne Jesus reiste Gud opp, som me alle er vitne um. 33 Då han no er opphøgvd ved Guds høgre hand og av Faderen

hev fenge den Heilage Ande som var lova, so hev han rent dette ut, som de både ser og høyrer. 34 For David for ikkje upp til himmelen; men han segjer: «Herren sagde til min Herre: «Set deg ved mi høgre hand, 35 til dess eg fær lagt dine fiendar til skammel under dine føter!»» 36 So skal då heile Israels hus vita for visst, at Gud hev gjort honom både til Herre og til Messias, denne Jesus som de krossfeste.» 37 Men då dei høyrde det, gav det som ein styng i hjarta deira, og dei sagde til Peter og dei andre apostlarnar: «Brør, kva skal me gjera?» 38 Men Peter sagde til deim: «Vend um, og kvar av dykk late seg døypa på Jesu Kristi namn til forlating for synderne, og de skal få den Heilage Ande til gåva! 39 For lovnaden høyrer dykk til og dykkar born og alle deim som er langt burte, so mange som Herren, vår Gud, kallar til.» 40 Og med mange andre ord vitna han og lagde deim det på hjarta og sagde: «Lat dykk frelsa frå denne rangsnudde ætti!» 41 Dei som no tok imot hans ord, dei vart døypte, og den dagen vart det lagt til omkring tri tusund sjælar. 42 Og dei heldt trutt fast ved læra åt apostlarnar og samfundet og brødbrotjeringi og bønnerne. 43 Og der kom otte på kvar sjæl, og det vart gjort mange under og teikn ved apostlarnar. 44 Og alle dei truande heldt seg saman og hadde allting til sameiga. 45 Og eignedomarne sine og godset selde dei og skifte det ut til alle, etter som nokon hadde trong til. 46 Og kvar dag søkte dei samheldigt templet og braut brødet heime og fekk seg føda med fagnad og hjartans einfelde, 47 medan dei lova Gud og hadde ynde hjå alt folket. Men kvar dag lagde Herren til kyrkjelyden deim som let seg frelsa.

3 Men Peter og Johannes gjekk saman upp i templet i bønnetimen, den niande timen. 2 Og ein mann som var vanfør frå mors liv, vart boren fram; og dei sette honom kvar dag ved den tempeldøri som er kalla den fagre, so han kunde beda um sælebotsgåva av deim som gjekk inn i templet. 3 Då han såg Peter og Johannes, som vilde ganga inn i templet, bad han um å få ei sælebotsgåva. 4 Men Peter feste augo på honom, saman med Johannes, og sagde: «Sjå på oss!» 5 Han stirde på deim og venta å få noko av deim. 6 Men Peter sagde: «Sylv og gull hev eg ikkje; men det eg hev, det gjev eg deg: i nasaræaren Jesu Kristi namn statt upp og gakk!» 7 So greip han honom ved høgre handi og reiste honom upp. 8 Men straks

vart føterne hans og oklo sterke, og han sprang upp og stod og gjekk ikring; og han gjekk med deim inn i templet, gjekk ikring der og sprang og lova Gud. **9** Og alt folket såg honom ganga ikring og lova Gud; **10** Og dei kjende honom, at det var han som hadde sete etter sælebotsgåva ved den fagre tempeldøri. Og dei vart fulle av undring og rædsla yver det som hadde hendt med honom. **11** Med han heldt seg til Peter og Johannes, strøymde alt folket saman um deim i den sulehalli som er kalla Salomons, og dei var forstøkte. **12** Då Peter det såg, svara han folket: «Israelitiske menner, kvi undrast de på dette, eller kvi stīrer de so på oss, som um me av vår eigi magt eller gudlegdom hadde gjort at han kann ganga? **13** Abrahams og Isaks og Jakobs Gud, vår fedregud, hev herleggjort sin tenar Jesus, han som de sveik og forneitta for Pilatus, då han dømde at han skulde verta fri. **14** Men de forneitta den heilage og rettferdige, og bad um at ein mordar måtte verta dykk unnt. **15** Men livsens hovding slo de i hel, han som Gud reiste upp frå dei daude, som me er vitne til. **16** Og ved trui på hans namn hev hans namn styrkt denne mannen, som de ser og kjenner; og trui som er verka ved honom, gav denne mannen hans fulle helsa for augo på dykk alle. **17** Og no, brør, eg veit at de hev gjort det i vankunna, liksom og rådherrarne dykkar. **18** Men Gud oppfylte soleis det som han fyreåt sagde gjennom munnen til alle sine profetar, at hans Messias skulde lida. **19** So gjer då bot og vend um, so synderne dykkar må verta utstroknene, so at hugsvalings tider kann koma frå Herrens åsyn, **20** og han kann senda den Messias som er utkåra åt dykk, Jesus, **21** han som himmelen skal hysa til tidi for atterreisngi av alle ting, som Gud hev tala um gjennom munnen til sine heilage profetar frå gamle dagar. (aiōn g165) **22** For Moses hev sagt: «Herren, dykkar Gud, skal reisa upp åt dykk ein profet av dykkar brør liksom eg; honom skal de høyra i alt det som han talar til dykk. **23** Og det skal bera so til, at kvar den sjæl som ikkje høyrer den profeten, skal verta utrudd or folket.» **24** Men ogso alle profetarne frå Samuel og sidan, so mange som hev tala, dei hev og forkynt um desse dagarne. **25** De er born åt profetarne og åt den pakti som Gud gjorde med våre feder, då han sagde til Abraham: «Og i di ætt skal alle ætter på jordi velsignast.» **26** De var dei fyrste som Gud sende tenaren sin til, då han let honom koma

fram for at han skulde velsigna dykk, med di kvar av dykk vender seg frå sin vondskap.»

4 Men medan dei tala til folket, kom prestarne og hovudsmannen for tempelvakti og sadducæarane yver deim, **2** då dei harma seg yver at dei lærde folket og forkynte i Jesu uppstoda frå dei daude; **3** og dei lagde hand på deim og sette deim i fengsel til næste dagen; for det var alt kveld. **4** Men mange av deim som hadde høyrte ordet, kom til tru, og talet på mennerne vart omkring fem tusund. **5** So hende det seg dagen etter, at deira rådherrar og styresmenner og skriftlærde kom saman i Jerusalem, **6** og med deim øvstepresten Annas og Kajafas og Johannes og Aleksander, og so mange som var av øvstepresteleg ætt. **7** Og dei stelte deim fram for seg og spurde: «Kva kraft eller kva namn gjorde de dette ved?» **8** Då sagde Peter til deim, fyllt av den Heilage Ande: «De rådherrar for folket og Israels styresmenner! **9** Når me i dag vert forhøyrdum um ei velgjerning mot ein vanfør mann, kva han er lækt ved, **10** so skal det vera kunnigt for dykk alle og heile Israels folk, at ved nasaræaren Jesu Kristi namn, han som de krossfeste, men som Gud reiste upp frå dei daude, ved honom stend denne frisk for dykkar augo. **11** Han er den steinen som vart forsmådd av dykk, bygningsmenner, men som vart til hørnestein. **12** Og ikkje er det frelsa i nokon annan; for ikkje er der heller noko anna namn under himmelen, gjeve millom menneskje, som me skal verta frelste ved.» **13** Men då dei såg slikt frimod hjå Peter og Johannes, og fekk vita at dei var ulærde lækfolk, undra dei seg; og dei kjende deim, at dei hadde vore med Jesus. **14** Men då dei såg den mannen som hadde vorte lækt, standande hjå deim, hadde dei ikkje noko å segja imot. **15** Men dei baud deim ganga ut ifrå rådet, og dei samrådde seg med kvarandre og sagde: **16** «Kva skal me gjera med desse menneskje? for at eit audkjent teikn er gjort ved deim, det er synbert for alle deim som bur i Jerusalem, og me kann ikkje neitta det. **17** Men for at det ikkje skal verta bore vidare utyver til folket, so lat oss strengt påleggja deim at dei ikkje meir må tala til noko menneskje i dette namnet.» **18** So kalla dei deim inn og baud deim at dei slett ikkje måtte tala eller læra i Jesu namn. **19** Men Peter og Johannes svara og sagde til deim: «Døm sjølve, um det er rett for Guds åsyn å lyda

dykk meir enn Gud! 20 for me kann ikkje anna enn tala um det som me hev set og høyrte.» 21 Dei truga deim då endå meir og let deim ganga, då dei ikkje kunde finna nokor råd til å refsa deim for folket skuld; for alle lova Gud for det som hendt var. 22 For han var meir enn fyrti år gamall den mannen som dette lækjedoms-teiknet hadde hendt med. 23 Då dei so slapp lause, kom dei til sine egne og fortalde det som øvsteprestarne og styresmennene hadde sagt til deim. 24 Då dei hørde det, lyfte dei samlyndt si røyst til Gud og sagde: «Herre, du som gjorde himmelen og jordi og havet og alt det som i deim er, 25 du som sagde gjennom din tenar Davids munn: «Kvifor rasa heidningarne og lagde folki fåfengde råd? 26 Kongarne på jordi reiste seg, og hovdingarne samla seg saman imot Herren og imot den han salva.» 27 Ja, i sanning, i denne byen slo dei seg saman mot din heilage tenar Jesus, som du salva, både Herodes og Pontius Pilatus med heidningarne og Israels folk, 28 til å gjera det som di hand og di råd fyreåt hadde fastsett skulde hendast. 29 Og no, Herre! sjå til deira trugsmål, og gjev dine tenarar å tala ditt ord med alt frimod, 30 med di du retter ut di hand til lækjing og teikn og under ved din heilage tenar Jesu namn!» 31 Og då dei hadde bede, skalv romet der dei var samankomne, og alle vart fyllte med den Heilage Ande, og dei tala Guds ord med frimod. 32 Men heile mengdi av dei truande hadde eitt hjarta og ei sjæl. Og ikkje ein sagde at noko av hans gods var hans eige; men dei hadde alle ting til sameiga. 33 Og med stor kraft bar apostlarne vitne um Herren Jesu uppstoda, og stor nåde var yver deim alle. 34 For det var ikkje heller nokon trengande millom deim; for so mange som åtte jord eller hus, selde deim og bar fram pengeverdet for det som dei hadde selt, 35 og lagde det for føterne på apostlarne; og det vart utskift til kvar, etter som nokon hadde trong til. 36 Men Josef, som apostlarne hadde kalla med tilnamn Barnabas, det tyder: påminnaren, ein levit, ætta frå Kypren, 37 som åtte ein åker, selde honom og bar pengarne fram og lagde deim for føterne på apostlarne.

5 Men ein mann med namnet Ananias med kona si Saffira selde ein eignedom, 2 og han gøymde undan noko av pengeverdet, so kona hans visste det, og bar fram ein deil og lagde det for føterne på apostlarne. 3 Men Peter sagde: «Ananias, kvifor

hev Satan fyllt hjarta ditt, so du skulde ljuga for den Heilage Ande og gøyma undan av pengeverdet for jordstykket? 4 Var det ikkje ditt medan du åtte det? og var det ikkje i di magt då det vart selt? Kvi hev du då sett deg denne gjerning fyre i hjarta ditt? Du hev ikkje loge for menneskje, men for Gud.» 5 Men då Ananias hørde desse ordi, seig han ned og gav upp åndi. Og det kom stor otte på alle deim som hørde dette. 6 Men dei unge mennene stod upp og budde liket til og bar honom ut og jorda honom. 7 Og det hende seg omkring tri timar seinare, då kom kona hans inn og visste ikkje um det som hadde hendt. 8 Peter sagde då til henne: «Seg du meg, selde de jordstykket for den pris?» Ho svara: «Ja, for den pris.» 9 Då sagde Peter til henne: «Kvi hev de vorte samtykte um å freista Herrens Ande! Sjå, deira føter som jorda mannen din, er utfyre dæri, og dei skal bera deg ut.» 10 Og ho seig straks ned for føterne hans og gav upp åndi. Men dei unge mennene kom inn og fann henne daud og bar henne ut og jorda henne attved mannen hennar. 11 Og det kom stor otte på heile kyrkjelyden og på alle deim som hørde dette. 12 Men ved henderne til apostlarne vart det gjort mange teikn og under millom folket, og dei var alle samstendige i Salomons sulehall. 13 Men av dei andre våga ingen å slå lag med deim; men folket høggyrde deim; 14 og enn fleire som trudde, vart lagde til Herren, ei mengd både av menn og kvinnor, 15 so dei jamvel bar dei sjuke ut på gatorne og lagde deim på sengjer og benkjer, so i det minste skuggen av Peter kunde yverskyggja nokon av deim, når han kom. 16 Ja, endå frå byarne der i kring kom ei mengd saman til Jerusalem og førde sjuke med, og folk som var plåga av ureine ånder; og dei vart alle lækte. 17 Men øvstepresten stod upp og alle dei som heldt med honom, det var sadducæarflokken, og dei vart fulle av brennhug, 18 og dei lagde hand på apostlarne og kasta deim i det ålmenne fengslet. 19 Men Herren engel opna um natti dørerne til fengslet og førde deim ut og sagde: 20 «Gakk og stig fram og tala i templet alle dette livs ord til folket!» 21 Då dei hørde det, gjekk dei i dagningi inn i templet og lærde. Då so øvstepresten kom og dei som var med honom, kalla dei saman rådet og alle styresmennene for Israels born, og dei sende bod til fengslet, at dei skulde føra deim fram. 22 Men då tenarane kom der,

fann dei deim ikkje i fengslet, og so vende dei um att og fortalde det og sagde: **23** «Fengslet fann me stengt med all omsyn, og vakterne stod ved dørrerne. Men då me let upp, fann me ingen der inne.» **24** Då hovudsmannen for tempelvakti og øvsteprestarne hørde dei ordi, vart dei rådville um deim, kva dette skulde verta til. **25** So kom det ein og fortalde deim og sagde: «Sjå, dei mennerne som de kasta i fengsel, dei stend i templet og lærer folket.» **26** Då gjekk hovudsmannen dit med tenarane og henta deim, men ikkje med magt; for dei var rædde for folket, at dei skulde verta steina. **27** Men då dei hadde henta deim, stelte dei deim for rådet. Og øvstepresten spurde deim og sagde: **28** «Baud me dykk ikkje strengt, at de ikkje skulde læra i dette namnet? og sjå, de hev fylt Jerusalem med læra dykkar, og de vil føra yver oss denne manns blod.» **29** Då svara Peter og apostlarne og sagde: «Ein skal lyda Gud meir enn menneskje. **30** Vår fedregud reiste upp Jesus som de tok livet av då de hengde honom på eit tre. **31** Denne hev Gud lyft upp ved si høgge hand til ein fyrste og frelsar til å gjeva Israel umvending og forlating for synderne. **32** Og me er hans vitne um desse ting liksom og den Heilage Ande, som Gud hev gjeve deim som lyder honom.» **33** Då dei hørde dette, skar det deim i hjarta, og dei rådlagde um å slå deim i hel. **34** Men det reiste seg ein farisæar i rådet med namnet Gamaliel, ein lovlærar som var høggyrd av heile folket, og han baud deim føra apostlarne ut ei litu stund. **35** Og han sagde til deim: «Israeliitiske menner! Sjå dykk vel fyre, kva de gjer med desse menneskje! **36** For fyre desse dagar stod Teudas fram og sagde seg sjølv å vera noko, og ein flokk på omkring fire hundrad menner slo lag med honom; han vart slegen i hel, og alle dei som lydte honom, drivne frå kvarandre og vart til inkjes. **37** Etter honom stod galilæaren Judas fram, den tid skatte-utskrivingsi var, og eggja upp folket med seg. Han let og livet, og alle dei som lydte honom, vart spreidde frå kvarandre. **38** Og no segjer eg dykk: Haldt dykk ifrå desse mennerne og lat deim fara! For er denne rådi eller dette verket av menneskje, skal det verta til inkjes. **39** Men er det av Gud, so kann de ikkje gjera det til inkjes! Sjå til at de ikkje må verta funne stridande mot Gud.» **40** Dei lydte honom, og kalla apostlarne inn att og let deim verta hudfletta, og baud deim at dei ikkje skulde tala i Jesu

namn, og let deim so ganga. **41** So gjekk dei då burt frå rådet, glade yver at dei var haldne verdige til å lida vanæra for hans namn skuld. **42** Og dei heldt ikkje upp med å læra kvar dag i templet og heime og forkynna evangeliet um Kristus Jesus.

6 I desse dagarne, då talet på læresveinarne voks, murra dei græsktalande jøderne imot hebræarane, at deira enkjor vart mishaldne ved den daglege forsyting. **2** Då kalla dei tolv heile mengdi av læresveinarne saman og sagde: «Det er ikkje høvelegt at me skal forlata Guds ord og tena ved bordi. **3** Difor, brør, sjå dykk um etter sju menner millom dykk, som hev godt lov og er fulle av den Heilage Ande og visdom, so me kann setja deim til dette umbodet! **4** Men me vil halda trutt ved i bøni og i tenesta med ordet.» **5** Dette ordet lika heile mengdi vel, og dei valde Stefanus, ein mann full av tru og den Heilage Ande, og Filip og Prokorus og Nikanor og Timon og Parmenas og Nikolaus, ein jødetruande frå Antiokia; **6** og stelte deim fram for apostlarne, og dei bad og lagde henderne på deim. **7** Og Guds ord hadde framgang, og talet på læresveinarne voks mykje i Jerusalem, og ein stor hop av prestarne vart lyduge mot trui. **8** Men Stefanus var full av tru og kraft og gjorde under og store teikn millom folket. **9** Men der stod upp nokre av den synagoga som er kalla synagoga åt dei frigjevne og kyrenæarane og alexandrinarne, og av deim frå Kilikia og Asia, og dei gav seg i ordskitte med Stefanus. **10** Og dei kunde ikkje standa seg mot den visdom og ånd han tala utav. **11** Då tinga dei løynleg nokre menner som sagde: «Me hev høyrte honom tala spottande ord imot Moses og Gud.» **12** Og dei øste upp folket og styresmennerne og dei skriftlærde, og dei sette på honom og reiv honom med og førde honom for rådet. **13** Og dei stelte fram falske vitne, som sagde: «Denne mannen held ikkje upp med å tala mot denne heilage staden og mot lovi. **14** For me hev høyrte honom segja at denne Jesus frå Nasaret skal riva ned denne staden og brigda dei sedvanar som Moses gav oss.» **15** Og då alle deim som sat i rådet, stirde på honom, såg dei åsyni hans som ein engels åsyn.

7 Då sagde øvstepresten: «Hev dette seg so?» **2** Han svara: «Brør og feder, høyr på meg! Herlegdomens Gud openberra seg for far vår, Abraham, då han var i

Mesopotamia, fyrr han feste bu i Kharan; 3 og han sagde til honom: «Gakk ut frå landet ditt og frå ætti di, og far til det landet som eg skal syna deg!» 4 Då gjekk han ut or Kaldæarland og feste bu i Kharan; og då far hans var dåen, let han honom flytja derifrå til dette landet, der de no bur; 5 men han gav honom ikkje arvlut der, ikkje ei fotbreidd eingong. Og han lova å gjeva honom det til eiga og hans ætt etter honom, endå han ikkje hadde barn. 6 Og Gud tala soleis: «Hans ætt skal bu som utlendingar i framandt land, og dei skal gjera deim til trælær og fara ille med deim i fire hundrad år. 7 Og det folket som dei trælær under, vil eg døma, » sagde Gud. «Og so skal dei draga ut og tena meg på denne staden.» 8 Og han gav honom umskjeringspakti; og so avla han Isak og umskar honom den åttande dagen, og Isak Jakob, og Jakob dei tolv patriarkarne. 9 Og patriarkarne ovundast på Josef og selde honom til Egyptarland. Og Gud var med honom 10 og fria honom ut or alle hans trengslor og gav honom nåde og visdom for Faraο, egyptarkongen, og han sette honom til hovding yver Egyptarland og heile sitt hus. 11 So kom det hunger yver heile Egyptarland og Kana'an, og stor trengsla; og federne våre fann ikkje føda. 12 Men då Jakob hørde at der var korn i Egyptarland, sende han federne våre dit fyrste gongen. 13 Og den andre gongen vart Josef attkjend av brørne sine, og Faraο lærde å kjenna Josefs ætt. 14 Men Josef sende bod og kalla Jakob, far sin, og alt folket sitt dit, fem og sytti sjæler. 15 Og Jakob drog ned til Egyptarland, og han døydde, han og federne våre. 16 Og dei vart flutte yver til Sikem og lagde i den gravi som Abraham kjøpte for sylv av borni åt Hemor i Sikem. 17 Etter som det leid til tidi for den lovnaden som Gud tilsvor Abraham, auka folket seg og vart mannsterkt i Egyptarland, 18 alt til det kom ein annan konge yver Egyptarland, som ikkje visste noko um Josef. 19 Han for med svikråd mot folket vårt og for ille med federne våre, til dess dei laut setja småborni sine ut, so dei ikkje skulde få liva. 20 I den tidi vart Moses fødd, og han var yndeleg for Gud. Og han vart fostra i huset åt far sin i tri månader. 21 Men då han vart utsett, tok Faraοs dotter honom og fostra honom upp som sin eigen son. 22 Og Moses vart opplærd i all egyptarvisdomen; og han var megtig i ord og gjerningar. 23 Men då han hadde fylt fyrti år, fekk han hug til å sjå um brørne sine, Israels-borni. 24 Og då han såg at ein leid urett, kom han honom til hjelp og tok hemn for honom som leid yvervald, og slo egyptaren i hel. 25 Han tenkte at brørne hans skulde skyna at Gud gav deim frelsa ved hans hand. Men dei skyna det ikkje. 26 Dagen etter kom han til deim då dei trætta, og han talde deim til å halda fred og sagde: «Menner, de er brør; kvi gjer de urett mot kvarandre?» 27 Men han som gjorde grannen sin urett, støyte honom ifrå seg og sagde: «Kven hev sett deg til hovding og domar yver oss? 28 Vil du kanskje slå meg i hel, liksom du slo egyptaren i hel i går?» 29 Men Moses flydde for dette ordet skuld og vart ein utlending i Midjans land, og han fekk tvo søner der. 30 Og då fyrti år var lidne, synte ein engel seg for honom i øydemarki ved Sinai fjellet i eldslogen i ein klunger. 31 Då Moses såg det, undra han seg yver syni. Men då han gjekk burtåt og vilde sjå, kom ei røyst frå Herren: 32 «Eg er din fedregud, Abrahams Gud og Isaks Gud og Jakobs Gud.» Men Moses vart skjelvande rædd og torde ikkje sjå på. 33 Og Herren sagde til honom: «Løys skorne av føterne dine! for staden du stend på, er heilag jord. 34 Eg hev grant set ilgjerd mot mitt folk i Egyptarland og høyrte deira sukk, og eg hev stige ned og vil fria deim ut. Og no, kom! lat meg senda deg til Egyptarland!» 35 Denne Moses som dei forneitta og sagde: «Kven hev sett deg til hovding og domar?» honom sende Gud til hovding og utløyssar ved den engels hand som synte seg for honom i klungeren. 36 Han førde deim ut medan han gjorde under og teikn i Egyptarland og i Raudehavet og i øydemarki i fyrti år. 37 Han er den Moses som sagde til Israels-borni: «Ein profet liksom eg skal Herren, dykkar Gud, reisa upp åt dykk av dykkar brør.» 38 Han er den som i lyden i øydemarki var med engelen som tala til honom på Sinai fjellet, og med federne våre, han som tok imot livande ord til å gjeva oss. 39 Honom vilde federne dykkar ikkje lyda, men dei støyte honom ifrå seg og vende seg i sitt hjarta til Egyptarland, då dei sagde til Aron: 40 «Gjer oss gudar, som kann ganga fyre oss! for denne Moses som førde oss ut or Egyptarland - me veit ikkje kva som hev hendt honom.» 41 Og dei gjorde ein kalv i dei same dagarne bar offer fram til den avguden, og gledde seg yver det som deira eigne hender hadde gjort. 42 Men Gud vende seg burt og yvergav deim til å tena himmelheren, so som

det stend skrive i profetboki: «Hev vel de, Israels hus, gjeve meg slagtoffer og andre offer i fyrti år i øydemarki? 43 Og de bar med dykk Moloks tjeld og guden Remfans stjerna, dei bilæti som de gjorde for å tilbedja deim. Og eg vil flytja dykk burt på hi sida åt Babylon.» 44 Vitnemålstjeldet var hjå federne våre i øydemarki; so som han som tala til Moses, hadde bode å gjera det etter det bilætet han hadde set. 45 Dette tok federne våre i arv og førde det inn med Josva i eigedomslandet til dei heidningfolki som Gud dreiv undan for federne våre alt til Davids dagar. 46 Han fann nåde for Guds åsyn og bad um at han måtte finna ein bustad åt Jakobs Gud. 47 Men Salomo bygde honom eit hus. 48 Men den Høgste bur ikkje i hus som er gjorde med hender, som profeten segjer: 49 «Himmelen er min kongsstol, og jordi skammel under mine føter. Kva hus vil de byggja meg? segjer Herren, eller kva stad er min kvilestad? 50 Hev ikkje mi hand gjort alt dette?» 51 De harde halsar og umskorne på hjarta og øyro! De stend alltid imot den Heilage Ande, som dykkar feder, so de og! 52 Kven av profetarne forfylgde ikkje federne dykkar? og dei slo deim i hel, som fyreåt forkynte at den Rettferdige skulde koma, han som de no hev svike og drepe, 53 de som fekk lovi gjennom englar og hev ikkje halde henne!» 54 Men då dei hørde dette, skar det deim i hjarta, og dei beit tennerne saman imot honom. 55 Men han var full av den Heilage Ande og såg upp mot himmelen, og han såg Guds herlegdom, og Jesus standa ved Guds høgge hand. 56 Og han sagde: «Sjå, eg ser himlarne opne og Menneskesonen standa ved Guds høgge hand!» 57 Då skreik dei med høg røyst og heldt for øyro sine og styrmdde samlyndt inn på honom. 58 Og dei dreiv honom ut utanfor byen og steina honom. Og vitni lagde klædi sine av ved føterne til ein ung mann som heitte Saulus. 59 Og dei steina Stefanus, medan han bad og sagde: «Herre Jesus, tak imot mi ånd!» 60 Men han fall på kne og ropa med høg røyst: «Herre, tilrekna deim ikkje denne syndi!» Og då han hadde sagt dette, sovna han av.

8 Og Saulus samtykte i at dei drap honom. Men den dagen tok det til ei stor forfylgjing mot kyrkjelyden i Jerusalem, og dei vart spreidde ut yver Judæalandet og Samarialandet, alle so nær som apostlarne. 2 Men nokre gudlege mennier jorda Stefanus, og dei gret og jamra sårt etter honom. 3 Men Saulus herja

kyrkjelyden og gjekk inn i hus etter hus og drog fram mennier og kvinnor og yvergav deim til fangehus. 4 Men dei som var spreidde utyver, gjekk ikring og bar ut evangelie-ordet. 5 Filip kom då ned til ein by i Samaria og forkynte Kristus for deim. 6 Og folket gav samlyndt gaum etter det som vart sagt av Filip, med di dei hørde og såg dei teikni som han gjorde. 7 For or mange som hadde ureine ånder, for dei ut ropande med høg røyst, og mange lame og vanføre vart lækte. 8 Og det vart stor gleda i den byen. 9 Men det var ein mann med namnet Simon, som fyrr hadde fare med trolldom i byen og fjetra folket i Samaria, med di han sagde seg vera noko stort. 10 Og alle heldt seg til honom, både små og store, og sagde: «Han er Guds kraft som heiter stor.» 11 Men dei heldt seg til honom, av di han i lang tid hadde fjetra deim med trollkunster. 12 Men då dei no trudde Filip, som forkynte evangeliet um Guds rike og Jesu Kristi namn, so let dei seg døypa både mennier og kvinnor. 13 Og Simon tok ved trui han og, og då han var døypt, heldt han seg til Filip, og då han såg dei teikn og store kraftige gjerningar som vart gjorde, vart han mest frå seg av undring. 14 Då apostlarne i Jerusalem fekk høyra at Samaria hadde teke imot Guds ord, sende dei til deim Peter og Johannes; 15 dei kom ned og bad for deim, at dei måtte få den Heilage Ande; 16 for endå var han ikkje fallen på nokon av deim, men dei var berre døypte til Herren Jesu namn. 17 Då lagde dei henderne på deim, og dei fekk den Heilage Ande. 18 Men då Simon såg at den Heilage Ande vart gjeven ved handpåleggjing av apostlarne, kom han til deim med pengar og sagde: 19 «Gjev meg og denne magt, at den som eg legg henderne på, må få den Heilage Ande!» 20 Men Peter sagde til honom: «Forbanna vere sylvet ditt saman med deg sjølv, for di du tenkte å kjøpa Guds gáva for pengar! 21 Du hev ikkje deil eller lut i dette ordet; for hjarta ditt er ikkje rett for Gud. 22 Vend difor um frå denne vondskapen din, og bed til Gud, um den tanken i hjarta ditt kunde verta deg forlaten! 23 For eg ser at du ligg i illskaps gall og urettferds band.» 24 Då svara Simon: «Bed de for meg til Herren, at ikkje noko må koma yver meg av det som de hev sagt!» 25 Då dei so hadde vitna og tala Herrens ord, vende dei um att til Jerusalem, og dei forkynte evangeliet i mange samaritanbyar. 26 Men ein Herrens engel tala til Filip og sagde: «Statt

opp og gakk mot sud på den vegen som gjeng ned
 frå Jerusalem til Gaza!» Det er ein øydeveg. 27 Og
 han stod opp og gjekk; og sjå, der var ein mann frå
 Ætiopia, ein hirdmann, ein mechtig herre hjå dronning
 Kandake i Ætiopia, ein som var sett yver heile skatten
 hennar; han var komen til Jerusalem for å tilbede, 28
 og han var no på heimvegen og sat på vogni si og
 las profeten Jesaja. 29 Men Anden sagde til Filip:
 «Gakk burtåt og haldt deg ved denne vogni!» 30 Men
 Filip sprang til og hørde at han las profeten Jesaja,
 og han sagde: «Skyнар du det du les?» 31 Men han
 sagde: «Korleis skulde eg kunna det, utan at nokon
 rettleider meg?» Og han bad Filip stiga opp og setja
 seg hjå honom. 32 Men det stykket av skrifti som
 han las, var dette: «Som ein sau vart han førd til
 slagting, og liksom eit lamb som er tagalt for den som
 klypper det, soles let han ikkje upp sin munn. 33 I
 hans fornedring vart domen yver honom burtteken,
 og kven kann fortelja um hans ætt? for hans liv vert
 teke burt frå jordi.» 34 Men hirdmannen tok til ords
 og sagde til Filip: «Eg bed deg: kven segjer profeten
 dette um? um seg sjølv eller um nokon annan?»
 35 Men Filip let upp munnen og gjekk ut ifrå dette
 skriftordet og forkynte honom evangeliet um Jesus.
 36 Og som dei for frametter vegen, kom dei til ein stad
 der det var vatn. Og hirdmannen sagde: «Sjå her er
 vatn, kva hindrar meg frå å verta døypt?» 37 Og Filip
 sagde: «Trur du av heile ditt hjarta, so er det tillate.»
 Men han svara og sagde: «Eg trur at Jesus Kristus
 er Guds Son.» 38 Og han let vogni stana; og dei
 steig båe tvo ned i vatnet, både Filip og hirdmannen,
 og han døypte honom. 39 Men då dei steig upp or
 vatnet, rykte Herrens Ande Filip burt, og hirdmannen
 såg honom ikkje meir; for han for glad sin veg. 40
 Men Filip vart funnen i Asdod. Og han gjekk ikring
 og forkynte evangeliet i alle byarne, til han kom til
 Cæsaræa.

9 Men Saulus frøste endå av trugsmål og mord mot
 Herrens læresveinar, og han gjekk til øvstepresten
 2 og bad honom um brev til Damaskus, til synagogorne
 der, at um han fann nokre som hørde «den vegen»
 til, både menner og kvinner, han då kunde føra deim
 bundne til Jerusalem. 3 Men då han drog fram og kom
 nær til Damaskus, lyste det brått eit ljøs frå himmelen
 um honom. 4 Og han fall ned på jordi og hørde ei
 røyst som sagde til honom: «Saul, Saul, kvi forfylgjer

du meg?» 5 Han sagde: «Kven er du, Herre?» Og
 han svara: «Eg er Jesus, han som du forfylgjer. 6
 Men stutt opp og gakk inn i byen, so skal det verta
 sagt deg kva du hev å gjera.» 7 Men dei menner
 som var i ferdalag med honom, stod forstøkte då dei
 hørde røysti, men såg ingen. 8 Saulus reiste seg då
 opp frå jordi; men då han opna augo, såg han ingen
 ting. Dei leidde honom då ved handi og førde honom
 inn i Damaskus. 9 Og i tri dagar såg han ikkje, og
 ikkje åt eller drakk han. 10 Men det var ein læresvein i
 Damaskus med namnet Ananias, og til honom sagde
 Herren i ei syn: «Ananias!» Han svara: «Her er eg,
 Herre!» 11 Og Herren sagde til honom: «Statt opp og
 gakk til den gata, som er kalla den beine, og spør i
 Judas' hus etter ein mann frå Tarsus, med namnet
 Saulus; for sjå, han bed, 12 og han hev i ei syn set
 ein mann med namnet Ananias, som kom og lagde
 handi på honom, so han skulde få syni att.» 13 Men
 Ananias svara: «Herre, eg hev høvert av mange um
 denne mannen, kor mykje vondt han hev gjort mot
 dine heilage i Jerusalem. 14 Og her hev han fullmagt
 frå øvsteprestarne til å binda alle deim som kallar på
 ditt namn.» 15 Men Herren sagde til honom: «Gakk
 du! for han er meg ein utvald reidskap til å bera mitt
 namn fram for heidningar og kongar og Israels born.
 16 For eg vil syna honom kor mykje han skal lida for
 mitt namn skuld.» 17 So gjekk Ananias burt og kom
 inn i huset og lagde henderne på honom og sagde:
 «Saul, bror! Herren hev sendt meg, Jesus, han som
 synte seg for deg på vegen der du kom, so du skal
 få syni att og verta fyllt med den Heilage Ande.» 18
 Og straks fall det liksom flas frå augo hans, og han
 fekk syni att med det same, og han stod opp og vart
 døypt, 19 og han tok føda og styrkte seg. So vart han
 verande nokre dagar hjå læresveinarne i Damaskus.
 20 Og straks forkynte han Jesus i synagogorne, at
 han er Guds Son. 21 Og alle dei som hørde det, vart
 reint frå seg av undring og sagde: «Er ikkje dette han
 som i Jerusalem rudd ut deim som påkallar dette
 namnet? og han var komen hit til å føra deim bundne
 til øvsteprestarne!» 22 Men Saulus vart enn sterkare,
 og han målbatt jødarne som budde i Damaskus, med
 di han synte at denne er Messias. 23 Men då mange
 dagar var lidne, samrådde jødarne seg um å slå
 honom i hel. 24 Men rådgjerdi deira vart kunnig for
 Saulus. Dei vakta og portarne både dag og natt for å

slå honom i hel. **25** Men læresveinarne tok honom um natti og slepte honom ut igjennom muren, med di dei let honom ned i ei korg. **26** Då han no kom til Jerusalem, prøvde han å halda seg til læresveinarne, og alle var rædde honom, av di dei ikkje trudde at han var ein læresvein. **27** Men Barnabas tok og førde honom til apostlarne, og han fortalde deim korleis han såg Herren på vegen, og at han tala til honom, og korleis han i Damaskus lærde frimodig i Jesu namn. **28** So gjekk han då inn og ut med deim i Jerusalem og lærde frimodig i Herrens namn, **29** og han tala med dei græsktalande jødarne og gav seg i ordskifte med deim. Dei lagde seg då etter å slå honom i hel. **30** Men då brørne fekk vita det, førde dei honom ned til Cæsarea og sende honom derifrå til Tarsus. **31** So hadde då kyrkjelyden fred yver heile Judæa og Galilæa og Samaria, og han oppbygde seg og ferdast i otte for Herren og voks ved tilstyrking av den Heilage Ande. **32** Og det hende seg, då Peter for ikring alle stader, at han og kom til dei heilage som budde i Lydda. **33** Men der fann han ein mann med namnet Æneas, som i åtte år hadde lege sengfast og var lam. **34** Og Peter sagde til honom: «Æneas! Jesus Kristus lækjar deg; statt opp og Reid upp sengi di sjølv!» Og straks stod han opp. **35** Og dei såg honom, alle dei som budde i Lydda og Saron; og dei vende um til Herren. **36** I Joppe var det ei læresyster med namnet Tabita, som er utlagt: Dorkas. Ho var rik på gode gjerningar og sælebotsgåvor som ho gav. **37** Men det hende seg i dei dagarne, at ho vart sjuk og døydde. Dei vaska henne då og lagde henne på ein sal. **38** Og då Lydda ligg nær ved Joppe, og læresveinarne hadde høyrte at Peter var der, sende dei tvo menner til honom og bad: «Ver ikkje leid um du lyt fara hit til oss!» **39** Peter stod opp og vart med deim; og då han kom dit, førde dei honom opp på salen. Og alle enkjorne stod ikring honom og gret og syntte fram dei kjolar og klædningar som Tabita hadde gjort medan ho var hjå deim. **40** Men Peter let deim alle ganga ut, og fall på kne og bad; og han vende seg til liket og sagde: «Tabita, statt opp!» Og ho opna augo sine, og då ho såg Peter, sette ho seg opp. **41** Og han gav henne handi og reiste henne opp og ropa på dei heilage og enkjorne og stelte henne fram livande. **42** Dette vart kunnigt yver heile Joppe, og mange kom til tru på Herren. **43** So vart det til det

at han vart verande mange dagar i Joppe hjå ein som heitte Simon, ein garvar.

10 Det var ein mann i Cæsaræa med namnet Kornelius, ein hovudsmann ved den herflokken som vart kalla den italske; **2** han var ein gudleg mann, som med heile sitt hus ottast Gud og gav mange sælebotsgåvor til folket og bad alltid til Gud. **3** Han såg klårt i ei syn ved den niande timen på dagen ein Guds engel som kom inn til honom og sagde til honom: «Kornelius!» **4** Men han stirde på honom og vart rædd og sagde: «Kva er det, Herre?» Han svara honom: «Dine bønner og sælebotsgåvor hev stige upp til ei minning for Gud. **5** Og no, send folk til Joppe og henta hit Simon, som vert kalla med tilnamnet Peter! **6** Han bur hjå ein som heiter Simon, ein garvar, som hev eit hus ved havet.» **7** Då engelen som tala til Kornelius, gjekk burt, kalla han til seg tvo av tenarane sine og ein gudleg hermann av deim som alltid var hjå honom, **8** og han fortalde deim alt saman og sende deim av til Joppe. **9** Andre dagen, då dei var på vegen og kom nær til byen, steig Peter opp på taket og vilde beda - omkring den sette timen. **10** Han vart då hungrig og vilde få seg mat. Medan dei laga maten til, kom der på honom ei burtrykning, **11** og han ser himmelen opna, og det for eitkvart ned til honom, liksom ein stor linduk, som vart laten ned på jordi etter dei fire hyrno; **12** og der var det alle slag firfotte dyr på jordi og krjupande dyr og himmelens fuglar. **13** Og det kom ei røyst til honom: «Statt opp, Peter, slagta og et!» **14** Men Peter sagde: «På ingen måte, Herre! for aldri hev eg ete noko vanheilagt eller ureint!» **15** Og røysti kom på nytt andre gongen til honom: «Det som Gud hev reinsa, må ikkje du halda for ureint!» **16** Dette hende tri gonger; og straks vart det teke upp att til himmelen. **17** Medan Peter var reint rådvill um kva den syni skulde tyda som han hadde set, sjå, då stod dei utanfor porten, dei mennerne som var utsende frå Kornelius og hadde spurt upp Simons hus, **18** og dei ropa inn og spurde um Simon som var kalla med tilnamnet Peter, budde der. **19** Medan so Peter grunda på syni, sagde Anden til honom: «Sjå, tri menner leitar etter deg. **20** Statt opp, gakk ned og følg med deim utan tviking! for eg hev sendt deim.» **21** Peter gjekk ned til mennerne som var sende til honom frå Kornelius, og sagde: «Sjå, eg er den som de leitar etter; kva ærend hev de

her?» 22 Dei sagde: «Kornelius, ein hovudsmann, ein rettferdig og gudleg mann, som hev godt lov av heile jødefolket, hev fenge det bodet ved ein heilag engel, at han skulde henta deg til sitt hus og høyra kva du hev å segja.» 23 Han bad deim då inn og gav deim herbyrge. Og dagen etter stod han opp og gjekk av stad saman med deim, og nokre av brørne frå Joppe fylgde med honom. 24 Dagen etter kom dei til Cæsarea og Kornelius venta deim og hadde bede saman sine frendar og næmaste vener. 25 Då det no bar til at Peter gjekk inn, kom Kornelius imot honom, fall ned for føterne hans og tilbad. 26 Men Peter reiste honom opp og sagde: «Statt upp! eg er og eit menneskje!» 27 Og med di han samtala med honom, gjekk han inn og fann mange som var komne saman. 28 Og han sagde til deim: «De veit kor uløyvelegt det er for ein jøde å hava samlag med nokon av eit anna folk eller å ganga inn til honom. Men meg hev Gud vist at eg ikkje må kalla noko menneskje vanheilagt eller ureint. 29 Difor kom eg og utan motmæle då eg fekk bod. Eg spør då kvifor de hev sendt bod etter meg.» 30 Då sagde Kornelius: «For fire dagar sidan, det var som no ved den niande timen, bad eg i mitt hus, og sjå, ein mann stod framfyre meg i skinande klædnad; 31 og han sagde: «Kornelius, di bøn er høyrd, og dine sælebotsgåvor er ihugkomne for Guds åsyn. 32 Send difor bod til Joppe og kalla til deg Simon, som vert kalla med tilnamnet Peter! han bur i huset hjå Simon garvar ved havet; han skal tala til deg når han kjem.» 33 Difor sende eg straks bod til deg; og du gjorde vel at du kom. No er me då alle til stadar for Guds åsyn for å høyra alt det som er pålagt deg av Gud.» 34 Men Peter let upp sin munn og sagde: «Eg skynar i sanning at Gud ikkje gjer skil på folk; 35 men millom alle folk tek han imot den som ottast honom og gjer rettferd. 36 Det ordet han sende ut til Israels-borni, då han forkynte evangeliet um fred ved Jesus Kristus - han er Herre yver alle - det kjenner de, 37 det ordet som gjekk ut yver heile Judæa, med opphav frå Galilæa etter den dåp som Johannes forkynte, 38 det um Jesus frå Nasaret, korleis Gud salva honom med den Heilage Ande og kraft, han som gjekk ikring og gjorde vel og lækte alle deim som var yvervalda av djevelen; for Gud var med honom. 39 Og me er vitne um alt det han gjorde både i Jødeland og i Jerusalem, han som dei slo i hel, med

di dei hengde honom på eit tre. 40 Honom reiste Gud upp den tridje dagen og let honom få syna seg, 41 ikkje for alt folket, men for dei vitne som fyrr var utvalde av Gud, for oss som åt og drakk med honom, etter han var uppstaden frå dei daude. 42 Og han baud oss å forkynta for folket og vitna at han er den som Gud hev sett til domar yver livande og daude. 43 Um honom vitnar alle profetarne, at kvar den som trur på honom, skal få forlating for synderne ved hans namn.» 44 Medan Peter endå tala desse ordi, fall den Heilage Ande på alle deim som høyrde ordet. 45 Og alle dei truande av umskjeringi som var komne med Peter, vart forfærde yver at den Heilage Ande vart gjeven og utrend ogso yver heidningarne; 46 for dei høyrde deim tala med tungor og storleg lova Gud. 47 Då svara Peter: «Kann vel nokon meinka vatnet, at ikkje desse må verta døypte, som hev fenge den Heilage Ande liksom me?» 48 Og han baud at dei skulde verta døypte i Jesu Kristi namn. Og dei bad honom drygja der nokre dagar.

11 Apostlarne og brørne som var i Judæa, høyrde at heidningarne og hadde teke imot Guds ord. 2 Og då Peter kom upp til Jerusalem, klandra dei av umskjeringi på honom og sagde: 3 «Du gjekk inn til menner som ikkje er umskorne, og åt i lag med deim.» 4 Men Peter tok til og greidde det ut for deim i samanheng og sagde. 5 «Eg var i byen Joppe og bad; då såg eg i burtrykning ei syn: det dala ned eitkvart, liksom ein stor linduk, som vart laten ned frå himmelen etter dei fire hyrno og kom like til meg. 6 Då eg stirde på det, vart eg var og såg dei firfötte dyr på jordi og ville dyr og krjupande dyr og himmelens fuglar. 7 Og eg høyrde ei røyst som sagde til meg: «Statt upp, Peter, slagta og et!» 8 Men eg sagde: «På ingen måte, Herre! for noko vanheilagt eller ureint kom aldri i min munn.» 9 Men røysti svara meg andre gongen frå himmelen: «Det som Gud hev reinsa, må ikkje du halda for ureint!» 10 Dette hende seg tri gonger, og det vart alt saman drege upp i himmelen att. 11 Og sjå, i same stundi stod det utanfor huset der eg var, tri menner, som var sende til meg frå Cæsarea. 12 Og Anden sagde til meg at eg skulde fylgja med deim utan tviking. Men desse seks brørne gjekk og med meg, og me kom inn huset til mannen. 13 Og han fortalde han oss korleis han hadde set engelen som stod i hans hus og sagde til honom:

«Send bod til Joppe og henta Simon, som vert kalla med tilnamnet Peter! 14 han skal tala ord til deg som du skal verta frelst ved, du og heile ditt hus.» 15 Men då eg tok til å tala, fall den Heilage Ande på deim, liksom på oss i fyrstningi. 16 Då kom eg Herrens ord i hug, at han sagde: «Johannes døypte med vatn; men de skal verta døypte med den Heilage Ande.» 17 Når då Gud hev gjeve deim same gåva som oss, då dei kom til trui på Herren Jesus Kristus, kven var då eg, at eg skulde vera megtig til å hindra Gud?» 18 Men då dei høyrde dette, gav dei seg til ro og lova Gud og sagde: «So hev då Gud ogso gjeve heidningarne umvendingi til livet!» 19 Dei som no var spreidde ved den trengsla som kom upp for Stefanus skuld, dei gjekk ikring radt til Fønikia og Kypem og Antiokia, men tala ikkje ordet til nokon utan berre til jødar. 20 Men det var millom deim nokre mennar frå Kypem og Kyrene, som kom til Antiokia og tala til grækarane og forkynte evangeliet um Herren Jesus. 21 Og Herrens hand var med deim, og eit stort tal kom til trui og umvende seg til Herren. 22 Denne tidend kom då kyrkjelyden i Jerusalem for øyro, og dei sende Barnabas ut til å fara til Antiokia. 23 Då han kom dit og såg Guds nåde, gledde han seg og tilstyrkte deim alle til å halda fast ved Herren med hjartans fyreset; 24 for han var ein god mann og full av den Heilage Ande og tru. Og mykje folk vart ført til Herren. 25 Han for då ut til Tarsus for å leita etter Saulus; og då han fann honom, førde han honom med til Antiokia. 26 Men det hende seg, at dei var saman eit heilt år hjå kyrkjelyden og lærde mykje folk, og i Antiokia vart læresveinarne fyrst kalla kristne. 27 I dei dagarne kom det nokre profetar ned frå Jerusalem til Antiokia. 28 Og ein av deim med namnet Agabus stod fram og kunngjorde ved Anden, at det skulde koma ein stor hunger yver heile mannheimen, og han kom ogso under keisar Klaudius. 29 Læresveinarne sette seg då fyre å senda noko, etter som kvar av deim hadde råd, til hjelp for dei brørne som budde i Judæa. 30 Det gjorde dei ogso, og dei sende det til dei eldste gjenom Barnabas og Saulus.

12 Ved denne tidi lagde kong Herodes hand på nokre av kyrkjelyden og for ille med deim. 2 Jakob, bror til Johannes, tok han livet av med sverd. 3 Og då han såg at det var jødarne til lags, heldt han fram og greip ogso Peter - det var i søtebrødhelgi -

4 og då han hadde gripe honom, sette han honom i fengsel og yvergav til fire vaktskifte, på fire mann kvart, å vakta på honom, då han etter påske vilde føra honom fram for folket. 5 Peter vart då vakta i fengslet. Men av kyrkjelyden vart det halde inderleg bøn til Gud for honom. 6 Då so Herodes skulde til å føra honom fram, sov Peter den same natti millom tvo hermennar, bunden med tvo lekkjor, og vaktmennar utanfor døri vakta på fengslet. 7 Og sjå, Herrens engel stod der, og eit ljøs skein i fangeromet. Og han støytte Peter i sida, vekte honom og sagde: «Skunda deg og statt upp!» og lekkjorne fall av henderne på honom. 8 Men engelen sagde til honom: «Bitt livgjordi um deg, og knyt på deg skorne dine!» Han so gjorde. Og han sagde til honom: «Kasta kjolen um deg, og fylg meg!» 9 Og han gjekk ut og fylgde honom, og visste ikkje at det som engelen gjorde, var verkelegt, men trudde at han såg ei syn. 10 Då dei var komne igjennom den fyrste og den andre vakti, kom dei til den jarnporten som ber ut til byen, og han opna seg for deim av seg sjølv. Og dei gjekk ut og gjekk ei gata frametter, og straks skildest engelen frå honom. 11 Og Peter kom til seg sjølv att og sagde: «No veit eg i sanning at Herren sende engelen sin og fria meg ut or Herodes' hand og frå alt det som jødefolket trår etter.» 12 Og då han no hådde seg, gjekk han til huset hennar Maria, mor til Johannes som var kalla med tilnamnet Markus; der var mange komne saman og heldt bøn. 13 Men då Peter banka på porten, kom det ut ei tenestgjenta, som heitte Rode, og skulde høyra etter. 14 Og då ho kjende Peters røyst, vart ho so glad, at ho ikkje let upp porten, men sprang inn og fortalde at Peter stod utanfor. 15 Men dei sagde til henne: «Du er frå vitet.» Men ho vissa at det var so. Då sagde dei: «Det er engelen hans.» 16 Men Peter heldt på og banka; då let dei upp og såg honom, og dei vart forfærde. 17 Men han gjorde teikn til dem med handi, at dei skulde tegja, og fortalde deim korleis Herren førde honom ut or fengslet. Og han sagde: «Fortel Jakob og brørne dette!» So gjekk han burt og for til ein annan stad. 18 Då det so vart dag, var det ikkje liti røra millom hermennarne um kvar det då kunde ha vorte av Peter. 19 Herodes let leita etter honom, men fann honom ikkje. Og han forhøyrde vaktmennarne og baud at dei skulde først burt. Og han drog ned frå Judæa til Cæsarea og vart verande der. 20 Han

var storleg vreid på folket i Tyrus og Sidon. Men dei steig samrårde fram for honom, og då dei hadde vunne Blastus, ein hirdmann hjå kongen, bad dei um fred, av di landet deira hadde si næring frå kongens land. 21 På ein fastsett dag klædde so Herodes seg i kongelegt skrud og sette seg på kongsstolen og heldt ein tale til deim. 22 Og folket ropa til honom: «Det er Guds røyst og ikkje menneskerøyst!» 23 Straks slo Herrens engel honom, for di han ikkje gav Gud æra; og han vart uppeten av makk og anda ut. 24 Men Guds ord hadde framgang og vann mange. 25 Og Barnabas og Saulus for atter frå Jerusalem då dei hadde fullført si tenesta, og tok og med seg Johannes som var kalla med tilnamnet Markus.

13 I Antiokia, hjå kyrkjelyden der, var det nokre profetar og lærarar: Barnabas og Simeon, som vart kalla Niger, og Lukius frå Kyrene og Manaen, fosterbror til fylkeskongen Herodes, og Saulus. 2 Medan dei heldt gudstenesta og fasta, sagde den Heilage Ande: «Tak ut Barnabas og Saulus åt meg til den gjerning som eg hev kalla deim til!» 3 Då fasta dei og bad og lagde henderne på deim og let deim fara. 4 Då dei no soleis var utsende av den Heilage Ande, for dei ned til Seleukia og siglde derifrå yver til Kypem. 5 Og då dei var komne til Salamis, forkynte dei Guds ord i synagogorne til jødarne, og dei hadde ogso Johannes med til medhjelp. 6 Då dei so hadde fare gjennom øyi radt til Pafus, fann dei ein trollmann, ein falsk profet, ein jøde, som hadde namnet Barjesus. 7 Han var hjå landshovdingen Sergius Paulus, ein klok mann. Denne kalla til seg Barnabas og Saulus og ynskte å høyra Guds ord. 8 Men Elymas, trollmannen - for so er namnet hans utlagt - stod deim imot og søkte å venda landshovdingen av frå trui. 9 Men Saulus, som og vert kalla Paulus, vart fylt med den Heilage Ande og såg kvast på honom og sagde: 10 «Å du som er full av all svik og all vondskap, du djevls barn, du fiende til all rettferd! vil du ikkje halda upp med å forvenda Herrens beine vegar? 11 Og no, sjå Herrens hand er yver deg, og du skal verta blind og ikkje sjå soli ei tid.» Og straks fall skodda og myrker på honom, og han trivla ikring og leita etter nokon som kunde leida honom ved handi. 12 Då tok landshovdingen ved trui, då han såg det som hadde hendt, og han var full av undring yver Herrens læra. 13 Paulus og fylgjet hans siglde so frå Pafus og

kom til Perge i Pamfylia. Men Johannes skilde seg frå deim og vende um til Jerusalem. 14 Men dei for lenger frå Perge og kom til Antiokia i Pisidia og gjekk inn i synagoga på kviledagen og sette seg. 15 Etter lesnaden av lovi og profetarne sende forstandarane for synagoga bod til deim og sagde: «Brør, dersom de hev noko ord til påminning for folket, so tala!» 16 So stod Paulus upp og slo til ljod med handi og sagde: «Israeltiske menn og de som ottast Gud, høyr! 17 Dette folks, Israels, Gud valde ut federne våre, og han opphøgde folket i utlendingskapen i Egyptarland og førde deim ut derifrå med høglyft arm. 18 Og omkring fyrti år bar han deim på faderarm i øydemarki, 19 og han øydde ut sju folkeslag i Kana'ans-landet og skifte landet deira ut til arv åt deim, i fire hundrad og femti år på lag. 20 So gav han deim domarar alt til profeten Samuel. 21 Sidan kravde dei ein konge, og Gud gav deim Saul, Kis' son, ein mann av Benjamins ætt, i fyrti år. 22 Og då han hadde sett honom av, oppreiste han deim David til konge, han som han vitna um og sagde; «Eg fann David, Isais son, ein mann etter mitt hjarta; han skal gjera all min vilje.» 23 Av hans ætt førde han etter lovnaden fram ein frelsar for Israel, Jesus, 24 etter at Johannes fyreåt for hans koma hadde forkynt umvendingsdåp for heile Israels folk. 25 Men då Johannes fullførde sitt livnadsloop, sagde han: «Den de held meg for å vera, er eg ikkje; men sjå, det kjem ein etter meg, som eg ikkje er verdig til å løysa skorane av føterne på.» 26 Brør, søner av Abrahams ætt, og dei millom dykk som ottast Gud! til dykk vart ordet um denne frelsa sendt. 27 For dei som bur i Jerusalem og deira rådsherrar kjende honom ikkje, og med di dei dømde honom, oppfylte dei og profetordi, som vert fyresne kvar kviledag. 28 Og endå dei ikkje fann nokor daudskyld, bad dei Pilatus at han måtte verta ihelslegen. 29 Men då dei hadde fullført alt det som stend skrive um honom, tok dei honom ned av treet og lagde honom i ei grav. 30 Men Gud vekte honom upp frå dei daude; 31 og han synte seg i fleire dagar for deim som hadde gjenge med honom frå Galilæa upp til Jerusalem, dei som no er hans vitne for folket. 32 Og me forkynner dykk evangeliet um den lovnaden som vart federne gjeven, at Gud hev oppfylt denne for oss, deira born, då han reiste upp Jesus, 33 so som det og stend skrive i den andre salmen: «Du er min son; eg hev født deg i

dag.» **34** Men at han reiste honom opp frå dei daude, so han aldri meir skal venda tilbake til undergang, det hev han sagt so: «Eg vil gjeva dykk dei heilage lovnader til David, dei trufaste.» **35** Difor segjer han og ein annan stad: «Du skal ikkje lata din heilage sjå undergang.» **36** For David sovna av, etter han i si livetid hadde tent Guds rådgjerd, og vart samla med sine feder og såg undergang. **37** Men han som Gud vekte opp, han såg ikkje undergang. **38** Det vere då kunnigt for dykk, brør, at i honom vert forlating for synderne forkynt dykk; **39** og frå alt det som de ikkje kann verta rettferdiggjorde frå ved Mose lov, vert kvar den som trur rettferdiggjord i honom. **40** Sjå difor til at det som er sagt hjå profetarne, ikkje skal koma yver dykk: **41** «Sjå, de vanvyrदारar, og undra dykk og vert til inkjes! for eit verk gjer eg i dykkar dagar, eit verk som de ikkje vil tru, um nokon fortel dykk det.»» **42** Men då dei gjekk ut, bad dei um at desse ordi måtte verta tala til deim den næste kviledagen. **43** Og då synagogetenesta var enda, fylgde det med Paulus og Barnabas mange av jødarne og av dei jødetruande som dyrka Gud; og dei tala til deim og talde deim til å halda fast ved Guds nåde. **44** Den næste kviledagen kom mest heile byen saman og vilde høyra Guds ord. **45** Men då jødarne såg folkehoparne, vart dei fulle av brennhug, og dei sagde imot det som vart sagt av Paulus, ja, sagde imot og spotta. **46** Då tok Paulus og Barnabas til ords og sagde beint ut: «Det var naudsynlegt at Guds ord vart tala fyrst til dykk; men sidan de støyter det burt og ikkje dømer dykk sjølve verdige til det ævelege liv, sjå, so vender me oss til heidningarne. (aiōnios g166) **47** For so hev Herren bode oss: «Eg hev sett deg til ljøs for heidningar, at du skal vera til frelsa alt til yste enden av jordi.»» **48** Då heidningarne høyrde det, glede dei seg og prisa Herrens ord, og dei tok ved trui, so mange som var etla til ævelegt liv. (aiōnios g166) **49** Og Herrens ord breidde seg ut yver heile landet. **50** Men jødarne øste upp dei fornæme kvinnor som dyrka Gud, og dei fyrste menn i byen, og dei fekk i gang ei forfylgjing mot Paulus og Barnabas, og dei jaga deim ut frå sine landemerke. **51** Dei riste dusti av føterne sine mot deim og kom til Ikonium. **52** Men læresveinarne vart fyllte med gleda og den Heilage Ande.

14 So hende det seg i Ikonium, at dei gjekk saman inn i synagoga til jødarne, og tala soleis at ein

stor mengd både med jødar og grækarar trudde. **2** Men dei jødar som ikkje trudde, øste upp og sette vondt i hugen åt heidningarne imot brørne. **3** Dei drygde då der ei lang tid og tala frimodigt i Herren, som vitna for sitt nådeord, med di han let teikn og under verta gjorde ved deira hender. **4** Og mengdi i byen sundra seg: nokre heldt med jødarne, andre med apostlarne. **5** Men då det vart stor ågang både av heidningarne og jødarne med deira styresmenn, med di dei vilde gjera vondt med deim og steina deim, **6** og då dei merka det, flydde dei til byarne i Lykaonia: Lystra og Derbe, og landet der ikring; **7** og der forkynte dei evangeliet. **8** Og i Lystra sat det ein mann som var magtlaus i føterne og hadde vore vanfør frå mors liv og aldri hadde gjenge. **9** Han høyrde Paulus tala, og då han stirde på honom og såg at han hadde tru på å verta lækt, sagde han med høg røyst: **10** «Statt rett upp på føterne dine!» Og han sprang upp og gjekk ikring. **11** Men då folket såg det som Paulus hadde gjort, lyfte dei røysti og sagde på lykaonisk: «Gudarne hev teke menneskjeskapnad på og er komne ned til oss.» **12** Og dei kalla Barnabas Zeus og Paulus Hermes, av di han var den som førde ordet. **13** Og presten for det Zeus-templet som var utanfor byen deira, kom til porten med uksar og kransar og vilde ofra saman med folket. **14** Men då apostlarne Barnabas og Paulus høyrde det, reiv dei klædi sine sund og sprang inn i flokken, **15** og ropa og sagde: «Menn, kva er det de gjer? Me er og menneskje under same kår som de, og me forkynter dykk evangeliet, at de skal venda dykk burt frå desse fåfengde gudar til den livande Gud, som gjorde himmelen og jordi og havet og alt som i deim er, **16** han som i dei framfarne tiderne let alle heidningfolk ganga sine eigne vegar, **17** endå han ikkje let seg utan vitnemål, men di han gjorde godt og gav dykk regn og grøderike tider frå himmelen, og metta hjarto dykkar med føda og fagnad.» **18** Og ved å segja dette var det med naudi dei heldt folket frå å ofra til deim. **19** Men det kom jødar dit frå Antiokia og Ikonium og eggja upp mengdi, og dei steina Paulus og drog honom ut or byen i den tru at han var slokna. **20** Men medan læresveinarne stod um honom, reiste han seg upp og gjekk inn til byen. Og dagen etter gjekk han med Barnabas ut til Derbe. **21** Og då dei hadde forkynt evangeliet der i byen og gjort mange til

læresveinar, vende dei um att til Lystra og Ikonium og Antiokia, 22 og dei styrkte sjælerne hjå læresveinarne og talde deim til å halda fast ved trui og sagde: «Me lyt ganga inn i Guds rike gjennom mange trengslor.» 23 Og då dei hadde valt eldste åt deim for kvar kyrkjelyd, heldt dei bøn og fasta, og yvergav deim til den Herre som dei trudde på. 24 Og dei drog gjennom Pisidia og kom til Pamfylia; 25 og då dei hadde tala ordet i Perge, for dei ned til Attalia. 26 Derifrå siglde dei til Antiokia, der som dei hadde vorte yvergejevne til Guds nåde til den gjerning som dei hadde fullført. 27 Då dei kom dit, samla dei kyrkjelyden og fortalde kor store ting Gud hadde gjort ved deim, og at han hadde opna døri til tru for heidningarne. 28 Og dei drygde der ikkje so kort tid saman med læresveinarne.

15 Og det kom nokre ned frå Judæa og lærde brørne: «Dersom de ikkje vert umskorne etter Mose sedvane, so kann de ikkje verta frelste.» 2 Då der no vart strid, og Paulus og Barnabas kom i ikkje so lite ordskifte med deim, tok dei den råd at Paulus og Barnabas og nokre andre av deim skulde fara upp til apostlarne og dei eldste i Jerusalem for dette spursmålet skuld. 3 Kyrkjelyden fylgde deim eit stykke på veg, og so drog dei gjennom Fønikia og Samaria og fortalde um korleis heidningarne hadde vendt um; og dei gjorde alle brørne stor gleda. 4 Og då dei nådde fram til Jerusalem, vart dei fagna av kyrkjelyden og apostlarne og dei eldste, og dei fortalde kor store ting Gud hadde gjort ved deim. 5 Men det reiste seg nokre av farisæarflokken som hadde teke ved trui, og sagde: «Ein må umskjera deim og påleggja deim å halda Mose lov.» 6 Apostlarne og dei eldste kom då saman og skulde råddleggja um denne saki. 7 Då det so vart eit kvast ordskifte, stod Peter upp og sagde til deim: «Brør! de veit at Gud for lenge sidan gjorde det utval millom dykk, at ved min munn skulde heidningarne få høyra ordet um evangeliet og koma til trui. 8 Og Gud, som kjenner hjarto, han vitna for deim, då han gav deim den Heilage Ande liksom oss; 9 og inkje skil gjorde han på oss og deim, med di han ved trui reinsa hjarto deira. 10 Kvi freistar de då Gud no med å leggja på nakken til læresveinarne eit ok som korkje federne våre eller me orka å bera? 11 Men ved Herren Jesu nåde trur me at me vert frelste, på same måten som dei.» 12 Då tagde heile mengdi, og dei hørde på Barnabas og Paulus, som fortalde

kor store teikn og under Gud hadde gjort millom heidningarne ved deim. 13 Og då dei hadde slutta å tala, tok Jakob til ords og sagde: «Brør, høyr på meg! 14 Simeon hev fortalt korleis Gud frå det fyrste såg til å få seg eit folk av heidningar for sitt namn. 15 Og med dette samstavast profetordi, so som det stend skrive: 16 «Deretter vil eg venda tilbake og byggja upp att Davids nedfalne hytta, og det som er nedrive av henne, vil eg byggja upp att, og nyreisa det, 17 so dei andre menneskje skal søkja Herren, ja, alle heidningfolki som mitt namn er nemnt yver, » segjer Herren, som gjer dette, 18 som han veit um frå æveleg tid. (aiōn g165) 19 Difor dømer eg at ein ikkje skal tyngja deim av heidningarne som umvender seg til Gud, 20 men skriva til deim at dei skal halda seg frå ureiskap ved avgudar og frå hor og frå det som er strøyppt og frå blod. 21 For Moses hev frå gamle dagar i kvar by deim som forkynner honom, då han vert upplezen i synagogorne kvar kviledag.» 22 Då vedtok apostlarne og dei eldste saman med heile kyrkjelyden å velja ut menner millom seg og senda deim til Antiokia med Paulus og Barnabas: det var Judas, med tilnamnet Barsabbas, og Silas, som var høgvyrde menner millom brørne. 23 Og dei skreiv dette med deim: «Apostlarne og dei eldste og brørne helsar brørne av heidningarne i Antiokia og Syria og Kilikia. 24 Etter di me hev høyrst at nokre som er komne frå oss, hev skræmt dykk upp ved sin tale og uroa sjælerne dykkar - me hev ikkje gjeve deim noko pålegg - 25 so hev me samrådde vedteke å velja ut nokre menner og senda deim til dykk saman med våre kjære brør Barnabas og Paulus, 26 menner som hev våga livet sitt for vår Herre Jesu Kristi namn. 27 Me hev då sendt Judas og Silas, som og munnleg skal kunngjera det same. 28 For den Heilage Ande og me hev vedteke at me ikkje vil leggja nokor byrd på dykk utyver desse naudturvelege ting: 29 at de held dykk frå avgudsoffer og blod og det strøypte og hor; og de vil finna dykk vel ved å vara dykk for desse ting. Liv vell!» 30 Då no desse var sende av stad, kom dei til Antiokia, og dei kalla heile kyrkjelyden saman og gav deim brevet. 31 Då dei hadde lese det, vart dei glade yver den trøysti. 32 Judas og Silas, som sjølv var profetar, trøysta brørne med mange ord og styrkte deim, 33 og då dei hadde vore der ei tid, let brørne deim fara med fred til deim som

hadde sendt deim. **34** Silas rådde seg til å vera der. **35** Men Paulus og Barnabas drygde i Antiokia og lærde og forkynte Herrens ord ved evangeliet saman med mange andre. **36** Men etter nokre dagar sagde Paulus til Barnabas: «Lat oss gjera ferdi upp att og sjå til våre brør i kvar by der me forkynte Herrens ord, korleis dei hev det!» **37** Barnabas rådde til å taka Johannes med, som var kalla Markus. **38** Men Paulus tykte ikkje dei skulde taka honom med, som hadde skilt seg frå deim i Pamfylia og ikkje gjenge med deim til deira gjerning. **39** Det kom då til ein kvass strid, so dei skildest frå kvarandre, og Barnabas tok Markus med seg og siglde av til Kypem. **40** Men Paulus valde Silas til fylgjesvein og drog ut etter at brørne hadde gjeve honom yver til Herrens nåde. **41** Og han for gjennom Syria og Kilikia og styrkte kyrkjelydarne.

16 Og han kom til Derbe og Lystra. Og sjå, der var det ein læresvein med namnet Timoteus, son åt ei truande jødisk kvinna og ein græsk far. **2** Han hadde godt lov av brørne i Lystra og Ikonium. **3** Honom vilde Paulus hava i fylgje med seg på ferdi, og han tok og umskar honom for dei jødar skuld som var på dei staderne, for dei visste alle at far hans var grækar. **4** Som dei då drog gjennom byarne, pålagde dei deim å halda dei bodi som var vedtekte av apostlarne og dei eldste i Jerusalem. **5** So vart då kyrkjelydarne styrkte i trui og voks i tal med kvar dag. **6** So for dei gjennom Frygia og det galatiske land, for den Heilage Ande hindra deim frå å tala ordet i Asia, **7** og då dei kom burtimot Mysia, freista dei å fara til Bitynia; og Jesu Ande gav deim ikkje lov. **8** So for dei utanum Mysia og drog ned til Troas. **9** Og um natti viste det seg ei syn for Paulus; det stod ein mann frå Makedonia og bad honom og sagde: «Kom yver til Makedonia og hjelp oss!» **10** Då han hadde set syni, søkte me straks å koma yver til Makedonia, sidan me kunde skyna at Herren hadde kalla oss til å forkynta evangeliet for deim. **11** Me lagde so ut frå Troas og siglde beint yver til Samotrake og dagen etter til Neapolis, **12** og derifrå til Filippi, som er den fyrste byen i den luten av Makedonia og ein romersk koloni. I den byen drygde me nokre dagar. **13** På kviledagen gjekk me utanfor porten til ei elv, der dei hadde for vis å samlast til bøn, og me sette oss der og tala til dei kvinnor som der var komne saman. **14** Og ei kvinna med namnet Lydia, som dreiv purpurhandel,

frå byen Tyatira, ei som dyrka Gud etter jødetrui, ho hørde på, og Herren let upp hjarta hennar, so ho gav gaum etter det som Paulus tala. **15** Då ho og hennar hus var døypte, bad ho oss og sagde: «So sant de held meg for å vera ei som trur på Herren, so kom inn i mitt hus og ver der!» Og ho nøydde oss. **16** Men det hende seg, ein gong då me drog ut til bønestaden, at det møtte oss ei trælkinna som hadde ei spådomsånd og var herrarne sine til stor vinning med å spå. **17** Ho fylgde etter Paulus og oss og ropa og sagde: «Desse menneski er den høgste Guds tenarar, som forkynter dykk frelsevegen!» **18** Dette gjorde ho mange dagar. Men Paulus vart harm og vende seg og sagde til åndi: «Eg byd deg i Jesu Kristi namn å fara ut or henne!» Og ho for ut or henne i same stundi. **19** Men då herrarne hennar såg at deira von um vinning var spillt, tok dei fat på Paulus og Silas og drog deim med på torget til rettinget, **20** og dei førde deim fram for styresmennerne og sagde: «Desse mennerne rører reint upp byen vår; dei er jødar **21** og forkynter seder som me ikkje hev lov til å taka imot eller liva etter, me som er romarar.» **22** Folket reiste seg og imot deim, og styresmennerne reiv klædi av deim, og let deim hudflengjast, **23** Og då dei hadde slege deim mange slag, kasta dei deim i fengsel og pålagde fangevaktaren å taka vel vare på deim. **24** Då han hadde fengje det pålegget, kasta han deim i det inste fangeromet og sette føterne deira fast i stokken. **25** Men omkring midnatt heldt Paulus og Silas bøn og song lovsongar til Gud, og fangarne lydde på deim. **26** Då kom det brått ein stor jordskjelv, so at grunnvollen i fengslet skalv, og straks sprang alle dører upp, og lekkjerne losna av deim alle. **27** Fangevaktaren for upp or svevnen, og då han såg dørerne i fengslet opna, drog han sverdet og vilde drepa seg, for han trudde at fangarne hadde rømt. **28** Men Paulus ropa med høg røyst: «Gjer deg ikkje noko vondt! me er her alle saman.» **29** Han bad då um ljøs og sprang inn, og han fall skjelvande ned for Paulus og Silas. **30** Og han førde deim ut og sagde: «Herrar, kva skal eg gjera for å verta frelst?» **31** Dei svara: «Tru på Herren Jesus, so skal du verta frelst, du og ditt hus.» **32** Og dei tala Herrens ord til honom og til alle i hans hus. **33** So tok han deim til seg i same timen um natti og vaska deim etter slagi, og han vart straks døypt, han sjølv og alle hans. **34** Og

han førde deim upp i huset sitt, sette fram brød åt deim, og gledde seg for di han med heile sitt hus var komen til trui på Gud. 35 Då det so vart dag, sende styresmennerne sveinarne og sagde: «Lat mennerne lause!» 36 Fangevaktaren fortalde Paulus desse ordi: «Styresmennerne hev sendt bod at de skal sleppa lause; so gakk no ut og far i fred!» 37 Men Paulus sagde til deim: «Dei hev hudflengt oss openberrleg utan lov og dom, me som er romerske borgarar; og so hev dei kasta oss i fengsel, og no vil dei jaga oss burt i løyndom. Men nei; lat deim koma sjølve og føra oss ut!» 38 Sveinarne fortalde styresmennerne desse ordi. Og dei vart rædde, då dei høyrde at dei var romarar; 39 dei kom og tala vel med deim og førde deim ut og bad deim fara frå byen. 40 So gjekk dei ut or fengslet og gjekk inn til Lydia; og då dei hadde set brørne og gjeve deim påminningar, drog dei burt.

17 Då dei hadde fare gjennom Amfipolis og Apollonia, kom dei til Tessalonika, der jødarne hadde synagoga. 2 Som Paulus' sedvane var, gjekk han inn til deim, og tri kviledagar tala han med deim ut or skrifterne 3 og tydde og greidde ut, at Messias skulde lida og standa upp frå dei daude, og sagde: «Dette er Messias, den Jesus som eg forkynner dykk.» 4 Og nokre av deim vart yvertydde og heldt seg til Paulus og Silas, og like eins ein stor mengd av dei grækarakar som dyrka Gud, og ikkje få av dei fremste kvinnorne. 5 Men jødarne vart fulle av brennhug og tok med seg nokre låke menneskje av deim som rak på torget, og gjorde eit opplaup og sette byen i røra. Og dei trengde seg fram imot Jasons hus og søkte å få deim ut til folket. 6 Men då dei ikkje fann deim, drog dei Jason og nokre av brørne fram for byretten og ropa: «Desse som hev sett heile mannheimen i opprør, dei er og komne hit, 7 og Jason hev teke imot deim. Og alle desse gjer beint imot keisarens lovbod, og segjer at ein annan er konge, og det er Jesus.» 8 Og dei fekk skræmt upp folket og byretten, då dei høyrde dette. 9 Og då dei hadde late Jason og dei andre ganga i borg for deim, let dei deim lause. 10 Men brørne sende straks um natti både Paulus og Silas av stad til Berøa, og då dei kom dit, gjekk dei burt i synagoga til jødarne. 11 Men desse var gjævare enn dei i Tessalonika, og dei tok imot ordet med all godvilje og ransaka dag etter dag i skrifterne um dette hadde seg soleis. 12 Mange av dei kom då til trui, og ikkje få av dei fornæme græske kvinnor og menner. 13 Men då jødarne i Tessalonika fekk vita at Paulus forkynte Guds ord i Berøa og, kom dei og dit og eggja upp folket. 14 Straks sende då brørne Paulus burt på vegen til havet; men både Silas og Timoteus vart att der. 15 Dei som fylgde Paulus, førde honom til Aten og drog so derifrå med det bodet til Silas og Timoteus, at dei skulde koma til honom so snart som råd var. 16 Medan no Paulus venta på deim i Aten, harmast hans ånd i honom, då han såg at byen var full av avgudsbilæte. 17 Han samtala då i synagoga med jødarne og deim som dyrka Gud, og på torget kvar dag med deim han råka på. 18 Nokre av dei epikureiske og stoiske vismennerne gav seg i ordskifte med honom, og sume sagde: «Kva er det denne ordgytaren vil segja?» Men andre sagde: «Han synest vera talsmann for framande guddomar; » - for han forkynte deim evangeliet um Jesus og oppstoda. 19 So tok dei honom i handi og førde honom upp til Areopagus og sagde: «Kann me få vita kva det er for ei ny læra, dette som du talar um? 20 For det er underlege ting du fører oss for øyro. Difor vil me få vita kva dette skal tyda.» 21 Men alle atenarar og dei framande som budde der, gav seg ikkje stunder til anna enn å fortelja eller høyra nytt. 22 So stod då Paulus fram midt på Areopagus og sagde: «De ateniske menner! Eg ser at de i alle måtar er mykje annsame i dykkar gudsdyrking; 23 for då eg gjekk ikring og såg på heilagdomarne dykkar, fann eg og eit altar med den innskrifti: «For ein ukjend Gud.» Det som de då dyrkar utan å kjenna det, dette forkynner eg dykk. 24 Gud, han som gjorde verdi og alt det som i henne er, han som er herre yver himmel og jord, han bur ikkje i tempel som er gjorde med hender, 25 ikkje heller tek han tenesta av menneskjehender, som um han hadde trong til nokon ting, for han sjølv gjev alle liv og ande og alle ting; 26 og han hev late alle folkeslag av eitt blod bu yver heile jordkringen og fastsett deim visse tider og landemerke for deira bustad, 27 for at dei skulde leita etter Gud, um dei då kunde kjenna og finna honom, endå han ikkje er langt burte frå nokon einaste av oss. 28 For i honom er det me liver og rører oss og er til, som og nokre av skaldarne dykkar hev sagt: «For me er ogso hans ætt.» 29 Når me då er Guds ætt, må me ikkje tru at guddomen er lik gull eller sylv eller stein, eit bilæte

av menneskjeleg kunst og tanke. 30 Etter at Gud då hev havt tol med dei tidar då vankunna rådde, so byd han no alle menneskje alle stader at dei skal umvenda seg, 31 etter som han hev fastsett ein dag då han vil døma mannheimen med rettferd ved ein mann som han fyreskipa til det, etter at han hadde gjeve jarteigner for alle med å reisa honom upp frå dei daude.» 32 Men då dei høyrde um uppstoda av daude, spotta nokre, men andre sagde: «Me vil høyra deg ein gong til um dette.» 33 So gjekk då Paulus burt ifrå deim. 34 Men nokre menner heldt seg til honom og kom til tru, millom deim ogso Dionysius, ein av domarane på Areopagus, og ei kvinna med namnet Damaris og andre med deim.

18 So drog han frå Aten og kom til Korint. 2 Der fann han ein jøde med namnet Akvilas, som var fødd i Pontus og nyst var komen frå Italia, og Priskilla, kona hans; for Klaudius hadde påbode at alle jødar skulde hava seg burt frå Rom; og han gjekk til deim, 3 og då han dreiv same handverket, budde han hjå deim og arbeidde der; for dei var tjeldmakarar av handverk. 4 Men han heldt samtalar i synagoga kvar kviledag og yvertydde jødar og grækarar. 5 Då so Silas og Timoteus kom ned frå Makedonia, var Paulus fullt uppteken med å læra, med di han vitna for jødarne, at Jesus er Messias. 6 Men då dei stod imot og spotta, riste han dusti av klædi sine og sagde til deim: «Dykkar blod kome yver dykkar hovud! Eg er rein; frå denne stundi gjeng eg til heidningarne.» 7 So gjekk han burt derifrå og kom i huset til ein mann med namnet Justus, som dyrka Gud, og hans hus låg vegg i vegg med synagoga. 8 Men Krispus, synagoge-forstandaren, kom til tru på Herren med heile sitt hus; og mange av folket i Korint kom til tru då dei høyrde honom, og let seg døypa. 9 Og Herren sagde til Paulus i ei syn um natti: «Ottast ikkje, men tala, og teg ikkje! 10 For eg er med deg, og ingen skal leggja hand på deg og gjera deg vondt; for eg hev mykje folk i denne byen.» 11 Og han vart buande der eit år og seks månader, og lærde Guds ord millom deim. 12 Men då Gallio var landshovding yver Akaia, reiste jødarne seg alle som ein mot Paulus og førde ham fram for domstolen og sagde. 13 «Denne set folk upp til å dyrka Gud imot lovi.» 14 Då Paulus vilde opna munnen, sagde Gallio til jødarne: «Var det nokor illgjerning eller noko vondt ustykke, de jødar, då

hadde eg med god grunn høyrte på dykk med tolmod. 15 Men er det stridsspursmål um ei læra og um namn og um dykkar lov, so stell med det sjølve! for i dei ting vil ikkje eg vera domar.» 16 Og so dreiv han deim burt frå domstolen. 17 Men då tok dei alle fat på Sostenes, synagoge-forstandaren, og slo honom midt for domstolen. Og Gallio brydde seg ikkje noko um alt dette. 18 Paulus vart der endå ei lang tid; so bad han velfar med brørne og siglde burt til Syria, og Priskilla og Akvilas i fylgje med honom, etter at han fyrst i Kenkreæ hadde klypt håret sitt, for han hadde ein lovnad på seg. 19 So kom dei til Efesus; der let han dei andre vera att, og sjølv gjekk han inn i synagoga og gav seg i samtale med jødarne. 20 Då dei bad honom vera der lenger, samtykte han ikkje, 21 men baud deim velfar og sagde: «Eg skal koma til dykk att, um Gud so vil.» So siglde han frå Efesus, 22 og han kom til Cæsarea, og han drog upp og helsa på kyrkjelyden og drog so ned til Antiokia. 23 Då han hadde vore der ei tid, drog han ut og for gjenom Galatarlandet og Frygia frå ende til ende og styrkte alle læresveinarne. 24 Men ein jøde med namnet Apollos, fødd i Aleksandria, ein ordhag mann, kom til Efesus; han var sterk i skrifterne. 25 Han var opplært um Herrens veg, og brennande i åndi tala og lærde han grannleg um Herren, endå han kjende berre Johannes-dåpen. 26 Og han tok til å tala frimodigt i synagoga. Då Priskilla og Akvilas høyrde honom, tok dei honom til seg og greidde Guds veg grannare ut for honom. 27 Då han so vilde draga derifrå til Akaia, talde brørne honom til og skreiv til læresveinarne um å taka imot honom. Og då han kom dit, var han ved Guds nåde til stor hjelp for dei truande. 28 For med kraft målbatt han jødarne openberrleg for alle, med di han synte ut or skrifterne at Jesus er Messias.

19 Medan Apollos var i Korint, hende det at Paulus kom til Efesus, etter han hadde fare gjenom dei øvre bygder. 2 Der fann han nokre læresveinar og sagde til deim: «Fekk de den Heilage Ande då de vart truande?» Dei svara honom: «Me hev ikkje ein gong høyrte um den Heilage Ande er komen.» 3 Han sagde til deim: «Kva dåp er de då døypte med?» Dei sagde: «Med Johannes' dåp.» 4 Då sagde Paulus: «Johannes, han døypte med umvendings dåp, med di han sagde til folket, at dei skulde tru på den som kom etter honom, det er på Jesus.» 5 Då dei høyrde

det, let dei seg døypa til Herren Jesu namn, 6 og då Paulus lagde henderne på deim, kom den Heilage Ande yver deim, og dei tala med tungor og profetiske ord. 7 Desse mennerne var omkring tolv i alt. 8 Han gjekk då inn i synagoga og tala frimodigt i tri månader, med di han samtala med deim og yvertydde deim um det som høyrer til Guds rike. 9 Men då nokre forherde seg og ikkje vilde tru, og tala ille for mengdi um denne vegen, braut han lag med deim og skilde læresveinarne ut og heldt dagleg samtalar i skulen åt Tyrannus. 10 Dette varde i two år, so at alle dei som budde i Asia, fekk høyra Herrens ord, både jødar og grækarakar, 11 Og uvanlege kraftverk gjorde Gud ved Paulus' hender, 12 so at folk endå tok sveitedukar eller fangskinn som han hadde havt på seg, og gjekk med deim til dei sjuke, og dei vart fri for sjukdomarne, og dei vonde ånderne for ut or deim. 13 Men nokre av dei jødar som for ikring og mana ånder, tok til å nemna Herren Jesus namn yver deim som hadde dei vonde ånderne, med di dei sagde: «Eg manar dykk ved den Jesus som Paulus forkynner.» 14 Det var nokre søner til Skevas, ein jødisk øvsteprest, sju i talet, dei som gjorde dette. 15 Men den vonde åndi svara og sagde: «Jesus kjenner eg, og Paulus veit eg um; men de, kven er de?» 16 Og mannen som den vonde åndi var i, sprang innpå deim og vann på deim og fekk yvermagt yver deim, so at dei laut fly nakne og såra ut or huset. 17 Dette vart kunnigt for alle som budde i Efesus, både jødar og grækarakar, og der kom ræddhug på deim alle, og Herren Jesu namn vart høglova. 18 Og mange av deim som hadde teke ved trui, kom og vitna og fortalde um sine gjerningar. 19 Og ein stor hop av deim som hadde fare med fåfengde kunster, bar bøkerne sine i hop og brende deim upp so alle folk såg det. Og dei rekna saman deira verde og fann at det var femti tusund sylvpengar. 20 Soleis hadde Herrens ord veldug framgang og fekk magt. 21 Då dette var fullført, sette Paulus seg fyre å draga gjenom Makedonia og Akaia og fara til Jerusalem, med di han sagde: «Når eg hev vore der, lyt eg og sjå Rom.» 22 So sende han tvo av hjelpesmennerne sine, Timoteus og Erastus, til Makedonia; sjølv vart han endå verande ei tid i Asia. 23 Men ved den tid vart der ikkje lite uppstyr um Guds veg. 24 For det var ein mann med namnet Demetrius, ein sylvsmed, som gjorde Artemis-tempel

20 Då so uppstyret hadde stilna, kalla Paulus læresveinarne til seg og gav deim påminningar og bad farvel med deim; so drog han ut og vilde fara til Makedonia. **2** Då han hadde fare gjennom desse landi og påminnt deim med mange ord, kom han til Grækland. **3** Der vart han verande tri månader; og då jøderne lagde upp meinråd imot honom medan han skulde til å sigla til Syria, tok han den råd å leggja attervegen gjennom Makedonia. **4** Til Asia fylgde honom Sopater, son åt Pyrrus, frå Berøa, og av deim frå Tessalonika Aristarkus og Sekundus, og Gaius frå Derbe og Timoteus, og av deim frå Asia Tykikus og Trofimus. **5** Desse drog i fyrevegen og venta på oss i Troas. **6** Men me siglde ut frå Filippi etter søtebrødhelgi, og kom fem dagar etter til deim i Troas, der me so drygde i sju dagar. **7** Den fyrste dagen i vika var me saman og braut brødet; då heldt Paulus samtalar med deim, av di han vilde draga burt dagen etter, og han tøygde talen ut like til midnatt. **8** Det var mange lampor i salen der me var samla. **9** Men ein ung mann med namnet Eutykus sat i vindauga og var fallen i djup svevn, då Paulus drog samtalen so lenge ut, og i svevnen datt han ut og sturta ned frå tredje høgdi og vart teken upp livlaus. **10** Men Paulus gjekk ned og kasta seg yver honom og tok honom i famnen og sagde: «Ståka ikkje! for sjæli hans er i honom.» **11** So gjekk han upp att og braut brødet og åt av det; og då han hadde tala med deim ei lang stund heilt til dagsprett, drog han av stad. **12** Dei førde guten livande burt og vart storleg trøysta. **13** Me hadde då gjenge um bord i skipet og siglde av til Assus og skulde taka Paulus um bord der; for so hadde han påbode, då han sjølv vilde ganga. **14** Då han so kom til oss i Assus, tok me honom um bord og kom til Mitylene; **15** og derifrå siglde me og kom dagen etter beint utfor Kios; andre dagen kom me til Samos, og då me hadde drygt ei stund i Trogillium, kom me dagen etter til Milet. **16** For Paulus hadde sett seg fyre å sigla utanum Efesus, so han ikkje skulde spilla tid i Asia; for han trøytt seg etter å nå Jerusalem til kvitsundagen, um det var mogelegt for honom. **17** Frå Milet sende han so bod til Efesus og kalla til seg dei eldste for kyrkjelyden. **18** Då dei var komne til honom, sagde han til deim: «De veit korleis mi ferd hjå dykk hev vore heile tidi, alt frå fyrste dagen eg kom til Asia, **19** at eg tente Herren med all audmykt og med tåror

og i freistingar, som meinråderne frå jødarne førde yver meg, **20** korleis eg ikkje heldt att noko av det som kunde vera dykk til gagn, men forkynte dykk det og lærde dykk det for ålmenta og heime i husi, **21** med di eg vitna både for jødar og grækarar um umvendingi til Gud og trui på vår Herre Jesus Kristus. **22** Og no, sjå, bunden av Anden dreg eg til Jerusalem, og veit ikkje kva som der skal møta meg, **23** utan det at den Heilage Ande i by etter by vitnar for meg og segjer at band og trengslor ventar meg. **24** Men for meg sjølv agtar eg ikkje mitt liv eit ord verdt, når eg berre kann fullførå mitt laup og den tenesta som eg fekk av Herren Jesus: å vitna um evangeliet um Guds nåde. **25** Og no, sjå, eg veit at de ikkje meir skal sjå mi åsyn, alle de som eg gjekk um imillom og forkynte Guds rike. **26** Difor vitnar eg for dykk på denne dagen at eg er rein for alle manns blod. **27** For ikkje heldt eg noko undan, men eg forkynte dykk heile Guds råd. **28** Gjev då agt på dykk sjølve og på heile den hjord som den Heilage Ande sette dykk til tilsynsmenner i til å vakta Guds kyrkjelyd, som han vann seg med sitt eige blod! **29** Eg veit at etter min burtgang skal det koma inn millom dykk ville vargar, som ikkje sparer hjordi. **30** Ja, frå dykk sjølve skal det koma fram folk som fer med forvend tale og vil lokka læresveinarne etter seg. **31** Vak difor, og kom i hug at eg tri år natt og dag ikkje heldt upp med å påminna kvar ein med tåror! **32** Og no legg eg dykk yver på Gud og hans nådeord, han som hev magt til å oppbyggja dykk og gjeva dykk arvlut bland alle deim som hev vorte helga. **33** Ingen manns sylv eller gull eller klædnad hev eg kravt. **34** De veit sjølve at det som eg sjølv trong, og dei som var med meg, det hev desse henderne arbeidt for. **35** I alle måtar synte eg dykk, at soleis skal me med strævsamt arbeid vera til hjelp for dei veike og hugsa på Herren Jesu ord, som han sjølv hev sagt: «Det er sælare å gjeva enn å taka.»» **36** Då han hadde sagt dette, fall han på kne og bad saman med deim alle. **37** Då brast dei alle i sterk gråt og fall Paulus um halsen og kysste honom. **38** Og mest vondt gjorde deim det ordet han hadde sagt, at dei ikkje meir skulde få sjå hans åsyn. So fylgde dei honom til skipet.

21 Då me hadde rive oss frå deim og siglt av stad, kom me beinleides til Kos, næste dagen til Rodus og derifrå til Patara. **2** Der fann me eit skip

som skulde fara yver til Fønikia, og me gjekk då um bord og siglde av stad. 3 Då me fekk Kypem i syne og hadde late henne etter oss på vinstre handi, siglde me til Syria og lagde åt ved Tyrus; for der skulde skipet lossa farmen. 4 Me leita då upp læresveinarne og vart verande der sju dagar; dei sagde ved Anden til Paulus, at han ikkje skulde fara upp til Jerusalem. 5 Då me hadde vore der dei dagane ut, drog me derifrå og for lenger, og dei fylgde oss alle med kvinnor og born radt utanfor byen. So fall me på kne på strandi og bad; 6 og då me hadde sagt kvarandre farvel, gjekk me um bord på skipet; men dei andre vende heim att. 7 Me fullenda no sjøferdi og kom frå Tyrus til Ptolemais; der helsa me på brørne og vart ein dag yver hjå deim. 8 Dagen etter drog me derifrå og kom til Cæsarea; der tok me inn til evangelisten Filip, som var ein av dei sju, og vart verande hjå honom. 9 Han hadde fire ugifte døtter som hadde profetgåva. 10 Då me vart der fleire dagar, kom det ned frå Judæa ein profet med namnet Agabus. 11 Han kom til oss og tok Paulus' belte og batt seg sjølv på hender og føter og sagde: «So segjer den Heilage Ande: «Den mannen som eig dette beltet, skal jødarne binda soleis i Jerusalem og gjeva honom yver i henderne på heidningarne.»» 12 Då me høyrde dette, bad både me og dei som der budde, at han ikkje måtte fara upp til Jerusalem. 13 Men Paulus svara: «Kvifor græt de og slit hjarta mitt sund? Eg er reidbuen ikkje berre til å verta bunden, men og til å døy i Jerusalem for Herren Jesu namn.» 14 Men då han ikkje var til å få yvertald, vart me stille og sagde: «Herrens vilje råde!» 15 Då desse dagane var lidne, gjorde me oss ferdige og for upp til Jerusalem, 16 og nokre av læresveinarne i Cæsarea fylgde og med oss, og dei førde oss til ein som me skulde bu hjå, Mnason frå Kypem, ein gamall læresvein. 17 Då me kom til Jerusalem, fagna brørne oss med gleda. 18 Andre dagen gjekk Paulus med oss til Jakob, og alle dei eldste kom dit. 19 Og då han hadde helsa på deim, fortalde han det eine etter det andre av det som Gud hadde gjort hjå heidningarne ved hans tenesta. 20 Då dei høyrde det, lova dei Gud; og so sagde dei til honom: «Du ser, bror, kor mange tusund det er av jødar som hev teke ved trui, og alle hev dei stor ihuge for lovi. 21 Men dei hev spurt um deg, at du ute

med di du segjer at dei ikkje skal umskjera borni sine eller liva etter dei gamle sedvanarne. 22 Kva er då å gjera? Det vil i vissa koma ei stor mengd saman; for dei vil få høyra at du er komen. 23 Gjer no difor som me segjer deg! Der er millom oss fire menner som hev ein lovnad på seg. 24 Tak deim med deg og lat deg reinsa saman med deim, og ber du kostnaden for deim, so dei må kunna raka hovudet; so kann alle skyna at det er ingen ting i det som dei hev høyr't um deg, men at du og ferdast so at du held lovi. 25 Men um dei heidningarne som hev teke trui, hev me sendt brev og avgjort at dei ikkje skal halda noko slikt, men berre vara seg for avgudsoffer og blod og det strøypete og hor.» 26 Då tok Paulus mennerne med seg og let seg dagen etter reinsa saman med deim og gjekk inn i templet og vilde melda utgangen av reinsingsdagane, då offeret skulde verta framført for kvar av deim. 27 Då det so leid mot enden av dei sju dagane, fekk jødarne frå Asia sjå honom i templet, og dei øste upp heile hopen og lagde hand på honom, 28 medan dei skreik: «Israelitiske menner, kom til hjelp! Dette er det menneskjet som alle stader lærer alle imot folket og lovi og denne staden, og han hev jamvel ført grækarar inn i templet og vanhelga denne heilage staden.» 29 For dei hadde fyrr set Trofimus frå Efesus saman med honom ute i byen, og so tenkte dei at Paulus hadde ført honom inn i templet. 30 Og det vart røra i heile byen og samanstrøyming av folket, og dei tok fat på Paulus og drog honom utanfor templet, og straks vart dørerne stengde. 31 Medan dei heldt på og vilde slå honom i hel, gjekk det melding upp til den øvste hovudsmannen for vakti, at heile Jerusalem var i ei røra. 32 Han tok straks hermener og hovudsmenner og skunda seg ned til deim. Men då dei såg den øvste hovudsmannen og hermenerne, heldt dei upp med å slå Paulus. 33 Då kom den øvste hovudsmannen burt til honom og let deim gripa honom, og baud at han skulde verta bunden med tvo lekkjor; og han spurde kven han var, og kva han hadde gjort. 34 Men den eine i hopen ropa det, og den andre det; og då han ikkje retteleg kunde få vissa for ståket skuld, baud han at han skulde først inn i borgi. 35 Då han kom upp til troppestigi, vart det so at hermenerne laut bera honom, so ustyrlig var hopen; 36 for folkehopen fylgde med og skreik: «Drep honom!» 37 Då Paulus

skulde først inn i borgi, sagde han til den øvste hovudsmannen: «Må eg få segja noko til deg?» Han svara: «Kann du græsk? 38 So er du då ikkje den egyptaren som gjorde opprør for ei tid sidan og førde dei fire tusund mordarar ut i øydemarki?» 39 Då sagde Paulus: «Eg er ein jøde frå Tarsus, borgar av ein ikkje ukjend by i Kilikia. Men eg bed deg: Gjev meg lov å tala til folket!» 40 Då han gav honom lov, stelte Paulus seg i troppi og slo til ljos åt folket med handi. Då det vart reint stilt, tala han til deim på det hebraiske målet og sagde:

22 «Brør og feder! høyr det som eg no vil segja dykk til mitt forsvar!» 2 Då dei høyrde at han tala til deim på det hebraiske målet, vart dei endå meir stille. So segjer han: 3 «Eg er ein jøde, fødd i Tarsus i Kilikia, men oppfostra i denne byen ved Gamaliels føter, opplærd i dei strenge krav etter fedrelovi, og eg var ihuga for Gud, so som alle de er i dag; 4 eg fylgde Guds veg til dauden, lagde i lekkjor og yvergav til fangehus både menn og kvinner, 5 so som og øvstepresten og heile eldsterådet kann vitna med meg; av deim fekk eg jamvel brev med til brørne i Damaskus og for dit og vilde føra ogso deim som der var, bundne til Jerusalem, so dei skulde verta refste. 6 Men det hende, då eg var på veg og kom nær til Damaskus, då lyste det brått ved middagsleite eit sterkt ljøs frå himmelen ikring meg. 7 Og eg fall til jordi og høyrde ei røyst som sagde til meg: «Saul, Saul, kvi fylgjer du meg?» 8 Eg svara: «Kven er du, Herre?» Og han sagde til meg: «Eg er Jesus frå Nasaret, han som du fylgjer.» 9 Dei som var med meg, såg ljuset, men røysti av honom som tala til meg, høyrde dei ikkje. 10 Då sagde eg: «Kva skal eg gjera, Herre?» Og Herren svara meg: «Statt opp og gakk inn i Damaskus; der skal det verta tala til deg um alt det som det er fyreset deg å gjera.» 11 Då eg no ikkje kunde sjå for glima av det ljuset, vart eg leidd ved handi av fylgjesmennerne mine og kom inn i Damaskus. 12 Og ein som heitte Ananias, ein gudleg mann etter lovi, med godt lov av alle dei jødar som budde der, 13 han kom til meg og stod framfyre meg og sagde: «Saul, bror, sjå opp!» og eg såg opp på honom i same stundi. 14 Og han sagde: «Vår fedregud hev valt deg ut til å vita hans vilje og sjå den Rettferdige og høyra røysti av hans munn. 15 For du skal vera honom eit vitne for alle menneskje um

det du hev set og høyr. 16 Og no, kva drygjer du etter? statt opp og lat deg døypa og få dine synder avtvegne, og kalla på Herrens namn!» 17 Og det hende meg, då eg var komen att til Jerusalem og bad i templet, at det kom ei burtrykning på meg, 18 og eg såg honom, og høyrde han sagde til meg: «Skunda deg og gakk i hast ut frå Jerusalem! for dei kjem ikkje til å taka imot vitnemålet ditt um meg.» 19 Då sagde eg: «Herre, dei veit sjølve at eg sette fast og hudflengde ikring i synagogorne deim som trudde på deg. 20 Og då blodet av Stefanus, ditt vitne, vart utrent, då stod eg og attved og samtykte i det og vakta klædi deira som slo honom i hel.» 21 Og han sagde til meg: «Gakk! for eg vil senda deg ut til heidningfolk langt burte.» 22 Dei høyrde på honom til dette ordet; men då lyfte dei røysti og sagde: «Tak denne burt ifrå jordii! han burde ikkje få liva!» 23 Då dei no skreik og reiv klædi av seg og kasta dust opp i veret, 24 baud den øvste hovudsmannen at han skulde først inn i borgi, og sagde at han skulde verta forhøyr med hudflengjing, so han kunde få vita kvifor dei ropa soleis imot honom. 25 Men då dei hadde bunde honom til slag med reimarne, sagde Paulus til hovudsmannen som stod der: «Hev de lov til å hudflengja ein romersk borgar, og det udømd?» 26 Då hovudsmannen høyrde det, gjekk han til den øvste hovudsmannen og melde det og sagde: «Sjå til kva du vil gjera? for denne mannen er romersk borgar.» 27 Den øvste hovudsmannen gjekk då burt til honom og sagde: «Seg meg: Er du romersk borgar?» Han svara: «Ja.» 28 Den øvste hovudsmannen svara: «Eg hev kjøpt meg denne borgarretten for mange pengar.» Men Paulus sagde: «Men eg er endå fødd til honom.» 29 Då gjekk dei straks frå honom, dei som skulde forhøyra honom; men ogso den øvste hovudsmannen vart rædd, då han fekk vita at han var romersk borgar, for di han hadde bunde honom. 30 Men dagen etter, då han no vilde få full greida på det som jødarne klaga honom for, løyste han honom or lekkjorne og baud at øvsteprestarne og heile rådet skulde koma saman. Og han førde Paulus ned og stelte honom fram for deim.

23 Då feste Paulus augo på rådet og sagde: «Brør! Eg hev med alt godt samvit fare mi ferd for Gud til denne dag.» 2 Øvstepresten Ananias baud deim som stod der, å slå honom på munnen. 3 Då

sagde Paulus til honom: «Gud skal slå deg, du kalka vegg! Og du sit her og skal døma meg etter lovi, og imot lovi byd du at dei skal slå meg!» 4 Dei som stod der, sagde: «Skjeller du ut Guds øvsteprest?» 5 Og Paulus sagde: «Eg visste ikkje, brør, at det var øvstepresten; for det stend skrivne: «Ein hovding for ditt folk skal du ikkje skjella!» 6 Då no Paulus visste at den eine parten av deim var sadducæarar, og den andre farisæarar, ropa han i rådet: «Brør! Eg er ein farisæar, son åt farisæarar; det er for von og for uppstoda av daude at eg stend her for retten.» 7 Då han hadde sagt dette, vart det strid millom farisæarane og sadducæarane, og flokken vart usamd. 8 For sadducæarane segjer at det ikkje er nokor uppstoda og ingen engel eller ånd heller. Men farisæarane vedkjenner seg båe dei ting. 9 No vart det eit stort skrik, og skriftlærde av farisæarflokken stod opp og stridde hardt og sagde: «Me finn inkje vondt hjå dette menneskjet; um det no var ei ånd som tala til honom, eller ein engel?» 10 Då det vart stor strid, og den øvste hovudsmannen vart rædd for at dei skulde slita Paulus sund, baud han hermenerne ganga ned og riva honom ifrå deim og føra honom inn i borgi. 11 Men natti etter stod Herren framfyre honom og sagde: «Ver hugheil! liksom du vitna um meg i Jerusalem, so skal du og vitna i Rom.» 12 Men då det vart dag, slo jødarne seg saman og forbanna seg på at dei korkje skulde eta eller drikka fyrr dei hadde drepe Paulus. 13 Det var meir enn fyrsti som soleis hadde samansvore seg; 14 og dei gjekk til øvsteprestarne og dei eldste og sagde: «Me hev forbanna oss på at me ikkje skal smaka nokon ting fyrr me hev drepe Paulus. 15 No må de då saman med rådet lata den øvste hovudsmannen vita, at han skal føra honom ned til dykk, liksom de vilde ransaka grannare um honom. So held me oss ferdige til å drepa honom fyrr han når fram.» 16 Men systerson til Paulus fekk høyra um den løynrådi, og han kom og gjekk inn i borgi og fortalde Paulus det. 17 Paulus kalla då ein av hovudsmenerne til seg og sagde: «Før denne unge mannen til den øvste hovudsmannen, for han hev noko å melda honom.» 18 Han tok honom då med seg og førde honom til den øvste hovudsmannen og sagde: «Den bundne Paulus kalla på meg og bad meg føra denne unge mannen til deg, då han hadde noko å segja deg.»

19 Den øvste hovdingen tok honom ved handi og gjekk i einrom med honom og spurde: «Kva er det du hev å melda meg?» 20 Han sagde: «Jødarne er samrådde um å beda deg at du i morgon skal føra Paulus ned til rådet, liksom dei vilde spyrja noko grannare um honom. 21 Du må ikkje gjera deim til viljes, for meir enn fyrsti menner av deim lurer i løynd på honom, og dei hev forbanna seg på at dei korkje skal eta eller drikka fyrr dei hev drepe honom; og no er dei ferdige og ventar på ja-minne frå deg.» 22 Den øvste hovudsmannen let då den unge mannen ganga og baud honom: «Du må ikkje fortelja nokon at du hev late meg vita dette!» 23 Og han kalla til seg eit par av hovudsmenerne og sagde: «Lat tvo hundrad hermener helda seg ferdige til å fara til Cæsarea, og sytti hestfolk og tvo hundrad skyttarar, frå den tredje timen på natti!» 24 Og han baud at dei skulde halda øyk i stand, so dei kunde lata Paulus rida på deim og føra honom trygt fram til landshovdingen Feliks. 25 Og han skreiv eit brev med dette innhaldet: 26 «Klaudius Lysias helsar den megtige landshovdingen Feliks. 27 Denne mannen, som var gripen av jødarne og so nær hadde vorte drepen av deim, honom kom eg og fria ut med herfolket, då eg fekk vita at han var romersk borgar; 28 og då eg vilde vita kva sak det var dei klaga honom for, førde eg honom ned for rådet deira. 29 Eg fann honom då klaga for nokre spursmål i deira lov, men utan noko klagemål som gjorde honom skuldig til daude eller lekkjor. 30 Men då det no er meldt meg at ei meinråd mot mannen er i gjerdom, sender eg honom straks til deg, etter at eg hev bode klagarane hans å bera fram for deg det dei hev å segja.» 31 So tok då hermenerne Paulus, so som det var deim pålagt, og førde honom um natti til Antipatris, 32 og dagen etter let dei hestfolket draga med honom og vende so um att til borgi. 33 Hine kom då til Cæsarea og gav landshovdingen brevet, og dei førde og Paulus fram for honom. 34 Då han hadde lese det og spurt kva land han var ifrå, og hadde fenge vita at han var frå Kilikia, sagde han: 35 «Eg skal taka deg i forhøyr når klagarane dine kjem.» Og han baud at han skulde haldast i varetekt i Herodes-borgi.

24 Fem dagar etter kom øvstepresten Ananias ned med nokre av styresmenerne og ein talar, Tertullus; dei bar fram for landshovdingen klaga mot

Paulus. 2 Han vart då kalla fram, og Tertullus tok til å klaga honom og sagde: 3 «Då me kann takka deg for mykjen fred, og det ved di umsut er gjort rettarbøter for dette folket i alle måtar og alle stader, so skynar me på dette, megtigaste Feliks, med all takksemd. 4 Men at eg ikkje skal hefta deg for lenge, so bed eg at du med ditt godlynde vil høyra på oss som stuttast! 5 For me hev funne at denne mannen er ein pest og ein uppøsar millom alle jødarne yver heile mannheimen og ein hovudmann for serflokken nasaræarane. 6 Han hev endå søkt å vanhelga templet; og me greip honom då og vilde døma honom etter vår lov. 7 Men Lysias, den øvste hovudsmannen, kom og førde honom burt frå våre hender med stort valdsverk, 8 og han baud klagarane hans å koma til deg; og av honom kann du sjølv, når du ransakar det, få kunnskap um alt det som me klagar honom for.» 9 Men jødarne sanna med og sagde at dette hadde seg soleis. 10 Men då landshovdingen nikka til honom, at han kunde få tala, so svara Paulus: «Då eg veit at du hev vore domar for dette folket i mange år, fører eg mitt forsvar med fritt mod; 11 for du kann vissa deg um at det ikkje er meir enn tolv dagar sidan eg gjekk upp til Jerusalem og vilde tilboda. 12 Og korkje i templet eller i synagogorne eller ikring i byen fann dei meg talande med nokon eller eggjande folk til opprør. 13 Og dei kann ikkje heller prova for deg dette som dei klagar meg for. 14 Men det sannar eg for deg, at etter den vegen som dei kallar ein serflokk, tener eg so min fedregud, at eg trur alt som er skrive i lovi og profetarne, 15 og hev den voni til Gud som desse og sjølv ventar, at det skal koma ei uppstoda av daude, både av rettferdige og urettferdige. 16 Difor legg eg sjølv vinn på alltid å hava eit uskadt samvit for Gud og menneskje. 17 Då mange år var lidne, kom eg hit og skulde gjeva mitt folk milde gåvor og ofra, 18 og dermed fann dei meg i templet, då eg hadde reinsa meg utan folkestim og utan uppstyr; men det var nokre jødar frå Asia, 19 og dei skulde koma fram for deg og klaga, um dei hadde noko å bera på meg. 20 Eller lat desse sjølv segja kva skuld dei fann hjå meg, då eg stod framfor rådet! 21 utan det skulde vera for dette eine ordet som eg ropa ut, då eg stod millom deim: «For uppstoda av daude stend eg i dag for retten millom dykk!» 22 Men Feliks sette ut saki, då han visste betre um Guds veg, og han sagde:

«Når Lysias, hovudsmannen, kjem her ned, skal eg prøva saki dykkar.» 23 Og han baud hovudsmannen halda honom i varetekt og lata honom hava ro og ikkje hindra nokon av hans eigne frå å vera honom til tenesta. 24 Då nokre dagar var farne, kom Feliks med Drusilla, kona si, som var ei jødisk kvinna, og sende bod etter Paulus og hørde honom um trui på Kristus. 25 Men då han tala um rettferd og fråhald og den komande dom, vart Feliks rædd og svara: «Gakk burt denne gongen! når eg fær gode stunder, skal eg kalla deg til meg att.» 26 Han hadde og den voni, at han skulde få pengar av Paulus; difor sende han og oftare bod etter honom og tala med honom. 27 Då tvo år var lidne, fekk Feliks til ettermann Porcius Festus; og då Feliks vilde vinna seg takk av jødarne, let han Paulus bunden etter seg.

25 Då no Festus var komen til landshovding-embættet sitt, for han tri dagar etter upp til Jerusalem frå Cæsarea. 2 Øvsteprestarne og dei fyrste menner av jødarne bar då fram for honom klaga mot Paulus og kom med ei bøn til honom, 3 med di dei mot honom bad um det som ein nåde, at han skulde henta honom til Jerusalem; for dei lagde den løynrådi å slå honom i hel på vegen. 4 Men Festus svara då at Paulus var i varetekt i Cæsarea, og at han sjølv vilde fara dit snart. 5 «So kann dei av dykk, » sagde han, «som hev umbod til det fara ned saman med meg, um det er noko gale med denne mannen, og klaga på honom.» 6 Då han so hadde drygt hjå deim berre åtte eller ti dagar, for han ned til Cæsarea; dagen etter sette han seg på domstolen og baud at Paulus skulde førast fram. 7 Då han var komen, stelte dei jødarne som var komme ned frå Jerusalem, seg ikring honom og bar fram imot honom mange og tunge klagemål; men dei kunde ikkje prova deim, 8 for Paulus forsvara seg og sagde: «Korkje mot den jødiske lov eller mot templet eller mot keisaren hev eg synda noko.» 9 Men då Festus vilde vinna seg takk av jødarne, svara han Paulus og sagde: «Er du viljug til å fara upp til Jerusalem og der få dom av meg i denne sak?» 10 Då sagde Paulus: «For keisarens domstol stend eg, og der hev eg rett til å verta dømd. Mot jødarne hev eg ingen urett gjort, so som du og vel veit. 11 Hev eg urett, og hev gjort noko som gjer meg skuldig til dauden, so bed eg meg ikkje fri for å døy. Men er det ikkje noko i det som desse

klagar meg for, då kann ingen yvergjeva meg til deim berre for å gjera deim til lags. Eg skyt saki inn for keisaren.» **12** Då tala Festus med rådet sitt, og so sagde han: «For keisaren hev du skote saki inn; til keisaren skal du fara.» **13** Men då nokre dagar var lidne, kom kong Agrippa og Berenike til Cæsarea og vilde helsa på Festus. **14** Då dei hadde vore der i fleire dagar, fortalde Festus kongen um Paulus og sagde: «Her er ein mann som Feliks let bunden etter seg; **15** då eg kom til Jerusalem, kom øvstprestarne og styresmennerne for jødarne fram med ei klaga mot honom og kravde straff yver honom. **16** Eg svara deim at det ikkje er sedvane hjå romarane at dei for å gjera folk til lags yvergjev noko menneskje til dauden; men den som klaga gjeld, lyt fyrst standa åsyn til åsyn med klagarane sine og få høve til å forsvara seg mot klagemålet. **17** Då dei so var komne saman her, drygde eg ikkje ut saki, men sette meg dagen etter på domstolen og baud at mannen skulde førast fram. **18** Då no klagarane stod ikring honom, bar dei ikkje fram noko klagemål slikt som eg hadde tenkt meg. **19** Men dei hadde nokre kivsmål med honom um deira eigi gudsyrdyrking og um ein Jesus som var daud, men som Paulus sagde var livande. **20** Då eg stod rådlaus med ransakingi av dette, spurde eg um han vilde fara til Jerusalem og der få dom i saki. **21** Men då Paulus innanka saki og vilde vera i varetekt til keisaren felte domen, baud eg at han skulde verta halden i varetekt til dess eg fær sendt honom til keisaren.» **22** Agrippa sagde til Festus: «Eg vilde og gjerne høyra den mannen.» Han svara: «I morgon skal du få høyra honom.» **23** Dagen etter kom so Agrippa og Berenike med stor stas og gjekk inn i salen saman med dei øvste hovudsmennerne og dei gjævastee menner i byen, og etter påbod av Festus vart Paulus førd fram. **24** Då segjer Festus: «Kong Agrippa og alle de menner som her er saman med oss, her ser de honom som heile hopen av jødarne både i Jerusalem og her bad meg um, og ropa at han ikkje lenger måtte få liva. **25** Men då eg fann at han ikkje hadde gjort noko som gjorde honom skuldig til dauden, og han sjølv og skaut saki inn for keisaren, so tok eg den avgjerdi å senda honom dit. **26** Noko visst hev eg ikkje å skriva til herren um honom; difor førde eg honom fram for dykk og serleg for deg, kong Agrippa, so eg, når forhøyr er halde, kann hava noko

å skriva. **27** For eg tykkjer det er meningslaust når eg sender ein fange, at eg ikkje kann segja frå um klagemål mot honom.»

26 Då sagde Agrippa til Paulus: «Du fær lov til å tala um deg sjølv.» Då rette Paulus handi ut og forsvara seg soleis: **2** «Imot alt det som jødarne klagar meg for, prisar eg meg lukkeleg, kong Agrippa, at eg i dag skal forsvara meg for deg, **3** for du kjenner best til alle sedvanar og spursmål hjå jødarne; difor bed eg deg å høyra på meg med tolmot! **4** Min livnad like frå ungdomen, som eg frå fyrste stund hev ført millom folket mitt og i Jerusalem, kjenner alle jødarne, **5** då dei fyreåt veit um meg alt frå det fyrste, um dei vil vitna, at eg livde etter det strengaste serlaget i vår gudsyrdyrking, som farisæar. **6** Og no stend eg her og skal verta dømd for von um lovnaden som Gud gav federne, **7** den som vårt tolvgreina folk med vedhaldande gudsyrdyrking natt og dag vonar å nå fram til; for denne von skuld, kong Agrippa, klagar jødar meg! **8** Kvi vert det halde for utrulegt millom dykk, at Gud vekkjer upp daude? **9** Eg for min part trudde at eg måtte gjera mykje imot nasaræaren Jesu namn; **10** det gjorde eg og i Jerusalem, og eg kasta mange av dei heilage i fangehus, då eg hadde fenge fullmagt frå øvstprestarne, og når dei skulde verta ihelslegne, røysta eg med, **11** og ikring i alle synagogorne tvinga eg deim tidt med refsing til å spotta, og eg rasa endå meir imot deim og forfylgde deim endå til byarne utanlands. **12** Dermed for eg då og til Damaskus med fullmagt og umbod frå øvstprestarne; **13** og midt på dagen, konge, såg eg på vegen eit ljøs, som klårare enn soli stråla frå himmelen ikring meg og fylgjesmennerne mine; **14** og då me alle fall til jordi, hørde eg ei røyst som tala til meg og sagde på hebraisk mål: «Saul, Saul, kvi forfylgjer du meg? Det vert hardt for deg å spennas mot brodden.» **15** Då sagde eg: «Kven er du, Herre?» Og Herren sagde: «Eg er Jesus, han som du forfylgjer! **16** Men reis deg upp og stann på føterne dine! For difor synte eg meg for deg, for å kåra deg ut til tenar og vitne både um det som du hev set, og um det som eg vil syna meg med for deg, **17** med di eg friar deg ut frå folket og frå heidningarne som eg sender deg til, **18** at du skal opna augo deira, so dei kann venda seg frå myrker til ljøs og frå Satans magt til Gud, for at dei skal få forlating for synderne og arvlut millom

deim som er helga ved trui på meg.» **19** Difor, kong Agrippa, var eg ikkje ulydug mot den himmelske syni, **20** men forkynte fyrst for folket i Damaskus og so i Jerusalem og i heile Judæaland og for heidningarne, at dei skulde gjera bot og venda um til Gud og gjera gjerningar som høver med umvendingi. **21** For desse ting skuld greip nokre jødar meg i templet og freista å taka livet av meg. **22** So hev eg då fenge hjelp av Gud og stend alt til denne dagen og vitnar både for liten og stor, med di eg ikkje segjer anna enn det som profetarne og Moses hev sagt skulde koma: **23** at Messias skulde lida, at han som fyrstemannen utav oppstoda av daude skulde forkynna ljøs for folket og for heidningarne.» **24** Men då han forsvara seg so, segjer Festus med høg røyst: «Du er frå vitet, Paulus. Din store lærdom driv deg til vitløysa.» **25** Men han segjer: «Eg er ikkje frå vitet, mektigaste Festus, men talar sanne og umtenkte ord. **26** For kongen veit um dette, og til honom talar eg og frimodig; for eg trur ikkje at noko av dette er ukjent for honom; for dette hev ikkje hendt i nokon avkrok. **27** Trur du profetarne, kong Agrippa? Eg veit at du trur!» **28** Men Agrippa sagde til Paulus: «Det skil lite på at du fær meg yvertald til å verta ein kristen.» **29** Då sagde Paulus: «Anten det er lite eller mykje som skal til, vilde eg ynskja til Gud, at ikkje berre du, men og alle dei som høyrer meg i dag, måtte verta slike som eg er, berre utan desse lekkjorne. **30** Då reiste kongen seg og landshovdingen og Berenike og dei som sat der med deim; **31** og dei gjekk i einrom og tala med kvarandre og sagde: «Denne mannen gjer ingen ting som skulde gjera honom skuldig til daude eller lekkjor.» **32** Og Agrippa sagde til Festus: Denne mannen kunde vera laten laus, um han ikkje hadde skote saki si inn for keisaren.»

27 Då det no var avgjort at me skulde sigla av stad til Italia, gav dei både Paulus og nokre andre fangar yver til ein hovudsmann med namnet Julius ved den keisarlege herflokken. **2** Me gjekk då um bord på eit skip frå Adramyttium, som skulde sigla frammed Asialandet, og so lagde me ut; Aristarkus, ein makedonar frå Tessalonika, var med oss. **3** Og den andre dagen for me inn til Sidon, og Julius, som var mennesk kjærleg mot Paulus, let honom få ganga til venene sine og njota godt av deira omsut. **4** Derifrå for me ut og siglde inn under Kypren, av di

det var motvind. **5** Og då me hadde siglt yver havet ved Kilikia og Pamfylia, kom me til Myra i Lykia. **6** Der fann hovudsmannen eit skip frå Aleksandria, som skulde til Italia, og han sette oss um bord i det. **7** I mange dagar gjekk det no seint med siglingi, og det var med naud me vann fram imot Knidus; då vinden var imot, heldt me inn under Kreta ved Salmone, **8** og det var med naud me vann framum der og kom til ein stad som vert kalla Godhamn, nær ved ein by Lasæa. **9** Då lang tid var lidi, og det alt var fårleg å ferdast på sjøen, etter som jamvel fastetidi var ute, vara Paulus deim og sagde: **10** «Menner, eg ser at sjøferdi vil vera eit våverk og til stor skade ikkje berre farm og skip, men og for vårt eige liv.» **11** Men hovudsmannen hadde betre tru til styrmannen og skiperen enn til det som Paulus sagde. **12** Og då hamni var ulagleg til vinterlægje, tok dei fleste den rådi å leggja ut ogso derifrå, um dei skulde kunna vinna fram og taka vinterlægje i Føniks, ei hamn på Kreta, som vender mot sudvest og nordvest. **13** Då det no bles ein linn sunnanvind, tenkte dei at dei kunde fullføra si rådgjerd. Dei letta då og heldt tett frammed Kreta. **14** Men ikkje lenge etter kom det ein kvervelstorm som vert kalla eurakylon, og kasta seg mot øyi; **15** då skipet kom på rek og ikkje kunde halda seg upp mot vinden, gav me det upp og let oss driva. **16** Me gjekk då inn under ei liti øy, som vert kalla Klauda, og det var med naud me fekk berga inn båten; **17** då dei hadde fenge honom inn, tok dei til naudhjelp og surra skipet med tog. Og då dei var rædde for å driva ned på Syrten, strika dei seglet og dreiv på den måten. **18** Då me leid mykje vondt av veret, kasta dei den andre dagen farmen yver bord, **19** og tridje dagen kasta me ut skipsreidskapen med eigne hender. **20** Sidan korkje sol eller stjerner synte seg på fleire dagar, og veret stod stridt på, var det no reint ute med all von um å verta berga. **21** Og då dei ikkje hadde fenge mat på lenge, steig Paulus fram midt imillom deim og sagde: «Menner, de skulde ha fylgt mi råd og ikkje fare frå Kreta og so sloppe for dette våverket og denne skaden. **22** Og no manar eg dykk til å vera ved godt mod; for ikkje ei sjæl av dykk skal forgangast, men berre skipet. **23** For i natt stod det framfyre meg ein engel frå den Gud som eg tilhøyrer, og som eg tener, og han sagde: **24** «Ver ikkje rædd, Paulus! du skal stella deg fram for

keisaren; og sjå, Gud hev gjeve deg alle deim som siglar med deg.» 25 Difor, menner, ver ved godt mod, for eg lit på Gud, at det skal verta so som det er sagt meg. 26 Men på ei øy skal me stranda.» 27 Då den fjortande natti kom, og me dreiv ikring i Adriatarhavet, merka sjøfolki ved midnatt at det bar nær til land. 28 Og då dei lodda, fann dei tjuge famnar. Men då dei var komne ei lite stykke derifrå og lodda på nytt, fann dei femtan famnar. 29 Og då dei var rædde for at dei skulde støyta på skjer nokon stad, kasta dei fire anker frå bakstammen; og dei stunda på at det måtte verta dag. 30 Men sjømennerne freista å røma burt frå skipet og sette båten på sjøen og lest vilja føra anker ut frå framstammen; 31 då sagde Paulus til hovudsmannen og hermenerne: «Dersom ikkje desse der vert verande um bord på skipet, so kann de ikkje verta berga.» 32 Då hogg hermenerne togi til båten av, og slepte honom ned. 33 Då det so leid mot dag, bad Paulus alle å taka føda, og han sagde: «I dag er det den fjortande dagen som de ventar fastande, og ikkje fær dykk mat. 34 Difor bed eg dykk å taka føda; dette høyrer med til dykkar berging; for det skal ikkje forkomast eit hår av hovudet på nokon av dykk.» 35 Då han hadde sagt dette, tok han eit brød og takka Gud for augo på alle, og han braut det og tok til å eta. 36 Då vart dei alle ved godt mod og tok føda, dei og. 37 Me var i det heile tvo hundrad og seks og sytti sjæler um bord på skipet. 38 Og då dei hadde ete seg mette, letta dei skipet med å kasta matvarorne i sjøen. 39 Då det no vart dag, kjende dei ikkje landet, men dei vart vare ei vik som hadde ei flat strand; der vilde dei setja skipet på land, um det var mogelegt. 40 Og dei slepte ankeri og let deim etter i havet, medan dei og løyste togi som dei hadde bunde styri med, og då dei hadde vunde seglet upp for vinden, heldt dei inn imot strandi. 41 Men dei dreiv inn på ein grunne med djup sjø på båe sidor, og skipet støytte på; og framstammen, som sette seg fast, vart standande urørleg, men bakstammen vart sundslegen av det sterke bårebrotet. 42 No vilde hermenerne drepa fangarne, so ingen skulde symja burt og røma. 43 Men hovudsmannen, som vilde berga Paulus, hindra deim i denne rådi og gav det påbodet at dei som kunde symja, fyrst skulde kasta seg ut og koma i land, 44 og so dei andre, sume på

bordstubbar, andre på stykke av skipet. Og soleis hende det seg at alle vart berga i land.

28 Då me no var berga, fekk me vita at øyi heitte Malta. 2 Dei innfødde syntte oss uvanleg mannemilda; dei kveikte ein eld og tok seg av oss alle saman, då det tok til å regna og var kaldt. 3 Men då Paulus tok saman ein haug med turrkvist og lagde på elden, kom det for varmen skuld ein orm ut og beit seg fast i handi hans. 4 Då dei innfødde såg dyret hanga ved handi hans, sagde dei til kvarandre: «Dette menneskjet er i all vissa ein mordar, som den hemnande rettferd ikkje gjev lov til å liva, endå han er berga frå havet.» 5 Han riste dyret av seg inn i elden og hadde ikkje noko mein av det. 6 Men dei venta at han skulde trutna upp eller brått siga daud ned. Men då dei hadde venta ei lang stund og såg at det ikkje hende honom noko ilt, slo dei um og sagde at han var ein gud. 7 Men ikkje langt frå den staden hadde den fyrste mannen på øyi ein gard; mannen heitte Publius, og han tok imot oss og syntte oss venleg gjestmildskap i tri dagar. 8 Og det råka so til, at far åt Publius låg hardt sjuk av feber og blodgang. Paulus gjekk inn til honom og bad og lagde henderne på honom og lækte honom. 9 Og då dette hadde hendt seg, kom og dei andre på øyi som hadde sjukdomar, og dei vart lækte. 10 Dei gjorde og stor æra på oss, og då me for derifrå, førde dei um bord slikt som me kunde trenga til. 11 Då tri månader var lidne, for me derifrå på eit skip frå Aleksandria, som hadde lege vinteren yver ved øyi og hadde Tvillingarne til merke. 12 Og me kom inn til Syrakus og vart verande der i tri dagar. 13 Derifrå siglde me ikring og kom til Regium; og då det vart sunnanvind dagen etter, kom me på tvo dagar til Puteoli. 14 Der fann me brør og vart bedne um å drygja sju dagar hjå deim. Og so kom me til Rom. 15 Og då brørne der fekk høyra um oss, gjekk dei ut imot oss til Forum Appii og Tres Tabernæ; då Paulus såg deim, takka han Gud og fekk mod. 16 Då me so var komne til Rom, gav hovudsmannen fangarne yver til hovdingen for livvakti. Men Paulus fekk lov til å bu for seg sjølv saman med den hermennen som vakta honom. 17 Og då tri dagar var gjengne, hende det seg at Paulus kalla saman dei fyrste menner av jødarne der i byen, og då dei var komne saman, sagde han til deim: «Brør! Eg, som ingen ting hev gjort imot vårt folk

eller våre fedre-seder, eg er frå Jerusalem yvergjeven som fange i henderne på romarane. 18 Då dei hadde forhøyrte meg, vilde dei lata meg laus, av di det ikkje var nokor daudssak imot meg. 19 Men då jødarne sette seg imot det, vart eg nøydd til å skjota saki inn for keisaren, men ikkje som um eg hadde noko klaga mitt folk for. 20 For den sak skuld hev eg då kalla dykk hit, so eg kunde få sjå dykk og tala med dykk; for det er for Israels von skuld eg ligg i denne lekkja.» 21 Dei sagde til honom: «Me hev ikkje fenge noko brev um deg frå Judæa, og ikkje hev nokon av brørne heller kome hit og fortalt eller sagt noko vondt um deg. 22 Men me finn det rett at du let oss høyra dine tankar; for um denne serflokken er det oss kunnigt at han vert motsagd alle stader.» 23 Då dei hadde fastsett ein dag for honom, kom det ein større flokk til honom der han budde; og han lagde då ut for deim og vitna um Guds rike og søkte å yvertyda deim um Jesus ut av Mose lov og profetarne, frå tidleg um morgonen til seint på kvelden. 24 Og nokre vart yvertydde ved det han sagde, men andre var vantruande. 25 Dei gjekk frå kvarandre i usemja då Paulus hadde sagt det eine ordet: «Retteleg tala den Heilage Ande til dykkar feder ved profeten Jesaja, 26 då han sagde: «Gakk til dette folket og seg: «De skal høyra og høyra og ikkje skyna, og sjå og sjå og ikkje skilja, 27 for hjarta i dette folket hev vorte hardt, og dei er tunghøyrde på øyro, og dei let att augo sine, so dei ikkje skal sjå med augo og høyra med øyro og skyna med hjarta og venda um, so eg kunde få lækja deim.»» 28 So vere det då kunnigt for dykk, at denne Guds frelsa er send til heidningarne; hjå deim skal ho og finna øyra.» 29 Og då han hadde sagt dette, gjekk jødarne burt og hadde eit kvast ordskitte seg imillom. 30 Han vart då verande heile tvo år i det herbyrget som han hadde leigt seg, og tok imot alle som kom til honom, 31 og han forkynte Guds rike og lærde um Herren Jesus med alt frimod og utan hinder.

Romerne

1 Paulus, Jesu Kristi tenar, kalla til apostel, utkåra til å forkynna Guds evangelium, **2** som han lova fyreåt gjenom profetarne sine i heilage skrifter, **3** um Son hans, som etter kjøtet er komen av Davids ætt, **4** som etter heilagdoms ånd er sannsynt å vera Guds velduge Son ved uppstoda frå dei daude, Jesus Kristus, vår Herre, **5** som me fekk nåde ved og apostel-embætte til å verka lydnam i tru millom alle heidningfolki for hans namn skuld **6** - millom deim er de og kalla til Jesus Kristus - **7** til alle deim i Rom som Gud elsker, de kalla, heilage: Nåde vere med dykk og fred frå Gud, vår Fader, og Herren Jesus Kristus! **8** Fyrst takkar eg min Gud ved Jesus Kristus for dykk alle, av di trui dykkar er namngjeti i heile verdi. **9** For Gud som eg tener i mi ånd i hans Sons evangelium, han er mitt vitne um kor uavlatande eg kjem dykk i hug. **10** I bønnerne mine bed eg alltid um at eg då endeleg eingong med Guds vilje kunde få lukka til å koma til dykk. **11** For eg stundar etter å sjå dykk, so eg kunde få gjeva dykk av eikor åndeleg nådegåva med meg til dykkar styrkjing, **12** det vil segja at eg hjå dykk kunde hyggjast saman med dykk ved vår sams tru, dykkar og mi. **13** Og eg vil ikkje, brør, at de skal vera uvitande um at eg ofte hev etla meg til å koma til dykk - men eg vart hindra alt til no - so eg kunde hava eikor frukt hjå dykk og, liksom hjå hine heidningfolki. **14** Eg stend i skuld både til grækarakar og barbarar, både til vise og uvise. **15** Soleis er eg på mi sida viljug til å preika evangeliet for dykk og som er i Rom. **16** For eg skjæmmest ikkje ved evangeliet, for det er ei Guds kraft til frelsa for kvar den som trur, både for jøde fyrst og so for grækar. **17** For i det vert Guds rettferd openberra av tru til tru, som skrive stend: «Den rettferdige, av tru skal han liva.» **18** For Guds vreide vert openberra frå himmelen yver all gudløysa og urettferdi hjå folk som held att sanningi i urettferd. **19** For det som ein kann vita um Gud, ligg i dagen for deim, for Gud hev openberra deim det. **20** For hans usynlege grunnhått, både hans ævelege kraft og guddom, er synleg sidan han skapte verdi, då ein kann skyna honom av gjerningarne - so folk skal vera utan orsaking (aïdios g126) **21** når dei, endå dei kjende Gud, like vel ikkje æra eller takka honom som Gud, men vart fåfengde i tankarne

sine, og deira uvituge hjarta myrkttest. **22** Medan dei briska seg med at dei var vise, vart dei dårar, **23** og dei bytte den uforgjengelege Guds herlegdom burt for eit bilæte som likjest eit forgjengelegt menneskje og fuglar og firføtte dyr og krjupdyr. **24** Difor gav Gud deim yver i deira hjartans lyster til ureinskap, so dei skjemde sine likamar seg imillom, **25** dei som bytte burt Guds sanning for lygn, og æra og dyrka skapningen framfor skaparen, han som er velsigna i all æva. Amen. (aïōn g165) **26** Difor gav Gud deim yver til skamlege lyster, for både kvinnorne deira forvende det naturlege bruket til det unaturlige, **27** og like eins gjekk mennerne og burt frå det naturlege bruket av kvinna og kveiktest upp i lyst til kvarandre, so menner dreiv skjemdarverk med menner, og fekk på seg sjølve det vederlag for si villferd som rett var. **28** Og liksom dei ikkje brydde seg um å eiga Gud i kunnskap, so gav Gud deim yver til ein hug som inkje duger, so dei gjorde det usømelege: **29** fulle av all urettferd, vanart, vinnesykja, vondskap, fulle av ovund, mord, trætta, svik, fulkynde, **30** øyretutarar, baktalarar, gudhata, valdsmenner, stormodige, storordige, oppfinnsame på vondt, ulyduge mot foreldre, **31** uvituge, usætande, ukjærlege, miskunnlause; **32** slike som vel kjenner Guds dom, at dei som gjer slikt, er verde dauden, og endå ikkje berre gjer det, men og gjev deim medhald som gjer det.

2 Difor er du, menneskje, ikkje orsakande, kven du so er som dømer. For med di du dømer den andre, fordømer du deg sjølv, for du som dømer, gjer sjølv det same; **2** men me veit at Guds dom, som sanning krev, er yver deim som gjer slikt. **3** Men trur du det, du menneskje som dømer deim som gjer slikt og sjølv gjer det same, at du skal sleppa undan Guds dom? **4** Eller vanvyrder du hans rikdom på godleik og tolmod og langmod, og veit ikkje at Guds godleik driv deg til umvending? **5** Men med ditt hardlynde og ditt utbotferdige hjarta hopar du vreide yver deg på vreidens dag då Guds rettferdige dom vert openberr; **6** for han skal gjeva kvar etter gjerningarne hans: **7** deim som med trott i god gjerning søkjer herlegdom og æra og uforgjengelegdom, skal han gjeva ævelegt liv; (aïōnios g166) **8** men deim som er stridsame og ikkje lyder sanningi, men lyder urettferdi, skal timast vreide og harm. **9** Naud og trengsla skal koma yver kvar menneskjesjæl som gjer det vonde, både jøde fyrst

og so grækar. 10 Men herlegdom og æra og fred skal timast kvar den som gjer det gode, både jøde fyrst og so grækar. 11 For Gud gjer ikkje skil på folk: 12 Alle som synda utan lovi, dei skal og verta fortapte utan lovi, og alle som synda under lovi, dei skal og verta dømde ved lovi. 13 For ikkje dei som høyrer lovi, er rettferdige for Gud, men dei som gjer etter lovi, skal verta rettferdiggjorde. 14 For når heidningarne som ikkje hev lovi, gjer av naturi det som lovi byd, so er dei seg sjølve ei lov, endå dei ikkje hev lovi. 15 Dei syner at lovgjeringi er skrivi i hjarto deira, med de samvitet deira gjev sitt vitnemål, og tankarne seg imillom sakar eller orsakar deim 16 - på den dagen då Gud skal døma det dulde hjå menneski, etter mitt evangelium ved Jesu Kristus. 17 Men um du heiter jøde og lit på lovi og rosar deg av Gud 18 og veit hans vilje og dømer um dei ymse ting med di du lærer av lovi, 19 og trøyster deg til å vera vegvisar for blinde, ljøs for deim som er i myrker, 20 uppsedar for dårar, lærar for umynduge, då du hev den rette form for kunnskap og sanning i lovi: 21 Du som soleis lærer ein annan, lærer du ikkje deg sjølv? Du som preikar at ein ikkje skal stela, stel du? 22 Du som segjer at ein ikkje skal driva hor, driv du hor? Du som styggjest ved avgudar, ranar du avgudstempel? 23 Du som rosar deg av lovi, du vanærar Gud med di du bryt lovi! 24 For «Guds namn vert spotta millom heidningarne for dykkar skuld, » som skrive stend. 25 For umskjeringi gjer vel gagn um du held lovi; men bryt du lovi, då hev di umskjering vorte til fyrehud. 26 Um då ein u-umskoren liver etter lovbodi, skal ikkje då hans fyrehud verta rekna for umskjering? 27 Og den som hev den naturlege fyrehud, men oppfyller lovi, skal døma deg som med bokstav og umskjering bryt lovi. 28 For ikkje den er jøde som er det i synom, og ikkje heller er det umskjering som er det i synom, på kjøtet. 29 Men den som er jøde i løyndom, han er jøde, og umskjering er hjarteumskjering i ånd, ikkje i bokstav. Ein slik hev ros, ikkje av menneskje, men av Gud.

3 Kva fyremun hev so jøden? eller kva gagn er det i umskjeringi? 2 Mykje i alle måtar! fyrst og fremst det at Guds ord vart gjeve deim til i vareign. 3 For korleis er det? um sume var utruue, skulde då deira utruskap gjera Guds truskap til inkjes? 4 Nei, langt ifrå! Lat det standa fast at Gud er sannordig, men

kvart menneskje ein ljugar, som skrive stend: «At du må finnast rettferdig i dine ord, og vinna når du fører di sak.» 5 Men um vår urettferd syner Guds rettferd, kva skal me då segja? Er vel Gud urettferdig når han fører vreiden sin yver oss? Eg talar på menneskjevis. 6 Nei, langt ifrå! Korleis kunde då Gud døma verdi? 7 Ja, men um no Guds sannleik ved mi lygn synte seg ovstor til hans æra, kvi vert då eg endå dømd som ein syndar? 8 Og skal me ikkje då - som me vert spotta for, og som sume segjer at me lærer - gjera det vonde, so det gode kann koma utav det? Rettferdig er den domen som slike fær yver seg. 9 Kva då? Hev me nokon fyremun? Nei, slett ikkje; for me hev fyrr klaga både jødar og grækarar for at dei er under synd alle saman, 10 so som skrive stend: «Det finst ingen rettferdig, ikkje ein heller; 11 det finst ikkje den som er vitug, det finst ikkje den som søkjer Gud. 12 Alle er avvikne, dei er udugande vortne alle saman; det finst ikkje nokon som gjer godt, det finst ikkje ein einaste. 13 Ei opna grav er strupen deira, med tungorne sine gjorde dei svik, orme-eiter er under lipporne deira. 14 Deira munn er full av bannskap og beiska. 15 Deira føter er snare til å spilla blod. 16 Øyding og usæla hev deira vegar, 17 og freds veg kjenner dei ikkje. 18 Ingen age for Gud dei heve for augo.» 19 Men me veit at alt det som lovi segjer, det talar ho til deim som hev lovi, so kvar munn skal tagna og all verdi verta saka for Gud, 20 sidan inkje kjøt kann verta rettferdiggjort for honom med lovgjeringar; for ved lovi kjem ein til å kjenna synd. 21 Men no er Guds rettferd, som lovi og profetarne vitnar um, openberra utan lovi, 22 det vil segja Guds rettferd ved tru på Jesus Kristus for alle og yver alle som trur. For det finst inkje skil; 23 alle hev synda og vantar æra for Gud, 24 med di dei vert rettferdiggjorde ufortent av hans nåde ved utløydingi i Kristus Jesus. 25 Honom synte Gud fram i blodet hans, som ein nådestol ved trui, til å visa si rettferd, av di han i sitt langmod hadde havt tol med dei synder som fyrr var gjorde - 26 til å visa si rettferd i den tid som no er, so han kunde vera rettferdig og gjera den rettferdig som hev trui på Jesus. 27 Kvar er so vår ros? Ho er utestengd. Kva lov er det ved? Gjerningslovi? Nei, ved tru-lovi. 28 For me held fyre at menneskja vert rettferdiggjord ved tru utan lovgjeringar. 29 Eller er Gud berre Gud for jødar? Er han ikkje Gud for heidningar og? Jau,

for heidningar og, **30** so sant Gud er ein, og han rettferdiggjør dei umskorne av tru, og dei u-umskorne ved tru. **31** Gjer me då lovi um inkje med trui? Nei, langt ifrå; me stadfester lovi.

4 Kva skal me då segja at Abraham, far vår, hev vunne etter kjøtet? **2** For vart Abraham rettferdiggjord av gjerningar, so hev han noko å rosa seg av. Men det hev han ikkje for Gud. **3** For kva segjer Skrifti? «Abraham trudde Gud, og det vart rekna honom til rettferd.» **4** Men den som held seg til gjerningar, honom vert løni ikkje tilrekna av nåde, men etter skyldnad; **5** men den som ikkje held seg til gjerningar, men trur på han som gjer den ugudlege rettferdig, honom vert trui hans rekna til rettferd. **6** Soleis prisar og David det mennesket sælt som Gud tilrekna rettferd utan gjerningar: **7** «Sæle er dei som hev misgjerdene sine forlatne og synderne sine yverbreidde. **8** Sæl er den mann som Herren ikkje tilrekna synd.» **9** Gjeld no denne sælkingi dei umskorne, eller dei u-umskorne og? For me segjer at trui vart rekna Abraham til rettferd. **10** Korleis vart ho då tilrekna honom? då han var umskoren, eller då han hadde fyrehud? Ikkje då han var umskoren, men då han hadde fyrehud, **11** og han fekk umskjeringsteiknet til innsigle på rettferdi ved den trui som han hadde då han var u-umskoren, av di han skulde vera far til alle dei u-umskorne som trur, so rettferdi kunde verta tilrekna deim og, **12** og far til dei umskorne, dei som ikkje berre hev umskjering, men og gjeng i fotfaret av den trui som Abraham, far vår, hadde då han var u-umskoren. **13** For ikkje ved lovi fekk Abraham eller ætti hans den lovnaden at han skulde vera erving til verdi, men ved tru-rettferd. **14** For er dei som held seg til lovi ervingar, so hev trui vorte gagnlaus og lovnaden til inkjes; **15** for lovi verkar vreide, men der det ingi lov er, der er ikkje heller lovbrott. **16** Difor fekk han lovnaden ved trui, so det kunde vera som ein nåde, so lovnaden kunde standa fast for all ætti, ikkje berre for den som hev lovi, men og for den som hev Abrahams tru; han som er far til oss alle - **17** som skrive stend: «Til fader åt mange folk hev eg sett deg» - for Guds åsyn som han trudde på, han som gjer dei daude livande og kallar det som ikkje er til, som um det vore til. **18** Mot von trudde han med von, so han skulde verta far til mange folk, etter det som sagt var: «So skal ætti di verta.» **19** Og

utan veikskap i trui såg han på sin eigen likam, som var utlivd, han var nære på hundrad år, og på det utdøydd morslivet hennar Sara; **20** men på Guds lovnad tvila han ikkje med vantru, men vart sterk i trui, med di han gav Gud æra **21** og var fullviss på at det han hadde lova, var han og megtig til å gjera. **22** Difor vart det og rekna honom til rettferd. **23** Men ikkje berre for hans skuld er det skrive at det vart honom tilrekna, **24** men og for vår skuld som det skal verta tilrekna, me som trur på honom som vekte opp Jesus, vår Herre, frå dei daude, **25** han som vart gjeven for våre brott og oppvekt til vår rettferdiggjering.

5 Etter di me no er rettferdiggjorde av trui, hev me fred med Gud ved vår Herre Jesus Kristus, **2** som me ved trui og hev fenge tilgjenge ved til denne nåden som me stend i, og me rosar oss av von um Guds herlegdom. **3** Ja, ikkje berre det, men me rosar oss og av trengslorne våre, med di me veit at trengsla verkar tolmød, **4** og tolmødet verkar rønysla, og rønysla verkar von, **5** og voni gjer ikkje til skammar, av di Guds kjærleik er utrend i hjarto våre ved den Heilage Ande som er oss gjeven. **6** For medan me endå var veike, døydde Kristus til fastsett tid for ugudlege. **7** For det vil vandt nokon døy for ein rettferdig - for ein som er god kunde kanskje einkvan taka på seg å døy -; **8** men Gud syner sin kjærleik til oss med di at Kristus døydde for oss medan me endå var syndarar. **9** So mykje heller skal me då, no me er rettferdiggjorde ved hans blod, verta frelste ved honom frå vreiden. **10** For so sant me vart forlikte med Gud ved hans sons daude då me var fiendar, so skal me so mykje heller verta frelste ved hans liv no då me er forlikte. **11** Ja, ikkje berre det, men me rosar oss og av Gud ved vår Herre Jesus Kristus, som me no hev fenge forlik ved. **12** Difor, liksom syndi kom inn i verdi ved eitt menneskje og dauden ved syndi, og dauden soleis trengde igjennom til alle menneskje av di dei synda alle - **13** For vel var det synd i verdi fyre lovi, men syndi vert ikkje tilrekna der det ingi lov er; **14** men endå rådde dauden frå Adam til Moses ogso yver deim som ikkje hadde synda i likning med Adams brott, han som er eit fyrebilæte på den som skulde koma. **15** Men ikkje er det med nådegåva soleis som med fallet; for hev dei mange døytt med di at den eine fall, so hev mykje meir Guds nåde og gåva vorte ovrik for dei mange i det eine menneskje Jesu Kristi

nåde. **16** Og ikkje er det med gåva soleis som det vart då ein synda; for domen vart til fordøming for ein skuld, men nådegåva vart til fridøming for mange fall skuld. **17** For dersom dauden kom til å råda på grunn av den eine manns fall, so skal mykje meir dei som fær den ovrike nåde og rettferds-gåva, liva og råda ved den eine, Jesus Kristus. **18** Difor, liksom ein manns fall vart til fordøming for alle menneskje, so vart og ein manns rettferdige gjerning til livsens rettferdiggjering for alle menneskje. **19** For liksom dei mange vart syndarar ved ulydnaden åt det eine menneskjet, so skal og dei mange verta rettferdige ved lydnhaden åt den eine. **20** Men lovi kom attåt, so fallet skulde verta stort; men der syndi vart stor, vart nåden endå større, **21** so liksom syndi rådde ved dauden, skulde nåden og råda ved rettferd til ævelegt liv ved Jesus Kristus, vår Herre. (aiōnios g166)

6 Kva skal me då segja? Skal me halda fram i syndi, so nåden kann verta dess større? **2** Nei, langt ifrå! Me som er avdøyde frå syndi, kor skulde me endå liva i henne? **3** Eller veit de ikkje at alle me som vart døypte til Kristus Jesus, me vart døypte til hans daude? **4** Me vart soleis gravlagde med honom ved dåpen til hans daude, for liksom Kristus vart oppvekt frå dei daude ved Faderens herlegdom, so skal me og ferdast i ein ny livnad. **5** For hev me vorte sameina med honom i likskapen med dauden hans, so skal me og verta det i likskapen med uppstoda hans, **6** då me veit dette, at vårt gamle menneskje vart krossfest med honom av so synd-likamen skulde verta til inkjes, so me ikkje lenger skal tena syndi; **7** for den som er daud, han er rettferdiggjort frå syndi. **8** Men døydde me med Kristus, so trur me at me og skal liva med honom, **9** av di me veit at Kristus ikkje døyr meir sidan han er oppvekt frå dei daude; dauden hev ikkje lenger vald yver honom. **10** For dauden sin, den døydde han ein gong for syndi, men livet sitt, det liver han for Gud. **11** Soleis skal de og rekna dykk daude for syndi, men livande for Gud i Kristus Jesus. **12** Lat difor ikkje syndi råda i dykkar døyeyelege likam, so de lyder lysterne hans! **13** Og bjod ikkje heller fram lemerne dykkar åt syndi til våpn for urettferd, men bjod dykk sjølve fram åt Gud som opplivna frå daude, og lemerne dykkar åt Gud til våpn for rettferd! **14** For syndi skal ikkje råda yver dykk; de er ikkje under lovi, men under nåden. **15** Kva då?

Skal me synda, sidan me ikkje er under lovi, men under nåden? Nei, langt ifrå! **16** Veit de ikkje at når de byd dykk fram åt einkvan til tenarar so de lyder, so er de tenarar under den som de lyder, anten det so er under syndi til daude eller under lydnhaden til rettferd? **17** Men Gud vere takk, at de vel hev vore tenarar under syndi, men no av hjarta hev vorte lyduge mot den lærdomsform som de er yvergjeven til! **18** Men sidan de er frigjorde frå syndi, hev de vorte tenarar for rettferdi. **19** Eg talar på menneskjevis for dykkar kjøts vesaldom. For liksom de baud lemerne dykkar fram til tenarar for ureinskapsen og urettferdi til urettferd, so bjod no fram lemerne dykkar til tenarar for rettferdi til helging. **20** For då de var tenarar for syndi, var de frie frå rettferdi. **21** Kva frukt hadde de so den tid? Slikt som de no skjemma ved. For endelykti på deim er dauden. **22** Men no då de er frigjorde frå syndi og hev vorte Guds tenarar, hev de dykkar frukt til helging, og endelykti er ævelegt liv. (aiōnios g166) **23** For den løn som syndi gjev, er dauden, men Guds nådegåva er ævelegt liv i Kristus Jesus, vår Herre. (aiōnios g166)

7 Eller veit de ikkje, brør - for eg talar til slike som kjenner lovi - at lovi råder yver menneskjet so lenge det liver? **2** For den gifte kvinna er med lovi bundi til mannen sin so lenge han liver; men døyr mannen, er ho løyst frå lovi um mannen. **3** Difor skal ho kallast horkona, um ho gifter seg med ein annan mann medan mannen hennar liver; men døyr mannen, so er ho fri frå lovi, so ho ikkje vert horkona um ho vert gift med ein annan mann. **4** Soleis, mine brør, døydde de og frå lovi ved Kristi likam, av di de skulde høyra til ein annan, det er han som er uppstaden frå dei daude, so me kann bera frukt for Gud. **5** For då me var i kjøtet, verka dei syndige lysterne, som vart vekte ved lovi, soleis i lemerne våre, at me bar frukt for dauden; **6** men no er me løyste frå lovi, med di me hev døytt frå det som me var fangar under, so me tener i Andens nye art og ikkje i bokstavens gamle art. **7** Kva skal me då segja? Er lovi synd? Nei, langt ifrå! men eg kjende ikkje syndi utan gjennom lovi; for eg kjende ikkje lysti, um ikkje lovi hadde sagt: «Du skal ikkje lysta!» **8** Men syndi tok tilføre av bodet og verka allslags lyst i meg; for utan lov er syndi daud. **9** Eg livde ei tid utan lov; men då bodet kom, livna syndi upp, **10** men eg døydde; og bodet som var til liv, vart funne å vera meg til daude,

11 for syndi tok tilføre av bodet og dåra og drap meg ved det. 12 So er då lovi heilag, og bodet heilag og rettferdigt og godt. 13 Hev då det som er godt vorte meg til daude? Nei, langt ifrå! men det var syndi, at ho skulde visa seg å vera synd, med di ho volde meg dauden med det som er godt - so syndi skulde verta storleg syndig ved bodet. 14 For me veit at lovi er åndeleg, men eg er kjøtleg, seld under syndi. 15 Det eg gjer, det skynar eg ikkje; for eg gjer ikkje det som eg vil, men det som eg hatar, det gjer eg. 16 Men gjer eg det som eg ikkje vil, so vitnar eg med lovi at ho er god. 17 Men no er det ikkje lenger eg som gjer det, men syndi som bur i meg. 18 For eg veit, at i meg, det vil segja i kjøtet mitt, bur inkje godt; for viljen hev eg, men gjera det gode vinn eg ikkje. 19 For eg gjer ikkje det gode som eg vil, men det vonde som eg ikkje vil, det gjer eg. 20 Men gjer eg det som eg ikkje vil, so er det ikkje lenger eg som gjer det, men syndi som bur i meg. 21 So finn eg då den lov for meg, eg som vil gjera det gode, at det vonde ligg meg for handi. 22 For eg hev hug til Guds lov etter mitt indre menneskje, 23 men eg ser ei onnor lov i lernerne mine, som strider imot lovi i hugen min, og fangar meg under syndelovi som er i lernerne mine. 24 Eg arme menneskje! kven skal frelsa meg frå denne daudens likam? 25 Gud vere takk ved Jesus Kristus, vår Herre! - So tener då eg i meg sjølv Guds lov med hugen, men syndelovi med kjøtet.

8 So er det då ingi fordøming for deim som er i Kristus Jesus. 2 For i Kristus Jesus hev livsens ånds-lov gjort meg fri frå synde- og daude-lovi. 3 For det som var umogelegt for lovi, av di ho var magtlaus ved kjøtet, det gjorde Gud, då han sende sin eigen son i syndigt kjøts likning og for syndi skuld og fordømde syndi i kjøtet. 4 So skulde lovkravet verta fullnøgt i oss som ikkje ferdast etter kjøtet, men etter Anden. 5 For dei som er etter kjøtet, trår etter det som høyrer kjøtet til, men dei som er etter Anden, trår etter det som høyrer Anden til. 6 For kjøtsens trå er daude, men Andens trå er liv og fred, 7 etter di kjøtsens trå er fiendskap mot Gud - for det er ikkje Guds lov lydugt, ja, kann ikkje vera det heller - 8 og dei som er i kjøtet, kann ikkje tekkjast Gud. 9 Men de er ikkje i kjøtet, men i Anden, so fram Guds Ande bur i dykk; men hev ein ikkje hev Kristi Ande, so høyrer han ikkje honom til. 10 Men er Kristus i dykk, so er vel likamen

daud for synd skuld, men åndi er liv for rettferd skuld. 11 Men dersom Anden hans som vekte Jesus upp frå dei daude, bur i dykk, so skal han som vekte Kristus upp frå dei daude, ogso gjera dykkar dødelege likamar livande for sin Ande skuld, som bur i dykk. 12 So stend me då, brør, ikkje i skuld til kjøtet, so me skulde liva etter kjøtet. 13 For liver de etter kjøtet, skal de døy; men døyder de likamens gjerningar ved Anden, då skal de liva. 14 For so mange som vert drivne av Guds Ande, dei er Guds born. 15 For de fekk ikkje ein trældoms-ande, so de atter skulde ræddast, men de fekk ei barnekårs-ande, som gjer at me ropar: «Abba, Fader!» 16 Anden sjølv vitnar med vår ånd at me er Guds born. 17 Men er me born, so er me ervingar og, det er Guds ervingar, og Kristi medervingar, so fram me lid med honom, for at me skal verta herleggjorde med honom. 18 For eg held so fyre, at lidingarne i den nærverande tidi er ikkje vyrdande mot den herlegdomen som skal openberrast på oss. 19 For skapningen lengtar og stundar etter Guds borns openberring; 20 for skapningen vart lagd under vesaldomen - ikkje godviljgt, men etter hans vilje som lagde honom derunder - 21 i von um at skapningen og skal verta frigjord frå trældomen under forgjengelegdom til fridomen i Guds borns herlegdom. 22 For me veit at all skapningen sukkar saman og lid sår verk saman alt til no; 23 ja, ikkje berre det, men me og, som hev Anden til fyrstegrøda, jamvel me sukkar med oss sjølve, med di me stundar etter barnekåret, vår likams utløysing. 24 For i voni er me frelste; men ei von som ein ser, er ingi von; kvifor skulde ein vona det ein ser? 25 Men vonar me det me ikkje ser, so stundar me etter det med tolmod. 26 Men like eins kjem Anden og vår vanmagt til hjelp; for me veit ikkje kva me skal beda um, so som me treng det, men Anden sjølv gjeng i bøn for oss med usegjelege sukkar, 27 og han som ransakar hjarto, veit kva Anden trår etter; for etter Guds vilje gjeng han i bøn for dei heilage. 28 Og me veit at alle ting tener deim til gode som elskar Gud, dei som er kalla etter hans rådgjerd. 29 For dei som han kjende fyreåt, dei hev han og kåra fyreåt til å likjast bilætet av Son hans, so han skulde vera den fyrstefødde millom mange brør; 30 og dei som han kåra fyreåt, deim hev han og kalla, og dei som han kalla, deim hev han og rettferdiggjort, og dei som han rettferdiggjorde, deim

hev han og herleggjort. **31** Kva skal me då segja um dette? Er Gud med oss, kven er då imot oss? **32** Han som ikkje sparde sin eigen son, men gav honom for oss alle, kor skulde han ikkje og gjeva oss alle ting med honom? **33** Kven vil klaga Guds utvalde? Gud er den som rettferdiggjor. **34** Kven er den som fordømer? Kristus er den som hev døytt, ja, endå meir, som er oppvekt, som og er ved Guds høgge hand, som og gjeng i bøn for oss. **35** Kven skal skilja oss frå Kristi kjærleik? Trengsla eller hugverk eller forfylgjing eller hunger eller klædeløysa eller fåre eller sverd? **36** som skrive stend: «For di skuld vert me drepane all dagen; me er rekna som slagtesauer.» **37** Men i alt dette vinn me meir enn siger ved honom som elska oss. **38** For eg er viss på at korkje daude eller liv, korkje englar eller herrar, korkje det som no er eller det som koma skal eller nokor magt, **39** korkje høgde eller dypt eller noko annan skapning skal kunna skilja oss frå Guds kjærleik i Kristus Jesus, vår Herre.

9 Eg segjer sanning i Kristus, eg lyg ikkje, samvitet mitt vitnar med meg i den Heilage Ande, **2** at eg hev ei stor sorg og en stadig verk i hjarta mitt. **3** For eg skulde ynskja at eg sjølv var bannstøytt burt frå Kristus for brørne mine, samættingarne mine etter kjøtet, **4** dei som er israelitar, som hev barnekåret og herlegdomen og pakterne og lovgjevingi og gudstenesta og lovnaderne, **5** dei som federne høyrer til og som Kristus er ætta frå etter kjøtet, han som er Gud yver alle ting, velsigna i all æva. Amen. (aiōn g165) **6** Men det er ikkje so at Guds ord hev vorte til inkjes; for ikkje alle dei som er ætta frå Israel, er Israel; **7** og ikkje heller er alle Abrahams born for di um dei er hans ætt; men: «Etter Isak som skal ætta di heita, » **8** det vil segja: ikkje borni etter kjøtet er Guds born, men borni etter lovnaden vert rekna til ætti. **9** For dette er eit lovnadsord: «Ved dette bilet kjem eg att, og då skal Sara hava ein son.» **10** Og ikkje berre det, men so var det og med Rebekka, ho som var med born ved ein, det er Isak, far vår. **11** For då dei endå var ufødde, og ikkje endå hadde gjort korkje godt eller vondt - for at Guds rådgjerd etter hans utveljing skulde standa ved lag, ikkje ved gjerningar, men ved honom som kallar - **12** då vart det sagt til henne: «Den eldste skal tena den yngste, » **13** som skrive stend: «Jakob elska eg, men Esau hata eg.» **14** Kva skal me då segja? Skulde det finnast urettferd

hjá Gud? Langt ifrå! **15** For han segjer til Moses: «Eg vil miskunna den som eg miskunnar, og ynka den som eg ynkar.» **16** So stend det då ikkje til den som vil, og ikkje heller til den som renner, men til Gud som gjer miskunn. **17** For Skrifti segjer til Farao: «Just til dette reiste eg deg upp, at eg kunde syna magti mi på deg, og at namnet mitt kunde verta kunngjort yver all jordi.» **18** So miskunnar han då kven han vil, og gjer kven han vil hard. **19** So vil du vel segja til meg: «Kva hev han so endå å klaga for? For kven stend vel imot viljen hans?» **20** Men kven er då du, menneskje, som trøttar imot Gud? Skal då verket segja til verkaren: «Kvi gjorde du meg so?» **21** Eller hev ikkje krusmakaren vald yver leiret, so han av same deigi kann gjera det eine kjerald til æra og det andre til vanæra? **22** Men um no Gud, endå han vilde syna vreiden sin og kunngjera si magt, like vel med stort langmod tolde dei vreide-kjerald som var laga til undergang, **23** so han og kunde gjera sin herlegdoms rikdom yver miskunnskjeraldi som han fyreåt hadde laga til herlegdom? **24** Og til slike kalla han oss og, ikkje berre av jødar, men og av heidningar, **25** som han og segjer hjå Hosea: «Det som ei er mitt folk, vil eg kalla mitt folk, og kalla henne elska som ei var elska; **26** og det skal ganga so, at på den staden det vart sagt til deim: «De er ikkje mitt folk, » der skal dei kallast den livande Guds born.» **27** Og som Jesaja ropar ut yver Israel: «Um talet på Israels born er som havsens sand, so skal då berre leivningen frelsast. **28** For ordet sitt skal Herren setja i verk og snøgt fullføra på jordi.» **29** Og som Jesaja fyrr hev sagt: «Hadde ikkje Herren Sebaot leivt oss eit sæde, so hadde me vorte som Sodoma og vorte like Gomorra.» **30** Kva skal me då segja? At heidningarne som ikkje søkte rettferd, dei vann rettferd, men det var rettferdi av tru. **31** Men Israel, som søkte rettferdslov, dei vann ikkje fram til denne lovi. **32** Kvifor so? For di dei ikkje søkte henne med tru, men med gjerningar, for dei støytt seg på støytesteinen, **33** som skrive stend: «Sjå, eg legg i Sion ein stein til støyt og eit berg til stygg; den som trur på honom, skal ikkje verta til skammar.»

10 Brør! mitt hjartans ynskje og mi bøn til Gud for deim er at dei må verta frelste. **2** For eg gjev deim det vitnemålet at dei hev ihuge for Gud, men ikkje med skynsemd; **3** for då dei ikkje kjende Guds rettferd, men stræva etter å grunna si eigi rettferd,

so gav dei seg ikkje inn under Guds rettferd. **4** For Kristus er enden på lovi til rettferd for kvar den som trur. **5** For Moses skriv um den rettferd som er av lovi: «Det menneskjet som gjer desse ting, skal liva ved deim.» **6** Men den rettferdi som er av tru, segjer so: «Seg ikkje i ditt hjarta: «Kven skal fara upp til himmelen» - det vil segja til å henta Kristus ned -? **7** eller: «Kven skal fara ned i avgrunnen» - det vil segja til å henta Kristus upp frå dei daude -?» (Abyssos g12)

8 Men kva segjer ho? «Ordet er deg nær i munnen din og i hjarta ditt; » det er ordet um tru, det som me forkynner, **9** for dersom du sannar med munnen din at Jesus er herre, og trur du i hjarta ditt at Gud vekte honom upp frå dei daude, so skal du verta frelst; **10** for med hjarta trur ein til rettferd, og med munnen sannar ein til frelsa. **11** For Skrifti segjer: «Kvar den som trur på honom, skal ikkje verta til skammar.» **12** For det er inkje skil på jøde og grækar; alle hev dei same Herre, som er rik nok for alle som kallar på honom. **13** For kvar den som kallar på Herrens namn, skal verta frelst. **14** Korleis skal dei då kalla på den som dei ikkje trur på? og korleis skal dei tru der dei ikkje hev høyr? og korleis skal dei høyra utan det er nokon som forkynner? **15** Og korleis skal dei forkynna utan dei vert utsende? som skrive stend: «Kor fagre føterne deira er, som forkynner fred, som ber godt bod!» **16** Men ikkje alle lydte fagnadbodet. For Jesaja segjer: «Herre, kven trudde det bodet me høyrede?» **17** So kjem då trui av høyring, men høyringi ved Kristi ord. **18** Men eg segjer: Hev dei då ikkje høyr det? Jau, til vissa; «røysti deira gjekk yver all jordi, og ordi deira til heimsens endar.» **19** Men eg segjer: Skyna ikkje Israel det då? Fyrst segjer Moses: «Eg vil gjera dykk åbruike på det som ikkje er eit folk, på eit uvitugt folk vil eg gjera dykk harme.» **20** Og Jesaja vågar seg til å segja: «Eg vart funnen av deim som ikkje søkte meg; eg synte meg for deim som ikkje spurde etter meg.» **21** Men um Israel segjer han: «All dagen rette eg ut henderne mine til eit ulydugt og motstridigt folk.»

11 Difor segjer eg: Hev då Gud støytt frå seg folket sitt? Nei, langt ifrå; for eg er og ein israelit, av Abrahams ætt, av Benjamins ættgrein. **2** Gud hev ikkje støytt frå seg folket sitt som han kjende fyreåt. Eller veit de ikkje kva Skrifti segjer der ho talar um Elia, korleis han stig fram for Gud imot Israel og

segjer: **3** «Herre! Profetarne dine drap dei, altari dine reiv dei ned, og eg vart åleine att, og dei stend meg etter livet.» **4** Men kva segjer Guds svar til honom? «Eg leivde meg sju tusund mann som ikkje bøygde kne for Ba'al.» **5** Soleis hev det då og i denne tid vorte att ein leivning etter nådens utveljing. **6** Men er det av nåde, so er det ikkje lenger av gjerningar, elles vert nåden ikkje nåde lenger. **7** Kva so? Det som Israel trår etter, det hev det ikkje nått, men dei utvalde hev nått det, dei hine hev vorte forherde, **8** som skrive stend: «Gud gav deim ei dauvskapsånd, augo til å ikkje sjå og øyro til å ikkje høyra, alt til den dag i dag.» **9** Og David segjer: «Lat bordet deira verta deim ei snara og ei gildra ei fella og ei attergjeld! **10** Lat augo deira dimmast, so dei ikkje ser, og bøyg alltid ryggen deira!» **11** Difor segjer eg: Hev dei då snåva for di at dei skulde falla? Nei, langt ifrå! men ved deira fall er frelsa komi til heidningarne, so det skal vekkja deim til kapphug. **12** Men er deira fall ein rikdom for verdi, og deira skade ein rikdom for heidningar, kor mykje meir då deira fullending! **13** For til dykk talar eg, de heidningar. So sant som eg er heidningapostel, ærar eg embættet mitt, **14** um eg då kunde vekkja samættingarne mine til kapphug og få frelst nokre av deim. **15** For hev verdi vorte forlikt med Gud med då dei var burtkasta, kva anna vert det då enn liv av daude, når dei vert mottekne? **16** Men er fyrstegrøda heilag, so er deigi det og, og er roti heilag, so er greinerne det og. **17** Um no like vel sume av greinerne vart avbrotne, og du, som var ein vill oljekvist, vart innpota imillom deim og vart samhavande med deim i roti og feita på oljetreet, **18** so rosa deg ikkje imot greinerne! men um du rosar deg, so er det då ikkje du som ber roti, men roti som ber deg. **19** So vil du vel segja: «Greinerne vart avbrotne for di at eg skulde verta innpota.» **20** Ja ve! ved si vantru vart dei avbrotne, men du stend ved trui; ovmodast ikkje, men ottast! **21** For sparde ikkje Gud dei naturlege greinerne, so vil han ikkje spara deg heller. **22** Sjå då Guds godleik og strengleik: Strengleik imot deim som er falne, men godleik imot deg, so framt du held deg til godleiken, elles skal du og verta avhoggen. **23** Men hine skal og verta innpota, dersom dei ikkje held fram i vantrui; for Gud er megtig til å pota deim inn att. **24** For dersom du vart avhoggen av det oljetreet som er vilt av naturi, og imot naturi innpota i eit godt

oljetre, kor mykje heller skal dei då verta innpota i sitt eige oljetre, dei som av naturi høyrer til der! **25** For eg vil ikkje, brør, at de skal vera uvitande um denne løyndomen - so de ikkje skal tykkjast dykk sjølve kloke - at forherding til deils er komi yver Israel, til dess at fullnaden av heidningarne er komen inn, **26** og so skal heile Israel verta frelst, som skrive stend: «Frå Sion skal frelsaren koma, rydja gudløysa burt frå Jakob, **27** og når eg tek burt deira synder, er dette mi pakti med deim.» **28** Etter evangeliet er dei fiendar for dykkar skuld, men etter utveljingi er dei elska for federne skuld; **29** for Gud tregar ikkje på nådegåvorne sine og kallet sitt. **30** For liksom de fyrr var ulydige mot Gud, men no hev fenge miskunn ved deira ulydnad, **31** so hev dei og no vore ulydige for at dei og skal få miskunn med den miskunn som de hev fenge; **32** for Gud hev gjeve deim alle yver til ulydnad, so han skulde kunna miskunna deim alle. (eieese g1653)

33 Å, for djup av rikdom og visdom hjå Gud! Kor uransakelege domarne hans er, og kor urekkjande vegarne hans! **34** For kven kjende Herrens hug? eller kven var rådgjevaren hans? **35** Eller kven gav honom noko fyreåt, so han skulde få vederlag att? **36** For av honom og ved honom og til honom er alle ting. Han skal hava æra i all æva! Amen. (aiön g165)

12 So legg eg dykk då på hjarta, brør, ved Guds miskunn, at de må bjoda fram likamarne dykkar til eit offer som er livande og heilag og hugnadlegt for Gud - det er dykkar åndelege gudstenesta - **2** og skikka dykk ikkje likt med denne verdi, men umlagast med uppatnying av hugen dykkar, so de kann prøva kva som er Guds vilje: det gode og hugnadlege og fullkomne. (aiön g165)

3 For ved den nåde som eg hev fenge, segjer eg til kvar og ein millom dykk, at han ikkje skal tenkja høgge um seg enn han bør tenkja, men tenkja visleg, alt etter som Gud hev tiletla kvar sitt mål av tru. **4** For liksom me hev mange lemer på ein likam, men ikkje alle lemerne hev den same gjerning, **5** soleis er me mange ein likam i Kristus, men kvar for seg er me kvarannans lemer. **6** Og sidan me hev ulike nådegåvor alt etter den nåde som me hev fenge, so lat oss, um me hev profetgåva, bruka henne etter som me hev tru til, **7** eller um me hev ei tenesta, taka vare på tenesta, eller um ein er lærar, på lærdomen, **8** eller um ein skal påminna, på påminningi; den som etlar ut, gjere

det i god tru; den som er styrar, vere det med ihuge; den som gjer miskunn, gjere det med glede! **9** Lat kjærleiken utan fals; styggjest ved det vonde, haldt fast ved det gode! **10** Ver varmhjarta mot kvarandre i broderkjærleik; kappast um å visa kvarandre vyrdnad! **11** Ver ikkje lunka i dykkar ihuge; ver brennande i åndi; ten Herren! **12** Ver glade i voni, toluge i trengsla, trottuge i bøni! **13** Syn samhug med dei heilage i deira trong, legg vinn på gjestmildskap! **14** Velsigna deim som forfylgjer dykk; velsigna, og banna ikkje! **15** Gled dykk med dei glade og gråt med dei gråtande! **16** Ver samlyndte med kvarandre; trå ikkje etter det høge; men haldt dykk gjerne til det låge; ver ikkje sjølvkloke! **17** Gjev ikkje nokon att vondt for vondt; legg vinn på det som godt er, for alle manns åsyn! **18** So framt det er mogelegt, so haldt de på dykkar sida fred med alle menneskje! **19** Hemn dykk ikkje sjølve, mine kjære, men gjev vreiden umrøme! For det stend skrive: «Meg høyrer hemnen til, eg skal gjeva attgjeld, segjer Herren.» **20** Um då fienden din er hungrig, so gjev honom mat; er han tyrst, so gjev honom drikka! for når du gjer det, sankar du gloande kol på hovudet hans. **21** Lat ikkje det vonde vinna yver deg, men vinn du yver det vonde med det gode!

13 Kvar mann skal vera lydug mot dei fyresette styremagter. For det finst ikkje styremagt utan av Gud, men dei som finst, deim hev Gud skipa, **2** so den som set seg imot styremagti, han stend imot Guds skipnad; men den som stend imot, skal få sin dom. **3** For dei styrande er ikkje til rædsla for den gode gjerning, men for den vonde. Vil du sleppa å ræddast styremagti? Gjer det som godt er, so skal du få ros av henne; **4** for ho er Guds tenar, deg til gode. Men gjer du det som vondt er, so ræddast! for ho ber ikkje sverdet for inkje; ho er Guds tenar, ein hemnar til refsing yver den som gjer det som vondt er. **5** Difor er det naudsynleg å vera lydug, ikkje berre for refsingi skuld, men og for samvitet. **6** Difor legg de og skatt, for dei er Guds tenarar, som just tek vare på dette. **7** Gjev då alle det de er deim skuldige: skatt til den som skatt skal hava, toll til den som toll skal hava, age til den som age skal hava, æra til den som æra skal hava. **8** Ver ingen noko skuldige, utan det å elska kvarandre! for den som elsker den andre, hev oppfylt lovi. **9** For ordi: «Du skal ikkje gjera hor, du skal ikkje slå i hel, du skal ikkje stela, du skal

ikkje lysta. » og kva anna bodord det kann vera, det samlar seg til eitt i dette: «Du skal elska næsten din som deg sjølv.» 10 Kjærleiken gjer ikkje næsten noko vondt; difor er kjærleiken oppfylling av lovi. 11 Og dette lyt me gjera, sidan me kjenner tidi, at timen er komen då me skal vakna or svevnen; for frelsa er oss næmare no enn då me tok ved trui. 12 Det lid med natti, og det stundar mot dag; lat oss då leggja verki frå myrkret av, og taka våpni til ljoset på! 13 Lat oss ferdasta sømeleg som um dagen, ikkje i svir og drykk, ikkje i utukt og lauslivnad, ikkje i kiv og ovund, 14 men iklæd dykk Herren Jesus Kristus, og hav ikkje soleis umsut for kjøtet, at det vekkjer lyster!

14 Tak dykk av den som er veik i trui, utan å setja dykk til doms yver tankarne hans! 2 Den eine hev tru til å eta alle slag, men den veike et berre urter. 3 Den som et, vanvyrde ikkje den som ikkje et; og den som ikkje et, døme ikkje den som et! For Gud hev teke seg av honom. 4 Kven er du som dømer ein framand dreng? Han stend eller fell for sin eigen herre; men han skal verta standande, for Gud hev magt til å halda honom uppe. 5 Den eine gjer skil på dagarne, den andre held alle dagar like; kvar vere fullviss i sin eigen hug. 6 Den som agtar på dagen, gjer det for Herren, og den som ikkje agtar på dagen, gjer det for Herren. Og den som et, gjer det for Herren, for han takkar Gud; og den som ikkje et, gjer det for Herren og takkar Gud. 7 For ingen av oss liver for seg sjølv, og ingen dør for seg sjølv; 8 for um me liver, so liver me for Herren, og me dør, so dør me for Herren, so anten me liver eller dør, høyrer me Herren til. 9 For Kristus døydde og vart livande att, for di at han skulde vera herre både yver livande og yver daude. 10 Men du, kvi dømer du bror din? eller du, kvi vanvyrder du bror din? me skal då alle fram for Guds domstol. 11 For det stend skrive: «So sant eg liver, segjer Herren, for meg skal kvart kne seg bøygja, og kvar tunga skal prisa Gud.» 12 So skal då kvar og ein av oss gjera Gud rekneskap for seg sjølv. 13 Lat oss difor ikkje lenger døma kvarandre, men døm heller so, at de ikkje skal leggja støyt eller fella for bror dykkar! 14 Eg veit og er viss på det i Herren Jesus, at ingen ting er urein i seg sjølv; men dersom nokon held noko for ureint, so er det ureint for honom. 15 Fær bror din sorg for din mat skuld, so fer du ikkje lenger fram i kjærleik; før ikkje med din

mat honom i fortaping som Kristus døydde for! 16 Lat då ikkje det gode de hev, verta til spott! 17 For Guds rike er ikkje eting og drikking, men rettferd og fred og gleda i den Heilage Ande; 18 for den som tener Kristus i det, han er hugnadleg for Gud og tekkjeleg for menneskje. 19 Lat oss difor trå etter det som tener til fred og til oppbyggjing innbyrdes. 20 Riv ikkje ned Guds verk for mat skuld! Alt er vel reint, men det er vondt for det menneskje som et med samvitsagg. 21 Det er godt å ikkje eta kjøt eller drikka vin eller gjera noko som bror din støyter seg på. 22 Du hev tru; hav henne hjå deg sjølv for Gud! Sæl er den som ikkje dømer seg sjølv i det han valet han gjer; 23 men den som tvilar - et han, so er han dømd, av di det ikkje er gjort av tru; alt som ikkje er av tru, det er synd.

15 Me som er sterke, me er skuldige til å bera vanstyrken hjå dei veike og ikkje vera oss sjølve til hugnad. 2 Kvar av oss vere næsten sin til hugnad, til hans gagn, til oppbyggjing! 3 For Kristus levde ikkje heller seg sjølv til hugnad, men som skrive stend: «Deira hædingar som hædde deg, dei fall på meg.» 4 For alt det som fyrr er skrive, det er skrive oss til lærdom, so me skal hava von ved det tolmotet og den trøysti som skrifterne gjev. 5 Men Gud som gjev tolmot og trøyst, han gjeve at de må vera samlyndte med kvarandre etter Kristi Jesu fyledøme, 6 so de samheldige, med ein munn, kann prisa Gud og vår Herre Jesu Kristi Fader! 7 Difor, tak dykk av kvarandre, liksom Kristus og tok seg av dykk til Guds æra! 8 Eg meiner: Kristus hev vorte tenar for dei umskorne for Guds sannleik skuld, for å stadfesta lovnaderne til federne; 9 men heidningarne skal prisa Gud for miskunn, som skrive stend: «Difor vil eg prisa deg millom heidningar og lovsyngja ditt namn.» 10 Og atter segjer Skrifti: «Fagna dykk, heidningar, saman med hans folk!» 11 Og atter: «Lova Herren, alle heidningar, og prisa honom, alle folk!» 12 Og atter segjer Jesaja: «Koma skal Isais rotrenning, han som reiser seg til herre yver heidningar, på honom skal heidningarne vona.» 13 Men den Gud som gjev voni, fyller dykk med all gleda og fred i trui, so de kann vera rike på von ved krafti frå den Heilage Ande! 14 Men eg og, mine brør, hev den visse trui um dykk, at de av dykk sjølve er fulle av godleik, fyllte med all kunnskap, duglege ogso til å påminna kvarandre. 15 Men endå hev eg sume stader skrive heller djervt

til dykk, med di eg atter vilde gjeva dykk påminning etter den nåde som Gud hev gjeve meg, **16** at eg skal vera Jesu Kristi offerprest for heidningarne og gjera prestetenesta med evangeliet, so heidningarne kann verta eit huglegt offer, helga ved den Heilage Ande. **17** Difor hev eg mi ros i Kristus Jesus, i mi tenesta for Gud. **18** For eg vil ikkje våga meg til å tala um anna enn det som Kristus hev verka ved meg til å føra heidningar til lydnad, med ord og gjerning, **19** med kraft av teikn og under, med kraft av Guds Ande, so eg fullt hev kunngjort Kristi evangelium frå Jerusalem og rundt ikring alt til Illyria, **20** men då so, at eg sette mi æra i å forkynna evangeliet, ikkje der som Kristus alt var nemnd, at eg ikkje skulde byggja på framand grunnvoll, **21** men, som skrive stend: «Dei som ingi kunngjering hev fenge um honom, skal sjå, og dei som ikkje hev høyr, skal skyna.» **22** Det er mest dette som hev hindra meg frå å koma til dykk. **23** Men no, då eg ikkje lenger hev rom i desse landi, og i mange år hev lengta etter å koma til dykk, **24** no vonar eg å få sjå dykk på gjenomferdi, når eg fer til Spania, og få fylgjeskap av dykk dit, når eg fyrst i nokon mun hev fenge hugnad hjå dykk. **25** Men no fer eg til Jerusalem i tenesta for dei heilage. **26** For Makedonia og Akaia hev av si godvild gjort eit samanskot til dei fatige millom dei heilage i Jerusalem. **27** Dei hev gjort det av si godvild, dei stend og i skuld til deim; for hev heidningarne fenge av deira åndelege gode ting, so er dei og skuldige til å tena deim med dei timelege. **28** Når eg då hev fullført dette og lagt denne frukt i deira hender, so vil eg fara derifrå gjennom dykkar by til Spania, **29** og eg veit at når eg kjem til dykk, so skal eg koma med ei fylla av Kristi velsigning. **30** Men eg legg dykk på hjarta, brør, for vår Herre Jesu Kristi og Andens kjærleik, at de må strida med meg i dykkar bønner for meg til Gud, **31** at eg må ganga fri for dei vantruande i Judæa, og mi ærend til Jerusalem må tekkjast dei heilage, **32** so eg kann koma til dykk med gleda, um Gud so vil, og kveikjast upp i samvære med dykk. **33** Fredsens Gud vere med dykk alle! Amen.

16 Eg legg eit godt ord inn for Føbe, syster vår, som er tenar for kyrkjelyden i Kenkreæ, **2** at de tek imot henne i Herren, som det sømer dei heilage, og hjelper henne med alt som ho treng av dykk; for ho hev vore til hjelp for mange, ja for meg sjølv og **3**

Helsa Priska og Akvilas, mine medarbeidarar i Kristus Jesus - **4** dei hev våga sitt eige liv for meg, og ikkje berre eg takkar deim, men og alle kyrkjelydar av heidningarne - **5** og helsa kyrkjelyden i deira hus. Helsa Epænetus, min kjære, som er fyrstegrøda av Asia for Kristus. **6** Helsa Maria, som hev arbeidt mykje for dykk. **7** Helsa Andronikus og Junias, mine skyldfolk og medfangar, dei er namngjetne millom apostlarne, og dei kom og til Kristus fyre meg. **8** Helsa Amplias, min kjære bror i Herren. **9** Helsa Urbanus, vår medarbeidar i Kristus, og min kjære Stakys. **10** Helsa Apelles, den velrøynde i Kristus. Helsa deim som høyrer til Aristobulus' hus. **11** Helsa Herodion, skyldingen min. Helsa deim frå Narkissus' hus, som er i Herren. **12** Helsa Tryfæna og Tryfosa, som hev arbeidt i Herren. Helsa Persis, den kjære, ho hev arbeidt mykje i Herren. **13** Helsa Rufus, den utvalde i Herren, og hans og mi mor. **14** Helsa Asynkritis, Flegon, Hermes, Patrobas, Hermas og brørne hjå deim. **15** Helsa Filologus og Julia, Nereus og syster hans og Olympas og alle dei heilage som er hjå deim. **16** Helsa kvarandre med ein heilag kyss! Alle Kristi kyrkjelydar helsar dykk. **17** Men eg legg dykk på hjarta, brør, at de hev augo med deim som veld usemja og støytarne mot den læra som de hev lært, og haldt dykk ifrå deim. **18** For slike folk tener ikkje vår Herre Jesus Kristus, men sin eigen buk, og med sine fagre ord og sin smei kjande tale dårar dei hjarto på dei godtrugne. **19** For ordet um dykkar lydnd er kome utyver til alle; difor gled eg meg yver dykk, men eg ynskjer at de skal vera vise til det gode og reine for det vonde. **20** Men fredsens Gud skal brått krasa Satan under føterne dykkar! Vår Herre Jesu Kristi nåde vere med dykk! **21** Timoteus, min medarbeidar, og Lukius og Jason og Sosipater, skyldingarne mine, helsar dykk. **22** Eg, Tertius, som skriv brevet, helsar dykk i Herren. **23** Gaius helsar dykk, han som er vert for meg og heile kyrkjelyden. Erastus, rekneskapsføraren i byen, helsar dykk, og broderen Kvartus. **24** Vår Herre Jesu Kristi nåde vere med dykk alle! Amen. **25** Men han som er megtig til å styrkja dykk etter mitt evangelium og Jesu Kristi forkynning, etter openberringi av den løyndomen som hev vore duld i ævelege tider, (*aiōnios g166*) **26** men no er komen til synes, og i profetiske skrifter etter den ævelege Guds fyresegn kunngjort for alle folk til

å verka lydnad i tru, (aiōnios g166) 27 han, den eine
vise Gud ved Jesus Kristus, skal hava æra i all æval
Amen. (aiōn g165)

1 Korintierne

1 Paulus, ved Guds vilje kalla til Kristi Jesu apostel, og broderen Sostenes **2** til Guds kyrkjelyd som er i Korint, deim som er helga i Kristus Jesus, som er kalla, heilage, med alle deim som på kvar stad påkallar vår Herre Jesu Kristi namn, både deira og vår. **3** Nåde vere med dykk og fred frå Gud, vår Fader, og Herren Jesus Kristus! **4** Eg takkar alltid min Gud for dykk, for den Guds nåde som er dykk gjeven i Kristus Jesus, **5** at de i honom er gjorde rike i alt, på all læra og i all kunnskap, **6** liksom Kristi vitnemål er stadfest hjå dykk, **7** so at det ikkje vantar dykk på nokor nådegåva, medan de ventar på vår Herre Jesu Kristi openberring, **8** han som og skal stadfesta dykk til enden, so de må vera ulastande på vår Herre Jesu Kristi dag. **9** Gud er trufast, han som de vart kalla ved til samfund med hans Son Jesus Kristus, vår Herre. **10** Men eg legg dykk på hjarta, brør, i vår Herre Jesu Kristi namn, at de alle må vera samtykte i dykkar tale, og at de ikkje må vera usamtykkje millom dykk, men at de må vera fullt sameina i same hugen og i same tanken. **11** For av huslyden hennar Kloe er det fortalt meg um dykk, mine brør, at det er kivismål millom dykk. **12** Det er dette eg meiner, at kvar av dykk segjer: «Eg held meg til Paulus, » «eg til Apollos, » «eg til Kefas, » «eg til Kristus.» **13** Er Kristus sundskift? Er Paulus krossfest for dykk? Eller er det døypte til Paulus' namn? **14** Eg takkar Gud, at eg ikkje hev døypt nokon av dykk utan Krispus og Gaius, **15** so ikkje nokon skal segja, at de vart døypte til mitt namn. **16** Men det er sant, eg døypte og Stefanus' hus. Elles veit eg ikkje, at eg hev døypt nokon annan. **17** For Kristus sende meg ikkje ut til å døypa, men til å forkynna evangeliet, ikkje med vise ord, so Kristi kross ikkje skulde missa si kraft. **18** For ordet um krossen er vel dårskap for deim som vert fortapte, men for oss som vert frelste, er det ei Guds kraft. **19** For det stend skrive: «Eg vil tyna visdomen hjå dei vise og spilla vitet hjå dei vituge.» **20** Kvar er ein vismann? Kvar er ein skriftlærd? Kvar er ein granskar av denne verdi? Hev ikkje Gud gjort visdomen i verdi til dårskap? (aiōn g165) **21** For då verdi ved sin visdom ikkje kjende Gud i Guds visdom, so fann Gud for godt ved forkynnings dårskap å frelsa deim som trur, **22** etter som både

jødar krev teikn, og grækarar søkjer visdom, **23** men me forkynner Kristus krossfest, som er ei avstygging for jødar og ein dårskap for grækarar, **24** men for deim som er kalla, både jødar og grækarar, forkynner me Kristus, Guds kraft og Guds visdom. **25** For Guds dårskap er visare enn menneski, og Guds vanmagt er sterkare enn menneski. **26** Sjå då på dykkar kall, brør! at ikkje mange vise etter kjøtet vart kalla, ikkje mange megtige, ikkje mange høgætta; **27** men det som er dårlegt i verdi, det hev Gud valt seg ut, so han kunde gjera dei vise til skammar, og det som er veikt i verdi, det hev Gud valt seg ut, so han kunde gjera det sterke til skammar. **28** Og det som er lågt i verdi og vanvyrdt, det hev Gud valt seg ut, og det som er ingen ting, so han kunde gjera det til inkjes som er noko, **29** so ikkje noko kjøt skal rosa seg for Gud. **30** Men av honom er de i Kristus Jesus, som for oss hev vorte visdom frå Gud og rettferd og helging og utløsning, **31** so at, som det stend skrive, den som rosar seg, skal rosa seg i Herren.

2 Og eg, då eg kom til dykk brør, kom eg ikkje med meisterskap i ord eller i visdom og forkynnte dykk Guds vitnemål. **2** For eg vilde ikkje vita noko imillom dykk, utan Jesus Kristus og honom krossfest. **3** Og eg var hjå dykk med vanstyrke og med otte og med mykje hjartebiv. **4** Og mitt ord og mi forkynning var ikkje med visdoms yvertalande ord, men med framsyning av ande og kraft, **5** so trui dykkar ikkje skulde vera grunna på menneskje-visdom, men på Guds kraft. **6** Men me talar visdom hjå dei fullkomne, men ein visdom som ikkje høyrer denne verdi til eller herrarne i denne verdi, dei som forgjengst. (aiōn g165) **7** Men som ein løyndom talar me Guds visdom, den dulde, som Gud frå ævelege tider hev etla til vår herlegdom, (aiōn g165) **8** Den ingen av herrarne i denne verdi kjende; for hadde dei kjent honom, so hadde dei ikkje krossfest herlegdoms-herran; (aiōn g165) **9** men som skrive stend: «Det som auga ikkje såg og øyra ikkje høyrde, og som ikkje kom upp i menneskehjarta, det som Gud etla dei som elsker honom.» **10** Men for oss hev Gud openberra det ved sin Ande; for Anden ransakar alle ting, jamvel dypterne i Gud. **11** For kva menneskje veit kva som bur i menneskjet, utan menneskjeandi, som er i det? So veit heller ingen, utan Guds Ande, kva som bur i Gud. **12** Men me hev ikkje fenge den ande som

høyrrer verdi til, men den Ande som er av Gud, so me skal kjenna det som er oss gjeve av Gud, **13** det som me talar um, ikkje med ord som er lærde av menneskjeleg visdom, men med ord som er lærde av den heilage Ande, med di me tyder åndelege ting med åndelege ord. **14** Men eit naturleg menneskje tek ikkje mot det som høyrrer Guds Ande til; for det er honom ein dårskap, og han kann ikkje kjenna det, for det vert dømt åndeleg. **15** Men den åndelege dømer alt, men sjølv vert han dømd av ingen. **16** For kven kjende Herrens hug, so han kunde læra honom? Men me hev Kristi hug.

3 Og eg, brør, kunde ikkje tala til dykk som til åndelege, men berre som til kjøtlege, som til nyfødingar i Kristus. **2** Eg gav dykk mjølk å drikka og ikkje fast føda; for de tolde det ikkje endå. Ja, de toler det ikkje enno, **3** for de er enno kjøtlege; for når det er ovund og trætta millom dykk, er de då ikkje kjøtlege og ferdast på menneskjevis? **4** For når ein segjer: «Eg held meg til Paulus, » og ein annan: «Eg til Apollos», er de ikkje då menneskje? **5** Kva er då Apollos, og kva er Paulus? Tenarar som de kom til trui ved, og det etter som Herren gav kvar for seg. **6** Eg planta, Apollos vatna; men Gud gav vokster. **7** So er no korkje den noko som planter, eller den som vatnar, men Gud som gjev vokster. **8** Den som plantar, og den som vatnar, er eitt, men kvar skal få si eigi løn etter sitt eige arbeid. **9** For me er Guds medarbeidarar, de er Guds åkerland, Guds bygnad. **10** Etter den Guds nåde som er meg gjeven, hev eg lagt grunnvoll som ein vis byggmeister, men ein annan byggjer oppå; men kvar sjå til, korleis han byggjer oppå! **11** For annan grunnvoll kann ingen leggja enn den som er lagd, det er Jesus Kristus. **12** Men um nokon byggjer på denne grunnvollen med gull, sylv, dyre steinar, tre, høy, strå, **13** då skal kvar manns verk verta synbert; for dagen skal syna det, for han vert openberra med eld; og korleis kvar manns verk er, det skal elden prøva. **14** Um nokon manns verk som han bygde, stend seg, so skal han få løn; **15** um nokon manns verk brenn opp, so skal han missa henne; sjølv skal han då verta frelst, men so som gjenom eld. **16** Veit de ikkje at de er Guds tempel, og Guds Ande bur i dykk? **17** Tyner nokon Guds tempel, honom skal Gud tyna; for heilag er Guds tempeler, og det er de. **18** Ingen dåre seg sjølv! Um nokon

millom dykk tykkjest vera vis i denne verdi, lat honom verta ei dåre, so han kann verta vis! (aiōn g165) **19** For visdomen som høyrrer denne verdi til, er dårskap for Gud. For det stend skrive: «Han fangar dei vise i deira sløgd, » **20** og atter: «Herren kjenner tankarne hjå dei vise, at dei er fåfengde.» **21** Difor skal ingen rosa seg av menneskje; for alt høyrrer dykk til, **22** anten det er Paulus eller Apollos eller Kefas, anten det er verdi eller liv eller daude, anten det er det som no er, eller det som koma skal: alt høyrrer dykk til; **23** men de høyrrer Kristus til, og Kristus høyrrer Gud til.

4 Soleis halde folk oss for Kristi tenarar og hushaldarar yver Guds løyndomar! **2** Elles vert det kravt av hushaldarar, at dei må verta funne true. **3** Men for meg hev det lite på seg å verta dømd for dykk eller av ein menneskjeleg domstol; ja, eg dømer ikkje meg sjølv di heller. **4** For vel veit eg ingen ting med meg sjølv, men med det er eg ikkje rettferdiggjord; men den som dømer meg, er Herren. **5** Døm difor ikkje nokon fyre tidi, fyrr Herren kjem, han som og skal føra fram i ljuset det som er dult i myrkret, og openberra råderne i hjarto; og då skal kvar og ein få si ros av Gud. **6** Dette, brør, hev eg yverført på meg sjølv og Apollos for dykkar skuld, so de må læra av oss at ein ikkje skal ganga lenger enn det som skrive stend, so ingen av dykk skal blåsa seg upp for den eine i mot den andre. **7** For kven gjev vel deg fyremun? Og kva hev du, som du ikkje hev fenge? Men um du no og hev fenge noko, kvi rosar du deg då, som um du ikkje hadde fenge det? **8** De hev alt vorte mette, de hev alt vorte rike, utan oss hev de vorte herrar; ja, gjev de hadde vorte herrar, so me og kunde vera herrar saman med dykk! **9** For eg tykkjer at Gud hev synt oss apostlar fram som dei ringaste, som dømde til dauden; for me hev vorte til ei bisn for verdi, både for englar og for menneskje. **10** Me er dårar for Kristi skuld, men de er kloke i Kristus; me er veike, men de er sterke; de er heidra, men me ærelause. **11** Til denne stund er me både hungrige og tyrste og nakne og slegne og heimlause, **12** og mødde, med di me arbeider med våre eigne hender; me vert utskjelte, og me velsignar; me vert forfylgde, og me tek det med tol; **13** me vert spotta, og me påminner; me hev vorte som avrak i verdi, utskot for alle til denne stund. **14** Eg skriv ikkje dette til vanæra for dykk, men av di de er mine

kjære born, påminner eg dykk. 15 For um de hev ti tusund lærereistrar i Kristus, so hev de då ikkje mange feder; for i Kristus Jesus hev eg avla dykk ved evangeliet. 16 Eg legg dykk difor på hjarta: Vert mine etterfylgjarar! 17 Difor sende eg dykk Timoteus, som er min kjære og trufaste son i Herren, at han skulde minna dykk um mine vegar i Kristus, soleis som eg lærer alle stader hjå kvar kyrkjelyd. 18 Men sume hev blåse seg upp i von um, at eg ikkje skulde koma til dykk. 19 Men eg kjem til dykk snart, um Herren vil, og fær då læra å kjenna ikkje ordi, men krafti hjå dei oppblåsne. 20 For Guds rike stend ikkje i ord, men kraft. 21 Kva vil de? Skal eg koma til dykk med ris eller med kjærleik og ei smålåti ånd?

5 Der gjeng allfares ord um hor hjå dykk, og det slikt hor, som ikkje ein gong vert nemnt hjå heidningarne, at ein held seg med kona åt far sin. 2 Og de blæs dykk upp, endå de langt heller skulde syrgja, so den som hev gjort denne gjerningi, kunde verta støytt ifrå dykk! 3 For eg, som vel er fråverande med likamen, men nærverande med åndi, eg hev alt dømt, som eg var nærverande, at den som hev gjort dette, 4 han skal i vår Herre Jesu Kristi namn, med di de og mi ånd kjem saman i vår Herre Jesu Kristi kraft, 5 verta yvergjeven til Satan til tyning av kjøtet, so åndi kann verta frelst på Herren Jesu dag. 6 Det er ikkje fagert det som de rosar dykk av. Veit de ikkje, at ein liten surdeig syrer heile deigen? 7 Reinsa difor ut den gamle surdeigen, so de kann vera ny deig, liksom de er usyrde; for ogso vårt påskelamb er slagta: Kristus. 8 Lat oss so halda helg, ikkje med gamall surdeig, ikkje med vondskap og argskaps surdeig, men med reinleiks og sannings usyrde brød! 9 Eg skriv til dykk i brevet, at de ikkje skulde hava umgjenge med horkarar, 10 og då meinte eg ikkje horkararne av denne verdi i det heile, eller giruge eller røvarar eller avgudsdyrkarar, for elles laut de ganga ut or verdi; 11 men eg skreiv til dykk at de ikkje skal hava umgjenge med nokon, som er kalla bror og er ein horkar eller girug eller avgudsdyrkar eller baktalar eller drikkar eller røvar, so de ikkje ein gong et i saman med honom. 12 For kva hev vel eg med å døma deim som er utanfor? Dømer ikkje de og berre dei som er innanfor? 13 men Gud skal døma deim som er utanfor. So støyt då ut den vonde frå dykk sjølve!

6 Vågar nokon av dykk, når han hev sak mot ein annan, å søkja dom hjå dei urettferdige og ikkje hjå dei heilage? 2 Eller veit de ikkje, at dei heilage skal døma verdi? Og dersom verdi vert dømd av dykk, er de då uverdige til å døma i dei minste saker? 3 Veit de ikkje, at me skal døma englar, og då vel mykje meir i timelege ting? 4 Når de då hev saker um timelege ting, so set de deim til domarar som er vanvyrde i kyrkjelyden! 5 Til skam for dykk segjer eg dette. So finst der då ingen vis mann hjå dykk, ikkje ein einaste som kann skilja trætta for bror sin? 6 Men bror fører sak mot bror, og det endå for vantruande domarar. 7 Det er no i det heile eit tap for dykk at de hev sak med kvarandre. Kvi lid de ikkje heller urett? Kvi toler de ikkje heller uskil? 8 Men de gjer urett og uskil, og det endå mot brør! 9 Eller veit de ikkje, at dei urettferdige ikkje skal erva Guds rike? Lat dykk ikkje dåra! Korkje lauslevande eller avgudsdyrkarar eller horkarar eller blautfengne eller slike som syndar mot naturi, 10 eller tjuvar eller giruge eller drikkarar eller baktalarar eller røvarar skal erva Guds rike. 11 Og slike var sume av dykk; men de er avtvegne, men de er helga, de er rettfærdiggjorde ved Herren Jesu namn og i vår Guds Ande. 12 Alt hev eg lov til, men ikkje alt gagnar; alt hev eg lov til, men eg skal ikkje lata noko få vald yver meg. 13 Maten er for magen, og magen for maten; og Gud skal gjera ende både på den eine og den andre. Men likamen er ikkje for hor, men for Herren, og Herren for likamen. 14 Og Gud vekte upp Herren og skal og vekcja oss upp ved si kraft. 15 Veit de ikkje, at dykkar likamar er Kristi lemer? Skal eg då taka Kristi lemer og gjera deim til lemer åt ei skjøkja? Langt ifrå! 16 Eller veit de ikkje, at den som held seg til skjøkja, er ein likam med henne? For det er sagt: «Dei tvo skal vera eitt kjøt.» 17 Men den som held seg til Herren, er ein ande med honom. 18 Fly hor! All synd som eit menneskje kann gjera, er utanfor likamen; men den som gjer hor, syndar imot sin eigen likam. 19 Eller veit de ikkje, at likamen dykkar er eit tempel for den Heilage Ande som bur i dykk, han som de hev frå Gud, og at de ikkje er dykkar egne? 20 For de er dyrt kjøpte. Æra då Gud i dykkar likam!

7 Men vedkomande det som de skreiv um, so er det godt for ein mann at han ikkje rører ei kvinna. 2 Men for hor skuld skal kvar mann hava si eigi kona, og kvar kvinna sin eigen mann! 3 Mannen skal gjera sin

skyldnad mot kona, og like eins kona imot mannen! 4 Kona råder ikkje yver sin eigen likam, men mannen; like eins råder ikkje heller mannen yver sin eigen likam, men kona. 5 Haldt dykk ikkje frå einannan, utan etter samråd, til ei tid, so de kann liva berre for bøn, og kom so atter saman, so Satan ikkje skal freista dykk, av di de ikkje kann vera fråhaldande. 6 Men dette segjer eg som eit løyve, ikkje til påbod. 7 For eg vilde at alle menneskje var liksom eg; men kvar hev si eigi nådegåva av Gud, den eine so, den andre so. 8 Til dei ugifte og til enkjorne segjer eg: Det er godt for deim um dei vert verande som eg. 9 Men kann dei ikkje halda seg frå, so fær dei gifta seg, for det er betre å gifta seg enn å lida brune. 10 Men deim som er gifte, byd ikkje eg, men Herren, at kona ikkje må skiljast frå mannen - 11 men er ho skild frå honom, skal ho verta verande ugift eller semjast med mannen - og at ein mann ikkje må skilja seg frå kona si. 12 Til dei andre segjer eg, ikkje Herren: Um ein bror hev ei vantruande kona, og ho samtykkjer i å bu hjå honom, so skal han ikkje skilja seg frå henne; 13 og ei kona som hev ein vantruande mann, og han samtykkjer å bu hjå henne, ho skal ikkje skilja seg frå mannen! 14 For den vantruande mannen er helga ved kona, og den vantruande kona er helga ved broren; for elles var borni dykkar ureine, men no er dei heilage. 15 Men skil den vantruande seg ifrå, so lat honom skilja seg; for broren eller systeri er ikkje trælbundne i slike ting, men Gud hev kalla oss til fred. 16 For kva veit du, kona, um du kann frelsa mannen? Eller kva veit du, mann, um du kann frelsa kona? 17 Berre at kvar må ferdast so som Herren hev gjeva honom, som Gud hev kalla honom. Og soleis segjer eg fyre i alle kyrkjelydarne. 18 Er nokon kalla då han var nokon umskoren, so drage han ikkje fyrehud yver; er nokon kalla då han var u-umskoren, so late han seg ikkje umskjera! 19 Umskjering er ingen ting, og fyrehud er ingen ting, men det å halda Guds bod. 20 Kvar og ein verte verande i det kall som han er kalla i! 21 Er du kalla som træl, so syt ikkje for det! Men kann du og verta fri, so gjer heller bruk av det! 22 For den træl som er kalla i Herren, han er Herrens frigjevne; like eins og den frie som er kalla, han er Kristi træl. 23 De er dyrt kjøpte; vert ikkje træl for menneskje! 24 I det stand som kvar er kalla i, brør, i det verte han verande hjå Gud! 25 Men um møyarne

hev eg ikkje noko bod frå Herren, men eg segjer mi meining, sidan eg av Herren hev fenge miskunn til å vera truverdig. 26 Eg meiner då det, at det for den noverande naud skuld er godt for eit menneskje å vera soleis. 27 Er du bunden til ei kona, so søk ikkje skilsmål! Er du ubunden av ei kona, so søk ikkje ei kona! 28 Men um du og gifter deg, syndar du ikkje; og um ei møy gifter seg, syndar ho ikkje; men slike kjem til å få trengsla for kjøtet, men eg vilde gjerne spara dykk. 29 Men det segjer eg, brør: Tidi er stutt, so at dei som hev konor, skal heretter vera som dei som ikkje hev, 30 og dei gråtande som ikkje gråtande, og dei glade som ikkje glade, og dei kjøpande som ikkje eigande, 31 og dei som brukar denne verdi, som dei som ikkje brukar henne; for skapnaden åt denne verdi forgjengst. 32 Eg vil helst at de skal vera utan umsut. Den ugifte hev umsut for det som høyrer Herren til, korleis han kann vera Herren til hugnad. 33 Men den gifte hev umsut for det som høyrer verdi til, korleis han skal vera kona til hugnad. 34 Det er skilnad på kona og møy. Den ugifte kvinna hev umsut for det som høyrer Herren til, at ho kann vera heilag både på likam og ånd; men den gifte hev umsut for det som høyrer verdi til, korleis ho kann vera mannen til hugnad. 35 Dette segjer eg til dykkar eige gagn, ikkje til å setja ei snara for dykk, men til å fremja sømd og stødt vedhald for Herren. 36 Men um nokon trur at det er urett for hans ugifte dotter, når ho er utyver ungdomsalderen, og det må so vera, han gjere då som han vill, han syndar ikkje; lat deim gifta seg! 37 Men den som stend fast i hjarta og ikkje er nøydd, men hev vald yver sin eigen vilja og hev sett seg det fyre i sitt hjarta at han vil halda dotter si ugift, han gjer vel; 38 so at både den som gifter burt, gjer vel, og den som ikkje gifter burt, gjer betre. 39 Ei kona er bundi so lenge mannen hennar liver; men når mannen hennar er avsovna, er ho fri, so ho kann gifta seg med kven ho vil, berre det vert gjort i Herren. 40 Men sælare er ho, um ho vert verande som ho er, etter mi meining. Men eg trur og at eg hev Guds Ande.

8 Men vedkomande avgudsoffer, so veit me at me alle hev kunnskap. - Kunnskapen blæs upp, men kjærleiken byggjer upp. 2 Um nokon tykkjest kjenna noko, han hev aldri kjent noko soleis som ein skal kjenna det. 3 Men um nokon elsker Gud, so er han kjend av honom. - 4 Vedkomande eting av

avgudsoffer, so veit me at ingen avgud i verdi er til, og at det finst ingen annan Gud enn ein. **5** For um det og er dei som vert kalla gudar anten i himmelen eller på jordi - som det er mange gudar og mange herrar - **6** so finst det då for oss berre ein Gud, Faderen, som alle ting er av, og me til honom, og ein Herre, Jesus Kristus, som alle ting er til ved, og me ved honom. **7** Men den kunnskap er ikkje hjå alle; men sume gjer seg endå samvit for avguden skuld og et det som avgudsoffer, og då samvitet deira er veikt, vert det ureint. **8** Men mat gjev oss ikkje verd for Gud; korkje vinn me noko um me et, eller taper noko um me ikkje et. **9** Men sjå til at ikkje denne fridomen dykkar vert til støyt for dei veike! **10** For um nokon ser deg som hev kunnskap sitja til bords i avgudshuset, vert då ikkje samvitet hjå honom som er veik, tilstyrkt til å eta avgudsoffer? **11** Og den veike bror, som Kristus døydde for, vert då fortapt for din kunnskap skuld! **12** Men når de soleis syndar imot brørne og sårar deira veike samvit, so syndar de mot Kristus. **13** Difor, dersom mat valdar støyt for bror min, so vil eg i all æva ikkje eta kjøt, so eg ikkje skal valda støyt for bror min. (aiōn g165)

9 Er eg ikkje fri? Er eg ikkje apostel? Hev eg ikkje set Jesus, vår Herre? Er ikkje de mitt verk i Herren? **2** Er eg ikkje apostel for andre, so er eg det då for dykk; for de er innsiglet på mitt apostel-embætte i Herren. **3** Dette er mitt forsvar mot deim som dømer meg. **4** Hev me ikkje rett til å eta og drikka? **5** Hev me ikkje rett til å føra med oss ei syster som kona liksom og dei andre apostlar og Herrens brør og Kefas? **6** Eller er det berre eg og Barnabas som ikkje hev rett til å sleppa å arbeida? **7** Kven gjer vel nokon gong hertenesta på eigen kostnad? Kven plantar ein vinhage og et ikkje av frukti hans? Eller kven føder ei hjord og et ikkje av mjølki frå hjordi? **8** Talar eg dette berre etter menneskjevis, eller segjer ikkje lovi og dette? **9** For i Mose lov stend det skrive: «Du skal ikkje setja muleband på ein ukse når han treskjer.» Er det uksane Gud hev umsut for, **10** eller segjer han det berre for vår skuld? For det er for vår skuld det er skrive, at den som pløggjer, skal pløggja med von, og den som treskjer, skal gjera det med von um å få sin lut. **11** Hev me sått for dykk dei åndelege ting, er det då noko stort um me haustar dykkar timelege ting? **12** Hev andre rett yver dykk, skulde då ikkje me mykje

meir hava det? Men me hev ikkje bruka denne retten, me toler alt, so me ikkje skal leggja noko hinder for Kristi evangelium. **13** Veit de ikkje, at dei som gjer tenesta med det heilage, fær føda av heilagdomen? dei som gjer tenesta ved altaret, fær lut med altaret? **14** Soleis hev og Herren skipa det so for deim som forkynner evangeliet, at dei skal liva av evangeliet. **15** Men eg hev ikkje gjort bruk av noko av dette. Eg skriv ikkje dette difor, at det skal verta so med meg; for det var betre for meg å døy, enn at nokon skulde gjera mi ros til inkjes. **16** For um eg forkynner evangeliet, so er det ikkje noko å rosa meg av, for det ligg naudsynt på meg; ja, usæl eg, um eg ikkje forkynner evangeliet! **17** For um eg gjer dette godviljugt, hev eg løn; men gjer eg det uviljugt, so er det då eit hushald som er meg yverlate. **18** Kva er då mi løn? At eg, når eg forkynner evangeliet, gjer det for inkje, so eg ikkje brukar min rett i evangeliet. **19** For endå eg er fri for alle, hev eg då gjort meg sjølv til tenar for alle, so eg kann vinna dei fleste. **20** Og eg hev vorte som ein jøde for jødarne, so eg kann vinna jødar; for deim under lovi, som eg var under lovi - endå eg ikkje er under lovi - so eg kann vinna deim som er under lovi; **21** for deim som er utan lov, som om eg var utan lov - endå eg ikkje er lovlaus for Gud, men lovbunden for Kristus - so eg kann vinna dei som er utan lov. **22** For dei veike hev eg vorte veik, so eg kann vinna dei veike; for dei alle hev eg vorte alt, for at eg i alle høve skal kunna frelsa nokre. **23** Men alt gjer eg for evangeliet skuld, for at eg skal få lut i det. **24** Veit de ikkje, at dei som kapprenner på skeidvollen, dei renner vel alle, men ein tek sigersprisen? Renn då soleis, so de kann få honom! **25** Kvar den som er med i tevling, er fråhaldande i alt, hine so dei kann få ein forgjengeleg krans, men me ein uforgjengeleg. **26** So renner eg då soleis, ikkje som på det uvisse; eg fiktar ikkje som den som slær ut i veret. **27** Men eg tvingar min likam og trælkar honom, so ikkje eg som preikar for andre, skal sjølv verta funnen uverdigg.

10 Men eg vil ikkje, brør, at de skal vera uvitande um at federne våre var alle under skyi og gjekk alle gjennom havet **2** og vart alle døypte til Moses i skyi og havet, **3** og dei åt alle den same åndelege maten **4** og drakk alle den same åndelege drykken; for dei drakk av det åndelege berget som fylgde deim; og berget var Kristus. **5** Men like vel hadde Gud ikkje

hugnad i dei fleste av deim; for dei vart nedslegne i øydemarki. 6 Men desse ting hev vorte fyredøme for oss, so ikkje me skal trå etter det vonde liksom dei trådde. 7 Vert ikkje heller avgudsdyrkarar liksom nokre av deim! som skrive stend: «Folket sette seg ned til å eta og drikkja og stod upp til å leika.» 8 Lat oss ikkje heller driva hor, liksom nokre av deim dreiv hor og fall på ein dag tri og tjuge tusund! 9 Lat oss ikkje heller freista Kristus, liksom nokre av deim freista honom og vart tynte av hoggormar! 10 Murra ikkje heller, liksom nokre av deim murra og vart tynte av tynaren! 11 Men dette hende deim som fyredøme, men det er skrive til påminning for oss som dei siste tider er komne til. (aiōn g165) 12 Difor, den som tykkjer han stend, han sjå til at han ikkje fell! 13 Dykk hev ingi freisting råka som menneskje ikkje kann bera; men Gud er trufast, som ikkje skal lata dykk verta freista utyver det de toler, men skal gjera både freistingi og utgangen slik at de kann halda det ut. 14 Difor, mine kjære, fly frå avgudsdyrkingi! 15 Eg talar som til skynsame folk. Døm sjølv um det eg segjer! 16 Velsigningskalken som me velsignar, er han ikkje samfund med Kristi blod? Brødet som me bryt, er det ikkje samfund med Kristi likam? 17 Av di der er eitt brød, er me ein likam, endå me er mange; for me er alle samhavande i det eine brødet. 18 Sjå til Israel etter kjøtet! Hev ikkje dei som et offeri, samfund med altaret? 19 Kva meiner eg so? At avgudsoffer til? eller at ein avgud er til? 20 Nei, men at det dei ofrar, det ofrar dei til vonde ånder og ikkje til Gud; men eg vil ikkje at de skal koma i samfund med dei vonde ånder. 21 De kann ikkje drikkja kalken til Herren og kalken til vonde ånder; de kann ikkje hava bordsamslag med Herren og bordsamslag med vonde ånder. 22 Eller torer me eggja Herren til harm? Me er då vel ikkje sterkare enn han? 23 Alt hev eg lov til, men ikkje alt gagnar. Alt hev eg lov til, men ikkje alt oppbyggjer. 24 Ingen søkje bate for seg sjølv, men det som batar den andre! 25 Et alt som vert selt i slagtarbudi, og spør ikkje meir um det for samvitit skuld! 26 For jordi og alt det som fyller henne, høyrer Herren til. 27 Og um nokon av dei vantruande bed dykk til gjest, og de vil ganga dit, so et alt som vert framsett for dykk, og spør ikkje meir um det for samvitit skuld! 28 Men um nokon segjer til dykk: «Dette er avgudsoffer, » so et ikkje, for hans skuld som fortalde det, og for

samvitit skuld. 29 Samvitit, segjer eg, ikkje eins eige, men samvitit hjå den andre. For kvi skal min fridom dømast av annan manns samvitit? 30 Um eg et med takk, kvi skal eg då verta spotta for det som eg takkar for? 31 Anten de so et eller drikk, eller kva de gjer, so gjer alt til Guds æra! 32 Ver ikkje til meistøyt korkje for jødar eller grækarar eller for Guds kyrkja, 33 liksom eg og i alt strævar å tekkjast alle, då eg ikkje søkjer det som er gagnlegt for meg sjølv, men for dei mange, at dei må verta frelste.

11 Vert mine etterfylgjarar, liksom eg fylgjer etter Kristus! 2 Eg rosar dykk, brør, at de minnest meg i alle ting, og at de held fast på mine fyreskrifter, so som eg gav dykk deim. 3 Men eg vil de skal vita, at hovudet for kvar mann er Kristus, og hovudet for kvinna er mannen, og hovudet for Kristus er Gud. 4 Kvar mann som bed eller talar profetord og då hev noko på hovudet, han vanærar hovudet sitt. 5 Men kvar kvinna som bed eller talar profetord utan hovudbunad, ho vanærar hovudet sitt; for det er eitt og det same som ho var raka. 6 For dersom ei kvinna ikkje brukar hovudbunad, so lat henne og klyppa av seg håret; men er det usømelegt for ei kvinna å klyppa eller raka av seg håret, so lat henne bruka hovudbunad! 7 For ein mann skal ikkje hava noko på hovudet, då han er Guds bilæte og æra; men kvinna er mannsens æra. 8 For mannen er ikkje av kvinna, men kvinna av mannen. 9 For mannen vart ikkje heller skapt for kvinna skuld, men kvinna for mannen skuld. 10 Difor skal kvinna hava lydskyldnads-merke på hovudet for englarne skuld. 11 Men i Herren er korkje kvinna noko framfor mannen eller mannen noko framfor kvinna. 12 For liksom kvinna er av mannen, so er og mannen ved kvinna; og alt er av Gud. 13 Døm hjå dykk sjølve! Er det sømelegt at ei kvinna bed til Gud utan hovudbunad? 14 Lærer ikkje sjølve naturi dykk, at um ein mann let håret veksa langt, er det honom til vanæra, 15 men um ei kvinna let håret veksa langt, er det henne til æra? for det lange håret er gjeve henne til sveip. 16 Men dersom nokon vil vera trættekjær, so hev ikkje me den sedvane, og ikkje Guds kyrkjelydar heller. 17 Men når eg fyreskriv dette, rosar eg ikkje at de kjem saman, ikkje til det betre, men til det verre. 18 For fyrst so høyrer eg, at når de kjem saman i kyrkjelyden, so er der usamnad hjå dykk, og eg trur det for ein deil. 19

For det lyt vera serflokkar hjå dykk, so dei velrøynde kann verta openberre millom dykk. **20** Når de so kjem saman, vert det ikkje Herrens nattverd det et. **21** For når de et, so tek kvar fyrst sin eigen mat, og den eine hungrar, men den andre fyller seg. **22** Hev de ikkje hus til å eta og drikkja i? Eller vanvryrder de Guds kyrkja og vanærar deim som ingen ting hev? Kva skal eg segja dykk? Skal eg rosa dykk? I dette rosar eg dykk ikkje. **23** For eg hev fenge frå Herren det som eg og hev yvergejeve dykk, at Herren Jesus, den natti han vart sviken, tok han eit brød, **24** og takka og braut det og sagde: «Dette er min likam som er for dykk. Gjer dette til minne um meg!» **25** Like eins tok han og kalken etter kveldverden og sagde: «Denne kalk er den nye pakt i mitt blod. So ofte som de drikk av han, so gjer dette til minne um meg!» **26** For so ofte som de et dette brødet og drikk denne kalken, so forkynter de Herrens daude, til dess han kjem. **27** Difor, den som et brødet og drikk Herrens kalk uverdigt, han vert skuldig i Herrens likam og blod. **28** Men kvart menneskje prøve seg sjølv, og so ete han av brødet og drikk av kalken! **29** For den som et og drikk, han et og drikk seg sjølv til dom, når han ikkje gjer skil på Herrens likam. **30** Difor er det mange veike og sjuke hjå dykk, og mange sovnar av. **31** Men dersom me dømde oss sjølve, vart me ikkje dømde. **32** Men når me vert dømde, vert me refste av Herren, so me ikkje skal verta fordømde saman med verdi. **33** Difor, mine brør, når de kjem saman til å eta, so skift med kvarandre! **34** Men dersom nokon hungrar, so ete han heime, so de ikkje skal koma saman til dom. Det andre skal eg fyreskriva når eg kjem.

12 Men um dei åndelege gåvor vil eg ikkje at de skal vera uvitande, brør! **2** De veit at då de var heidningar, let de dykk draga til dei mållause avgudarne, etter som de vart dregne. **3** Difor kunngjer eg dykk, at ingen som talar i Guds Ande, segjer: «Forbanna er Jesus, » og ingen kann segja: «Jesus er Herre, » utan i den Heilage Ande. **4** Det er skil på nådegåvor, men Anden er den same. **5** Og det er skil på tenestor, men Herren er den same. **6** Og det er skil på kraftige verknader, men Gud er den same, som verkar alt i alle. **7** Men openberringi av Anden fær kvar og ein til det som er gagnlegt. **8** For ein fær visdoms tale ved Anden, men ein annan kunnskaps tale ved den same Ande; **9** ein annan tru ved den

same Ande, ein annan nådegåvor til å lækja ved den same Ande; **10** ein annan kraft til å gjera under, ein annan profetgåva, ein annan gåva til å prøva ånder, ein annan ymse tungor, ein annan tyding av tungor. **11** Men alt dette verkar ein og den same Ande, som skifter ut til kvar for seg, etter som han vil. **12** For liksom likamen er ein og hev mange lemer, men alle lemerne på likamen er ein likam, endå dei er mange, soleis er det og med Kristus. **13** For i ein Ande er me alle døypte til å vera ein likam - anten me er jødar eller grækarakar eller træljar eller frie - og alle hev me fenge drikkja ein Ande. **14** For likamen er ikkje heller ein lem, men mange. **15** Um foten vilde segja: «Då eg ikkje er hand, so høyrer eg ikkje med til likamen, » so høyrer han då like fullt med til likamen. **16** Og um øyra vilde segja: «Då eg ikkje er auga, so høyrer eg ikkje med til likamen, » so høyrer det då like fullt med til likamen. **17** Dersom heile likamen var auga, kvar vart det då av høyrsla? Dersom det heile var høyrsla, kvar vart det då av lukt? **18** Men no hev Gud sett lemerne, kvar ein av dei på likamen, so som han vilde. **19** Men dersom dei alle var ein lem, kvar vart det då av likamen? **20** Men no er det mange lemer, men ein likam. **21** Auga kann ikkje segja til handi: «Eg treng ikkje til deg, » eller hovudet til føterne: «Eg treng ikkje til dykk.» **22** Men tvert imot: dei lemerne på likamen som synest vera veikast, dei er naudsynlege. **23** Og dei lemerne på likamen som syntest oss mindre æra verde, deim klæder me med større æra; og dei lemerne våre som me blyggest ved, deim klæder me med større blygd. **24** Men dei lemerne våre som er oss til sømd, dei treng ikkje til det. Men Gud hev sett likamen soleis saman, at han gav det ringaste størst æra, **25** so det ikkje skal vera tvidrag i likamen, men at lemerne skal hava same umset for kvarandre. **26** Og um ein lem lid, so lid alle lemerne med, eller um ein lem vert heidra, so gled alle lemerne seg med. **27** Men de er Kristi likam og lemer, kvar etter sin lut. **28** Og Gud sette i kyrkja fyrst nokre til apostlar, for det andre profetar, for det tredje lærarar, so kraftige verk, so nådegåvor til å lækja, til å hjelpa, til å styra, so ymse tungor. **29** Er vel alle apostlar? Er alle profetar? Er alle lærarar? Gjer alle kraftige verk? **30** Hev alle nådegåvor til lækja? Kann alle tala med tungor? Kann alle tyda deim? **31** Men streva etter dei største nådegåvor! Og eg skal visa dykk ein endå betre veg.

13 Um eg talar med mennesketungor og engletungor, men hev ikkje kjærleik, då er eg ein ljomande malm eller ei klingande bjølla. **2** Og um eg hev profetgåva og kjenner alle løyndomar og all kunnskap, og um eg hev all tru, so at eg kann flytja fjell, men hev ikkje kjærleik, då er eg ingen ting. **3** Og um eg gjev til føda for fatige alt det eg eig, og um eg gjev min likam til å verta brend, men hev ikkje kjærleik, då gagnar det meg ingen ting. **4** Kjærleiken er langmodig, er velviljug; kjærleiken ovundast ikkje; kjærleiken briskar seg ikkje, blæs seg ikkje upp; **5** han gjer inkje usømelegt, søker ikkje sitt eige, illskast ikkje, gøymer ikkje på det vonde; **6** han gled seg ikkje ved urettferd, men gled seg ved sanning. **7** Alt lid han, alt trur han, alt vonar han, alt toler han. **8** Kjærleiken fell aldri burt; men anten det er profetgåvor, so skal dei få ende, eller tungor, so skal dei tagna, eller kunnskap, so skal han få ende. **9** For me skynar i stykkjevis og talar profetisk i stykkjevis; **10** men når det fullkomne kjem, då skal det som er i stykkjevis, få ende. **11** Då eg var barn, tala eg som eit barn, tenkte eg som eit barn, dømde eg som eit barn; men då eg vart mann, lagde eg av det barnslege. **12** For no ser me i ein spegel, i ei gåta, men då skal me sjå åsyn til åsyn; no kjenner eg i stykkjevis, men då skal eg kjenna fullt ut, liksom eg og fullt ut er kjend. **13** Men no vert dei verande desse tri: Tru, von, kjærleik, og størst av deim er kjærleiken.

14 Trå etter kjærleiken, stræva etter dei åndelege gåvor, men mest etter å tala profetisk! **2** For den som talar med tunga, talar ikkje for menneskje, men for Gud; for ingen skynar det, men han talar løyndomar i Anden. **3** Men den som talar profetisk, han talar for menneskje til oppbygging og påminning og trøyst. **4** Den som talar med tunga, oppbyggjer seg sjølv; men den som talar profetisk, oppbyggjer kyrkjelyden. **5** Endå vilde eg at de alle kunde tala med tungor, men heller at de kunde tala profetisk; for den som talar profetisk, er større enn den som talar med tungor, utan so er at han uttyder det, so kyrkjelyden kann få oppbygging av det. **6** Og no, brør, um eg kjem til dykk og talar med tungor, kva kann eg då gagna dykk, um eg ikkje talar til dykk anten med openberring eller med kunnskap anten med profetord eller med læra? **7** Dersom dei livlause ting som gjev ljod, anten det er ei fløyta eller ei harpa, ikkje gjer skilnad på tonar, korleis kann ein då skyna det som vert spela på fløyta eller på harpa? **8** Og um ein stridslur gjev uklår ljod, kven lagar seg då til strid? **9** Soleis og med dykk: um de med tunga ikkje talar tydelege ord, korleis kann ein då skyna det som vert tala? De talar då burt i veret. **10** So mange slag mål er der no visst i verdi, og ikkje noko av deim er utan meining. **11** Um eg då ikkje kjenner meiningi i målet, vert eg ein framand for den talande, og den talande ein framand for meg. **12** Soleis og med dykk: når de strevar etter dei åndelege gåvor, so søk å få deim i rikt mål til oppbygging for kyrkjelyden. **13** Difor skal den som talar med tunga, beda um at han må kunna tyda det! **14** For um eg bed med tunga, so bed mi ånd; men mitt vit er utan frukt. **15** Korleis er det då? Eg vil beda med åndi, men eg vil og beda med vitet; eg vil lovsyngja med åndi, men eg vil og lovsyngja med vitet. **16** For dersom du lovar Gud med åndi, kor kann då nokon millom dei ukunnige segja amen til di takkebøn? Han veit ikkje kva du segjer. **17** For du held vel ei fager takkebøn, men den andre vert ikkje oppbygd. **18** Eg takkar Gud: eg talar meir med tunga enn de alle; **19** men i ein kyrkjelyd vil eg heller tala fem ord med vitet mitt, so eg kann læra andre, enn ti tusund ord med tunga. **20** Brør, ver ikkje born i vit! ver derimot born i vondskap; men ver fullvaksne i vit! **21** Det stend skrive i lovi: «Ved folk som hev framand tunga, og ved framande lippor vil eg tala til dette folket, og endå skal dei ikkje høyra på meg, segjer Herren.» **22** So er då tungorne til eit teikn, ikkje for deim som trur, men for dei vantruande; men profettalen er ikkje for dei vantruande, men for deim som trur. **23** Um då heile kyrkjelyden kjem saman, og alle talar med tungor, men det kjem inn ukunnige eller vantruande, vil dei ikkje då segja at de er frå vitet? **24** Men um alle talar profetisk, og det kjem inn ein vantruande eller ukunnig, so vert han refst av alle, dømd av alle, **25** det løynde i hans hjarta vert openberra, og so vil han falla på sitt andlit og tilbeda Gud og vitna at Gud er sanneleg millom dykk. **26** Korleis er det då, brør? Når de kjem saman, hev kvar av dykk ein salme, ein lærdom, ei openberring, ei tunga, ei tyding; lat alt vera til oppbygging! **27** Talar nokon med tunga, so lat det vera tvo eller i det høgste tri kvar gong, og ein i senn, og ein må tyda det! **28** Men er det ingen som kann tyda, so

tegje han i kyrkjelyden, men for seg sjølv og for Gud tale han! **29** Men av profetar tale tvo eller tri; men dei andre må døma um det! **30** Men um ein annan fær ei openberring medan han sit der, so skal den fyrste tegja. **31** For de kann alle tala profetisk, ein i senn, so alle kann få lærdom, alle få påminning. **32** Og profetånder er profetar lyduge. **33** For Gud er ikkje ustyrs Gud, men freds Gud. **34** Liksom i alle kyrkjelydarne hjå dei heilage, so skal kvinnorne dykkar tegja i kyrkjesamlingarne; for dei hev ikkje lov til å tala, men må vera undergjevne, so som og lovi segjer. **35** Men vil dei læra noko, so lyt dei spyra sine eigne menner heime; for det er usømelegt for ei kvinna å tala i kyrkjesamling. **36** Eller er Guds ord utgjenge frå dykk? Eller er det kome berre til dykk? **37** Trur nokon at han er profet eller åndeleg, so må han skyna at det eg skriv til dykk, er Herrens bod. **38** Men um nokon ikkje skynar det, so fær han lata det uskyna. **39** Difor, brør, stræva etter å kunna tala profetisk, og hindra ingen i å tala i tungor! **40** Men lat alt ganga sømeleg og skipeleg til!

15 Eg kunngjer dykk, brør, det evangelium som eg forkynte dykk, som de og tok imot, som de og stend faste i, 2 som de og vert frelste ved, dersom de held fast ved det ordet som eg forkynte dykk det med, so fram de ikkje til unyttes hev teke ved trui. **3** For eg yvergav dykk millom dei fyrste ting det som eg sjølv tok imot, at Kristus døydde for synderne våre etter skrifterne, **4** og at han vart gravlagd, og at han stod upp att tridje dagen etter skrifterne, **5** og at han vart sedd av Kefas, og so av dei tolv; **6** so vart han sedd av meir enn fem hundrad brør på ein gong - av deim er dei fleste endå i live, men nokre er avsovna. **7** So vart han sedd av Jakob, so av alle apostlarne. **8** Men aller sist vart han og sedd av meg som av det ufullbore foster. **9** For eg er den ringaste av apostlarne, og er ikkje verdig til å heita apostel, av di eg forfylgde Guds kyrkja. **10** Men av Guds nåde er eg det som eg er, og hans nåde mot meg hev ikkje vore til fåfengs; men meir enn dei alle hev eg verka, då ikkje eg, men Guds nåde som er med meg. **11** Anten det då er eg eller dei andre, soleis forkynter me, og soleis kom de til trui. **12** Men når det er forkynt um Kristus at han er oppstaden frå dei daude, kor kann då sume millom dykk segja at det er ingi uppstoda av daude? **13** Men er det ingi uppstode av daude, so er

ikkje Kristus heller oppstaden. **14** Men er ikkje Kristus oppstaden, so er vår forkynting fåfengd, so er og dykkar tru fåfengd. **15** Me vert då og funne som falske vitne um Gud, då me hev vitna imot Gud, at han hev vekt upp Kristus, som han då ikkje hev vekt upp, det vil segja, so fram dei daude ikkje stend upp. **16** For stend ikkje dei daude upp, so er ikkje Kristus heller oppstaden. **17** Men er ikkje Kristus oppstaden, so er trui dykkar gagnlaus; so er de endå i synderne dykkar; **18** so er og dei fortapte som er avsovna i Kristus. **19** Hev me berre i dette liv sett von til Kristus, so er me ynkelegare enn alle menneskje. **20** Men no er Kristus oppstaden frå dei daude og hev vorte fyrstegrøda av deim som er avsovna. **21** For av di dauden kom ved eit menneskje, so er og uppstoda av daude komi ved eit menneskje. **22** For liksom alle dør i Adam, so skal og alle verta livandegjorde i Kristus. **23** Men kvar i sin stad: Kristus er fyrstegrøda, so skal dei som høyrer Kristus til, verta livandegjorde i hans koma. **24** So kjem enden, når han gjev riket til Gud og Faderen, når han fær gjort magt og all yverråd og alt velde til inkjes. **25** For han skal vera konge, til dess han fær lagt alle sine fiendar under sine føter. **26** Den siste fienden som vert tynt, er dauden; **27** for han hev lagt alle ting under hans føter. Men når han segjer at alt er honom underlagt, so er det klårt at han som hev lagt alt under honom, er undanteken. **28** Men når alt er honom underlagt, so skal og Sonen sjølv gjeva seg under honom som hev lagt alt under honom, so Gud skal vera alt i alle. **29** Kva gjer då dei som let seg døypa for dei daude? Dersom dei daude i det heile ikkje stend upp, kvi let dei seg då døypa for deim? **30** Kvi set og me oss i fåre kvar time? **31** Eg dør kvar dag, so visst som eg kann rosa meg av dykk, brør, i Kristus Jesus, vår Herre. **32** Var det på menneskjeleg vis eg stridde med villdyr i Efesus, kva gagna det meg då? Dersom dei daude ikkje stend upp, «so lat oss eta og drikk, for i morgon dør me!» **33** Far ikkje viilt! Låkt samlag spiller gode seder. **34** Vakna retteleg upp og synda ikkje! for sume hev ikkje kunnskap um Gud; til dykkar skam segjer eg det. **35** Men ein kunde segja: «Korleis stend dei daude upp? og kva slag likam kjem dei fram med?» **36** Du uvituge! det som du sår, vert ikkje livandegjort, utan det dør. **37** Og når du sår, sår du ikkje den likamen som skal koma, men eit nake korn, anten det er av kveite eller av

anna såkorn. **38** Men Gud gjev det ein likam so som han hev vilja, og kvart slag s ade sin eigen likam. **39** Ikkje alt kjøt er det same kjøt; men eitt er kjøt i menneskje, eit anna kjøt i fe, eit anna i fugl, eit anna i fisk. **40** Og det finst himmelske likamar og jordiske likamar; men ein herlegdom hev dei himmelske, ein annan dei jordiske. **41** Ein glans hev soli, og ein annan månen, og ein annan stjernerne; for den eine stjerna skil seg frå den andre i glans. **42** Soleis er det og med uppstoda av dei daude. Det vert s tt i forgjengelegdom, det stend upp i uforgjengelegdom. **43** Det vert s tt i van era, det stend upp i herlegdom; det vert s tt i vanmagt, det stend upp i kraft. **44** Det vert s tt ein naturleg likam, det stend upp ein åndeleg likam. So visst som det finst ein naturleg likam, so finst det og ein åndeleg likam. **45** Soleis stend det og skrive: «Det fyrste menneskje Adam vart til ei livande sj l; » den siste Adam hev vorte til ei livgjevande Ande. **46** Men det åndelege er ikkje det fyrste, men det naturlege, so det åndelege. **47** Det fyrste menneskje var fr  jordi, jordisk; det andre menneskje er frå himmelen. **48** Slik som den jordiske var, so er og dei jordiske, og slik som den himmelske er, so skal og dei himmelske vera. **49** Og liksom me hev bore bilætet av den jordiske, so skal me og bera bilætet av den himmelske. **50** Men det segjer eg, brør, at kjøt og blod kann ikkje erva Guds rike, ikkje heller erver forgjengelegdom uforgjengelegdom. **51** Sj , eg segjer dykk ein løyndom: Me skal ikkje alle sovna av, men me skal alle verta umskapa, **52** i hast, i ein augneblink, ved den siste luren; for luren skal ljoda, og dei daude skal standa upp uforgjengelege, og me skal verta umskapa. **53** For dette forgjengelege må verta ikl edt uforgjengelegdom, og dette d yelege ikl edt ud yelegdom. **54** Men når dette forgjengelege er ikl edt uforgjengelegdom, og dette d yelege er ikl edt ud yelegdom, d  vert det ordet oppfyllt som stend skrive: «Dauden er gl ypt til siger.» **55** «Daude, kvar er din brodd? Daude, kvar er din siger?» (Had es gås) **56** Men brodden i dauden er syndi; men krafti i syndi er lovi. **57** Men Gud vere takk, som gjev oss siger ved vår Herre Jesus Kristus! **58** Difor, mine kj ere brør, ver faste og uruggelege, alltid rike i Herrens gjerning, d  de veit at dykkar arbeid er ikkje fåfengt i Herren!

16 Men med samanskotet til dei heilage, so gjer de og soleis som eg hev skipa det for kyrkjelydarne i Galatia! **2** På den fyrste dagen i vika leggje kvar av dykk til sida hjå seg sjølv det han m tte få lukka til, so samanskotet ikkje skal verta gjort fyrst d  n r eg kjem. **3** Men når eg kjem, skal eg senda deim som de vil velja til det, med brev til   føra kj rleiksg va dykkar til Jerusalem. **4** Men er det verdt at eg og reiser, so kann dei reisa saman med meg. **5** Eg kjem til dykk n r eg hev fare gjenom Makedonia; for eg gjeng igjenom Makedonia. **6** Men hjå dykk kann henda eg drygjer ei tid eller endå vert vinteren yver, so de kann fylgja meg dit som eg sidan reiser. **7** For eg vil ikkje få sj  dykk no på vegem, for eg hev ei von um   få drygja ei tid hjå dykk um Herren gjev lov til det. **8** Men eg drygjer i Efesus til kvitsunnhelgi. **9** For ei stor og verksam d r er uplati for meg, og der er mange motstandarar. **10** Når Timoteus kjem, so sj  til at han kann vera hjå dykk utan otte! for han gjer Herrens gjerning liksom eg. **11** Difor må ingen vanvyrda honom. Og fylg honom på vegem i fred, at han kann koma til meg; for eg ventar honom med brørne. **12** Vedkomande broren Apollos, so bad eg honom mykje at han m tte fara til dykk med brørne; han var slett ikkje viljug til   koma no, men han vil koma når han f er tid. **13** Vak, statt faste i trui, ver mannelege, ver sterke! **14** Lat alt hjå dykk ganga fyre seg i kjærleik! **15** Eg legg dykk på hjarta, brør: de kjenner huset til Stefanus, at dei er fyrstegrøda av Akaia, og at dei hev r dt seg til   tena dei heilage - **16** so vis de og vyrdnad mot deim, og like eins mot kvar den som hjelper til og gjer seg umak! **17** Eg gled meg yver at Stefanus, Fortunatus og Akaikus er her; for sagnaden av dykk hev dei avhjelpet. **18** For dei hev kveikt upp mi og dykkar  nd. Skyna difor på slike! **19** Kyrkjelydarne i Asia helsar dykk. Akvilas og Priska helsar dykk mykje i Herren saman med kyrkjelyden i deira hus. **20** Alle brørne helsar dykk. Helsa kvarandre med ein heilag kyss! **21** Helsing med mi, Paulus', hand: **22** Um nokon ikkje elskar Herren, han vere bannstøytt! Maran ata. **23** Herren Jesu nåde vere med dykk! **24** Min kjærleik er med dykk alle i Kristus Jesus.

2 Korintierne

1 Paulus, Jesu Kristi apostel ved Guds vilje, og broderen Timoteus til Guds kyrkjelyd som er i Korint, med alle dei heilage i heile Akai: **2** Nåde vere med dykk og fred frå Gud, vår Fader, og Herren Jesus Kristus! **3** Lova vere Gud og vår Herre Jesu Kristi Fader, miskunns Fader og all trøystings Gud, **4** han som trøystar oss i all vår trengsla, so me kann trøysta deim som er i allslags trengsla, med den trøyst som me sjølve vert trøysta med av Gud! **5** For liksom Kristi lidningar kjem rikleg yver oss, so er og vår trøyst rikleg ved Kristus. **6** Men um me lid trengsla, so er det til dykkar trøyst og frelsa; vert me trøysta, so er det dykk til ei trøyst som viser seg verksam i tolmod i dei same lidningar som me lid; **7** og vår von um dykk er fast, av di me veit at liksom de hev lut i lidingarne, so skal de og hava lut i trøysti. **8** For me vil ikkje, brør, at de skal vera uvitande um den trengsla som kom yver oss i Asia, at me vart ovleg hardt nedtyngde, meir enn me kunde bera, so at me jamvel mistvila um livet; **9** ja, me hadde med oss sjølve gjort upp at me laut døy, so me ikkje skulde lita på oss sjølve, men på Gud, som vekkjer upp dei daude, **10** han som fria og friar oss frå slik daude, som me vonar og vil fria oss heretter, **11** med di de og kjem oss til hjelp med bøn, so det frå mange munnar må koma rikleg takk for oss, for den nåde som er oss gjeven. **12** For vår ros er dette: Vitnemålet i vårt samvit um at me i Guds heilagdom og reinleik, ikkje i kjøtleg visdom, men i Guds nåde hev ferdast i verdi, og serleg hjå dykk. **13** For me skriv ikkje anna til dykk enn det som de les eller skynar, og eg vonar at de og skal skyna det til enden **14** - liksom de og til deils hev skyna oss - at me er dykkar ros, liksom de og er vår på Herren Jesu dag. **15** Og i denne tillit rådde eg meg til å koma til dykk fyrst, so de kunde få endå ein nåde, **16** og fara frå dykk til Makedonia, og so koma frå Makedonia til dykk att og få fylgje av dykk til Judæa. **17** Då eg no tok denne rådi, for eg då kann henda fram med lauslynde, eller er det etter kjøtet eg tek dei råder som eg tek, so det hjå meg skulde vera både ja, ja og nei, nei? **18** So visst som Gud er trufast, so er vårt ord til dykk ikkje ja og nei. **19** For Guds Son, Kristus Jesus, som vart forkynt hjå dykk ved oss, ved meg og Silvanus og Timoteus, han var ikkje ja og nei,

men ja hev det vorte i honom. **20** For so mange som Guds lovnader er, so hev dei i honom sitt ja og fær og i honom sitt amen, Gud til æra ved oss. **21** Men den som held oss faste saman med dykk i Kristus og salva oss, det er Gud, **22** han som sette sitt innsigle på oss og gav Anden til pant i våre hjarto. **23** Men eg kallar Gud til vitne for mi sjæl, at det var for di eg vilde spara dykk at eg ikkje endå er komen til Korint; **24** ikkje at me er herrar yver dykkar tru, men me er medverkande til dykkar gleda; for de stend i trui.

2 Men eg sette meg fyre for mi eigi skuld, at eg ikkje atter vilde koma til dykk med sorg. **2** For um eg gjer dykk sorg, kven er det då som gjer meg glad, utan den som eg gjer sorg? **3** Og eg skreiv til dykk just difor, at eg ikkje, når eg kom, skulde få sorg av deim som eg skulde hava gleda av, då eg hev den tiltru til dykk alle, at mi gleda er gleda for dykk alle. **4** For i myki trengsla og hjartans tyngsla skreiv eg dykk til med mange tårer, ikkje for di at de skulde få sorg, men at de skulde kjenna den kjærleiken som eg serleg hev til dykk. **5** Men um nokon hev gjort sorg, so er det ikkje meg han hev gjort sorg, men til deils - at eg ikkje skal vera for hard - dykk alle. **6** Det er nok for honom med den refsingi han hev fenge av dei fleste, **7** so at de heller må tilgjeva og trøysta honom, so han ikkje skal ganga under i endå tyngre sorg. **8** Difor bed eg dykk at de må lata kjærleik råda mot honom. **9** For difor var det og eg skreiv, at eg skulde få vita um de held prøva, um de er lyduge i alt. **10** Men den som de tilgjev, honom tilgjev eg og. For det eg hev tilgjeve - um eg hev havt noko å tilgjeva - det hev eg gjort for dykkar skuld, for Kristi åsyn, **11** so me ikkje skal verta dåra av Satan; for me er ikkje uvitande um hans råder. **12** Då eg kom til Troas for Kristi evangelium skuld, og ei dør var opna for meg i Herren, **13** hadde eg ikkje ro i mi ånd, av di eg ikkje fann Titus, bror min, men eg skildest frå deim og for til Makedonia. **14** Men Gud vere takk, som alltid fører oss fram på sigerferd i Kristus og ved oss openberrar angen av kunnskapen um honom på kvar stad! **15** For me er Kristi huglege ange for Gud millom deim som vert frelste, og millom deim som vert fortapte, **16** for desse ein ange av daude til daude, for hine ein ange av liv til liv. Og kven er vel dugleg til dette? **17** For me er ikkje slike som dei mange, at me falskar

Guds ord til eigi vinning, men som i reinleik, ja, som av Gud talar me for Guds åsyn i Kristus.

3 Byrjar me å gjeva oss sjølve lovord att? eller treng me då, liksom sume folk, til å hava lovords brev til dykk eller frå dykk? **2** De er vårt brev, innskrive i våre hjarto, kjent og lese av alle menneskje, **3** med di det er kunnigt at de er Kristi brev, tilkome ved vår tenesta, innskrive ikkje med blekk, men med den livande Guds Ande, ikkje på steintavlor, men på hjartans kjøttavlor. **4** Men ei slik tiltru hev me til Gud ved Kristus, **5** ikkje at me av oss sjølve duger til å tenkja ut noko som av oss sjølve, men dugleiken vår er av Gud, **6** han som og gjorde oss duglege til å vera tenarar for ei ny pakt, ikkje for bokstav, men for ande; for bokstaven slær i hel, men Anden gjer livande. **7** Når då daudens tenesta, som var innhoggi med bokstavar på steinar, kom med herlegdom, so Israels-borni ikkje greidde å sjå på Mose åsyn på grunn av herlegdomen i hans åsyn, endå det var ein som kvarv burt, **8** kor skal ikkje då Andens tenesta endå meir vera i herlegdom! **9** For er fordøming-tenesta herlegdom, so er rettferds-tenesta endå mykje meir rik på herlegdom. **10** For endå det herlege er i dette stykke ikkje herlegt mot den ovrike herlegdomen. **11** For når det burtkvervande var i herlegdom, so skal det vedvarande so mykje meir vera i herlegdom. **12** Sidan me då hev slik ei von, so gjeng me fram med stort frimod **13** og gjer ikkje som Moses, som lagde eit sveip yver si åsyn, so Israels-borni ikkje skulde skoda enden av det som kvarv burt. **14** Men deira hug vart forherd; for like til denne dag ligg det same sveipet der når dei les den gamle pakti, og det vert ikkje openberra at ho vert avlyst i Kristus. **15** Men til denne dag ligg det eit sveip yver hjarta deira når Moses vert lesen. **16** Men når det vender um til Herren, då vert sveipet burtteke. **17** Men Herren er Anden; men der Herrens Ande er, der er fridom. **18** Men me som med usveipt åsyn ser Herrens herlegdom som i ein spegel, me vert alle umlaga til det same bilæte frå herlegdom til herlegdom, liksom av Herrens Ande.

4 Difor, då me hev denne tenesta, etter som me hev fenge miskunn, so misser me ikkje modet, **2** men me hev avsagt dei skamlege løynveggar og gjeng ikkje fram med svikråd eller forfalskar Guds ord, men ved å kunngjera sanningi steller me oss

fram for alle manns samvit for Guds åsyn. **3** Er då enn vårt evangelium dult, so er det dult millom deim som vert fortapte, **4** dei som guden til denne verdi hev blinda den vantruande hugen på, so ljuset frå evangeliet um Kristi herlegdom, han som er Guds bilæte, ikkje skal skina for deim. (aiōn g165) **5** For ikkje oss sjølve forkynnar me, men Kristus Jesus som Herre, men oss sjølve som dykkar tenarar for Jesu skuld. **6** For Gud, som sagde at ljøs skulde skina fram or myrkret, han er den som og let det skina i våre hjarto, so kunnskapen um Guds herlegdom i Jesu Kristi åsyn skulde lysa fram frå oss. **7** Men me hev denne skatten i leirkjerald, so den rike krafti skal vera av Gud og ikkje av oss, **8** med di me stødt er i trengsla, men ikkje i stengsla, tvilande, men ikkje mistvilande, **9** forfylgde, men ikkje oppgjevne, nedslegne, men ikkje tynte, **10** alltid berande Jesu daude med oss i likamen, at og Jesu liv må verta openberra i vår likam; **11** for endå medan me liver, vert me alltid yvergjevne til dauden for Jesu skuld, at og Jesu liv må verta openberra i vårt døylege kjøt. **12** Soleis er då dauden verksam i oss, men livet i dykk. **13** Men då me hev den same Ande med trui - etter det som stend skrive: «Eg trudde, difor tala eg» - so trur me og, difor talar me og, **14** då me veit, at han som vekte upp Herren Jesus, skal og vekkja oss upp med Jesus og stella oss fram med dykk. **15** For det hender alt for dykkar skuld, so nåden kann vinna so mange fleire og verka rikleg takk til Guds æra. **16** Difor misser me ikkje modet, men um og vårt ytre menneskje gjeng til grunns, so vert då det indre oppnya dag etter dag. **17** For vår kortvarande og lette trengsla verkar for oss ei æveleg nøgd av herlegdom i yvermål på yvermål, (aiōnios g166) **18** med di me ikkje fester oss ved det synlege, men ved det usynlege; for det synlege er timelegt, men det usynlege ævelegt. (aiōnios g166)

5 For me veit, at um vår likams jordiske hus vert nedrive, so hev me ein bygnad av Gud, eit hus som ikkje er gjort med hender, ævelegt i himmelen. (aiōnios g166) **2** For ogso medan me er i dette huset, sukkar me, av di me stundar etter å verta yverklædde med vårt hus frå himmelen, **3** so sant me skal verta funne påklædde, ikkje nakne. **4** For me som er i denne hytta, sukkar under byrdi, av di me ikkje vil verta avklædde, men yverklædde, so det døylege

kann verta gløymt av livet. 5 Men den som laga oss just til dette, er Gud, som og gav oss Anden til pant. 6 Difor er me alltid frimodige, og veit, at so lenge me er heime i likamen, er me burte frå Herren; 7 for me ferdast i tru, men ikkje i syn. 8 Me er då frimodige og hyggjer oss meir til å koma burt frå likamen og koma heim til Herren. 9 Difor, anten me er heime eller burte, set me vår æra i å vera honom til hugnad. 10 For me skal alle verta openberra for Kristi domstol, so kvar kann få att det som er verka ved likamen, etter det han hev gjort, anten godt eller vondt. 11 Då me soleis kjenner otten for Herren, prøver me å vinna menneskje, men for Gud er me openberre; eg vonar og å vera openberr for dykkar samvit. 12 Ikkje rosar me oss sjølve atter for dykk, men me gjev dykk høve til å rosa dykk av oss, so de kann hava noko å setja imot deim som rosar seg av det dei er i det ytre og ikkje i hjarta. 13 For um me er frå vitet, so er det for Gud, og um me er med sans og samling, so er det for dykk. 14 For Kristi kjærleik tvingar oss, 15 då me hev gjort opp med oss sjølve at ein døydde for alle, difor hev dei alle døytt. Og han døydde for alle, so dei som liver, ikkje lenger skal liva for seg sjølve, men for honom som døydde og stod opp att for deim. 16 Difor kjenner me heretter ikkje nokon etter kjøtet; um me og hev kjent Kristus etter kjøtet, so kjenner me honom no ikkje lenger soleis. 17 Difor, um nokon er i Kristus, so er han ein ny skapning; det gamle hev forgjengest, sjå, alt hev vorte nytt! 18 Men alt dette er av Gud, som forlikte oss med seg sjølv ved Kristus og gav oss forlikstenesta. 19 For i Kristus forlikte Gud verdi med seg sjølv, so han ikkje tilrekner deim misgjerningarne deira, og hev lagt forliksordet ned i oss. 20 So er me då sendebod i staden for Kristus, liksom Gud sjølv gav fyreteljing gjennom oss. Me bed i staden for Kristus: Lat dykk forlika med Gud! 21 Den som ikkje visste av synd, hev han gjort til synd for oss, so me skal verta rettferdige for Gud i honom.

6 Men som medarbeidarar legg me dykk og på hjarta, at de ikkje til unyttet må taka imot Guds nåde. 2 For han segjer: «I den tid som meg tektest, bønhyrde eg deg, og på frelse-dagen hjalpde eg deg.» Sjå, no er det tid som tekkjest vel, sjå, no er det frelse-dagen! 3 Og me gjev ikkje meinstryt i nokon ting, so ikkje tenesta skal verta lasta, 4 men i alt viser me oss som Guds tenarar: ved stort tolmod, i

trengslor, i naud, i hugverk, 5 under slag, i fengsel, i opprør, i trøling, i vaking, i fasta, 6 ved reinleik, ved skynsemd, ved langmod, ved godleik, ved den Heilage Ande, ved uskrymta kjærleik, 7 med sannings ord, med Guds kraft, med rettferds våpn på høggre og vinstre sida; 8 i æra og vanæra, med lastord og lovord, som villførande og endå sannferdige, 9 som ukjende og endå velkjende, som døyande, og sjå, me liver! som dei som vert refste, men ikkje ihelslegne, 10 som syrgjande, men alltid glade, som fatige, men som endå gjer mange rike, som inkje havande og endå eigande alt. 11 Vår munn er upplaten mot dykk, korintarar, vårt hjarta hev vidga seg ut. 12 De hev ikkje trongt rom hjå oss, men det er trongt i dykkar hjarto. 13 Men til likt vederlag - eg talar som til born -: vidga de og ut dykkar hjarto! 14 Gakk ikkje i framandt ok med vantruande! For kva samlag hev rettferd med urett? eller kva samfund hev ljøs med myrker? 15 Og kva samklang er det millom Kristus og Belial? eller kva lut hev ein truande med ein vantruande? 16 Og kva semja hev Guds tempel med avgudar? For me er den livande Guds tempel, som Gud sagde: «Eg vil bu og ferdast millom deim, og eg vil vera deira Gud, og dei skal vera mitt folk.» 17 «Difor, gakk ut frå deim, og skil dykk frå deim, segjer Herren, og rør ikkje ved ureint, so skal eg taka imot dykk, 18 og eg skal vera dykk ein fader, og de skal vera meg søner og døtter, segjer Herren, den allmechtige.»

7 Sidan me då hev desse lovnaderne, mine kjære, so lat oss reinsa oss frå all ureinskap på kjøt og ånd og fullføra vår helging i Guds age! 2 Gjev oss rom! Ingen hev me gjort urett, ingen hev me skadt, ingen hev me gjenge for nær. 3 Ikkje til fordøming for dykk segjer eg dette; for eg hev sagt det fyrr, at de er i våre hjarto til å døy med oss og liva med oss. 4 Stor er mi tiltru til dykk, stor er mi ros yver dykk, eg er fyllt med trøyst, eg er ovrik på gleden i all vår trengsla. 5 For då me kom til Makedonia, hadde vårt kjøt ikkje heller ro, men me vart trengde på alle måtar; utantil var strid, innantil otte. 6 Men Gud, som trøystar det nedtrykte, han trøysta oss ved Titus' koma, 7 men ikkje berre ved koma hans, men og ved den trøyst han var trøysta med yver dykk, med di han fortalde oss um dykkar lengting, dykkar gråt, dykkar ihuge for meg, so eg vart endå meir glad. 8 For um eg og i brevet gjorde dykk sorg, so angrar eg det ikkje,

um eg og fyrr angra det; for eg ser at det brevet gjorde dykk sorg, um og berre ei stund. 9 No gled eg meg, ikkje for di de fekk sorg, men for di de fekk sorg til umvending; for de fekk sorg etter Gud, so de på ingen måte skulde hava skade av oss. 10 For sorgi etter Gud verkar umvending til frelsa, som ingen angrar; men sorgi til verdi verkar daude. 11 For sjå, dette same at de fekk sorg etter Gud, kor stor ihuge verka ikkje det hjå dykk, ja forsvar, ja harm, ja otte, ja lengting, ja brennhug, ja refsing! I alt viste de at de var reine i denne saki. 12 Um eg då og skreiv til dykk, so var det ikkje for hans skuld som gjorde urett, eller for hans skuld som leid urett, men for di at dykkar umhug for oss skulde verta openberra hjå dykk for Guds åsyn. 13 Difor er me trøysta. Og attåt vår trøyst kom den langt større gleda yver Titus' gleda; for hans ånd er oppkveikt av dykk alle. 14 For um eg til honom hev uttala meg med ros yver dykk, hev eg ikkje vorte til skammar; men liksom me hev tala alt til dykk med sanning, so hev og vår ros til Titus vorte sanning. 15 Og hans kjærleik til dykk er endå sterkare, når han minnest lydnaden hjå dykk alle, korleis de tok imot honom med age og otte. 16 Eg gled meg yver at eg i alt kann lita på dykk.

8 Me kunngjer dykk, brør, den Guds nåde som er gjeven i kyrkjelydarne i Makedonia, 2 at endå dei var hardt røynde med trengsla, so hev deira rike gleda og deira djupe fatigdom i yverfullt mål verka hjå deim ein rikdom på ærleg kjærleik. 3 For dei var viljuge etter si råd, det vitnar eg, ja yver si råd, av eigen hug, 4 so dei inderleg bad oss um lov til å få vera med i hjelpi til dei heilage; 5 og dei gav ikkje berre soleis som me vona, men seg sjølve gav dei fyrst til Herren og so til oss ved Guds vilje, 6 so at me bad Titus, at liksom han fyrr hadde byrja, so skulde han og fullenda hjå dykk ogso dette kjærleiksverket. 7 Men liksom de er rike i alle måtar, på tru og tale og kunnskap og all umhug og på kjærleik som de hev vekt hjå oss, so vert no og rike i dette kjærleiksverket! 8 Ikkje som eit påbod segjer eg dette, men ved ihugen hjå dei andre vil eg og røyna sanningi av dykkar kjærleik. 9 For de kjenner vår Herre Jesu Kristi nåde, at han for dykkar skuld vart fatig, då han var rik, so de ved hans fatigdom skulde verta rike. 10 Og eg segjer mi meining um dette; for det er til gagn for dykk, som fyreåt, alt frå i fjor, byrja ikkje berre å verka, men og å

vilja. 11 Men fullfør no og verket, so liksom hugen var til å vilja, soleis og fullføringi kann verta etter utkoma. 12 For er hugen der, so er han vellika etter det som han hev, ikkje etter det som han ikkje hev. 13 For det er ikkje for di at det skal vera lette for andre og trengsla for dykk, men at det skal vera jamnad: 14 dykkar yvermål vert til hjelp for deira trong i den noverande tid, at og deira yvermål kann verta til hjelp for dykkar trong, so det vert jamnad, 15 som de stend skrive: «Den som sanko mykje, fekk ikkje yverfylt, og den som sanko lite, leid ingen skort.» 16 Men Gud vere takk, som inngav den same umhug for dykk i Titus' hjarta! 17 for han tok gjerne imot mi påminning, ja, han er endå so ihuga at han fer sjølvminnt ut til dykk. 18 Og me sender og med honom den broren som hev ros hjå alle kyrkjelydarne for sitt arbeid i evangeliet, 19 ja, ikkje berre det, men han er og av kyrkjelydarne utvald til vår fylgjesmann med denne kjærleiksgåva, som er framkomi ved vår tenesta, til å fremja Herrens eigi æra og vårt framtak, 20 då me vil vara oss for at nokon skal lasta oss for noko som vedkjem denne rike gåva, som er framkomi ved vår tenesta, 21 og me legg vinn på det som godt er, ikkje berre for Herren, men og for menneskje. 22 Og me sender med deim vår bror, som me ofte på mange måtar hev funne ihuga, men no mykje meir ihuga ved si store tiltru til dykk. 23 Anten det då er tale um Titus, so er han min lagsmann og medarbeidar hjå dykk, eller um våre brør, so er dei sendemenner frå kyrkjelydarne, Kristi æra. 24 Syn deim då sanningi av dykkar kjærleik og av vår ros yver dykk, og det for augo på kyrkjelydarne!

9 For å skriva til dykk um hjelpi til dei heilage, det treng eg ikkje, 2 for eg kjenner dykkar viljuge hug, som eg rosar dykk for hjå makedonarane, med di eg segjer: «Akaia var ferdigt alt frå i fjor; » og ihugen dykkar tilskunda dei mange. 3 Men eg sender brørne, so ikkje vår ros yver dykk skal verta til inkjes i dette stykke, men at de, som eg sagde, skal vera ferdige, 4 so me - um eg ikkje skal segja de sjølve - ikkje skal få skam av denne tiltru, um det kjem makedonarar med meg og finn dykk uferdige. 5 Difor fann eg det naudsynlegt å telja brørne til å ganga i fyrevegen til dykk og fyreåt tilskipa gåva dykkar som fyrr var lova, so at ho kann vera ferdig som ei velsigning og ikkje som ei karg gåva. 6 Men det segjer eg: Den som

sparleg sår, skal og sparleg hausta; og den som sår med velsigningar, skal og hausta med velsigningar. 7 Kvar gjeve som han set seg fyre i hjarta, ikkje med sut eller av tvang! For Gud elsker ein glad gjevar. 8 Og Gud er megtig til å gjeva dykk all nåde i rikt mål, so de i alle ting alltid kann hava all nøgd og vera rike til all god gjerning, 9 som skrive stend: «Han strøydde ut, han gav dei fatige, hans rettferd vert verande i all æva.» (aiōn g165) 10 Og han som gjev såmannen såkorn og brød til å eta, han skal og gjeva dykk sæde og gjera det rikelegt og gjeva vokster til frukterne av dykkar rettferd, 11 med di de i alt vert rike til all einfald kjærleik, som ved oss verkar takk til Gud. 12 For tenesta med denne hjelp utfyller ikkje berre det som vantar hjå dei heilage, men ber og rik frukt med takk til Gud ifrå mange, 13 då dei ved det sannrøynde hjartelag som denne hjelp syner, må prisja Gud for dykkar lydndad til å sanna Kristi evangelium, og for den einfalde truskapen i samfundet med deim og med alle, 14 med di dei og i bøn for dykk lengtar etter dykk for den Guds nåde som er so ovrik yver dykk. 15 Gud vere takk for si usegjelege gåva!

10 Men eg, Paulus, legg dykk på hjarta ved Kristi spaklynde og godlynde, eg som framfor augo på dykk er audmjuk hjå dykk, men djerv mot dykk når eg er fråverande; 2 men eg bed um, at eg ved mitt nærvære må sleppa å vera djerv med det frimod som eg tenkjer hugheilt å fara fram med imot sume, som dømer oss som um me ferdast etter kjøtet. 3 For um me ferdast i kjøtet, strider me då ikkje etter kjøtet. 4 For våre stridsvåpn er ikkje kjøtlege, men megtige for Gud til å støyta ned festningar, 5 med di me støyter ned tankebygningar og all høgd som reiser seg imot kunnskapen um Gud, og tek all tanke til fange under lydndaden mot Kristus 6 og er ferdige til å refsa all ulydndad, når dykkar lydndad fyrst er fullkomen. 7 De ser på det som ligg dykk for augo. Um nokon er viss med seg sjølv at han høyrer Kristus til, han døme då atter ifrå seg sjølv, at liksom han høyrer Kristus til, soleis me og. 8 For um eg og vil rosa meg noko meir av vår magt, som Herren gav oss til å oppbyggja dykk og ikkje til å riva ned, so vilde eg ikkje verta til skammar, 9 so ikkje eg skal synast liksom å vilde skræma dykk med brevi mine. 10 For brevi, segjer dei, er myndige og djerve, men det likamlege nærværet er veikt, og talen ikkje vyrd. 11 Den som segjer slikt,

han tenkje då, at slike som me fråverande er i ord i brevi, slike er me og nærverande i gjerning. 12 For me vågar ikkje å rekna oss til eller likna oss med sume som rosar seg sjølve; men når desse mæler seg med seg sjølve og liknar seg med seg sjølve, er dei fåvituge. 13 Men me vil ikkje rosa oss til umåte, men etter målet av det umkverve som Gud hev sett oss til mål: at me skulde nå radt fram til dykk. 14 For me tøygjer oss ikkje utyver vårt mål, som um me ikkje hadde nått fram til dykk - for me er då komne fram til dykk med Kristi evangelium - 15 med di me ikkje rosar oss til umåte, av framandt arbeid, men hev von um, at når dykkar tru veks, skal me verta ovleg store hjå dykk etter vårt mål, 16 so me kann forkynna evangeliet på hi sida åt dykk, og ikkje i eit framandt umkverve rosa oss av det som alt er fullført. 17 Men den som rosar seg, rose seg i Herren! 18 For ikkje den som prisar seg sjølv, held prøva, men den som Herren prisar.

11 Gjev de vilde tola ein grand dårskap av meg! Jau, de skal tola meg. 2 For eg er åbryen på dykk med Guds åbryskap. For eg trulova dykk med ein mann, so eg kunde framstella ei rein møy for Kristus. 3 Men eg ottast for, at liksom ormen dåra Eva med si svikråd, soleis skal og dykkar tankar verta skadde og snudde burt frå den einfalde truskapen mot Kristus. 4 For um det kjem ein og forkynner ein annan Jesus, som me ikkje hev forkynt, eller de fær ein framand ande, som de ikkje fyrr hev fenge, eller eit framandt evangelium, som de ikkje fyrr hev motteke, so vil de tola det godt! 5 For eg tenkjer at eg ikkje i nokon ting er mindre mann enn dei ovstore apostlarne; 6 men um eg enn er ulærd i talen, er eg det då ikkje i kunnskapen; me hev tvert imot alltid synt dykk honom i alle stykke. 7 Eller gjorde eg synd, då eg audmykte meg sjølv so de kunde verta opphøgde, med di eg forkynte dykk Guds evangelium for inkje? 8 Andre kyrkjelydar hev eg skattlagt, med di eg tok løn til dykkar tenesta, og då eg var hjå dykk og noko vanta meg, var eg ingen til tyngsla; 9 for når eg vanta noko, hjelpte brørne som kom frå Makedonia, og i alt vara eg meg for å falla dykk til tyngsla. 10 So visst som Kristi sanning er i meg, so skal denne ros ikkje takast frå meg i Akaia-bygderne! 11 Kvifor då? av di eg ikkje elsker dykk? Det veit Gud! 12 Men det eg gjer, det vil eg og gjera sidan, so eg kann avskjera

deim tilhøve, som søkjer tilhøve, so dei må verta funne liksom me i det som dei rosar seg av. **13** For desse er falske apostlar, svikfulle arbeidarar, som skaper seg til liksom dei var Kristi apostlar. **14** Og det er ikkje underlegt, for Satan sjølv skaper seg um til ein ljosenget; **15** difor er det ikkje noko stort um hans tenarar og skaper seg um til rettferds tenarar; men deira ende skal høva til deira verk. **16** Atter segjer eg: Ingen halde meg for å vera uvitug, men um de gjer det, so tak då imot meg, um og som ein uvitug, so eg og må kunna rosa meg ein grand! **17** Det eg her talar, talar eg ikkje etter Herrens vilje, men liksom i dårskap i denne tillitsame ros. **18** Sidan mange rosar etter kjøtet, so vil eg og rosa meg. **19** For de toler gjerne uvitingarne, de som er so kloke. **20** For de toler det, um nokon gjer dykk til trælær, um nokon et dykk upp, um nokon fangar dykk, um nokon opphøgjer seg yver dykk, um nokon slær dykk i andlitet. **21** Med skam segjer eg det, av di me hev vore veike; men det som nokon er djerv i - eg talar i dårskap - det er eg og djerv i. **22** Er dei hebræarar? eg og. Er dei israelitar? eg og. Er dei Abrahams ætt? eg og. **23** Er dei Kristi tenarar? - eg talar som ein galen mann -: eg er det endå meir. Eg hev havt større stræv, fenge fleire slag, vore oftare i fengsel, ofte i livsfåre. **24** Av jødarne hev eg fem gonger fenge fyrti slag so nær som eitt. **25** Tri gonger vart eg hudflengd, ein gong steina, tri gonger leid eg skipbrot; eg hev vore eit døger i djupet. **26** Ofte var eg på ferder, i fårar i elvar, i fårar millom røvarar, i fårar millom landsmennen, i fårar millom heidningar, i fårar i by, i fårar i øydemark, i fårar på hav, i fårar millom falske brør, **27** i strev og møda, ofte i nattevoka, i svolt og torste, ofte fastande, frosen og naken; **28** umfram alt det andre hev eg endå det daglege tillaup, umsuti for alle kyrkjelydarne. **29** Kven er veik utan at eg vert veik? Kven vert avstygd utan at det brenn i meg? **30** Um eg endeleg skal rosa meg, so vil eg rosa meg av det som høyrer mi vanmagt til. **31** Gud og vår Herre Jesu Kristi Fader, som er velsigna i all æva, han veit at eg ikkje lyg! (aiōn g165) **32** I Damaskus let kong Aretas' landshovding vakta damaskenarbyen, då han vilde gripa meg; **33** og gjennom ein glugg i muren vart eg fira ned i ei korg og slapp ut or hans hender.

12 Eg lyt rosa meg, endå det ikkje er gagnlegt, men eg kjem no til syner og openberingar av

Herren. **2** Eg kjenner eit menneskje i Kristus - um han var i likamen, det veit eg ikkje, eller utanfor likamen, det veit eg ikkje, Gud veit det - ein som for fjortan år sidan vart rykt inn i den tredje himmelen. **3** Og eg kjenner dette mennesket, - um han var i likamen eller utanfor likamen, det veit eg ikkje, Gud veit det - **4** han vart rykt inn i Paradis og høyrde usegjelege ord, som det ikkje er unnt eit menneskje å tala. **5** Av dette vil eg rosa meg, men av meg sjølv vil eg ikkje rosa meg, utan av mi vanmagt. **6** For um eg vil rosa meg, vert eg ikkje uvitug, for sanning kjem eg til å segja; men eg let det vera, so ingen skal tenkja større um meg, enn som han ser meg eller høyrer av meg. **7** Og for at eg ikkje skal ovmoda meg av dei høge openberingar, so er det gjeve meg ein tagg i kjøtet, ein Satans engel, at han skal slå meg, so eg ikkje skal ovmoda meg. **8** Um denne bad eg Herren tri gonger, at han måtte vika frå meg. **9** Og han sagde til meg: «Min nåde er nok åt deg; for mi kraft vert fullenda i vanmagt.» Helst vil eg difor rosa meg av mi vanmagt, so Kristi kraft kann bu i meg. **10** Difor er eg vel til mods midt i vanmagt, i valdsverk, i naud, i forfylgjing, i trengslor for Kristi skuld. For når eg er vanmegtig, då er eg sterk. **11** Eg hev vorte uvitug; de hev tvinga meg til det; for eg skulde havt lovord av dykk; eg var ikkje i noko mindre mann enn dei ovstore apostlar, endå eg er ingen ting. **12** Ein apostels teikn vart gjorde hjå dykk i alt tolmod, med teikn og under og kraftige verk. **13** For kva er det som de vart haldne ringare i enn dei andre kyrkjelydar, utan at eg sjølv ikkje var dykk til tyngsla? tilgjev meg denne uretten! **14** Sjå, tredje gongen er eg buen til å koma til dykk og skal ikkje vera dykk til tyngsla. For eg søkjer ikkje dykkar gods, men dykk sjølve; for borni skal ikkje sankta skattar til foreldri, men foreldri til borni. **15** Men eg vil gjerne ofra, ja, verta ofra for sjælerne dykkar, um eg enn vert mindre elska di meir eg elskar dykk. **16** Men lat so vera at eg ikkje var dykk til tyngsla, men kann henda eg var svikfull og tok dykk med list? **17** Søkte eg vel vinning av dykk ved nokon av deim som eg sende til dykk? **18** Eg talde Titus til og sende med honom bror vår. Hev Titus søkt vinning av dykk? For me ikkje fram i den same ånd? ikkje i dei same fotfar? **19** Longe hev de tenkt at det er for dykk me forsvarar oss. Nei, det er for Guds åsyn me talar i Kristus. Men alt til dykkar oppbygging, mine kjære!

20 For eg ottast for, at når eg kjem, skal eg ikkje finna dykk slike som eg vil, og at eg skal verta funnen av dykk slik som de ikkje vil - at der skal vera kiv, ovund, vreide, stridssykja, baktale, drøsar, ovmod, utstyr, 21 at når eg kjem, skal min Gud atter audmykja meg hjå dykk, og eg skal syrgja yver mange av deim som fyrr synda og ikkje hev umvendt seg frå den ureinskap og lauslivnad og used som dei dreiv.

13 Det er no tridje gongen eg kjem til dykk. Ved tvo og tri vitnemål skal kvar sak standa fast. 2 Eg hev sagt det fyreåt og segjer det fyreåt, liksom då eg var nærverande andre gongen, soleis og no då eg er fråverande, til deim som fyrr synda og til alle dei andre, at når eg no kjem att, vil eg ikkje spara, 3 sidan de krev eit prov på at Kristus talar i meg, han som ikkje er vanmegtig hjå dykk, men er sterk imillom dykk. 4 For um han og vart krossfest i vanmagt, so lever han i Guds kraft; for me og er vanmegtige i honom, men me skal liva med honom i Guds kraft hjå dykk. 5 Ransaka dykk sjølve, um de er i trui! prøv dykk sjølve! eller kjenner de ikkje dykk sjølve, at Jesus Kristus er i dykk, utan so er at de ikkje held prøva? 6 Men eg vonar at de skal kjenna, at me ikkje er dei som ikkje held prøva. 7 Men me bed til Gud, at de ikkje må gjera noko vondt, ikkje for di at me skal visa oss å halda prøva, men at de skal gjera det gode, men me vera som dei som ikkje held prøva. 8 For me kann ikkje noko imot sanningi, men berre for sanningi. 9 For me gled oss når me er vanmegtige, men de sterke; men dette bed me og um, at de må verta fullkomne. 10 Difor skriv eg dette fråverande, so eg, når eg er nærverande, ikkje skal trenga til å vera streng etter den magt som Herren hev gjeve meg til oppbygging, ikkje til nedringing. 11 Elles, brør, gled dykk, vert fullkomne, lat dykk påminna, ver samlyndte, ver fredsame, so skal kjærleiks og freds Gud vera med dykk. 12 Helsa kvarandre med ein heilag kyss! 13 Alle dei heilage helsar dykk. 14 Herren Jesu Kristi nåde og Guds kjærleik og den Heilage Andens samfund vere med dykk alle!

Galaterne

1 Paulus, apostel, ikkje av menneskje og ikkje ved noko menneskje, men ved Jesus Kristus og Gud Fader, som vekte honom upp frå dei daude, **2** og alle brørne som er hjå meg - til kyrkjelydarne i Galatia: **3** Nåde vere med dykk og fred frå Gud Fader og vår Herre Jesus Kristus, **4** som gav seg sjølv for våre synder, so han kunde fria oss ut or den noverande vonde verdi etter vår Gud og Faders vilje; (aiōn g165) **5** honom vere æra i all æve! Amen. (aiōn g165) **6** Eg undrast på at de so snøgt vender dykk frå honom som kalla dykk ved Kristi nåde, til eit anna evangelium, **7** endå det ikkje finst noko anna, det er berre sume som forviller dykk og vil forvenda Kristi evangelium. **8** Men um so me eller ein engel frå himmelen forkynner dykk eit anna evangelium enn det som me hev forkynt dykk, han vere bannstøytt! **9** Som me hev sagt fyrr, so segjer eg no på nytt: Um nokon forkynner dykk eit anna evangelium enn det som de tok imot, han vere bannstøytt! **10** Talar eg no menneskje eller Gud til viljes, eller søkjer eg å gjera menneskje til lags? Vilde eg enno gjera menneskje til lags, var eg ikkje Kristi tenar. **11** Eg kunngjer dykk, brør, at det evangelium som eg hev forkynt, er ikkje menneskjeverk; **12** for ikkje eg heller fekk det eller lærde det av noko menneskje, men ved Jesu Kristi openberring. **13** For de hev høyrnt mi framferd fyrr, medan eg var jøde, at eg forfylgde Guds kyrkja ovleg hardt og tynte henne; **14** og i jødedomen gjekk eg lenger enn mange av jamaldringarne mine i mitt folk, med di eg var endå meir ihuga for mine fedre-lærdomar. **15** Men då det tekest honom som valde meg ut alt frå mors liv og kalla meg ved sin nåde, **16** å openberra sin Son i meg, at eg skulde forkynna evangeliet um honom millom heidningarne, då samrådde eg meg ikkje med kjøt og blod **17** og drog ikkje heller upp til Jerusalem til deim som var apostlar fyre meg; men eg for straks burt til Arabia og vende um att til Damaskus. **18** Sidan, tri år etter, for eg upp til Jerusalem og vilde verta kjend med Kefas, og hjå honom vart eg verande femtan dagar. **19** Men nokon annan av apostlarne såg eg ikkje, utan Jakob, Herrens bror. **20** Det som eg skriv til dykk - sjå, Gud veit at eg ikkje lyg det. **21** So kom eg til bygderne i Syria og Kilikia. **22** Men av åsyn var eg ukjend for dei kristne kyrkjelydarne i

Judæa. **23** Dei hadde berre høyrnt gjete: «Han som fyrr forfylgde oss, han forkynner no den trui som han fyrr øydde ut.» **24** Og dei lova Gud for meg.

2 Fjortan år etter drog eg upp til Jerusalem att med Barnabas og tok Titus og med. **2** Men eg gjekk upp ei openberring. Og eg lagde fram for deim, serleg for deim som galdt mest, det evangeliet som eg forkynner for heidningarne, um eg vel laupte eller hadde laupe til fåfengs. **3** Men ikkje Titus jamvel, som var med meg, vart nøydd til å lata seg umskjera, enda han var grækar - **4** og det for dei falske brørne skuld, som hadde snikt seg inn og var komne dit til å lura på den fridomen som me hev i Kristus Jesus, so dei kunde få oss under trældom. **5** Men for dei veik me ikkje ein augneblink i nokor etterlæta, for at sanningi i evangeliet skulde standa fast hjå dykk. **6** Men dei som galdt for å vera noko - kor store dei var, kjem ikkje meg ved; Gud gjer ikkje skil på folk - dei som galdt mest, lagde ikkje på meg noko meir, **7** men tvert imot, då dei såg at evangeliet for dei u-umskorne var yverlate til meg, liksom for dei umskorne til Peter **8** - for han som gav Peter kraft til aposteltenesta millom dei umskorne, han gav og meg kraft til det millom heidningarne - **9** og då dei lærde å kjenna den nåde som var meg gjeven, so gav Jakob og Kefas og Johannes, som galdt for å vera hovudstolpar, meg og Barnabas si høgge hand til samfund, at me skulde ganga til heidningarne, men dei til dei umskorne, **10** berre at me skulde hugsa på dei fatige, og det hev eg lagt vinn på å gjera. **11** Men då Kefas kom til Antiokia, sagde eg honom imot beint upp i opne augo, av di det var klaga på honom. **12** For fyrr det kom nokre frå Jakob, åt han i lag med heidningarne; men då dei kom, heldt han seg undan og skilde seg ifrå, av di han var rædd for dei umskorne. **13** Og med honom hykla dei andre jødarne og, so jamvel Barnabas vart dregen med inn i hyklingi deira. **14** Men då eg såg at dei ikkje gjekk beint fram etter sanningi i evangeliet, då sagde eg til Kefas so alle høyrde på: «Når du som er jøde, liver som heidning og ikkje som jøde, kvi nøyddar du so heidningarne til å liva som jødar?» **15** Me er fødte jødar og ikkje syndarar, fødte heidningar. **16** Men då me skyna at eit menneskje ikkje vert rettferdiggjort ved lovgjeringar, men ved tru på Kristus Jesus, so trudde me og på Kristus Jesus, so me kunde verta rettferdiggjorde av tru på Kristus

og ikkje av lovgjeringar; for ved lovgjeringar vert inkje kjøt rettferdiggjort. 17 Men dersom me, då me freista å verta rettferdiggjorde i Kristus, ogso sjølve vart funne som syndarar - skulde so Kristus vera ein tenar for synd? Nei, langt ifrå! 18 For dersom eg byggjer upp att det same som eg reiv ned, so syner eg meg sjølv som ein lovbrjotar. 19 For eg er ved lovi daud for lovi, so eg kann liva for Gud. 20 Eg er krossfest med Kristus, eg liver ikkje sjølv meir, men Kristus liver i meg, og det livet eg no liver i kjøtet, det liver eg i trui på Guds son, som elska meg og gav seg sjølv for meg. 21 Eg mismæter ikkje Guds nåde; for dersom rettferd er å vinna ved lovi, so døydde Kristus utan grunn.

3 Å, de uvituge galatarar! kven hev trylt dykk, de som hev fenge Jesus Kristus måla for augo som krossfest? 2 Berre det vil eg få vita av dykk: Fekk det Anden ved lovgjeringar eller ved å høyra trui forkynt? 3 Er de so uvituge? De tok til i ånd; vil de no fullenda i kjøt? 4 So mykje hev de røynt til unyttes? - um det då elles er til unyttes. 5 Og han som gjev dykk Anden og gjer kraftverk millom dykk, gjer han det ved lovgjeringar eller ved å forkynta trui? 6 Liksom Abraham trudde Gud, og det vart rekna honom til rettferd. 7 Difor skal de vita, at dei som hev tru, dei er Abrahams born. 8 Men Skrifti såg fyreåt at Gud vilde gjera heidningarne rettferdige ved tru, og gav so Abraham fyreåt det fagnadbodet: «I deg skal alle folkeslag verta velsigna.» 9 So vert då dei som hev tru, velsigna med den truande Abraham. 10 For so mange som held seg til lovgjeringar, dei er under forbanning; for det stend skrive: «Forbanna er kvar den som ikkje held ved i alt det som stend skrive i lovboki, so han gjer etter det.» 11 Men at ingen vert rettferdiggjord for Gud ved lovi, det er audsynlegt; for «den rettferdige, ved tru skal han liva.» 12 Men lovi hev ingen ting med trui å gjera, men «den som gjer so, skal liva ved det.» 13 Kristus kjøpte oss frie frå forbanningi av lovi, då han vart ei forbanning for oss - for det er skrive: «Forbanna er kvar den som heng på eit tre» - 14 so velsigningi åt Abraham kunde koma yver heidningarne i Kristus Jesus, so me ved trui kunde få Anden, som var oss lova. 15 Brør! eg talar på menneskjevis. Ingen gjer då ei pakt av eit menneskje ugild eller legg noko til etter ho er stadfest. 16 Men lovnaderne vart gjevne til Abraham og hans

ætt; han segjer ikkje: «Og ættingarne» liksom um mange, men som um ein: «Og di ætt», og det er Kristus. 17 Det eg vil segja, er dette: Ei pakt som fyreåt er stadfest av Gud, henne kann lovi, som vart gjevi fire hundrad og tretti år seinare, ikkje gjera ugild, so ho skulde gjera lovnaden til inkjes. 18 For er arven av lov, so er han ikkje meir av lovnad; men Gud gav Abraham honom ved lovnad. 19 Kva skulde so lovi til? Ho vart sett attåt for misgjerdene skuld, til dess den ætti kom som lovnaden galdt um - tilskipa av englar, ved ein millommanns hand; 20 men ein millommann er ikkje berre for ein; men Gud er ein. 21 Er so lovi imot Guds lovnader? Langt ifrå! for var det gjeve ei lov som hadde magt til å gjera livande, so kom rettferdi verkeleg av lovi. 22 Men Skrifti hev stengt alt inn under synd, so det som var lova, skulde ved tru på Jesus Kristus verta gjeve deim som trur. 23 Men fyrr trui kom, vart me haldne innestengde i varetekt under lovi til den tru som skulde openberrast. 24 So hev då lovi vorte vår tuktemeister til Kristus, so me skulde verta rettferdiggjorde av tru. 25 Men no, då trui er komi, er me ikkje lenger under tuktemeisteren; 26 for de er alle Guds born ved trui på Kristus Jesus. 27 For de, so mange som er døypte til Kristus, de hev ikklædt dykk Kristus. 28 Her er ikkje jøde eller grækar, her er ikkje træl eller fri mann, her er ikkje mann og kvinna; for de er alle ein i Kristus Jesus. 29 Men høyrer de Kristus til, so er de og Abrahams ætt, ervingar etter lovnaden.

4 Men eg segjer: So lenge ervingen er barn, er det ingen skilnad på honom og trælen, endå han er herre yver alt saman; 2 men han er under uppsynsmenner og rådsmenner til den tidi faren fyreåt hev fastsett. 3 Soleis var me og, so lenge me var born, trælbundne under barnelærdomen til verdi. 4 Men då tidi var fullkomi, sende Gud Son sin, fødd av ei kvinna, fødd under lovi, 5 so han kunde kjøpa deim frie, som var under lovi, so me kunde få barneretten. 6 Men av di de er søner, hev Gud sendt inn i hjarto våre sin sons Ande, som ropar: «Abba, Fader!» 7 So er du då ikkje lenger træl, men son. Men er du son, so er du og erving ved Gud. 8 Men den tid de ikkje kjende Gud, træla de under dei gudar som i røyndi ikkje er gudar. 9 Men no, då de kjenner Gud og - det som meir er - er kjende av Gud, kor kann de då venda atter til den veike og fatige barnelærdomen?

Vil de atter å nyo træla under honom? **10** De tek vare på dagar og månader og tider og år; **11** eg ottast for dykk, at eg kann henda fåfengt hev gjort meg møda med dykk. **12** Vert liksom eg, for eg er liksom de; brør! eg bed dykk; de hev ingen urett gjort meg. **13** Men de veit at det var på grunn av ei vanhelsa i kjøtet, at eg i fyrste gongen kom til å forkynna dykk evangeliet, **14** og endå mitt kjøt kunde freista dykk til det, vanvyrde de meg ikkje og støyte meg ikkje burt; men de fagna meg som ein Guds engel, ja, som Kristus Jesus. **15** Kor de prisa dykk sæle den gongen! for det vitnar eg um dykk, at um det hadde vore mogelegt, so hadde de rive ut augo dykkar og gjeve meg. **16** Og so hev eg vorte dykkar fiende ved å segja dykk sanning! **17** Dei syner ein ihuga for dykk som ikkje er god; men dei vil stengja dykk ute, so de skal vera ihuga for deim. **18** Men det er godt å vera ihuga for det gode alltid, og ikkje berre når eg er hjå dykk. **19** Mine born, som eg atter føder med sår verk, til dess Kristus fær skapnad i dykk! **20** Eg skulde ynskja eg var hjå dykk no og kunde brigda mi røyst; for eg er i vanråd med dykk. **21** Seg meg, de som vil vera under lovi, høyrer de ikkje lovi? **22** For det stend skrive at Abraham hadde tvo søner, ein med trælkvinna og ein med den frie kvinna. **23** Men son åt trælkvinna er fødd etter kjøtet, men son åt den frie kvinna etter lovnaden. **24** I dette ligg det ei djupare meining under; for desse kvinnorne er tvo pakter: den eine frå Sinaifjellet, som føder til trældom, dette er Hagar; **25** for «Hagar» er Sinaifjellet i Arabia og svarar til det Jerusalem som no er; for det er i trældom med borni sine. **26** Men det Jerusalem som er der uppe, er fritt, og det er mor vår. **27** For det stend skrive: «Ver glad, du barnlause, som ikkje føder; kved i og ropa, du som ikkje hev barnerider! for borni hennar som er einsleg, er mange fleire enn hennar som hev mannen.» **28** Men me, brør, er born etter lovnaden, liksom Isak. **29** Men liksom den gongen han som var fødd etter kjøtet, forfylgde honom som var fødd etter åndi, soleis er det no og. **30** Men kva segjer Skrifti? «Driv ut trælkvinna og son hennar; for son åt trælkvinna skal slett ikkje taka arv med son åt den frie kvinna.» **31** So er me då, brør, ikkje born åt trælkvinna, men åt den frie kvinna.

5 Til fridom hev Kristus frigjort oss; statt difor faste og lat deim ikkje få dykk inn att under trældoms ok! **2** Sjå, eg, Paulus, segjer dykk, at um de let dykk

umskjera, so vil Kristus inkje gagna dykk. **3** Atter vitnar eg for kvart menneskje som let seg umskjera, at han er skuldig til å halda heile lovi. **4** De som vil verta rettferdiggjorde ved lovi, de er skilde frå Kristus, de er falne ut or nåden. **5** For i trui ventar me i Anden på det som rettferdi gjev oss von um; **6** for i Kristus Jesus gjeld korkje umskjering eller fyrehud noko, men berre tru som er verksam i kjærleik. **7** De heldt godt fram; kven hindra dykk frå å lyda sanningi? **8** Denne yverteljingi er ikkje frå honom som kalla dykk. **9** Ein liten surdeig syrer heile deigen. **10** Eg hev den tiltru til dykk i Herren, at de inkje anna vil tenkja. Men den som forviller dykk, han skal få sin dom, kven han so er. **11** Men eg, brør, um eg enno forkynner umskjering, kvi vert eg endå forfylgd? då er vel krossens støytestein burtteken. **12** Gjev dei måtte skjera seg sjølv sund, dei som eggjar dykk upp! **13** For de, brør, er kalla til fridom. Bruk berre ikkje fridomen til høve for kjøtet; men ten kvarandre i kjærleik! **14** for heile lovi er oppfylt i eitt bod, i dette: «Du skal elska næsten din som deg sjølv!» **15** Men dersom de bit og et kvarandre, so sjå til at de ikkje et kvarandre upp! **16** Men eg segjer: Ferdast i Anden, so skal de ikkje fullføra kjøtsens lyst! **17** For kjøtet er huga tvert imot Anden, men Anden imot kjøtet; for desse stend imot kvarandre, so de ikkje skal gjera det som de vil. **18** Men dersom de vert drivne av Anden, då er de ikkje under lovi. **19** Men kjøtsens gjerningar er openberre, slike som: Utukt, ureinskap, lauslivnad, **20** avgudsdyrking, trolldom, fiendskap, kiv, ovund, vreide, stridssykja, tvidrag, sundringar, **21** misunning, mord, drykk, svir og meir slikt; um dette segjer eg dykk fyreåt, likesom eg fyrr hev sagt, at dei som fer med slikt, skal ikkje erva Guds rike. **22** Men Andens frukt er kjærleik, gleda, fred, langmod, mildskap, godleik, truskap, **23** spaklynde, fråhald. Mot slike er ikkje lovi. **24** Men dei som høyrer Kristus Jesus til, dei hev krossfest kjøtet med fysorne og lysterne. **25** Liver me i Anden, so lat oss og ferdast i Anden! **26** Lat oss ikkje søkja fåfengd æra, so me eggjar kvarandre og ovundar kvarandre!

6 Brør! um og eit menneskje vert fanga av nokor synd, so må de som er åndelege, retta på honom med spaklyndes ånd; men sjå deg sjølv fyre, at ikkje du og skal vert freista! **2** Ber byrderne for kvarandre, og oppfyll soleis Kristi lov! **3** For dersom nokon

tykkjest vera noko og er då ingen ting, so dårar han seg sjølv. **4** Men kvar skal prøva si eigi gjerning, og so skal han hava ros etter det han sjølv er, og ikkje etter likning med den andre; **5** for kvar skal bera si eigi byrd. **6** Den som vert opplærd i ordet, skal gjeva den som lærer honom alt godt saman med seg! **7** Far ikkje vilt! Gud let seg ikkje spotta; for det som eit menneskje sår; det skal han og hausta. **8** For den som sår i sitt kjød, skal hausta tjon av kjøtet; men den som sår i Anden, han skal hausta ævelegt liv av Anden. (aionios g166) **9** Men lat oss ikkje verta trøytt av å gjera det gode! for i si tid skal me hausta, berre me ikkje trøytnar. **10** Lat oss då, medan me hev høve til det, gjera det gode mot alle, men mest mot brørne i trui! **11** Sjå kor store bokstavar eg skriv med til dykk med mi eigi hand! **12** So mange som vil synast gode etter kjøtet, dei nøyder dykk til å verta umskorne, berre for di at dei ikkje skal verta forfylgde for Kristi kross. **13** For ikkje ein gong dei som vert umskorne, held lovi sjølve; men dei vil at de skal verta umskorne, so dei kann rosa seg av dykkar kjøt. **14** Men det vere langt ifrå meg å rosa meg av anna enn av vår Herre Jesu Kristi kross; for honom er verdi krossfest for meg, og eg for verdi. **15** For korkje umskjering eller fyrehud er noko, men berre ein ny skapning. **16** Og so mange som gjeng fram etter denne rettesnor, fred og miskunn vere yver deim og yver Guds Israel! **17** Heretter må ingen gjera meg bry! for eg ber Jesu merke på min likam. **18** Vår Herre Jesu Kristi nåde vere med dykkar ånd, brør! Amen.

Efeserne

1 Paulus, Jesu Kristi apostel ved Guds vilje, til dei heilage i Efesus som trur på Kristus Jesus: 2 Nåde

vere med dykk og fred frå Gud, vår Fader, og Herren Jesus Kristus! 3 Lova vere Gud og vår Herre Jesu Kristi Fader, som hev velsigna oss med all åndeleg velsigning i himmelen i Kristus, 4 liksom han valde oss ut i honom, fyrr verdi vart grunnlagd, at me skulde vera heilage og ulastelege for hans åsyn, 5 med di han i kjærleik fyreåt etla oss til barnekår hjå seg sjølv ved Jesus Kristus etter si frie vilje-rådgjerd, 6 til lov for sin herlege nåde, som han gav oss i honom som han elskar. 7 I honom hev me utløysingi ved hans blod, forlating for synderne, etter rikdomen av hans nåde, 8 som han gav oss rikleg i all visdom og vitsemd, 9 då han kunngjorde oss løyndomen um sin vilje etter si frie rådgjerd, som han fyresette seg med seg sjølv, 10 um eit hushald han vilde skipa når tiderne var fullkomne, nemleg at han atter vilde sameina alt til eitt i Kristus, både det som er i himmelen, og det som er på jordi. 11 Og i honom hev me og fenge arvlut, etter at me fyreåt var etla dertil etter hans fyresetning som verkar alt etter si vilje-rådgjerd, 12 so me skulde vera hans herlegdom til lov, me som fyreåt hadde vona på Kristus. 13 Og i honom hev de og, då de hadde høyrt sannings-ordet, evangeliet um dykkar frelsa - i honom hev de og, då de hadde teke ved trui, fenge til innsigle den Heilage Ande, som var oss lova, 14 han som er pantet på vår arv til hans eigedomsfolks utløysing, hans herlegdom til lov. 15 Difor, sidan eg høyrdde um dykkar tru på Herren Jesus og um dykkar kjærleik til alle dei heilage, 16 so held eg ikkje upp med å takka for dykk når eg kjem dykk i hug i mine bønner, 17 at vår Herre Jesu Kristi Gud, herlegdomens Fader, må gjeva dykk visdoms og openberrings Ande til kunnskap um seg, 18 og gjeva dykkar hug opplyste augo, so de kann kjenna kva von det er han hev kalla dykk til, og kor rik på herlegdom hans arv er ibland dei heilage, 19 og kor yvervættes stor hans magt er for oss som trur, etter verknaden av hans velduge kraft, 20 som han syntte på Kristus, då han vekte honom upp frå dei daude og sette honom ved si høgre hand i himmelen, 21 høgt yver all magt og yverråd og alt velde og herredøme og yver kvart namn som vert nemnt, ikkje berre i denne verdi, men

og i den tilkomande, (aiōn g165) 22 og han lagde alt under hans føter og gav honom som hovud yver alle ting åt kyrkja, 23 som er hans likam, fyllt av honom som fyller alt i alle.

2 Ogso dykk hev han gjort livande, de som var daude i dykkar misgjerningar og synder, 2 som de fordom ferdast i etter tidarfaret i denne verdi, etter hovdingen yver hermagti i lufti, den åndi som no verkar i borni til vantrui, (aiōn g165) 3 og millom deim ferdast og me alle fordom i vårt kjøts lyster, då me gjorde det som kjøtet og tankarne vilde, og var av naturi vreidens born liksom dei andre. 4 Men Gud, som er rik på miskunn, hev for sin store kjærleik skuld, som han elska oss med, 5 gjort oss livande med Kristus, endå me var daude i våre misgjerningar - av nåde er de frelste! - 6 og vekt oss upp med honom og sett oss med honom i himmelen, i Kristus Jesus, 7 so han i dei komande tider kunde visa den ovstore rikdomen av sin nåde ved godleik imot oss i Kristus Jesus. (aiōn g165) 8 For av nåde er de frelste, ved tru, og det ikkje av dykk, det er Guds gåva, 9 ikkje av gjerningar, so ikkje nokon skal rosa seg. 10 For me er hans verk, skapte i Kristus Jesus til gode gjerningar, som Gud fyreåt emna til, so me skulde ferdast i deim. 11 Kom difor i hug, at de som fordom var heidningar i kjøtet og var kalla firehud av det dei kallar umskjering, den på kjøtet, som vert gjord med handi, 12 at de på den tid var utan Kristus, utestengde frå Israels borgarskap og framande for pakterne med deira lovnad, utan von og utan Gud i verdi. 13 Men no, i Kristus Jesus er de som fordom var langt burte, komne nær til ved Kristi blod. 14 For han er vår fred, han som gjorde dei tvo til eitt og braut ned det gjerdet som var skilveggen, fiendskapen, 15 då han ved sitt kjøt avlyste den lovi som kom med bod og fyresegner, so han ved seg sjølv kunde skapa dei tvo til eitt nytt menneskje, med di han gjorde fred, 16 og forlika deim baa tvo i ein likam med Gud ved krossen, då han på denne slo fiendskapen i hel. 17 Og han kom og forkynte fred for dykk som var langt burte, og fred for deim som var nær. 18 For ved han hev me baa tvo i ein Ande tilgjenge til Faderen. 19 So er de no ikkje lenger framande og utlendingar, men medborgarar med dei heilage og Guds husfolk, 20 uppbygde på apostel- og profetgrunnvollen, men Jesus Kristus er sjølv hyrnesteinen, 21 som kvar

bygning vert samanbunden ved og veks upp til eit heilag tempel i Herren, 22 og i honom vert de og oppbygde med dei andre til ein Guds bustad i Anden.

3 For den skuld bøyger eg mine kne, eg, Paulus, Kristi Jesu fange for dykk heidningar - 2 um de elles hev høyrte um hushaldet med den Guds nåde som eg hev fenge for dykk, 3 at han ved openbering kunngjorde meg den løyndomen so som eg ovanfor hev skrive med få ord, 4 so de av det, når de les det, kann sjå mitt skyn på Kristi løyndom, 5 som i forne tidebolkar ikkje hev vorte kunngjord for menneskeborni, so som han no er openberra for hans heilage apostlar og profetar ved Anden: 6 at heidningarne er medervingar og høyrer med til likamen og hev lut med i lovnaden i Kristus Jesus ved evangeliet, 7 det som eg vart tenar for etter den Guds nådegåva som eg hev fenge ved verknaden av hans magt. 8 Eg, den aller ringaste av alle dei heilage, fekk denne nåden, å forkynna heidningarne evangeliet um Kristi uransakelege rikdom 9 og opplysa alle um korleis hushaldet er med den løyndomen som frå ævelege tider hev vore løynd i Gud, som hev skapt alle ting, (aiōn g165) 10 for di at Guds mangfaldige visdom no gjennom kyrkja skulde verta kunngjord for magterne og herredømi i himmelen, 11 etter den fyresetning frå ævelege tider som han fullførde i Kristus Jesus, vår Herre, (aiōn g165) 12 han som me hev fenge fritt mod ved og tilgjenge med tillit ved trui på honom. 13 Difor bed eg at de ikkje må tapa modet ved dei trengslor eg lid for dykk, og som er dykkar æra. - 14 For den skuld bøyger eg mine kne for Faderen, 15 som er den rette fader for alt som heiter barn i himmelen og på jordi, 16 at han etter rikdomen av sin herlegdom må gjeva dykk å verta styrkte med kraft ved hans Ande i dykkar indre menneskje, 17 at Kristus må bu ved trui i dykkar hjarto, so de, rotfeste og grunnfeste i kjærleik, 18 må magtast å fata med alle dei heilage, kva breidd og lengd og dypt og høgd det er, 19 og kjenna Kristi kjærleik, som gjeng yver all kunnskap, so de kann verta fyllte til all Guds fylla. 20 Men honom som er megtig til å gjera yver alle ting, ovlantg yver det som me bed um eller skynar, etter den kraft som er verksam i oss, 21 honom vera æra i kyrkja og i Kristus Jesus gjennom alle ætter i alle ævor! Amen. (aiōn g165)

4 Eg legg dykk då på hjarta, eg den bundne i Herren, at de må ferdast so som verdigt er for det kallet som de vart kalla med, 2 med all audmykt og spaklynde, med langmod, so de toler kvarandre i kjærleik 3 og legg vinn på å halda Andens einskap i fredsens samband: 4 Ein likam og ein Ande, liksom de og er kalla med ei von i dykkar kall, 5 ein Herre, ei tru, ein dåp, 6 ein Gud og Fader til alle, han som er yver alle og gjennom alle og i alle. 7 Men kvar og ein av oss hev fenge nåden etter det målet som Kristi gåva vert mælt med. 8 Difor segjer Skrifti: «Han for upp i det høge og førde burt fangar og gav menneski gåvor.» 9 Men det at han for upp, kva er det, utan at han og fyrst for ned til lægderne på jordi? 10 Han som for ned, han er den same som for upp yver alle himlar, for at han skulde fylla alt. 11 Og det er han som gav oss sume til apostlar, sume til profetar, sume til evangelistar, sume til hyrdingar og lærarar, 12 so dei heilage kunde verta fullt tilbude til å gjera tenesta, til å byggja upp Kristi likam, 13 til dess me alle saman når fram til einskapen i trui og i kjennskapen til Guds Son, til mogen manndom, til aldersmålet for Kristi fylla, 14 so me ikkje lenger skal vera umynduge og lata oss kasta og driva um av kvar lærdoms vind ved meinspel av menneski, ved sløgd i illråder som dei villfarande finn på, 15 men at me, true mot sanningi i kjærleik, i alle måtar skal veksa upp til honom som er hovudet, Kristus, 16 so heile likamen, samanknytt og samanfest ved kvart band som han gjev, veks sin vokster som likam ut ifrå honom til si oppbygging i kjærleik, alt etter den verksemd som er tilmælt kvar lem. 17 Dette segjer eg då og vitnar i Herren, at de ikkje lenger må ferdast som heidningarne ferdast i sin hugs fåfengd, 18 formyrkte i sin tanke, framande vortne for Guds liv ved den vankunna som er i deim for deira forherde hjarto skuld, 19 med di dei hev vorte tykkjelause og hev gjeve seg til ulivnad, til all ureinskaps gjerd med havesykja. 20 Men de hev ikkje lært soleis um Kristus, 21 um de elles hev høyrte um honom og er opplærde i honom, so som sanning er i Jesus: 22 at de etter dykkar fyrre livsferd skal leggja av det gamle menneskje, som vert tynt ved dei dårande lyster, 23 men verta oppnya ved Anden i dykkar hug 24 og klæda dykk i det nye menneskje, som er skapt etter Gud med den rettferd og heilagdom som sanningi verkar. 25 Legg difor av lygni og tala

sanning kvar med sin næste, av di me er kvarannans lemer. 26 Vert de vreide, so synda ikkje! Lat ikkje soli ganga ned yver dykkar harm! 27 Og gjev ikkje djevelen rom! 28 Den som stal, stele ikkje lenger, men arbeide heller og gjere noko godt med sine hender, so han kann hava noko å gjeva til dei trengande. 29 Ingen roten tale koma ut or dykkar munn, men slik tale som er god til naudsynleg oppbygging, so det må vera til gagn for deim som høyrer på, 30 og gjer ikkje Guds Heilage Ande sorg, han som de hev fenge til innsigle til utløysingsdagen! 31 All illska og villska og vreide og skriking og spotting vere langt ifrå dykk liksom all vondskap! 32 Men ver gode mot kvarandre, miskunnsame, so de tilgjev kvarandre, liksom og Gud hev tilgjeve dykk i Kristus.

5 Vert difor Guds etterfyljarar som hans kjære born, 2 og ferdast i kjærleik, liksom Kristus elska oss og gav seg sjølv for oss til ei gåva og eit offer, Gud til ein hugleg ange! 3 Men utukt og all ureinskap eller havesykja må ikkje eingong verta nemnde millom dykk, so som det sømer seg for heilage, 4 og skjemdarferd og dårlegt svall og lauslyndt skjemt, som alt saman er usømelegt, men heller takksegjing! 5 For dette veit de og skynar, at ingen horkar eller urein eller girug - som er ein avgudsdyrkar - hev arv i Kristi og Guds rike. 6 Lat ingen dåra dykk med tome ord! for av slike ting kjem Guds vreide yver dei vantruande! 7 Hav difor ingen ting saman med deim! 8 For de var fordom myrker, men no er de ljøs i Herren; ferdast som born av ljøset 9 - for frukti av ljøset syner seg i all godleik og rettferd og sanning - 10 so de prøver kva som er Herren til hugnad, 11 og hav inkje samlag med dei fruktlause gjerningar av myrkret; men refs deim heller! 12 For det som løynlegt vert gjort av deim, er det skamlegt endå berre å tala um; 13 men når det vert refst, vert det alt saman openberra av ljøset; for alt som vert openberra, er ljøs. 14 Difor segjer skrifti: «Vakna, du som søv, og stutt opp frå dei daude, og Kristus skal lysa for deg!» 15 Sjå difor til korleis de kann ferdast varleg, ikkje som uvise, men som vise, 16 so de kjøper den laglege tid; for dagarne er vonde! 17 Ver difor ikkje uvituge, men skyna kva Herrens vilje er! 18 Og fyll dykk ikkje med vin, som det er skamløysa i, men vert fyllte med Anden, 19 so de talar til kvarandre med salmar og lovsongar og åndelege visor og syng og leikar i dykkar

hjarro for Herren, 20 og alltid takkar Gud og Faderen for alle ting i vår Herre Jesu Kristi namn, 21 og er kvarandre undergjevne i age for Kristus! 22 De konor, ver dykkar eigne menn undergjevne som Herren! 23 For mannen er hovudet for kona, liksom Kristus er hovudet for kyrkja, han som er frelsaren for sin likam. 24 Men liksom kyrkja er Kristus undergjevi, so skal og konorne vera sine eigne menn undergjevne i alle ting. 25 De menner, elska konorne dykkar, liksom Kristus elska kyrkja og gav seg sjølv for henne, 26 so han kunde helga henne, med di han reinsa henne ved vatsbadet i ordet, 27 so han kunde framstella kyrkja for seg i herlegdom, utan flekk eller rukka eller noko slikt, men so ho kunde vera heilag og ulasteleg. 28 Soleis er mennerne skuldige til å elska konorne sine som sine eigne likamar. Den som elsker si kona, elsker seg sjølv. 29 For aldri hev nokon hata sitt eige kjøt, men han føder og fjelgar det, liksom Kristus gjer med kyrkja; 30 for me er lemer på hans likam. 31 Difor skal mannen skiljast med far og mor og halda seg hjå kona si, og dei tvo skal vera eitt kjøt. 32 Denne løyndomen er stor - men eg tenkjer på Kristus og kyrkja. 33 Men de og skal elska kvar si kona som seg sjølv, og kona hava age for mannen.

6 De born, lyd dykkar foreldre i Herren, for det er rett! 2 «Heidra far din og mor di» - dette er det fyrste bodet med lovnad - 3 «at det må ganga deg vel, og du må leva lenge i landet.» 4 Og de feder, arga ikkje dykkar born, men fostra deim upp i Herrens tukt og påminning! 5 De tenarar, ver lyduge mot dykkar herrar etter kjøtet med age og otte i dykkar hjartans einfelde som mot Kristus, 6 ikkje med augnetenesta, liksom dei som vil tekkjast menneskje, men som Kristi tenarar, so de gjer Guds vilje av hjarta 7 og godviljugt tener som for Herren og ikkje som for menneskje, 8 då de veit, at kva godt kvar gjer, det skal han få att av Herren, anten han so er tenar eller fri mann. 9 Og de herrar, gjer det same mot deim, so de let vera å truga; for de veit at både deira og dykkar Herre er i himmelen, og han gjer ikkje skil på folk. 10 Elles, vert sterke i Herren og i hans veldes kraft! 11 Klæd dykk i Guds fulle herbonad, so de kann standa dykk imot djevelens svikråder! 12 For me hev ikkje strid mot blod og kjøt, men mot herrevelde, mot magter, mot heimsens herrar, som råder i myrkret i denne tid, mot vondskaps åndeher i himmelrømd. (aiōn g165)

13 Tak difor Guds fulle herbunad på, so de kann standa imot på den vonde dag og verta standande når de hev vunne yver alt. 14 So statt då umgyrde um dykkar lend med sanning og klædde i rettferds-brynja, 15 og umbundne på føterne med den tilbunad som evangeliet um freden gjev. 16 Og tak attåt alt dette tru-skjolden, so de dermed kann sløkkja alle gloande piler frå den vonde! 17 og tak frelse-hjelmen, og Andens sverd, som er Guds ord, 18 medan de alltid bed i Anden med all bøn og påkalling og er årvakne deri med all trott og bøn for alle dei heilage, 19 og for meg med, at det må verta gjeve meg ord når eg opnar min munn, til å forkynna fritt mod løyndomen i evangeliet, 20 den som eg er sendebod for i lekkjor, at eg må tala med frimod um det, soleis som eg bør tala. 21 Men at de og kann få vita um mitt tilstand, korleis det gjeng meg, skal Tykikus kunngjera dykk alt, han den kjære bror og true tenar i Herren, 22 som eg just difor sender til dykk at de skal få vita korleis det er med oss, og at han kann trøysta dykkar hjarto. 23 Fred vere med brørne og kjærleik med tru frå Gud Fader og Herren Jesus Kristus! 24 Nåde vere med alle som elskar vår Herre Jesus Kristus med uforgjengeleg kjærleik!

Filippenserne

1 Paulus og Timoteus, Kristi Jesu tenarar, til alle dei heilage i Kristus Jesus, som er i Filippi, med tilsynsmenner og tenarar for kyrkjelyden: **2** Nåde vere med dykk og fred frå Gud, vår Fader, og Herren Jesus Kristus! **3** Eg takkar min Gud so tidt eg tenkjer på dykk, **4** med di eg alltid, kvar gong eg bed, gjer mi bøn for dykk alle med gleda, **5** på grunn av dykkar samfund med meg i arbeidet for evangeliet frå fyrste dagen og alt til no. **6** Og eg er fullvis um dette, at han som tok til med ei god gjerning i dykk, skal fullføra henne alt til Jesu Kristi dag, **7** liksom det er rett av meg å tenkja so um dykk alle, etter di eg ber dykk i hjarta både i mine lekkjor, og når eg forsvarar og stadfester evangeliet, sidan de alle er luthavande med meg i nåden. **8** For Gud er mitt vitne, kor eg lengtar etter dykk alle med Kristi Jesu hjartelag. **9** Og dette bed eg um, at dykkar kjærleik endå må verta alt rikare og rikare på kunnskap og skynsemd, **10** at de må kunna døma um dei ymse ting, so de kann vera reine og ikkje til meinstryt til Kristi dag, **11** fyllte med rettferds frukt, som er verka ved Jesus Kristus, Gud til æra og lov. **12** Eg vil at de skal vita, brør, at min lagnad heller hev vore til framgang for evangeliet, **13** so det hev vorte kunnigt for heile livvakti og for alle andre, at eg er i lekkjor for Kristi skuld, **14** og dei fleste av brørne i Herren hev fenge tiltru til mine lekkjor og dermed fenge endå meir mod til å tala ordet utan otte. **15** Sume forkynner vel og Kristus av ovund og kivslust, men sume og av godvilje; **16** desse forkynner Kristus av kjærleik, med di dei veit at eg er sett til å forsvara evangeliet, **17** men hine gjer det av stridssykja, ikkje med rein hug, for dei tenkjer å leggja trengsla til mine lekkjor. **18** Kva so? Kristus vert då forkynt på kvar måten, anten det no vert gjort for syn skuld eller i sanning, og yver dette gled eg meg, ja, eg skal og heretter få gleda meg. **19** For eg veit at dette skal verta til frelsa for meg ved dykkar bøn og hjelp av Jesu Kristi Ande, **20** etter mi lengting og von, at eg ikkje i nokon ting skal verta til skammar, men at Kristus, som alltid, so og no, med alt frimod skal verta herleggjort ved min likam, anten det vert ved liv eller ved daude. **21** For livet det er for meg Kristus, og dauden ei vinning. **22** Men dersom det å liva i kjøtet gjev meg frukt for mi gjerning, so veit eg

ikkje kva eg skal velja; **23** for eg stend rådvill millom dei tvo ting, med di eg hev hug til å fara herifrå og vera med Kristus, for det er so ovleg mykje betre. **24** Men å verta verande i kjøtet er naudsynlegare for dykkar skuld. **25** Og då eg er viss på det, so veit eg at eg skal verta i liva og vera hjå dykk alle til dykkar framgang og gleda i trui, **26** so dykkar ros kann verta rik i Kristus Jesus ved meg når eg kjem til dykk att. **27** Berre far dykkar livsferd so som verdigt er for Kristi evangelium, so eg, anten eg kjem og ser dykk eller er fråverande, kann høyra um dykk at de stend faste i ein Ande, og med ei sjæl strider med meg for trui på evangeliet **28** og ikkje i nokon ting let dykk skræma av deim som stend i mot; det er for deim ei varsling um undergang, men for dykk um frelsa, og det frå Gud, **29** For dykk vart det unnt, for Kristi skuld, ikkje berre å tru på honom, men og å lida for hans skuld, **30** med di de hev den same strid som de såg på meg og no høyrer um meg.

2 Er det då nokor trøyst i Kristus, er det nokor hugsvaling i kjærleik, er det noko samfund i Anden, er det nokor medkjensla og miskunn: **2** so gjer mi gleda fullkomi, so de hev same hug, med di de hev same kjærleiken og samlyndte hev den eine hugen, **3** ikkje gjer noko av stridssykja eller lyst til tom æra, men i audmykt vyrder kvarandre høgge enn dykk sjølve. **4** Sjå ikkje kvar på sin eigen bate, men kvar på baten til dei andre og! **5** Lat dette huglaget vera i dykk, som og var i Kristus Jesus, **6** han som, då han var i Guds skapnad, ikkje heldt det for eit ran å vera Gud lik, **7** men gav sjølv avkall på det og tok ein tenars skapnad på seg, med di han kom i likning med menneskje, og då han i åtferd var funnen som eit menneskje, **8** nedra han seg sjølv, so han vart lydug alt til dauden, ja til dauden på krossen. **9** Difor hev og Gud storleg opphøgt honom og gjeve honom det namn som er yver kvart eit namn, **10** so i Jesu namn skal kvart kne bøygja seg, deira som er i himmelen og på jordi og under jordi, **11** og kvar tunga skal sanna at Jesus Kristus er Herre, til Gud Faders æra. **12** Difor, mine kjære, liksom de alltid hev vore lyduge, so arbeid, ikkje berre som i mitt nærvære, men no endå meir i mitt fråvære, på dykkar frelse med age og otte! **13** For Gud er den som verkar i dykk både å vilja og verka for sin gode vilje. **14** Gjer alt utan murring og tvilsmål, **15** so de kann vera lastelause

og reine, Guds ulastande born midt i ei ukyndt og rangsnudd ætt, der de syner dykk som ljøs i verdi, 16 med di de held fram livsens ord, meg til ros på Kristi dag, at eg ikkje hev laupe til unyttes eller arbeid til unyttes. 17 Men um eg og vert ofra, medan eg gjer altartenesta og ber dykkar tru fram til offer, so gled eg meg og gled meg saman med dykk alle. 18 Gled og de dykk like eins, og gled dykk saman med meg! 19 Eg hev den voni i Herren Jesus, at eg snart kann senda Timoteus til dykk, so eg og kann verta glad i hug, når eg fær vita korleis det er med dykk. 20 For eg hev ingen med slikt eit lynde, som so ærleg kann hava omsut for dykk. 21 For dei søker alle sitt eige, ikkje det som høyrer Jesus Kristus til; 22 men hans prøvde truskap kjenner de, at liksom ein son tenar far sin, so hev han tent med meg for evangeliet. 23 Honom vonar eg då å kunna senda straks når eg ser utgangen på saki mi. 24 Men eg hev den tillit i Herren at eg og sjølv skal koma snart. 25 Eg fann det naudsynleg å senda til dykk Epafroditus, min bror og medarbeidar og medstridsmann og dykkar sendemann og tenar til hjelp for mi trong, 26 av di han lengta etter dykk alle, og var ottefull for di de hadde høyrte at han var sjuk. 27 For han var verkeleg sjuk og dauden nær; men Gud gjorde miskunn mot honom, ja, ikkje berre mot honom, men mot meg og, so eg ikkje skulde hava sorg på sorg. 28 Difor sender eg honom so mykje snarare, at de kann gleda dykk ved å sjå honom att, og eg vera meir sutlaus. 29 Tak då imot han i Herren med all gleda, og haldt slike i æra! 30 For for Kristi gjerning skuld kom han dauden nær, då han ikkje vyrde sitt liv, so han kunde bøta på saknaden av dykk ved tenesta mot meg.

3 Elles, mine brør, gled dykk i Herren! Å skriva det same til dykk er meg ikkje til møda, men dykk til styrkjing. 2 Sjå hundarne, sjå dei vonde arbeidarar, sjå dei sundskorne! 3 For me er dei umskorne, me som tener Gud i hans Ande og rosar oss av Kristus Jesus og ikkje lit på kjøt, 4 endå eg hev det som eg kunde lita på ogso i kjøt. Um ein annan tykkjer at han kann lita på kjøt, so kann eg det endå meir. 5 Eg er umskoren den åttande dagen, er av Israels folk, av Benjamins ætt, ein hebræar av hebræarar, i syn på lovi ein farisæar, 6 i ihuge ein forfylgjar av kyrkjelyden, i rettferd etter lovi ulasteleg. 7 Men det som var meg ei vinning, det hev eg for Kristi skuld

halde for tap, 8 ja, eg held og i sanning alt for tap mot det som er so mykje meir verd: kunnskapen um Kristus Jesus, min Herre; for hans skuld hev eg tapt det alt saman, og eg held det for skarn, berre eg kann vinna Kristus 9 og verta funnen i honom, ikkje med mi rettferd, den som er av lovi, men med den ved trui på Kristus, rettferdi av Gud på grunn av trui, 10 so eg må kjenna honom og krafti av hans uppstoda og samlaget i hans lidingar, med di eg vert lik med honom i hans daude, 11 um eg då kann nå fram til uppstoda frå dei daude. 12 Ikkje so at eg alt hev gripe det eller alt er fullkomen! men eg jagar etter det, um eg og kann gripa det, etter som eg og er gripen av Kristus Jesus. 13 Brør, eg trur ikkje um meg sjølv at eg hev gripe det. 14 Men eitt gjer eg: Eg gløymer det som er attanfyr, og tøygjer meg etter det som er framanfyr, og jagar mot målet, til den sigerspris Gud hev kalla oss til der ovan i Kristus Jesus. 15 So mange då som er fullkomne, lat oss hava denne tenkjemåte! og um de i noko tenkjer annarleis, so skal Gud og openberra dykk dette; 16 berre at me, so langt me er komne, held fram i same faret. 17 Vert mine etterfylgjarar, de og, brør, og sjå på deim som ferdast soleis som de hev oss til fyredøme! 18 For det ferdast mange, som eg tidt hev sagt dykk og no endå segjer med tårar, at dei er fiendar av Kristi kross, 19 dei som endar med fortaping, som hev buken til sin Gud, og som set si æra i si skjemd, dei som trår etter dei jordiske ting. 20 For vårt borgarsamfund er i himmelen, der me og ventar Herren Jesus Kristus ifrå som frelsar, 21 han som skal umskapa vår nedringslikam, so han vert lik hans herlegdoms-likam etter hans kraft til å leggja alle ting under seg.

4 Difor, mine brør, som eg elskar og lengtar etter, mi gleda og min krans, statt soleis faste i Herren, de kjære! 2 Evodia påminner eg, og Syntyke påminner eg um å vera samlyndte i Herren. 3 Ja, eg bed og deg, du som med rette heiter Synzygus, ver deim til hjelp! for dei hev stridt med meg i evangeliet saman med Klemens og mine andre medarbeidarar - deira namn stend i livsens bok. 4 Gled dykk i Herren alltid! atter vil eg segja det: Gled dykk! 5 Lat dykkar godlynde verta kjent for alle menneskje! Herren er nær. 6 Gjer dykk ingi sut for noko ting; men lat i alle ting dykkar ynskje koma fram for Gud i påkalling og bøn med takksegging! 7 Og Guds fred, som gjeng

yver alt vit, skal vara dykkar hjarto og dykkar tankar i Kristus Jesus. 8 Elles, brør, alt det som er sant, alt det som er æva verdt, alt det som er rettferdigt, alt det som er reint, alt det som er elskelegt, alt det som hev eit godt namn, kvar ei dygd og alt som priseleg er, det gjeve de gaum etter! 9 Det som de og hev lært og motteke og høyrte og set hjå meg, gjer det! Og fredsens Gud skal vera med dykk. 10 Eg vart storleg glad i Herren, av di de endeleg ein gong er komne so vidt til velmagt att, at de kunde tenkja på min bate, som de og fyrr tenkte på, men de hadde ikkje høve til det. 11 Ikkje so at eg segjer dette av trong, for eg hev lært å vera nøgd med det eg hev. 12 Eg veit å liva i ringe kår, eg veit og å liva i nøgd; i alt og i alle ting er eg innvigd, både å verta mett og vera svolten, både å hava nøgdi og hava vanråd. 13 Alt magtast eg i honom som gjer meg sterk. 14 Men endå gjorde de rett i å vera med meg i mi trong. 15 Men de veit og, de filipparar, at i den fyrste tid evangeliet kom til dykk, då eg for frå Makedonia, kom ingen kyrkjelyd i rekneskap med meg yver gjeve og motteke utan de åleine. 16 For ogso i Tessalonika sende de meg både ein gong og tvo gonger det eg turvte. 17 Ikkje so at eg trår etter gåva; men eg trår etter den frukt som rikleg kjem dykk til gode. 18 Men no hev eg fenge alt og hev nøgd, eg hev fullt upp, sidan eg med Epafroditus fekk sendingi frå dykk, ein yndeleg ange, eit offer til fagnad og hugnad for Gud. 19 Og min Gud skal etter sin rikdom fullt upp bøta på all dykkar trong i herlegdom i Kristus Jesus. 20 Men vår Gud og Fader vere æra i all æva! Amen. (aiōn g165) 21 Helsa kvar heilag i Kristus Jesus! Brørne hjå meg helsar dykk. 22 Alle dei heilage helsar dykk, mest dei som høyrer til keisarens hus. 23 Herren Jesu Kristi nåde vere med dykkar ånd!

Kolossenserne

1 Paulus, Kristi Jesu apostel ved Guds vilje, og broderen Timoteus **2** til dei heilage og truande brør i Kristus i Kolossæ: Nåde vere med dykk og fred frå Gud vår Fader! **3** Me takkar alltid Gud og vår Herre Jesu Kristi Fader, når me bed for dykk, **4** sidan me høyrde um dykkar tru på Kristus Jesus og den kjærleik de hev til alle dei heilage, **5** for den von skuld som er gøynd åt dykk i himmelen, den som de fyrr hev høyrnt um gjennom sannings-ordet i evangeliet, **6** som er kome til dykk, liksom det og er i heile verdi og ber frukt og veks som hjå dykk frå den dag då de høyrde det og lærde å kjenna Guds nåde i sanning, **7** so som de hev lært av Epafras, vår kjære medtenar, som er ein tru Kristi tenar for dykk, **8** som og hev fortalt oss um dykkar kjærleik i Anden. **9** Difor held me, frå den dag me høyrde det, ikkje heller upp med å gjera bøn for dykk og beda um at de må verta fyllte med kunnskap um hans vilje i all åndeleg visdom og skynsemd, **10** so de må ferdast verdigt for Herren til all hugnad, so de ber frukt og veks i all god gjerning ved kunnskapen um Gud, **11** so de vert styrkte med all styrke etter hans herlegdoms kraft til alt tolmod og langmod, **12** so de med gleda takkar Faderen som gjorde oss duglege til å få arvlut med dei heilage i ljuset, **13** han som fria oss ut frå myrkers magt og sette oss yver sin kjære Sons rike. **14** I honom hev me utløyisingi, forlating for synderne. **15** Og han er eit bilæte av Gud den usynlege, den fyrstefødde framfor all skapning; **16** for i honom er alle ting skapte, dei i himmelen og dei på jordi, dei synlege og dei usynlege, anten det so er kongssæte eller herredøme eller magter eller yverråder; alle saman er dei skapte ved honom, og til honom, **17** og han er fyrr enn alle ting, og alle ting stend ved lag i honom. **18** Og han er hovudet for likamen, som er kyrkja, han som er opphavet, den fyrstefødde av dei daude, for at han i alle måtar skulde vera den fremste. **19** For i honom tekstest det Gud, at heile hans fylla skulde bu, **20** og ved honom å forlika alle ting med seg, med di han gjorde fred med blodet på krossen hans - ved honom, anten det so er dei på jordi eller dei i himmelen. **21** Også dykk som fordom var framande vortne og fiendar ved dykkar huglag, i dei vonde gjerningar, **22** dykk hev han no

forlikt i hans kjøts likam ved dauden, for å stella dykk fram heilage og ulastande og uklandrande for si åsyn, **23** so framt de vert verande i trui, grunnfeste og trauste, og ikkje let dykk rikka frå den voni evangeliet gjev, det som de hev høyrnt, som er forkynt for kvar skapning under himmelen, og som eg, Paulus, vart tenar for. **24** No gleder eg meg yver mine lidingar for dykk og utfyller i mitt kjøt det som endå vantar i Kristi trengslor, for hans likam som er kyrkja, **25** som eg hev vorte tenar til etter det Guds hushald som eg hev fenge millom dykk, det vil segja å fullføra Guds ord, **26** den løyndomen som var duld frå alle tider og ætter vart til, men no er openberra for hans heilage, (αἰὼν 9165) **27** som Gud wilde kunngjera, kor rik på herlegdom denne løyndomen er millom heidningarne, det er Kristus millom dykk, voni um herlegdom. **28** Og honom forkynner me, med di me påminner kvart menneskje og lærer kvart menneskje med all visdom, so me kann framstella kvart menneskje fullkome i Kristus. **29** For dette arbeider eg og, med di eg strider med hans kraft som verkar i meg med styrke.

2 For eg vil at de skal vita kor stor strid eg hev for dykk og deim i Laodikea og so mange som ikkje hev set mitt andlit i kjøtet, **2** so deira hjarta må verta trøysta, med di dei vert samanknytte i kjærleik og vinn fram til heile rikdomen av det fullvisse skyn, til kunnskap um Guds løyndom, det er Kristus, **3** han som alle skattar av visdom og kunnskap er løynde i. **4** Dette segjer eg for at ingen skal dåra dykk med lokkande tale. **5** For um eg enn i kjøtet er fråverande, er eg like vel i åndi saman med dykk, og ser med gleda dykkar gode skipnad og den faste grunn i dykkar tru på Kristus. **6** Liksom de då tok imot Kristus Jesus som Herren; so ferdast i honom, **7** so at de er rotfeste og vert oppbygde i honom og stadfeste i trui, so som de lærde, rike på henne med takksegging. **8** Sjå til at det ikkje må vera nokon som gjer dykk til herfang med verdsleg visdom og tom dåring etter fråsegner av menneskje, etter barnelærdomen til verdi og ikkje etter Kristus! **9** For i honom bur heile guddomsfylla likamleg. **10** Og de er fyllte i honom, som er hovudet yver all magt og yverråd; **11** i honom vart de og umskorne med ei umskjering som ikkje er gjord med hender, ved avklæding av kjøtslikamen, ved Kristi umskjering, **12** då de vart gravlagde med honom i dåpen; der vart de og oppvekke med honom

ved trui på Guds kraft, han som vekte honom upp frå dei daude. 13 Ogso dykk, som var daude i dykkar misgjerningar og dykkar kjøts fyrehud, gjorde han livande med honom, med di han tilgav oss alle våre misgjerningar 14 og strauk ut skuldbrevet mot oss, som var skrive med bodord, det som vitna imot oss, og han ruddet det undan med di han nagla det til krossen. 15 Han avvæpna magterne og yverråderne og syntet deim openberrleg fram då han vann siger yver deim på krossen. 16 Lat difor ingen døma dykk i mat eller drykk eller i saker um høgtid eller nymåne eller kviledag! 17 desse ting er berre ein skugge av det som skulde koma; men likamen høyrer Kristus til. 18 Lat ingen røva sigersprisen frå dykk, um nokon freistar på det med audmykt og engledyrking, med det han fer med syner, vert ovmodig utan grunn av sin kjøtlege hug 19 og ikkje held fast ved hovudet, han som heile likamen veks Guds vokster ut ifrå, tilhjelpet og samanfest ved sine ledmot og band. 20 Er de avdøde med Kristus frå barnelærdomen til verdi, kvi gjev dei dykk då, som um de skulde liva i verdi, slike bod: 21 «Du skal ikkje taka, ikkje smaka, ikkje røra» 22 - det vil segja slikt som då alt saman er etla til øyding ved bruk - etter bod og lærdomar av menneskje, 23 som vel hev ord for visdom ved sjølvgjord dyrking og audmykt og vyrdløysa mot likamen, men ikkje ved noko som er æra verdt, berre til mette for kjøtet?

3 Er de då oppreiste med Kristus, so søk det som er der uppe, der Kristus sit ved Guds høgre hand! 2 Hav hug til det som er der uppe, ikkje til det som er på jordi! 3 For de er daude, og dykkar liv er løynt med Kristus i Gud. 4 Når Kristus, vårt liv, vert openberra, då skal de og verta openberra med honom i herlegdom. 5 So død då dykkar jordiske lemer: Utukt, ureinskap, ovhug, vond lyst og havesykje, som er avgudsdyrking! 6 for desse ting kjem Guds vreide yver dei vantruande; 7 millom deim ferdast de og fordom, den tid de livde i desse ting; 8 men no skal de og leggja deim alle av: Vreide, illska, vondskap, spotting, skamleg tale av dykkar munn. 9 Ljug ikkje mot kvarandre, de som hev klædt av dykk det gamle menneskje med dei gjerningar det gjer, 10 og iklædt dykk det nye, som vert oppnya til kunnskap etter sin skapars bilæte; 11 her er ikkje grækar og jøde, umskjering og fyrehud, barbar, skyte, træl, fri mann,

men Kristus er alt og i alle. 12 Klæd dykk då, som er Guds utvalde, heilage og kjære i hjarteleg miskunn, godleik, audmykt, spaklynde, langmod, 13 so de toler kvarandre og tilgjev kvarandre, um nokon hev kjæremål imot nokon! som Kristus tilgav dykk, soleis de og! 14 Men attåt alt dette klæd dykk i kjærleiken, som er bandet um fullkomenskapen! 15 Og Kristi fred råde i dykkar hjarto, den som de vart kalla til i ein likam, og ver takksame! 16 Lat Kristi ord bu rikleg hjå dykk, so de lærer og påminner kvarandre i all visdom med salmar og lovsongar og åndelege visor, og syng yndeleg i dykkar hjarto for Gud. 17 Og alt som de gjer i ord eller gjerning, gjer det alt i Herren Jesu namn, med takk til Gud Fader ved honom! 18 De konor, ver mennerne dykkar undergjevne, so som det sømer seg i Herren! 19 De menner, elska konorne dykkar og ver ikkje beiske imot deim! 20 De born, lyd foreldri dykkar i alle ting! for det er Herren til hugnad. 21 De feder, arga ikkje dykkar born, so dei ikkje skal missa modet! 22 De tenarar, ver lyduge i alle ting mot herrarne dykkar etter kjøtet, ikkje med augnetenesta, liksom dei som strævar etter å tekkjast menneskje, men i hjartans einfelde, med di de ottast Herren! 23 Det de gjer, gjer det av hjarta, so som for Herren og ikkje for menneskje, 24 då de veit at de skal få arven til løn av Herren. Ten Herren Kristus! 25 Men den som gjer urett, skal få den urett att som han gjorde, og det vert ikkje gjort skil på folk.

4 De herrar, gjer imot dykkar tenarar det som rett og rimelegt er, då de veit at de og hev ein Herre i himmelen! 2 Ver trottige i bøni, so de vaker i henne med takksegging! 3 Og bed for oss med, at Gud må opna oss ei dør for ordet til å forkyнна Kristi løyndom, den som eg og er i lekkjor for, 4 so eg kann openberra honom so som eg bør tala. 5 Ferdast visleg med deim som er utanfor, so de kjøper den laglege tid! 6 Dykkar tale vere alltid tekkjeleg, krydda med salt, so de veit korleis de skal svara kvar og ein. 7 Kor det gjeng meg, det skal Tykikus kunngjera dykk alt saman, han min kjære bror og true medhjelpar og medtenar i Herren, 8 som eg sender til dykk just for dette, at de skal få vita korleis det er med oss, og han skal trøysta dykkar hjarto, 9 saman med Onesimus, den trune og kjære bror, som er ifrå dykk. Korleis det er her, det skal dei kunngjera dykk alt saman. 10 Aristarkus, min medfange, helsar dykk, og Markus,

Barnabas' systkinbarn, som de fekk påbod um - når han kjem til dykk, so tak imot honom! - **11** og Jesus som og er kalla Justus; desse er av dei umskorne dei einaste medarbeidarar for Guds rike som hev vorte meg til hugge. **12** Epafras helsar dykk, han som er ifrå dykk, ein Kristi Jesu tenar som alltid strider for dykk i sine bønner, at de må standa fullkomne og fullvisse i all Guds vilje; **13** for eg gjev honom det vitnemål, at han hev mykje stræv for dykk og deim i Laodikea og deim i Hierapolis. **14** Lukas helsar dykk, den kjære lækjaren, og Demas. **15** Helsa brørne i Laodikea, og Nymfas og kyrkjelyden i hans hus! **16** Og når dette brevet er lese hjå dykk, so syt for at det og vert lese i kyrkjelyden hjå laodikearane, og at de fær lesa brevet frå Laodikea! **17** Og seg til Arkippus: «Tak vare på den tenesta som du hev motteke i Herren, so du fullfører henne!» **18** Helsing med mi, Paulus', hand: Kom i hug mine lekkjor! Nåden vere med dykk!

1 Tessalonikerne

1 Paulus og Silvanus og Timoteus - til kyrkjelyden åt tessalonikarane i Gud Fader og Herren Jesus Kristus: Nåde vere med dykk og fred! **2** Me takkar alltid Gud for dykk alle, når me kjem dykk i hug i bønnerne våre, **3** med di me uavlatande minnest dykkar verksemd i trui og arbeid i kjærleiken og tolmot i voni på vår Herre Jesus Kristus for vår Gud og Faders åsyn, **4** då me er visse på at de er utvalde, brør, de som er elska av Gud. **5** For vårt evangelium kom ikkje til dykk berre i ord, men og i kraft og i den Heilage Ande og i stor fullvissa, liksom de veit korleis me var millom dykk for dykkar skuld; **6** og de vart etterfylgjarar til oss og til Herren då de tok imot ordet i myki trengsla med gleda i den Heilage Ande, **7** so de vart eit fyredøme for alle dei truande i Makedonia og Akaia. **8** For ifrå dykk hev Herrens ord ljoda ut, ikkje berre i Makedonia og Akaia, men alle stader er dykkar tru på Gud komi ut, so me ikkje treng til å tala noko um det; **9** for dei fortel sjølve um oss, kva inngang me fann hjå dykk, og korleis de vende dykk til Gud frå avgudarne, til å tena den livande og sanne Gud **10** og venta på hans son frå himmelen, honom som han vekte opp frå dei daude, Jesus, som frelsar oss frå den komande vreiden.

2 For de veit sjølve, brør, um vår inngang hjå dykk, at han ikkje hev vore til fåfengs. **2** Men endå me fyreåt hadde lide og vorte ille medfarne i Filippi, som de veit, fekk me då frimod i vår Gud til å tala Guds evangelium til dykk i stor strid. **3** For vår forkyning kjem ikkje av villfaring eller av urein hug eller med svik. **4** Men liksom me er haldne verdige av Gud til å få evangeliet yverlate, soleis talar me, ikkje som dei som vil tekkjast menneskje, men Gud, han som prøver hjarto våre. **5** For korkje kom me noko sinn med smeikjande ord, som de veit, eller med fyrebering for havesykja, Gud er vitne, **6** og ikkje heller søkte me æra av menneskje, korkje av dykk eller av andre, endå me kunde ha kravt vyrndad som Kristi apostlar. **7** Men me var milde millom dykk: Som ei mor vermer borni ved barmen, **8** soleis var me i inderleg kjærleik til dykk viljuge til å gjeva dykk ikkje berre Guds evangelium, men og vårt eige liv med, av di de vart oss kjære. **9** For de minnest då, brør, vårt stræv og vår møda: Medan me arbeidde natt

og dag, so me ikkje skulde vera nokon av dykk til tyngsla, forkynte me Guds evangelium for dykk. **10** De er vitne, og Gud med, kor heilagt og rettferdigt og ulastande me ferdast hjå dykk, de truande! **11** liksom de veit kor me påminte kvar og ein av dykk, som ein far borni sine, og lagde dykk på hjarta **12** og bad dykk inderleg at de skulde ferdast so som verdigt er for Gud, som hev kalla dykk til sitt rike og sin herlegdom. **13** Difor takkar me og uavlatande Gud for, at då de fekk det Guds ord me forkynte, so tok de imot det, ikkje som eit menneskje-ord, men - som det i sanning er - som eit Guds ord, som og ter seg verksamt i dykk som trur. **14** For de, brør, hev vorte etterfylgjarar til dei Guds kyrkjelydar som er i Kristus Jesus i Judæa; for de hev og lide det same av dykkar eigne samættingar som dei hev lide av jødarne, **15** som og slo Herren Jesus og profetarne i hel og forfylgde oss og ikkje er Gud til hugnad og stend alle menneskje imot, **16** då dei meinke oss i å tala til heidningarne, at dei kann verta frelste - so dei alltid må fylla sitt syndemål. Men vreiden hev endeleg nått deim. **17** Men då me, brør, ei liti stund hadde vore skilde frå dykk med åsyn, ikkje med hjarta, so hev me i vår store lengting gjort oss so mykje større umak for å få sjå dykkar åsyn; **18** for me hev vilja koma til dykk - eg, Paulus, både ein gong og tvo gonger - men Satan hindra oss derifrå. **19** For kven er vel vår von eller gleda eller heiderskrans? Er ikkje de det og for vår Herre Jesu Kristi åsyn i hans tilkoma? **20** For de er vår æra og gleda.

3 Difor, då me ikkje lenger kunde halda det ut, rådde me oss til å verta åleine att i Aten, **2** og me sende Timoteus, vår bror og Guds tenar i Kristi evangelium, til å styrkja dykk og påminna dykk um dykkar tru, **3** at ikkje nokon skulde verta ustød i desse trengslor. De veit sjølve at me er sette til det; **4** for då me var hjå dykk, sagde me dykk fyreåt at me skulde lida trengslor, so som det og gjekk, og som de veit. **5** Difor sende eg og bod, då eg ikkje lenger kunde halda det ut, so eg kunde få vita um dykkar tru, um freistaren skulde ha freista dykk, og vårt arbeid skulde verta til unyttet. **6** Men no, då Timoteus er komen til oss frå dykk og hev bore oss godt bod um dykkar tru og kjærleik, og at de alltid hev oss i venlegt minne og lengtar etter å sjå oss, liksom me etter dykk, **7** so er me dermed trøysta yver dykk, brør, i all vår trengsla og naud, ved dykkar tru. **8** For no liver me, so framt

de stend faste i Herren. **9** For kva takk kann me gjeva Gud att for dykk, for all den gleda som me kjenner yver dykk for vår Guds åsyn, **10** medan me natt og dag naudbed um å få sjå dykkar åsyn og bøta på det som endå vantar i dykkar tru? **11** Men han, vår Gud og Fader, og vår Herre Jesus styre vår veg til dykk! **12** Og dykk gjere Herren fullrådde og ovrike på kjærleik til kvarandre og til alle, liksom me er det mot dykk, **13** for at han kann styrkja hjarto dykkar, so de vert ulastelege i heilagdom for vår Gud og Faders åsyn, når vår Herre Jesus kjem med alle sine heilage!

4 Elles no, brør, bed og påminner me dykk i Herren Jesus, at liksom de hev lært av oss korleis de skal ferdast og tekkjast Gud, som de og gjer, so må de alt meir fremdast deri. **2** For de veit kva bod me gav dykk ved Herren Jesus. **3** Dette er Guds vilje, dykkar helging: at de skal halda dykk frå utukt; **4** at kvar og ein av dykk veit å vinna seg sin eigen make i helging og æra, **5** ikkje med ovhug i lyst, so som heidningarne som ikkje kjenner Gud; **6** at ingen skal gjera bror sin uskil eller svik i det som han hev å gjera med honom; for Herren er hemnar for alt slikt, so me og fyrr hev sagt og vitna for dykk. **7** For Gud kalla oss ikkje til ureinskap, men til helging. **8** Den som då mismæter dette, han mismæter ikkje eit menneskje, men Gud, som og gjev sin Heilage Ande i dykk. **9** Men um broderkjærleiken treng de ikkje til at nokon skriv til dykk; for de er sjølve lærde av Gud til å elska kvarandre; **10** for de gjer det og mot alle brørne i heile Makedonia. Men me legg dykk på hjarta, brør, at de alt meir må fremdast deri **11** og setja dykkar æra i å liva stilt og taka vare på dykkar eigne saker og arbeida med henderne, som me hev bode dykk, **12** so de må ferdast sømeleg med deim som er utanfor, og ikkje trenga til nokon. **13** Men eg vil ikkje, brør, at de skal vera uvitande um deim som er avsovna, so de ikkje skal syrgja liksom dei andre, som ikkje hev nokor von. **14** So sant som me trur at Jesus døydde og stod opp, so skal og Gud ved Jesus føra deim som er avsovna saman med honom. **15** For dette segjer me dykk med eit ord av Herren, at me som liver, som vert att til dess Herren kjem, ikkje skal koma i fyrevegen for deim som er avsovna; **16** for Herren sjølv skal koma ned frå himmelen med bjodande rop, med yverengels røyst og med Guds basun, for dei som er avlidne i Kristus, skal fyrst

standa opp; **17** so skal me som liver, som vert att, saman med deim verta rykte i skyer upp i lufti til å møta Herren, og so skal me alltid vera med Herren. **18** So trøysta då kvarandre med desse ord!

5 Men um tiderne og stunderne treng de, brør, ikkje til at me skriv til dykk; **2** for de veit sjølve grant at Herrens dag kjem som ein tjuv um natti. **3** Når dei segjer: «Fred og ingen f re!» då kjem ein brå undergang yver deim, liksom føderidi yver den som er med barn, og dei skal slett ikkje sleppa undan. **4** Men de, brør, er ikkje i myrkret, so dagen skulde koma på dykk som ein tjuv; **5** for de er alle born av ljuset og born av dagen; me høyrer ikkje natti eller myrkret til. **6** Lat oss difor ikkje sova som dei andre, men lat oss vaka og vera ædrue! **7** For dei som søv, dei søv um natti, og dei som drikk seg drukne, dei er drukne um natti; **8** men me som høyrer dagen til, lat oss vera ædrue, klædde med den brynja som er tru og kjærleik, og med voni um frelsa som ein hjelm! **9** For Gud etla oss ikkje til vreide, men til å vinna frelsa ved vår Herre Jesus Kristus, **10** han som døydde for oss, so me, anten me vaker eller søv, skal liva saman med honom. **11** Påminn difor kvarandre, og uppbygg einannan innbyrdes, so som de og gjer! **12** Men me bed dykk, brør, at de skynar på deim som arbeider ibland dykk og er dykkar forstandarar i Herren og påminner dykk, **13** og at de vyrder deim storleg høgt i kjærleik for deira gjerning skuld! Haldt fred med kvarandre! **14** Og me legg dykk på hjarta, brør: Påminn dei uskipelege, trøysta dei vanmodige, hjelp dei veike, ver langmodige mot alle! **15** Sjå til at ingen gjev nokon vondt att for vondt, men stræva alltid etter det som godt er, både mot kvarandre og mot alle! **16** Ver alltid glade! **17** Bed uavlatande! **18** Takka for alle ting! for dette er Guds vilje i Kristus Jesus til dykk. **19** Sløkk ikkje ut Anden! **20** Mismæt ikkje profetord! **21** men prøv alt, hald fast på det gode! **22** Haldt dykk frå vondt av alle slag! **23** Men han sjølv, fredsens Gud, helga dykk heilt ut, og gjev at dykkar ånd og sjæl og likam må verta haldne fullkomne, ulastande når vår Herre Jesus Kristus kjem! **24** Han som hev kalla dykk, er trufast, han skal og gjera det. **25** Brør, bed for oss! **26** Helsa alle brørne med ein heilag kyss! **27** Eg manar dykk ved Herren, at de let brevet verta lese for alle dei heilage brørne. **28** Vår Herre Jesu Kristi nåde vere med dykk!

2 Tessalonikerne

1 Paulus og Silvanus og Timoteus til kyrkjelyden åt tessalonikarane i Gud, vår Fader, og Herren Jesus Kristus: **2** Nåde vere med dykk og fred frå Gud, vår Fader, og Herren Jesus Kristus! **3** Me er skuldige til å takka Gud alltid for dykk, brør, som sømelegt er, for di dykkar tru veks rikleg, og kjærleiken til kvarandre vert større hjå kvar og ein av dykk alle, **4** so at me sjølve rosar oss av dykk i Guds kyrkjelydar for dykkar tolmod og tru i alle dykkar forfylgjingar og dei trengslor som de held ut - **5** eit fyrebod um Guds rettferdige dom - for at de skal verta funne verdige til Guds rike, det som de og lid for, **6** so sant som det er rettferdigt for Gud å gjeva deim trengsla att som trengjer dykk, **7** og gjeva dykk som vert trengde, ro med oss når vår Herre Jesus openberrar seg frå himmelen med sitt veldes englar, **8** med logande eld, når han tek hemn yver deim som ikkje kjenner Gud, og deim som ikkje lyder vår Herre Jesu evangelium, **9** dei som skal lida refsing, ei æveleg fortaping burt frå Herrens åsyn og frå hans veldes herlegdom, (aiōnios g166) **10** når han kjem på den dagen for å syna seg herleg i sine heilage og underleg i alle dei truande - for vårt vitnemål til dykk vart motteke med tru. **11** Difor bed me og alltid for dykk, at vår Gud må finna dykk verdige til kallet og kraftigt fylla dykk med all hug til det gode og verksemd i trui, **12** so vår Herre Jesu namn må verta herleggjort i dykk, og de i honom, etter vår Guds og Herren Jesu Kristi nåde!

2 Me bed dykk, brør, vedkomande vår Herre Jesu Kristi tilkoma og vår sameining med honom, **2** at de ikkje so snart må lata dykk villa burt frå vitet eller skræma, korkje ved nokor ånd eller ved nokon tale eller ved noko brev, liksom det skulde vera frå oss, som um Herrens dag alt stod for døri. **3** Lat ingen dåra dykk på nokon måte! for fyrst lyt fråfallet koma og syndmenneskjet verta openberra, fortapingssonen, **4** han som set seg imot og opphøgjer seg yver alt som heiter Gud eller heilagdom, so han set seg i Guds tempel og gjev seg sjølv ut for å vera Gud. **5** Minnest de ikkje at eg sagde dykk dette medan eg endå var hjå dykk? **6** Og no veit de kva som held att, so han fyrst skal verta openberra i si tid. **7** For løyndomen i lovløysa er alt verksom, berre at den som no held att, vert rudd undan; **8** og då skal den lovlause verta

openberra, han som Herren Jesus skal tyna med sin munns ande og gjera til inkjes ved openberringi i si tilkoma. **9** Og hans tilkoma gjeng fyre seg etter Satans kraftige verknad med all kraft og teikn og under av lygni, **10** og med all dåring av urettferdi for deim som vert fortapte, av di dei ikkje tok imot kjærleik til sanningi, so dei kunde verta frelste. **11** Og difor sender Gud deim kraftig villfaring, so dei trur lygni, **12** so alle dei skal verta dømde, som ikkje hev havt tru til sanningi, men havt hugnad i urettferdi. **13** Men me er skuldige til å takka Gud alltid for dykk, brør, som er elska av Herren, for di Gud frå upphavet tok dykk ut til frelsa ved helging av Anden og tru på sanningi, **14** som han kalla dykk til ved vårt evangelium, til å vinna vår Herre Jesu Kristi herlegdom. **15** Difor, brør, stat traust og hald fast ved dei lærdomar som de hev lært anten ved vår tale eller ved brev frå oss! **16** Men han vår Herre Jesus Kristus, og Gud, vår Fader, som elska oss og gav oss ei æveleg trøyst og ei god von i nåde, (aiōnios g166) **17** han trøyste dykkar hjarto og styrkje dykk i all god gjerning og tale!

3 Elles, brør, bed for oss at Herrens ord må hava framgang og syna seg herlegt liksom hjå dykk, **2** og at me må verta utfria frå dei ulikelege og vonde menneskje; for trui er ikkje kvar manns sak. **3** Men Herren er trufast, han skal styrkja dykk og vara dykk frå det vonde. **4** Me hev den tiltru til dykk i Herren, at de både gjer og kjem til å gjera det som me byd dykk. **5** Men Herren styre dykkar hjarto til å elska Gud og til å venta på Kristus med tolmod! **6** Men me byd dykk, brør, i vår Herre Jesu Kristi namn, at de held dykk frå kvar ein bror som ferdast uskipeleg og ikkje etter den lærdom som de fekk av oss. **7** For de veit sjølve korleis de skal etterfylgja oss; for me livde ikkje uskipeleg millom dykk; **8** og me åt ikkje heller brød hjå nokon for inkje, men i strev og møda arbeidde me natt og dag, for at me ikkje skulde vera nokon av dykk til tyngsla, **9** ikkje for det at me ikkje hev rett til det, men at me kunde gjeva dykk eit fyredøme i oss sjølve, so de skulde etterfylgja oss; **10** for då me var hjå dykk, baud me dykk og dette, at um nokon ikkje vil arbeida, skal han heller ikkje eta. **11** Me høyrer nemleg at sume ferdast uskipeleg millom dykk, so dei ikkje arbeider, men fer med slikt som ikkje kjem deim ved. **12** Men slike byd og påminner me i Herren Jesus Kristus, at dei skal arbeida i stilla og eta sitt

eige brød. **13** Men de, brør, vert ikkje trøytt av å gjera det som godt er! **14** Men um nokon ikkje lyder vårt ord her i brevet, so merk dykk honom; hav ikkje samkv me med honom, so han må blygjast! **15** og haldt honom ikkje for ein fiende, men påminn honom som ein bror! **16** Men han, fredsens Herre, gjeve dykk fred alltid i alle måtar! Herren vere med dykk alle! **17** Helsing med mi, Paulus' hand, som er eit merke i kvart brev. Soleis skriv eg: **18** Vår Herre Jesu Kristi nåde vere med dykk alle!

1 Timoteus

1 Paulus, Kristi Jesu apostel etter påbod frå Gud, vår frelsar, og Kristus Jesus, vår von, **2** til Timoteus, min egtefødde son i trui: Nåde, miskunn, fred frå Gud Fader og Kristus Jesus, vår Herre! **3** Som eg bad deg vera att i Efesus, då eg for til Makedonia, for at du skulde bjoda sume folk at dei ikkje skal fara med framand læra, **4** og ikkje ansa eventyr og endelause ættartal, som heller fører til stridsspursmål enn til å vera Guds hushaldarar i trui: so gjer no det! **5** Men endemålet med bodet er kjærleik av eit reint hjarta og eit godt samvit og ei uskrymta tru, **6** som sume hev fare vilt ifrå og vendt seg burt til tomt svall, **7** dei som vil vera lovlærarar, endå dei korkje skynar det dei sjølve segjer eller kva det er dei talar so fullvist um. **8** Men me veit at lovi er god, dersom nokon brukar henne på lovleg vis, **9** so han veit dette, at lovi ikkje er sett for ein rettferdig, men for lovlause og agelause, ugudlege og syndarar, vanheilage og ureine, fadermordarar og modermordarar, manndråparar, **10** horkarar, syndarar mot naturi, menneskerøvarar, ljugarar, meineidarar, og um det elles er noko som er imot den heilsame læra, **11** etter evangeliet um den sæle Guds herlegdom, det som er meg yverlate. **12** Eg takkar honom som gjorde meg sterk, Kristus Jesus, vår Herre, at han heldt meg for tru, med di han sette meg til tenesta, **13** meg som fyrr var ein spottar og forfylgjar og valdsmann, men eg fekk miskunn, av di eg gjorde det uvitande, i vantru, **14** og nåden hjå vår Herre viste seg ovleg stor i tru og kjærleik i Kristus Jesus. **15** Sant er det ordet og vel verdt å taka imot, at Kristus Jesus kom til verdi for å frelsa syndarar, og millom deim er eg den største; **16** men difor fekk eg miskunn, at Jesus Kristus kunde syna alt siitt langmod på meg fyrst, til eit fyredøme for deim som skulde tru på honom til ævelegt liv. (αἰώνιος γ166) **17** Men den ævelege konge, den uforgjengelege, usynlege, einaste Gud vere pris og æra i all æva! Amen. (αἰὼν γ165) **18** Dette bod legg eg deg på hjarta, min son Timoteus, etter dei spådomar som fyrr er sagde um deg, so du i deim skal strida den gode striden, **19** med di du hev tru og eit godt samvit, som sume hev støytt ifrå seg og lide skipbrot på trui; **20** imillom deim er Hymenæus og

Aleksander, som eg hev gjeve yver til Satan, so dei skal verta tukta til å lata vera å spotta.

2 Eg påminner framfor alle ting um at det vert gjort bøner, påkallingar, forbøner, takksegjingar for alle menneskje, **2** for kongar og alle dei som er i yverrådande stand, at me kann liva eit stilt og rolegt liv i all gudleg age og søma. **3** For dette er godt og tekkjelegt for Gud, vår frelsar, **4** han som vil at alle menneskje skal verta frelste og koma til å kjenna sanningi. **5** For ein Gud er det, ein millommann er det og millom Gud og menneskje, det menneskjet Kristus Jesus, **6** han som gav seg sjølv til løysepening for alle, eit vitnemål i si tid; **7** og for dette vart eg sett til forkynnar og apostel - eg segjer sanning, eg lyg ikkje - til lærar for heidningarne i tru og sanning. **8** Eg vil då at mennerne på kvar stad skal beda so, at dei lyfter heilage hender utan vreide og ordstrid, **9** like eins og at kvinnorne skal pryda seg med sømeleg klædnad i blygd og æra, ikkje med flettingar og gull eller perlor eller dyr klædebunad, **10** men som det sømer seg kvinner som vedkjenner seg gudlegdom, med gode gjerningar. **11** Ei kvinna skal lata seg læra i stilla med all lydnad. **12** Men eg gjev ikkje ei kvinna lov til å læra eller å bjoda yver mannen, men å vera i stilla. **13** For Adam vart skapt fyrst, og so Eva; **14** og Adam vart ikkje dåra; men kvinna vart dåra og fall i misgjerning. **15** Men ho skal verta frelst gjennom si barneign, um dei vert standande i tru og kjærleik og helging med æra.

3 Det er eit sant ord: Um nokon trår etter eit tilsynsembætte, so hev han lyst til ei gjæv gjerning. **2** Difor skal ein tilsynsmann vera ulastande, mann til ei kvinna, ædrueleg, visleg, verdig, gjestmild, dugleg til å læra frå seg, **3** ikkje drikkekjær, ikkje hardhendt, men godlyndt, ikkje stridsam, ikkje pengekjær, **4** ein som styrer vel sitt eige hus, og hev lydige born med all søma **5** - um nokon ikkje veit å styra sitt eige hus, kor kann han då hava umsut for Guds kyrkja? - **6** ikkje ein ny-umvend, so han ikkje skal ovmoda seg og falla i djevelens dom. **7** Men han skal og hava godt vitnemål av deim som er utanfor, so han ikkje skal få lastord og falla i djevelens snara. **8** Like eins skal tenarane for kyrkjelyden vera vyrdelege, ikkje tvitunga, ikkje kjære etter mykje vin, ikkje lystne etter låk vinning, **9** slike som hev løyndomen i trui i eit godt samvit. **10** Dei og skal fyrst verta prøvde; sidan skal

dei tena kyrkjelyden, um dei er ulastelege. **11** Like eins skal kvinnorne vera vyrdelege, ikkje baktalande, men ædruelege, true i alle ting. **12** Tenarane for kyrkjelyden skal kvar vera mann til ei kona og styra vel sine born og sine egne hus. **13** For dei som hev tent kyrkjelyden vel, dei vinn seg eit godt støde og stort frimod i trui på Kristus Jesus. **14** Dette skriv eg til deg, endå eg vonar å koma snart til deg, **15** men um eg drygjer, at du so skal vita korleis ein skal ferdast i Guds hus, som er kyrkja åt den livande Gud, pilaren og grunnvollen til sanningi. **16** Og som kvar må sanna, stor er den løyndom i gudlegdomen: Han som vart openberra i kjøt, rettferdiggjord i ånd, sedd av englar, forkynt millom folkeslag, trudd i verdi, uppteken i herlegdom.

4 Men Anden segjer klårleg, at i dei komande tider skal sume falla frå trui og halda seg til dårande ånder og lærdomar av djevlar **2** ved hykling av falske lærarar, som er brennemerkte i sitt eige samvit, **3** som forbyd å gifta seg og påbyd å halda seg frå mat, som Gud hev skapt til å verta motteken med takk av deim som trur og hev lært sanningi å kjenna. **4** For all Guds skapning er god, og inkje er til å vanda, når det vert motteke med takk; **5** for det vert helga med Guds ord og bøn. **6** Når du lærer brørne dette, so er du ein god Jesu Kristi tenar, med di du vert oppfødd med ordi av trui og den gode lærdomen som du hev fylgt. **7** Men haldt deg frå dei vanheilage og kjerringslege eventyr, men tem deg derimot upp i gudlegdom! **8** For den likamlege tamen er gagnleg til lite, men gudlegdom er gagnleg til alt; med di han hev lovnad for det livet som no er og for det som kjem. **9** Det ord er sant og all fagning verd. **10** For difor både arbeider me og lid hæding, for di me hev sett vår von til den livande Gud, som er frelsar for alle menneskje, mest dei truande. **11** Dette skal du bjoda og læra. **12** Lat ingen vanvyrda deg for din ungdom, men ver eit fyredøme for dei truande i tale, i ferd, i kjærleik, i tru, i reinleik! **13** Til dess eg kjem, so legg vinn på fyresnaden, på påminningi, på læra! **14** Vanskøyt ikkje den nådegåva som er i deg, som vart gjevi deg ved profetord med handpåleggjing av dei eldste! **15** Tenk på dette, liv i dette, so din framgang kann vera kunnig for alle! **16** Gjev agt på deg sjølv og på læra, haldt ved med det! for når du det gjer, skal du frelsa både deg sjølv og deim som høyrer deg.

5 Tala ikkje hardt til ein gamall mann, men påminn honom som ein far, unge menner som brør, **2** gamle kvinnor som møder, unge som syster i all reinleik! **3** Heidra enkjor som verkeleg er enkjor! **4** Men um ei enkja hev born eller barneborn, so lat deim fyrst læra å visa eit gudlegt huglag imot sitt eige hus og gjeva sine foreldre vederlag, for det er tekkjelegt for Guds åsyn. **5** Men den som verkeleg er enkja og einsleg vorti, ho hev sett si von til Gud og held ved i bøn og påkalling natt og dag; **6** men den som liver etter lysterne sine, er livande daud. **7** Og dette skal du bjoda, so dei må vera ulastelege! **8** Men um nokon ikkje hev umsut for sine egne og mest for sine husfolk, han hev forneitta trui og er verre enn ein vantruande. **9** Ei enkja kann verta vald, når ho ikkje er yngre enn seksti år, um ho hev vore ein manns kona, **10** hev vitnemål for gode gjerningar, hev fostra upp born, hev vist gjestmilda, hev tvætta føterne til dei heilage, hev vore dei naudtrengde til hjelp, hev lagt vinn på all god gjerning. **11** Men vis dei unge enkjor frå deg! for når dei av kjøtleg hug svik Kristus, so vil dei gifta seg, **12** og hev dermed den dom at dei hev brote si fyrste tru. **13** Men attåt dette lærer dei og å ganga yrkjelausa og fare ikring i husi, og ikkje berre yrkjelausa, men og med drøsor og gagnløysa, med di dei fer med ulikleg tale. **14** Eg vil difor at unge enkjor skal gifta seg, føda born, styra huset, ikkje gjeva motstandaren tilhøve til lastord. **15** For sume hev alt vendt seg burt etter Satan. **16** Dersom nokon truande mann eller kvinna hev enkjor, so syta dei for deim, og lata ikkje kyrkjelyden verta tyngd, so han kann syta for dei verkelege enkjor! **17** Dei eldste som er gode forstandarar, skal ein halda tvifald æra verde, mest deim som arbeider i tale og læra; **18** for Skrifti segjer: «Du skal ikkje leggja muleband på ein ukse som treskjer!» og «Ein arbeidsmann er si løn verd.» **19** Tak ikkje imot noko klagemål mot ein eldste utan etter tvo eller tri vitne! **20** Deim som syndar, skal du refsa so alle høyrer på, so at og dei andre kann hava otte. **21** Eg vitnar for Gud og Kristus Jesus og dei utvalde englar, at du skal taka vare på dette utan fordom, so du ikkje gjer noko av godtykkje. **22** Ver ikkje snar til å leggja henderne på nokon, gjer deg ikkje medskuldig i framande synder! Haldt deg sjølv rein! **23** Drikk ikkje lenger berre vatn, men nøyt lite grand vin for magen din og dine jamlege sjukdomar!

24 Hjä nokre menneskje er synderne openberre og kjem i fyrevegen for deim til dom; men hjä andre fylgjer dei etter. 25 Like eins er dei gode gjerningarne openberre; og dei som det ikkje er so med, kann ikkje verta dulde like vel.

6 So mange som er trælær under oket, skal halda herrarne sine all æra verde, so ikkje Guds namn og læra skal verta spotta. 2 Men dei som hev truande herrar, skal ikkje vanmæta deim for di dei er brør, men skal so mykje heller gjera si tenesta, av di dei som tek imot velgjerningi av deim, er truande og elska. Dette skal du læra og påminna um. 3 Dersom nokon lærer framand læra og ikkje held seg til vår Herre Jesu Kristi heilsame ord og den læra som høver til gudlegdom, 4 so er han ovmodig, endå han ingen ting skynar, men er sjuk for stridsspursmål og ordkivsmål, som det kjem ovund av og trætta, spotting, vond mistru, 5 stendig krangling millom menneskje som er øydelagde i hugen og skilde med sanningi, dei som held gudlegdomen for ein veg til vinning. 6 Ja, gudlegdom saman med nøgsemd er ei stor vinning; 7 for me hev ikkje havt noko med oss til verdi, det er då audsynt at me ikkje heller kann føra noko med oss derifrå; 8 men når me hev føda og klæde, skal me vera nøgde med det. 9 Men dei som vil verta rike, fell i freisting og snara og mange dårlege og skadelege lyster, som søkkjer menneski ned i undergang og fortaping. 10 For pengehugen er ei rot til alt vondt; av trådom deretter hev sume fare vilt frå trui og hev gjennomstunge seg sjølve med mange pinslor. 11 Men du, Guds menneskje, fly frå desse ting! Men trå etter rettferd, gudlegdom, tru, kjærleik, tolmod, spaklynde! 12 Strid den gode striden i trui! grip det ævelege liv, som du vart kalla til og bar fram den gode vedkjenningi for mange vitne! (aiōnios g166) 13 Eg byd deg for Gud, som gjev alle ting liv, og for Kristus Jesus, som vitna den gode vedkjenning for Pontius Pilatus, 14 at du skal halda bodet uflekka og ulastelegt til vår Herre Jesu Kristi openberring, 15 som den sæle og einaste megtige Herre skal visa oss i si tid, han som er kongen yver kongarne og herren yver herrarne, 16 han som åleine hev udøyelegdom, som bur i eit ljøs som ingen kann koma til, som inkje menneskje hev set eller kann sjå; han hev æra og æveleg magt! Amen. (aiōnios g166) 17 Bjød deim som er rike i den noverande verdi, at dei ikkje skal ovmoda

seg eller setja si von til den uvisse rikdomen, men til Gud, som gjev oss rikleg alle ting å njota; (aiōn g165) 18 at dei skal gjera godt, vera rike på gode gjerningar, gjevilde, velgjerdsame, 19 so dei legg seg upp ein god grunnvoll for den komande tid, so dei kann gripa det sanne liv. 20 Du, Timoteus, tak vare på det som er nedlagt hjä deg, og vend deg frå det vanheilage tome svall og dei motsegner av den kunnskap, som falskeleg vert kalla so, 21 som sume vedkjenner seg og hev fare vilt i trui! Nåden vere med deg!

2 Timoteus

1 Paulus, ved Guds vilje Kristi Jesu apostel til å forkynna lovnaden um livet i Kristus Jesus, **2** til Timoteus, min kjære son: Nåde, miskunn, fred frå Gud Fader og Kristus Jesus, vår Herre! **3** Eg takkar Gud, som eg alt frå forfederne tener i eit reint samvit, liksom eg uavlatande kjem deg i hug i mine bønner natt og dag, **4** og når eg hugsar dine tårar, lengtar eg etter å sjå deg, so eg kann verta fyllt med gleda, **5** då eg er mint um den skrymtlause trui som er i deg, den som fyrst budde i Lois, mormor di, og i Eunike, mor di, og som eg er viss på bur i deg og. **6** Difor minner eg deg um å kveikja upp att den Guds nådegåva som er i deg ved mi handpåleggjing. **7** For Gud gav oss ikkje ei ande som verkar modløysa, men ein som verkar kraft og kjærleik og umtanke. **8** Skjemmast difor ikkje ved vår Herres vitnemål eller ved meg, hans fange, men lid vondt med meg for evangeliet i Guds kraft! **9** han som frelste oss og kalla oss med eit heilag kall, ikkje etter våre gjerningar, men etter si eigi rådgjerd og den nåden som er oss gjeven i Kristus Jesus frå ævelege tider, (aiōnios g166) **10** men no er openberra ved vår frelsar Jesu Kristi openberring, han som gjorde dauden til inkjes og førde liv og uforgjengelegdom fram for ljuset ved evangeliet; **11** og for det vart eg sett til forkynnar og apostel og lærar for heidningar. **12** Difor lid eg og dette, men eg skjemmest ikkje ved det; for eg veit kven eg hev sett mi tru til, og eg er viss på at han er megtig til å taka vare på det som er yvergeve til meg, til hin dagen. **13** Hav til fyredøme dei heilsame ordi som du høyrde av meg, i tru og kjærleik i Kristus Jesus! **14** Tak vare på den fagre skatt som er yvergjeven til deg, ved den Heilage Ande, som bur i oss! **15** Du veit dette, at alle dei i Asia vende seg frå meg, og millom dei er Fygelus og Hermogenes. **16** Herren vise miskunn mot Onesiforus' hus! for han hugga meg ofte og skjemdest ikkje ved mine lekkjor. **17** Men då han var komen til Rom, leita han med stor umak etter meg og fann meg. **18** Herren gjeve at han må finna miskunn hjå Herren på hin dagen! Og kor mykje han tente meg i Efesus, det veit du best.

2 So vert då du, son min, sterk ved nåden i Kristus Jesus! **2** Og det som du hev høyrte av meg i nærvære av mange vitne, gjev det yver til trufaste

menneskje, som er duglege til ogso å læra andre! **3** Lid vondt med meg som ein god Kristi Jesu stridsmann! **4** Ingen som gjer hertenesta, fløkjer seg inn i livsens syslor, so han kann tekkjast herføraren. **5** Men um ein og strider i tevling, so fær han då ikkje kransen dersom han ikkje strider retteleg. **6** Den bonde som arbeider, skal fyrst njota frukterne. **7** Skyna det som eg segjer! for Herren skal gjeva deg skyn på alt. **8** Kom Jesus Kristus i hug, som er oppvekt frå dei daude, av Davids ætt, etter mitt evangelium, **9** det som eg lid vondt for like til dette å vera bunden som ein illgjerdsmann; men Guds ord er ikkje bunde. **10** Difor toler eg alt for dei utvalde skuld, for at dei og skal vinna frelsa i Kristus Jesus med æveleg herlegdom. (aiōnios g166) **11** Det er eit sant ord; for er me daude med honom, skal me og leva med honom; **12** held me ut, skal me og styra med honom; forneittar me, skal han og forneitta oss; **13** er me trulause, so er han trufast; seg sjølv kann han ikkje forneitta. **14** Minn um dette, med di du vitnar for Herrens åsyn, at dei ikkje må liggja i ordstrid, som ikkje er til noko gagn, men til undergang for dei som høyrer på! **15** Legg vinn på å framstella deg sjølv som sannrøynd for Gud, ein arbeidar som ikkje tarv skjemmast, med di du lærer sannings-ordet retteleg! **16** Men haldt deg frå det vanheilage tome svall! for dei gjeng alltid lenger i gudløysa, **17** og ordi deira kjem til å eta um seg som daudkjøt; millom deim er Hymenæus og Filetus, **18** som hev fare vilt frå sanningi, med di dei segjer at uppstoda alt hev vore, og dei riv ned trui hjå sume. **19** Men Guds faste grunnvoll stend og hev dette innsigle: «Herren kjenner sine, » og: «Kvar den som nemner Herrens namn, skal vika frå urettferd.» **20** Men i eit stort hus er det ikkje berre kjerald av gull og sylv, men og av tre og leir, og nokre til æra, andre til vanæra. **21** Um nokon då held seg rein frå desse, so skal han vera eit kjerald til æra, helga og nytlegt for husbonden, tilreidt til all god gjerning. **22** Men fly frå dei ungdomslege lyster, og trå etter rettferd, tru, kjærleik, fred med deim som påkallar Herren av eit reint hjarta! **23** Og vis ifrå deg dei dårlege og fåvise stridsspursmål, då du veit at dei føder strid! **24** Men ein Herrens tenar må ikkje strida, men vera mild imot alle, dugleg til å læra frå seg, viljug til å tola vondt, **25** so han med spaklynde tuktar dei som segjer imot, um Gud då ein gong vilde gjeva deim umvending, so

dei kunde kjenna sanningi, 26 og vakna or ruset i djevelens snara, han som dei er fanga av til å gjera hans vilje.

3 Men dette skal du vita, at i dei siste dagar skal det koma vande tider. 2 For folk skal vera sjølvkjære, pengekjære, storordige, stormodige, spottsame, ulydige mot foreldre, utakksame, vanheilage, 3 ukjærlege, upålitande, baktalande, umåtelege, umilde, utan kjærleik til det gode, 4 svikefulle, framfuse, ovmodige, slike som elskar lysterne sine meir enn Gud, 5 som hev skin av gudlegdom, men forneittar hans kraft. Vend deg frå desse! 6 For til deim høyrer dei som snikjer seg inn i husi og fangar kvinnfolk som er tyngde med synder og vert drivne av mangeslag lyster 7 og alltid lærer og aldri kann koma til å kjenna sanningi. 8 Som Jannes og Jambres stod imot Moses, so stend dei og imot sanningi, menneskje som er øydelagde i hugen, duglause i trui. 9 Men dei skal ikkje koma lenger; for deira fåvit skal verta audsynt for alle, liksom det og vart med hine. 10 Men du hev fylgt etter mi læra, mi ferd, mitt forset, mi tru, mitt langmod, min kjærleik, mitt tolmod, 11 mine forfylgjingar, mine lidingar, slike som møtte meg i Antiokia, i Ikonium, i Lystra; slike forfylgjingar hev eg halde ut, og Herren hev fria meg ut or deim alle. 12 Og alle som vil liva gudleg i Kristus Jesus, skal verta forfylgde. 13 Men vonde menneskje og slike som kverver syni på folk, gjeng fram til det som er verre, med di dei fører vilt og fer vilt. 14 Men du, vert du standande i det som du hev lært, og som du er yvertydd um, då du veit kven du hev lært det av, 15 og då du alt frå barndomen kjenner dei heilage skrifter som kann gjera deg vis til frelsa ved trui på Kristus Jesus. 16 Heile skrifti er innanda av Gud og er dugleg til lærdom, til yvertyding, til rettleiding, til uppseding i rettferd, 17 so gudsmannen kann verta fullkomen, dugleg til all god gjerning.

4 Eg vitnar for Gud og Kristus Jesus, som skal døma livande og daude, og ved hans openberring og hans rike: 2 Forkynn ordet, statt nær med det i tid og i utid, yvertyd, refs, påminn med alt langmod og all læra! 3 For det skal koma ei tid då dei ikkje skal tola den heilsame læra, men etter sine eigne lyster taka seg sjølve lærarar i flokketal, med di dei klæjar dei i øyra, 4 og dei skal venda øyra frå sanningi

og venda seg til eventyr. 5 Men ver du edru i alle ting, lid vondt, gjer ein evangeli-forkynners gjerning, fullfør di tenesta! 6 For eg vert alt ofra, og tidi til mi avferd stundar til. 7 Eg hev stridt den gode striden, eg hev fullenda laupet, eg hev halde trui. 8 So ligg då rettferdskransen reidug til meg, den som Herren, den rettferdige domar, skal gjeva meg på hin dagen, då ikkje berre meg, men alle som hev elska hans openberring. 9 Gjer deg umak med å koma snart til meg! 10 For Demas forlet meg av kjærleik til den noverande verdi og for til Tessalonika, Kreskens til Galatia, Titus til Dalmatia. (aiōn g165) 11 Lukas er åleine hjå meg. Tak Markus og før honom med deg, for han er meg nyttug til tenesta. 12 Tykikus hev eg sendt til Efesus. 13 Når du kjem, so tak med deg den kåpa som eg let att i Troas hjå Karpus, og bøkerne, serleg skinnbøkerne! 14 Koparsmeden Aleksander gjorde meg mykje vondt. Herren kjem til å løna han etter hans gjerningar! 15 Agta deg for honom du og! for han stod hardt imot våre ord. 16 Ved mitt fyrste forsvar møtte ingen med meg, men alle forlet meg. Gjev det ikkje må verta deim tilrekna! 17 Men Herren stod med meg og styrkte meg, so forkynningi ved meg skulde verta fullført, og alle folkeslag få høyra henne; og eg vart utfria or løvegapet. 18 Herren skal fria meg frå all vond gjerning og frelsa meg inn i sitt himmelske rike. Honom vere æra i all æva! Amen. (aiōn g165) 19 Helsa Priska og Akvilas og Onesiforus' hus! 20 Erastus vart att i Korint. Trofimus let eg etter meg sjuk i Millet. 21 Gjer deg umak med å koma fyre vinteren! Eubulus og Pudens og Linus og Klaudia og alle brørne helsar deg. 22 Herren Jesus vere med di ånd! Nåden vere med dykk!

Titus

1 Paulus, Guds tenar og Jesu Kristi apostel til å føra Guds utvalde til tru og til å kjenna den sanning som høyrer til gudlegdom, **2** i von um ævelegt liv, som Gud, han som ikkje lyg, hev lova frå ævelege tider, (αιῶνιος g166) **3** men no i si tid hev han openberra sitt ord ved den forkynning som vart meg yvergjevi etter Guds, vår frelsars, fyresegn - **4** til Titus, min egtefødde son i den sams trui: Nåde og fred frå Gud Fader og Kristus Jesus, vår frelsar! **5** For den skuld let eg deg etter på Kreta, at du skulde skipa til det som vanta, og setja inn eldste i kvar by, so som eg pålagde deg, **6** um det er nokon som er ulastande, mann til ei kvinna, hev truande born som ikkje hev vondt ord for skamløysa eller er ulydige. **7** For ein tilsynsmann skal vera ulastande som ein Guds hushaldar, ikkje sjølvgod, ikkje vondlyndt, ikkje drikkekjær, ikkje hardhendt, ikkje lysten etter låk vinning, **8** men gjestmild, glad i det gode, visleg, rettferdig, heilag, fråhalden, **9** ein som held seg til det truverdige ord etter læra, so han kann vera før både til å påminna med den heilsame læra og til å tala deim til rettes som segjer imot. **10** For det er mange agelause, som fer med fåfengd tale og dårar hugen, mest dei av umskjeringi. **11** Desse skal ein målbinda; for dei riv ned heile hus, med di dei lærer slikt som ikkje sømer seg, for skamleg vinning skuld. **12** Ein av deim, deira eigen profet, hev sagt: «Kretarar er alltid ljugarar, vonde dyr, late bukar.» **13** Dette vitnemålet er sant; difor skal du refsa deim strengt, so dei må verta heile i trui **14** og ikkje ansa jødiske eventyr og bod av menneskje som vender seg frå sanningi. **15** Alt er reint for dei reine; men for dei ureine og vantruande er ingen ting rein; men både deira hug og samvit er ureine. **16** Dei segjer at dei kjenner Gud; men i sine gjerningar forneittar dei honom, med di dei er styggjelege og ulydige og duglause til all god gjerning.

2 Men du skal tala slikt som høver til den heilsame læra: **2** at gamle menn skal vera ædrue, vyrdelege, vislege, heile i trui, i kjærleiken, i tolmodet; **3** like eins at gamle kvinner i si åtferd skal te seg som det sømer dei heilage, ikkje vera baktalende, ikkje træljar under drykk, men vegleidarar i det gode, **4** so dei kann læra dei unge kvinnorne å elska mennerne sine og

borni sine, **5** til å vera vislege, reine, huslege, gode, sine menner undergjevne, so Guds ord ikkje skal verta spotta. **6** Dei unge menner skal du like eins påminna um å vera vislege, **7** og vis deg sjølv i alle ting som eit fyredøme i gode gjerningar, og vis i di læra reinleik, vyrdnad, **8** heilsam, ulasteleg tale, so motstandaren må verta skjemd, når han inkje vondt hev å segja um oss. **9** Tenarar skal du påminna um å vera sine eigne herrar undergjevne, å tekkjast deim i alle ting, ikkje segja imot, **10** ikkje vera utrue, men visa all god truskap, so dei i alle ting kann vera til pryda for Guds, vår frelsars, læra. **11** For Guds nåde er openberra til frelsa for alle menneskje, **12** med di han uppsedar oss til å segja frå oss gudløysa og dei verdslege lyster og liva viseleg og rettferdigt og gudleg i den verdi, (αιῶν g165) **13** medan me ventar på den sæle von og openberringi av den store Guds og vår frelsar Jesu Kristi herlegdom, **14** han som gav seg sjølv for oss, so han kunde løysa oss ut frå all urettferd og reinsa seg eit eignedomsfolk som er ihuga til gode gjerningar. **15** Dette skal du tala og påminna og refsa med all fyresegn. Lat ingen vanvyrda deg!

3 Minn deim um å vera styremagter og yverråder undergjevne, vera lydige, reidebune til all god gjerning, **2** ikkje spotta nokon, vera fredlege, godlyndte, visa all spaklynde mot alle menneskje. **3** For me var og eingong uvituge, ulydige, villfarande, trælende under mangeslag lyster og fysnor, livande i vondska og ovund, hata og hatande kvarandre. **4** Men då Guds, vår frelsars, godleik og mannemilde vart openberra, **5** frelste han oss - ikkje for rettferdige gjerningar skuld, som me hadde gjort, men etter si miskunn - ved badet til atterføding og oppnying ved den Heilage Ande, **6** som han rikleg hev rent ut yver oss ved Jesus Kristus, vår frelsar, **7** so me, rettferdiggjorde ved hans nåde, i voni skulde verta ervingar til det ævelege liv. (αιῶνιος g166) **8** Dette er eit sant ord! Og dette vil eg at du skal prenta inn, so dei som trur på Gud, må leggja vinn på å gjera gode gjerningar. Dette er godt og gagnlegt for menneski; **9** men dårlege stridsspørsmål og ættartal og kivsmål og trettor um lovi skal du halda deg ifrå, for dei er gagnlause og fåfengde. **10** Eit ranglærande menneskje skal du visa frå deg, når du hev påminnt honom ein gong og tvo gonger, **11** då du veit at ein slik er rangsnudd og syndar, fordømd av seg sjølv. **12** Når eg sender Artemas til deg eller Tykikus, so gjer

deg umak med å koma til meg i Nikopolis; for der hev eg tenkt å vera vinteren yver. **13** Zenas, den lovlærde, og Apollos skal du med umhug hjelpa i vegen, so dei ikkje skal vanta noko. **14** Men lat og våre læra å driva på gode gjerningar, etter som torv er til, so dei ikkje skal vera fruktlause. **15** Alle som er hjå meg, helsar deg. Helsa deim som elsker oss i trui! Nåden vere med dykk alle!

Filemon

1 Paulus, Kristi Jesu fange, og broderen Timoteus til Filemon, vår kjære ven og medarbeidar, **2** og til Apfia, vår syster, og til Arkippus, vår medstridsmann, og til kyrkjelyden i ditt hus: **3** Nåde vere med dykk og fred frå Gud, vår Fader, og Herren Jesus Kristus! **4** Eg takkar alltid min Gud, når eg kjem deg i hug i bønene mine, **5** då eg høyrer um din kjærleik og den tru som du hev til Herren Jesus og til alle dei heilage, **6** at deira samfund med deg i trui må verta verksamt for Kristus i kjennskapen til alt det gode som er i dykk. **7** For eg fekk stor glede og trøyst ved din kjærleik, av di dei heilage er hugga i hjarta ved deg, bror! **8** Difor, endå eg hev stort frimod i Kristus til å påleggja deg det som sømelegt er, **9** so bed eg då heller for kjærleiken skuld. Slik som eg er, den gamle Paulus, men no og Kristi Jesu fange, **10** bed eg deg for son min, som eg hev avla i mine lekkjor, Onesimus, **11** som fyrr var unyttug for deg, men no er nyttug for deg og for meg, han som eg sender attende til deg. **12** Tak du imot honom, det er mitt eiga hjarta! **13** Eg hadde hug til å få hava honom hjå meg, so han i din stad kunde tena meg i mine lekkjor for evangeliet, **14** men utan ditt samtykkje vilde eg ingen ting gjera, so din godleik ikkje skulde vera liksom av tvang, men av fri vilje. **15** For kann henda han difor vart skild frå deg for ei stund, at du kunde få honom att til æveleg eiga, (aiōnios g166) **16** ikkje lenger som træl, men meir enn ein træl, som ein kjær bror, serleg for meg, men kor mykje meir for deg, både i kjøtet og i Herren! **17** So sant du då held meg for din medbror, so tak imot honom som meg sjølv! **18** Og hev han gjort deg nokon urett, eller er han deg noko skuldig, so før det på mi rekning. **19** Eg, Paulus, skriv med mi eigi hand: Eg skal betala det - at eg ikkje skal segja deg, at du skyldar meg endå deg sjølv. **20** Ja, bror, lat meg då hava gagn av deg i Herren, hugga mitt hjarta i Kristus! **21** I tiltru til din lydnad skriv eg dette til deg, eg er viss på at du vil gjera endå meir enn eg segjer. **22** Stell so og til herbyrge åt meg; for eg vonar at eg ved dykkar bønner skal verta dykk gjeven. **23** Epafras, min medfange i Kristus Jesus, helsar deg; **24** like eins Markus, Aristarkus, Demas, Lukas, mine medarbeidarar. **25** Vår Herre Jesu Kristi nåde vere med dykkar ånd!

Hebreerne

1 Etter at Gud fordom hadde tala mange gonger og på mange måtar til federne gjennom profetarne, **2** so hev han i desse siste dagar tala til oss gjennom Sonen. Honom hev han sett til erving yver alle ting, og ved honom hev han og gjort verdi. (aiōn g165) **3** Han er avglansen av hans herlegdom og avbilætet av hans grunn-hått, og ber alle ting ved sitt veldes ord, og då han hadde gjort reinsing for synderne våre, sette han seg difor ved høgge handi åt Majestæten i det høge, **4** og han hev vorte so mykje hævare enn englarne som han hev ervt eit herlegare namn framfor deim. **5** For kven av englarne hev han noko sinn sagt det til: «Du er son min, eg hev født deg i dag?» og atter: «Eg vil vera honom ein far, og han skal vera meg ein son.» **6** Men når han atter fører den fyrstefødde inn i verdi, segjer han: «Og alle Guds englar skal tilboda honom.» **7** Og um englarne segjer han: «Han som gjer englarne sine til vindar og tenarane sine til eldsloge; » **8** men um Sonen: «Din kongsstol, Gud, stend i all æva; ein kongsstav med rettvisa er kongsstaven i ditt rike. (aiōn g165) **9** Du elska rettferd og hata urett; difor hev Gud, din Gud, salva deg med fagnads olje framfor dine medbrør.» **10** Og: «Du, Herre, grunnfeste jordi frå opphavet, og himlarne er verk av dine hender; **11** dei skal forgangast, men du vert verande, og dei skal alle eldast som ein klædnad, **12** og som ei kåpa skal du rulla deim saman, og dei skal verta umskifte, men du er den same, og dine år skal ikkje få ende.» **13** Men kven av englarne hev han noko sinn sagt det til: «Set deg ved mi høgge hand, til dess eg legg dine fiendar til skammel under dine føter?» **14** Er dei ikkje alle saman tenande ånder, som vert utsende til tenesta for deira skuld som skal erva frelsa?

2 Difor skal me so mykje meir agta på det me hev høyr, so me ikkje skal driva undan. **2** For dersom det ord som var tala ved englar, stod fast, og kvar misgjerd og ulydnad mot det fekk si rettferdige løn, **3** kor skal då me sleppa undan, um me ikkje vyrder so stor ei frelsa? den som fyrst vart forkynt ved Herren og er komi vitnefast til oss ved deim som høyrde honom, **4** med di Gud vitna med både ved teikn og under og ymse kraftverk og tildeiling av den Heilage Ande etter sin vilje. **5** For det var ikkje under englar, han lagde

den komande verdi som me talar um. **6** Men ein hev vitna ein stad og sagt: «Kva er eit menneskje, at du kjem det i hug, eller ein menneskjeson, at du ser til honom?» **7** du gjorde honom lite lægre enn englarne; med herlegdom og æra krynte du honom og sette honom yver dei verk dine hender gjorde; **8** alle ting lagde du under hans føter.» For då han lagde alle ting under honom, so tok han ingen ting undan som ikkje er honom underlagd; men no ser me endå ikkje at alle ting er honom underlagde. **9** Men den som var gjord lite lægre enn englarne, Jesus, honom ser me, av di han leid dauden, krynt med herlegdom og æra, so han ved Guds nåde skulde smaka dauden for alle. **10** For det sømde seg honom som alt er til for, og som alt er til ved, då han førde mange born til herlegdom, ved lidingar å fullenda frelse-hovdingen deira. **11** For både den som helgar, og dei som vert helga, er alle av ein; difor skjemmest han ikkje ved å kalla deim brør, **12** når han segjer: «Eg vil forkynt ditt namn for mine brør, eg vil lovsyngja deg midt i lyden; » **13** og atter: «Eg vil setja mi tru til honom; » og atter: «Sjå, her er eg og dei born Gud hev gjeve meg.» **14** Då no borni hev kjøt og blod saman, so vart han og på dilik måte samhavande deri, for at han ved dauden skulde gjera den til inkjes som hadde daudens velde, det er djevelen, **15** og fria ut alle deim som av rædsla for dauden var i trældom all si livstid. **16** For englar han tek seg då vel ikkje av, men Abrahams ætt tek han seg av. **17** Difor laut han verta brørne sine lik i alle ting, so han kunde verta ein miskunnsam og trufast øvsteprest for Gud til å gjera soning for synderne åt folket. **18** For av di han sjølv hev lide og vore freista, so kann han koma deim til hjelp som vert freista.

3 Difor, heilage brør, som er luthavande i eit himmelsk kall! sjå på den apostel og øvsteprest som me kjennest ved, Jesus, **2** han som var tru mot den som gjorde honom deril, liksom og Moses var i heile hans hus! **3** For denne er halden so mykje større æra verd enn Moses, som den som hev bygt huset, hev større æra enn huset sjølv. **4** Kvart hus er det einkvan som byggjer, men den som hev bygt alt, det er Gud. **5** Og Moses var vel tru i heile hans hus som ein tenar til å vitna um det som skulde verta tala, **6** men Kristus stend som son yver huset hans; og hans hus er me, so framt me held vårt frimod og den voni me rosar oss av, fast alt til enden. **7** Difor,

som den Heilage Ande segjer: «I dag, um de høyrer hans røyst, 8 so forherd ikkje dykkar hjarto som på argingsstaden på freistingsdagen i øydemarki, 9 der federne dykkar freista meg; dei prøvde meg, endå dei såg mine gjerningar i fyrti år. 10 Difor harmast eg på denne ætti og sagde: «Dei fer alltid vilt i hjarta; » men dei kjende ikkje mine vegar, 11 so eg svor i min vreide: «Sanneleg, dei skal ikkje koma inn til mi kvila!»» 12 Sjå til, brør, at det ikkje i nokon av dykk skal vera eit vondt, vantruande hjarta, so han fell frå den livande Gud! 13 Men påminn kvarandre kvar dag, so lenge som det heiter: «i dag», so ikkje nokon av dykk skal verta forherd ved dåring av syndi! 14 For me hev fenge lut med Kristus, so framt me held vår fyrste fulle vissa fast til enden. 15 Når det vert sagt: «I dag, um de høyrer hans røyst, so forherd ikkje dykkar hjarto som på argingsstaden, » 16 kven var då dei som høyrde og arga honom? Var det ikkje alle dei som gjekk ut or Egyptarland ved Moses? 17 Men kven var det han harmast på i fyrti år? var det ikkje på deim som hadde synda, so deira kroppar fall i øydemarki? 18 Og kven var det han svor um, at dei ikkje skulde koma inn til hans kvila, utan um deim som var vantruande? 19 So ser me då at dei ikkje kunde koma inn for vantru skuld.

4 Lat oss difor taka oss i vare for at nokon av dykk skal synast å verta standande etter, då ein lovnad um å koma inn til hans kvila endå stend att. 2 For fagnadbodet er og forkynt oss liksom hine; men deim gagna ikkje det ordet som dei høyrde, av di det ikkje ved trui var sameina med deim som høyrde det. 3 For me som er komne til trui, me gjeng inn til kvila etter det som han hev sagt: «So eg svor i min vreide: «Sanneleg, dei skal ikkje koma inn til mi kvila, »» endå gjerningarne var fullførde alt sidan verdi var grunnlagd. 4 For han hev ein stad sagt so um den sjuande dagen: «Og Gud kvilde den sjuande dagen frå alle sine gjerningar.» 5 Og atter på denne staden: «Sanneleg, dei skal ikkje koma inn til mi kvila.» 6 Då det soleis stend att, at nokre skal koma inn til henne, og dei som fyrst fekk fagnadbodet, ikkje kom inn for vantru skuld, 7 so set han atter ein dag: «i dag, » med di han segjer ved David etter so lang tid, som sagt er: «I dag, um de høyrer hans røyst, so forherd ikkje dykkar hjarto!» 8 For dersom Josva hadde ført deim til kvila, so hadde han ikkje tala um ein annan

dag deretter. 9 So stend det då att ei kviledagshelg for Guds folk. 10 For den som er komen inn til hans kvila, han hev og fenge kvila frå sine gjerningar liksom Gud frå sine. 11 Lat oss difor leggja vinn på å koma inn til den kvila, so ikkje nokon skal falla etter det same fyredøme på vantru. 12 For Guds ord er livande og kraftigt og kvassare enn noko tvieggja sverd, og trengjer seg igjennom til dess det kløyver sjæl og ånd, ledmot og merg, og dømmer hjartans tankar og råder, 13 og ingen skapning er løynd for hans åsyn, men alt er naken og bert for hans augo som me hev å gjera med. 14 Sidan me då hev ein stor øvsteprest, som hev gjenge gjennom himlarne, Jesus, Guds Son, so lat oss halda fast på vedkjeningi! 15 For me hev ikkje ein øvsteprest som ikkje kann hava medynk med vår vesaldom, men ein som er røynd i alle ting i likning med oss, då utan synd. 16 Lat oss difor med frimod ganga fram for nådens kongsstol, so me kann få miskunn og finna nåde til hjelp i rette tid!

5 For kvar øvsteprest vert teken bland menneskje og vert innsett for menneskje til tenesta for Gud, til å bera fram gåvor og slagtoffer for synder, 2 som ein sovoren kann vera linnhjarta mot dei vankunnige og villfarande, av di han og sjølv ligg under vesaldom, 3 og for den skuld lyt han bera fram syndoffer, liksom for folket, so og for seg sjølv. 4 Og ingen tek seg sjølv den æra til, men den som vert kalla av Gud liksom Aron. 5 So hev ikkje Kristus heller tillagt seg den æra å verta øvsteprest, men han som sagde til honom: «Du er min son, eg hev født deg i dag.» 6 Liksom han og segjer ein annan stad: «Du er prest til æveleg tid etter Melkisedeks vis.» (aiōn g165) 7 Og han hev i sitt kjøts dagar med sterkt rop og tårar bore fram bøner og naubeding til honom som kunde frelsa honom frå dauden, og vart bønhyrd for sin gudlegdom, 8 og soleis lærde han, endå han var son, lydnad av det han leid; 9 og då han var fullenda, vart han opphav til æveleg frelsa for alle deim som lyder honom, (aiōnios g166) 10 med di Gud kalla honom øvsteprest etter Melkisedeks vis. 11 Um dette hev me mykje å segja, som og er vandt å leggja ut, då de hev vorte seinføre til å høyra. 12 For de som etter tidi skulde vore lærarar, de treng atter til at ein lærer dykk dei fyrste grunnar i Guds ord; og de hev vorte slike som treng til mjølk og ikkje fast føda. 13 For kvar den som fær mjølk, er urøynd i rettferds ord; for han er eit

barn. **14** Men fast føda er for vaksne, for deim som ved tame hev tilvande sansar til å skilja millom godt og vondt.

6 Difor vil me springa yver barnelærdomen um Kristus og skrida fram til det fullkomne, og ikkje atter leggja grunnvollen med umvending frå daude gjerningar og tru på Gud, **2** med læra um dåp og handpåleggjing og uppstoda av daude og æveleg dom. (aiōnios g166) **3** Og dette vil me gjera, um Gud gjev lov til det. **4** For det er umogeleg at dei som ein gong er upplyste og hev smaka den himmelske gåva og fenge lut i den Heilage Ande **5** og smaka Guds gode ord og krafterne av den komande verdi (aiōn g165) **6** og so fell frå, atter kann oppnyast til umvending, sidan dei på nytt krossfester Guds son for seg og gjer honom til spott. **7** For den jordi som drikk regnet som ofte fell på henne, og ber gagnleg grøda åt deim som ho vert dyrka for, ho fær velsigning av Gud; **8** men ber ho tornar og tistlar, so er ho udugleg og forbanning nær, og enden med henne er å verta brend. **9** Men um dykk, kjære vener, er me visse på det som betre er, og som høyrer til frelsa, um me og talar soleis. **10** For Gud er ikkje urettferdig, so han skulde gløyma dykkar verk og den kjærleiken som de hev synt for hans namn, med di de hev tent og endå tener dei heilage. **11** Men me ynskjer at kvar ein av dykk må syna den same ihuge for den fulle vissa i voni alt til enden, **12** so de ikkje skal verta seinføre, men fylgja etter deim som ved tru og tolmod erver lovnaderne. **13** For då Gud gav Abraham lovnaden, og han ingen større hadde å sverja ved, so svor han ved seg sjølv **14** og sagde: «Sanneleg, eg vil rikleg velsigna deg og gjera deg storleg mangfaldig.» **15** Og soleis vann han lovnaden, då han hadde venta med tolmod. **16** For menneskje sver ved ein større, og eiden er deim ein ende på all motsegn til stadfesting. **17** Difor lagde Gud ein eid til, då han enn meir vilde syna ervingarne til lovnaden kor ubrigdeleg hans vilje var, **18** so me ved tvo ubrigdelege ting, som Gud umogeleg kunde sviika i, skulde hava ei sterk trøyst, me som flydde til å gripa den voni som ventar oss, **19** den me hev som eit anker for sjæli, eit som er trygt og fast og når inn um forhenget, **20** der Jesus gjekk inn som fyregangsmann for oss, med di han vart øvsteprest etter Melkisedeks vis til æveleg tid. (aiōn g165)

7 For denne Melkisedek, konge i Salem og den høgste Guds prest, han som gjekk Abraham til møtes då han kom att frå sin siger yver kongarne, og som velsigna honom, **2** som Abraham og gav tiend av alt; han som er, når hans namn vert utlagt, fyrst rettferds konge, dinæst og Salems konge, det er freds konge, **3** som er utan far, utan mor, utan ættartal, og som korkje hev dagars byrjing eller livs ende, men er gjord lik med Guds son: han vert prest for alltid. **4** Og sjå kor stor han er, som Abraham, patriarken, endå gav tiend av herfanget! **5** Og dei av Levi søner som fær prestedømet, hev påbod um å taka tiend etter lovi av folket, det er av sine brør, endå desse er komne or Abrahams lend. **6** Men denne, som ikkje reknar si ætt frå deim, han tok tiend av Abraham og velsigna den som hadde lovnaderne. **7** Men utan all motsegn er det den ringare som vert velsigna av den høggre. **8** Og her er det dødelege menneskje som tek tiend, men der ein som det vert vitna um at han liver. **9** Og um eg so må segja: Gjenom Abraham hev endå Levi, som tek tiend, sjølv gjeve tiend; **10** for han var endå i sin fars lend då Melkisedek gjekk honom til møtes. **11** Var det då fullkomenskap å vinna ved det levitiske prestedømet - for det var folket bunde til ved lovi - kvi turvest det då at ein annan prest skulde verta oppstelt etter Melkisedeks vis og ikkje verta nemnd etter Arons vis? **12** For når prestedømet vert umskift, vert det naudsynleg og eit umskifte med lovi. **13** For han som dette vert sagt um, høyrde til ei onnor ætt, og ingen av henne hev tent for altaret. **14** Det er kjent nok at vår Herre er opprunnen av Juda, og til den ætti hev ikkje Moses tala noko um prestar. **15** Og det er endå meir openbert, når ein annan prest vert oppstelt i likning med Melkisedek, **16** ein som ikkje hev vorte det etter eit kjøtlegt bods lov, men etter eit uforgjengeleg livs kraft. **17** For han vitnar: «Du er prest til æveleg tid etter Melkisedeks vis.» (aiōn g165) **18** For eit bod som fyrr galdt, vert avlyst, av di det var magtlaust og gagnlaust **19** - for lovi førde ingen ting fram til fullkomenskap - og ei betre von vert innførd, som me nærmar oss til Gud med. **20** Og so visst som det ikkje vart gjort utan eid **21** - for hine hev vorte prestar utan eid, men denne med eid ved den som segjer til honom: «Herren hev svore, og han skal ikkje angra det: «Du er prest til æveleg tid etter Melkisedeks vis»» - (aiōn g165) **22** so visst er

det ei hævare pakt som Jesus hev vorte borgsmann for. **23** Og hine prestarne hev vore fleire, då dei ved dauden vart hindra i å halda ved. **24** Men denne hev eit uforgjengelegt prestedøme, av di han vert verande til æveleg tid. (aiōn g165) **25** Difor kann han og fullkomleg frelsa deim som kjem til Gud ved honom, med di han liver alltid til å ganga i bøn for deim. **26** For me laut og hava ein sovoren øvsteprest som er heilag, uskuldig, rein, skild frå syndarar og opphøgdyver himlarne, **27** ein som ikkje dagleg treng til, som øvsteprestarne, å bera fram offer fyrst for sine eigne synder og so for synderne åt folket; for det gjorde han ein gong for alle då han ofra seg sjølv. **28** For lovi set til øvsteprestar menneskje som hev vesaldom; men den eids ord som kom etter lovi, set Sonen inn, han som er fullenda for all æva. (aiōn g165)

8 Men ei hovudsak i det som her vert sagt, er: Me hev ein sovoren øvsteprest som hev sett seg ved høgge sida åt kongsstolen til Majestæten i himlarne, **2** med presteleg tenesta i heilagdomen, det sanne tjeldet, som Herren hev reist og ikkje eit menneskje. **3** For kvar ein øvsteprest vert innsett til å bera fram både gåvor og slagtoffer; difor er det naudsynlegt at denne og hev noko som han kann bera fram. **4** For var han no på jordi, so var han ikkje ein gong prest; for det finst prestar som ber fram gåvorne etter lovi, **5** dei som tener ei likning og ein skugge av det himmelske, etter den fyreskrift Moses fekk då han skulde laga tjeldet; for han segjer: «Sjå til at du fær gjort alt etter det fyrebilætet som vart synt deg på fjellet!» **6** Men no hev han fenge so mykje betre prestetenesta, som det og er ei hævare pakt han er millommann for, med di ho er grunnlagd på hævare lovnader. **7** For hadde den fyrste vore ulastande, so var det ikkje søkt rom åt ei onnor. **8** For det er lastord han talar til deim når han segjer: «Sjå, det kjem dagar, segjer Herren, då eg vil gjera ei ny pakt med Israels hus og Judas hus, **9** ikkje etter den pakti som eg gjorde med federne deira den dagen då eg tok deim i handi og leide deim ut or Egyptarland; for dei vart ikkje standande i mi pakt, og so brydde eg meg ikkje um deim, segjer Herren. **10** For dette er den pakti som eg vil gjera med Israels hus etter dei dagarne, segjer Herren: Eg vil gjeva loverne mine i hugen deira og skriva deim inn i hjarto deira, og eg vil vera deira Gud, og dei skal vera mitt folk, **11** og dei

skal ikkje læra kvar sin landsmann og kvar sin bror og segja: «Kjenn Herren!» for dei skal alle saman kjenna meg, frå den minste til den største av deim. **12** For eg vil vera nådig mot misgjerdene deira, og synderne deira vil eg ikkje lenger koma i hug.» **13** Med di han segjer: «ei ny», hev han dømt den fyrste som gamall; men det som vert gamalt og foraldra, er nær ved å kverva burt.

9 No hadde vel og den fyrste pakti sine fyreskrifter um gudstenesta og den jordiske heilagdomen. **2** For det vart laga eit tjeld, det fremste, og i det var både ljosestaken og bordet og skodebrødi; dette er kalla det heilage. **3** Og attanfor det andre forhenget var det tjeldet som er kalla det høgheilage, **4** det som hadde eit røykjelse-altar av gull og sambandskista, som var klædd heilt kringum med gull; og i henne var ei gullkrukka med manna og Arons stav, som hadde blømt, og sambandstavlorne, **5** og ovan yver henne herlegdoms kerubar, som skygde yver nådestolen; men um desse ting skal me ikkje no tala stykke for stykke. **6** Men då no dette er laga soleis, so gjeng prestarne alltid inn i det fremste tjeldet når dei gjer si tenesta. **7** Men i det andre gjeng berre øvstepresten inn ein gong um året, ikkje utan blod, som han ber fram for seg sjølv og for misferdne åt folket. **8** Dermed syner den Heilage Ande dette, at veggen til heilagdomen endå ikkje er openberra, so lenge det fremste tjeldet stend. **9** For dette er eit bilæte på den noverande tid, og i samhøve dermed vert både gåvor og slagtoffer framborne, som ikkje kann gjera den fullkomen etter samvitet, som tenar Gud, **10** men som berre er kjøtleige fyreskrifter, saman med mat og drykk og alle slag tvættingar, pålagde til dess tidi til rettarboti kom. **11** Men då Kristus kom som øvsteprest for det tilkomande gode, gjekk han gjennom det større og fullkommnare tjeldet, som ikkje er gjort med hender, det er: som ikkje er av denne skapning, **12** og ikkje med blod av bukkar eller kalvar, men med sitt eige blod, ein gong inn i heilagdomen og fann ei æveleg utløyising. (aiōnios g166) **13** For dersom blodet av bukkar og uksar og oska av ei kviga, når det vert skvett ut yver dei ureine, helgar til reinleik på kjøttet, **14** kor mykje meir skal då blodet av Kristus, som ved ei æveleg ånd bar seg sjølv fram som eit ulastelegt offer for Gud, reinsa dykkar samvit frå daude gjerningar til å tena den livande Gud! (aiōnios

g166) 15 Og difor er han millommann for ei ny pakt, for at dei som er kalla, skal få den ævelege arven som var lova, dermed at ein døydde til utløyising frå misgjerningane i den fyrste pakt. (aiōnios g166) 16 For der det finst eit testament, der er det naudsynlegt, at dauden hans som hev gjort testamentet, vert stadfest. 17 For eit testament vert fyrst gjeldande etter dauden, og det hev aldri kraft so lenge han liver som gjorde testamentet. 18 Difor vart heller ikkje den fyrste pakt innvigd utan blod. 19 For då kvart bod etter lovi var forkynt av Moses for alt folket, so tok han blod av kalvar og bukkar, saman med vatn, og skarlakraud ull og isop, og skvette både på boki sjølv og på alt folket 20 og sagde: «Dette er blodet til den pakt som Gud hev gjeve bod um til dykk.» 21 Men ogso tjeldet og all reidskapen som hørde til gudstenesta, skvette han like eins blodet på. 22 Og næstan alt vert etter lovi reinsa med blod, og utan at blods utrenning vert det ingi forlating. 23 So er det då naudsynlegt at avbilæti av dei himmelske ting vert reinsa med slikt, men dei himmelske ting sjølve med betre offer enn desse. 24 For Kristus gjekk ikkje inn i ein heilagdom som var gjord med hender, eit avbilæte av den sanne, men inn i sjølve himmelen til å syna seg no for Guds åsyn for vår skuld, 25 og ikkje heller so, at han fleire gonger skulde ofra seg sjølv, liksom øvstepresten kvart år gjeng inn i heilagdomen med framandt blod, 26 for då hadde han ofte lote lida frå verdi vart grunnlagd; men no er han ein gong ved enden av tiderne openberra til å taka burt syndi ved sitt offer. (aiōn g165) 27 Og liksom det er so laga at menneski lyt døy EIN gong, og sidan kjem dom, 28 soleis er og Kristus ofra EIN gong for å taka burt synderne frå dei mange; og andre gongen skal han, utan synd, syna seg til frelsa for deim som ventar på honom.

10 For sidan lovi berre hev ein skugge av dei tilkomande gode ting, men ikkje sjølve bilætet av tingi, so kann ho aldri ved dei same årlege offer som dei stødt ber fram, gjera deim fullkomne som kjem fram med deim. 2 Elles hadde dei vel halde upp med å bera deim fram, då dei ofrande ikkje lenger vilde havt synder på samvitet når dei ein gong var reinsa. 3 Men ved deim kjem årlegårs minning um synder. 4 For det er umogelegt at blod av uksar og bukkar kann taka burt synder. 5 Difor segjer han, då han stig inn i verdi: «Offer og gåva vilde du ikkje

hava, men ein likam laga du åt meg; 6 brennoffer og syndoffer hadde du ikkje hug på. 7 Då sagde eg: «Sjå, eg kjem - i bokrullen er det skrive um meg - og vil gjera, Gud, din vilje.» 8 Fyrst segjer han: «Offer og gåva og brennoffer og syndoffer vilde du ikkje hava, og du hadde ikkje hug på deim» - endå dei vert framborne etter lovi -; 9 so segjer han: «Sjå, eg kjem og vil gjera din vilje.» Han tek burt det fyrste, for at han kann setja inn det andre. 10 Med denne vilje er me helga ved ofringi av Jesu Kristi likam ein gong for alle. 11 Og kvar prest stend der og gjer dagstødt tenesta og ber fram mange gonger dei same offer, som aldri kann taka burt synder; 12 men han hev bore fram eit einaste offer for synder og hev so for alltid sett seg ved Guds høgge hand 13 og ventar sidan berre på at hans fiendar skal verta lagde til skammell for føterne hans. 14 For med eit einaste offer hev han for alltid gjort deim fullkomne som vert helga. 15 Men det vitnar og den Heilage Ande for oss; for etter han hev sagt: 16 «Dette er den pakti som eg vil gjera med deim etter dei dagarne, » so segjer Herren: «Eg vil gjeva loverne mine i hjarto deira, og skriva deim inn i hugen deira, 17 og synderne deira og misgjerdene deira vil eg ikkje lenger koma i hug.» 18 Men der det er forlating for deim, der trengst det ikkje lenger noko offer for synd. 19 So hev me då, brør, i Jesu blod frimod til å ganga inn i heilagdomen, 20 som han hev vikt oss ein ny og livande veg til, gjennom forhenget, det er hans kjøt, 21 og me hev ein stor prest yver Guds hus. 22 Difor, lat oss stiga fram med eit sannferdelegt hjarta, med full vissa i trui, reinsa i hjarto frå eit vondt samvit og tvegne på likamen med reint vatn! 23 Lat oss halda uruggeleg fast på å vedkjennast voni, for han er trufast som gav lovnaden, 24 og lat oss agta på kvarandre, so me kveikjer kvarandre til kjærleik og gode gjerningar 25 og ikkje skil oss frå vår eigi samling som sume hev for skikk, men påminner kvarandre, og det so mykje meir som de ser kor det lid mot dagen. 26 For syndar me med vilje når me hev lært å kjenna sanningi, då er det ikkje att meir noko offer for synder, 27 men berre ei fælände gruv for dom og ein logande brennhug som skal eta upp dei motstridige. 28 Når nokon hev brote Mose lov, so døyir han utan miskunn etter ord av tvo eller tri vitne; 29 kor mykje verre refsing trur de då den skal verta kjend verd, som hev trødt Guds

Son under førter og vanvyrdt paktblodet som han vart helga med, og svivyrdt nådens Ande! **30** For me kjenner honom som hev sagt: «Hemnen høyrer meg til, eg skal gjeva attgjeld, segjer Herren.» Og atter: «Herren skal døma sitt folk.» **31** Det er gruelegt å falla i henderne på den livande Gud. **32** Men kom i hug dei framfarne dagar, då de, etter de var opplyste, tolde mykjen strid i lidingar, **33** med di de snart sjølve ved hædingar og trengslor vart til ei bisn, snart var samlidande med deim som var so farne! **34** For de hadde og samhug med fangarne, og de bar det med gleda at dykkar gods vart rana, då de visste at de sjølve hadde ein betre og varande eigedom. **35** Kasta difor ikkje burt dykkar frimod, som hev stor løn! **36** For de treng til tolmod, so de kann nå lovnaden når de hev gjort Guds vilje. **37** For endå er det berre so stutt ei stund, so kjem han som koma skal, og han skal ikkje drygja. **38** «Men den rettferdige, ved tru skal han liva; » og: «Um nokon dreg seg undan, so hev mi sjæl ikkje hugnad i honom.» **39** Men me er ikkje av deim som dreg seg undan til fortaping, men av deim som trur til frelsa for sjæli.

11 Men tru er full vissa um det som ein vonar, yvertyding um ting som ein ikkje ser. **2** For på grunn av henne fekk dei gamle godt vitnemål. **3** Ved tru skynar me at verdi er fullført ved Guds ord, so det som vert set, ikkje vart til av det synlege. (aiōn g165) **4** Ved tru bar Abel fram for Gud eit betre offer enn Kain; ved henne fekk han det vitnemål at han var rettferdig, med di Gud vitna um gåvorne hans, og ved henne talar han enno, etter han er daud. **5** Ved tru vart Enok burtrykt, so han ikkje skulde sjå dauden, «og han vart ikkje funnen, av di Gud hadde rykt honom burt.» For fyrr han vart burtrykt, fekk han det vitnemål at han tektest Gud; **6** men utan tru er det umogelegt å tekkjast Gud; for den som vil koma til Gud, må tru at han er til, og at han løner deim som søker honom. **7** Ved tru var det Noah, då Gud varsla honom um det som ein ikkje såg endå, med heilag otte bygde ei ark til frelsa for sitt hus; ved henne fordømde han verdi og vart erving til den rettferd som er av tru. **8** Ved tru var Abraham lydug då han vart kalla, so han gjekk til den staden han skulde få til arv; og han tok ut, endå han ikkje visste kvar han skulde koma. **9** Ved tru busette han seg som utlending i det landet som var honom lova, liksom i eit framandt land, og

budde i tjeld saman med Isak og Jakob, som var medervingar til den same lovnaden; **10** for han venta på byen med dei faste grunnvollarne, som Gud er byggmeister og skapar til. **11** Ved tru fekk og Sara kraft til å grunnleggja ei ætt, og det trass i alderen sin, for ho heldt honom for trufast som hadde lova det. **12** Difor vart det og av ein, og det ein utlivd, avla so mange som stjernorne på himmelen og som sanden på havsens strand, som ingen kann telja. **13** I tru døydde alle desse, utan dei hadde nått det som var lova; men dei såg det langt burte, og helsa det og sanna at dei var framande og utlendingar på jordi. **14** For dei som segjer slikt, dei syner at dei søker eit fedreland. **15** Og dersom dei hadde tenkt på det som dei kom ifrå, so hadde dei havt tid til å fara dit att; **16** men no stundar dei etter eit betre, det er eit himmelsk; difor skjemmest ikkje Gud ved deim, ved å kallast deira Gud; for han hev bygt ein by ferdig åt deim. **17** Ved tru ofra Abraham Isak, då han vart freista, ja, sin einborne ofra han som hadde fenge lovnaderne, **18** han som det var sagt til: «Etter Isak skal ætti di heita.» **19** For han tenkte at Gud var megtig endå til å vekkja upp ifrå dei daude, og han fekk honom liksom att derifrå. **20** Ved tru velsigna Isak Jakob og Esau med syn på det som skulde koma. **21** Ved tru velsigna Jakob døyande kvar ein av Josefs søner og tilbad, bøygd yver knappen på staven sin. **22** Ved tru tala Josef på sitt siste um at Israels born skulde ganga ut, og gav påbod um beini sine. **23** Ved tru vart Moses, då han var fødd, gøymd av foreldri sine i tri månader, av di dei såg at det var so vænt eit barn, og dei var ikkje rædde for kongens bod. **24** Ved tru vilde Moses, då han vart stor, ikkje kallast dotterson til Faraos, **25** og valde heller å lida vondt saman med Guds folk, enn å hava ei stuttvarug njoting av syndi, **26** då han heldt Kristi vanære for større rikdom enn Egyptarlands skattar; for han såg fram til løni. **27** Ved tru forlet han Egyptarland, urædd for kongens vreide; for han heldt ut som um han såg den usynlege. **28** Ved tru heldt han påsken med utrenning av blodet, so tynaren ikkje skulde røra deira fyrstefødde. **29** Ved tru gjekk dei gjennom Raudehavet liksom yver turt land; men då egyptarane freista på det same, drukna dei. **30** Ved tru fall Jerikos murar, då dei hadde gjenge kring deim i sju dagar. **31** Ved tru slapp skjøkja Rahab å ganga under med dei vantruande, då ho hadde

teke imot spæjarane med fred. **32** Og kvi talar eg meir? Tidi vilde verta meg for stutt, um eg skulde fortelja um Gideon og Barak og Samson og Jefta, um David og Samuel og profetarne, **33** som ved tru sigra yver kongerike, heldt uppe rettferd, vann lovnader, tepte gapet på løvor, **34** sløkte elds magt, slapp undan sverds egg, vart sterke att etter sjukdom, vart velduge i strid, fekk fiendeherar til å vika. **35** Kvinnor fekk sine daude att med di dei stod upp; andre vart utspana til pinsla med di dei ikkje vilde taka imot utløyising, so dei kunde vinna ei herlegare uppstoda; **36** andre fekk røynta spotting og hudflengjing, ja endå til band og fengsel. **37** Dei vart steina, gjenomsaga, freista, dei vart drepne med sverd, dei flakka ikring i sauskinn og geitskinn, leid naud og trengsla og hard medferd - **38** dei som verdi ikkje var verd, drivande um i øydemarker og fjell og holor og jordkluffer. **39** Og endå alle desse fekk vitnemål for si tru, nådde dei ikkje lovnaden, **40** etter di Gud fyreåt hadde set ut noko betre for oss, so dei ikkje skulde verta fullkomne utan oss.

12 So lat no og oss, då me hev so stor ei sky av vitne ikring oss, leggja av alt som tyngjer, og syndi som heng so fast ved oss, og med tolmod renna i den kappstrid som er oss fyreset, **2** med di me ser på opphavsmannen og fullendaren til trui, Jesus, han som for den gleda som var honom fyreset, bar krossen med tol, utan å vyrda skjemla, og no sit på høggre sida åt Guds kongsstol. **3** Ja, tenk på honom som tolde slik motsegn av syndarar imot seg, so de ikkje skal trøynta og verta modlause i hugen! **4** Endå hev de ikkje gjort motstand til blods i striden mot syndi, **5** og de hev gløymt den påminning som talar til dykk som born: «Min son, vanmæt ikkje Herrens tuktt, og vanmodast ikkje når han refser deg! **6** for den Herren elskar, den tuktar han, og han hudflengjer kvar son som han tek seg av.» **7** Det er for tukti skuld at de toler lidingar; Gud fer med dykk som med søner. For kven er den son som faren ikkje tuktar? **8** Men er de utan tuktt, som alle hev fenge sin lut i, då er de lausingar og ikkje søner. **9** Dessutan: våre feder etter kjøtet hadde me til tuktarar og hadde age for deim; skal me då ikkje mykje meir vera faderen til ånderne undergjevne og få liva? **10** For hine tukta oss nokre få dagar etter sitt tykkje, men han tuktar til vårt gagn, for at me skal verta luthavande i hans heilagskap. **11** Men

all tuktt synest vel, medan ho stend på, ikkje å vera til gleda, men til sorg; men sidan gjev ho deim som derved er upptamde, ei fred-rik frukt som er rettferd. **12** Difor, rett dei hangande hender og dei veike kne! **13** Og gjer rette farvegar for føterne dykkar, so det halte ikkje skal skeiva ut, men heller vert lækt! **14** Trå etter fred med alle og etter helging! for utan henne skal ingen sjå Herren. **15** Og sjå til at ingen dreg seg undan frå Guds nåde, at ingi beisk rot skal renna upp og gjera mein, og mange verta smitta ved henne: **16** at ingen må vera ein horkar eller ein vanheilag liksom Esau, som for ein einaste rett mat selde odelsretten sin. **17** For de veit, at han og sidan, då han vilde erva velsigningi, vart burtvist - for han fann ikkje rom for bot - endå han søkte henne med tåror. **18** For de er ikkje komne til eit fjell som ein kann taka på, og til brennande eld og til skydimma og myrker og uver **19** og til ljom av lur og til ljod av ord, som dei høyrande bad seg undan, at det ikkje måtte verta tala meir til deim; **20** for dei kunde ikkje bera det ordet som baud: «Um det so berre er eit dyr som kjem innåt fjellet, skal det steinast.» **21** Og so gruveleg var syni, at Moses sagde: «Eg er forfærd og skjelvande rædd.» **22** Men de er komne til Sions fjell og den livande Guds by, til det himmelske Jerusalem og til dei mange tusund englar, **23** til høgtidstemna og lyden av dei fyrstefødde, som er uppskrivne i himmelen, og til domaren som er Gud for alle, og til ånderne av dei fullenda rettferdige, **24** og til millommannen for ei ny pakt, Jesus, og til skvettings-blodet, som talar betre enn Abels blod. **25** Sjå til at de ikkje viser ifrå dykk honom som talar! For når hine ikkje slapp undan, som viste ifrå seg honom som tala på jordi, kor mykje mindre skal me då sleppa undan, um me vender oss ifrå honom som talar frå himmelen! **26** Hans røyst riste den gong jordi; men no hev han lova og sagt: «Endå ein gong rister eg ikkje berre jordi, men himmelen med.» **27** Men dette: «Endå ein gong» syner, at dei ting som vert riste, skal umskiftast, då det er skapte ting, so dei som ikkje vert riste, skal vara ved. **28** Lat difor oss som fær eit uruggelegt rike, vera takksame og dermed tena Gud til hans hugnad med blygd og otte! **29** For vår Gud er ein øydande eld.

13 Lat broderkjærleiken vara ved! **2** Gløym ikkje gjestmilda! for ved den hev nokre havt englar til

gjester, utan dei visste det. **3** Kom i hug deim som er sjå dykk, um han kjem snart. **24** Helsa alle dykkar fangar, som var de deira medfangar, deim som lid forstandarar og alle dei heilage! Dei frå Italia helsar vondt, sidan de og sjølve er i likamen! **4** Egteskapet dykk. **25** Nåden vere med dykk alle! vere i agt og æra hjå alle, og egtesengi usmitta! for lauslivande og horkarar skal Gud døma. **5** Lat dykkar ferd vera utan pengehug, og ver nøgde med det de hev! for han hev sagt: «Eg skal so visst ikkje sleppa deg og ikkje slå handi av deg, » **6** so me hugheit kann segja: «Herren er min hjelpar, eg vil ikkje ottast; kva kann eit menneskje gjera meg?» **7** Kom i hug dykkar forstandarar som hev tala Guds ord til dykk! sjå utgangen på deira ferd, og fylg so etter deira tru! **8** Jesus Kristus er i går og i dag den same, ja til æveleg tid. (aiōn g165) **9** Lat dykk ikkje føra vilt av mangfaldige og framande lærdomar! for det er godt at hjarta vert styrkt ved nåden, ikkje ved mat, som ikkje hev gagna deim som for dermed. **10** Me hev eit altar som dei ikkje hev lov til å eta av, som tener ved tjeldet. **11** For dei dyr som blodet vert teke av og bore til soning for synd inn i heilagdomen ved øvstepresten, deira kroppar vert oppbrende utanfor lægret. **12** Difor leid og Jesus utanfor porten, so han ved sitt eige blod kunde helga folket. **13** Lat oss då ganga ut til honom utanfor lægret, so me ber hans vanæra! **14** For me hev ikkje her ein varande by, men søkjer den komande. **15** Lat oss då ved honom alltid bera fram til Gud lovoffer, det er: frukt av lippor som lovar hans namn! **16** Men gløym ikkje å gjera godt og gjeva andre med dykk! for slike offer hev Gud hugnad i. **17** Fylg dykkar forstandarar og lyd deim! for dei vaker yver sjælerne dykkar som dei som skal gjera rekneskap, so dei kann gjera det med gleda og ikkje sukkande, for det er dykk ikkje til gagn. **18** Bed for oss! for me trur at me hev eit godt samvit, og me vil gjerne fara rett åt i alle måtar. **19** Og eg bed dykk so mykje meir um å gjera dette, so eg snarare kann verta gjeven dykk att. **20** Men fredsens Gud, han som i kraft av æveleg pakts blod førde den store hyrding for sauerne, vår Herre Jesus, upp frå dei daude, (aiōnios g166) **21** han gjere dykk full-dugande i all god gjerning, so de gjer hans vilje, med di han verkar i dykk det som er til hugnad for honom, ved Jesus Kristus! Honom vere æra i all æva! Amen. (aiōn g165) **22** Eg bed dykk, brør, tak dette påminningsordet vel upp, for eg hev skrive stutt til dykk. **23** Vit, at brør vår Timoteus er gjeven fri; saman med honom vil eg

Jakobs

1 Jakob, Guds og Herren Jesu Kristi tenar, helsar dei tolv ætterne som er spreidde i framande land.

2 Haldt det for berre gleda, mine brør, når de kjem ut i ymse freistingar, **3** etter di de veit at prøvingi av dykkar tru verkar tolmod! **4** Men tolmodet må føra til fullkome verk, so de kann vera fullkomne og heile og ikkje vanta noko. **5** Men dersom nokon av dykk vantar visdom, so bede han Gud, han som gjev alle viljugt og utan vondord, og han skal få. **6** Men han må beda med tru og ikkje tvilande; for den som tvilar, er liksom havbåra, som vert rørd og rugga av vinden. **7** For ikkje må det menneskjet tru at han skal få noko av Herren, **8** slik ein tvihuga mann, ustød på alle sine vegar. **9** Men den låge broren rose seg av sin høggleik, **10** og den rike av sin lågleik; for han skal kverva burt som blomen på graset: **11** Soli gjekk upp med sin hite og gjorde graset turt, og blomen på det fall av, og hans fagre åsyn vart øydelagd. Soleis skal og den rike visna på sine vegar. **12** Sæl den mannen som held ut i freisting! for når han er prøvd, skal han få livsens kruna, som Gud hev lova deim som elsker honom. **13** Ingen må segja når han vert freista: «Eg vert freista av Gud; » for Gud er ikkje freista av det vonde, og sjølv freistar han ingen. **14** Men kvar ein vert freista når han vert dregen og lokka av si eigi lyst! **15** sidan, når lysti vert med barn, ber ho synd; men når syndi er fullmogna, føder ho daude. **16** Far ikkje vilt, mine kjære brør! **17** All god gåva og all fullkomi gåva kjem ovantil frå faderen til ljosi, han som det ikkje er umbrøyte ved eller skiftande skugge. **18** Etter sin vilje hev han født oss ved sannings ord, so me skulde vera ei fyrstegrøde av hans skapningar. **19** Det veit de, kjære brør! Men kvart menneskje vere snar til å høyra, sein til å tala, sein til vreide, **20** for ein manns vreide verkar ikkje det som er rett for Gud. **21** Legg difor av all ureinskap og alt som er att av vondska, og tak med spaklynde imot ordet som er innplanta i dykk, og som er megtigt til å frelsa sjælerne dykkar! **22** Men vert slike som gjer etter ordet og ikkje berre høyrer det og dermed dårar dykk sjølve! **23** For dersom nokon høyrer ordet og ikkje gjer etter det, då er han lik ein mann som skodar sitt naturlege andlit i ein spegel; **24** han skoda seg sjølv og gjekk burt og gløymde straks korleis han såg ut.

25 Men den som ser inn i fridomens fullkomne lov og held ved med det, so han ikkje vert ein gløymksam tilhøyrar, men ein som gjer gjerningi, han skal vera sæl i si gjerning. **26** Dersom nokon meiner at han er ein gudsdyrkar, og ikkje tøymer tunga si, men dårar sitt eige hjarta, hans gudsdyrking er fåfengd. **27** Ei rein og lytelaus gudsdyrking for Gud og Faderen er dette: å sjå til faderlause og enkjor i deira trengsla, å halda seg sjølv uflekka av verdi.

2 Mine brør! Lat ikkje dykkar tru på vår Herre Jesus Kristus, den herleggjorde, hava det med seg, at de gjer skil på folk! **2** For um det kjem ein mann inn i dykkar samling med gullring på fingeren og i skinande klæde, men det og kjem ein fatigmann i skitne klæde, **3** og de ser på honom som hev den skinande klædnaden, og segjer til honom: «Set du deg her i god sess!» og de segjer til den fatige: «Statt du der, eller set deg nedfor fotskammelen min!» - **4** gjer de ikkje då skilnad hjå dykk sjølve og dømer etter vonde tankar? **5** Høyr no, mine kjære brør! Hev ikkje Gud valt ut dei fatige i denne verdi til å vera rike i tru og ervingar til det riket han hev lova deim som honom elsker? **6** Men de hev vanæra den fatige. Er det ikkje dei rike som trælkar dykk, og som dreg dykk fram for domstolarne? **7** Spottar ikkje dei det gode namnet som de er kalla med? **8** I sanning, um de oppfyller den kongelege lov etter skrifti: «Du skal elska din næste som deg sjølv, » so gjer de vel; **9** men gjer de skil på folk, so gjer de synd, og lovi refser dykk som lovbrjotarar. **10** For den som held heile lovi, men snåvar i ein ting, han hev vorte saka i alt. **11** For han som sagde: «Du skal ikkje driva hor, » han sagde og: «Du skal ikkje slå i hel.» Um du då ikkje driv hor, men slær i hel, so hev du vorte ein lovbrjotar. **12** Tala so og gjer so som dei som skal verta dømde etter fridoms lov! **13** For domen skal vera miskunnlaus yver den som ikkje hev gjort miskunn; men miskunn rosar seg mot domen. **14** Kva gagnar det, mine brør, um nokon segjer at han hev tru, når han ikkje hev gjerningar? Kann vel trui frelsa honom? **15** Um ein bror eller ei syster er nakne og vantar føda for dagen, **16** og ein av dykk segjer til deim: «Gakk i fred, verm dykk og et dykk mettel!» men de ikkje gjev deim det som likamen treng, kva gagnar so det? **17** Soleis og med trui: hev ho ikkje gjerningar, so er ho daud i seg sjølv. **18** Men ein kann segja: «Du hev tru, og eg

hev gjerningar. Syn meg di tru utan gjerningar, og eg skal syna deg mi tru av mine gjerningar! **19** Du trur at Gud er ein; du gjer rett. Djevarne trur og det og skjelv.» **20** Og vil du vita det, du dårlege menneskje, at trui er nyttelaus utan gjerningar? **21** Abraham, vår far, vart ikkje han rettferdiggjord ved gjerningar, då han ofra Isak, son sin, på altaret? **22** Du ser at trui verka saman med hans gjerningar, og at trui vart fullkomi ved gjerningarne, **23** og skrifti vart oppfylt, som segjer: «Men Abraham trudde Gud, og det vart rekna honom til rettferd, » og han vart kalla Guds ven. **24** De ser då, at eit menneskje vert rettferdiggjort ved gjerningar og ikkje berre ved tru. **25** Like eins og med skjøkja Rahab: vart ho ikkje rettferdiggjord ved gjerningar, då ho tok imot sendemennene og slepte deim ut ein annan veg? **26** For liksom likamen er daud utan ånd, so er og trui daud utan gjerningar.

3 Mine brør, ikkje mange av dykk verte lærarar! etter di de veit at me skal få dess tyngre dom. **2** For alle snåvar me i mangt. Den som ikkje snåvar i tale, han er ein fullkomen mann, som er før til å tøyma heile likamen. **3** Når me legg beisl i munnen på hestarne, so dei skal lystra oss, so styrer me og heile likamen deira. **4** Sjå og skipi: endå dei er so store og vert drivne av sterk vind, so vert dei då med ein liten ror styrde dit som styremannen vil hava deim. **5** So er og tunga ein liten lem, og talar då store ord. Sjå ein liten eld: kor stor ein skog han set i brand! **6** Tunga er og ein eld; ei verd full av urettferd, soleis stend tunga millom lernerne våre; ho smittar heile likamen og set livsens hjul i loge, og vert sjølv sett i loge frå helvite. (Geenna g1067) **7** For all natur, både i dyr og fuglar, både i ormar og sjødyr, vert tamd og hev vorte tamd av den menneskjelege natur; **8** men tunga kann inkje menneskje temja; ho er ein ustyrleg vond ting, full av døyande eiter. **9** Med henne velsignar me Herren og Faderen, og med henne bannar me menneski som er skapte etter Guds bilæte. **10** Or same munnen kjem det velsigning og banning. Dette må ikkje vera so, mine brør! **11** Kann då kjelda gjeva søtt og beiskt vatn ut or same oppkoma? **12** Mine brør, kann då eit fiketre bera oljebær, eller eit vintre fikor? So kann ikkje heller ei salt kjelde gjeva søtt vatn. **13** Kven er vis og vitug imillom dykk? Han må ved god ferd syna sine gjerningar i visdoms spaklynde. **14** Men hev de beisk ovund og stridssykja i hjarto dykkar, so rosa dykk

ikkje og ljug ikkje imot sanningi! **15** Den visdomen kjem ikkje ovantil, men er jordisk, sanseleg, djevlesk. **16** For der det er ovund og stridssykja, der er ugreida og alt det som vondt er. **17** Men visdomen ovantil, han er fyrst og fremst rein, og dinæst fredsam, rimeleg, ettergjevande, full av miskunn og gode frukter, fri for tvil og fri for skrymt. **18** Men rettferds frukt vert sådd i fred for deim som held fred.

4 Kva kjem all ufred og strid av millom dykk? Er det ikkje av dykkar lyster, som strider i lernerne dykkar? **2** De lystar og hev ikkje; de slær i hel og ovundast og kann ikkje få; de ligg i strid og ufred. De hev ikkje, av di de ikkje bed; **3** de bed og fær ikkje, av di de bed ille, um slikt som de kann øyda upp i dykkar lyster. **4** De utrugne! veit de ikkje at venskap med verdi er fiendskap imot Gud? Den som då vil vera ven med verdi, han vert Guds fiende. **5** Eller trur de at skrifti talar fåfengt? Med brennhug trår han etter Anden som han hev late bu i oss. Men di større er den nåde som han gjev. **6** Difor heiter det: «Gud stend dei stolte imot, men dei audmjuke gjev han nåde.» **7** Ver difor Gud undergjevne! Men statt djevelen imot, so skal han fly frå dykk! **8** Haldt dykk nær til Gud, so skal han halda seg nær til dykk! Reinsa henderne, de syndarar, og gjer hjarto reine, de tihuga! **9** Kjenn dykkar naud og syrg og gråt! Lat låtten dykkar vendast til sorg, og gleda til trege. **10** Audmyk dykk for Herren, so skal han opphøgja dykk! **11** Baktala ikkje kvarandre, brør! Den som baktalar ein bror eller dømer bror sin, han baktalar lovi og dømer lovi; men dømer du lovi, so er du ikkje ein som gjer etter lovi, men hennar domar. **12** Ein er lovgjevaren og domaren, han som er megtig til å frelsa og til å tyna. Men du, kven er du som dømer din næste? **13** Og no, de som segjer: «I dag eller i morgon vil me fara til den byen og vera der eit år og handla og hava vinning, » **14** de som ikkje veit kva som skal henda i morgon! For kva er livet dykkar? De er ein eim som ei liti stund er synleg og so kverv burt. **15** I staden for at de skulde segja: «Um Herren vil, so kjem me til å liva, og so skal me gjera det eller det!» **16** Men no rosar de dykk sjølve i dykkar storlæte. All slik ros er vond. **17** Den som då veit å gjera godt, men ikkje gjer det, han hev synd for det.

5 Og no, de rike, gråt og barma dykk for den ulukka som skal koma på dykk! **2** Rikdomen dykkar er rotna, og klædi dykkar er mol-etne; **3** gullet og sylvet dykkar er burtrusta, og rusti på det skal vera til vitne imot dykk og eta dykkar kjøt som ein eld. De hev sankt skattar i dei siste dagarne. **4** Sjå, den løni de hev halde att for dei arbeidrarar som hev skore åkrane dykkar, ho ropar, og ropet frå skurdfolket er kome inn for Herren Sebaots øyro. **5** De hev livt på jordi i kjæla og etter lysterne dykkar; de hev gjødt hjarto dykkar på slagardagen. **6** De hev domfelt og drepe den rettferdige; ingen gjer motstand imot dykk. **7** Ver då tolmodige, brør, til Herren kjem! Sjå, bonden ventar på den dyre avlingi av jordi og stundar tolmodeleg på henne, til ho fær haustregn og vårregn. **8** So ver de og tolmodige og styrk dykkar hjarto! for Herrens tilkoma er nær. **9** Sukka ikkje mot kvarandre, brør, so de ikkje skal verta dømde! Sjå, domaren stend for døri! **10** Mine brør! tak profetarne, som tala i Herrens namn, til fyredøme på å lida vondt og vera tolmodige! **11** Sjå, me prisar deim sæle som lid tolmodeleg. De hev høyr um Jobs tolmod og set endelykti frå Herren; for Herren er inderleg miskunnsam og mild. **12** Men framfor alt, brør, sver ikkje, korkje ved himmelen eller ved jordi eller nokon annan eid! Lat dykkar ja vera ja og dykkar nei vera nei, so de ikkje skal falla inn under domen! **13** Lid nokon av dykk vondt, han bede! er nokon ved godt mod, han lovsyngje! **14** Er nokon av dykk sjuk, han kalle til seg dei eldste i kyrkjelyden, og dei skal beda yver honom og salva honom med olje i Herrens namn; **15** og den bøni av tru skal hjelpe den sjuke, og Herren skal reisa honom opp; og hev han gjort synder, skal dei verta honom forlatne. **16** Sanna då synderne dykkar for kvarandre, og bed for kvarandre, so de kann verta lækte! Rettferdig manns bøn hev stor magt i sin verknad. **17** Elia var ein mann under same vilkår som me; og han bad at det ikkje skulde regna, og det regnde ikkje på jordi på tri år og seks månader. **18** Og han bad på nytt, og himmelen gav regn, og jordi bar si grøda. **19** Mine brør! Um nokon av dykk hev fare vilt frå sanningi, og nokon umvender honom, **20** han skal vita, at den som umvender ein syndar frå hans ville veg, han frelser ei sjæl frå dauden og løyner ei mengd med synder.

1 Peters

1 Peter, Jesu Kristi apostel, til dei utlendingar som er spreidde i Pontus, Galatia, Kappadokia, Asia og Bitynia, utvalde **2** etter Gud Faders fyrevitende ved Andens helging til lydnad og yverskvetting med Jesu Kristi blod: Nåde og fred vere med dykk i rikt mål! **3** Lova vere Gud og vår Herre Jesu Kristi Fader, han som etter si store miskunn hev atterfødt oss til ei livande von ved Jesu Kristi uppstoda frå dei daude, **4** til ein uforgjengeleg og flekklaus og uvisneleg arv, som er gøymd i himmelen åt dykk, **5** de som ved Guds magt vert opphaldne ved trui til den frelsa som er ferdig til å verta openberra i den siste tid. **6** Det gled de dykk yver, um de og no ei lita stund - når so skal vera - er sorgtyngde i ymse freistingar, **7** so dykkar prøvde tru, som er mykje kostelegare enn det forgjengelege gull, som de veit vert prøvt i eld, må verta funni til lov og pris og æra i Jesu Kristi openberring, **8** han som de ikkje hev kjent, men endå elsker, han som de no ikkje ser, men endå trur på og gled dykk med usegjeleg og herleggjord gleda, **9** når de vinn fram til målet for trui, frelsa for sjælerne. **10** Um denne frelsa var det profetarne granska og grunda, dei som spådde um den nåde de skulde få, **11** med di dei grunda på kva tid eller kva slag tid Kristi Ande som var i deim, viste fram til, når han vitna fyreåt um Kristi lidingar og um herlegdomen deretter; **12** for det var deim openberra, at dei tente ikkje seg sjølve, men oss med dette som no er kunngjort dykk ved deim som hev forkynt dykk evangeliet ved den Heilage Ande, som vart send frå himmelen - dette som englarne hev hug til å skoda inn i. **13** Difor, umgyrd dykkar hugs lender, ver ædrue og set dykkar von fullt og fast til den nåde som de fær tilførd ved Jesu Kristi openberring! **14** Som lyduge born skal de ikkje skikka dykk etter dei fyrre lysterne i dykkar vankunna, **15** men ver, etter den Heilage som kalla dykk, ogso de heilage i all dykkar ferd! **16** for det stend skrive: «De skal vera heilage, for eg er heilag!» **17** Og når de påkallar honom som Fader, som dømer utan å gjera skilnad, etter kvar manns gjerning, so ferdast med otte den tid de liver i utlendingsskapen; **18** for de veit at de ikkje med forgjengelege ting, sylv eller gull, vart frikjøpte frå dykkar fåfengde ferd, som de hadde ervt ifrå federne, **19** men med Kristi dyre

blod, som blodet av eit ulastelegt og lytelaust lamb. **20** Han var kjend fyreåt, fyrr verdi vart grunnlagd, men vart openberra i dei siste tider for dykkar skuld, **21** de som ved honom trur på Gud, som vekte honom upp frå dei daude og gav honom herlegdom, so trui dykkar og er von til Gud. **22** Reinsa sjælerne dykkar i lydnad mot sanningi til uskrymta broderkjærleik, og elska kvarandre inderleg av hjarta, **23** de som er atterfødde, ikkje av forgjengelegt, men uforgjengelegt sæde, ved Guds ord, som liver og varer! (aiōn g165) **24** For alt kjøt er som gras, og all herlegdomen hjå det som blom på gras. Graset visna, og blomen på det fall av. **25** Men Herrens ord varer i all æva. Dette er det ordet som er forkynt for dykk ved evangeliet. (aiōn g165)

2 Legg difor av all vondskap og alt svik og hyklarskap og ovund og all baktale, **2** og lengta liksom nyfødde born etter den åndelege, ufalska mjølk, so de kann veksa ved henne til frelsa, **3** so framt de då hev smaka at Herren er god! **4** Kom til honom, den livande steinen, som vel vart vanda av menneskje, men er utvald og dyrverdig for Gud! **5** og vert de sjølve, som livande steinar, oppbygde til eit åndelegt hus, eit heilagt presteskap, til å bera fram åndelege offer til hugnad for Gud ved Jesus Kristus. **6** For det heiter i skrifti: «Sjå, eg legg i Sion ein hymnestein, som er utvald og dyrverdig, og den som trur på honom, skal slett ikkje verta til skammar.» **7** Dykk då som trur, høyrer æra til; men for dei vantruande hev den steinen som bygningsmenneskene vanda, vorte til hymnestein og snåvestein og støyteberg, **8** dei som støyter seg med di dei ikkje trur ordet, som dei og var etla til. **9** Men de er ei utvald ætt, eit kongelegt presteskap, eit heilagt folk, eit folk til eigeidom, so de skal forkynt hans dygder som kalla dykk ut or myrker til sitt underfulle ljøs, **10** de som fyrr ikkje var eit folk, men no er Guds folk, de som ikkje hadde funne miskunn, men no hev fenge miskunn. **11** Kjære, eg legg dykk på hjarta som framande og utledningar, at de skal halda dykk ifrå dei kjøtlege lyster, som strider imot sjæli, **12** og lata dykkar ferd millom heidningarne vera god, so dei, medan dei baktalar dykk som illgjerdsmenneskene, må sjå dykkar gode gjerningar og for deira skuld prisa Gud på tilsynsdagen! **13** Ver difor all menneskjeleg skipnad undergjevne for Herrens skuld, anten det er kongen som den høgste, **14** eller landshovdingar som utsendingar frå honom til refsing for deim som

gjer vondt, men til ros for deim som gjer godt! 15 For soleis er det Guds vilje, at de med å gjera det gode skal målbinda vankunna hjå uvituge menneskje, 16 so som frie, og ikkje slike som hev fridomen til vondskaps skyle, men som Guds tenarar. 17 Æra alle, elska broderlaget, ottast Gud, æra kongen! 18 De tenarar, ver dykkar herrar undergjevne i all age, ikkje berre dei gode og milde, men og dei rangvise! 19 For det finn nåde, um nokon av samvit for Gud toler harmingar som han lid uretteleg. 20 For kva er det for ei ros, um de tek det med tolmod når de syndar og fær refsing for det? Men um de tek det med tolmod når de gjer godt og endå lyt lida, det finn nåde hjå Gud. 21 For til det vart de kalla, av di Kristus og leid for dykk og let etter for dykk eit fyredøme, so de skal fylgja hans fotfar. 22 Han gjorde ikkje synd, og det fanst ikkje heller svik i hans munn; 23 han skjelte ikkje att når han vart utskjelt, ikkje truga ham når han leid, men gav det yver til honom som dømer rettferdig; 24 han bar synderne våre på likamen sin upp på treet, so me skal døy av frå synderne våre og liva for rettferdi, då de er lækte ved hans sår. 25 For de var villfarande som sauer, men hev no vendt um til hyrdingen og tilsynsmannen for sjælerne dykkar.

3 Like eins de konor: De skal vera dykkar eigne mennner undergjevne, so endå slike som ikkje trur ordet, må verta vunne utan ord ved den ferd konorne deira syner, 2 når dei ser for augo dykkar reine ferd i otte. 3 Deira prydnad skal ikkje vera utanpå, med hårflettingar eller påhengt gull eller klædebunad, 4 men hjartans løynde menneskje i den uforgjengelege prydnad med den mjuke og stille ånd, som er gjævt for Gud. 5 For soleis prydde fordom dei heilage kvinnorne seg, dei som sette si von til Gud og var sine eigne mennner undergjevne, 6 liksom Sara lydte Abraham og kalla honom herre; hennar datter hev de vorte når de gjer godt og ikkje ottast for nokor skræmsla. 7 Like eins de mennner: De skal liva vitugt saman med konorne som det veikare kjerald, og visa deim æra, sidan dei og er medervingar til livsens nåde, so dykkar bøner ikkje skal verta hindra! 8 Og til slutt: Ver alle samhuga, medlidande, kjærlege mot brørne, miskunnsame, audmjuke! 9 Løn ikkje vondt med vondt eller skjelling med skjelling, men tvertimot velsigna! for det vart de kalla til, at de skal erva velsigning. 10 For «den som vil elska livet og sjå

gode dagar, han skal halda tunga frå det som vondt er og lipporne frå svikfull tale; 11 han vike frå vondt og gjere godt, han søkje fred og trå etter honom! 12 For Herrens augo er yver dei rettferdige, og hans øyro vende til deira bøn; men Herrens åsyn er yver deim som gjer vondt.» 13 Og kven er det som kann gjera dykk vondt når de stræver etter det gode? 14 Men um de og skulde lida for rettferds skuld, so er de sæle. Men ottast ikkje for deim og ræddast ikkje; men helga Kristus til herre i hjarto dykkar! 15 Og ver alltid ferdige til å forsvara dykk for kvar ein som krev rekneskap av dykk for den voni som bur i dykk, men med spaklynde og age! 16 Og hav eit godt samvit, so dei som lastar dykkar gode ferd i Kristus, må verta til skammar i det som dei baktalar dykk for som ilgjerdsmenner. 17 For det er betre, um so er Guds vilje, å lida når ein gjer godt, enn når ein gjer vondt. 18 For Kristus leid og ein gong for synder, ein rettferdig for urettferdige, for å føra oss fram til Gud, han som leid dauden i kjøtet, men vart livandegjord i åndi, 19 og i denne gjekk han og burt og preika for ånderne som var i varetekt, 20 dei som fordom hadde vore stride, den gong Guds langmod venta i Noahs dagar, då arki vart bygd, der nokre få, det er åtte sjæler, vart frelste gjennom vatn, 21 det som no og frelser oss i motbilætet dåpen, som ikkje er avlegging av ureinskap på kroppen, men eit godt samvits pakt med Gud ved Jesu Kristi uppstoda, 22 han som er oppfaren til himmelen og er ved Guds høgge hand, der englar og magter og krafter er honom underlagde.

4 Sidan no Kristus hev lide i kjøtet, so væpna og de dykk med den same tanken, at den som hev lide i kjøtet, er ferdig med syndi, 2 so de ikkje lenger skal liva etter menneskje-lyster, men etter Guds vilje, den tid de endå skal vera i kjøtet. 3 For det er nok at de i den framfarne livstid hev gjort det som heidningarne vil, med di de ferdast i used, lyster, fullskap, svir, drykk og usømeleg avgudsdyrking; 4 difor undrast dei når de ikkje renner med deim ut i den same straum av skamløysa, og dei spottar dykk. 5 Men dei skal gjera rekneskap for honom som held seg ferdig til å døma livande og daude. 6 For dertil vart evangeliet forkynt ogso for daude, at dei vel skulde verta dømdde som menneskje i kjøt, men liva so som Gud i ånd. 7 Men enden på alle ting er komen nær. Ver difor vislege og ædrue til bøner! 8 Og hav framfor alt inderleg

kjærleik til kvarandre! for kjærleiken løyner ei mengd med synder. 9 Ver gjestmilde mot kvarandre utan murring! 10 Etter som kvar hev fenge ei nådegåva, so ten kvarandre med henne som gode hushaldarar yver Guds mangfaldige nåde! 11 Um nokon talar, han tale som Guds ord, um nokon tener i kyrkjelyden, han tene som av den kraft Gud gjev, so Gud må verta æra i alle ting ved Jesus Kristus, som æra og magti høyrer til i all æva. Amen. (aiōn g165) 12 De kjære! Undra dykk ikkje yver den elden som kjem yver dykk til prøving, som um det hende dykk noko underlegt! 13 Men i same mun som de hev lut i Kristi lidingar, skal de gleda dykk, so de og kann gleda dykk med fagnad når hans herlegdom vert openberra. 14 Dersom de vert hædde for Kristi namn skuld, er de sæle; for Herlegdoms-Anden og Guds Ande kviler yver dykk. 15 For ingen av dykk må lida av di han er mordar eller tjuv eller illgjerningsmann, eller av di han blandar seg i framande målemne. 16 Men lid han av di han er ein kristen, so skal han ikkje skjemmast, men prisa Gud for dette namnet. 17 For det er no den tid då domen skal taka til med Guds hus; men tek det til med oss, kva vert då enden for deim som ikkje vil tru Guds evangelium? 18 Og dersom den rettferdige vandt vert frelst, kvar skal det då verta av den ugudlege og syndaren? 19 Difor skal og dei som lid etter Guds vilje, gjeva yver sjælerne sine til den trufaste skaparen, med di dei gjer det gode.

5 Dei eldste millom dykk legg eg på hjarta, eg som sjølv er med-eldste og vitne um Kristi lidingar, som og hev lut i den herlegdomen som skal openberrast: 2 Gjæt den Guds hjord som er hjå dykk, og hav tilsyn med henne, ikkje av tvang, men sjølvminnt, ikkje for ei skamleg vinning, men med hug, 3 ikkje heller so at de vil vera herrar yver kyrkjelydarne, men so at de vert fyredøme for hjordi. 4 Når yverhyrdingen openberrast, då skal de få den uvisnelege ærekransen. 5 Like eins skal de yngre vera dei eldre undergjevne, og alle skal de klæda dykk i audmykt mot kvarandre; for Gud stend dei stolte imot, men dei audmjuke gjev han nåde. 6 So audmyk dykk då under Guds velduge hand, so han kann upphøgja dykk i si tid! 7 Kasta all dykkar sut på honom; for han hev umsut for dykk! 8 Ver ædrue, vak! Dykkar motstandar djevelen gjeng ikring som ei burande løva og søkjer kven han kann gløypa; 9 statt honom imot, trauste i trui, sidan de veit

at dei same lidingar er lagde på brørne dykkar i verdi! 10 Men all nådes Gud, som kalla dykk til sin ævelege herlegdom i Kristus Jesus etter ei stuttvarug liding, han skal gjera dykk full-dugande, stadfesta, styrkja, grunnfesta dykk. (aiōnios g166) 11 Honom høyrer magti til i all æva. Amen. (aiōn g165) 12 Med Silvanus, den trufaste broren - det meiner eg han er - skriv eg stutt til dykk og påminner og vitnar at dette er Guds sanne nåde, som de stend i. 13 Den medutvalde kyrkjelyden i Babylon helsar dykk, like eins Markus, son min. 14 Helsa kvarandre med kjærleiks kyss! Fred vere med alle dykk som er i Kristus!

2 Peters

1 Simeon Peter, Jesu Kristi tenar og apostel, til deim som hev fenge same dyre tru som me ved vår Gud og frelsar Jesu Kristi rettferd: **2** Nåde og fred vere med dykk i rikt mål, med di de kjenner Gud og Jesus, vår Herre! **3** Etter som hans guddomlege magt hev gjeve oss alt som høyrer til liv og gudlegdom, ved kunnskapen um honom som kalla oss ved sin eigen herlegdom og si kraft, **4** og dermed hev gjeve oss dei største og dyraste lovnader, for at de ved deim skulde verta luthavande i guddomleg natur, med di de flyr frå den tyning i verdi som kjem av lysti: **5** so gjer dykk og just difor all umak, og vis i trui dykkar dygd, og i dygdi skynsemd, **6** og i skynsemd i fråhald, og i fråhaldet tolmod, og i tolmodet gudlegdom, **7** og i gudlegdomen broderkjærleik, og i broderkjærleiken kjærleik til alle. **8** For når desse ting finst hjå dykk og fær veksa, då viser dei at de ikkje er yrkjelausa eller fruktlause i kunnskapen um vår Herre Jesus Kristus. **9** For den som ikkje hev desse ting, han er blind, dimsynt og hev gløymt reinsingi frå sine fyrre synder. **10** Difor, brør, legg so mykje meir vinn på å gjera dykkar kall og utveljing fast; for når de gjer desse ting, skal de ikkje nokon gong snåva. **11** For soleis skal det rikleg verta gjeve dykk inngang i vår Herre og frelsar Jesu Kristi ævelege rike. (aiōnios g166) **12** Difor kjem eg alltid til å minna dykk um dette, endå de veit det og er grunnfeste i den sanning som er hjå dykk. **13** Like vel held eg det for rett å vekkja dykk ved påminning, so lenge eg er i denne hytta, **14** sidan eg veit at eg brått skal leggja ned hytta mi, so som og vår Herre Jesus Kristus hev varsla meg. **15** Men eg vil og leggja vinn på at de alltid etter min burtgang kann minnast dette. **16** For det var ikkje klokt uttenkte eventyr me fylgde, då me kunngjorde dykk vår Herre Jesu Kristi magt og tilkoma, men me hadde vore augvitne til hans storvelde. **17** For han fekk æra og herlegdom av Gud Fader, ei slik røyst kom til honom frå den høgste herlegdomen: «Dette er son min, som eg elskar, som eg hev hugnad i.» **18** Og denne røysti høyrde me koma frå himmelen, då me var saman med honom på det heilage fjellet. **19** Og dess fastare hev me det profetiske ordet, og de gjer vel i å agta på det som på eit ljøs som skin på ein myrk stad, til dess dagen lyser fram, og morgonstjerna renn upp i

hjarro dykkar, **20** men di de fyrst og fremst veit dette, at inkje profetord i skrifti er gjeve til eigi tyding. **21** For aldri er noko profetord framkome av mannevilje; men dei heilage Guds menner tala, drivne av den Heilage Ande.

2 Men det stod og falske profetar fram hjå folket, liksom det og hjå dykk skal koma falske lærarar, som skal lura inn ranglærar som fører til fortaping, med di dei jamvel neittar den Herre som kjøpte deim, og fører yver seg sjølve ei brå fortaping. **2** Og mange skal fylgja deim i deira used, og for deira skuld skal sanningsvegen verta spotta, **3** og av havesykja skal dei med oppdikta ord nytta dykk ut til vinning. Men domen er frå gammal tid ikkje yrkjelausa mot deim, og deira fortaping søv ikkje. **4** For so visst som Gud ikkje sparde englar då dei synda, men støyte deim ned i avgrunnen og gav deim yver til myrke holor i varetekt til dom, (Tartarō g5020) **5** og ikkje sparde den gamle verdi, men heldt uppe rettferds-forkynnaren Noah sjølv-åttande, då han førde storfloidi yver ei verd av ugudlege, **6** og lagde byarne Sodoma og Gomorra i oska og fordømde deim til undergang og dermed sette deim til fyredøme på dei ugudlege i framtidi, **7** og fria ut den rettferdige Lot, som leid under den skamlause åtterdi av dei ugudlege **8** - for den rettferdige som budde imillom deim, leid dagstødt pinsla i si rettferdige sjæl ved dei lovause gjerningar som han såg og høyrde - **9** so veit Herren å fria dei gudlege ut or freisting, men halda dei urettferdige i varetekt med refsing til domedag, **10** mest deim som fer etter kjøtet i urein lyst og vanvyrder herredøme. Dei sjølv gode vågehalsar! Dei skjelv ikkje ved å spotta høge magter, **11** medan då englar, som er større i styrke og magt, ikkje ber fram for Herren nokon spottande dom imot deim. **12** Men desse, liksom vitlause dyr, av naturi fødte til fanging og undergang, dei skal, av di dei spottar det dei ikkje kjenner, gagna under ved si eigi uferd **13** og få urettferds løn. Dei set si lyst i å bruka dagen til kjæla; dei utskjemmor og skamflekke; dei kræser seg ved sitt svik når dei held gilde med dykk. **14** Augo hev dei som er fyllte av skjøkja og umetteleg i synd; dei forlokkar ustøde sjæler; dei hev eit hjarta som er upptamt i havesykja, dei forbanningsborn! **15** Dei hev vike av frå den beine veggen og fare vilt, med di dei hev fylgt Bileam Beorssons veg, han som elska urettferds løn

16 og fekk refsing for sitt eige brot: eit umælande klyvdyr tala med mannemæle til honom og hindra profeten i hans uvitingskap. 17 Desse er vatslause kjeldor, skodda som vert drivi av stormvind; til deim er kolmyrket ferdigt. (questioned) 18 For med di dei talar skrøytande, tome ord, forlokkar dei i kjøtslyster ved ukjurskap deim som nett hev flytt ifrå deim som fer i villa, 19 med di dei lovar deim fridom, dei som sjølve er træljar under tjon; for det som ein ligg under for, det hev han og vorte træl for. 20 For um dei hev flytt ifrå ureinskapan i verdi med di dei hev lært å kjenna vår Herre og frelsar Jesus Kristus, og so atter vert innfløkte i henne og ligg under, då hev det siste vorte verre med deim enn det fyrste. 21 For det var betre for deim at dei ikkje hadde kjent rettferds veg, enn at dei kjende honom og so vende seg burt att frå det heilage bodet som var yvergjeve deim. 22 Det hev gjenge deim etter det sanne ordtøket: «Ein hund vendar atter til si eigi spya, » og: «Ei lauga su velter seg i søyla.»

3 Dette er no alt det andre brevet eg skriv til dykk, de kjære, og i deim ved påminning vekkjer dykkar reine hug 2 til å minnst dei ord som fyrr er tala av dei heilage profetar, og bodet frå Herren og frelsaren som apostlarne dykkar hev forkynt, 3 med di de fyrst og fremst veit dette, at i dei siste dagar skal det koma spottarar med spott, som gjeng etter sine eigne lyster 4 og segjer: «Kvar er lovnaden um hans tilkoma? For ifrå den tid då federne sovna av, stend alt so som frå opphavet av skapningen.» 5 For dei som segjer so, gløymer at himlar var det frå gamall tid og ei jord som hadde vorte til ut av vatn og gjennom vatn ved Guds ord, 6 og dermed gjekk og den dåverande verdi under i vatsflaumen. 7 Men dei noverande himlar og jordi er ved det same ordet sparde til elden, og opphaldne til den dagen då dei ugudlege menneskje skal verta dømde og fortapte. 8 Men dette eine må de ikkje sleppa or syne, mine kjære, at ein dag er for Herren som tusund år, og tusund år som ein dag. 9 Herren er ikkje langdrygjen med lovnaden, so som sume held det for ei drygging; men han er langmodig med dykk, då han ikkje vil at nokon skal verta fortapt, men at alle skal koma til umvending. 10 Men Herrens dag skal koma som ein tjuv; då skal himlarne forgangast med dundrane ljom, og himmelklotarne skal koma i brand og verta oppløyste, og jordi og alle verk på henne

verta oppbrende. 11 Då no alt dette vert oppløyst, kor må ikkje de då stræva etter heilag ferd og gudlegt liv, 12 medan de ventar og skundar på at Guds dag skal koma, som skal gjera at himlarne vert oppløyste i eld, og himmelklotarne kjem i brand og brånar! 13 Men me ventar etter hans lovnad nye himlar og ei ny jord, der rettferd bur. 14 Difor, mine kjære, då de ventar dette, so legg vinn på at de kann verta funne utan flekk og lyte for hans åsyn i fred! 15 Og agta det langmod vår Herre viser, som ei frelsa, som og vår kjære bror Paulus hev skrive til dykk etter den visdom som han hev fenge, 16 liksom og i alle sine brev når han i deim talar um desse ting; i deim er det noko som er vandt å skynda, som ulærde og ustøde mistyder, liksom dei og gjer med dei andre skrifterne, til sin eigen undergang. 17 So må då de, mine kjære, som fyreåt veit dette, vara dykk, so de ikkje skal verta dregne med i villa av dei ugudlege og falla frå dykkar eigen faste grunn! 18 Men veks i nåde og kjensskap til vår Herre og frelsar Jesus Kristus! Honom vere æra både no og til æveleg tid! Amen. (aiōn g165)

1 Johannes

1 Det som var ifrå upphavet, det som me hev høyr, det som me hev set med augo våre, det som me skoda, og henderne våre tok på, um livsens ord **2** - og livet vart openberra, og me hev set det og vitnar og forkynner dykk livet, det ævelege, som var hjå Faderen og vart openberra for oss - (aiōnios g166) **3** det som me hev set og høyr, det forkynner me dykk og, so de kann hava samfund med oss. Men vårt samfund er med Faderen og med hans son Jesus Kristus. **4** Og dette skriv me, so dykkar gleda kann vera fullkomi. **5** Og dette er den bodskapen me hev høyr av honom og forkynner dykk, at Gud er ljøs, og det finst inkje myrker i honom. **6** Dersom me segjer at me hev samfund med honom, og me ferdast i myrkret, so lyg me og gjer ikkje sanningi. **7** Men dersom me ferdast i ljøset, liksom han er i ljøset, so hev me samfund med kvarandre, og Jesu, hans sons, blod reinsar oss frå all synd. **8** Dersom me segjer at me ikkje hev synd, so dårar me oss sjølv, og sanningi er ikkje i oss. **9** Dersom me sannar synderne våre, so er han trufast og rettferdig, so han forlet oss synderne og reinsar oss frå all urettferd. **10** Dersom me segjer at me ikkje hev synda, so gjer me honom til ljugar, og hans ord er ikkje i oss.

2 Mine born! Dette skriv eg til dykk so de ikkje skal synda, og um nokon syndar, so hev me hjå Faderen ein målsmann, Jesus Kristus, den rettferdige, **2** og han er ei soning for synderne våre, og ikkje berre for våre, men og for alle i heile verdi. **3** Og på dette veit me at me kjenner honom: um me held bodi hans. **4** Den som segjer: «Eg kjenner honom», og ikkje held bodi hans, han er ein ljugar, og i honom er ikkje sanningi. **5** Men den som held ordet hans, i honom er i sanning kjærleiken til Gud fullkomen. På dette kjenner me at me er i honom. **6** Den som segjer at han er i honom, han er og skuldig til å ferdast so som han hev ferdast. **7** De kjære! det er ikkje eit nytt bod eg skriv åt dykk, men eit gamalt bod, som de hev havt ifrå upphavet. Det gamle bodet er det ordet de hev høyr ifrå upphavet. **8** Og like vel er det eit nytt bod eg skriv åt dykk, og det er sant i honom og i dykk; for myrkret kverv burt, og det sanne ljøset skin alt no. **9** Den som segjer at han er i ljøset, og som hatar bror sin, han er endå i myrkret. **10** Den som elsker bror

sin, han er i ljøset, og i honom finst det ikkje noko som fører til fall. **11** Men den som hatar bror sin, han er i myrkret og ferdast i myrkret, og han veit ikkje kvar han gjeng; for myrkret hev blinda augo hans. **12** Eg skriv til dykk, born, for synderne er dykk forlatne for hans namn skuld. **13** Eg skriv til dykk, feder, for de kjenner honom som er frå upphavet. Eg skriv til dykk, ungdomar, for de hev sigra yver den vonde. **14** Eg hev skrive til dykk, born, for de kjenner Faderen. Eg hev skrive til dykk, feder, for de kjenner honom som er frå upphavet. Eg hev skrive til dykk, ungdomar, for de er sterke, og Guds ord vert verande i dykk, og de hev sigra yver den vonde. **15** Elska ikkje verdi, og ikkje dei ting som er i verdi! Um nokon elsker verdi, so er ikkje kjærleiken til Faderen i honom. **16** For alt det som er i verdi: kjøtstlyst og augnelyst og storlæte i livnad, det er ikkje av Faderen, men av verdi. **17** Og verdi og hennar lyst forgjengst; men den som gjer Guds vilje, han vert verande til æveleg tid. (aiōn g165) **18** Born! Det er den siste timen; og som de hev høyr at Antikrist kjem, so er no mange anti-kristar komne, og på det skynar me at det er den siste timen. **19** Dei er gjengne ut ifrå oss, men dei var ikkje av oss; for hadde dei vore av oss, so hadde dei vorte verande hjå oss; men det skulde verta synbert at ikkje alle er av oss. **20** Og de hev salving av den Heilage og veit alt. **21** Eg skreiv ikkje til dykk av di de ikkje kjenner sanningi, men av di de kjenner henne, og veit at all lygn ikkje er av sanningi. **22** Kven er ljugaren, utan han som neittar at Jesus er Kristus? Han er Antikrist, han som neittar Faderen og Sonen. **23** Kvar den som neittar Sonen, han hev ikkje Faderen heller; den som vedkjennest Sonen, han hev og Faderen. **24** Lat det då verta verande i dykk, det som de høyrde frå upphavet; dersom det de høyrde frå upphavet, vert verande i dykk, so vert de og verande i Sonen og i Faderen. **25** Og dette er den lovnaden som han lova oss: det ævelege livet. (aiōnios g166) **26** Dette hev eg skrive til dykk um deim som dårar dykk. **27** Og den salving de fekk av honom, ho vert verande i dykk, og de treng ikkje til at nokon skal læra dykk noko; men liksom salvingi hans lærer dykk alt, so er det og sant og slett ikkje lygn; og vert verande i honom, so som ho lærde dykk! **28** Og no, born, ver i honom, so me kann hava frimod når han vert openberra, og ikkje verta til skammar for honom i hans tilkoma! **29** Veit de

at han er rettferdig, so skynar de at kvar den som gjer rettferd, er fødd av honom.

3 Sjå, kor stor kjærleik Faderen hev synt oss, at me skal kallast Guds born; og det er me. Difor kjenner ikkje verdi oss, av di ho ikkje kjenner honom. **2** Mine kjære! No er me Guds born, og det er ikkje endå openberra kva me skal verta; me veit at når han vert openberra, då skal me verta honom like; for me skal sjå honom som han er. **3** Og kvar den som hev denne voni til honom, han reinsar seg sjølv, liksom han er rein. **4** Kvar den som gjer synd, han gjer og lovbrøt, og syndi er lovbrøt. **5** Og de veit at han er openberra til å taka burt synderne, og det finst ikkje synd i honom. **6** Kvar den som vert verande i honom, syndar ikkje; kvar den som syndar, han hev ikkje set honom og ikkje kjent honom. **7** Born, lat ingen dåra dykk! den som gjer rettferd, er rettferdig, liksom han er rettferdig. **8** Den som gjer synd, er av djevelen; for djevelen syndar frå opphavet. Til det er Guds son openberra, at han skal gjera ende på djevelens verk. **9** Kvar den som er fødd av Gud, gjer ikkje synd; for hans sæde vert verande i honom, og han kann ikkje synda; for han er fødd av Gud. **10** På det kann ein kjenna Guds born og djevelens born: kvar den som ikkje gjer rettferd, er ikkje av Gud, og ikkje den heller som ikkje elsker bror sin. **11** For dette er den bodskapen som de høyrde frå opphavet, at me skal elska kvarandre; **12** ikkje som Kain, som var av den vonde og drap bror sin. Og kvi drap han honom? Av di hans gjerningar var vonde, men hans brors gjerningar rettferdige. **13** Undra dykk ikkje, mine brør, um verdi hatar dykk! **14** Me veit at me er gjengne yver frå dauden til livet, for me elsker brørne; den som ikkje elsker, vert verande i dauden. **15** Kvar den som hatar bror sin, er ein manndråpar; og de veit at ingen manndråpar hev ævelegt liv verande i seg. (aiōnios g166) **16** På det hev me lært å kjenna kjærleiken, at han sette livet til for oss; me er og skuldige til å setja livet til for brørne. **17** Men den som hev gods i denne verdi og ser bror sin hava trong og let hjarta sitt att for honom, kor kann då kjærleiken til Gud vera i honom! **18** Mine born, lat oss ikkje elska med ord eller med tunga, men i gjerning og sanning! **19** Og på dette skal me skyna at me er av sanningi, og so skal me roa hjarto våre for hans åsyn. **20** For um enn hjarta fordømer oss, so er Gud større enn hjarta vårt og

kjenner alle ting. **21** Mine kjære! dersom hjarta ikkje fordømer oss, so hev me fritt mod for Gud, **22** og det som me bed um, fær me av honom; for me held hans bod og gjer det som er honom til hugnad. **23** Og dette er hans bod, at me skal tru på hans son Jesus Kristi namn og elska kvarandre, so som han baud oss. **24** Og den som held hans bod, han vert verande i honom og han i honom; og på dette veit me at han vert verande i oss, av den Ande som han hev gjeve oss.

4 Mine kjære! tru ikkje på kvar ei ånd, men prøv ånderne, um dei er av Gud! for det er mange falske profetar gjengne ut i verdi. **2** På det kjenner de Guds Ande: kvar ei ånd som sannar at Jesus Kristus er komen i kjøt, er av Gud; **3** og kvar ei ånd som ikkje sannar at Jesus Kristus er komen i kjøt, er ikkje av Gud; og dette er åndi til Antikrist, som de hev høyr um at ho kjem, og ho er alt no i verdi. **4** Born, de er av Gud og hev sigr yver deim; for han som er i dykk, er større enn han som er i verdi. **5** Dei er av verdi; difor talar dei av verdi, og verdi høyrer deim. **6** Me er av Gud; den som kjenner Gud, høyrer oss; den som ikkje er av Gud, høyrer oss ikkje. På dette kjenner me sannings-åndi og villfarings-åndi. **7** Mine kjære, lat oss elska kvarandre! for kjærleiken er av Gud, og kvar den som elsker, er fødd av Gud og kjenner Gud. **8** Den som ikkje elsker, kjenner ikkje Gud; for Gud er kjærleik. **9** I det er Guds kjærleik openberra millom oss, at Gud hev sendt son sin, den einborne, til verdi, so me skal liva ved honom. **10** I dette er kjærleiken, ikkje at me hev elska Gud, men at han hev elska oss og sendt son sin til soning for synderne våre. **11** Mine kjære! hev Gud elska oss soleis, so er me og skuldige til å elska kvarandre. **12** Ingen hev noko sinn set Gud; elsker me kvarandre, so vert Gud verande i oss, og kjærleiken til honom hev vorte fullkomen i oss. **13** På dette kjenner me at me er i honom og han i oss, at han hev gjeve oss av sin Ande. **14** Og me hev set og vitnar at Faderen hev sendt son sin til frelsar for verdi. **15** Den som sannar at Jesus er Guds Son, i honom vert Gud verande, og han i Gud. **16** Og me hev lært å kjenna og trutt på den kjærleiken Gud hev til oss. Gud er kjærleik, og den som vert verande i kjærleiken, vert verande i Gud, og Gud i honom. **17** I dette hev kjærleiken vorte fullkomen hjå oss, at me hev fritt mod på domedag; for liksom han er, so er me

og i denne verdi. 18 Otte er ikkje i kjærleiken, men den fullkomne kjærleiken driv otten ut; for otten hev straffi i seg; men den som ottast, er ikkje fullkomen i kjærleiken. 19 Me elsker av di han elska oss fyrst. 20 Dersom nokon segjer: «Eg elsker Gud», og han hatar bror sin, han er ein ljugar; for den som ikkje elsker bror sin som han hev set, kor kann han elska Gud, som han ikkje hev set? 21 Og dette bodet hev me frå honom, at den som elsker Gud, han skal og elska bror sin.

5 Kvar den som trur at Jesus er Kristus, han er fødd av Gud; og kvar den som elsker Faderen, han elsker og den som er fødd av honom. 2 På dette kjenner me at me elsker Guds born, når me elsker Gud og held hans bod. 3 For dette er kjærleiken til Gud, at me held hans bod; og hans bod er ikkje tunge. 4 For alt som er født av Gud, det sigrar yver verdi; og dette er den siger som hev sigra yver verdi: vår tru. 5 Kven er det som sigrar yver verdi, utan den som trur at Jesus er Guds son? 6 Han er den som kom med vatn og blod, Jesus Kristus, ikkje berre med vatnet, men med vatnet og blodet. Og Anden er den som vitnar, for Anden er sanningi. 7 For dei er tri som vitnar: 8 Anden og vatnet og blodet, og desse tri gjeng ut på eitt. 9 Dersom me tek imot vitnemål av menneski, so er Guds vitnemål større; for dette er Guds vitnemål, at han hev vitna um son sin. 10 Den som trur på Guds son, hev vitnemålet i seg sjølv; den som ikkje trur Gud, han hev gjort honom til ein ljugar, med di han ikkje hev trutt på det vitnemålet som Gud hev vitna um son sin. 11 Og dette er vitnemålet, at Gud hev gjeve oss ævelegt liv, og dette livet er i son hans. (aiōnios g166) 12 Den som hev Sonen, han hev livet; den som ikkje hev Guds son, han hev ikkje livet. 13 Dette hev eg skrive til dykk, so de skal vita at de hev ævelegt liv, de som trur på Guds sons namn. (aiōnios g166) 14 Og dette er den frimodige tiltru me hev til honom, at dersom me bed um noko etter hans vilje, so høyrer han oss. 15 Og dersom me veit at han høyrer oss, kva me so bed um, so veit me at me hev dei ting som me hev bede honom um. 16 Dersom nokon ser bror sin gjera ei synd som ikkje er til dauden, so skal han beda, og han skal gjeva honom liv, ja deim då, som ikkje syndar til dauden. Det finst synd til dauden; for henne segjer eg ikkje at han skal gjera bøn. 17 All urettferd er synd, og

det finst synd som ikkje er til dauden. 18 Me veit at kvar den som er fødd av Gud, han syndar ikkje; men den som er fødd av Gud, varar seg, og den vonde verdi ligg i det vonde. 20 Men me veit at Guds son er komen og hev gjeve oss skyn til å kjenna den Sanne; og me er i den Sanne, i hans son Jesus Kristus. Han er den sanne Gud og det ævelege livet. (aiōnios g166) 21 Born, vara dykk for avgudarne!

2 Johannes

1 Den eldste til den utvalde fru og borni hennar, som eg elsker i sanning, og ikkje berre eg, men alle dei med som hev lært å kjenna sanningi, **2** for den sanning skuld som vert verande i oss og skal vera med oss til æveleg tid: (αἰὼν ἡγιῶς) **3** Nåde, miskunn, fred skal vera med oss frå Gud Fader og frå Jesus Kristus, Faderens son, i sanning og kjærleik! **4** Eg hev gledt meg storleg yver at eg hev funne nokre av borni dine som ferdast i sanning, so som me fekk bod av Faderen. **5** Og no bed eg deg, fru, ikkje som um eg skreiv deg eit nytt bod, men det som me hadde frå opphavet: at me skal elska kvarandre. **6** Og dette er kjærleiken, at me ferdast etter hans bod. Dette er bodet, so som de høyrde det frå opphavet, at de skal ferdast etter det. **7** For mange forførarar hev gjenge ut i verdi, som ikkje sannar at Jesus er Kristus komen i kjøt. Dette er forføraren og Antikrist. **8** Vara dykk at de ikkje skal missa det de hev arbeidt dykk til, men må få full løn! **9** Den som gjeng på avveg og ikkje held ved i Kristi læra, han hev ikkje Gud; den som held ved i læra, han hev både Faderen og Sonen. **10** Dersom det kjem nokon til dykk og ikkje fører denne læra, so tak honom ikkje inn i huset, og bjod honom ikkje velkomen! **11** For den som byd honom velkomen, vert medskuldig med honom i hans vonde verk. **12** Endå eg hev mykje å skriva til dykk, vil eg ikkje gjera det med papir og blekk; men eg vonar å koma til dykk og tala munnleg med dykk, so vår gleda kann verta fullkomi. **13** Borni til di utvalde syster helsar deg.

3 Johannes

1 Den eldste til den kjære Gaius, som eg elsker i sanning. **2** Kjære ven! Eg ynskjer at du i alle måtar må liva vel og hava helsa, liksom di sjæl liver vel. **3** For eg vart mykje glad då det kom nokre brør og vitna um di sanning, korleis du ferdast i sanning. **4** Eg hev ingi større glede enn det, at eg høyrer mine born ferdast i sanningi. **5** Kjære ven, du gjer ei trufast gjerning med det du gjer mot brørne, og det jamvel mot dei framande, **6** og dei hev vitna for kyrkjelyden um din kjærleik. Du gjer vel um du hjelper deim i veg, som det er sømelegt for Gud. **7** For det er for hans namn skuld dei er gjengne ut, og dei tek ikkje imot noko av heidningarne. **8** Me er då skuldige til å taka imot slike, so me kann verta medarbeidarar for sanningi. **9** Eg hev skrive til kyrkjelyden; men Diotrefes, som gjerne vil vera fyrstemannen millom deim, tek ikkje imot oss. **10** Difor vil eg, når eg kjem, minna um dei gjerningar som han gjer, med di han baktalar oss med vonde ord; og ikkje nøgd med det, tek han ikkje sjølv imot brørne, og deim som det vil, hindrar han og støyter deim ut or kyrkjelyden. **11** Kjære, gjer ikkje etter det vonde, men etter det gode! den som gjer godt, er av Gud; den som gjer vondt, hev ikkje set Gud. **12** Demetrius hev godt lov av alle og av sjølve sanningi; ogso me gjev honom godt vitnemål, og du veit at vårt vitnemål er sant. **13** Eg hadde mangt å skriva til deg, men eg vil ikkje skriva til deg med blekk og penn. **14** Men eg vonar å få sjå deg snart, og då skal me talast ved munn til munn. Fred vere med deg! Venerne helsar deg. Helsa venerne med namn!

Judas

1 Judas, Jesu Kristi tenar og Jakobs bror, til deim som er kalla, som er elska i Gud Fader og berga åt Jesus Kristus: **2** Miskunn og fred og kjærleik vere med dykk i rikt mål! **3** Kjære vener! Medan eg gjorde meg all umak for å skriva til dykk um vår sams frelsa, såg eg meg nøydd til å skriva til dykk med påminning um å strida for den trui som ein gong er yvergjevi til dei heilage. **4** For nokre menneskje hev snikt seg inn, som denne domen er uppskriven for alt for lenge sidan: Ugudlege, som misbrukar vår Guds nåde til ukjurskap og neittar vår einaste husbond og Herre, Jesus Kristus. **5** Men sidan de no ein gong veit alt, vil eg minna dykk um at Herren, då han hadde frelst folket ut or Egyptarland, sidan tynte deim som ikkje trudde. **6** Og dei englar som ikkje heldt fast ved sitt høge stand, men gjekk ifrå sin eigen heim, deim held han i varetekt i ævelege lekkjor under myrkret til domen på den store dagen; (aīdios g126) **7** liksom Sodoma og Gomorra og byarne der ikring, då dei på same vis som desse dreiv hor og for etter framandt kjøt, ligg der til eit fyredøme, lidande ein æveleg elds refsing. (aīōnios g166) **8** Og like vel gjer desse like eins: med di dei gjeng i draumar, gjer dei kjøtet ureint, vanvyrder herredøme og spottar høge magter. **9** Men då yverengelen Mikael trætta med djevelen um Mose likam, våga han ikkje å segja ein spottande dom, men sagde: «Herren refse deg!» **10** Men desse spottar det dei ikkje kjenner; men det dei av naturi skynar liksom dei vitlause dyr, med det tyner dei seg. **11** Usæle dei! for dei hev gjenge Kains veg og kasta seg inn i Bileams villa for vinning skuld og er tynte ved Korahs upprør. **12** Desse er skamflekkegjer ved dykkar kjærleiks-måltider, når dei utan blygsla sit i gilde med dykk og forar seg sjølve, vatslause skyer, som vert umdrivne av vindar, avlauva, fruktlause tre, tvo gonger utdøydd, opprykte med roti, **13** ville havbårer som skumar ut si eigi skam, villfarande stjerner, som kolmyrkret er etla åt i all æva. (aīōn g165) **14** Desse var det og Enok, den sjuande frå Adam, spådde um då han sagde: «Sjå, Herren kjem med sine mange tusund heilage **15** for å halda dom yver alle og refsa alle ugudlege for alle deira ugudlege gjerningar som dei gjorde, og for alle dei harde ord som dei tala imot honom, dei ugudlege syndarar!» **16** Desse er folk

som murrar og klagar yver lagnaden, endå dei fer etter sine lyster, og deira munn talar skrøyande ord, endå dei gjøler for folk for vinning skuld. **17** Men de, kjære, kom i hug dei ord som fyrr er tala av vår Herre Jesu Kristi apostlar! **18** For dei sagde dykk, at i den siste tidi skal det koma spottarar, som fer etter sine ugudlege lyster. **19** Desse er dei som skil seg ut, naturlege menneskje som ikkje hev ånd. **20** Men de, kjære, oppbygg dykk sjølve på dykkar høgheilage tru! Bed i den Heilage Ande, **21** og haldt dykk soleis i Guds kjærleik, medan de ventar på vår Herre Jesu Kristi miskunn til ævelegt liv! (aīōnios g166) **22** Og sume skal de tala til rettes av di dei tvilar, **23** andre skal de frelsa med di de riv deim ut or elden, andre skal de miskunna med otte, so de hatar jamvel den kjolen som hev vorte urein av kjøtet! **24** Men honom som er megtig til å halda dykk uppe so de ikkje snåvar, og føra dykk lytelause fram for sin herlegdom i fagnad, **25** den einaste Gud, vår frelsar ved Jesus Kristus, vår Herre, honom høyrer herlegdom til og majestæt og velde og magt fyre all tid og no og i all æva. Amen.

(aīōn g165)

Apenbaring

1 Jesu Kristi openberring, som Gud gav honom til å visa tenarane sine det som snart skal hendast; og han sende bod ved engelen sin og syntet det i teikn for tenaren sin Johannes, **2** som hev vitna um Guds ord og Jesu Kristi vitnemål, alt det han såg. **3** Sæl er den som les og dei som høyrer det profetiske ord og gøymer det som stend skrive der; for tidi er nær! **4** Johannes til dei sju kyrkjelydarne i Asia: Nåde vere med dykk og fred frå honom som er og som var og som kjem, og frå dei sju ånder som er framfor hans kongsstol, **5** og frå Jesus Kristus, det truverdige vitnet, den fyrstefødde av dei daude og herren yver kongarne på jordi! Honom som elsker oss og hev fria oss frå synderne våre med sitt blod, **6** og som hev gjort oss til eit kongerike, til prestar for Gud og sin Fader, honom tilhøyrer æra og magti i all æva! Amen. (aiōn g165) **7** Sjå, han kjem med skyerne, og kvart auga skal sjå honom, ogso dei som hev gjennomstunge honom, og alle ætter på jordi skal gråta sårt for honom. Ja, Amen! **8** Eg er A og Å, segjer Herren Gud, han som er og som var og som kjem, den Allmechtige. **9** Eg, Johannes, som er dykkar bror og luthavande i trengsla og i riket og i tolmodet i Jesus, eg var på den øyi som heiter Patmos, for Guds ord og Jesu vitnemål skuld. **10** Eg var burtrykt i Anden på Herrens dag, og eg høyrde attanfor meg ei sterk røyst som av ein basun, som sagde: **11** «Det du ser, skriv det upp i ei bok og send det til dei sju kyrkjelydarne, til Efesus og til Smyrna og til Pergamum og til Tyatira og til Sardes og til Filadelfia og til Laodikea!» **12** Og eg snudde meg, so eg kunde sjå røysti som tala med meg, og då eg snudde meg, såg eg sju ljosestakar av gull, **13** og midt imillom dei sju ljosestakarne ein som var lik ein menneskeson, klædd i ein fotsid kjole og umbunden under bringa med eit gullbelte, **14** og hovudet og håret hans var kvitt som kvit ull, som snø, og augo hans som eldsloge, **15** og føterne hans var liksom skinande kopar, som dei var glødde i ein omn, og røysti hans var som ljod av mange vatn. **16** Og han hadde sju stjerner i si høgge hand, og eit tveggja kvast sverd gjekk ut or munnen hans, og hans åsyn var som soli når ho skin i si kraft. **17** Og då eg såg honom, fall eg ned for føterne hans som ein daud; og han lagde si høgge hand på meg og sagde: **18** «Ottast

ikkje! eg er den fyrste og den siste og den livande; og eg var daud, og sjå, eg er livande i all æva! Og eg hev lykklarne til dauden og til helheimen. (aiōn g165, Hadēs g86) **19** Skriv då det du såg, både det som er, og det som skal henda heretter, **20** løyndomen med dei sju stjernerne som du såg i mi høgge hand, og dei sju gull-ljosestakarne! Dei sju stjernerne er englar for dei sju kyrkjelydarne, og dei sju ljosestakarne er dei sju kyrkjelydarne.»

2 «Skriv til engelen for kyrkjelyden i Efesus: Dette segjer han som held dei sju stjernerne i si høgge hand, han som gjeng midt imillom dei sju gull-ljosestakarne: **2** Eg veit um gjerningarne dine, og arbeidet ditt, og tolmodet ditt, og at du ikkje kann lida dei vonde, og du hev prøvt deim som segjer dei er apostlar, og ikkje er det, og hev funne at dei er ljugarar; **3** og du hev tolmod og hev havt mykje å bera for mitt namn skuld, og du hev ikkje vorte trøyyt. **4** Men eg hev imot deg at du hev oppgjeve din fyrste kjærleik. **5** Kom difor i hug kvar du er fallen ifrå, og vend um og gjer dei fyrste gjerningarne! elles kjem eg snart yver deg og vil flytja ljosestaken din frå sin stad, um du ikkje umvender deg. **6** Men dette hev du, at du hatar gjerningarne åt nikolaitarne, som eg og hatar. **7** Den som hev øyra, han høyre kva Anden segjer til kyrkjelydarne: Den som sigrar, honom vil eg gjeva å eta av livsens tre, som er i Guds Paradis. **8** Og skriv til engelen for kyrkjelyden i Smyrna: Dette segjer den fyrste og den siste, han som var daud, og vart livande: **9** Eg veit um trengsla di og fatigdomen din - men du er rik - og spotti frå deim som segjer at dei er jødar, og ikkje er det, men er Satans synagoga. **10** Ottast ikkje for det du skal lida! Sjå, djevelen skal kasta nokre av dykk i fengsel, so de skal verta freista, og de skal hava trengsla i ti dagar. Ver tru til dauden, so skal eg gjeva deg livsens kruna! **11** Den som hev øyra, han høyre kva Anden segjer til kyrkjelydarne: Den som sigrar, han skal slett ikkje lida mein av den andre dauden! **12** Og skriv til engelen for kyrkjelyden i Pergamum: Dette segjer han som hev det tveggja kvasse sverdet: **13** Eg veit kvar du bur: der som Satans kongsstol er, og du held fast ved mitt namn, og du forneitta ikkje mi tru, endå i dei dagar då Antipas var mitt true vitne, han som vart ihelslegen hjå dykk, der Satan bur. **14** Men eg hev nokre få ting imot deg: at du hev sume der som held

fast ved Bileams læra, han som lærde Balak å leggja støyt for Israels born, å eta avgudsoffer og gjera hor. 15 Soleis hev du og sume som held fast ved læra åt nikolaitarne. 16 Vend um! men um du ikkje det gjer, kjem eg snart yver deg og vil strida mot deim ved min munns sverd. 17 Den som hev øyra, han høyre kva Anden segjer til kyrkjelydarne: Den som sigrar, honom vil eg gjeva å eta av det løynde manna, og eg vil gjeva honom ein kvit stein og eit nytt namn skrive på steinen, som ingen kjenner, utan den som fær det! 18 Og skriv til engelen for kyrkjelyden i Tyatira: Dette segjer Guds son, han som hev augo som eldsloge og føter som skinande kopar: 19 Eg veit um dine gjerningar og din kjærleik og di tenesta og di tru og tolmotet diitt og dei siste gjerningane dine, som er fleire enn dei fyrste. 20 Men eg hev imot deg at du let kvinna Jezabel råda, ho som segjer at ho er ei profetkvinna, og ho lærer og dårar mine tenarar til å driva hor og eta avgudsoffer. 21 Og eg gav henne tid til å venda um, men ho vil ikkje venda um frå sin hordom. 22 Sjå, eg kastar henne på sjukelægge, og deim som driv hor med henne, i stor trengsla, dersom dei ikkje vender um frå sine gjerningar. 23 Og borni hennar vil eg rykkja burt ved daude, og alle kyrkjelydarne skal sanna at eg er den som ransakar nyro og hjarto, og eg vil gjeva dykk kvar etter dykkar gjerningar. 24 Men eg segjer dykk andre i Tyatira, alle som ikkje hev denne læra, og som ikkje kjenner Satans dypter - som dei segjer -: Eg vil ikkje leggja nokor onnor byrd på dykk. 25 Berre haldt fast ved det de hev, til dess eg kjem! 26 Og den som sigrar og tek vare på mine gjerningar alt til enden, honom vil eg gjeva magt yver heidningarne, 27 og han skal styra deim med jarnstav, liksom ein knasar kruskjerald, so som eg og hev fenge det av min Fader; 28 og eg vil gjeva honom morgonstjerna. 29 Den som hev øyra, han høyre kva Anden segjer til kyrkjelydarne!»

3 «Og skriv til engelen for kyrkjelyden i Sardes: Dette segjer han som hev dei sju Guds ånder og dei sju stjernerne: Eg veit um gjerningane dine, at du hev namn av å liva, og du er daud! 2 Vert vaken og styrk det andre, som var på veg til å døy! for eg hev ikkje funne gjerningane dine fullkomne for min Gud. 3 Kom difor i hug korleis du hev lært og høyrt, og tak vare på det og vend um! Dersom du då ikkje vaker, skal eg koma som ein tjuv, og du skal ikkje vita

kva stund eg kjem yver deg. 4 Men du hev nokre få namn i Sardes som ikkje hev flekka klædi sine, og dei skal ganga med meg i kvite klæde; for dei er det verde. 5 Den som sigrar, han skal verta klædd soleis i kvite klæde, og eg skal ikkje strjuka hans namn ut or livsens bok, og eg vil kjennast ved hans namn for min Fader og for hans englar. 6 Den som hev øyra, han høyre kva Anden segjer til kyrkjelydarne! 7 Og skriv til engelen for kyrkjelyden i Filadelfia: Dette segjer den Heilage, den Sannordige, han som hev Davids lykel, han som let upp, og ingen let att, og let att, og ingen let upp: 8 Eg veit um dine gjerningar. Sjå, eg hev sett framfyre deg ei opna dør, og ingen kann lata henne att; for du hev liti kraft, og hev like vel halde mitt ord og ikkje forneitta mitt namn. 9 Sjå, eg let nokre av Satans synagoga koma, som segjer dei er jødar, og ikkje er det, men lyg; sjå, eg vil gjera so at dei skal koma og falla ned for føterne dine og kjenna at eg hev elska deg. 10 Sidan du hev teke vare på mitt ord um tolmot, so vil eg og halda deg fri frå den freistings stund som skal koma yver all heimen til å freista deim som bur på jordi. 11 Eg kjem snart; haldt fast på det du hev, so ingen skal taka kruna di! 12 Den som sigrar, honom vil eg gjera til ein pilar i min Guds tempel, og han skal aldri meir ganga ut derifrå, og eg vil skriva på honom min Guds namn og namnet på min Guds by, det nye Jerusalem, det som kjem ned frå himmelen frå min Gud, og mitt namn det nye. 13 Den som hev øyra, han høyre kva Anden segjer til kyrkjelydarne! 14 Og skriv til engelen for kyrkjelyden i Laodikea: Dette segjer han som er amen, det truverdige og sannordige vitnet, opphavet til Guds skapning: 15 Eg veit um dine gjerningar, at du er korkje kald eller varm. Gjev du var kald eller varm! 16 Men so, då du er lunka og korkje kald eller varm, vil eg spy deg ut or munnen min. 17 Sidan du segjer: «Eg er rik og hev ovnøgd og treng ingen ting», og du veit ikkje at du er arm og ynkeleg og fatig og blind og naken, 18 so råder eg deg til å kjøpa av meg gull som er glødt i eld, so du kann verta rik, og kvite klæde, so du kann klæda deg med deim, og skammi av din nakenskap ikkje skal verta synberr, og salva augo dine med augnesalve, so du kann sjå! 19 Alle deim som eg elsker, deim refser og tuktar eg. Ver difor ihuga og vend um! 20 Sjå, eg stend for døri og bankar på; dersom nokon høyrer mi røyst og let upp

døri, so vil eg ganga inn til honom og halda nattverd med honom, og han med meg. 21 Den som sigrar, honom vil eg gjeva å sitja med meg på min kongsstol, liksom og eg hev sigra og sett meg med min Fader på hans kongsstol. 22 Den som hev øyra, han høyre kva Anden segjer til kyrkjelydarne!»

4 Deretter såg eg, og sjå, det var ei dør opna i himmelen, og den fyrste røysti som eg hadde høyrte liksom ein basun som tala med meg, sagde: «Stig upp her, so skal eg syna deg det som skal hendast heretter!» 2 Straks var eg burtrykt i Anden, og sjå, ein kongsstol stod i himmelen, og det sat ein på stolen. 3 Og han som sat der, var sjåande til liksom jaspis og sarderstein, og det var ein regnboge rundt um stolen, å sjå til liksom smaragd. 4 Og rundt ikring stolen var det fire og tjuge stolar, og på stolarne såg eg fire og tjuge eldste sitjande, klædde i kvite klæde, og dei hadde gullkrunor på hovudi sine. 5 Og frå stolen for det ut ljoneldar og røyster og toredunar, og framfor stolen brann sju eldkyndlar, som er dei sju Guds ånder. 6 Og framfor stolen var det eit glashav likt krystall, og midt fyre stolen og rundt um stolen er det fire livende, oppfylte med augo framantil og attantil. 7 Og den fyrste livendet er likt ei løva, og det andre livendet er likt ein ukse, og det tredje livendet hev åsyn som eit menneskje, og det fjerde livendet er likt ei fljugande ørn. 8 Og dei fire livendi hadde, kvart for seg, seks vengjer; rundt ikring og innantil var dei oppfylte med augo, og dei held ikkje upp dag eller natt med å segja: «Heilag, heilag, heilag er Herren, Gud den allmechtige, han som var og som er og som kjem!» 9 Og når dei fire livendi gjev æra og pris og takk åt honom som sit på stolen, og som liver i all æva, (aiōn g165) 10 so fell dei fire og tjuge eldste ned for honom som sit på stolen, og tilbed honom som liver i all æva, og kastar krunorne sine ned for stolen og segjer: (aiōn g165) 11 «Verdig er du, Herre, til å få æra og pris og magt! for du skapte alle ting, og for din vilje skuld var dei til og vart dei skapte!»

5 Og eg såg i den høgge handi hans som sat på stolen ei bok med skrift på innsida og utsida og forsigla med sju innsigle. 2 Og eg såg ein veldug engel, som ropa ut med høg røyst: «Kven er verdig til å opna boki og brjota hennar innsigle?» 3 Og ingen i himmelen eller på jordi eller under jordi kunde opna

boki eller sjå i henne. 4 Då gret eg sårt, av di ingen vart funnen verdig til å opna boki eller sjå i henne. 5 Og ein av dei eldste segjer til meg: «Gråt ikkje! sjå, løva som er av Juda ætt, Davids rotrenning, hev sigra og kann opna boki og brjota hennar sju innsigle.» 6 Og eg såg at midt imillom stolen og dei fire livendi og midt imillom dei eldste stod eit lamb, liksom slagta, og det hadde sju horn og sju augo, det er dei sju Guds ånder som er utsende yver all jordi. 7 Og det kom og tok boki or den høgge handi hans som sat på stolen. 8 Og då det tok boki, fall dei fire livendi og dei fire og tjuge eldste ned for Lambet, og dei hadde kvar si harpa og gullskåler fulle med røykjelse, som er bønorne frå dei heilage. 9 Og dei syng ein ny song og segjer: «Du er verdig til å taka boki og opna hennar innsigle, av di du vart slagta og med ditt blod kjøpte oss åt Gud av alle ætter og tungemål og folk og landslydar. 10 Og du gjorde deim til eit kongerike og til prestar for vår Gud, og dei skal vera kongar på jordi!» 11 Og eg såg, og eg høyre ei røyst av mange englar ikring stolen og dei fire livendi og dei eldste; og talet på deim var ti tusund gonger ti tusund og tusund gonger tusund. 12 Og dei sagde med høg røyst: «Lambet som er slagta, er verdig til å få magt og rikdom og visdom og styrke og pris og æra og velsigning!» 13 Og kvar skapning som er i himmelen og på jordi og under jordi og på havet, og alt det som er i deim, høyre eg segja: «Honom som sit på stolen, og Lambet tilhøyrer velsigning og pris og æra og magt i all æva!» (aiōn g165) 14 Og dei fire livendi sagde: «Amen!» Og dei fire og tjuge eldste fall ned og tilbad.

6 Og eg såg då Lambet opna eit av dei sju innsigli, og eg høyre eit av dei fire livendi segja som med torerøyst: «Kom!» 2 Og eg såg, og sjå, ein kvit hest; og han som sat på honom, hadde ein boge, og det vart gjeve honom ei krone, og han drog ut med siger og til siger. 3 Og då det opna det andre innsiglet, høyre eg det andre livendet segja: «Kom!» 4 Og det kom ut ein annan hest, som var raud, og honom som sat på honom, vart det gjeve å taka freden burt frå jordi, og at dei skulde slagta kvarandre; og det var gjeve honom eit stort sverd. 5 Og då det opna det tredje innsiglet, høyre eg det tredje livendet segja: «Kom!» Og eg såg, og sjå, ein svart hest; og han som sat på honom, hadde ei vegt i handi. 6 Og eg

høyrd e liksom ei røyst midt imillom dei fire livendi, som sagde: «Eit mål kveite for ein pening, og tri mål bygg for ein pening; men oljen og vinen skal du ikkje skada.» 7 Og då det opna det fjerde innsiglet, høyrd e eg røysti av det fjerde livendet, som sagde: «Kom!» 8 Og eg såg, og sjå, ein gul hest; og han som sat på honom, hans namn var Dauden, og helheimen fylgde med honom: og det vart gjeve deim magt yver fjordeparten av jordi til å drepa med sverd og med svolt og med sott og ved villdyri på jordi. (Hadēs 986) 9 Og då det opna det femte innsiglet, såg eg under altaret deira sjæler som var myrde for Guds ord og det vitnemål skuld som dei hadde. 10 Og dei ropa med høg røyst og sagde: «Herre, du heilage og sannordige, kor lenge drygjer du fyrr du held dom og hemner blodet vårt på deim som bur på jordi?» 11 Og det vart gjeve deim kvar ein lang, kvit kjole, og det vart sagt deim at dei skulde slå seg til ro endå ei liti stund, til dess talet vart fullt på deira medtenarar og brør som skulde verta ihelslegne liksom dei. 12 Og eg såg då det opna det sette innsiglet, og sjå, det vart ein stor jordskjelv, og soli vart svart som ein håarsekk, og månen vart som blod. 13 Og stjernorne på himmelen fall ned på jordi, liksom eit fiketre kastar sine umogne fikor ned når det vert rist av sterk vind. 14 Og himmelen kvarv i hop som ein bokrull som vert samanrulla, og kvart fjell og kvar øy vart flutt frå sin stad. 15 Og kongarne på jordi og stormennerne og herhovdingarne og dei rike og dei velduge og kvar træl og kvar fri mann gøymde seg i holor og i berghamrar. 16 Og dei segjer til fjelli og hamrarne: «Fall yver oss og gøym oss for hans åsyn som sit på kongsstolen og for vreiden til Lambet! 17 For deira store vreide-dag er komen, og kven kann standa seg?»

7 Deretter såg eg fire englar som stod på dei fire hyrno av jordi og heldt dei fire vindarne på jordi, so ingen vind skulde blåsa yver jordi eller yver havet eller på noko tre. 2 Og eg såg ein annan engel, som steig upp frå solovringi og hadde den livande Guds innsigle; og han ropa med høg røyst til dei fire englar som det var gjeve å skada jordi og havet, 3 og sagde: «Skad ikkje jordi eller havet eller trei, fyrr me fær sett innsigle på vår Guds tenarar i deira pannor!» 4 Og eg høyrd e talet på deim som hadde fenge innsigle: eit hundrad og fire og fyrti tusund med innsigle utav

alle ætter av Israels born: 5 av Juda-ætti tolv tusund med innsigle, av Ruben-ætti tolv tusund, av Gads-ætti tolv tusund, 6 av Assers-ætti tolv tusund, av Naftali-ætti tolv tusund, av Manasse-ætti tolv tusund, 7 av Simeons-ætti tolv tusund, av Levi-ætti tolv tusund, av Issakars-ætti tolv tusund, 8 av Sebulons-ætti tolv tusund, av Josefs-ætti tolv tusund, og av Benjamins-ætti tolv tusund med innsigle. 9 Deretter såg eg, og sjå: ein stor skare som ingen kunde telja, av alle folk og ætter og landslydar og tungemål, som stod framfor kongsstolen og Lambet, klædde i lange kvite klæde og med palmegreiner i henderne, 10 og dei ropa med høg røyst og sagde: «Frelsa høyrd e til vår Gud, som sit på kongsstolen, og Lambet.» 11 Og alle englarne stod rundt um stolen og um dei eldste og dei fire livendi, og dei fall ned for stolen på sitt andlit og tilbad Gud 12 og sagde: «Amen! Velsigning og æra og visdom og takk og pris og magt og styrke høyrd e til vår Gud i all æva! Amen.» (aiōn g165) 13 Og ein av dei eldste tok til ords og sagde til meg: «Desse som er klædde i dei lange kvite kjolarne, kven er dei, og kvar er dei komne ifrå?» 14 Eg sagde til honom: «Herre, du veit det.» Og han sagde til meg: «Dette er dei som kjem ut or den store trengsla, og dei hev tvege kjolarne sine og gjort deim kvite i blodet av Lambet. 15 Difor er dei for Guds kongsstol og tener honom dag og natt i hans tempel; og han som sit på stolen, skal reisa sin bustad yver deim. 16 Dei skal ikkje lenger hungra og ikkje lenger tyrsta; ikkje heller skal soli falla på deim eller nokon hite; 17 for Lambet som er midt framfor kongsstolen, skal vakta deim og leida deim til livsens vatskjeldor, og Gud skal turka kvar tåra frå augo deira.»

8 Og då det opna det sjuande innsiglet, vart det stilt i himmelen omkring ein halv time. 2 Og eg såg dei sju englarne som stend for Guds åsyn, og det vart gjeve deim sju basunar. 3 Og ein annan engel kom og stod ved altaret, og han hadde eit røykjefat av gull, og det vart gjeve honom mykje røykjelse, som han skulde leggja til bønne frå alle dei heilage på det gullaltaret som var framfor stolen. 4 Og røyken av røykjelsen steig frå engelens hand upp for Gud med bønne frå dei heilage. 5 Og engelen tok røykjefatet og fyllte det med eld frå altaret og kasta det på jordi; og det kom toredunar og røyster og ljoneldar og jordskjelv. 6 Og dei sju englarne som hadde dei sju basunarne, gjorde

seg ferdige til å blåsa i deim. 7 Og den fyrste engelen bles. Og det kom hagl og eld, blanda med blod, og vart kasta ned på jordi; og tridjeparten av jordi vart oppbrend, og tridjeparten av trei vart oppbrend, og alt grønt gras vart oppbrend. 8 Og den andre engelen bles. Og det vart liksom eit stort fjell, brennande i eld, kasta i havet; og tridjeparten av havet vart til blod. 9 Og so døydde tridjeparten av dei skapningar i havet som hadde liv, og tridjeparten av skipi gjekk under. 10 Og den tredje engelen bles. Og frå himmelen fall ei stor stjerna, brennande som ein kyndel, og ho fall på tridjeparten av elvarne og på vatskjeldorne. 11 Og namnet på stjerna var malurt, og tridjeparten av vatnet vart til malurt, og mange menneskje døydde av vatnet, då det hadde vorte beiskt. 12 Og den fjerde engelen bles. Og tridjeparten av soli vart slegen, og tridjeparten av månen og tridjeparten av stjernorne, so tridjeparten av deim skulde verta formyrkt, og tridjeparten av dagen missa ljuset sitt, og natti like eins. 13 Og eg såg, og eg hørde ein ørn som flaug under det høgste av himmelen og sagde med høg røyst: «Usæle, usæle, usæle dei som bur på jordi, for dei andre basunrøyster av dei tri englar som endå skal blåsa!»

9 Og den femte engelen bles. Og eg såg eg ei stjerna som hadde falle frå himmelen ned på jordi, og ho fekk lykelen til avgrunnsbrunnen. (Abyssos g12) 2 Og ho opna avgrunnsbrunnen, og ein røyk steig opp or brunnen, lik røyken av ein stor omn, og soli og lufti vart myrkte av røyken frå brunnen. (Abyssos g12) 3 Og or røyken kom grashoppar ut på jordi, og det vart gjeve deim magt, slik som skorpionarne på jordi hev, 4 og det vart sagt deim at dei ikkje måtte skada graset på jordi eller noko grønt eller noko tre, men berre dei menneskje som ikkje hadde Guds innsigle på pannorne. 5 Og det vart gjeve deim at dei ikkje skulde drepa deim, men pina deim i fem månader; og pinsla av deim var som pinsla av ein skorpion når han sting eit menneskje. 6 Og i dei dagar skal folk søkja dauden og ikkje finna honom, og stunda etter å døy, og dauden skal fly frå deim. 7 Og grashopparne såg ut som hestar, tilbude til strid; og på hovudi deira var det liksom krunor av gull, og andliti deira var som menneskjeandliti. 8 Og dei hadde hår som kvendehår, og tennerne deira var som løvetenner. 9 Og dei hadde brynjor liksom jarnbrynjor, og ljoden av

vengjerne deira var som ljod av vogner når mange hestar renner til strid. 10 Og dei hadde stertar liksom skorpionar, og det var broddar i stertarne deira, og dei hadde magt til å skada menneski fem månader. 11 Til konge yver seg hev dei avgrunnsengelen, hans namn er på hebraisk Abaddon, og på gresk hev han namnet Apollyon. (Abyssos g12) 12 Det fyrste usæle er yverstade; sjå, det kjem tvo usæle etter dette! 13 Og den sette engelen bles. Og eg hørde ei røyst frå dei fire horni på det gullaltaret som stod framfor Gud, 14 og ho sagde til den sette engelen, som hadde basunen: «Løys dei fire englarne som er bundne ved den store elvi Euftrat!» 15 Og dei fire englarne vart løyste, dei som hadde vore ferdige på timen og dagen og månaden og året til å drepa tridjeparten av menneski. 16 Og talet på herarne av hestfolk var tvo gonger ti tusund gonger ti tusund; eg hørde talet på deim. 17 Og soleis såg eg i syni hestarne og deim som sat på deim: dei hadde eldraude og myrkraude og svåvelgule brynjor; og hovudi på hestarne var som løvehovud, og or munnarne deira fer det ut eld og røyk og svåvel. 18 Av desse tri: elden og røyken og svåvelet, som for ut or munnarne deira, vart tridjeparten av menneski drepene. 19 For magti åt hestarne ligg i munnen deira og halen deira, for halarne deira er som ormar og hev hovud, og med deim gjer dei skade. 20 Og dei andre menneskje, som ikkje vart drepene i desse plågorne, vende ikkje um frå dei verki deira hender hadde gjort, so dei heldt opp med å tilboda dei vonde ånder og avgudarne av gull og av sylv og av kopar og av stein og av tre, som korkje kann sjå eller høyra eller ganga. 21 Og dei vende ikkje um frå mordgjerningarne sine eller frå trolldomskunsterne sine eller frå hordomen sin eller frå tjuvskapen sin.

10 Og eg såg ein annan veldug engel stiga ned frå himmelen, sveipt i ei sky, og regnbogen var yver hovudet hans, og hans åsyn var som soli, og føterne hans som eldstolpar. 2 Og han hadde i handi ei liti opna bok, og han sette sin høgge fot på havet og den vinstre på jordi. 3 Og han ropa med høg røyst, som ei løva burar, og då han hadde ropa, tala dei sju toredunar med sine røyster. 4 Og då dei sju toredunar hadde tala med sine røyster, vilde eg til å skriva; og eg hørde ei røyst frå himmelen som sagde til meg: «Set innsigle for det som dei sju toredunar

tala, og skriv det ikkje upp!» 5 Og engelen, som eg såg standa på havet og på jordi, lyfte handi upp mot himmelen, 6 og svor ved honom som liver i all æva, som skapte himmelen og det som er i honom, og jordi og det som er på henne, og havet og det som er i det, at det ikkje lenger skal vera nokor tid. (aion g165) 7 Men i dei dagar då røysti av den sjuande engelen vert høyrd, når han skal blåsa, då skal og Guds løyndom vera fullenda, so som han forkynte for tenarane sine, profetarne. 8 Og den røysti som eg hadde høyrd frå himmelen, tala atter med meg og sagde: «Gakk og tak den litle opne boki i handi på den engelen som stend på havet og på jordi!» 9 Og eg gjekk burt til engelen og sagde til honom: «Gjev meg den litle boki!» Og han sagde til meg: «Tak og et henne, og ho skal svida i magen din; men i munnen din skal ho vera søt som honning.» 10 Og eg tok den litle boki or handi på engelen og åt henne, og ho var søt som honning i munnen min, men då eg hadde ete henne, sveid det i magen min. 11 Og dei segjer til meg: «Du skal atter spå um mange landslydar og folk og tungemål og kongar.»

11 Og det vart gjeve meg ei røyr liksom ein stav, med dei ordi: «Statt upp og mæl Guds tempel og altaret og deim som tilbed der! 2 Men fyregarden utanfor templet, lat honom vera og mæl honom ikkje! for han er gjeven åt heidningarne, og dei skal trøda ned den heilage byen i tvo og fyrti månader. 3 Og eg vil gjeva mine tvo vitne, at dei skal vera profetar i tusund og tvo hundrad og seksti dagar, klædde i sekk. 4 Dette er dei tvo oljetrei og dei tvo ljosestakarne som stend framfor Herren yver jordi. 5 Og dersom nokon vil gjera deim skade, so gjeng det eld ut or munnen deira og fortærer fiendarne deira; ja, dersom nokon vil gjera deim skade, skal han soleis verta drepn. 6 Desse hev magt til å lata att himmelen, so de ikkje skal falla regn i dei dagar dei er profetar; og dei hev magt yver vatni til å umskapa deim til blod og til å slå jordi med allslag plåga, so ofte dei vil. 7 Og når dei hev fullført sitt vitnemål, skal det dyret som stig upp or avgrunnen, føra strid med deim og vinna på deim og drepa deim. (Abyssos g12) 8 Og liki deira skal liggja på gatorne i den store byen, den som i åndeleg tyding vert kalla Sodoma og Egyptarland, der som og deira herre vart krossfest. 9 Og nokre av landslydarne og ætterne og tungemåli og folki skal sjå liki deira tri

dagar og ein halv og ikkje lata liki deira verta lagde i grav. 10 Og dei som bur på jordi, skal gleda seg yver deim og fagna seg og senda kvarandre gåvor, av di desse tvo profetarne var til plåga for deim som bur på jordi.» 11 Og etter dei tri dagar og ein halv kom det livs-ande frå Gud i deim, og dei stod på føterne, og ein stor otte fall på deim som såg deim. 12 Og dei høyrde ei høg røyst frå himmelen som sagde til deim: «Stig upp her!» Og dei steig upp til himmelen i skyi, og fiendarne deira såg deim. 13 Og i same stundi kom det ein stor jordskjelv, og tiandeparten av byen fall, og sju tusund mann vart drepne i jordskjelven; og dei andre vart forfærde og gav Gud i himmelen æra. 14 Det andre usæle er yverstade; sjå, det tredje usæle kjem snart. 15 Og den sjuande engelen bles. Og det vart høyrd høge røyster i himmelen, som sagde: «Kongedømet yver verdi er tilfalle vår Herre og den han salva, og han skal vera konge i all æva.» (aion g165) 16 Og dei fire og tjuge eldste, som sit framfor Gud på stolarne sine, fall ned på sitt andlit og tilbad Gud 17 og sagde: «Me takkar deg, Herre Gud, du allmegtige, du som er og som var, at du hev teke di store magt og vorte konge. 18 Og heidningarne hev vorte vreide, og din vreide er komen, og den tid då dei daude skal dømast, og då du skal løna dine tenarar, profetarne og dei heilage og deim som ottast ditt namn, dei små og dei store, og då du skal øyda deim som øyder jordi.» 19 Og Guds tempel i himmelen vart upplate, og hans sambandskista vart sedd i templet hans; og det kom ljoneldar og røyster og toredunar og jordskjelv og stort hagl.

12 Og eit stort teikn vart set i himmelen: ei kvinna klædd med soli, og med månen under føterne, og på hovudet hadde ho ei kruna av tolv stjernor. 2 Og ho var med barn og skreik i barnsnaud og i harde føderider. 3 Og eit anna teikn vart set i himmelen, og sjå: ein stor eldraud drake, som hadde sju hovud og ti horn og på hovudi sine sju krunor. 4 Og sterten hans drog tredjeparten av stjernorne på himmelen med seg og kasta deim ned på jordi; og draken stod framfor kvinna som skulde føda, so han kunde gløypa barnet hennar når ho hadde født det. 5 Og ho fødde eit gutebarn, som skal styra alle heidningarne med jarnstav, og barnet hennar vart opprykt til Gud og til hans kongsstol. 6 Og kvinna flydde ut i øydemarki, der ho hev ein stad som Gud hev laga til åt henne,

for at dei skal næra henne der i tusund tvo hundrad og seksti dagar. 7 Og det vart ein strid i himmelen: Mikael og hans englar stridde med draken, og draken stridde, og hans englar. 8 Og dei vann ikkje, og deira stad vart ikkje heller meir funnen i himmelen. 9 Og den store draken vart kasta ned, den gamle ormen, han som vert kalla djevelen og Satan, han som dårar heile verdi; han vart kasta ned på jordi, og englarne hans vart kasta ned med honom. 10 Og eg hørde ei høg røyst i himmelen, som sagde: «Frå no eig vår Gud frelsa og krafti og riket, og den han salva, hev magti; for klagaren mot brørne våre er kasta ned, han som klaga deim for vår Gud dag og natt. 11 Og dei hev vunne yver honom i kraft av blodet av Lambet og det ordet dei vitna; og dei hadde ikkje livet sitt kjært, alt til dauden. 12 Difor fagna dykk, de himlar, og de som bur i deim! Usæle jordi og havet! for djevelen hev fare ned til dykk i stor vreide, då han veit at han berre hev ei liti tid.» 13 Og då draken såg at han var nedkasta til jordi, forfylgde han kvinna som hadde født guten. 14 Og dei tvo vengjerne på den store ørnen vart gjevne til kvinna, so ho skulde fljuga ut i øydemarki til sin stad, der ho fær si føda ei tid og tider og ei halv tid, langt ifrå augo på ormen. 15 Og ormen spruta or gapet sitt vatn som ei elv etter kvinna, for å riva henne burt med elvi. 16 Men jordi kom kvinna til hjelp, og jordi opna sin munn og svelgde elvi som draken spruta ut or gapet sitt. 17 Og draken vart arg på kvinna og gjekk burt og skulde strida med dei andre av hennar ætt, dei som held Guds bod og hev Jesu vitnemål. Og eg stod på sanden ved havet.

13 Og eg såg eit dyr stiga upp or havet, det hadde ti horn og sju hovud, og på horni sine ti krunor, og på hovudi sine spottings namn. 2 Og dyret som eg såg, var likt ein leopard, og føterne på det var som på ein bjørn, og gapet som eit løvegap. Og draken gav det si kraft og sin kongsstol og stor magt. 3 Og eg såg eit av hovudi på det liksom såra til ulivs; og ulivssåret vart lækt, og all jordi undrast og fylgde etter dyret; 4 og dei tilbad draken for di han hadde gjeve dyret magt, og dei tilbad dyret og sagde: «Kven er lik dyret, og kven kann strida mot det?» 5 Og det vart gjeve det ein munn som tala store og spottande ord, og det vart gjeve det magt til å halda på i tvo og fyrti månader. 6 Og det opna munnen sin til spottingar mot Gud, til å spotta hans namn og hans bustad,

deim som bur i himmelen. 7 Og det vart det gjeve å føra strid mot dei heilage og vinna på deim, og det vart gjeve det magt yver kvar ætt og kvar landslyd og kvart tungemål og kvart folk. 8 Og alle som bur på jordi, skal tilbeda det, kvar den som ikkje frå verdi vart grunnlagd, hev fenge namnet sitt skrive i livsens bok hjå Lambet som er slagta. 9 Dersom nokon hev øyra, so høyre han! 10 Um nokon fører i fengsel, han skal i fengsel. Um nokon drep med sverd, han skal drepest med sverd. Her er tolmodet og trui til dei heilage. 11 Og eg såg eit anna dyr stiga upp or jordi, og det hadde tvo horn liksom eit lamb, og tala liksom ein drake. 12 Og det brukar heile magti åt det fyrste dyret for augo på det, og gjer at jordi og dei som bur på henne, tilbed det fyrste dyret, som ulivssåret vart lækt på. 13 Og det gjer store teikn, so det endå fær eld til å falla ned frå himmelen på jordi for augo på menneski. 14 Og det dårar deim som bur på jordi, for dei teikn skuld som det hev fenge magt til å gjera for augo på dyret, med di det segjer til deim som bur på jordi, at dei skal gjera eit bilæte åt det dyret som hev såret av sverdet og vart i live. 15 Og det fekk magt til å gjeva dyrebilætet livs-ande, so dyrebilætet jamvel kunde tala, og gjera so, at alle dei som ikkje vilde tilbeda dyrebilætet, skulde drepest. 16 Og det gjer at alle, både små og store, rike og fatige, frie og træljar, fær eit merke på si høgge hand eller på panna si, 17 og at ingen kann kjøpa eller selja, utan den som hev merket, namnet på dyret eller talet for dette namnet. 18 Her er det visdomen! Den som hev vit, han rekne ut talet til dyret; for det er talet for eit menneskje, og talet for det er seks hundrad og seks og seksti.

14 Og eg såg, og sjå: Lambet stod på Sionsfjellet og med det hundrad og fire og fyrti tusund, som hadde dess namn og dess Faders namn skrive på panna. 2 Og eg hørde ei røyst frå himmelen liksom ljoden av mange vatn og som ljoden av sterk tora, og eg hørde ljod av harpespelarar som spela på harporne sine. 3 Og dei song ein ny song framfor kongsstolen og for dei fire livendi og dei eldste; og ingen kunde læra songen, utan dei hundrad og fire og fyrti tusund, dei som er kjøpte frå jordi. 4 Desse er dei som ikkje hev gjort seg ureine med kvende; for dei er som møyar. Desse er dei som fylgjer Lambet kvar helst det gjeng. Desse er kjøpte frå menneski til ei fyrstegrøda for Gud og Lambet, 5 og i deira munn er

ikkje funne svik; for dei er utan lyte. **6** Og eg såg ein annan engel fljuga under det høgste av himmelen; han hadde eit ævelegt evangelium å forkynna deim som bur på jordi og alle folk og ætter og tungemål og landslydar, (aiōnios g166) **7** og han sagde med høg røyst: «Ottast Gud og gjev honom æra! for timen til hans dom er komen; og tilbed honom som gjorde himmelen og jordi og havet og vatskjeldorne!» **8** Og endå ein annan engel fylgde etter og sagde: «Falli, falli er Babylon, den store, ho som hev skjenkt alle folki av sin hordoms vreide-vin.» **9** Og endå ein tredje engel fylgde etter deim og sagde med høg røyst: «Dersom nokon tilbed dyret og bilætet av det og tek merket på panna si eller på handi si, **10** so skal han og drikka av Guds vreide-vin, som er skjenkt ublanda i hans harms skål, og han skal verta pint med eld og svåvel for augo på dei heilage englar og Lambet. **11** Og røyken av pinsla deira stig upp i all æva, og dei hev ikkje kvila dag eller natt, dei som tilbed dyret og bilætet av det, og kvar ein som tek namnemerket til det.» (aiōn g165) **12** Her er tolmotet til dei heilage, dei som held Guds bod og trui på Jesus. **13** Og eg hørde ei røyst frå himmelen som sagde: «Skriv: Sæle er dei daude som døyr i Herren heretter! Ja, segjer Anden, dei skal kvila frå arbeidet sitt, for gjerningarne deira fylgjer med deim.» **14** Og eg såg, og sjå: ei kvit sky, og på skyi sat ein som var lik ein menneskeson, og han hadde ei gullkruna på hovudet og ein kvass sigd i handi. **15** Og ein annan engel kom ut or templet og ropa med høg røyst til honom som sat på skyi: «Send ut sigden din og skjer! for timen til skurden er komen; for jordi er mogi til skurd.» **16** Og han som sat på skyi, let sigden sin fara yver jordi, og jordi vart skori. **17** Og ein annan engel kom ut or templet i himmelen, og han hadde ein kvass sigd, han og. **18** Og endå ein annan engel kom ut frå altaret, og han hadde magt yver elden og ropa med høg røyst til honom som hadde den kvasse sigden: «Send ut den kvasse sigden din og skjer druvorne av vintreet på jordi; for beri på det er mogne!» **19** Og engelen let sigden sin fara yver jordi og skar frukti av vintreet på jordi og kasta henne i den store vinpersa til Guds vreide. **20** Og vinpersa vart trødd utanfor byen, og det gjekk blod ut frå persa heilt upp til beisli på hestarne, so langt som tusund og seks hundrad stadier.

15 Og eg såg eit anna teikn i himmelen, stort og underlegt: sju englar, som hadde dei sju siste plågorne; for med deim er Guds vreide fullenda. **2** Og eg såg liksom eit glashav, blanda med eld, og deim som hadde vunne siger yver dyret og yver bilætet av det og yver namnetalet på det, såg eg standa ved glashavet og halda Guds harpor. **3** Og dei song songen åt Moses, Guds tenar, og songen åt Lambet og sagde: «Store og underlege er dine gjerningar, Herre Gud, du allmechtige! Rettferdige og sanne er dine vegar, du konge yver folki! **4** Kven skulde ikkje ottast, Herre, og æra ditt namn? for einast du er heilag; for alle folki skal koma og tilboda for di åsyn, for dine rettferdige domar hev vorte openberre!» **5** Og deretter såg eg, og sjå: Templet med vitnemålstjeldet i himmelen vart opna, **6** og dei sju englarne som hadde dei sju plågorne, kom ut or templet, klædde i reint og skinande linty og umbundne um bringa med gullbelte. **7** Og eit av dei fire livendi gav dei sju englarne sju gullskåler, fyltte med Guds vreide, hans som liver i all æva. (aiōn g165) **8** Og templet var fylt med røyk av Guds herlegdom og av hans magt, og ingen kunde ganga inn i templet fyrr dei sju plågorne frå dei sju englarne var fullenda.

16 Og eg hørde ei høg røyst frå templet, som sagde til dei sju englarne: «Gakk og tøm dei sju skålerne med Guds vreide ut på jordi!» **2** Og den fyrste gjekk og tømde si skål på jordi; og det kom ein vond og våleg svoll på dei menneskje som hadde merket åt dyret, og som tilbad bilætet av det. **3** Og den andre engelen tømde si skål i havet, og det vart til blod som av ein daud mann, og kvar livande sjæl i havet døydde. **4** Og den tredje engelen tømde si skål i elvarne og vatskjeldorne, og det vart til blod. **5** Og eg hørde engelen yver vatni segja: «Rettferdig er du som er og som var, du heilage, at du hev halde slik dom. **6** For blod av heilage og av profetar rende dei ut, og blod gav du deim å drikka; for dei er det verde.» **7** Og eg hørde altaret segja: «Ja, Herre Gud, du allmechtige! Sanne og rettferdige er dine domar!» **8** Og den fjerde engelen tømde si skål på soli, og ho fekk magt til å brenna menneski med eld. **9** Og menneski vart brende av stor hite, og dei spotta Guds namn, hans som hev magt yver desse plågorne, og dei vende ikkje um, so dei gav honom æra. **10** Og den femte engelen tømde si skål yver

kongsstolen til dyret; og riket til det vart formyrkt, og dei togg tungorne sine av pinsla, **11** og dei spotta Gud i himmelen for pinslorne sine og svollarne sine, og vende ikkje um frå sine gjerningar. **12** Og den sette engelen tømde si skål i den store elvi Euftrat, og vatnet hennar turka upp, so vegen skulde verta rudd for kongarne frå Austerland. **13** Og eg såg at det or munnen på draken og or munnen på dyret og or munnen på den falske profeten kom ut tri ureine ånder liksom paddor. **14** For dei er djevle-ånder som gjer teikn, og dei gjeng ut til kongarne i heile mannheimen til å sankka deim saman til striden på den store dagen åt Gud den allmechtige. **15** Sjå, eg kjem som ein tjuv! Sæl er den som vaker og vaktar klædi sine, so han ikkje skal ganga naken, og dei skal sjå hans skam! **16** Og han førde deim saman til den stad som heiter på hebraisk Harmageddon. **17** Og den sjuande engelen tømde si skål i lufti, og ei høg røyst kom ut frå templet i himmelen, frå kongsstolen, og sagde: «Det er gjort!» **18** Og der kom ljoneldar og røyster og toredunar, og det vart ein stor jordskjelv, ein slik at det, alt sidan menneskja vart til på jordi, ikkje hev vore ein sovoren jordskjelv, so stor. **19** Og den store byen vart kløyvd i tri partar, og byarne åt folki fall, og Babylon, den store, vart ihugkomi for Gud, at han skulde gjeva henne skáli med vinen av sin strenge vreide. **20** Og kvar øy kvarv burt, og fjell vart ikkje funne. **21** Og stort hagl, som hundrad pund tungt, fall ned frå himmelen på menneski, og menneski spotta Gud for plåga av haglet; for den plåga var ovleg stor.

17 Og ein av dei sju englarne som hadde dei sju skålerne, kom og tala med meg og sagde: «Kom, eg skal visa deg domen yver den store skjøkja, som sit ved dei mange vatni, **2** henne som kongarne på jordi hev hora med, og dei som bur på jordi, vart drukne av hennar hordoms vin.» **3** Og han førde meg i åndi burt i ei øydemark, og eg såg ei kvinna sitja på eit skarlakraudt dyr, som var fullt med spottings namn og hadde sju hovud og ti horn. **4** Og kvinna var klædd i purpur og skarlak og lyste av gull og dyre steinar og perlor; ho hadde i handi ei gullskål full med styggedom og med ureinska av hordomen hennar. **5** Og på panna hennar var skrive eit namn, ein løyndom: Babylon, den store, mor åt skjøkjorne og styggedomarne på jordi. **6** Og eg såg kvinna fullskjenkt med blodet av dei heilage og med blodet

av Jesu vitne, og eg undra meg storleg då eg såg henne. **7** Og engelen sagde til meg: «Kvi undra du deg? Eg vil segja deg løyndomen med kvinna og med dyret som ber henne, og som hev dei sju hovudi og ti horni. **8** Det dyret du såg, det var og er ikkje, og det skal stiga upp or avgrunnen og fara burt til undergang; og dei som bur på jordi, som ikkje hev namni sine skrivne i livsens bok frå verdi vart grunnlagd, dei skal undra seg når dei ser at dyret var og ikkje er og skal koma att. (Abyssos g12) **9** Her spørst det um vitet som hev visdom! Dei sju hovudi er sju fjell, som kvinna sit på, **10** og dei er sju kongar; dei fem er falne, den eine er til, den andre er ikkje komen endå; og når han kjem, skal han berre halda seg ei stutt tid. **11** Og dyret som var og ikkje er, det er sjølv den åttande og er og ein av dei sju og fer burt til undergang. **12** Og dei ti horni som du såg, er ti kongar som ikkje endå hev fenge rike, men dei fær magt som kongar ein time saman med dyret. **13** Desse hev same tanken, og si kraft og magt gjev dei til dyret. **14** Desse skal strida mot Lambet, og Lambet skal vinna yver deim, for det er herren yver herrar og kongen yver kongar, og dei som er med det, dei som er kalla og utvalde og trufaste.» **15** Og han sagde til meg: «Dei vatni som du såg der skjøkja sit, er landslydar og flokkar og folk og tungemål. **16** Og dei ti horni som du såg, og dyret, desse skal hata skjøkja og gjera henne aud og naki, og kjøtet hennar skal dei eta, og henne sjølv skal dei brenna upp med eld. **17** For Gud gav deim i hjarta å fullføra hans tanke og fullføra den eine og same tanken og gjeva dyret sitt rike, til dess Guds ord er fullførde. **18** Og kvinna som du såg, er den store byen som hev kongeveldet yver kongarne på jordi.»

18 Deretter såg eg ein annan engel stiga ned frå himmelen; han hadde stor magt, og jordi vart opplyst av hans herlegdom. **2** Og han ropa med sterk røyst og sagde: «Falli, falli er Babylon, den store, og ho hev vorte bustad for vonde ånder, eit fangebol for alle ureine ånder, og eit fangebol for alle ureine og styggelege fuglar. **3** For av hennar hordoms vreide-vin hev alle folki drukke, og kongarne på jordi hev drive hor med henne, og kjøpmennene på jordi hev vorte rike av hennar ovlivnads fylla.» **4** Og eg hørde ei onnor røyst frå himmelen, som sagde: «Gakk ut frå henne, de mitt folk, so de ikkje skal verta medskuldige i synderne hennar og ikkje få

noko av plågorne hennar! **5** For synderne hennar når heilt upp til himmelen, og Gud hev kome hennar urettferdige gjerningar i hug. **6** Gjev henne att som ho hev gjeve, og gjev henne tvifaldt etter hennar gjerningar! Skjenk henne tvifaldt i den skåli som ho hev skjenkt i! **7** So mykje som ho hev æra seg sjølv og livt i ovlivnad, so mykje pinsla og sorg gjeve de henne! For ho segjer i sitt hjarta: «Eg sit som dronning og er ikkje enkja, og sorg skal eg ikkje sjå.» **8** Difor skal plågorne hennar koma på ein dag: daude og sorg og svolt, og ho skal verta oppbrend med eld; for sterk er Herren Gud, som dømde henne. **9** Og kongarne på jordi som hev drive hor og ovlivnad med henne, skal gråta og barma seg yver henne, når dei ser røyken av hennar brand, **10** medan dei stend langt undan av otte for pinsla hennar og segjer: «Usæl, usæl du store by Babylon, du sterke by! at domen din er komen i ein time!» **11** Og kjøpmennene på jordi græt og syrgjer yver henne, av di ingen lenger kjøper varorne deira: **12** varor av gull og sylv og dyre steinar og perlor og kostelegt linty og purpur og silke og skartak og allslag angande tre og allslag kjerald av filsbein og allslag kjerald av dyrverdigt tre og kopar og jarn og marmor **13** og kanel og hårsalve og røykjelse og myrra og røykjeverk og vin og olje og fint mjøl og kveite og storfe og sauer og hestar og vogner og trælær og menneskje-sjæler. **14** Og den frukt som di sjæl hadde lyst til, er komi burt frå deg, og alt det feite og glimande er kome burt frå deg, og aldri skal nokon finna det meir. **15** Dei som handlar med desse ting, som hev vorte rike ved henne, skal standa langt undan av otte for pinsla hennar og gråta og syrgja **16** og segja: «Usæl, usæl den store byen, som var klædd i kostelegt linty og purpur og skartak, og lyste av gull og dyre steinar og perlor; at so stor ein rikdom er øydd i ein time!» **17** Og kvar styremann og kvar skipsførar og alle sjøfolk og alle dei som fer på havet, stod langt undan **18** og ropa då dei såg røyken av hennar brand, og sagde: «Kven er lik den store byen?» **19** Og dei kasta dust på hovudi sine og ropa med gråt og sorg og sagde: «Usæl, usæl den store byen, der alle som hadde skip på havet, vart rike av hennar eignaluter, at ho vart lagd i øyde i ein time!» **20** Fagna deg yver henne, du himmel, og de apostlar og profetar, av di Gud hev halde dom for dykk yver henne!» **21** Og ein veldug engel lyfte ein stein som

ein stor kvernstein og kasta honom i havet og sagde: «So skal Babylon, den store byen, med hast verta nedkasta og ikkje meir verta funnen. **22** Og ingen ljod av harpespelarar og songarar og fløytelåtarar og lurblåsarar skal lenger verta høyrd i deg, og ingen som driv nokor kunst, skal lenger verta funnen i deg, og ingen ljod av kvern lenger verta høyrd i deg. **23** Og ljos av lampa skal ikkje lenger skina i deg, og røyst av brudgom og brur ikkje lenger verta høyrd i deg; for dine kjøpmenner var storkararne på jordi, av di alle folk vart dåra ved din trolldom. **24** Og i henne vart det funne blod av profetar og heilage og av alle deim som er myrde på jordi.»

19 Deretter hørde eg liksom ei høg røyst av ein stor skare i himmelen, som sagde: «Halleluja! Frelsa og æra og magti tilhøyrer vår Gud! **2** For sanne og rettferdige er hans domar; for han hev dømt den store skjøkja, ho som øydelagde jordi med sin hordom, og han hev kravt blodet av sine tenarar ut or hennar hand!» **3** Og dei sagde ein gong til: «Halleluja! Og røyken av henne stig upp i all æva.» (aion g165) **4** Og dei fire og tjuge eldste og dei fire livendi fall ned og tilbad Gud, som sat på kongsstolen, og sagde: «Amen! halleluja!» **5** Og det kom ei røyst ut frå kongsstolen og sagde: «Lova vår Gud, alle hans tenarar, og de som ottast honom, både små og store!» **6** Og eg hørde liksom ei røyst av ein stor skare, og som ein ljod av mange vatn, og som ein ljod av sterke toredunar, som sagde: «Halleluja! for Herren, Gud den allmechtige, hev vorte konge! **7** Lat oss gleda og fagna oss og gjeva honom æra, for brudlaupe åt Lambet er kome, og bruri hans hev butt seg til! **8** Og det er henne gjeve å klæda seg i reint og skinande fint linty; for det fine lintyet er dei rettferdige gjerningar av dei heilage.» **9** Og han segjer til meg: «Skriv: Sæle er dei som er bedne til brudlaupsnattverden åt Lambet!» Og han segjer til meg: «Dette er Guds sanne ord.» **10** Og eg fall ned for føterne hans og vilde tilbeda honom, og han segjer til meg: «Sjå til du ikkje gjer det! eg er medtenar til deg og brørne dine, som hev Jesu vitnemål. Tilbed Gud! For Jesus vitnemål er anden med profetordet.» **11** Og eg såg himmelen opna, og sjå: ein kvit hest; og den som sat på honom, heiter «Trufast og sannordig», og han dømmer og strider med rettferd. **12** Augo hans er som eldsloge, og på hovudet hans er det mange krunor;

han hev eit namn skrive som ingen kjenner, utan han sjølv. **13** Og han er klædd i ein klædnad, duppa i blod, og hans namn er kalla: «Guds ord». **14** Og herarne i himmelen fylgde honom på kvite hestar og klædde i kvitt og reint fint linty. **15** Og or munnen hans gjeng det ut eit kvast sverd til å slå heidningarne med, og han skal styra deim med jarnstav, og han trøder persa med den strenge vreide-vin frå Gud, den allmegtige. **16** Og han hev på sin klædnad og på si lend eit namn skrive: «Kongen yver kongar og herren yver herrar.» **17** Og eg såg ein engel som stod i soli, og han ropa med høg røyst og sagde til alle fuglar som flyg under det høgste av himmelen: «Kom og sanko dykk til Guds store matmål: **18** til å eta kjøt av kongar og kjøt av herhovdingar og kjøt av velduge og kjøt av hestar og kjøt av deim som sat på deim, og kjøt av alle, frie og træljar, små og store!» **19** Og eg såg dyret og kongarne på jordi og herarne deira samankomne til å føra strid mot honom som sat på hesten, og mot hans her. **20** Og dyret vart gripe, og saman med det den falske profeten, han som for augo på det hadde gjort dei teikni han hadde dåra deim med som tok merket åt dyret og tilbad bilætet av det. Desse tvo vart kasta livande i eldsjøen som brenn med svåvel. (Limnē Pyr g3041 g4442) **21** Og dei andre vart drepne med sverdet hans som sat på hesten, det som gjekk ut or munnen hans. Og alle fuglarne vart metta av kjøtet deira.

20 Og eg såg ein engel stige ned frå himmelen, som hadde lykelen til avgrunnen og ei stor lekkja i handi si. (Abyssos g12) **2** Og han greip draken, den gamle ormen, som er djevelen og Satan, og batt honom for tusund år **3** og kasta honom i avgrunnen og læste honom inne og sette innsigle yver honom, so han ikkje lenger skulde dåra folki, til dess dei tusund år var fullenda. Og etter den tid skal han verta løyst ei liti stund. (Abyssos g12) **4** Og eg såg stolar, og dei sette seg på deim, og det vart gjeve deim magt til å halda dom; og eg såg deira sjæler som var halshogne for Jesu vitnemål og Guds ord skuld, og deim som ikkje hadde tilbede dyret eller bilætet av det, og ikkje teke merket på panna si og på handi si; og dei vart livande og rådde saman med Kristus i tusund år. **5** Men dei andre daude vart ikkje livande att, fyrr dei tusund år var fullenda. Dette er den fyrste uppstoda. **6** Sæl og heilag er den som hev lut i den fyrste uppstoda; yver deim hev den andre dauden ingi magt, men

dei skal vera Guds og Kristi prestar og råda saman med honom i tusund år. **7** Og når dei tusund åri er fullenda, skal Satan verta løyst ut or sitt fengsel, **8** og han skal ganga ut og dåra folki ved dei fire jordhyrno, Gog og Magog, og føra deim saman til strid, og talet på deim er som havsens sand. **9** Og dei drog upp på den vide jordflata og kringsette lægret åt dei heilage og den byen som Gud elska. Og det fall eld ned ifrå himmelen frå Gud og øyde deim. **10** Og djevelen, som hadde dåra deim, vart kasta i sjøen med eld og svåvel, der dyret og den falske profeten var; og dei skal verta pinte dag og natt i all æva. (aiōn g165, Limnē Pyr g3041 g4442) **11** Og eg såg ein stor kvit kongsstol, og honom som sat derpå; og jordi og himmelen flydde frå hans åsyn, og det fanst ikkje nokon stad for deim. **12** Og eg såg dei daude, små og store, standa framfor Gud, og bøker vart opna, og ei annor bok vart opna, det er livsens bok. Og dei daude vart dømde etter det som var skrive i bøkene, etter gjerningarne sine. **13** Og havet gav att dei daude som var i det, og dauden og helheimen gav att dei daude som var i deim, og dei vart dømde kvar etter sine gjerningar. (Hadēs g86) **14** Og dauden og helheimen vart kasta i eldsjøen. Dette er den andre dauden: eldsjøen. (Hadēs g86, Limnē Pyr g3041 g4442) **15** Og dersom nokon ikkje vart funnen uppskriven i livsens bok, so vart han kasta i eldsjøen. (Limnē Pyr g3041 g4442)

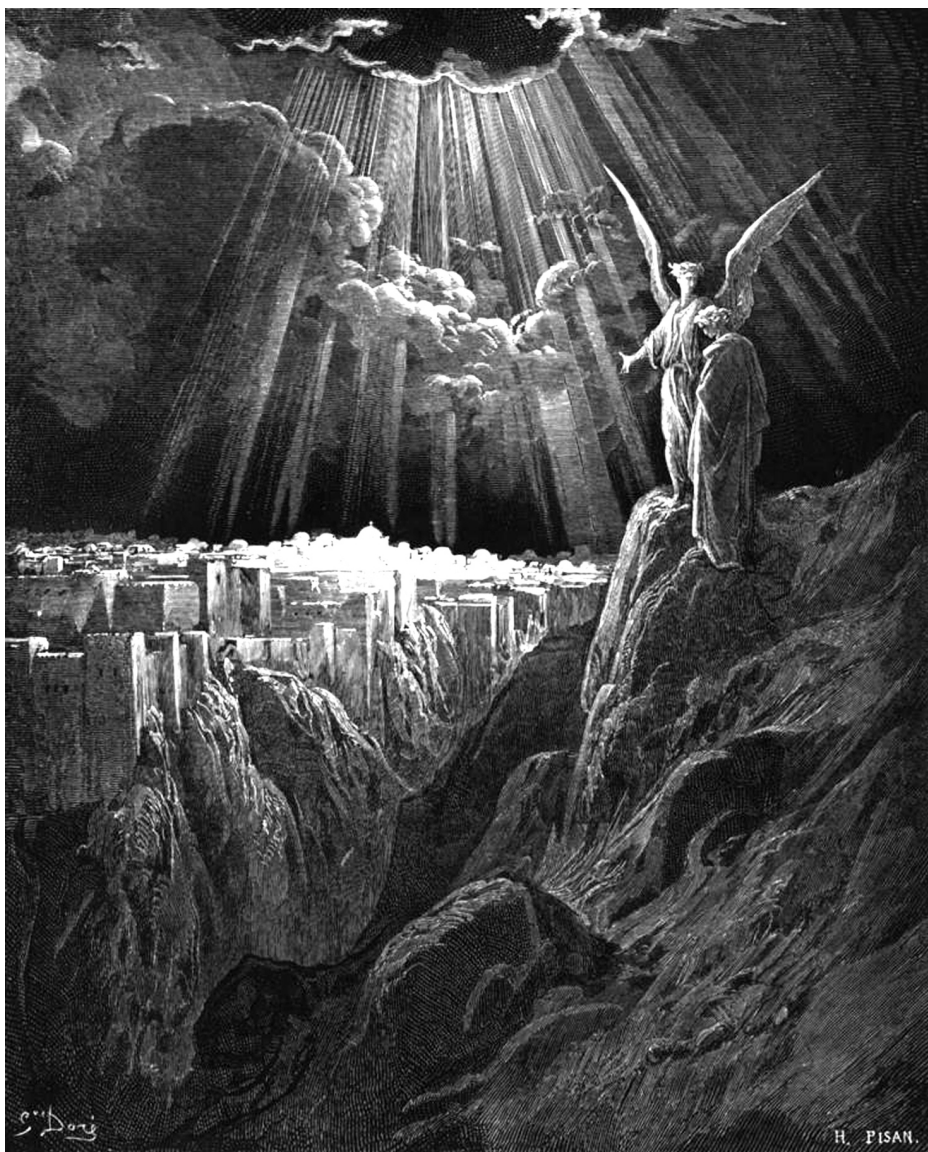
21 Og eg såg ein ny himmel og ei ny jord; for den fyrste himmelen og den fyrste jordi hadde kvorve burt, og havet er ikkje meir. **2** Og eg såg den heilage byen, det nye Jerusalem, stiga ned ifrå himmelen frå Gud, budd som ei brur som er prydd for brudgomen sin. **3** Og eg hørde ei høg røyst frå kongsstolen, som sagde: «Sjå, Guds bustad er hjå menneski, og han skal bu hjå deim; og dei skal vera hans folk, og Gud sjølv skal vera hjå deim og vera deira Gud. **4** Og han skal turka kvar tåra av augo deira, og dauden skal ikkje meir vera til, og ikkje sorg og ikkje skrik og ikkje pinsla skal meir vera til; for dei fyrste ting er burtfarne.» **5** Og han som sat på kongsstolen, sagde: «Sjå, eg gjer alle ting nye!» Og han segjer til meg: «Skriv! for desse ordi er truverdige og sanne.» **6** Og han sagde til meg: «Det er gjort. Eg er A og Å, opphavet og enden. Eg vil gjeva den tyrste av kjelda med livsens vatn for inkje. **7** Den som sigrar, skal erva alle ting, og eg vil vera hans Gud, og

han skal vera min son. **8** Men dei som er ræddhuga og vantruande og styggjelege og manndråparar og horkarar og trollmenner og avgudsdyrkarar og alle ljugarar, deira lut skal vera i sjøen som brenn med eld og svåvel; det er den andre dauden.» (Limnē Pyr g3041 g4442) **9** Og ein av dei sju englarne som hadde dei sju skålerne, fyllte med dei sju siste plågorne, kom til meg og tala med meg og sagde: «Kom, eg skal visa deg bruri, vivet til Lambet!» **10** Og han førde meg i åndi burt på eit stort og høgt fjell og viste meg den heilage byen Jerusalem, som steig ned frå himmelen frå Gud. **11** Han hadde Guds herlegdom, og hans ljøs var som av den kostelegaste stein, som krystallblank jaspis. **12** Og han hadde ein stor og høg mur, han hadde tolv portar, og på portarne tolv englar og innskrivne namn, som er namni på dei tolv ætter av Israels born: **13** mot aust tri portar, mot nord tri portar, mot sud tri portar, mot vest tri portar. **14** Og muren um byen hadde tolv grunnsteinar, og på deim namni på dei tolv apostlar åt Lambet. **15** Og han som tala med meg, hadde ei gullrøyri til å mæla byen og portarne og muren hans. **16** Og byen ligg i ein firkant, og lengdi på honom er so stor som breiddi. Og han mælte byen med røyri: tolv tusund stadier; lengd og breidd og høgdd på honom er like. **17** Og han mælte muren um honom: eit hundrad og fire og fyrti alner, etter eit menneskjemål, som og er engle-mål. **18** Og muren var bygd av jaspis, og byen var av reint gull, lik reint glas. **19** Og grunnsteinarne i bymuren var prydde med allslag dyre steinar: den fyrste grunnsteinen var jaspis, den andre safir, den tredje kalcedon, den fjerde smaragd, **20** den femte sardonyx, den sette sarder, den sjuande krysolit, den åttande beryll, den niande topas, den tiande krysopras, den ellevte hyacint, den tolvte ametyst. **21** Og dei tolv portarne var tolv perlor; kvar ein av portarne var av ei perla, og gata i byen var reint gull som klårt glas. **22** Og eg såg ikkje noko tempel i honom; for hans tempel er Herren, Gud den allmechtige, og Lambet. **23** Og byen treng ikkje soli eller månen til å skina åt seg; for Guds herlegdom opplyser honom, og Lambet er hans ljøs. **24** Og folki skal ferdast i hans ljøs, og kongarne på jordi ber sin herlegdom til honom. **25** Og hans portar skal aldri verta stengde um dagen; for natt skal ikkje vera der. **26** Og dei skal bera herlegdomen og æra frå folki til honom. **27** Og inkje ureint skal koma inn i honom, og

ingen som fer med styggedom og lygn; berre dei som er innskrivne i livsens bok hjå Lambet.

22 Og han viste meg ei elv med livsens vatn, som rann klår som krystall ut frå kongsstolen åt Gud og Lambet. **2** Midt imillom bygata og elvi, på båe sidor, stod livsens tre, som bar tolv gonger frukt og gav kvar månad si frukt. Og lauvet på treet var til helsebot for folki. **3** Og ingi bannstøyting skal vera meir, og kongsstolen åt Gud og Lambet skal vera der, og hans tenarar skal tena honom. **4** Og dei skal sjå hans åsyn, og hans namn skal vera på panna deira. **5** Og natt skal det ikkje vera meir, og dei treng ikkje til ljøs av lampa og ljøs av sol, for Gud Herren skal lysa yver deim; og dei skal råda i all æva. (aiōn g165) **6** Og han sagde til meg: «Desse ord er truverdige og sanne; og Herren, den Gud som skifter ut sin Ande til profetarne, hev sendt sin engel til å syna tenarane sine det som snart skal henda. **7** Sjå, eg kjem snart! Sæl er den som tek vare på dei profetiske ord i denne boki.» **8** Og eg, Johannes, er den som såg og hørde dette. Og då eg hadde høyrte og set, fall eg ned og vilde tilbede for føterne til den engelen som synte meg dette. **9** Og han segjer til meg: «Sjå til du ikkje gjer det; for eg er medtenar til deg og brørne dine, profetarne, og til deim som tek vare på ordi i denne boki. Tilbed Gud!» **10** Og han segjer til meg: «Du skal ikkje setja innsigle på dei profetiske ord i denne boki! for tidi er nær. **11** Lat den som gjer urett gjera urett framleides, og den ureine verta urein framleides, og den rettferdige gjera rettferd framleides, og den heilage verta helga framleides! **12** Sjå, eg kjem snart, og mi løn er med meg, til å gjeva kvar attergjeld, etter som hans gjerning er. **13** Eg er A og Å, opphavet og enden, den fyrste og den siste. **14** Sæle er dei som tvær kjolarne sine, so dei må få rett til livsens tre og koma inn i byen gjenom portarne. **15** Men utanfor er hundarne og trollmennerne og horkararne og manndråparane og avgudsdyrkarane og kvar som elsker og talar lygn. **16** Eg, Jesus, hev sendt min engel til å vitna dette for dykk um kyrkjelydarne. Eg er Davids rotrenning og ætt, den klåre morgonstjerna. **17** Og Anden og bruri segjer: «Kom!» Og den som hører det, segje: «Kom!» Og den som er tyrst, han kome, og den som vil, han take livsens vatn for inkje!» **18** Eg vitnar for kvar som hører dei profetiske ordi i denne boki: Dersom nokon legg noko til dette, so

skal Gud leggja på honom dei plågor som er skrivne i denne boki. 19 Og dersom nokon tek noko burt frå ordi i denne profetiske boki, so skal Gud taka hans lut burt frå livsens tre og frå den heilage byen som det stend skrive um i denne boki. 20 Han som vitnar dette, segjer: «Ja, eg kjem snart.» Amen, ja kom, Herre Jesus! 21 Vår Herre Jesu Kristi nåde vere med dykk alle! Amen.

Og eg såg den heilage byen, det nye Jerusalem, stiga ned ifrå himmelen frå Gud, budd som ei brur som er prydd for brudgomen sin. Og eg hørde ei høg røyst frå kongsstolen, som sagde:
«Sjå, Guds bustad er hjå menneski, og han skal bu hjå deim; og dei skal vera hans folk,
og Gud sjølv skal vera hjå deim og vera deira Gud.

Apenbaring 21:2-3

Guide til Leseren

Norsk Nynorsk at AionianBible.org/Readers-Guide

The Aionian Bible republishes public domain and Creative Common Bible texts that are 100% free to copy and print. The original translation is unaltered and notes are added to help your study. The notes show the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of afterlife destinies.

Who has the authority to interpret the Bible and examine the underlying Hebrew and Greek words? That is a good question! We read in 1 John 2:27, *"As for you, the anointing which you received from him remains in you, and you do not need for anyone to teach you. But as his anointing teaches you concerning all things, and is true, and is no lie, and even as it taught you, you remain in him."* Every Christian is qualified to interpret the Bible! Now that does not mean we will all agree. Each of us is still growing in our understanding of the truth. However, it does mean that there is no infallible human or tradition to answer all our questions. Instead the Holy Spirit helps each of us to know the truth and grow closer to God and each other.

The Bible is a library with 66 books in the Protestant Canon. The best way to learn God's word is to read entire books. Read the book of Genesis. Read the book of John. Read the entire Bible library. Topical studies and cross-referencing can be good. However, the safest way to understand context and meaning is to read whole Bible books. Chapter and verse numbers were added for convenience in the 16th century, but unfortunately they can cause the Bible to seem like an encyclopedia. The Aionian Bible is formatted with simple verse numbering, minimal notes, and no cross-referencing in order to encourage the reading of Bible books.

Bible reading must also begin with prayer. Any Christian is qualified to interpret the Bible with God's help. However, this freedom is also a responsibility because without the Holy Spirit we cannot interpret accurately. We read in 1 Corinthians 2:13-14, *"And we speak of these things, not with words taught by human wisdom, but with those taught by the Spirit, comparing spiritual things with spiritual things. Now the natural person does not receive the things of the Spirit of God, for they are foolishness to him, and he cannot understand them, because they are spiritually discerned."* So we cannot understand in our natural self, but we can with God's help through prayer.

The Holy Spirit is the best writer and he uses literary devices such as introductions, conclusions, paragraphs, and metaphors. He also writes various genres including historical narrative, prose, and poetry. So Bible study must spiritually discern and understand literature. Pray, read, observe, interpret, and apply. Finally, *"Do your best to present yourself approved by God, a worker who does not need to be ashamed, properly handling the word of truth."* 2 Timothy 2:15. *"God has granted to us his precious and exceedingly great promises; that through these you may become partakers of the divine nature, having escaped from the corruption that is in the world by lust. Yes, and for this very cause adding on your part all diligence, in your faith supply moral excellence; and in moral excellence, knowledge; and in knowledge, self-control; and in self-control patience; and in patience godliness; and in godliness brotherly affection; and in brotherly affection, love. For if these things are yours and abound, they make you to be not idle nor unfruitful to the knowledge of our Lord Jesus Christ,"* 2 Peter 1:4-8.

Ordliste

Norsk Nynorsk at AionianBible.org/Glossary

The Aionian Bible un-translates and instead transliterates eleven special words to help us better understand the extent of God's love for individuals and all mankind, and the nature of afterlife destinies. The original translation is unaltered and a note is added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Compare the meanings below to the Strong's Concordance and Glossary definitions.

Abyssos g12

Greek: proper noun, place

Usage: 9 times in 3 books, 6 chapters, and 9 verses

Meaning:

Temporary prison for special fallen angels such as Apollyon, the Beast, and Satan.

aidios g126

Greek: adjective

Usage: 2 times in Romans 1:20 and Jude 6

Meaning:

Lasting, enduring forever, eternal.

aiōn g165

Greek: noun

Usage: 127 times in 22 books, 75 chapters, and 102 verses

Meaning:

A lifetime or time period with a beginning and end, an era, an age, the completion of which is beyond human perception, but known only to God the creator of the aiōns, Hebrews 1:2. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

aiōnios g166

Greek: adjective

Usage: 71 times in 19 books, 44 chapters, and 69 verses

Meaning:

From start to finish, pertaining to the age, lifetime, entirety, complete, or even consummate. Never meaning simple endless or infinite chronological time in Koine Greek usage. Read Dr. Heleen Keizer and Ramelli and Konstan for proofs.

eleēsē g1653

Greek: verb, aorist tense, active voice, subjunctive mood, 3rd person singular

Usage: 1 time in this conjugation, Romans 11:32

Meaning:

To have pity on, to show mercy. Typically, the subjunctive mood indicates possibility, not certainty. However, a subjunctive in a purpose clause is a resulting action as certain as the causal action. The subjunctive in a purpose clause functions as an indicative, not an optative. Thus, the grand conclusion of grace theology in Romans 11:32 must be clarified. God's mercy on all is not a possibility, but a certainty. See ntgreek.org.

Geenna g1067

Greek: proper noun, place

Usage: 12 times in 4 books, 7 chapters, and 12 verses

Meaning:

Valley of Hinnom, Jerusalem's trash dump, a place of ruin, destruction, and judgment in this life, or the next, though not eternal to Jesus' audience.

Hadēs g86

Greek: proper noun, place

Usage: 11 times in 5 books, 9 chapters, and 11 verses

Meaning:

Synonymous with Sheol, though in New Testament usage Hades is the temporal place of punishment for deceased unbelieving mankind, distinct from Paradise for deceased believers.

Limnē Pyr g3041 g4442

Greek: proper noun, place

Usage: Phrase 5 times in the New Testament

Meaning:

Lake of Fire, final punishment for those not named in the Book of Life, prepared for the Devil and his angels, Matthew 25:41.

Sheol h7585

Hebrew: proper noun, place

Usage: 66 times in 17 books, 50 chapters, and 64 verses

Meaning:

The grave or temporal afterlife world of both the righteous and unrighteous, believing and unbelieving, until the general resurrection.

Tartaroō g5020

Greek: proper noun, place

Usage: 1 time in 2 Peter 2:4

Meaning:

Temporary prison for particular fallen angels awaiting final judgment.

Ordliste +

AionianBible.org/Bibles/Norwegian---Norwegian-Student-Bible/Noted

Glossary references are below. Strong's Hebrew and Greek number notes are added to 64 Old Testament and 200 New Testament verses. Questioned verse translations do not contain Aionian Glossary words and may wrongly imply *eternal* or *Hell*. * The note placement is skipped or adjusted for verses with non-standard numbering.

Abyssos

Lukas 8:31
Romerne 10:7
Apenbaring 9:1
Apenbaring 9:2
Apenbaring 9:11
Apenbaring 11:7
Apenbaring 17:8
Apenbaring 20:1
Apenbaring 20:3

aidios

Romerne 1:20
Judas 1:6

aiōn

Matteus 12:32
Matteus 13:22
Matteus 13:39
Matteus 13:40
Matteus 13:49
Matteus 21:19
Matteus 24:3
Matteus 28:20
Markus 3:29
Markus 4:19
Markus 10:30
Markus 11:14
Lukas 1:33
Lukas 1:55
Lukas 1:70
Lukas 16:8
Lukas 18:30
Lukas 20:34
Lukas 20:35
Johannes 4:14
Johannes 6:51
Johannes 6:58
Johannes 8:35
Johannes 8:51
Johannes 8:52
Johannes 9:32
Johannes 10:28
Johannes 11:26
Johannes 12:34
Johannes 13:8
Johannes 14:16

Apostlenes-gjerninge 3:21
Apostlenes-gjerninge 15:18
Romerne 1:25
Romerne 9:5
Romerne 11:36
Romerne 12:2
Romerne 16:27
1 Korintierne 1:20
1 Korintierne 2:6
1 Korintierne 2:7
1 Korintierne 2:8
1 Korintierne 3:18
1 Korintierne 8:13
1 Korintierne 10:11
2 Korintierne 4:4
2 Korintierne 9:9
2 Korintierne 11:31
Galaterne 1:4
Galaterne 1:5
Efeserne 1:21
Efeserne 2:2
Efeserne 2:7
Efeserne 3:9
Efeserne 3:11
Efeserne 3:21
Efeserne 6:12
Filippenserne 4:20
Kolossenserne 1:26
1 Timoteus 1:17
1 Timoteus 6:17
2 Timoteus 4:10
2 Timoteus 4:18
Titus 2:12
Hebreerne 1:2
Hebreerne 1:8
Hebreerne 5:6
Hebreerne 6:5
Hebreerne 6:20
Hebreerne 7:17
Hebreerne 7:21
Hebreerne 7:24
Hebreerne 7:28
Hebreerne 9:26
Hebreerne 11:3
Hebreerne 13:8
Hebreerne 13:21
1 Peters 1:23

1 Peters 1:25
1 Peters 4:11
1 Peters 5:11
2 Peters 3:18
1 Johannes 2:17
2 Johannes 1:2
Judas 1:13
Judas 1:25
Apenbaring 1:6
Apenbaring 1:18
Apenbaring 4:9
Apenbaring 4:10
Apenbaring 5:13
Apenbaring 7:12
Apenbaring 10:6
Apenbaring 11:15
Apenbaring 14:11
Apenbaring 15:7
Apenbaring 19:3
Apenbaring 20:10
Apenbaring 22:5

aiōnios

Matteus 18:8
Matteus 19:16
Matteus 19:29
Matteus 25:41
Matteus 25:46
Markus 3:29
Markus 10:17
Markus 10:30
Lukas 10:25
Lukas 16:9
Lukas 18:18
Lukas 18:30
Johannes 3:15
Johannes 3:16
Johannes 3:36
Johannes 4:14
Johannes 4:36
Johannes 5:24
Johannes 5:39
Johannes 6:27
Johannes 6:40
Johannes 6:47
Johannes 6:54
Johannes 6:68

Johannes 10:28
Johannes 12:25
Johannes 12:50
Johannes 17:2
Johannes 17:3
Apostlenes-gjærninge 13:46
Apostlenes-gjærninge 13:48
Romerne 2:7
Romerne 5:21
Romerne 6:22
Romerne 6:23
Romerne 16:25
Romerne 16:26
2 Korintierne 4:17
2 Korintierne 4:18
2 Korintierne 5:1
Galaterne 6:8
2 Tessalonikerne 1:9
2 Tessalonikerne 2:16
1 Timoteus 1:16
1 Timoteus 6:12
1 Timoteus 6:16
2 Timoteus 1:9
2 Timoteus 2:10
Titus 1:2
Titus 3:7
Filemon 1:15
Hebreerne 5:9
Hebreerne 6:2
Hebreerne 9:12
Hebreerne 9:14
Hebreerne 9:15
Hebreerne 13:20
1 Peters 5:10
2 Peters 1:11
1 Johannes 1:2
1 Johannes 2:25
1 Johannes 3:15
1 Johannes 5:11
1 Johannes 5:13
1 Johannes 5:20
Judas 1:7
Judas 1:21
Apenbaring 14:6

eleēse

Romerne 11:32

Geenna

Matteus 5:22
Matteus 5:29
Matteus 5:30
Matteus 10:28
Matteus 18:9
Matteus 23:15
Matteus 23:33
Markus 9:43

Markus 9:45
Markus 9:47
Lukas 12:5
Jakobs 3:6

Hadēs

Matteus 11:23
Matteus 16:18
Lukas 10:15
Lukas 16:23
Apostlenes-gjærninge 2:27
Apostlenes-gjærninge 2:31
1 Korintierne 15:55
Apenbaring 1:18
Apenbaring 6:8
Apenbaring 20:13
Apenbaring 20:14

Limnē Pyr

Apenbaring 19:20
Apenbaring 20:10
Apenbaring 20:14
Apenbaring 20:15
Apenbaring 21:8

Sheol

1 Mosebok 37:35
1 Mosebok 42:38
1 Mosebok 44:29
1 Mosebok 44:31
4 Mosebok 16:30
4 Mosebok 16:33
5 Mosebok 32:22
1 Samuels 2:6
2 Samuel 22:6
1 Kongebok 2:6
1 Kongebok 2:9
Jobs 7:9
Jobs 11:8
Jobs 14:13
Jobs 17:13
Jobs 17:16
Jobs 21:13
Jobs 24:19
Jobs 26:6
Salmenes 6:5
Salmenes 9:17
Salmenes 16:10
Salmenes 18:5
Salmenes 30:3
Salmenes 31:17
Salmenes 49:14
Salmenes 49:15
Salmenes 55:15
Salmenes 86:13
Salmenes 88:3
Salmenes 89:48

Salmenes 116:3
Salmenes 139:8
Salmenes 141:7
Salomos Ordsprog 1:12
Salomos Ordsprog 5:5
Salomos Ordsprog 7:27
Salomos Ordsprog 9:18
Salomos Ordsprog 15:11
Salomos Ordsprog 15:24
Salomos Ordsprog 23:14
Salomos Ordsprog 27:20
Salomos Ordsprog 30:16
Predikerens 9:10
Salomos Høisang 8:6

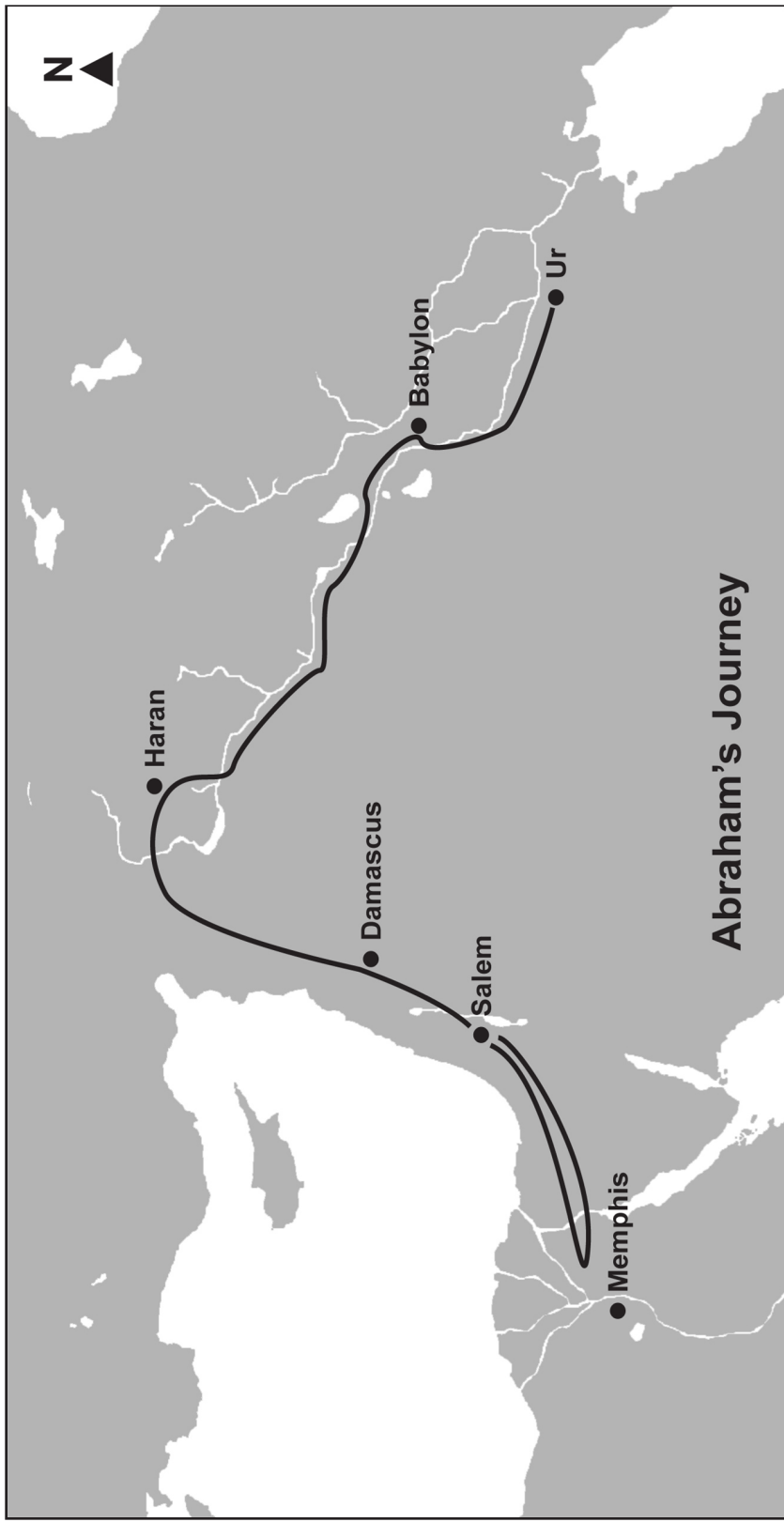
Esaias 5:14
Esaias 7:11
Esaias 14:9
Esaias 14:11
Esaias 14:15
Esaias 28:15
Esaias 28:18
Esaias 38:10
Esaias 38:18
Esaias 57:9
Esekiel 31:15
Esekiel 31:16
Esekiel 31:17
Esekiel 32:21
Esekiel 32:27
Hoseas 13:14
Amos 9:2
Jonas 2:2
Habakuk 2:5

Tartaroō

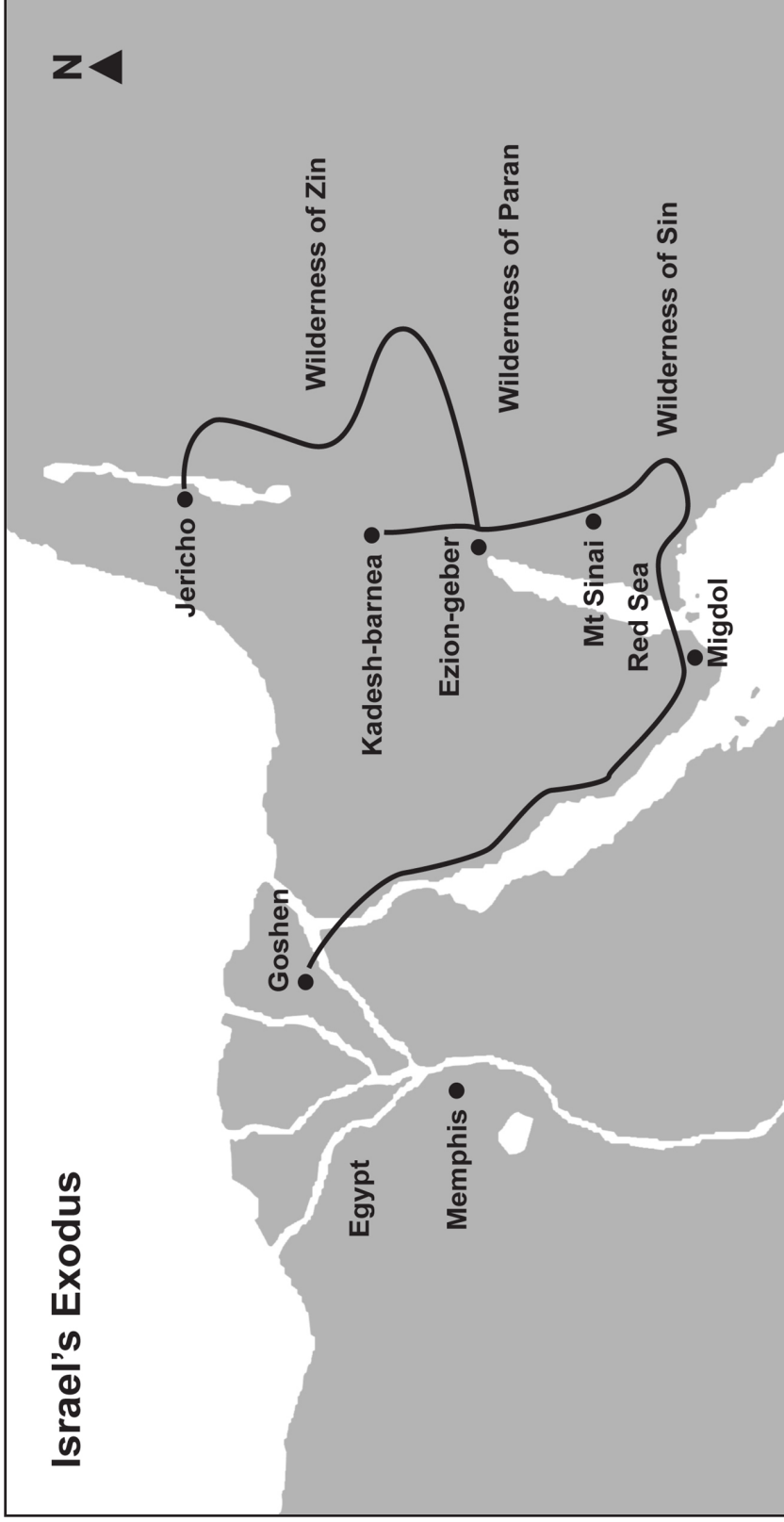
2 Peters 2:4

Questioned

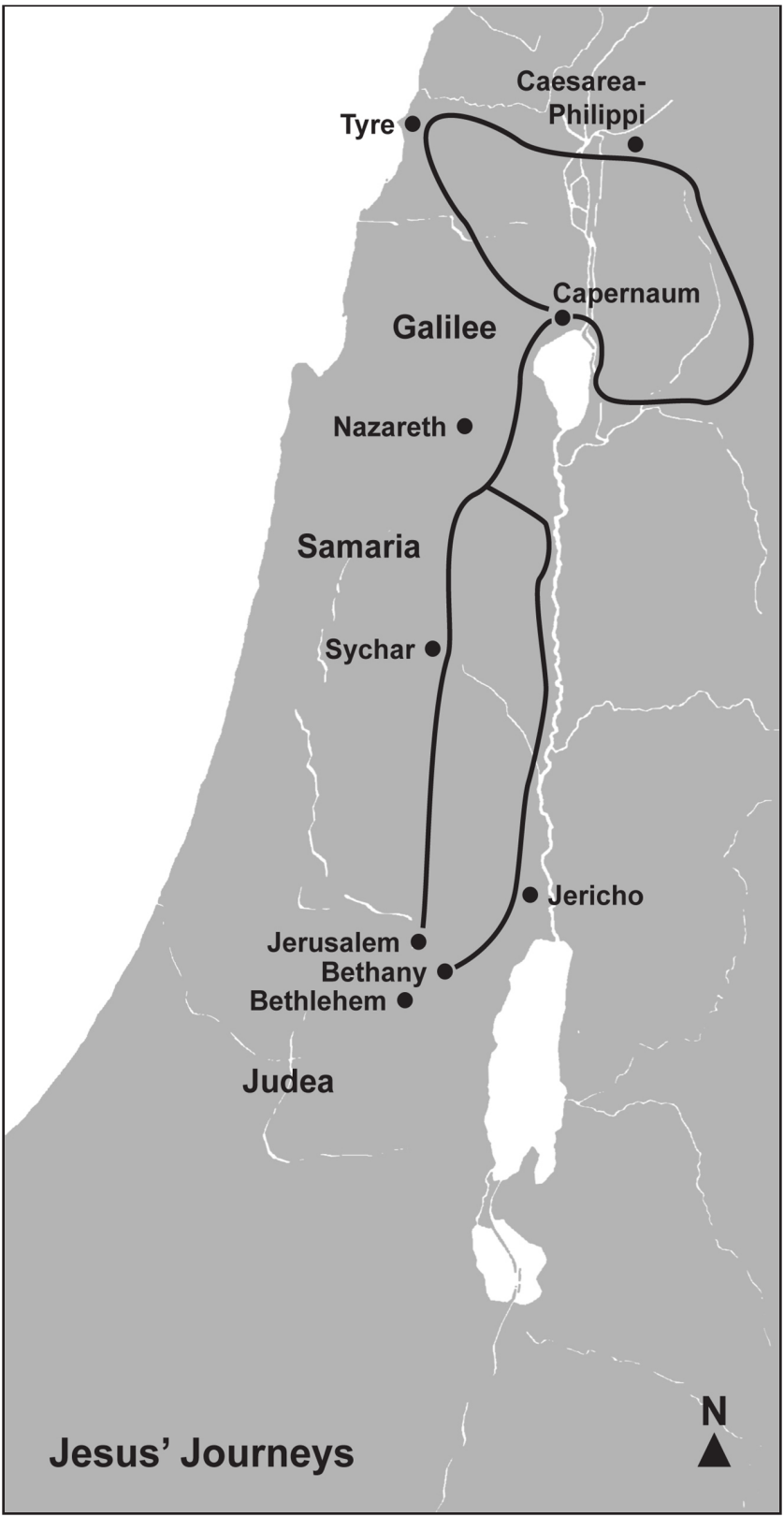
2 Peters 2:17

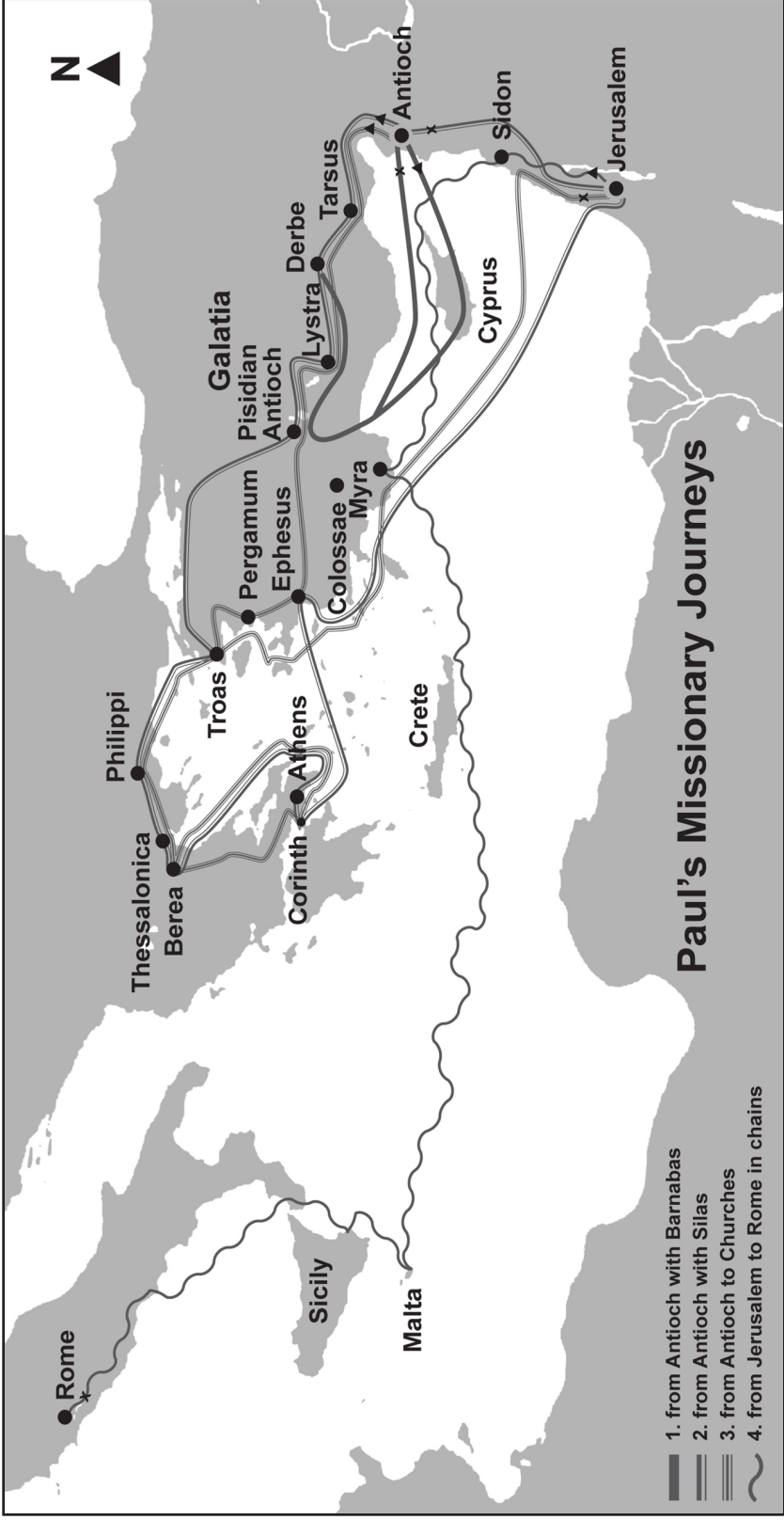
Ved tru var Abraham lydug då han vart kalla, so han gjekk til den staden han skulde få til arv; og han tok ut, endå han ikkje visste kvar han skulde koma. - Hebraerne 11:8

Då Farao hadde gjeve folket lov til å fara, so førde Gud deim ikkje på den vegen som bar til Filistiarlandet, endå det var den næmaste.
Han tenkte dei kunde koma til å angra seg, når dei møtte ufred, og so fara attende til Egyptiarlandet. - 2 Mosebok 13:17

For Menneskesonen er'kje heller komen for å tenast, men for å tena og gjeva sitt liv til løysepening for mange. - Markus 10:45

Paul's Missionary Journeys

Paulus, Jesu Krísti tenar, kalla til apostel, utkára til á forkynna Guds evangellum, - Romerne 1:1

Creation 4004 B.C.

Adam and Eve created	4004
Tubal-cain forges metal	3300
Enoch walks with God	3017
Methuselah dies at age 969	2349
God floods the Earth	2349
Tower of Babel thwarted	2247
Abraham sojourns to Canaan	1922
Jacob moves to Egypt	1706
Moses leads Exodus from Egypt	1491
Gideon judges Israel	1245
Ruth embraces the God of Israel	1168
David installed as King	1055
King Solomon builds the Temple	1018
Elijah defeats Baal's prophets	896
Jonah preaches to Nineveh	800
Assyrians conquer Israelites	721
King Josiah reforms Judah	630
Babylonians capture Judah	605
Persians conquer Babylonians	539
Cyrus frees Jews, rebuilds Temple	537
Nehemiah rebuilds the wall	454
Malachi prophecies the Messiah	416
Greeks conquer Persians	331
Seleucids conquer Greeks	312
Hebrew Bible translated to Greek	250
Maccabees defeat Seleucids	165
Romans subject Judea	63
Herod the Great rules Judea	37

(The Annals of the World, James Uusher)

Jesus Christ born 4 B.C.

New Heavens and Earth

- 1956 Christ returns for his people
- 1956 Jim Elliot martyr in Ecuador
- 1830 John Williams reaches Polynesia
- 1731 Zinzendorf leads Moravian mission
- 1614 Japanese kill 40,000 Christians
- 1572 Jesuits reach Mexico
- 1517 Martin Luther leads Reformation
- 1455 Gutenberg prints first Bible
- 1323 Franciscans reach Sumatra
- 1276 Ramon Llull trains missionaries
- 1100 Crusades tarnish the church
- 1054 The Great Schism
- 997 Adalbert martyr in Prussia
- 864 Bulgarian Prince Boris converts
- 716 Boniface reaches Germany
- 635 Alopen reaches China
- 569 Longinus reaches Alodia / Sudan
- 432 Saint Patrick reaches Ireland
- 397 Carthage ratifies Bible Canon
- 341 Ulfilas reaches Goth / Romania
- 325 Niceae proclaims God is Trinity
- 250 Denis reaches Paris, France
- 197 Tertullian writes Christian literature
- 70 Titus destroys the Jewish Temple
- 61 Paul imprisoned in Rome, Italy
- 52 Thomas reaches Malabar, India
- 39 Peter reaches Gentile Cornelius
- 33 Holy Spirit empowers the Church

(Wikipedia, Timeline of Christian missions)

Resurrected 33 A.D.

What are we? ▶			Genesis 1:26 - 2:3	
How are we sinful? ▶			Romans 5:12-19	
Where are we? ◀			Innocence	
			Eternity Past	Creation 4004 B.C.
Who are we? ▶	God	Father	John 10:30	Genesis 1:31 God's perfect fellowship with Adam in The Garden of Eden
		Son	God's perfect fellowship	
		Holy Spirit		
	Mankind	Living	Genesis 1:1 No Creation No people	Genesis 1:31 No Fall No unholy Angels
		Deceased believing		
		Deceased unbelieving		
	Angels	Holy		
		Imprisoned		
		Fugitive		
		First Beast		
		False Prophet		
		Satan		
Why are we? ▶			Romans 11:25-36, Ephesian 2:7	

Mankind is created in God's image, male and female He created us

Sin entered the world through Adam and then death through sin

When are we?

Fallen				Glory
Fall to sin No Law	Moses' Law 1500 B.C.	Christ 33 A.D.	Church Age Kingdom Age	New Heavens and Earth
1 Timothy 6:16 Living in unapproachable light				Acts 3:21 Philippians 2:11 Revelation 20:3 God's perfectly restored fellowship with all Mankind praising Christ as Lord in the Holy City
John 8:58 Pre-incarnate		John 1:14 Incarnate	Luke 23:43 Paradise	
Psalm 139:7 Everywhere		John 14:17 Living in believers		
Ephesians 2:1-5 Serving the Savior or Satan on Earth				
Luke 16:22 Blessed in Paradise				
Luke 16:23, Revelation 20:5,13 Punished in Hades until the final judgment				
Hebrews 1:14 Serving mankind at God's command				
2 Peter 2:4, Jude 6 Imprisoned in Tartarus				
			Revelation 20:13 Thalaasa	Matthew 25:41 Revelation 20:10
1 Peter 5:8, Revelation 12:10 Rebelling against Christ Accusing mankind			Revelation 19:20 Lake of Fire	Lake of Fire prepared for the Devil and his Angels
			Revelation 20:2 Abyss	

For God has bound all over to disobedience in order to show mercy to all

Skjebne

Norsk Nynorsk at AionianBible.org/Destiny

The Aionian Bible shows the location of eleven special Greek and Hebrew Aionian Glossary words to help us better understand God's love for individuals and for all mankind, and the nature of after-life destinies. The underlying Hebrew and Greek words typically translated as *Hell* show us that there are not just two after-life destinies, Heaven or Hell. Instead, there are a number of different locations, each with different purposes, different durations, and different inhabitants. Locations include 1) Old Testament *Sheol* and New Testament *Hadēs*, 2) *Geenna*, 3) *Tartaroō*, 4) *Abyssos*, 5) *Limnē Pyr*, 6) *Paradise*, 7) *The New Heaven*, and 8) *The New Earth*. So there is reason to review our conclusions about the destinies of redeemed mankind and fallen angels.

The key observation is that fallen angels will be present at the final judgment, 2 Peter 2:4 and Jude 6. Traditionally, we understand the separation of the Sheep and the Goats at the final judgment to divide believing from unbelieving mankind, Matthew 25:31-46 and Revelation 20:11-15. However, the presence of fallen angels alternatively suggests that Jesus is separating redeemed mankind from the fallen angels. We do know that Jesus is the helper of mankind and not the helper of the Devil, Hebrews 2. We also know that Jesus has atoned for the sins of all mankind, both believer and unbeliever alike, 1 John 2:1-2. Deceased believers are rewarded in Paradise, Luke 23:43, while unbelievers are punished in Hades as the story of Lazarus makes plain, Luke 16:19-31. Yet less commonly known, the punishment of this selfish man and all unbelievers is before the final judgment, is temporal, and is punctuated when Hades is evacuated, Revelation 20:13. So is there hope beyond Hades for unbelieving mankind? Jesus promised, *"the gates of Hades will not prevail,"* Matthew 16:18. Paul asks, *"Hades where is your victory?"* 1 Corinthians 15:55. John wrote, *"Hades gives up,"* Revelation 20:13.

Jesus comforts us saying, *"Do not be afraid,"* because he holds the keys to *unlock* death and Hades, Revelation 1:18. Yet too often our *Good News* sounds like a warning to *"be afraid"* because Jesus holds the keys to *lock* Hades! Wow, we have it backwards! Hades will be evacuated! And to guarantee hope, once emptied, Hades is thrown into the Lake of Fire, never needed again, Revelation 20:14.

Finally, we read that anyone whose name is not written in the Book of Life is thrown into the Lake of Fire, the second death, with no exit ever mentioned or promised, Revelation 21:1-8. So are those evacuated from Hades then, *"out of the frying pan, into the fire?"* Certainly, the Lake of Fire is the destiny of the Goats. But, do not be afraid. Instead, read the Bible's explicit mention of the purpose of the Lake of Fire and the identity of the Goats, *"Then he will say also to those on the left hand, 'Depart from me, you cursed, into the consummate fire which is prepared for... the devil and his angels,'"* Matthew 25:41. Bad news for the Devil. Good news for all mankind!

Faith is not a pen to write your own name in the Book of Life. Instead, faith is the glasses to see that the love of Christ for all mankind has already written our names in Heaven. Jesus said, *"You did not choose me, but I chose you,"* John 15:16. Though unbelievers will suffer regrettable punishment in Hades, redeemed mankind will never enter the Lake of Fire, prepared for the devil and his angels. And as God promised, all mankind will worship Christ together forever, Philippians 2:9-11.

World Nations

Gakk då ut, og gjer alle folki til læresveinar, med di de døyper deim til namnet åt Faderen og Sonen og den Heilage Ande, - Matteus 28:19

